

OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2023

OP Ryhmän toimintakertomus 1.1.–31.12.2023:

Liikevoitto oli 2 050 miljoonaa euroa – Omistaja-asiakkaille ennätysmäärä etuja

Liikevoitto 1–12/2023	Korkokate 1–12/2023	Tuotot yhteensä 1–12/2023	Kulut yhteensä 1–12/2023	CET1- vakavaraisuus 31.12.2023
2 050 milj. €	+77 %	+41 %	+12 %	19,2 %

- Liikevoitto oli 2 050 miljoonaa euroa (1 120).
- Asiakasliiketoiminnan tuotot eli korkokate, vakuutuspalvelutulos ja nettopalkkiotuotot kasvoivat yhteensä 45 % 3 860 miljoonaan euroon (2 666). Korkokate kasvoi 77 % 2 871 miljoonaan euroon (1 618). Vakuutuspalvelutulos laski 23 % 81 miljoonaan euroon (106) ja nettopalkkiotuotot 4 % 908 miljoonaan euroon (942).
- Tuloslaskelman saamisten arvonalentumiset olivat 269 miljoonaa euroa (115) ja 0,26 % (0,11) luotto- ja takauskannasta.
- Tuotot sijoitustoiminnasta kasvoivat 59 % 389 miljoonaan euroon (245).
- Kulut yhteensä kasvoivat 12 % 2 201 miljoonaan euroon (1 961). Kulu-tuotto-suhde parani ja oli 46 % (58).
- Luottokanta laski 1 % 98,9 miljardiin euroon (100,2) ja talletukset laskivat 5 % 74,5 miljardiin euroon (78,0).
- CET1-vakavaraisuus oli 19,2 % (17,4), joka ylittää sääntelyn edellyttämän minimitason 6,9 prosenttiyksiköllä. OP Ryhmä siirtyi ensimmäisellä vuosineljänneksellä luottoriskin standardimenetelmän käyttöön.
- Vähittäispankin liikevoitto kasvoi 1 223 miljoonaan euroon (502). Korkokate kasvoi 89 % 2 258 miljoonaan euroon (1 194). Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 77 miljoonaa euroa 173 miljoonaan euroon (96). Nettopalkkiotuotot laskivat 11 % 686 miljoonaan euroon (773). Kulu-tuotto-suhde parani ja oli 46 % (62). Luottokanta laski 2 % ja talletukset 6 %.
- Yrityspankin liikevoitto laski 408 miljoonaan euroon (416). Korkokate kasvoi 29 % 591 miljoonaan euroon (457). Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 78 miljoonaa euroa 96 miljoonaan euroon (18). Nettopalkkiotuotot kasvoivat 32 % 219 miljoonaan euroon (166). Kulu-tuotto-suhde parani ja oli 40 % (41). Luottokanta kasvoi 1 % ja talletukset laskivat 2 %.
- Vakuutuksen liikevoitto kasvoi 414 miljoonaan euroon (293). Vakuutuspalvelutulos laski 25 miljoonaa euroa 81 miljoonaan euroon (106). Tuotot sijoitustoiminnasta kasvoivat 193 miljoonaa euroa 347 miljoonaan euroon (154). Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhde oli 94 % (90).
- Ryhmätoimintojen liiketappio oli -26 miljoonaa euroa (-91).
- OP Ryhmä korotti 30 prosentilla vuodelta 2023 omistaja-asiakkaille kertyviä OP-bonuksia. Kertyneiden uusien bonusten arvo oli yhteensä 275 miljoonaa euroa (215). Lisäksi omistaja-asiakkaat saavat päivittäiset pankkipalvelut ilman kuukausimaksuja lokakuusta 2023 vuoden 2024 loppuun saakka. Tämän edun arvo oli 22 miljoonaa euroa vuodelta 2023.
- OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. Samalla väliaikaisen poikkeusmenettelyn soveltaminen päättyi. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Tilinpäätöksen liitetiedossa 3. Laatimisperiaatteiden ja esittämisen muutokset kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttöönotosta sekä tehdyistä tulos- ja tasekaavamuutoksista.
- Vuoden 2024 liikevoiton arvioidaan olevan hyvällä tasolla, mutta muodostuvan pienemmäksi kuin vuoden 2023 liikevoitto. Näkymistä kerrotaan tarkemmin kohdassa "Vuoden 2024 näkymät".

OP Ryhmän avainlukuja

	1-12/2023	1-12/2022	Muutos, %
Liikevoitto, milj. €	2 050	1 120	83,0
Vähittäispankki	1 223	502	143,5
Yrityspankki	408	416	-2,1
Vakuutus	414	293	41,4
Ryhmätoiminnot	-26	-91	-
Omistaja-asiakkaille kertyneet uudet OP-bonukset, milj. €	-275	-215	28,0
Tuotot yhteensä	4 775	3 394	40,7
Kulut yhteensä	-2 201	-1 961	12,2
Kulu-tuotto-suhde, %	46,1	57,8	-11,7*
Oman pääoman tuotto (ROE), %	10,6	6,3	4,3*
Oman pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	12,0	7,5	4,5*
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,98	0,51	0,46*
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	1,11	0,61	0,50*
	31.12.2023	31.12.2022	Muutos, %
CET1-vakavaraisuus, %	19,2	17,4	1,8*
Luottokanta, mrd. €**	98,9	100,2	-1,4
Talletukset, mrd. €**	74,5	78,0	-4,6
Järjestämättömät saamiset vastuista, % **	2,94	2,31	0,6*
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,26	0,11	0,15*
Omistaja-asiakkaat (1 000)	2 094	2 066	1,4

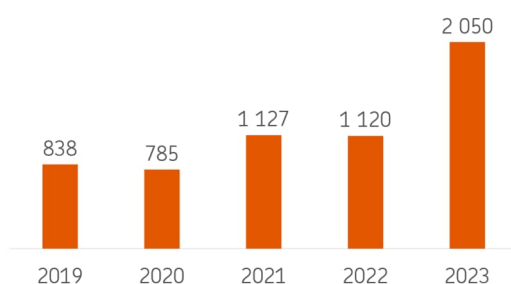
OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Tätä aiempien vuosien 2019, 2020 ja 2021 lukuja ei ole oikaistu. Tilinpäätöksen liitetiedossa 3. Laatimisperiaatteiden ja esittämisen muutokset kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttöönotosta sekä tehdyistä tulos- ja tasekaavamuutoksista.

Tuloksen vertailulukuna on käytetty vuoden 2022 vastaavien jaksojen lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty vuoden 2022 lopun tilannetta, ellei toisin mainita.

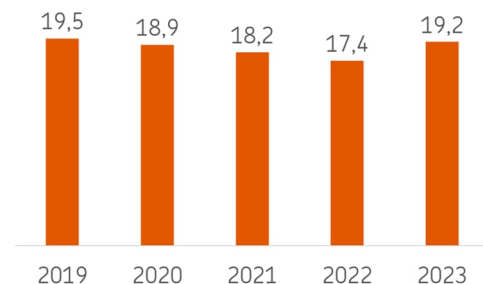
* Suhdeluvun muutos

** Vuoden 2023 alusta lähtien luottokanta ja talletukset eivät sisällä suojauslaskennassa olevien luottojen ja talletusten käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

Liikevoitto, milj. €

Ydinvakavaraisuussuhde (CET1), %

Pääjohtajan kommentit

Suomen talous painui taantumaan, inflaatio hidastui ja korot pysyivät aiempaa korkeammalla tasolla

Suomen talous oli vuonna 2023 poikkeuksellisen epävarmassa ja epätasapainoisessa tilassa. Talous painui loppuvuonna maltilliseen taantumaan, työttömyys nousi hieman ja inflaatio pysyi hidastumisesta huolimatta edelleen selvästi aiempia vuosia korkeammalla tasolla. Markkinakorot pysyivät loppuvuoden laskusta huolimatta selvästi totuttua korkeammalla tasolla Euroopan keskuspankin pitäessä rahapoliittista ohjausta kireällä.

Asuntomarkkinoilla niin asuntokaupan volyymi kuin asuntoluottojen kysyntä olivat vuoden takaiseen verrattuna selvästi alhaisemmalla tasolla. Myös asuntojen hintojen lasku jatkui.

Markkinakorkojen lasku loppuvuonna vauhditti osakemarkkinoita ja osakekurssit nousivat monissa pörsseissä. Sen sijaan Helsingin pörssissä osakeindeksit laskivat.

Taloussuhdanteen heikkeneminen näkyi erityisesti rakentamisessa ja siihen liittyvissä toimialoissa. Myös koko kiinteistösektorin riskit olivat selvässä kasvussa. Konkurssien määrä kasvoi selvästi edellisvuosiin verrattuna.

Geopoliittiset riskit pysyivät korkealla koko vuoden ja kasvoivat loppuvuonna erityisesti Lähi-idän kiristyneen tilanteen vuoksi.

OP Ryhmällä oli erittäin onnistunut vuosi – vahva tulos mahdollistaa entistä paremmat edut omistaja-asiakkaille

Toimintaympäristön haasteista huolimatta OP Ryhmän liiketoiminta kehittyi vuonna 2023 erittäin myönteisesti. Koko vuoden liikevoitto nousi edellisvuodesta 83 prosenttia ja oli 2 050 miljoonaa euroa.

Vahvan tuloskehityksemme ansiosta tarjoamme lähes 2,1 miljoonalle omistaja-asiakkaallemme entistäkin paremmat edut vuonna 2024. Näin helpotamme osaltamme kotitalouksien tilannetta näinä taloudellisesti haastavina aikoina. Tulemme maksamaan vuodelta 2024 kertyvät OP-bonukset 40 prosentilla korotettuina emmekä peri vuonna 2024 omistaja-asiakkailtamme lainkaan päivittäispalveluista kuukausimaksuja. Korotettujen OP-bonusten ja päivittäispalveluihin liittyvän edun yhteenlaskettu kokonaisarvo nousee arviolta 400 miljoonaan euroon eli kyse on omistaja-asiakkaille kohdistuvasta merkittävästä edusta. Asiakkaidensa omistaman OP Ryhmän taloudellinen menestys tulee jatkossakin näkymään eri tavoin omistaja-asiakkaille annettavina taloudellisina ja muina etuina.

Vahva vakavaraisuus ja erinomainen maksuvalmius luovat turvaa epävarmassa toimintaympäristössä

OP Ryhmän CET1-vakavaraisuus vahvistui edelleen ja oli 19,2 prosenttia, mikä ylittää 6,9 prosenttiyksiköllä sääntelyn edellyttämän minimitason. OP Ryhmä on yksi vakavaraisimmista suurista pankeista Euroopassa.

Myös maksuvalmius säilyi erinomaisella tasolla. Vahva vakavaraisuus, erinomainen maksuvalmius sekä asiakkaiden ja muiden sidosryhmien laaja luottamus ovat tärkeitä tekijöitä niin pankille kuin vakuutusyhtiölle. OP Ryhmän osalta kaikki nämä tekijät ovat erinomaisessa kunnossa.

OP Ryhmän asiakasliiketoiminnan tuotot kasvoivat edelleen vahvasti erityisesti korkokatteen voimakkaan kasvun vauhdittamana. Niin talletusvarainhankinnan kuin tukkumarkkinoilta tehtävän varainhankinnan kustannukset nousivat selvästi. Sijoitustoiminnan tuotot kehittivät vaikeassa sijoitusmarkkinaympäristössä hyvin. Nettopalkkiotuotot sen sijaan olivat jonkin verran edellisvuotta pienemmät. Vakuutuspalvelutulokset jäivät selvästi edellisvuotta pienemmäksi erityisesti terveystalouden korvausmenojen ja toimintakulujen kasvun johdosta. Kokonaisuudessaan tuotot kasvoivat 41 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

OP Ryhmän kulut kasvoivat edellisestä vuodesta 12 prosenttia, mihin vaikutti erityisesti henkilöstökulujen kasvu sekä kasvaneet panostukset ICT-kehittämiseen. OP Ryhmän kulut-tuotot-suhde parani edellisestä vuodesta tuntuvasti ja oli erittäin hyvällä tasolla ollen 46 prosenttia.

Kaikkien kolmen liiketoimintasegmentin tulos oli vahva. Erityisen voimakkaasti tulos kasvoi korkokatteen hyvän kehityksen ansiosta Vähittäispankkitoiminnassa, jossa liikevoitto kasvoi 143 prosenttia 1 223 miljoonaan euroon. Myös Vakuutuksen tulos parani selvästi edellisestä vuodesta erityisesti hyvien sijoitustuottojen ansiosta. Yrityspankin tulos jäi pari prosenttia edellisvuotta pienemmäksi.

Sekä talletusten että luottojen määrä oli laskussa – asiakkaiden lainanhoitokyky on säilynyt hyvänä

Talletuskanta supistui vuoden aikana lähes viisi prosenttia. Talletusten määrän väheneminen johtui pääosin yritysten ja yhteisöjen talletusten selvästä laskusta. Sen sijaan kotitalouksien talletukset laskivat alle prosentin, ja OP Ryhmän markkinaosuus kotitalouksien talletuksista vahvistui.

OP Ryhmän luottokanta pieneni vuoden aikana noin prosentin. Niin uusien asunto- kuin yritysluottojen kysyntä oli selvästi edellisvuotta alemmalla tasolla. Luottokannan pienentymistä on vauhdittanut uusien asuntolainojen edellisvuotta selvästi alhaisempi kysyntä ja korkojen nousun myötä voimakkaasti lisääntynyt asuntolainojen ennenaikainen takaisinmaksu.

OP:n asuntolaina-asiakkaat ovat hoitaneet lainansa sääntillisesti ja mallikelpoisesti korkojen noususta huolimatta. Lainojen maksuohjelmien muutoshakemusten määrä oli jopa viime vuosia alemmalla tasolla. Yritysluottojen osalta ongelma-asiakkaiden määrä kasvoi erityisesti rakentamisessa ja laajemmin kiinteistösektorilla. Ennakoitujen luottotappiovarausten määrä ja järjestämättömien saamisten määrä kasvoivat yleisen taloustilanteen heikennyttä.

Julkistimme elokuussa luottosalkkumme päästövähennystavoitteet kolmelle asiakastoimialallemme: energiatuotannolle, maataloudelle ja asumiselle. Näiden toimialojen päästöt kattavat yli 90 prosenttia OP Ryhmän luottosalkusta. Toimialakohtaisilla päästövähennystavoitteilla haluamme kannustaa asiakkaitamme kohti hiilineutraalia taloutta ja siten osaltamme edistää vihreää siirtymää.

Haluamme vaurastuttaa suomalaisia

Haluamme toimia asiakkaidemme parempien taloudellisten valintojen valmentajana ja olemme eri tavoin panostaneet asiakkaidemme talouden hallinnan helpottamiseen sekä pitkäjänteisen säästämisen ja sijoittamisen mahdollistamiseen ja tukemiseen. Varallisuudenhoito on yksi kasvumme painopistealueista ja tulevana vuosina tavoitteenamme on kasvaa selvästi tässä liiketoiminnassa.

Tulevaisuuteen varautuminen näkyi vahvasti asiakkaidemme käyttäytymisessä. Säästämisen ja sijoittamisen tuotteiden kysynnän kasvu jatkui vahvana. Erityisesti vuoden jälkipuoliskolla korkotason nousun myötä kasvutuottotilien määrä oli selvässä kasvussa viime vuoteen verrattuna. Jatkuvia säästösopimuksia oli avoinna joulukuussa ennätyselliset 654 000 kappaletta. OP Ryhmän sijoitusrahastoissa on jo yli 1,2 miljoonaa osuudenomistajaa. Myös uusia osakesäästö- ja arvo-osuustilejä avattiin vuoden aikana 74 000 kappaletta.

Vakuutusten kysynnän kasvu jatkui

Asiakkaidemme halu varautua tulevaisuuden mahdollisilta riskeiltä näkyi vakuutus tuotteiden kysynnän kasvuna. Pohjola Vakuutuksen maksutulo kasvoi vajaat 6 prosenttia ollen 1,8 miljardia euroa. Eniten kasvoi terveystakuutusten kysyntä. Myös korvausmenot olivat selkeässä vajaan 6 prosentin kasvussa. Korvaushakemusten määrä oli 990 000 kappaletta ja 94 prosenttia kaikista ilmoitetuista vahingoista korvattiin.

Asiakkaamme ottivat riskihenkivakuutuksia 27 prosenttia enemmän kuin vuonna 2022.

Digitaalisten palvelujen käytön kasvu jatkuu

Digitaalisten palvelujen käyttö kasvoi edelleen selvästi. Sekä henkilö- että yritysasiakkaamme käyttävät yhä useammin niin pankki- kuin vakuutusasiointiinsa digitaalisia kanavia. Pelkästään OP-mobiiliin kirjaututtiin kuukaudessa keskimäärin 52,8 miljoonaa kertaa. Aktiivisia käyttäjiä OP-mobiililla on jo yli 1,6 miljoonaa.

Vuoden 2023 aikana jatkoimme ICT-investointeja erityisesti asiakaskokemuksen parantamiseksi sekä tietoturvan ja palvelujen toimivuuden varmistamiseksi kaikissa olosuhteissa. Tekoälyn rooli korostuu jatkossa yhä enemmän ICT-kehittämisessämme ja tarjoamme asiakkaillemme jatkossa entistäkin parempia palveluita. Osana ICT-kehittämistä panostamme merkittävästi tietoturvaan ja tietosuojaan niin henkilöstön laajamittaisen kouluttamisen kuin korkeatasoisten teknologisten ratkaisujen avulla. Vastuullinen datan käyttö on toimintamme ytimessä.

Yhdessä yli kaikkien aikojen – myös käynnissä olevan taantuman

OP Ryhmä on vahvassa kunnossa ja olemme valmiita tukemaan asiakkaitamme myös käynnissä olevassa maltillisessa taantumassa. Mikäli esimerkiksi luottojen hoidossa esiintyy ongelmia, kannustan asiakkaitamme olemaan mahdollisimman ajoissa yhteydessä omaan osuuspankkiinsa. Näin voimme parhaiten löytää ratkaisun ongelmaan.

Haluan lämpimästi kiittää kaikkia asiakkaitamme luottamuksesta OP Ryhmää kohtaan vuonna 2023. Haluamme jatkossakin olla luottamuksenne arvoisia. Lämmin kiitos myös henkilöstöllemme ja hallinnollemme vuoden 2023 aikana tekemästänne erinomaisesta työstä.

Timo Ritakallio
pääjohtaja

OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 1.1.–31.12.2023

Toimintakertomus

OP Ryhmän avainlukuja.....	2
Pääjohtajan kommentit.....	3
Toimintaympäristö.....	8
Tulos ja tase.....	9
Tammi-joulukuu.....	10
Tilikauden keskeiset tapahtumat.....	12
OP Ryhmän strategiset tavoitteet ja painopisteet.....	13
Omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön menestyksen edistäminen.....	14
Tuloksen käyttö.....	14
Omistaja-asiakkaat ja asiakasedut.....	15
Monikanavaiset palvelut.....	16
Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista.....	16
Vastuullisuus.....	25
Vakavaraisuus.....	26
Riskienhallinnan keskeiset periaatteet.....	29
Riskiprofiilin hallinnan lähtökohdat ja toimintaympäristö.....	29
Segmenttien tulos.....	39
Vähittäispankki.....	39
Yrityspankki.....	42
Vakuutus.....	45
Ryhmätoiminnot.....	51
ICT-investoinnit.....	52
Henkilöstö.....	52
OP Osuuskunnan hallinto.....	53
OP Ryhmän juridinen rakenne.....	54
Vuoden 2024 näkymät.....	59
Keskeiset tuloslaskelma- ja tase-erät sekä taloudelliset tunnusluvut.....	59
Tunnuslukujen laskentakaavat.....	61
Vakavaraisuustaulukot.....	66
EU-taksonomia – Ympäristön kannalta kestävät taloudelliset toiminnot.....	68

Tilinpäätös

Päälaskelmat.....	100
Tuloslaskelma.....	100
Laaja tuloslaskelma.....	100
Tase.....	101
Oman pääoman muutoslaskelma.....	102
Rahavirtalaskelma.....	103
Tilinpäätöksen liitetiedot.....	104
1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	106
2. Riskienhallinnan periaatteet.....	145
3. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden ja esittämisen muutokset.....	163
4. Segmenttiraportointi.....	171
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	174
Varoja koskevat liitetiedot.....	181
Velkoja ja omaa pääomaa koskevat liitetiedot.....	197
Muut tasetta ja taseen ulkopuolisia eriä koskevat liitetiedot.....	219
Riskienhallinnan liitetiedot.....	235
Vähittäis- ja Yrityspankkitoiminnan riskiasema.....	235
Vakuutustoiminnan riskiasema.....	240
Muut liitetiedot.....	248
Tilinpäätöslausuma.....	256
Tilinpäätösmerkintä.....	257

Toimintaympäristö

Vuonna 2023 maailmantalous kasvoi ennakkotietojen mukaan hieman pidemmän ajan keskiarvoa hitaammin. Suhdannekyselyiden tulokset olivat vuoden lopussa alkuvuotta heikommät. Euroalueen BKT kasvoi hitaasti, ja supistui vuoden jälkipuoliskolla. Euroalueen inflaatio hidastui joulukuussa 2,9 prosenttiin edellisvuoden lopun 9,2 prosentista.

Osakekurssit nousivat vuoden viimeisellä neljänneksellä markkinakorkojen kääntynyt laskuun ja olivat useimmissa maissa vuoden alkua korkeammalla. Suomessa osakkeiden hinnat olivat vuoden 2022 loppua matalammat.

Euroopan keskuspankki nosti ohjaukorkoaan tammi-syyskuussa useita kertoja. Syyskuun 0,25 prosenttiyksikön koron noston jälkeen talletuskorko pysyi 4,00 prosentissa loppuvuoden. 12 kuukauden euriborkorko kääntyi vuoden lopulla laskuun ja oli joulukuun lopussa 3,51 prosenttia, mikä oli vain hieman vuoden takaista korkeampi.

Suomen BKT supistui hieman vuonna 2023. Työttömyysasteen trendi nousi joulukuussa 7,6 prosenttiin vuoden 2022 lopun 6,9 prosentista. Inflaatio hidastui joulukuussa 3,6 prosenttiin vuoden 2022 joulukuun 9,1 prosentista. Korkojen nousu hidasti asuntokauppaa ja asuntojen hinnat laskivat.

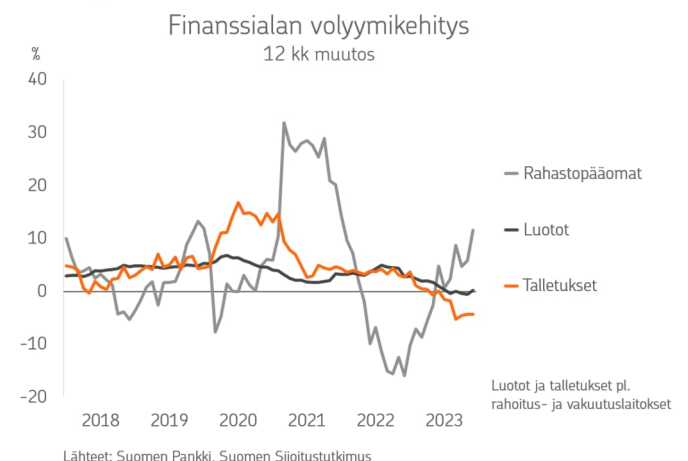
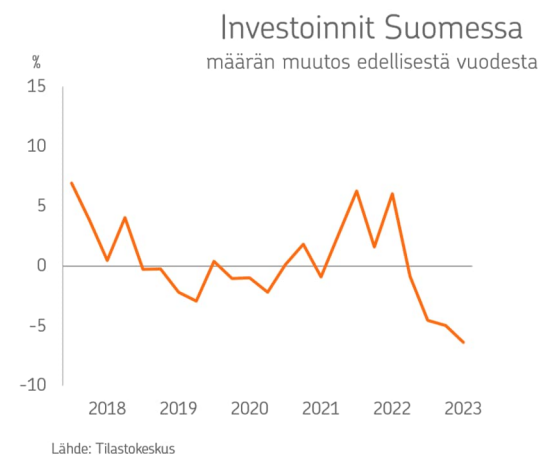
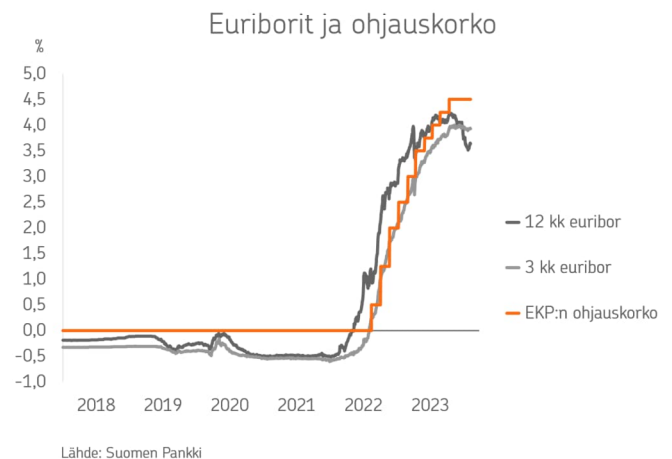
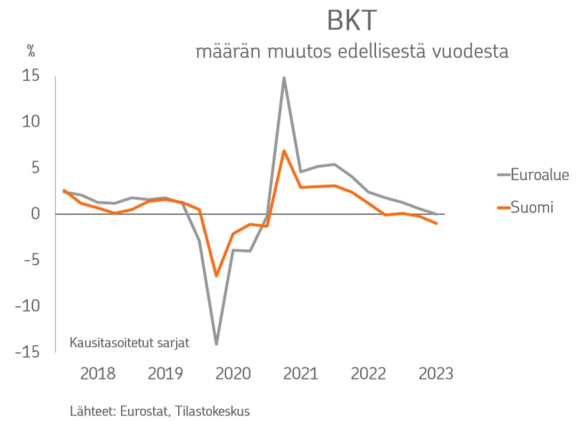
Talouden näkymät säilyvät vaisuina ja epävarmoina alkuvuonna 2024. Inflaation hidastumisen odotetaan mahdollistavan korkojen laskun, mikä luo edellytyksiä talouden elpymiselle loppuvuonna.

Lainakanta oli joulukuussa 0,4 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Yritysluottojen määrä laski 0,6 prosenttia vuodentakaisesta. Kotitalouksien luottokanta laski 1,3 prosenttia vuoden 2022 lopusta erityisesti asuntoluottojen heikon kysynnän vuoksi. Kulutusluottojen vuosikasvu oli joulukuussa 2,5 prosenttia (3,3).

Talletusten kokonaismäärä laski vuoden 2022 lopusta 1,5 prosenttia. Yritystalletukset laskivat 8,7 prosenttia ja vastaavasti kotitaloustalletukset 2,6 prosenttia vuodentakaisesta.

Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen pääomien arvo nousi vuoden aikana 134 miljardista eurosta 149 miljardiin euroon. Suomeen rekisteröityihin sijoitusrahastoihin sijoitettiin yhteensä 3,2 miljardia euroa uutta pääomaa.

Vakuutusturvan kysyntä jatkui vakaana. Pitkään korkeana jatkunut inflaatio kasvatti vakuutusten korvauskuluja ja näkyi myös vakuutusten hinnoissa. Osakekurssien nousu maailmanlaajuisesti vahvisti vakuutusyhtiöiden kannattavuutta.

Tulos ja tase

Tulosanalyysi, milj. €	1-12/ 2023	1-12/ 2022	Muutos, %	10-12/ 2023	10-12/ 2022	Muutos, %
Liikevoitto	2 050	1 120	83,0	480	354	35,7
Vähittäispankki	1 223	502	143,5	304	166	83,0
Yrityspankki	408	416	-2,1	87	197	-55,8
Vakuutus	414	293	41,4	116	146	-20,4
Ryhmätöiminnot	-26	-91	-	-24	-75	-
Korkokate	2 871	1 618	77,4	792	496	59,6
Saamisten arvonalentumiset	-269	-115	134,0	-99	-45	120,8
Nettopalkkiotuotot	908	942	-3,7	223	234	-4,5
Vakuutuspalvelutulos	81	106	-23,2	23	28	-20,0
Vakuutusmaksutuotot	2 000	1 898	5,4	534	491	8,8
Vakuutuspalvelukulut	-1 824	-1 898	-3,9	-455	-434	4,7
Jälleenvakuutus sopimukset	-95	106	-	-56	-28	102,9
Tuotot sijoitustoiminnasta	389	245	58,9	96	106	-9,7
Liiketoiminnan muut tuotot	40	67	-40,4	12	15	-19,7
Henkilöstökulut	-964	-856	12,7	-262	-239	9,6
Poistot ja arvonalentumiset	-226	-214	5,7	-89	-55	62,6
Liiketoiminnan muut kulut	-1 011	-892	13,4	-287	-247	15,9
Siirrot						
vakuutuspalvelutulokseen	485	416	16,6	137	111	23,6
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-255	-198	28,6	-67	-51	30,9

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Tilinpäätöksen liitetiedossa 3. Laatumisperiaatteiden ja esittämisen muutokset kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttöönotosta sekä tehdyistä tulos- ja tasekaavamuutoksista.

Avainlukuja, milj. €	31.12.2023	31.12.2022	Muutos, %
Luottokanta*	98 871	100 234	-1,4
Asuntoluotot	41 856	42 304	-1,1
Yritysluotot	28 181	27 621	2,0
Asuntoyhteisöluotot**	10 656	10 822	-1,5
Muut yritys- ja yhteisöluotot	6 838	7 872	-13,1
Muut kuluttajaluotot	11 339	11 615	-2,4
Takauskanta	4 136	3 974	4,1
Muut vastuut	13 005	14 502	-10,3
Talletukset*	74 465	78 036	-4,6
Hallinnoitavat varat (brutto)	102 844	98 226	4,7
Sijoitusrahastot	30 010	27 575	8,8
Instituutioasiakkaat	35 878	35 713	0,5
Private Banking	24 378	23 326	4,5
Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt	12 579	11 612	8,3
Taseen loppusumma	160 391	175 691	-8,7
Sijoitusomaisuus	21 896	20 742	5,6
Vakuutus sopimusvelat	11 589	11 446	1,3
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	37 511	37 438	0,2
Oma pääoma	16 262	14 668	10,9

* Vuoden 2023 alusta lähtien luottokanta ja talletukset eivät sisällä suojauslaskennassa olevien luottojen ja talletusten käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

** Asuntoyhteisöluotot sisältää asunto-osakeyhtiöt ja asuntosijoitusyhtiöt.

Tammi–joulukuu

OP Ryhmän liikevoitto (tulos ennen veroja) oli 2 050 miljoonaa euroa (1 120). Liikevoitto kasvoi vertailukaudesta 929 miljoonaa euroa. Asiakasliiketoiminnan tuotot eli korkokate, nettopalkkiotuotot ja vakuutuspalvelutulos kasvoivat yhteensä 44,8 prosenttia 3 860 miljoonaan euroon (2 666). Kulu-tuotto-suhde parani 46,1 prosenttiin (57,8).

Korkokate kasvoi 77,4 prosenttia 2 871 miljoonaan euroon. Keväällä 2022 alkanut markkinakorkojen nousu kasvatti korkokatetta. Vähittäispankki-segmentin korkokate kasvoi 1 064 miljoonaa euroa ja Yrityspankki-segmentin 134 miljoonaa euroa. OP Ryhmän luottokanta laski 1,4 prosenttia 98,9 miljardiin euroon ja talletukset laskivat 4,6 prosenttia 74,5 miljardiin euroon. Asiakkaat nostivat tilikaudella uusia luottoja 22,0 miljardia euroa (24,5).

Tulosta heikentäviä saamisten arvonalentumisia luotoista ja saamisista kirjattiin yhteensä 267 miljoonaa euroa (154). Rakennus- ja kiinteistötoimialoihin kohdistuvat odotettavissa olevat luottotappiot kasvoivat. Lopullisia luottotappioita kirjattiin 77 miljoonaa euroa (118). Tappiota koskeva vähennyserä oli tilikauden lopussa 929 miljoonaa euroa (736), josta johdon harkintaan perustuvia lisävarauksia oli 109 miljoonaa euroa (66). Järjestämättömät saamiset olivat 2,9 prosenttia (2,3) vastuista. Saamisten arvonalentumiset luotoista ja muista saamisista olivat 0,26 prosenttia (0,11) luotto- ja takauskannasta.

Nettopalkkiotuotot laskivat 3,7 prosenttia 908 miljoonaan euroon. Omistaja-asiakkaat saivat päivittäiset pankkipalvelut ilman kuukausimaksuja lokakuusta 2023 lähtien. Maksuliikkeen nettopalkkiotuotot laskivat 12 miljoonaa euroa 291 miljoonaan euroon, asuntojen välityksen nettopalkkiotuotot 8 miljoonaa euroa 63 miljoonaan euroon ja vakuutus sopimusten myyntipalkkiot 9 miljoonaa euroa 33 miljoonaan euroon. Sen sijaan luotonannon nettopalkkiotuotot kasvoivat 9 miljoonaa euroa 159 miljoonaan euroon ja omaisuudenhoidon 7 miljoonaa euroa 43 miljoonaan euroon.

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Tilikaudella vakuutuspalvelutulos laski 23,2 prosenttia 81 miljoonaan euroon nettokorvauskulujen ja toimintakulujen kasvettua. Korvauskuluja kasvatti yleinen kustannustason nousu sekä vahinkomäärien kasvu terveystakuuksissa, sen sijaan suurvahinkoja oli vertailukautta vähemmän. Vakuutuspalvelutulos sisältää liiketoiminnan kuluja 485 miljoonaa euroa (416). Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot kasvoivat 4,6 prosenttia 1 758 miljoonaan euroon, nettokorvauskulut jälleenvakuutuksen osuuden jälkeen kasvoivat 5,6 prosenttia 1 076 miljoonaan euroon ja toimintakulut kasvoivat 15,6 prosenttia 487 miljoonaan euroon. Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhde heikkeni 93,8 prosenttiin (89,8).

Tuotot sijoitustoiminnasta eli sijoitustoiminnan nettotuotot, vakuutuksen nettorahoituskulut ja tuotot kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista kasvoivat yhteensä 58,9 prosenttia 389 miljoonaan euroon. Sijoitustoiminnan tuottoja kasvatti osakkeiden arvonnousu.

IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardin käyttöönoton myötä väliaikaisen poikkeusmenettelyn soveltaminen päättyi. Vakuutuksen sijoitustulos kirjataan kokonaan tuloslaskelmaan käyvin arvoon. Taloudellisten oletusten, kuten korkotason muutoksen vaikutukset vakuutus sopimusvelan arvoon, kirjataan tuloslaskelman nettorahoitustuottoihin. Sijoitustoiminnan nettotuotot ja nettorahoitustuotot yhdessä kertovat vakuutustoiminnan sijoitustoiminnan tuloksellisuuden. OP Ryhmän vakuutusyhtiöiden yhteenlaskettu sijoitusten tuotto käyvin arvoon oli 8,2 prosenttia (-13,1). Vertailukaudella negatiiviseen sijoitusten tuottoon käyvin arvoon vaikuttivat korkojen nousu ja osakekurssien lasku.

Yhteensä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen eli saamistodistusten, osakkeiden ja johdannaisten nettotuotot olivat 1 706 miljoonaa euroa (-2 822) ja sijoitussopimusvelkojen nettotuotot olivat yhteensä -642 miljoonaa euroa (812). Vakuutuksen nettorahoituskulut olivat -722 miljoonaa euroa (2 226). Sijoituskiinteistöjen nettotuotot laskivat 39 miljoonaa euroa -22 miljoonaan euroon kiinteistöjen käypien arvojen laskettua.

Pankkitoiminnan kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot kasvoivat yhteensä 84 miljoonaa euroa 55 miljoonaan euroon korkotuottojen kasvettua saamistodistuksista ja johdannaisista.

Liiketoiminnan muut tuotot laskivat 40 miljoonaan euroon (67). Vertailukaudella liiketoiminnan muita tuottoja kasvatti Pohjola Sairaalan myynti 32 miljoonalla eurolla.

Kulut yhteensä kasvoivat 12,2 prosenttia 2 201 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 12,7 prosenttia 964 miljoonaan euroon. Kasvuun vaikuttivat henkilöstömäärän ja tulospalkkiovarauksen kasvu sekä palkkojen korotukset. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä kasvoivat 5,7 prosenttia 226 miljoonaan euroon. Arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 60 miljoonaa euroa (9) pääosin tietojärjestelmistä ja oman käytön kiinteistöistä. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 13,4 prosenttia 1 011 miljoonaan euroon. ICT-kulut olivat 460 miljoonaa euroa (382). Kehittämisen kuluvaikutus oli 294 miljoonaa euroa (216). Viranomaismaksut laskivat 5 miljoonaa euroa 77 miljoonaan euroon.

Tuloslaskelman OP-bonukset omistaja-asiakkaille kasvoivat 28,6 prosenttia 255 miljoonaan euroon vuoden 2023 lisäbonusten ansiosta.

Tuloverot olivat 408 miljoonaa euroa (213). Tilikauden efektiivinen verokanta oli 19,9 prosenttia (19,0). Vertailukaudella efektiivistä verokantaa laski Pohjola Sairaalan veroton myyntivoitto 32 miljoonaa euroa. OP Ryhmä maksaa vuodelta 2023 yhteisöveroja arvion mukaan 396 miljoonaa euroa (227).

Laaja tulos verojen jälkeen oli 1 719 miljoonaa euroa (525). Yhteensä käyvän arvон rahaston muutokset kasvattivat laajaa tulosta 70 miljoonaa euroa (-478).

OP Ryhmän oma pääoma oli 16,3 miljardia euroa (14,7). Omaan pääomaan sisältyi Tuotto-osuuksia 3,3 miljardia euroa (3,4), josta irtisanottujen Tuotto-osuuksien osuus oli 0,4 miljardia euroa (0,4).

OP Ryhmän rahoitusasema ja maksuvalmius on vahva. OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli 199 prosenttia (217) ja NSFR-suhdeluku oli 130 prosenttia (128) tilikauden lopussa. OP Ryhmä maksoi tilikaudella takaisin kokonaisuudessaan 12,0 miljardin TLTRO III -rahoituksen.

Tuloslaskelman pääerät vuosineljänneksittäin

Milj. €	1-3/ 2023	4-6/ 2023	7-9/ 2023	10-12/ 2023	1-12/ 2023	1-12/ 2022	Muutos, %
Korkokate	615	684	780	792	2 871	1 618	77
Saamisten arvonalentumiset	-23	-76	-72	-99	-269	-115	134
Nettopalkkiotuotot	244	226	215	223	908	942	-4
Vakuutuspalvelutulos	-2	10	51	23	81	106	-23
Vakuutusmaksutuotot	485	482	499	534	2 000	1 898	5
Vakuutuspalvelukulut	-485	-447	-438	-455	-1 824	-1 898	-4
Jälleenvakuutus sopimukset	-3	-25	-11	-56	-95	106	-189
Tuotot sijoitustoiminnasta	128	123	43	96	389	245	59
Liiketoiminnan muut tuotot	6	15	7	12	40	67	-40
Henkilöstökulut	-222	-262	-218	-262	-964	-856	13
Poistot ja arvonalentumiset	-47	-45	-45	-89	-226	-214	6
Liiketoiminnan muut kulut	-284	-220	-221	-287	-1 011	-892	13
Siirrot							
vakuutuspalvelutulokseen	120	117	112	137	485	416	17
OP-bonukset	-55	-66	-67	-67	-255	-198	29
Liikevoitto	480	506	584	480	2 050	1 120	83

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Tätä aiempien vuosien 2019, 2020 ja 2021 lukuja ei ole oikaistu. Tilinpäätöksen liitetiedossa 3. Laatimisperiaatteiden ja esittämisen muutokset kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttöönotosta sekä tehdyistä tulos- ja tasekaavamuutoksista.

Tilikauden keskeiset tapahtumat

Omistaja-asiakkaiden lisäedut

OP Ryhmä käyttää osan parantuneesta kannattavuudestaan tarjoamalla omistaja-asiakkaille lisäetuja. OP Ryhmä korotti vuodelta 2024 kertyviä OP-bonuksia omistaja-asiakkailleen 40 prosentilla, mikä tarkoittaa arviolta 86 miljoonan euron lisäbonusta omistaja-asiakkaille vuodelta 2024. Vuonna 2023 OP-bonusten korotus oli 30 prosenttia, mikä tarkoitti 60 miljoonan euron lisäbonusta.

Omistaja-asiakkaat saavat päivittäiset pankkipalvelut ilman kuukausimaksuja lokakuusta 2023 vuoden 2024 loppuun saakka. Tämän edun arvo vuodelta 2023 oli 22 miljoonaa euroa ja vuodelta 2024 edun arvo on arviolta 88 miljoonaa euroa.

Yhteensä nämä lisäedut omistaja-asiakkaille olivat 82 miljoonaa euroa vuodelta 2023 ja vuodelta 2024 ne ovat arviolta 174 miljoonaa euroa.

Marraskuun 2023 alusta alkaen omistaja-asiakkaat ovat saaneet käyttötileillä oleville talletuksilleen korkoa 0,25 prosenttia. Edun saa osuuspankin omistaja-asiakas, jolla on sekä omistaja-asiakkuus että käyttötili samassa osuuspankissa.

IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardin käyttöönotto

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. Samalla väliaikaisen poikkeusmenettelyn soveltaminen päättyi. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän RaVa-laskennassa käytetään Solvenssi II -arvostuksia, joten standardin käyttöönotto ei vaikuttanut RaVa-tunnuslukuun. Tilinpäätöksen liitetiedossa 3. Laatimisperiaatteiden ja esittämisen muutokset kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttöönotosta sekä tehdyistä tulos- ja tasekaavamuutoksista.

OP Ryhmä siirtyi käyttämään vakavaraisuuden standardimenetelmää

OP Ryhmä siirtyi vakavaraisuuslaskennassaan ja -raportoinnissaan standardimenetelmään vuoden 2023 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Standardimenetelmään siirtymisellä ei ollut vaikutusta OP Ryhmän vakavaraisuuteen ja riskiprofiiliin. Euroopan keskuspankki (EKP) antoi 13.3.2023 päätöksensä standardimenetelmän käyttämiseksi OP Ryhmän vakavaraisuuslaskennassa.

Uudet OP Osuuskunnan johtokunnan jäsenet

OP Ryhmä tavoittelee merkittävää kasvua säästämisen ja sijoittamisen palveluissa. KTM Hanna Porkka (53) on nimitetty 26.9.2023 OP Ryhmän varallisuudenhoidosta vastaavaksi johtajaksi. Tehtävä on uusi, ja Hanna Porkasta tulee samalla OP Osuuskunnan johtokunnan jäsen. Hän aloittaa tehtävässään viimeistään 1. huhtikuuta 2024. Porkkan nimitys on ehdollinen, kunnes valvontaviranomaiset ovat sen hyväksyneet.

OTK, KTM Rami Kinnala (54) on nimitetty 24.10.2023 OP Ryhmän lakiasiaintoiminnan johtajaksi. Tehtävässään hän johtaa OP Ryhmän lakiasiaintoimintaa ja keskusyhteisökonsernin Lakiasiat ja Compliance -toimintoa. Kinnala aloitti tehtävässään 1.1.2024, ja samalla hänestä tuli OP Osuuskunnan johtokunnan jäsen. Kinnalan edeltäjä Tiia Tuovinen jää pois OP Ryhmästä omasta pyynnöstään 1.7.2024. Hän toimii seniorineuvonantajana tammikuun alusta kesäkuun loppuun.

OP Ryhmä ja Nordea perustavat yhteisyrityksen maksamisen palvelujen parantamiseksi Suomessa

OP Ryhmä ja Nordea perustavat yhteisyrityksen, jonka tavoitteena on ratkaista maksamisen haasteita. Suunnitelmana on kehittää sekä kuluttajia että yrityksiä hyödyttäviä ratkaisuja puhelinnumeron avulla tapahtuvaan maksamiseen ja e-laskujen hallinointiin. Ratkaisu rakennetaan avoimeksi muillekin markkinatoimijoille. Tavoitteena on käynnistää yrityksen toiminta vuoden 2024 aikana, ja ennen sitä Siirto-palvelun käyttö jatkuu asiakkaiden osalta kuten ennenkin. Toteutuakseen järjestely edellyttää kilpailuviranomaisen hyväksynnän.

OP Ryhmän strategiset tavoitteet ja painopisteet

OP Ryhmän strategiaprosessissa strategiaa muodostetaan, uudistetaan ja toteutetaan jatkuvasti. Toimintaympäristöä ja toimintamallia arvioidaan systemaattisesti, jotta kyetään tekemään tarvittaessa uusia strategisia valintoja ja toteuttamaan ne.

OP Ryhmän perustehtävä, arvot, visio ja strategian painopisteet ovat kokonaisuus, jossa osat täydentävät toisiaan. OP Ryhmän visio on olla johtava ja vetovoimaisin finanssiryhmä Suomessa. Toimintaympäristön jatkuva seuranta ja strategiset painopisteet auttavat yhteisen vision saavuttamisessa ja ohjaavat kaikkea tekemistä.

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto vahvisti 24.8.2023 OP Ryhmän strategian ja päivitettyt strategiset tavoitteet. OP Ryhmän lähivuosien toimintaa ohjaavat viisi strategista painopistettä:

- arvoa asiakkaille
- kannattava kasvu
- laadukas ja tehokas toiminta
- vastuullinen liiketoiminta
- osaava, innostunut ja hyvinvoiva henkilöstö.

OP Ryhmän kaiken toiminnan perustana on vahva riskienhallinta- ja compliance-kulttuuri.

OP Ryhmän strategiset tavoitteet

	2023	2022	Tavoite 2027
Oman pääoman tuotto (ROE ilman OP-bonuksia), %	12,0	7,5	9,0
CET1-vakavaraisuus, %	19,2	17,4	väh. CET1-vakavaraisuusvaade +4 %-yks.*
Bränditason suosittelu, bNPS (Net Promoter Score, henkilö- ja yritysasiakkaat)**	Pankki: 1. Vakuutus: 3.	Pankki: 1. Vakuutus: 3.	Pankki: 1. Vakuutus: 1.
Luottoluokitus	AA-/Aa3	AA-/Aa3	väh. tasolla AA-/Aa3

* OP Ryhmän tavoite CET1-vakavaraisuudelle on vähintään CET1-vakavaraisuusvaade lisätynä neljällä prosenttiyksiköllä. Joulukuun 2023 lopun vakavaraisuusvaateella laskettu CET1-tavoite oli 16,3 prosenttia.

** Sijoitus pankin ja vakuutusyhtiön vaihtotutkimuksessa (PaVa), Kantar Finland Oy ja pk-yritysten valtakunnallisessa tutkimuksessa, Red Note Oy.

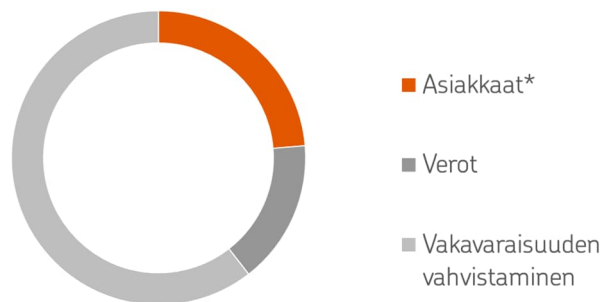
Omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön menestyksen edistäminen

OP Ryhmän perustehtävänä on edistää omistaja-asiakkaidensa ja toimintaympäristönsä kestävää taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Ryhmän toiminta perustuu sen arvoihin, perustehtävään, vahvaan vakavaraisuuteen, osaavaan riskienhallintaan ja asiakkaiden kunnioittamiseen.

Tuloksen käyttö

OP Ryhmän tavoitteena on omistaja-asiakkaiden tarvitsemien palvelujen tuottaminen mahdollisimman tehokkaasti. Yhteinen menestys käytetään omistaja-asiakkaiden hyväksi keskittämisetuina ja muina taloudellisina etuina sekä palvelukyvyn ylläpitona ja kehittämisenä.

Arvio OP Ryhmän vuoden 2023 tuloksen käytöstä, joka vahvistetaan tilikauden päättymisen jälkeen:

*) Asiakkaat = OP-bonukset, alennukset ja Tuotto-osuuksien korot omistaja-asiakkaille

OP Ryhmän perustehtävän menestyksekkäs toteuttaminen vaatii vahvaa vakavaraisuutta, jota edellyttävät myös kasvavat viranomaisvaatimukset. Vakavaraisuuden vahvistaminen edellyttää ryhmältä tehokkuutta ja tuloksentekeykyä myös jatkossa. Omistaja-asiakkaille palautettavan osuuden lisäksi merkittävä osa liiketoiminnan tuloksesta käytetään OP Ryhmän vakavaraisuuden vahvistamiseen.

OP Ryhmän tuottama hyöty jaetaan omistaja-asiakkaille sen mukaan, kuinka paljon kukin osuuspankin omistaja-asiakas ryhmän palveluita käyttää. Omistaja-asiakkaiden etukokonaisuuden muodostavat asiointiin määrän perusteella kertyvät OP-bonukset sekä edut ja alennukset, joita annetaan pankkipalveluista, vakuutuksista sekä säästämisen ja sijoittamisen palveluista. Omistaja-asiakkaille on myös mahdollisuus sijoittaa omaan osuuspankkiinsa Tuotto-osuuksien kautta. Tuotto-osuuksille maksetaan vuosittain korkoa pankkien voitonjakona.

OP Ryhmä haluaa käyttää hyvää kannattavuuttaan asiakaspalvelun kehittämiseen edelleen ja erilaisiin vastuullisuustekoihin. Vuonna 2023 OP Ryhmä panosti erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointiin. OP Ryhmä tuki lasten ja nuorten harrastustoimintaa sekä nuorten taloustaitoja ja työllisyyttä edistäviä tekoja eri puolilla Suomea yhteensä lähes 4,5 miljoonan euron lahjoituksilla ja sponsoroinnilla.

Tuloksesta maksetuilla veroilla mitattuna OP Ryhmä on yksi Suomen suurimmista veronmaksajista. Merkittävänä veronmaksajana OP edistää koko Suomen menestystä. Vuodelta 2022 OP Ryhmä maksoi 227 miljoonaa euroa yhteisöveroa. OP Ryhmä maksaa vuodelta 2023 yhteisöveroja arvion mukaan 396 miljoonaa euroa.

Omistaja-asiakkaat ja asiakasedut

OP Ryhmän omistaja-asiakkaiden määrä oli tilikauden lopussa 2,1 miljoonaa (2,1). Omistaja-asiakkaiden määrä kasvoi 28 000 asiakkaalla.

Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden pankki-, vakuutus- ja varallisuudenhoitoasioinnista kertyy asiakkaille OP-bonuksia. OP Ryhmä korotti vuodelta 2023 kertyviä OP-bonuksia 30 prosentilla ja kertyneiden uusien bonusten arvo oli yhteensä 275 miljoonaa euroa (215).

Tilikaudella OP-bonuksia käytettiin pankki- ja varallisuudenhoitopalveluihin yhteensä 99 miljoonaa euroa (101) ja vahinkovakuutustuotteiden vakuutusmaksuihin 145 miljoonaa euroa (114).

Omistaja-asiakkaat hyötyivät vähittäispankkitoiminnan päivittäispalvelupaketin alennetusta hinnasta 98 miljoonaa euroa (72). Vähittäispalvelupaketin alennusten laskentatapaa muutettiin vuoden 2023 alussa ja vuoden 2022 alennukset on oikaistu vertailukelpoisiksi. Omistaja-asiakkaille annettiin 63 miljoonaa euroa (60) vahinkovakuutuksen keskittämisalennuksia. Lisäksi omistaja-asiakkaat ostivat, myivät ja vaihtoivat suurinta osaa sijoitusrahastoista ilman erillisiä kuluja. Edun arvo oli 6 miljoonaa euroa (8).

Omistaja-asiakkaiden edut

Milj. €	2023	2022
Kertyneet uudet OP-bonukset	275	215
Vähittäispankkitoiminnan päivittäispalvelupaketit	98	72
Vahinkovakuutuksen keskittämisalennukset	63	60
Edut sijoitusrahastoista	6	8
Yhteensä	442	355

Edellä mainitut OP-bonukset ja asiakasedut olivat yhteenlaskettuna 442 miljoonaa euroa (355) eli 17,7 prosenttia (24,1) OP Ryhmän liikevoitosta ennen myönnettyjä etuja.

Omistaja-asiakkaat saavat päivittäiset pankkipalvelut ilman kuukausimaksuja lokakuusta 2023 vuoden 2024 loppuun saakka. Tämän edun arvo vuodelta 2023 oli 22 miljoonaa euroa ja vuodelta 2023 arviolta 88 miljoonaa euroa.

Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden sijoitukset osuuspankkien Tuotto- ja jäsenosuuksiin olivat yhteensä 3,6 miljardia euroa (3,6). Vuoden 2023 Tuotto-osuuksien tuottotavoite oli 4,50 prosentin korko (4,45). Tilikaudelta kertyneen Tuotto-osuuksille maksettavan koron arvioidaan olevan yhteensä 148 miljoonaa euroa (144). Vuoden 2024 Tuotto-osuuksien tuottotavoite on 5,50 prosentin korko (4,50).

Monikanavaiset palvelut

OP Ryhmän monikanavainen palveluverkosto koostuu verkko-, mobiili-, konttori- ja puhelinpalveluista. OP:n mobiilikanaavilla (OP-mobiili, OP-yrittäjä) oli joulukuussa yli 1,6 miljoonaa aktiivista käyttäjää (1,4). Henkilökohtaista asiakaspalvelua tarjotaan sekä konttoreissa että digitaalisesti.

Mobiili- ja verkkopalvelut, milj. kirjautumista

	1–12/2023	1–12/2022	Muutos, %
OP-mobiili, henkilöasiakkaat	606,9	513,6	18,2
OP-mobiili, yritysasiakkaat*	27,1	-	-
OP-yrittäjä	35,3	27,3	29,3
Pivo	38,6	43,4	-11,1
Op.fi	68,8	73,8	-6,8
	31.12.2023	31.12.2022	Muutos, %
Siirto-maksu, rekisteröityneet asiakkaat (OP)	1 220 989	1 148 218	6,3

* OP-mobiiliin palvelut yritysasiakkaille avattiin marraskuussa 2022.

Maaliskuussa 2023 OP laajensi mobiilimaksupalvelujaan tuomalla Apple Pay -palvelun käyttöön OP Visa -korttien lisäksi myös OP:n Mastercardissa. Palvelun avulla voi maksaa puhelimella tai älykellolla ostoksia lähimaksupäätteillä, sovelluksissa ja verkkokaupoissa. Android-puhelimella tai älykellolla toimiva Google Pay -palvelu laajennettiin Mastercardia käyttävien asiakkaiden käyttöön joulukuussa 2022.

OP Ryhmällä on kattava konttoriverkosto, johon kuuluu 289 toimipaikkaa (297) ympäri maata. Lisäksi Pohjola Vakuutusella on laaja asiamies- ja kumppanuusverkosto.

Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista

OP Ryhmän muodostavat 102 osuuspankkia sekä niiden omistama keskusyhteisö OP Osuuskunta tytär- ja lähiyhteisöineen. OP Ryhmän palveluksessa työskenteli vuoden 2023 lopussa 13 806 henkilöä (12 999). OP Ryhmän liiketoiminta on jaettu kolmeen liiketoimintasegmenttiin, jotka ovat Vähittäispankki (pankkitoiminnan henkilö- ja pk-yritysasiakkaat), Yrittäjäpankki (pankkitoiminnan yritys- ja instituutioasiakkaat) ja Vakuutus (vakuutusasiakkaat). OP Ryhmän päätoiminta-alue on Suomi. Lisäksi OP Yrittäjäpankki toimii Virossa, Latviassa ja Liettuassa.

Asiakkaiden ja sidosryhmien kasvaneet odotukset vastuullisuudesta, kestävän rahoituksen sääntely ja valvojan vaatimukset heijastuvat vahvasti koko finanssialalle. Vastuullinen liiketoiminta on yksi OP Ryhmän strategisista painopisteistä. OP Ryhmälle on määritelty toimintaa ohjaavat ja ryhmän perustehtävää tukevat arvot: ihmisläheisyys, vastuullisuus ja yhdessä menestyminen.

OP Ryhmä soveltaa toiminnassaan Hyvän liiketavan periaatteita (Code of Business Ethics). Ne sisältävät keskeiset vastuullisuus- ja ympäristöperiaatteet, joiden mukaisesti kaikkien OP Ryhmässä työskentelevien ja hallinnossa vaikuttavien tulee toimia. OP Ryhmä on sitoutunut noudattamaan kansainvälisiä toiminnan vastuullisuutta ohjaavia periaatteita, joista keskeisimmät ovat YK:n Global Compact -aloitteen periaatteet, YK:n ympäristöohjelman Finance Initiativen (UNEP FI) vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet, YK:n vastuullisen sijoittamisen (UN PRI) periaatteet ja YK:n kestävän vakuuttamisen (UN PSI) periaatteet. OP on yksi Suomen vastuullisen sijoittamisen yhdistyksen (Finsif ry) perustajajäsenistä ja aktiivinen jäsen Pohjoismaiden suurimmassa yritys vastuuverkostossa (FIBS ry).

OP Ryhmän vastuullisuustyötä ohjaa OP Osuuskunnan hallintoneuvoston hyväksymä ryhmätasoinen vastuullisuusohjelma.

OP Ryhmä julkaisee vuoden 2023 vastuullisuusraportin osana vuosikatsausta. Raportti on laadittu GRI-standardien (GRI Universal Standards) mukaisesti ja sisältää tätä selvitystä täydentäviä tietoja. Vastuullisuusraportti sisältää lisäksi TCFD:n (Task-force on Climate related Financial Disclosure) viitekehyksen mukaisen tarkastelun. Vuoden 2023 vastuullisuusraportti julkaistaan osana OP Ryhmän vuosikatsausta viikolla 11. Vuodesta 2024 alkaen OP Ryhmä raportoi kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) alaisten eurooppalaisten kestävyysraportointistandardien (ESRS) mukaisesti.

Ympäristöön ja ilmastoon liittyvät näkökulmat

Finanssialalla on keskeinen rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä etenkin rahoitus- ja sijoitustoiminnassa, mutta myös osana kestävästä vakuuttamisesta ja vahinkojen korvaamisesta. OP Ryhmä haluaa vaikuttaa toiminnallaan positiivisesti ilmastoon ja ympäristöön ja toimia aktiivisesti hillitkseen haitallisia ympäristövaikutuksia. OP Ryhmä tukee asiakkaidensa varautumista ilmastonmuutoksen vaikutuksiin ja siirtymää kohti vähähiillistä toimintaa muun muassa tarjoamalla ilmaston ja ympäristön kannalta hyödyllisiin hankkeisiin räätälöityjä vihreitä lainoja.

OP Ryhmä on sitoutunut Pariisin ilmastositomukseen, jolla pyritään pitämään maapallon keskilämpötilan nousu selvästi alle kahdessa asteessa suhteessa esiteolliseen aikaan ja toimimaan niin, että lämpeneminen saataisiin rajattua alle 1,5 asteen. OP Ryhmässä on useita kansainvälisten periaatteiden pohjalta kehitettyjä vastuullisen yritysrahoituksen tuotteita, kuten vihreä laina, kestävyyskriteerilaina ja vastuullinen toimittajarahaus, jolla kannustetaan toimitusketjua kestävämpään toimintaan sitomalla rahoitus toimittajien vastuullisuuteen. Vihreissä lainoissa yritysasiakas sitoutuu käyttämään lainatut varat määriteltyihin kohteisiin, kun taas kestävyyskriteerilainoissa yritysasiakas sitoutuu yhdessä valittaviin vastuullisuustavoitteisiin lainanmyönnön yhteydessä. Kestävyyskriteerilainan vastuullisuustavoitteet vaikuttavat lainan marginaaliin. Näiden lainojen ja limiittien yhteenlasketut vastuut kasvoivat vuoden 2023 aikana 6,6 miljardiin euroon (5,2). Vastuullisella toimittajarahauksella kannustetaan toimitusketjua kestävämpään toimintaan vastuullisuuteen sidotulla rahoituksella. OP Ryhmän joukkovelkakirjoista neljä on vihreitä: OP Yrityspankin liikkeeseen laskema 500 miljoonan euron green bond (2019) ja 500 miljoonan euron green senior non-preferred bond (2022) sekä OP-Asuntoluottopankin liikkeeseen laskema 750 miljoonan euron green covered bond (2021) ja 1 000 miljoonan euron green covered bond (2022). OP Ryhmä lanseerasi PK-yritysasiakkaille suunnatun vihreän lainatuotteen maaliskuussa 2023. Vuoden lopussa PK-yritysasiakkaille myönnettyjen vihreiden lainojen määrä oli 62 miljoonaa euroa (0).

OP Ryhmä huomioi luottopäätöksissään ympäristöön, sosiaalisiin vaikutuksiin ja hyvään hallintoon liittyvät ESG-teemat ja -riskit Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) luotonantoa ja -valvontaa koskevan ohjeen mukaisesti. OP Ryhmän yritysasiakkaiden ESG-analyysi laaditaan osana luottokelpoisuuden arviointia. Analyysin tavoitteena on arvioida, kuinka yhtiöiden liiketoimintamallissa huomioidaan olennaiset ESG-teemat ja kuinka ne vaikuttavat yhtiön liiketoimintaan sekä liiketoimintaedellytyksiin.

OP Ryhmän tavoitteena on olla omissa toiminnassaan hiilineutraali vuonna 2025. Hiilineutraalisuus tarkoittaa, että käyttämästämme energiasta ja polttoaineista ei synny lainkaan päästöjä. Nämä suorat (Scope 1) ja epäsuorat (Scope 2) päästöt sisältävät lämmitys ja varavoimakoneiden käyttämän öljyn, kaukolämmön ja -jäähdytyksen sekä sähköntuotannon päästöt. Tavoitteena on minimoida energiankulutus. Tavoitteen saavuttamista varten on rakennettu energiajohtamisjärjestelmää, josta saadaan tarkempia tietoja kohteiden energiankulutuksesta sekä kohteen päästöistä. OP Ryhmä laskee oman toiminnan päästöt GHG-protokollan (Greenhouse Gas Protocol) mukaisesti, ja kasvihuonekaasut ilmoitetaan CO₂-ekvivalentteina. Vuonna 2023 Scope 1 ja 2 -päästöt olivat 282 CO₂e-tonnia (7 156).

OP Ryhmän merkittävimmät ilmastovaikutukset syntyvät ryhmän rahoitusten ja sijoitusten kautta. Epäsuorista päästöistä OP Ryhmä raportoi vastuukantansa päästöjakauman merkittävimpien toimialojen osalta. OP Ryhmä kuuluu rahoituslaitosten kansainväliseen Partnership for Carbon Accounting Financials -yhteistyöhankkeeseen (PCAF), jonka tavoitteena on kehittää ja ottaa käyttöön yhtenäinen tapa arvioida ja raportoida lainoihin ja sijoituksiin

liittyviä kasvihuonekaasupäästöjä. Yhtenäinen tapa päästöjen arviointiin on lähtökohta rahoitusalan työlle Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoitteisiin pääsemiseksi. Vertailukelpoinen tieto ilmastopäästöistä on tärkeää esimerkiksi kestävien sijoitustuotteiden kehittämiseksi ja luottoriskien hallitsemiseksi. Vuonna 2023 Scope 3 kategoria 15 rahoitetut päästöt olivat 5,2 miljoonaa CO₂e- tonnia.

OP Ryhmä on asettanut vuonna 2023 sektorikohtaiset päästövähennystavoitteet kolmelle toimialalle. Tavoitteena on vähentää vuoden 2022 lähtötasosta mitattuna vuoteen 2030 mennessä energiatuotannon päästöintensiteettiä 50 prosenttia, absoluuttisia päästöjä maataloudessa 30 prosenttia ja asuntolainojen päästöintensiteettiä 45 prosenttia.

OP Ryhmä on sitoutunut yritysluottosalkkujensa hiilineutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä. Tämän pitkän aikavälin tavoitteen lisäksi OP Ryhmällä on tiekartta päästöjen vähentämiseksi merkittävästi jo tätä aiemmin erityisesti yritysrahoituksen päämarkkina-alueella Suomessa. OP Ryhmän yritysluottosalkkujen päästöjä vähennetään 25 prosenttia vuoteen 2030 mennessä vuoden 2022 tasosta.

OP Ryhmä noudattaa UNEP FI:n vastuullisen pankkitoiminnan periaatteita ja on sitoutunut linjaamaan luottosalkkunsaa Pariisin ilmastopöytäkirjan mukaiseksi.

OP Ryhmä ei rahoita uusia kivihiihivoimalaitoksia tai -kaivoksia eikä uusien kivihiihivoimalaitosten tai -kaivosten rakentamista suunnittelevia yhtiöitä. OP Ryhmä ei myöskään kehitä uusia yritysrahoitusasiakkuuksia asiakkaiden, joiden taloudellinen riippuvuus kivihiihien energiakäytöstä on yli 5 prosenttia liikevaihdolla mitattuna, kanssa. Linjauksista voidaan poiketa, jos yritysrahoitusasiakas on sitoutunut siirtymään kohti vähähiilistä talousjärjestelmää ja esittämään uskottavan strategian kivihiihien irtautumiseen.

OP Ryhmän tavoitteena on olla hoitamiensa rahastojen osalta hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä. Lisäksi rahastojen kasvihuonekaasupäästöjen intensiteetti tullaan puolittamaan vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2019 tasoon. Aiemmin asetettua kivihiihien poissulkurajaa tiukennetaan asteittain niin, että vuoden 2030 loppuun mennessä OP Ryhmän suorissa ja aktiivisissa sijoituksissa ei ole sijoituskohteita, joilla on liiketoimintaa kivihiihien louhinnasta tai kivihiihillä tuotetusta energiasta.

OP-Rahastoyhtiö julkaisee hiilijalanjälkilaskelman osake- ja korkorahastoille kaksi kertaa vuodessa sekä valtaosalle osake- ja korkorahastoista rahastokohtaiset vastuullisuusanalyysit neljä kertaa vuodessa. Analyysissä raportoidaan salkun vastuullisuuden kokonaisarvosanan lisäksi uusiutuvan energian, energiatehokkuuden ja vihreän rakentamisen osuudet liikevaihdosta.

Vuoden 2023 lopussa 87,7 prosenttia OP Ryhmän rahastoista oli ESG-ominaisuuksia edistäviä (EU:n kestävän rahoituksen sääntelyn artikla 8 tai 9) rahastoja. OP Ryhmän vastuulliset teemarahastot täydentyivät vuonna 2023 OP-Kestävä Hyvinvointi -rahastolla. Rahaston sijoitustoiminnassa huomioidaan kestävän kehityksen periaatteet painottaen erityisesti sosiaalisia kysymyksiä. Rahasto sijoittaa yrityksiin, joiden liiketoiminta tukee ihmisen ja yhteiskuntien kestävästä hyvinvointia, tai jotka työnantajaroolissaan ovat esimerkillisiä sosiaalisissa kysymyksissä. Muut vastuulliset teemarahastot ovat OP-Kestävä Maailma, OP-Ilmasto, OP-Puhdas Vesi ja OP-Vähähiilinen Maailma. Teemarahastojen lisäksi vastuullisia rahastoja ovat indeksirahastot sekä tavoitetuottorahastot. Viisi indeksirahastoa (OP-Amerikka Indexi, OP-Eurooppa Indexi, OP-Maailma Indexi, OP-Aasia Indexi ja OP -Pohjoismaat Indexi) seuraavat ESG-indeksejä, joissa ESG-riskkejä verrokkejaan paremmin huomioivat yhtiöt saavat suuremman painotuksen. Kyseiset rahastot eivät sijoita yhtiöihin, joilla on yhteyksiä kiistanalaisten aseiden tuotantoon tai jotka ovat rikkoneet kansainvälisiä normeja. Myös tavoiterahastoissa ESG-riskit paremmin huomioivat yhtiöt saavat verrokkejaan suuremman painon, ja lisäksi rahastot välttävät sijoituksia kiistanalaisille toimialoille. Vastuullisten rahastojen kautta sijoitetut asiakasvarat (Assets Under Management, AUM) oli vuoden 2023 lopussa 27,2 miljardia euroa (13,0).

OP Kiinteistösjoitus Oy on sitoutunut edistämään hiilineutraaliutta kiinteistösjoitustoiminnassaan. OP Kiinteistösjoituksen vastuullisuustavoitteena on muun muassa hiilineutraali energia vuoteen 2030 mennessä sekä hiilineutraalirakentaminen vuoteen 2050 mennessä.

GRI:n mukaisen vastuullisuusraportoinnin lisäksi OP arvioi ilmastonmuutoksen vaikutuksia vuosittain CDP:n ilmastonmuutoskyselyllä. Vuoden 2023 CDP:n arvioinnissa OP Ryhmä sai arvosanan B.

Henkilöstöön ja muuhun sosiaaliseen vastuuseen liittyvät näkökulmat

OP Ryhmä on sitoutunut olemaan vastuullinen toimija ja kunnioittamaan kaikkia tunnustettuja ihmisoikeuksia, mukaan lukien työntekijöiden oikeuksia ja Kansainvälisen työjärjestön (ILO) julistuksessa mainittuja työelämän peruseriaatteita ja oikeuksia. Näiden periaatteiden ja oikeuksien noudattaminen ulottuu oman henkilöstön lisäksi myös arvoketjumme toimijoihin ja vaadimme toimittajiamme sitoutumaan samojen periaatteiden noudattamiseen heidän toiminnassaan. OP Ryhmä on lisäksi sitoutunut YK:n Global Compact -aloitteeseen sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia, työelämän oikeuksia, ympäristönsuojelua ja korruption ehkäisyä. OP Ryhmän arvokuvauksissa korostuvat asiakkaalle tuotettava arvo, henkilöstön monimuotoisuus, erilaisuuden arvostaminen ja vahvuutena näkeminen sekä uudistuminen ja jatkuva oppiminen. OP Ryhmä pyrkii ehkäisemään syrjintää kaikessa toiminnassaan. Yhdenvertainen kohtelu näkyy henkilövalinnoissa, palkitsemisessa, urakehityksessä, koulutuksessa ja yleisesti siinä, miten työyhteisö toimii.

Yksi OP Ryhmän strategisista painopisteistä on osaava, innostunut ja hyvinvoiva henkilöstö. Työhyvinvoinnin johtamisen toimintamalli OP Ryhmässä tähtää siihen, että tiiviillä ja hyvin organisoidulla työhyvinvoinnin ja työsuojelun johtamisella pystytään ylläpitämään ja edistämään koko henkilöstön terveyttä ja työhyvinvointia pohjana hyvälle työntekijäkokemukselle. OP Ryhmässä keskeisiä työhyvinvointia tukevia elementtejä ovat varhaisen tuen toiminta, työterveyshuollon laaja-alaiset palvelut, kuntoutus, työn joustot ja monimuotoisuuden johtaminen.

Työntekijäkokemusta mitataan säännöllisesti henkilöstötutkimuksella ja seuraamalla terveysprosenttia. Sairauspoissaolojen osuus vuoden 2023 säännöllisestä työajasta oli 3,2 prosenttia. Terveysprosentti eli henkilöstön osuus, jolla ei ollut lainkaan sairauspoissaoloja vuoden 2023 aikana, oli 39,0 prosenttia koko henkilöstöstä.

OP Ryhmän tavoitteena on edistää monimuotoisuutta työyhteisössä. Tavoitteena on, että ryhmän henkilöstörakenne heijastaisi asiakaskunnan monimuotoisuutta esimerkiksi iän, sukupuolen, kansalaisuuden ja muiden taustatekijöiden osalta. OP Ryhmän vastuullisuusohjelman tavoitteena on vahvistaa yhdenvertaista, monimuotoista ja osallisuutta edistävää kulttuuria ja käytäntöjä. OP Ryhmässä monimuotoisuus nähdään voimavarana, ja kaikille taataan yhdenvertaiset mahdollisuudet, oikeudet ja kohtelu: työntekijöillä on yhdenvertaiset mahdollisuudet ja oikeudet kaikissa työsuhteen vaiheissa, kuten rekrytoinneissa, urasiirtymisissä ja palkkauksessa. Henkilöstön monipuoliseen kokemukseen ja osaamiseen kiinnitetään huomiota. Tasa-arvon ja monimuotoisuuden toteutumista sekä kehittymistä seurataan ja edistetään säännöllisesti, esimerkiksi henkilöstötutkimuksin ja rekrytointitilanteessa hakijakokemusmittauksilla.

Monimuotoisuuden edistämiseksi OP Ryhmän tavoitteena on, että sukupuolen edustus määritellyissä johtajatehtävissä on vähintään 40 prosenttia. Vuoden 2023 lopussa naisten osuus näissä tehtävissä oli 31 prosenttia (31). Vuoden 2017 lopussa naisten osuus johtajatehtävissä oli 21 prosenttia. Henkilöstön jakautumista eri tehtäväryhmissä esimerkiksi sukupuolen, palkkauksen ja iän mukaan seurataan vuosittain.

OP Ryhmä edellyttää henkilöstöltä monipuolista osaamista viranomaissäätelyn osaamisvaatimusten lisäksi. Näiden asioiden osaamista valvotaan ja raportoidaan eri tarpeiden mukaan verkkokurssisuorituksilla. Kaikille OP Ryhmän työntekijöille yhteisiä verkkokursseja ovat muun muassa rahanpesun estäminen, hyvän liiketavan periaatteet, työpaikan tietoturva ja turvallisuusperhehditys. Vuodesta 2023 alkaen henkilöstön on suoritettava pakollinen vastuullisuuskoulutus.

Suomalaisten talousosaamisen tukeminen on olennainen osa OP Ryhmän vastuullisuustyötä. OP Ryhmä vahvisti 91 000 (90 000) lapsen ja nuoren taloustaitoja vuonna 2023. Senioreiden digitaatio-opastuksissa kohdattiin vuonna 2023 yhteensä 26 000 (12 000) henkilöä.

OP Ryhmän hyväntekeväisyyslahjoitukset vuonna 2023 olivat yhteensä noin 4,9 miljoonaa euroa (2,7). Lahjoitukset ohjataan vastuullisuusohjelmaa ja OP Ryhmän arvoja tukeviin teemoihin.

Ihmisoikeuksiin liittyvät näkökulmat

OP Ryhmä on sitoutunut olemaan vastuullinen toimija ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia, jotka sisältyvät esimerkiksi YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä Kansainvälisen työjärjestön (ILO) julistukseen työelämän peruseriaatteita ja oikeuksista. Ihmisoikeustyötä OP Ryhmässä ohjaavat muun muassa YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet (UN Guiding Principles On Business and Human Rights, UNGP) ja OECD:n vastuullista liiketoimintaa koskevat toimintaohjeet monikansallisille yrityksille (OECD Guidelines for Multinational Enterprises on Responsible Business Conduct). OP Ryhmä on sitoutunut YK:n Global Compact -aloitteeseen ja kunnioittamaan ihmisoikeuksia, työelämän oikeuksia, ympäristönsuojelua ja korruption ehkäisyä. Vuonna 2023 OP Ryhmä julkaisi ihmisoikeussitoumuksensa sekä -politiikkansa. Osana ihmisoikeuksia koskevaa työtä OP Ryhmässä on arvioitu ihmisoikeusvaikutukset ottaen oman toiminnan lisäksi huomioon myös arvoketjut. Huolellisuusvelvoitteen mukaisesti OP Ryhmä kehittää jatkuvasti menettelytapojaan, joilla ehkäistään ja lievennetään haitallisia vaikutuksia entisestään. Välillisesti tällaisia vaikutuksia voi kuitenkin liittyä toimitusketjuun tai sijoitus- ja rahoituskohteiden toimintaan. OP Ryhmän toimittajien vastuullisuusvaatimukset edellyttävät, että tavaran- ja palveluiden toimittajat varmistavat ihmisoikeuksien toteutumisen myös omissa toimitusketjuissaan. OP Ryhmä seuraa muun muassa syrjintätapausten ja whistleblowing-kanavan kautta tulleiden ilmoitusten määrää sekä toteuttaa erilaisia kyselyitä kehityskohteiden tunnistamiseksi.

OP Ryhmässä arvioidaan suurille asiakkaille tehtävissä ESG-analyseissa yhtiöiden ympäristöasioiden lisäksi systemaattisesti niiden sosiaalisia vaikutuksia ja riskejä. Ihmisoikeusnäkökulmat sisältyvät OP Varainhoidon kansainvälisten normien seuranta- ja vaikuttamisprosessiin. OP ei tee aktiivisia suoria sijoituksia yrityksiin, jotka ovat olleet osallisena kansainvälisten normien rikkomuksissa ja joihin vaikuttaminen korjaavien toimenpiteiden aikaansaamiseksi on ollut tuloksetonta.

OP Ryhmä käsittelee asiakkaidensa henkilötietoja huolellisesti, jotta tietoja ei voida käyttää väärin tai rikollisiin tarkoituksiin. OP:n tietosuojaa ja -turvaa koskevien toimintatapojen tavoite on turvata asiakkaiden tiedot ja varmistaa, että sidosryhmät voivat luottaa ryhmän toimintaan.

OP Ryhmän tavoitteena on edistää digitaalisen yhteiskunnan yhdenvertaisuutta kehittämällä ryhmän digitaalisten palveluiden saavutettavuutta ja kansalaisten digitaitoja. Parhaiten saavutettavuusvaatimukset täyttää OP Saavutettava, joka on helppokäyttöinen ja selkeäkielinen verkkopalvelu päivittäisten pankkiasioiden hoitamiseen. Sitä voi käyttää sujuvasti myös erilaisilla laitteilla ja apuvälineillä. Muiden OP Ryhmän digitaalisten palveluiden saavutettavuus paranee jatkuvasti kehitystyön edetessä. OP Ryhmän mobiilipalveluissa voi asioida sormenjälki- ja kasvotunnisteella, ja avainlukulistat tarjotaan myös pistekirjoituksella. OP:n senioreille suunnatut oppaat auttavat ja ohjeistavat pankkiasioiden itsenäisessä hoitamisessa ilman tietokonetta tai älypuhelinia. Lisäksi OP Ryhmä ja siihen kuuluvat osuuspankit järjestävät digitaitoihin liittyviä opastustilaisuuksia.

Korruption ja talousrikollisuuden torjunta

OP Ryhmä toimii Hyvän liiketavan periaatteidensa mukaisesti. Vastuulliseen toimintaan kuuluu eturistiriitatilanteiden hallinta ja irtisanoutuminen korruptiosta. Hyvän liiketavan periaatteet -ohjeen toteutumisen varmistamiseksi koko OP Ryhmälle on toteutettu pakollinen verkkokurssi, joka henkilöstön on suoritettava vuosittain. Henkilöstön on suoritettava vuosittain myös eturistiriitojen hallintaa ja korruption estämistä koskeva verkkokurssi.

OP Ryhmä arvioi Operatiivisten riskien hallinnan menettelytavat -ohjeensa mukaisesti säännöllisesti toimintaansa liittyviä riskejä, jotka sisältävät myös korrupioon liittyvät näkökulmat. OP Ryhmä on laatinut sääntelyn ja viranomaisohjeiden perusteella politiikat ja menettelytavat asiakkaan tuntemiseen ja jatkuvaan seurantaan sekä henkilöstön koulutukseen, ohjeistukseen ja suojeluun.

OP Ryhmä kehittää jatkuvasti talousrikollisuuden torjunnan prosessejaan. Investointeja on tehty henkilöstön määrään ja koulutukseen sekä järjestelmäkehitykseen. OP Ryhmän henkilöstön on vuosittain suoritettava verkkokurssi rahanpesun estämisestä. Vuoden 2023 aikana korjasimme Finanssivalvonnan vuonna 2022 valmistuneissa AML-tarkastuksissa havaitut sisäisiä prosessejamme koskevat puutteet merkittävilta osin.

Epäilyttävistä liiketoimista raportoidaan rahanpesun selvittelykeskukselle sääntelyvaatimusten mukaisesti. Sisäistä valvontaa täydentää OP Ryhmän palveluksessa olevien ja muiden sidosryhmien mahdollisuus ilmoittaa riippumattoman kanavan kautta säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta sekä syrjintäepäilyistä (whistleblowing). Ilmoitus voi koskea myös OP Ryhmän arvojen, hyvän pankki- tai vakuutustavan vastaista toimintaa. Ilmoituksen voi tehdä milloin tahansa OP Ryhmän intran tai verkkosivujen kautta. Ilmoitukset käsitellään luottamuksellisesti riippumattoman compliance-toiminnon nimettyjen käsittelijöiden toimesta. Suomessa ilmoituskanava on tarjolla suomen, ruotsin ja englannin kielellä. Lisäksi kullakin OP Yrityspankin Baltian maissa toimivilla sivuliikkeillä on tarjolla ilmoituskanava, johon ilmoituksen voi tehdä paikallisella kielellä (viro, latvia, liettua) tai englanniksi.

Riskit ja niiden hallinta muiden kuin taloudellisten tietojen osalta

Ilmasto- ja ympäristöön liittyvät muutokset voivat kanavoitua erilaisten vaikutusketjujen kautta taloudelliseksi riskeiksi pankki- ja vakuutusliiketoiminnalle. Ilmasto- ja ympäristöriskitekijät voidaan jakaa fyysisiin ja siirtymäriskitekijöihin. Fyysisiä riskitekijöitä ovat esimerkiksi sään ääri-ilmiöistä aiheutuvat ilmiöt, kuten tulvat ja lämpöaallot, tai muista ympäristöriskitekijöistä aiheutuvat riskit liittyen esimerkiksi luonnonvarojen niukkuuteen tai saastumiseen. Siirtymäriskejä aiheutuu, jos ilmastopoliittiset toimet päästövähennyksien saavuttamiseksi toteutetaan liian myöhään tai äkillisesti. Riskejä aiheutuu uudeltaisesta sääntelystä, asiakaskäyttäytymisen muutoksista tai uudeltaisen tekniikan käyttöönotosta.

Luottoriskiiin vaikuttaa muun muassa rahoituksen tai sijoituksen kohteena olevan yrityksen toimiala. Fyysiset riskit voivat vaikuttaa kiinteän omaisuuden arvoon ja esimerkiksi rakennuksien kautta vakuuksien arvoon. Vähähiilisen talouden siirtymällä voi olla vaikutuksia esimerkiksi energiatehottomien tai fossiilisista polttoaineista riippuvaisten omaisuuserien arvoon.

Ilmasto- ja ympäristötekijät voivat vaikuttaa OP Ryhmään kohdistuviin riskeihin. Siirtymällä vähähiilisempään ja ympäristön kannalta kestävämpään talouteen on suoria ja välillisiä vaikutuksia OP Ryhmään. Riskitekijät (fyysiset ja siirtymäriskit) vaikuttavat ryhmän liiketoimintaan erityisesti sidosryhmien kautta. Sään ääri-ilmiöt voivat aiheuttaa fyysisiä vahinkoja ja ovat operatiivisia riskejä ryhmän toimipaikoille. Välillisiä riskejä voivat aiheuttaa esimerkiksi ilmasto- tai ympäristöpoliittiset päätökset, tekniikan kehitys, markkinaluottamus ja asiakkaiden valinnoissa tapahtuvat muutokset.

Sosiaalisesta näkökulmasta riskejä voi kohdistua OP Ryhmään oman toiminnan tai sidosryhmien kautta. Ihmisoikeusnäkökulmasta riskejä voi syntyä omassa toiminnassa esimerkiksi henkilöstöön liittyen tai välillisesti sidosryhmien alihankintaketjuista. Korrupio- ja lahjontariskejä voi aiheutua esimerkiksi rahoituspäätöksissä tai asiakkaan tuntemisen tarkoituksellisessa laiminlyönnissä.

Liiketoiminta ja prosessien omistajat vastaavat omaan toimintaansa kohdistuvien riskien hallinnasta.

OP Ryhmän riskienhallinta- ja compliance-organisaatiot valvovat myös ESG-tekijöihin liittyviä riskejä, riskienhallintaa sekä sääntelynmukaisuutta. OP Osuuskunnan hallituksen riskivaliokunta valvoo myös ilmasto- ja ympäristötekijöihin liittyvää riskienhallintaa.

EU-taksonomia – Ympäristön kannalta kestävät taloudelliset toiminnot

Vuonna 2021 voimaan tulleella EU:n kestävän rahoituksen taksonomialuokittelulla (taksonomia-asetus EU/2020/852) on tavoitteena määritellä rahoitus- ja sijoituskohteiden kestävyys. Vuosilta 2021 ja 2022 rahoitusala raportoi taksonomiakelpoisuutta ja vuodelta 2023 raportoidaan ensimmäisen kerran taksonomianmukaisuuden tulosindikaattorit sääntelyn edellyttämällä lomakkeilla. Raportoinnista on annettu ohjeistus erikseen luottolaitoksille, omaisuudenhoitajille, sijoituspalveluyrityksille ja vakuutuslaitoksille. OP Ryhmä harjoittaa sijoitustoimintaa maailmanlaajuisesti, joten merkittävä osa sijoituskohteista ei kuulu EU-taksonomiaraportoinnin piiriin.

Vuodelta 2023 raportoidaan taksonomianmukaisuutta ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen osalta. Tärkein tulosindikaattori on vihreiden omaisuuserien osuus eli Green Asset Ratio (GAR), joka kuvaa taksonomianmukaisten vastuiden osuutta luottolaitoksen kokonaisvaroista. OP Ryhmän lainakannan vihreiden omaisuuserien osuus (GAR) oli 5,9 prosenttia vastapuolten liikevaihtodikaattorin perusteella ja 6,6 prosenttia vastapuolten pääomamenojen (CapEx) perusteella. OP Ryhmä ei raportoi kelpoisuutta neljän muun ympäristötavoitteen osalta, koska tietoa ei ole julkisesti saatavilla asiakasyhtiöistä.

Taksonomialuokittelun vaikutuksia OP Ryhmään, sen strategiaan ja asiakkaisiin arvioidaan jatkuvasti. OP Ryhmä ohjaa asiakkaitaan varautumaan ja sopeutumaan ilmastonmuutoksen erilaisiin vaikutuksiin ja niihin liittyviin riskeihin. OP Ryhmä seuraa kestävän rahoituksen sääntelyn ja taksonomian kehittymistä, koska ne muuttavat toimintaympäristöä ja menestymisen edellytyksiä.

OP Ryhmän luokitusjärjestelmän mukaisuutta kuvaavat tulosindikaattorit olivat vuoden 2023 lopussa 4,9 prosenttia liikevaihtoon perustuen ja 5,4 prosenttia pääomamenoihin perustuen. OP Ryhmän tulosindikaattorit on laskettu liiketoiminta-alueiden (luottolaitosten, vakuutusyritysten, omaisuudenhoitajien ja sijoituspalveluyritysten) tuotoilla painotettuina tulosindikaattorien keskiarvoina.

Yritysrahoituksen NFRD (Non-Financial Reporting Directive) -vastuita koskevat taksonomiatiedot on kerätty vuoden 2023 aikana yritysten julkisista tilikautta 2022 koskevista raporteista. Näiden tietojen perusteella on muodostettu OP Ryhmän NFRD-taksonomiaosuudet, taksonomiakelpoisuus ja taksonomianmukaisuus EU taksonomian ilmastosäädöksen (EU 2021/2139) mukaisesti. Suurin osa OP Ryhmän yritysrahoituksen – muiden kuin rahoitusalan yritysten – taksonomianmukaisesta liikevaihdosta muodostuu sähköntuotannosta. Energiasektorilla vastapuolten taloudelliset toiminnot ovat saavuttaneet taksonomiakriteerit hyvin. Tulosten perusteella näyttää siltä, että kiinteistö- ja rakennussektorin taksonomiakriteerit ovat tällä hetkellä vaikeasti täytettävissä. Tämä näkyy sektorin alhaisessa taksonomianmukaisuudessa suhteutettuna suureen taksonomiakelpoisuuteen. Huomattavan suuri osa taksonomianmukaisesta liikevaihdosta muodostuu siirtymätoiminnoista, joiden taksonomiakriteerit kiristyvät ajan myötä. OP Ryhmän asiakasyritysten pääomamenojen tarkastelu osoittaa, että energiantuotannon ja valmistavan metsäteollisuuden investoinnit kohdistuvat merkittävässä määrin taksonomianmukaisiin taloudellisiin toimintoihin. Kokonaiskuvassa kaikkia taksonomian piirissä olevia toimialoja tarkasteltaessa taksonomianmukaisten toimintojen osuus jää kuitenkin suhteellisen matalalle tasolle yritysten ensimmäisten taksonomianmukaisuusraportointikierröksen perusteella.

Yritysrahoituksen osalta OP Ryhmä analysoi ja seuraa yritysten taksonomianmukaisuuden kehitystä sekä markkinan kehitystä taksonomian hyödyntämisessä. Muodostuvan markkinakäytännön mukaisesti vihreän rahoituksen kriteereihin tuodaan enenevässä määrin EU taksonomian soveltuvia kriteereitä. OP Ryhmä varautuu siihen, että taksonomiamukaisten taloudellisten toimintojen painoarvo mahdollisesti kasvaa tulevaisuudessa. Taksonomiaraportointivelvollisuuden piirissä oleva yritysjoukko kasvaa kestävyysraportointidirektiivi CSRD:n soveltamisalan laajenemisen mukaisesti. Lisäksi taksonomian piiriin tulee uusia toimintoja taksonomian

ympäristösäädöksen ja ilmastokriteerien päivityksen myötä. Taksonomiamukaisen osuuden myös OP Ryhmän toiminnassa voidaan odottaa kasvavan näiden muutosten myötä.

OP Ryhmä asetti elokuussa 2023 sektorikohtaiset päästövähennystavoitteet kolmelle toimialalle, joiden päästöt kattavat yli 90,0 prosenttia OP Ryhmän luottoportfoliosta. Tavoitteena on vähentää vuoden 2022 lähtötasosta mitattuna vuoteen 2030 mennessä: 1) energiantuotannon päästöintensiteettiä 50,0 prosenttia; 2) absoluuttisia päästöjä maataloudessa 30,0 prosenttia, ja 3) asuntolainojen päästöintensiteettiä 45,0 prosenttia. Taksonomiamukaisuuden edistäminen tukee myös energiantuotannon ja asuntolainojen päästövähennystavoitteiden toteutumista. Lisäksi OP Ryhmä julkisti joulukuussa 2023 luonnon monimuotoisuustiekartan. Osana tiekartan toteutusta OP Ryhmä edistää taksonomian kriteerien hyödyntämistä kiertotalouden ja luonnon monimuotoisuuden rahoittamisen osalta.

OP Ryhmä käyttää Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) Energiatodistusrekisterin tietoja kotitalouksille myönnettyjen asuntoluottojen ilmastonmuutoksen hillinnän merkittävän edistämisen kriteereiden – eli rahoitettavien kohteiden energiatehokkuuteen liittyvien kriteereiden – seuraamisessa. Energiatodistustietoja on yhdistetty OP Ryhmän rahoittamille asunnoille usealla eri menetelmällä. Näille merkittävän edistämisen kriteereiden täytyminen arvioidaan suhteessa taksonomian perusteella laskettuihin kansallisiin raja-arvoihin. Kaikille rahoitetuille asunnoille ei pystytä yhdistämään energiatodistustietoja esimerkiksi siksi, että kyseiselle rakennukselle ei ole saatavilla energiatodistusta. Merkittävän edistämisen kriteerit eivät täyty näille rahoitetuille asunnoille. Lisäksi OP Ryhmässä on arvioitu asuntoluottojen fyysisiä ilmastoriskejä. Taksonomiamukaisuuden raportoinnissa on huomioitu ne kohteet, joihin ei kohdistu arvion perusteella merkittäviä fyysisiä ilmastoriskejä. Taksonomian mukaisiksi on laskettu ne rahoitetut asunnot, jotka täyttävät merkittävän edistämisen kriteerit eivätkä ole alttiita merkittävälle fyysisille ilmastoriskeille kuten esimerkiksi tulvarisikille.

OP Ryhmä on markkinajohtaja asuntoluotoista Suomessa. OP Ryhmän 102 osuuspankkia rahoittavat asuntoluottoja eri puolilla Suomea. OP kannustaa asuntojen energiatehokkuuden parantamistoimiin ympäri Suomea. Yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi niitä tarvitaan niin kasvukeskuksissa kuin muilla alueilla. OP Ryhmä seuraa taksonomian ja vihreiden lainojen markkinakäytäntöjen kehitystä ja arvioi näiden vaikutusta myös tuotekehityksessään.

Autolainat ja osa perusparannuslainoista ovat taksonomiakelpoisia, mutta taksonomiamukaisuudesta ei kaikilta osin ole saatavilla riittäviä tietoja. Lisätietoja OP Ryhmän auto- ja perusparannuslainojen luokitusjärjestelmäkelpoisuudesta on saatavilla kohdassa "Taksonomiaraportointia täydentävät vapaaehtoiset tiedot".

OP Ryhmän sijoitustoiminnan taksonomiaraportoinnissa hyödynnetään sääntelyn piiriin kuuluvien NFRD-yritysten raportointia taksonomiatietoa sijoituskohteina olevien yritysten edeltävältä tilikaudelta. Data on ulkopuolisen palveluntarjoajan keräämää ja se kattaa kaikki osake- ja korkosijoitukset näissä yrityksissä. Datapalvelun tarjoaja on kerännyt tiedot sellaisena kuin yritykset ovat ne raportoineet, joten mahdolliset puutteet yritysten raportoinnissa lomakkeissa vaikuttavat suoraan joihinkin laskentakaavioihin ja tuloksiin. Tämän lisäksi ulkopuolisen palveluntarjoajan taksonomiamukaisuusdataa hyödynnetään sijoitustoiminnassa osana kestävien sijoitusten analyysimallia, joka tunnistaa EU-taksonomian mukaisen toiminnan positiivisena ympäristötavoitteena. Tätä dataa raportoidaan myös OP Ryhmän asiakkaille. Tätä analyysimallia hyödyntäen osalle sijoitusrahastoista on asetettu minimiallokaatio taksonomian mukaisille sijoituksille.

Taksonomiamukaisuuslaskelmissa korostuvat ilmastonmuutoksen hillintään liittyvät taloudelliset toiminnot. Sijoitustoiminnan kiinteistövarallisuuden taksonomiamukaisuuslaskelmat perustuvat palveluntuottajan tekemään taksonomia-analyysiin. Laskelmissa on huomioitu yhteenlasketut hallinnoitavat varat sellaisten taksonomiamukaisien kiinteistöjen osalta, jotka ovat tuottaneet vuokratuloa ja joihin on tehty pääomakulujen mukaisia investointeja. Analyysit perustuvat ilmastonmuutoksen hillintää koskeviin taksonomian teknisiin kriteereihin.

Taksonomian mukaisen vakuutusmaksutulon on täytettävä kaikki delegoidun asetuksen (EU) 2021/2139 kohdassa 10.1. asetetut tekniset arviointikriteerit. Koska kriteereiden tulkintaan liittyy monia epävarmuuksia, on Pohjola Vakuutus selvittänyt niiden täyttymistä ulkopuolisen asiantuntijatahon kanssa. Selvitystyön johtopäätös oli, että arviointikriteerit eivät vielä kaikilta osin täyty. Ilmastoriskien mallintamiseen ja hinnoitteluun, tuotesuunnitteluun sekä innovatiivisiin vakuutusratkaisuihin liittyvissä kriteereissä on vielä kehitettävää. Sen sijaan esimerkiksi tietojen yhteiskäyttöä ja korkeaa palvelutasoa katastrofin jälkeisessä tilanteessa, ei merkittävää haittaa sekä sosiaalisia vähimmäissuojatoimia koskevat kriteerit täytyvät Pohjola Vakuutuksen osalta hyvin.

Vastuullinen liiketoiminta on Pohjola Vakuutuksen strateginen painopiste. Yhtiö kehittää tuotteitaan ja palveluitaan ilmasto- ja ympäristövaikutukset huomioon ottaen. Pohjola Vakuutuksen vakuutustuotteilla tuetaan ilmaston muutokseen sopeutumista ja siten ilmastoriskit ja muut EU taksonomiassa asetetut tekijät huomioidaan yhtiön tuotesuunnittelussa. Ilmastoriskien mallintamista kehitetään edelleen. Jatkossa yhtiö hyödyntää aikaisempaa enemmän mallinnusten tuloksia liiketoiminnassaan ja tuotekehityksessään. EU-taksonomian riskimallinnuksen mukaisten tuotteiden lukumäärä on asetettu yhdeksi yhtiön seurantamittariksi vuodelle 2024. Myös muilta osin Pohjola Vakuutus jatkaa EU-taksonomiakriteereiden mukaisten tuotteiden tuotekehitystä.

Sosiaaliset vähimmäissuojatoimet

EU Taksonomian (taksonomia-asetus EU/2020/852 18 artikla) mukaisesti, vähimmäistason suojatoimilla tarkoitetaan menettelyjä, jotka taloudellista toimintaa harjoittava yritys toteuttaa sen varmistamiseksi, että noudatetaan:

- OECD:n monikansallisten yritysten toimintaohjeita
- YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevia ohjaavia periaatteita
- kansainvälisen työjärjestön ILO:n julistusta työelämän perusperiaatteista ja oikeuksista
- kansainvälistä ihmisoikeuslainsäädäntöä.

Luokitusjärjestelmäasetukseen sisällytettyjen vähimmäistason suojatoimien tarkoituksena on estää toimintojen ja sijoitusten luokittelamisen kestäviksi, jos niihin liittyy keskeisten sosiaalisten periaatteiden, ihmisoikeuksien tai työntekijöiden oikeuksien rikkomista tai jos ne eivät ole vastuullisen liiketoiminnan vähimmäisnormien mukaisia.

OP Ryhmä on arvioinut vähimmäissuojavaatimukset ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, lahjonnan ja korruption estoon, reiluun kilpailuun ja verotukseen liittyen. Arvio vähimmäissuojavaatimusten täyttämistä on perustunut taksonomia-asetuksen lisäksi komission tulkintaohjeisiin (2023/C 211/01) sekä EU:n Kestävän rahoituksen foorumin raportin ohjeistuksiin (Final Report on Minimum Safeguards). OP Ryhmän Hyvän liiketavan periaatteet, ihmisoikeussitoumus ja ihmisoikeuspolitiikka sekä muut aiheeseen liittyvät politiikat ja ohjeistukset asettavat ja kuvaavat ne periaatteet ja vaatimukset, joita OP Ryhmän työntekijöiltä, toimittajilta ja muilta liikesuhteilta sekä kumppaneilta odotetaan ihmisoikeuksia, korruption ja lahjonnan estoa, reilua kilpailua sekä verotusta koskien. OP Ryhmän ihmisoikeuspolitiikassa kuvataan lähestymistavat ihmisoikeuksien kunnioittamiseen sekä tunnistettujen merkittävien haitallisten ihmisoikeusvaikutusten ehkäisemiseen, lieventämiseen ja asianmukaiseen korjaamiseen. Ihmisoikeuspolitiikka ja ihmisoikeusvaikutuksiin liittyvä tarkastelu ulottuu koko OP Ryhmän toimintaan ja sisältää myös ryhmän arvoketjussa toimivat asiakkaat ja toimialat sekä hankintaketjut ja toimittajat. Näihin kokonaisuuksiin liittyvät toimenpiteet, vaatimukset ja huolellisuusveloitteen mukaiset toimintatavat kuvataan tarkemmin OP Ryhmän vuosi 2023 ja vastuullisuus -raportin osioissa "Riskienhallinta ja compliance", "Kunnioitamme ihmisoikeuksia toiminnassamme" sekä "Olemme yksi Suomen suurimmista veronmaksajista". Tämän arvion perusteella OP Ryhmä on todennut, että vähimmäissuojavaatimukset toteutuvat ryhmän toiminnoissa.

Taksonomiaraportointia täydentävät vapaaehtoiset tiedot

Rahoitusalan taksonomiasääntelyn mukaisesti osa tiedoista raportoidaan vapaaehtoisesti taksonomiaraportointia täydentävinä tietoina. OP Ryhmällä oli vuoden 2023 lopussa luokitusjärjestelmäkelpoisia kotitalouksille myönnettyjä moottoriajoneuvolainoja noin 1 815 miljoonaa euroa, josta 31,0 prosenttia edisti merkittävästi ilmastonmuutoksen

hillintää. Näitä ei kuitenkaan luokiteltu luokitusjärjestelmän mukaisiksi taloudellisiksi toiminnoiksi, sillä vielä vuoden 2023 lopussa käytettävissä olevin tiedoin ei voitu osoittaa, että ne täyttäisivät kaikki taksonomian ilmastosäädöksen (EU 2021/2139) ei merkittävää haittaa -kriteerit esimerkiksi renkaiden vierintämeluluokan ja vierintävastuskertoimen mukaisten energiatehokkuusluokkien vaatimuksien sekä moottoriajoneuvojen ja varaosaäänenvaimennusjärjestelmien melutasojen kriteerien saralla.

OP on Traficomien rekisteröintitietoihin perustuen 21,5 prosentin osuudella rahoitus- ja leasingliiketoimintaa harjoittavista yhtiöistä vähäpäästöisten henkilöautojen rahoittamisen markkinajohtaja Suomessa. Vähäpäästöisyys määritellään taksonomian ilmastosäädöksen toiminnon 6.5. sisältämän ilmastonmuutoksen hillinnän merkittävän edistämisen kriteerin mukaisesti.

OP Ryhmällä oli vuoden 2023 lopussa luokitusjärjestelmäkelpoisia kotitalouksille myönnettyjä rakennusten peruseräparannuslainoja noin 139 miljoonaa euroa, josta 45,0 prosenttia edisti merkittävästi ilmastonmuutoksen hillintää (aurinkopaneelit). Näitä ei kuitenkaan luokiteltu luokitusjärjestelmän mukaisiksi taloudellisiksi toiminnoiksi, sillä vielä vuoden 2023 lopussa käytettävissä olevin tiedoin ei voitu osoittaa, että ne täyttäisivät kaikki taksonomian ilmastosäädöksen (EU 2021/2139) ei merkittävää haittaa -kriteerit. Muiden kelpoisten peruseräparannuslainojen kuin aurinkopaneelien – esimerkiksi lämpöpumppujen – osalta taksonomian kriteerien edellyttämien tietojen saaminen osoittautui vaikeaksi.

Vastuullisuus

Vastuullisuus on kiinteä osa OP Ryhmän liiketoimintaa ja strategiaa, ja vastuullinen liiketoiminta on yksi OP Ryhmän strategisista painopisteistä. OP Ryhmän vastuullisuusohjelma rakentuu kolmen teeman ympärille: ilmasto ja ympäristö, ihmiset ja yhteisöt sekä hyvä hallintotapa.

Vastuullisuusohjelma perustuu OP Ryhmän arvoihin, toimintaympäristön megatrendeihin sekä olennaisuusarvioon. Ilmasto ja ympäristö -osiossa asetetaan tavoitteet kestävien rahoitus- ja sijoitustuotteiden tarjoamisesta, luotto- ja sijoitussalkkujen päästövähennyksistä sekä luonnon monimuotoisuuden edistämisestä. Ihmiset ja yhteisöt -osiossa keskiössä ovat paikallisyhteisöjen hyvinvointi sekä oman talouden hallinnan että taloustaitojen tukeminen. Hyvä hallintotapa -osio sisältää vastuullisuuden integroimisen kaikkeen liiketoimintaan ja sen riskinottoon sekä tavoitteen hallinnon monimuotoisuuden lisäämisestä. Vastuullisuusohjelmasta voi lukea lisää osoitteessa op.fi/op-ryhma/vastuullisuus.

Vastuullisuuden tilikauden keskeiset tapahtumat

Maaliskuussa 2023 OP Ryhmä toi yhteistyössä Euroopan Investointirahaston (EIR) kanssa kotimaan markkinoille kolme erilaista EIR:n riskinjakotakausta, jotka on kohdistettu kestäväan kehitykseen ja innovaatiotoimintaan investoiville pk-yrityksille ja taloyhtiöille. EIR:n lainatakauksella autetaan pieniä yrityksiä ja taloyhtiöitä investoimaan kestäviin ratkaisuihin ja vauhditetaan tuote- ja palvelukehitystä sekä digitalisaatiota. Takaussopimuksen taustalla on Euroopan unionin InvestEU-ohjelma. Keväällä 2023 OP Ryhmä lanseerasi vastuullisen toimittajarahoituksen, jolla kannustetaan toimitusketjua kestävämpään toimintaan vastuullisuuteen sidotulla rahoituksella.

Kesällä OP Ryhmä tarjosi yli 2 000 nuorelle kesätyöpaikan vuosittaisessa Kesäduuni OP:n piikkiin -kampanjassa. Osuuspankit lahjoittivat yleishyödyllisille yhdistyksille tuen 15–17-vuotiaiden nuorten työllistämiseksi kahdeksi viikoksi. Heinäkuussa OP järjesti jo seitsemännen kerran Hope ry:n kanssa Reppu joka selkään -koulureppukeräyksen osuuspankeissa ympäri Suomen. Vuonna 2023 kerättiin yli 2 800 koulureppua vähävaraisten perheiden lapsille. OP Ryhmän yhteistyö urheilun lajiliittojen kanssa on yksi konkreettinen teko, jolla OP pystyy valtakunnallisesti lisäämään hyvinvointia ja tarjoamaan lapsille mahdollisuuksia liikkua ja kokeilla uusia liikuntalajeja.

OP Ryhmä lahjoitti vuonna 2023 hyväntekeväisyyteen yhteensä 4,9 miljoonaa euroa. Lahjoitusten avulla OP Ryhmä tukee lasten ja nuorten harrastustoimintaa, edistää luonnon hyvinvointia ja monimuotoisuutta, tukee mielenterveysystyötä sekä oman talouden hallintaa ja edistää taloustaitoja. Lahjoituskohteina olivat muun muassa

Pelastakaa Lapset ry, SOS-Lapsikyläsäätiö, Paralympiakomitea, John Nurmisen säätiö, Mieli ry ja Helsingin Diakonissalaitoksen koordinoima Taloustaitohanke.

OP Ryhmän perustama OP Ryhmän Tutkimussäätiö tukee taloustieteellistä tutkimusta. Säätiö jakoi apurahoina tutkimustyöhön yhteensä 1,4 miljoonaa euroa vuonna 2023 ja rahoitti 54 tutkijan ja tutkimusryhmän työtä. Lisäksi säätiö on myöntänyt vuonna 2022 yhteensä 1,2 miljoonaa euroa kolmen vuoden erityishankkeeseen, joka kokoaa yhteen kolmen rahoitusalaan ja rahoitusinstituutioita tutkivan yliopistoyksikön osaamisen ja tukiverkostot.

Pohjola Vakuutus on yhdessä usean osuuspankin kanssa mukana tukemassa Lasten ja nuorten säätiön Dreams-ohjelmaa, jonka tavoitteena on vahvistaa nuorten hyvinvointia ja tulevaisuususkoa. Dreams-yhteistyön tulokset ovat olleet erinomaiset ja toiminta on herättänyt suurta innostusta kouluissa ympäri Suomen. Dreams on tavoittanut syksystä 2022 alkaen vuoden 2023 loppuun mennessä yli 50 000 nuorta ja yli 3 600 opettajaa 185 kouluvierailun aikana eri paikkakunnilla ympäri Suomen.

Marraskuussa lanseerattiin uusi sosiaalisiin teemoihin sijoittava teemarahasto OP-Kestävä Hyvinvointi. Rahaston sijoitustoiminnassa huomioidaan kestävä kehityksen periaatteet painottaen erityisesti sosiaalisia kysymyksiä. Rahasto sijoittaa yrityksiin, joiden liiketoiminta tukee ihmisen ja yhteiskuntien kestävää hyvinvointia, tai jotka työnantajaroolissaan ovat esimerkittäisiä sosiaalisissa kysymyksissä.

Joulukuussa OP Ryhmä julkaisi luonnon monimuotoisuustiekartan, joka sisältää toimenpiteet, joilla edistetään luonnon monimuotoisuutta OP Ryhmässä. Tavoitteena on luontopositiivisen kädenjäljen kasvattaminen vuoteen 2030 mennessä. Luontopositiivisuus tarkoittaa, että OP Ryhmän toiminnalla on enemmän myönteisiä kuin kielteisiä vaikutuksia luontoon.

Joulukuussa OP Ryhmä julkaisi myös ihmisoikeussitoumuksen ja ihmisoikeuspolitiikan. OP Ryhmä kunnioittaa kaikkia tunnustettuja ihmisoikeuksia, ja ihmisoikeussitoumus sisältää ne vaatimukset ja odotukset, joita OP Ryhmä on asettanut itselleen ja arvoketjujensa toimijoille. OP Ryhmä on sitoutunut korjaaviin toimenpiteisiin, mikäli se aiheuttaa haitallisia ihmisoikeusvaikutuksia.

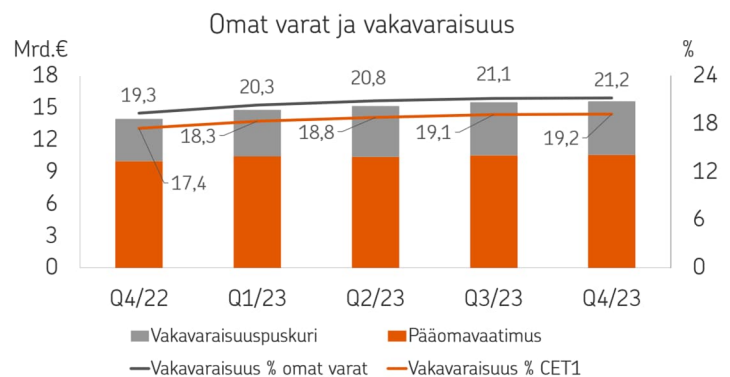
OP Ryhmä osallistui loppuvuonna 2023 YK:n COP28-ilmastokokoukseen yhdessä eri alojen suomalaisyritysten kanssa. Ilmastokokouksen historian ensimmäisen Suomi-paviljongin tavoitteina oli nostaa esiin suomalaisyritysten ratkaisuja ja Suomea vihreän teknologian kärkimaana sekä tukea ilmastoneuvotteluita edelläkävijäyritysten kanssa.

Henkilöstön monimuotoisuuden edistämiseksi OP Ryhmän tavoitteena on saavuttaa sekä naisten että miesten osalta vähintään 40 prosentin osuus määritellyissä johtajatehtävissä. Joulukuun lopussa naisten osuus oli 31 prosenttia (31).

Vakavaraisuus

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (Rava) valvonnasta annetun lain mukaan lasketut OP Ryhmän omat varat ylittivät laissa määritellyn vähimmäismäärän 5,2 miljardilla eurolla (4,1). Pankkitoiminnan pääomavaatimus oli 14,4 prosenttia (13,8) riskipainotetuista eristä laskettuna. OP Ryhmän omien varojen määrä suhteessa vähimmäispääoma-vaatimukseen oli 144 prosenttia (137). Pankkitoiminnan lisäpääomavaatimusten ja vakuutusyhtiöiden pääomavaatimusten seurauksena Rava-

vakavaraisuuden minimitaso, 100 prosenttia, kuvaa tasoa, jonka puitteissa ryhmittymä voi toimia ilman puskurien alituksesta seuraavia viranomaisvelvoitteita.

Luottolaitosvakavaraisuus

OP Ryhmän CET1-vakavaraisuus oli 19,2 prosenttia (17,4), joka ylittää sääntelyn edellyttämän minimitason 6,9 prosenttiyksiköllä. Tilikauden tulos nosti suhdelukua.

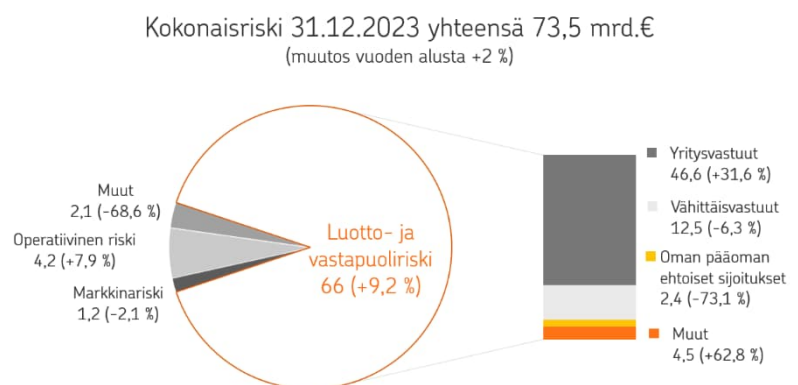
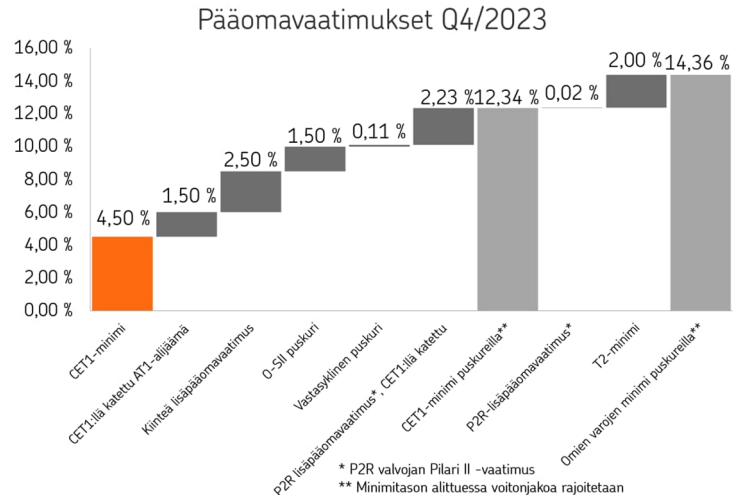
OP Ryhmän luottolaitostoiminnan vakavaraisuus on vahva suhteessa lakisääteeseen ja viranomaisen asettamiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Lakisääteinen minimi vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 prosenttia, AT1- ja T2-minimivaatimusten CET1:llä katettava osuus, 1,5 prosenttia, nostaa CET1-minimin 6,0 prosenttiin. Luottolaitoslain mukainen 2,5 prosentin kiinteä lisäpääomavaatimus, 1,5 prosentin O-SII-lisäpääomavaatimus, ulkomaisten vastuiden muuttuva lisäpääomavaatimus ja EKP:n P2R-vaatimus nostavat alarajan kokonaisvakavaraisuussuhteelle käytännössä 14,4 prosenttiin ja CET1-vakavaraisuudelle 12,3 prosenttiin, ensisijaisen lisäpääoman (AT1) sekä toissijaisen pääoman (T2) alijäämät huomioiden.

OP Ryhmän luottolaitostoiminnan ydinpääoma oli 14,1 miljardia euroa (12,6). Ydinpääomaan vaikuttivat positiivisesti pankkitoiminnan tulos ja odotettujen tappioiden IRBA:n mukaisen vähennyserän poistuminen luottoriskin standardimenetelmään siirtymisen myötä. Tuotto-osuuksien määrä ydinpääomissa oli 3,1 miljardia euroa (3,2).

Kokonaisriski oli 73,5 miljardia euroa (72,3). Ensimmäisen vuosineljänneksen aikana OP Ryhmä siirtyi vakavaraisuuslaskennassa standardimenetelmän käyttöön aikaisemman sisäisten luokitusten menetelmän sijaan. Siirtymä kasvatti kokonaisriskin määrää, mutta muutoksella ei ollut vaikutusta vakavaraisuuteen.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset käsitellään riskipainotettuina erinä Euroopan keskuspankin luvan mukaisesti. Oman pääoman ehtoisin sijoituksiin sisältyy ryhmän sisäisiä vakuutusyhtiöomistuksia riskipainotettuina erinä 2,3 miljardia euroa. Standardimenetelmässä vakuutusyhtiöomistusten riskipaino on 100 prosenttia.

Finanssivalvonta tekee makrovakauspäätöksen neljännesvuosittain. Finanssivalvonta päätti joulukuussa 2023 edelleen olla asettamatta pankeille syklisyyttä vähentävää lisäpääomavaatimusta. Maaliskuun 2023 makrovakauspäätöksessä Finanssivalvonta asetti OP Ryhmälle 1 prosentin järjestelmäriskipuskurin 1.4.2024 alkaen.

OP Ryhmän pankkitoiminnan vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) oli 9,5 prosenttia (7,6). Suhdeluvun nousuun vaikutti erityisesti TLTRO III -rahoituksen takaisinmaksu ja tulos. Sääntelyn minimitaso on 3 prosenttia.

EU:n vakavaraisuusasetuksen tulevilla muutoksilla (CRR3), jotka implementoivat lopullisen Basel III -sääntelyn EU:ssa, ei arvioida olevan olennaista vaikutusta OP Ryhmän vakavaraisuuteen. Muutosten arvioidaan tulevan voimaan vuonna 2025.

OP-yhteenliittymän Pilari III -tiedot 2023 julkaistaan viikolla 11.

Vakuutus

Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuusasema on vahva. Henkivakuutus luopui siirtymäsäännöksen käytöstä vakavaraisuuslaskennassa 30.9.2023. Solvenssisuhde heikkeni molemmilla yhtiöillä pääomavaateen kasvettua. Markkinariskin osakeriskin kasvu nosti pääomavaadetta.

	Vahinkovakuutus		Henkivakuutus	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Omat varat, milj. €	1 747	1 658	1 466	1 369
Pääomavaade, milj. €	851	670	660	589
Solvenssisuhde, %	205	247	222	232

EKP:n valvonta

OP Ryhmä on Euroopan keskuspankin (EKP) valvonnassa.

Euroopan keskuspankki antoi 13.3.2023 päätöksensä luottoriskin standardimenetelmän käyttämiseksi OP Ryhmän vakavaraisuuslaskennassa. OP Ryhmä siirtyi luottoriskin standardimenetelmän käyttöön 31.3.2023 alkaen.

EKP on asettanut OP Ryhmälle valvojan arviointiin (SREP) perustuvan pääomavaatimuksen. EKP:n asettama lisäpääomavaatimus (P2R) on ollut 2,25 prosenttia 1.1.2022 alkaen.

Kriisinratkaisusta annetun lain mukaiset velat

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua koskevan sääntelyn mukaan kriisinratkaisuviranomaisella on oikeus puuttua pankin liikkeeseen laskemien sijoitustuotteiden ehtoihin sijoittajan asemaan vaikuttavalla tavalla. OP Ryhmän kriisinratkaisuviranomainen on Brysselissä toimiva EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). SRB on vahvistanut OP Ryhmän kriisinratkaisustrategian, jossa kriisinratkaisutoimet kohdistettaisiin OP-yhteenliittymään ja kriisinratkaisutilanteessa muodostettavaan uuteen OP Yritys pankkiin.

SRB on päivittänyt OP Ryhmän omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen MREL-vaateen (Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities, MREL) maaliskuussa 2023. Osana MREL-vaadetta kriisinratkaisuviranomainen on päivittänyt OP Ryhmän EU:n kriisinratkaisuasituksen mukaisen subordinaatiovaateen. Subordinaatiovaatimuksen perusteella määräytyy, kuinka suuri osa MREL-vaateesta on täytettävä omilla varoilla tai heikommassa etuoikeusasemassa olevilla veloilla. MREL-vaade on 22,30 prosenttia kokonaisriskin määrästä ja 26,41 prosenttia kokonaisriskin määrästä sisältäen lisäpääomavaatimuksen ja 7,40 prosenttia vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden määrästä. MREL-vaadetta täydentävä päivitetty subordinaatiovaade laski ja on 14,66 prosenttia kokonaisriskin määrästä ja 18,77 prosenttia kokonaisriskin määrästä sisältäen lisäpääomavaatimuksen ja 7,40 prosenttia vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden määrästä. Vaateet tulivat voimaan 15.3.2023 alkaen.

Vuoden 2024 alusta alkaen MREL-vaade on 22,89 prosenttia kokonaisriskin määrästä ja 27,0 prosenttia kokonaisriskin määrästä sisältäen lisäpääomavaatimuksen ja 7,40 prosenttia vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden määrästä. Vaateisiin sisältyy 4,11 prosenttia lisäpääomavaatimusta (CBR, Combined Buffer Requirement).

OP Ryhmän puskuri MREL -vaateeseen oli 7,9 miljardia euroa ja subordinaatiovaateeseen 5,6 miljardia euroa. OP Ryhmän liikkeeseen laskemien senior non-preferred (SNP) -ehtoisten joukkovelkakirjalainojen määrä oli 3,8 miljardia euroa. SNP-lainat kattavat subordinaatiovaadetta.

OP Ryhmä ylittää uuden MREL -vaatimuksen selvästi. OP Ryhmän MREL -suhdeluku oli 37,1 prosenttia kokonaisriskin määrästä ja subordinaatiovaateen mukainen MREL -suhdeluku huomattavasti etuoikeuden veloilla 26,4 prosenttia kokonaisriskin määrästä.

Riskienhallinnan keskeiset periaatteet

Riskienhallintaan liittyvien tehtävien kannalta tärkein päätöksentekoeelin OP Ryhmässä on OP Osuuskunnan hallitus. OP Osuuskunnan hallintoneuvosto vahvistaa hallituksen päätökset, jotka koskevat OP Ryhmän riskinottohalua. Hallituksen riskivaliokunta avustaa hallitusta riskinottoon ja riskienhallintaan liittyvien tehtävien hoitamisessa. Johtokunta on pääjohtajan päätöksellä perustanut riskienhallintatoimikunnan, ohjaus- ja compliance -toimikunnan ja pankkitoiminnan tasehallintatoimikunnan, jotka hyväksyvät riskinoton periaatteita ja riskienhallinnan periaatteita tarkentavia riskienhallintaan liittyviä ohjeita ja menettelytapakuvauksia. Toimielinten riskienhallintaan liittyvät tehtävät on kuvattu tarkemmin niiden työjärjestyksissä.

Toimiva johto valmistelee liiketoiminnan strategiset valinnat, jotka riskinoton suhteen perustuvat OP Osuuskunnan hallintoneuvoston vahvistamaan OP Ryhmän riskinoton periaatteet -ohjeeseen. Riskinoton periaatteissa linjataan ja perustellaan, mitä riskejä ja missä määrin liiketoiminta on valmis ottamaan. Liiketoiminnot ovat veloitettuja toimimaan näiden rajoitteiden puitteissa. Toimiva johto päättää työnjaosta riskinoton suhteen: mitä riskejä eri ansaintalogiikkakokonaisuudet (tuote- ja palvelukokonaisuudet) voivat ottaa sekä mahdolliset tarkennukset siitä, mitä riskejä ansaintalogiikkakokonaisuuksien sisällä juridiset yhtiöt ja eri toiminnot voivat ottaa.

Governance-rakenteet luovat pohjan sille, että keskeiset toimintaa ohjaavat periaatteet ja niitä tarkentavat politiikat ja toimintaohjeet on valmisteltu ja päätetty asianmukaisesti ja että kutakin toimintaa arvioidaan ja valvotaan sen laatuun, laajuuteen ja monimutkaisuuteen nähden asianmukaisella tavalla liiketoiminnan oman seurannan lisäksi liiketoiminnasta riippumattomien tahojen toimesta. Toimiva johto huolehtii riittävän resursoinnin ja osaamisen ylläpitämisestä ja kehittämisestä niin ensimmäisen, toisen kuin kolmannenkin linjan valvontatoiminnoissa.

OP Ryhmän riskienhallinnan periaatteet -ohje linjaa riskienhallintaprosessin yleiset tahtotilat ja tarkentaa tätä tahtotilaa ansaintalogiikoittain. Ohjeessa asetetaan reunaehdot sille, miten toimivan johdon odotetaan järjestävän riskienhallintaprosessin OP Ryhmässä.

Keskinäisen vastuun edellyttämän ohjausjärjestelmän periaatteet -ohje määrittelee ja linjaa keskusyhteisön ja sen jäsenosuuspankkien keskinäisen vastuun edellyttämän pankkikohtaisen ohjausjärjestelmän.

OP Ryhmän palkitsemisjärjestelmät rakennetaan ryhmän perustehtävän, arvojen ja tavoitteiden mukaisiksi sääntelymukaisuus varmistuen. Palkitseminen ei saa kannustaa tarpeettomaan riskinottoon eikä asiakkaan edun vastaiseen toimintaan. Palkitsemisessa käytetään samoja riskinmittausmenetelmiä kuin muun muassa pääomien ja likviditeetin riittävyden arviointimenettelyssä. Myös mahdollisissa ennen palkkioiden maksamista tehtävissä riskikorjauksissa nojaututaan muissa riskienhallinnan tarkoituksissa käytettäviin mittareihin. Jos mittareihin tehdään korjauksia riskienhallintaprosesseissa, tulee vastaavat muutokset tehdä myös palkitsemisessä.

Lisäksi reunaehtoja toimintatavoille asettavat periaatteet sisäisestä valvonnasta, luotettavasta hallinnosta, hyvistä liiketavoista ja yritysturvallisuudesta.

Riskiprofiilin hallinnan lähtökohdat ja toimintaympäristö

OP Ryhmän riskinoton lähtökohdaksi on, että OP Ryhmä ottaa kantaakseen ryhmän perustehtävän toteuttamisesta syntyviä riskejä. OP Ryhmä korostaa kaikessa toiminnassaan huolellisesti valmisteltua ja maltillista riskinottoa. Riskinottoa suunnataan ja rajataan toimivan johdon valmistelemilla ja OP Osuuskunnan hallituksen hyväksymillä periaatteilla ja limiiteillä.

OP Ryhmän menestys perustuu kertyneeseen luottamuspääomaan, pääomien ja likviditeetin riittävyyteen sekä monipuoliseen tietoon asiakkaista. Riskinotto perustuu siihen, että asiakkaiden preferensseihin, toimintaan ja tulevaan menestykseen vaikuttavat muutostekijät ymmärretään hyvin sekä nykyisen kaltaisessa toimintaympäristössä että tilanteissa, joissa toimintaympäristöön kohdistuu äkillinen shokki tai trendinomainen muutos.

Toimintaympäristöä analysoidaan osana jatkuvaa riskienarviointia ja strategiaprosessia. Megatrendit ja tulevaisuudenkuvat strategian taustalla heijastavat muutosvoimia, jotka vaikuttavat OP Ryhmän ja sen asiakkaiden arkeen, olosuhteisiin ja tulevaisuuteen. Tällaisia toimintaympäristöä muovaavia tekijöitä ovat tällä hetkellä muun muassa ilmasto, luontokato, tieteelliset ja teknologiset innovaatiot, demografia ja geopolitiikka. Ulkoisen toimintaympäristön tekijöitä tarkastellaan huolellisesti, jotta ymmärretään niiden vaikutukset asiakkaiden tulevaan menestykseen. Neuvonnalla ja liiketoimintapäätöksillä edistetään omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön kestävästä taloudellisesta menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia ja hallitaan samalla OP Ryhmän riskiprofiilia pidemmällä aikavälillä. Asiakkaan neuvonta, palvelujen mitoitus, sopimusten elinkaaren aikainen käsittely, päätöksenteko, johtaminen ja raportointi perustuvat oikeaan ja kattavaan tietoon.

OP Ryhmän liiketoiminta kattaa laajasti finanssisektorin eri osa-alueet, joten taloudellisen toimintaympäristön ulkopuolelta tulevien yllättävien shokkien suorat ja epäsuorat vaikutukset OP Ryhmän asiakkaiden menestykseen sekä OP Ryhmän toimitiloihin, tietotekniseen infrastruktuuriin ja henkilökuntaan voivat olla moninaiset. Realisoituessaan ne voivat vaikuttaa riskiprofiiliin, pääomituksen, likviditeettiin ja päivittäisen toiminnan jatkuvuuteen useilla tavoilla. Tällaisten potentiaalisten shokkien vaikutuksia arvioidaan skenaariotyöskentelyn keinoin. OP Ryhmä varautuu jatkuvasti tämän kaltaisiin tapahtumiin tekemällä niiden varalta erilaisia toimintasuunnitelmia ja testaamalla näitä suunnitelmia.

Operatiiviset riskit

Kyberturvallisuusympäristössä tapahtui merkittävä muutos vuonna 2022 Euroopan muuttuneen turvallisuustilanteen seurauksena. Myös Suomessa kyberturvallisuuden uhkataso on ollut alkuvuodesta 2022 saakka kohonneella tasolla. OP Ryhmä suojaa toimintaansa ja asiakkaidensa ja muiden sidosryhmiensä tietoja ylläpitämällä vahvaa digitaalista infrastruktuuria, tietoturvaosaamista ja kybervarautumista. Tämä tehtävä ulottuu finanssialan ja koko yhteiskunnan tasolle.

Yhteistyö viranomaisten kanssa sekä toimialan sisällä Suomessa ja Pohjoismaissa on tiivistynyt ja osoittautunut tehokkaaksi tavaksi ylläpitää koko finanssialan resilienssiä kyberhyökkäyksiä vastaan. OP Ryhmässä kyberturvallisuutta on kehitetty pitkäjänteisesti huomioiden kyberriskit sekä ulkoisen uhkakuvan jatkuva muutos. Toiminnan korkea laatu varmistetaan jatkuvalla harjoittelulla ja toiminnan testaamisella, osaamisen ylläpitämisellä ja riittävällä resurssoinnilla. Torjuttujen hyökkäysten ja järjestelmiin liittyvien haavoittuvuuksien analysointi on osoittanut, että osaamisen, prosessien ja teknologioiden yhdistetty reagointinopeus ja torjuntakyky ovat OP Ryhmässä vahvoja.

Loppuvuonna palvelunestohyökkäykset suomalaisia yrityksiä ja muita toimijoita vastaan lisääntyivät. OP Ryhmään kohdistuneiden palvelunestohyökkäysten määrä kolminkertaistui vuonna 2023. Näistä operaatioista on aiheutunut ainoastaan lyhytaikaisia ja vähäisiä vaikutuksia OP Ryhmän palveluiden saatavuudessa. OP Ryhmän kyky suojautua ja torjua palvelunestohyökkäyksiä on korkealla tasolla.

Palvelunestohyökkäysten lisäksi kalasteluviestit, joilla kyberrikolliset pyrkivät tietomurtoon, ovat lisääntyneet. OP Ryhmän työntekijöille lähetettyjen epäilyttävien sähköpostien määrä kasvoi 15 prosenttia ja työntekijät raportoivat yli 12 000 sähköpostikalasteluksi tunnistettua viestiä vuoden aikana.

Asiakkaisiimme kohdistuvat tietojenkalasteluyritykset nelinkertaistuivat, mutta vastasimme rikollisten toimenpiteisiin tehokkaasti. Tekoäly mahdollistaa tulevaisuudessa yhä taidokkaampaa petosrikollisuutta.

Kerroimme vuoden 2023 lopulla tietomurrosta, joka kohdistui työntekijämme sähköpostiin. Murron seurauksena ulkopuolinen taho sai mahdollisesti haltuunsa OP:n kokonaisasiakasmäärään suhteutettuna pienen, rajatun

asiakasjoukon henkilötietoja. Tietomurto ei kohdistunut OP:n varsinaisiin asiakastietojärjestelmiin tai niissä oleviin tietoihin, vaan yksittäisen työntekijän sähköpostiin. Tietomurto toteutettiin käyttämällä hyvin edistysellistä ja vaikeasti havaittavaa kaksivaiheisen tunnistautumisen ohittamista mahdollistavaa hyökkäystekniikkaa. Kyseinen tapaus on osa tietojenkalastelukampanjaa, josta Traficom alainen Kyberturvallisuuskeskus varoitti organisaatioita syksyllä 2023.

OP Ryhmä jatkaa kyberturvallisuuden kokonaisvaltaista kehittämistä ja korkean toimintakykynsä ylläpitoa systemaattisesti. OP Ryhmän, finanssialan ja viranomaisten varautumisesta huolimatta kyberhyökkäysten ja muiden operaatioiden riski on edelleen kohonneella tasolla.

Finanssivalvonta antoi 7.9.2023 Pohjola Vakuutukselle julkisen varoituksen lakisääteisen työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen vahinkojen käsittelyajoista vuosina 2019–2022. Finanssivalvonta nosti esille puutteet tietojärjestelmissä ja sisäisessä valvonnassa näihin liittyen. Finanssivalvonnan mukaan Pohjola Vakuutuksella oli etenkin tarkastelujakson alkupuolella lakisääteisissä määrärajoissa pysymisessä merkittäviä puutteita. Havaitut puutteet korjattiin vuoden loppuun mennessä.

OP Ryhmä jatkoi tilikauden aikana Finanssivalvonnan vuonna 2022 valmistuneissa AML-tarkastuksissa tehtyjen havaintojen korjaamista. Tarkastukset toteutettiin osana Finanssivalvonnan normaalia valvonta- ja tarkastustoimintaa ja niiden kohteena olivat OP Yrityspankki Oyj, Etelä-Karjalan Osuuspankki, Turun Seudun Osuuspankki ja OP Osuuskunta siltä osin kuin tarkastuksen kohteena olevat pankit olivat ulkoistaneet sille tehtäviään. Finanssivalvonta ei tehnyt havaintoja, jotka viittaisivat rahanpesuun tai terrorismin rahoittamiseen. Finanssivalvonta havaitsi kehitettävää rahanpesuriskien arviointiin, asiakkaiden tuntemistietojen hankkimiseen ja tietojen ajantasaisuuteen, asiakassuhteisiin liittyvien riskien arviointiin sekä rahanpesun estämisen sisäiseen valvontaan liittyen. OP Ryhmä on panostanut useiden vuosien aikana merkittävästi rahanpesuriskien hallinnan kehittämiseen, ja valvojan havaintoihin liittyvät korjaavat toimenpiteet toteutettiin merkittävilta osin vuoden loppuun mennessä.

Finanssivalvonta aloitti osana normaalia valvonta- ja tarkastustoimintaansa huhtikuussa 2023 AML-tarkastuksen OP Vähittäisasiakkaat Oyj:ssä. Tarkastus oli kesken tilikauden päättyessä ja sen odotetaan valmistuvan kevään 2024 aikana.

Tilikauden lopussa OP Ryhmän keskusyhteisössä talousrikollisuuden torjunnan parissa työskenteli noin 500 asiantuntijaa. Lisäksi osuuspankkien ja OP Ryhmän muiden yhtiöiden henkilöstö on tärkeässä roolissa talousrikollisuuden torjunnassa.

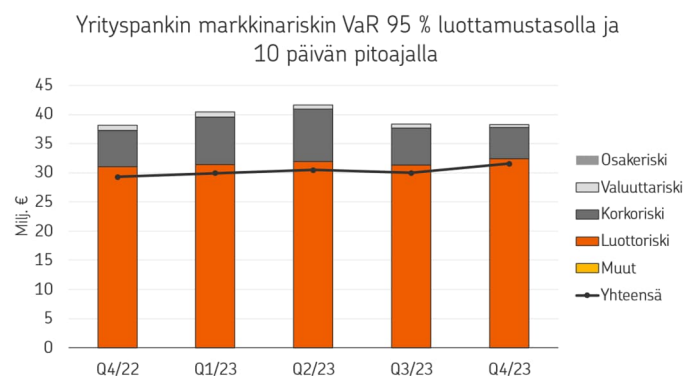
Tilikaudella OP Ryhmän operatiivisten riskien toteutumien taso laski hieman. Operatiivisista riskeistä aiheutui OP Ryhmälle 6 miljoonan euron (7) kulut. Muiden riskien osalta riskiprofiilia käydään läpi tarkemmin liiketoiminnoittain.

Vähittäispankki ja Yrityspankki

Pankkitoiminnan keskeiset riskit ovat asiakasliiketoiminnasta syntyvä luottoriski sekä markkinariskit.

Pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena sekä luottokannan yleinen laatu hyvänä, joskin rakentamis- ja kiinteistötoimialojen osalta korkotason nousu ja inflaatio ovat vaikuttaneet luottokannan laatuun negatiivisesti.

Yrityspankin sijoitusten markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli tilikauden lopussa 32 miljoonaa euroa (29). Markkinariskitaso nousi neljännen vuosineljänneksen aikana. VaR-tunnusluku sisältää pankkitoiminnan joukkovelkakirjalainasijoitukset, niiden

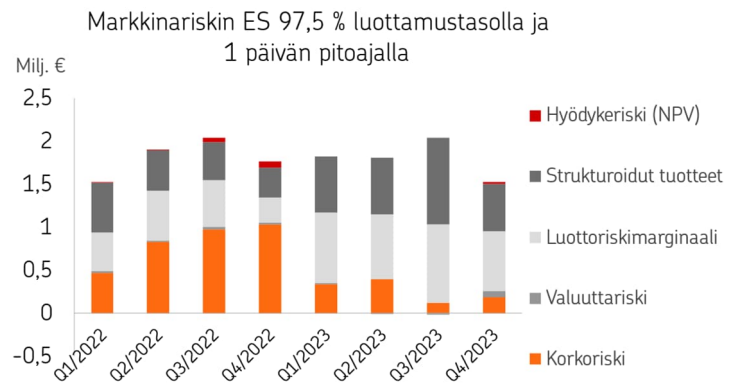

korkoriskiä suojaavat johdannaiset sekä rahamarkkinapaperisijoitukset. Omaisuuslajijakaumaan ei tehty merkittäviä muutoksia tilikaudella.

Markets-toiminnan markkinariskit ovat laskeneet neljännen vuosineljänneksen aikana. Vuoden 2023 alusta on käytetty stressattua odotetun tappion (Expected Shortfall, ES) riskimittaria. Stressattu ES on konservatiivisempi riskimittari kuin aiemmin käytetty stressaamaton ES.

OP Ryhmässä hallinnoitavien talletussuojan piiriin kuuluvien talletusten yhteismäärä joulukuun lopussa oli 44,2 miljardia euroa (44,2) mikä vastaa 59,3 prosenttia talletuksista (56,7). Talletussuojarahastosta korvataan enintään 100 000 euroa yhtä OP Ryhmän asiakasta kohden.

Lainanhoitojoustot ja järjestämättömät saamiset

	Terveet lainanhoitojoustot (brutto)		Järjestämättömät saamiset (brutto)		Ongelmasaamiset (brutto)		Tappiota koskeva vähennyserä		Ongelmasaamiset (netto)	
	31.12. 2023	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2022
Yli 90 pv erääntyneet saamiset, mrd. €			0,59	0,52	0,59	0,52	0,21	0,19	0,38	0,33
Todennäköisesti maksamatta jäävät saamiset, mrd. €			1,37	0,91	1,37	0,91	0,21	0,16	1,16	0,75
Lainanhoitojoustosaamiset, mrd. €	3,33	3,38	1,45	1,32	4,78	4,70	0,20	0,18	4,59	4,51
Yhteensä, mrd. €	3,33	3,38	3,41	2,74	6,74	6,12	0,61	0,53	6,13	5,59

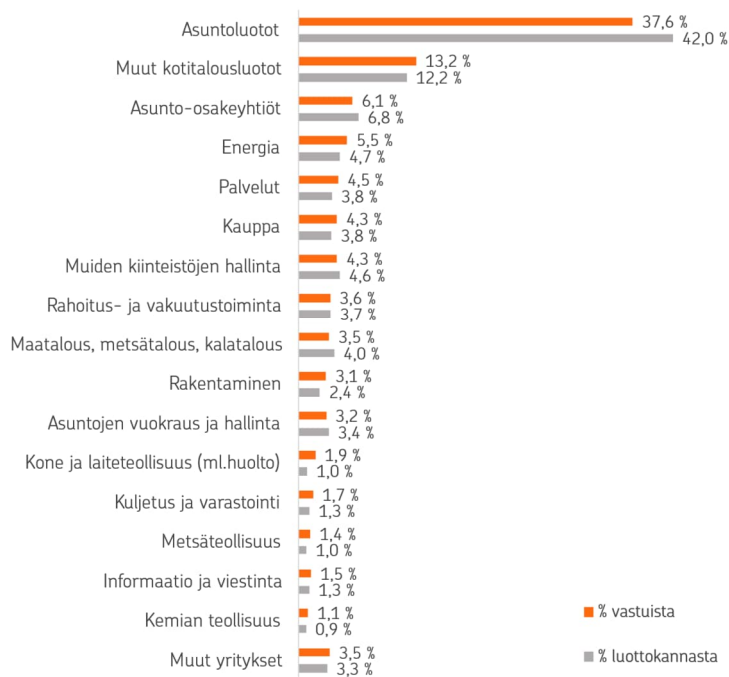
Tunnuslukuja	OP Ryhmä		Vähittäispankki		Yrityspankki	
	31.12. 2023	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2022
Ongelmasaamiset vastuista, %*	5,81	5,16	7,30	6,64	2,52	1,92
Järjestämättömät saamiset vastuista, %*	2,94	2,31	3,25	2,67	2,23	1,53
Terveet lainanhoitojoustosaamiset vastuista, %*	2,87	2,85	4,06	3,97	0,29	0,39
Terveet lainanhoitojoustosaamiset ongelmasaamisista, %	49,5	55,2	55,6	59,8	11,5	20,3
Tappiota koskeva vähennyserä (saamiset asiakkailta) ongelmasaamisista, %	13,7	12,0	10,4	8,5	34,8	38,4

* Vuoden 2023 alusta lähtien vastuisiin sisältyvä luottokanta ei sisällä suojauslaskennassa olevien luottojen käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

Yhdenkään asiakkaan asiakasriski ei vähennyserien ja muiden luottoriskin vähentämistekniikoiden jälkeen ylittänyt kymmentä prosenttia OP Ryhmän omista varoista.

Vastuiden ja luottokannan jakautuminen

Vastuiden ja luottokannan jakautuminen toimialoittain

Kuvassa esitetään OP Ryhmän vastuiden ja luottojen jakautuminen toimialoittain prosentteina tilikauden lopussa.

Alla on tarkemmin kuvattu OP Ryhmän kiinteistötoimialan vastuiden kehitys ja jakauma kiinteistötyypeittäin. Muuttuneen korkoympäristön myötä riskin on tunnistettu kasvaneen kiinteistötoimialalla. Yllä olevassa kuvaajassa kiinteistötoimialan vastuut sisältyvät pääosin eriin muiden kiinteistöjen hallinta sekä asuntojen vuokraus ja hallinta.

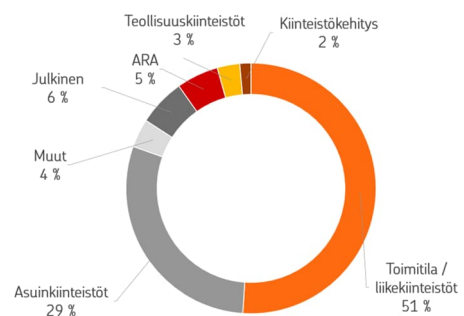
OP Ryhmän kiinteistötoimialan vastuut olivat yhteensä 8,9 prosenttia (9,3) kaikista vastuista tilikauden lopussa. Kiinteistötoimialan vastuut on hyvin hajautettu eri kiinteistötyyppien välillä. Suurin kiinteistötyyppi on liikekiinteistöt, johon kuuluu mm. toimistot. Tilikauden lopussa OP Ryhmän kiinteistöportfoliosta 63,0 prosenttia oli Yrityspankissa ja 37,0 prosenttia Vähittäispankissa.

Järjestämättömiä saamia kiinteistötoimialan vastuista oli 4,63 prosenttia (1,74) joulukuun lopussa.

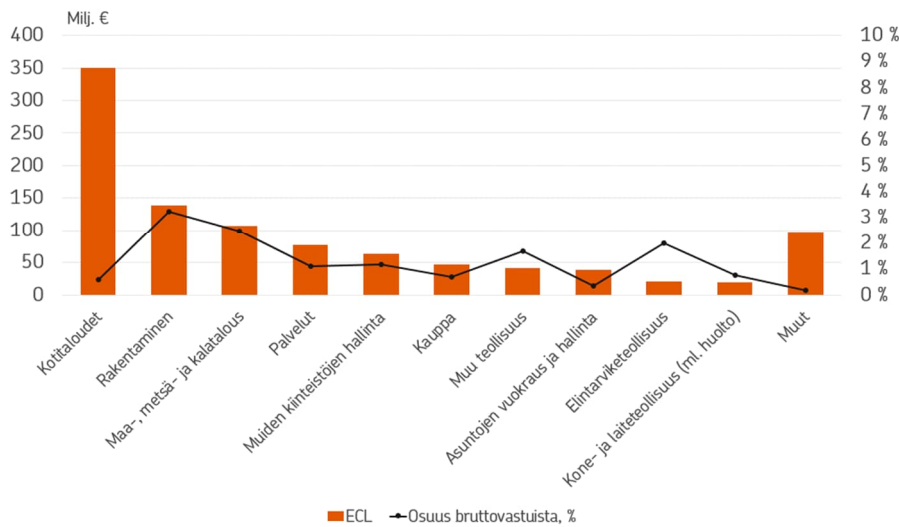
Liike- ja asuinkiinteistöjen vastuut, mrd €

Kiinteistötoimialan vastuiden jakautuminen eri kiinteistötyyppien välillä

Tappiota koskeva vähennyserä toimialoittain 31.12.2023

Kuvassa esitetään eri toimialojen tappiota koskeva vähennyserä tilikauden lopussa 31.12.2023 ja tappiota koskevan vähennyserän prosenttiosuus toimialan kokonaisvastaista tilikauden lopussa.

Korkoriski

Vähittäispankin rahoitustaseen korkoriski mitattuna yhden prosenttiyksikön koron nousun vaikutuksena korkokatteeseen oli 130 miljoonaa euroa (286) ja yhden prosenttiyksikön laskun vaikutuksena oli -137 miljoonaa euroa (-289) keskimäärin vuodessa. Korkotuloriski lasketaan yhden vuoden aikaperiodille jakamalla kolmen seuraavan vuoden korkotuloriskin summa kolmella.

Yrityspankin rahoitustaseen korkoriski mitattuna yhden prosenttiyksikön koron nousun vaikutuksena korkokatteeseen oli 17 miljoonaa euroa (16) ja yhden prosenttiyksikön laskun vaikutuksena oli -18 miljoonaa euroa (-16) keskimäärin vuodessa.

Vakuutus

Vahinkovakuutus

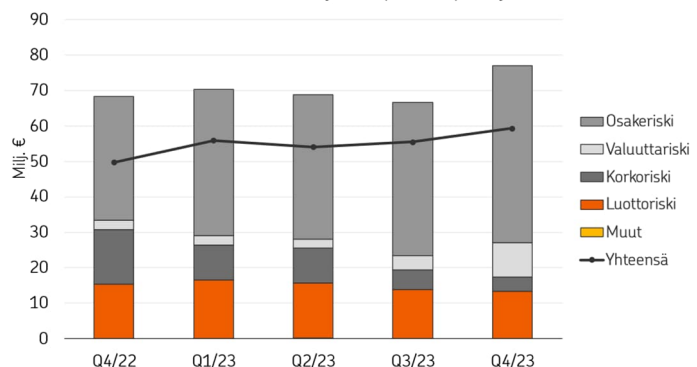
Vahinkovakuutuksen keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit, vakuutusvelan katteena olevien sijoitusten markkinariskit, eläkemutoisen vakuutusvelan edunsaajien eliniän odotteen ennakoitua nopeampi kasvu sekä vakuutusvelan arvostamisessa käytetty korkotas.

Kuolevuusoletusten viiden prosentin aleneminen vaikuttaisi vakuutusvelkaan vuositasolla -15 miljoonaa euroa (-15). Vakuutusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason laskeminen yhdellä prosenttiyksiköllä vaikuttaisi vakuutusvelkaan vuositasolla -176 miljoonaa euroa (-161).

Vahinkovakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia tilikaudella. Vahinkovakuutuksen merkittäviä markkinariskejä ovat osakeriski ja markkinakorkojen laskun vakuutusvelan arvoa ja pääomavaadetta nostava vaikutus.

Vahinkovakuutuksen sijoitustaseen korkoriski laski edellisestä katsauksesta. Riskiä mittaava VaR-tunnusluku oli tilikauden lopussa 59 miljoonaa euroa (49). VaR-tunnusluku sisältää

Vahinkovakuutuksen markkinariskin VaR 95 % luottamustasolla ja 10 päivän pitoajalla

yhtiön sijoitustaseen mukaan lukien sijoitukset, vakuutus sopimusvelan ja vakuutus sopimusvelan korkoriskiä suojaavat johdannaiset.

Henkivakuutus

Henkivakuutuksen keskeisimmät riskit ovat henkivakuutuksen sijoitusomaisuuden markkinariskit, vakuutus sopimusvelan arvostamisessa käytetty korkotaso, vakuutettujen kuolevuuskehityksessä tapahtuvat muutokset sekä asiakaskäyttätymismuutoksista syntyvä raukeamisriski.

Pitkäikäisyys eli kuolevuuden aleneminen vaikuttaa eläkekantojen korvauksiin kasvattavasti. Kokonaisuudessaan kuolevuusoletusten viiden prosentin aleneminen vaikuttaisi eläkemuotoisten kantojen vakuutus sopimusvelkaan vuositasolla 22 miljoonaa euroa (20). Riskihenkivakuutuskannoissa kuolevuuden kasvu puolestaan aiheuttaa korvausvaateiden kasvua. Kokonaisuudessaan viiden prosentin kuolevuusoletusten kasvu vaikuttaisi riskihenkivakuutuskannassa vakuutus sopimusvelkaan vuositasolla 21 miljoonaa euroa (17). Vakuutus sopimusten raukeavuuden kasvu 10 prosenttia vaikuttaisi vuositasolla vakuutus sopimusvelkaan 58 miljoonaa euroa (50). Vakuutus sopimusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason laskeminen yhdellä prosenttiyksiköllä vaikuttaisi vakuutus sopimusvelkaan vuositasolla 177 miljoonaa euroa (184).

Eriytettyjen vakuutuskantojen sijoitusriskejä ja asiakaskäyttätymisen muutokseen liittyviä riskejä on puskuroitu. Puskuri riittää kattamaan merkittävän negatiivisen sijoitusomaisuuden tuoton eriytettyille kannoille, minkä jälkeen OP Ryhmä kantaa kantojen riskit. Puskurit olivat yhteensä 245 miljoonaa euroa (246) tilikauden lopussa.

Markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli tilikauden lopussa 37 miljoonaa euroa (35). VaR-tunnusluku sisältää henkivakuutuksen sijoitustaseen mukaan lukien sijoitukset, vakuutus sopimusvelan ja vakuutus sopimusvelan korkoriskiä suojaavat johdannaiset. Laskenta ei huomioi henkivakuutuksen eriytettyjen kantojen markkinariskejä, niitä puskuroivia varoja tai asiakashyötyksiä.

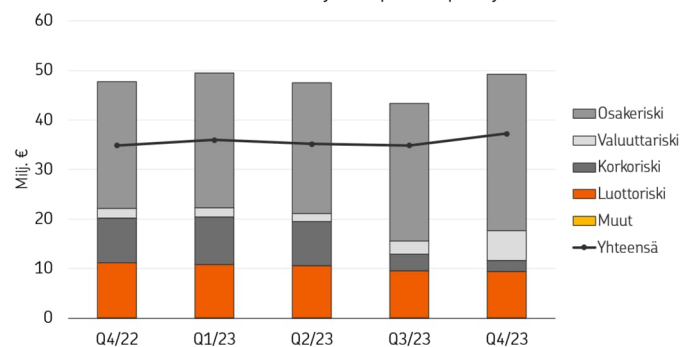
Ryhmätoiminnot

Ryhmätoiminnot-segmentin keskeiset riskit ovat likviditeettireservin luotto- ja markkinariskit sekä likviditeettiriskit. Merkittävin markkinariskitekijä on luottoriskimarginaalien muutosten vaikutus likviditeettireserviin sisältyvien saamistodistusten arvoon.

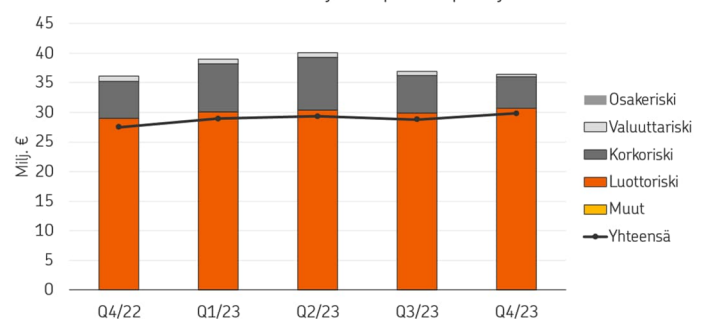
OP Ryhmän rahoitusasema ja maksuvalmius on vahva. Vuonna 2023 laskettiin liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja yhteensä 5,2 miljardia euroa (8,0).

Likviditeettireservin markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli tilikauden lopussa 30 miljoonaa euroa (27). Markkinariskitaso nousi neljännes vuosineljänneksen aikana. VaR-tunnusluku sisältää likviditeettireservin joukkovelkakirjalainasijoitukset, niiden korkoriskiä suojaavat johdannaiset sekä rahamarkkinapaperisijoitukset. Omaisuuslajijakaumassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Henkivakuutuksen markkinariskin VaR 95 % luottamustasolla ja 10 päivän pitoajalla

Likviditeettireservin markkinariskin VaR 95 % luottamustasolla ja 10 päivän pitoajalla

OP Ryhmä turvaa maksuvalmiutensa likviditeettireservillä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin ja keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservi riittää kattamaan lyhyen aikavälin rahoitustarpeen tiedossa olevien ja ennakoitujen maksuvirtojen sekä likviditeettistressiskenaarion osalta.

OP Ryhmän maksuvalmiutta ja likviditeettireservin riittävyttä seurataan muun muassa maksuvalmiusvaatimusta mittaavalla LCR-suhdeluvulla. Sääntelyn mukaan LCR-suhdeluvun on oltava vähintään 100 prosenttia.

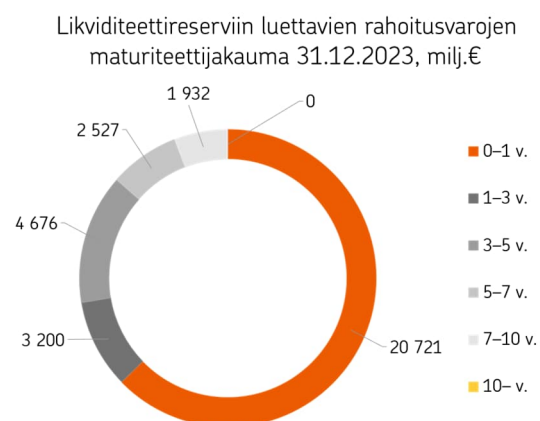
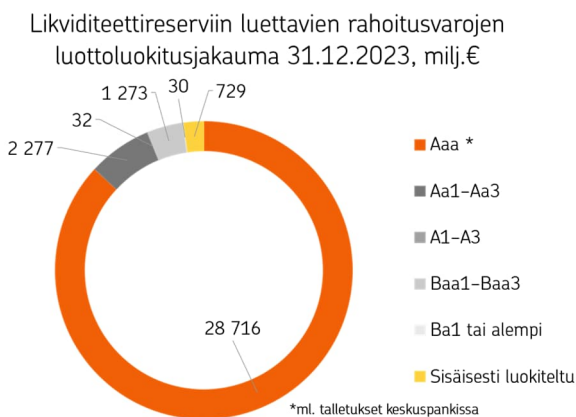
OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli 199 prosenttia (217) tilikauden lopussa.

OP Ryhmän pitkäaikaisen rahoituksen riittävyttä seurataan muun muassa rakenteellista rahoitusriskiä mittaavalla NSFR-suhdeluvulla. Sääntelyn mukaan NSFR-suhdeluvun on oltava vähintään 100 prosenttia. OP Ryhmän NSFR-suhdeluku oli 130 prosenttia (128) tilikauden lopussa.

Likviditeettireservi

Mrd. €	31.12.2023	31.12.2022	Muutos, %
Talletukset keskuspankissa	19,6	34,8	-43,8
Vakuuskelpoiset saamistodistukset	11,8	2,1	461,8
Vakuuskelpoiset lainasaamiset	1,1	-	-
Yhteensä	32,4	36,9	-12,2
Ei-vakuuskelpoiset saamiset	0,7	0,7	-6,2
Likviditeettireservi markkina-arvoin	33,1	37,6	-12,1
Vakuuden aliarvostus (Haircut)	-0,7	-0,2	-
Likviditeettireservi vakuusarvoin	32,3	37,4	-13,5

Likviditeettireservi sisältää hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia, arvopaperistettuja saamisia ja vakuuskelpoisia lainasaamisia. OP Ryhmä maksoi tilikaudella takaisin kokonaisuudessaan 12,0 miljardin TLTRO III -rahoituksen. Likviditeettireservissä oli tilikauden lopussa 622 miljoonalla eurolla (0) jaksotettuun hankintamenuun luokiteltuja muiden kuin OP Ryhmän liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjoja. Näiden joukkovelkakirjojen käypä arvo oli 640 miljoonaa euroa (0) tilikauden lopussa. Likviditeettireservistä annetuissa oheisissa tiedoissa nämä joukkovelkakirjalainat on arvostettu käypään arvoon.

Luottoluokitukset

Luottoluokitukset 31.12.2023

Luokituslaitos	OP Yrityspankki Oyj				Pohjola Vakuutus Oy	
	Lyhyt varainhankinta	Näkymä	Pitkä varainhankinta	Näkymä	Luottoluokitus	Näkymä
Standard & Poor's	A-1+	-	AA-	Vakaa	A+	Vakaa
Moody's	P-1	Vakaa	Aa3	Vakaa	A2	Vakaa

OP Yrityspankki Oyj:llä ja Pohjola Vakuutus Oy:llä on luottoluokitukset Standard & Poor's Global Ratings Europe Limitedistä ja Moody's Investors Service (Nordics) AB:stä. OP Yrityspankin luottokelpoisuutta arvioidessaan luottoluokituslaitokset ottavat huomioon koko OP Ryhmän taloudellisen aseman. Luottoluokitukset eivät muuttuneet vuoden 2023 aikana.

Segmenttien tulokset

OP Ryhmän liiketoimintasegmentit ovat Vähittäispankki (Pankkitoiminnan henkilö- ja pk-yrittäjäasiakkaat), Yrittäjäpankki (Pankkitoiminnan yritys- ja instituutioasiakkaat) ja Vakuutus (Vakuutusasiakkaat).

Liiketoimintasegmentteihin kuulumaton toiminta esitetään segmentissä Ryhmätoiminnot. Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen OP Ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Vähittäispankki

- Liikevoitto kasvoi 1 223 miljoonaan euroon (502) ja kulu-tuotto-suhde parani 45,8 prosenttiin (61,6).
- Tuotot kasvoivat 49,1 prosenttia 2 976 miljoonaan euroon. Asiakasliiketoiminnan tuotot kasvoivat yhteensä 49,8 prosenttia: korkokate kasvoi 89,2 prosenttia 2 258 miljoonaan euroon ja nettopalkkiotuotot laskivat 11,2 prosenttia 686 miljoonaan euroon. Nettopalkkiotuottojen laskuun vaikutti omistaja-asiakkaiden kuukausimaksuttomat päivittäiset pankkipalvelut lokakuusta 2023 lähtien.
- Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 173 miljoonaan euroon (96). Järjestämättömät saamiset (brutto) olivat 3,2 prosenttia (2,7) vastuista.
- Kulut kasvoivat 10,9 prosenttia 1 363 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 9,7 prosenttia 500 miljoonaan euroon ja liiketoiminnan muut kulut 11,9 prosenttia 806 miljoonaan euroon.
- OP-bonukset omistaja-asiakkaille kasvoivat 28,7 prosenttia 217 miljoonaan euroon (168).
- Luottokanta laski 1,6 prosenttia 70,9 miljardiin euroon ja talletukset 5,6 prosenttia 61,2 miljardiin euroon.
- Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat peruspankkijärjestelmän uudistamiseen sekä digitaalisten palvelujen kehittämiseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–12/2023	1–12/2022	Muutos, %
Korkokate	2 258	1 194	89,2
Saamisten arvonalentumiset	-173	-96	79,2
Nettopalkkiotuotot	686	773	-11,2
Tuotot sijoitustoiminnasta	-29	-9	-
Liiketoiminnan muut tuotot	61	39	57,3
Henkilöstökulut	-500	-455	9,7
Poistot ja arvonalentumiset	-57	-53	6,7
Liiketoiminnan muut kulut	-806	-720	11,9
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-217	-168	28,7
Liikevoitto	1 223	502	143,5
Tuotot yhteensä	2 976	1 996	49,1
Kulut yhteensä	-1 363	-1 229	10,9
Kulu-tuotto-suhde, %	45,8	61,6	-15,8*
Järjestämättömät saamiset vastuista, % ***	3,2	2,7	0,5*
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,24	0,13	0,11*
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,99	0,40	0,59*
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	1,17	0,54	0,63*
Milj. €	1–12/2023	1–12/2022	Muutos, %
Nostetut asuntoluotot	5 569	7 513	-25,9
Nostetut yritysluotot	1 996	2 702	-26,1
Välitetyt asunto- ja kiinteistökaupat, kpl	8 949	10 844	-17,6

Mrd. €	31.12.2023	31.12.2022	Muutos, %
Luottokanta**			
Asuntoluotot	41,9	42,3	-1,1
Yritysluotot	7,9	8,3	-5,6
Asuntoyhteisöt****	8,6	8,8	-1,9
Muut yritys- ja yhteisöluotot	4,2	4,1	3,0
Muut kuluttajaluotot	8,4	8,6	-2,0
Luottokanta yhteensä	70,9	72,1	-1,6
Takauskanta	1,0	1,0	1,0
Muut vastuut	7,6	8,3	-8,4
Talletukset**			
Käyttö- ja maksuliiketalletukset	36,8	43,3	-14,9
Sijoitustalletukset	24,4	21,6	13,0
Talletukset yhteensä	61,2	64,8	-5,6

*Suhdeluvun muutos

** Vuoden 2023 alusta lähtien luottokanta ja talletukset eivät sisällä suojauslaskennassa olevien luottojen ja talletusten käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

*** Vuoden 2023 alusta lähtien suhdeluvun laskennassa vastuut -erä ei sisällä suojauslaskennassa olevien luottojen käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

**** Asuntoyhteisöluotot sisältää asunto-osakeyhtiöt ja asuntosijoitusyhtiöt

OP Ryhmän Vähittäispankki-segmentti muodostuu henkilö- ja pk-yritysassiakkaiden pankkitoiminnasta ja varallisuudenhoidosta osuuspankeissa sekä keskusyhteisökonsernissa.

Luottokanta laski 1,6 prosenttia 70,9 miljardiin euroon. Asuntoluottokanta laski 1,1 prosenttia 41,9 miljardiin euroon. Korkea inflaatio ja viitekorkojen nousu heijastuivat vahvasti asuntokauppaan. Hiljaisena jatkuneen asuntolainamarkkinan seurauksena asuntoluottoja nostettiin 25,9 prosenttia vertailuvuotta vähemmän yhteensä 5,6 miljardia euroa. Loka-joulukuussa 2023 asuntoluottoja nostettiin kuitenkin 5,5 prosenttia viime vuoden vastaavaa ajankohtaa enemmän ensiasunnon ostajien varainsiirtoveron poistumisen vauhditettua asuntokauppaa. OP Kodin välittämien asunto- ja kiinteistökauppojen määrä väheni vertailukaudesta 17,6 prosenttia 8 932 kappaleeseen. Asuntoluottokannasta tilikauden lopussa 80,6 prosenttia oli sidottuna 12 kuukauden euriboriin (89,5), 16,0 prosenttia lyhyempiin euribor-korkoihin (7,4) ja 3,4 prosenttia OP-prime-korkoon ja kiinteään korkoon (3,1). Yritysluottokanta laski 5,6 prosenttia 7,9 miljardiin euroon pk-yritysten investointihalukkuuden heikentymisen seurauksena. Asuntoyhteisöluottokanta laski 1,9 prosenttia 8,6 miljardiin euroon. Muut yritys- ja yhteisöluotot kasvoivat 3,0 prosenttia 4,2 miljardiin euroon ja muut kuluttajaluotot laskivat 2,0 prosenttia 8,4 miljardiin euroon.

Henkilöasiakkaiden asuntoluotoista oli tilikauden lopussa korkosuojattu 34,4 prosenttia (32,8). Tilikauden lopussa korkokatto leikkasi korkokustannuksia noin 160 000 asuntoluotossa, joiden yhteenlaskettu lainapääoma oli 14,1 miljardia euroa. Asiakkaiden saama taloudellinen nettohyöty korkokatoista oli vuonna 2023 yhteensä 168 miljoonaa euroa.

Talletuskanta laski 5,6 prosenttia 61,2 miljardiin euroon. Lasku johtui pääasiassa yritysasiakkaiden maksuliiketalletuksista. Käyttö- ja maksuliiketilitalletukset laskivat 14,9 prosenttia ja sijoitustalletukset kasvoivat 13,0 prosenttia.

Maaliskuussa OP Ryhmä lanseerasi vihreän lainan pk-yrityksille ja taloyhtiöille. Uusi vihreä laina tukee investointeja esimerkiksi energiatehokkaaseen rakentamiseen, uusiutuvaan energiaan ja vähäpäästöisen liikenteen infrastruktuuriin. Joulukuun lopussa pk-yritysassiakkaille myönnettyjen vihreiden lainojen määrä oli 62 miljoonaa euroa (0).

OP Ryhmän asiakkaiden kiinnostus säästämiseen ja sijoittamiseen jatkui. OP:n sijoitusrahastot saivat 65 000 uutta osuudenomistajaa ja uusia säännöllisen rahastosäästämisen sopimuksia avattiin 126 000 kappaletta tilikaudella.

OP:n sijoitusrahastoilla oli lähes 1,28 miljoonaa osuudenomistajaa tilikauden lopussa. Aktiivisten osakeasiakkaiden määrä nousi uuteen ennätykseen ja kasvua vertailukauteen oli 16,0 prosenttia. Osakekaupankäynnin toteutuneiden toimeksiantojen määrä oli 1,9 prosenttia vertailukautta suurempi.

OP Ryhmä korotti 30 prosentilla vuodelta 2023 omistaja-asiakkaille kertyviä OP-bonuksia. Kertyneiden uusien bonusten arvo oli yhteensä 275 miljoonaa euroa (215). Vuodelta 2024 kertyviä OP-bonuksia korotetaan 40 prosentilla, mikä tarkoittaa arviolta 86 miljoonan euron lisäbonusta omistaja-asiakkaille. Lisäksi omistaja-asiakkaat saavat päivittäiset pankkipalvelut ilman kuukausimaksuja lokakuusta 2023 vuoden 2024 loppuun saakka. Tämän edun arvo oli 22 miljoonaa euroa vuodelta 2023 ja arviolta 88 miljoonaa euroa vuodelta 2024.

Marraskuun 2023 alusta alkaen omistaja-asiakkaat ovat saaneet käyttötileillä oleville talletuksilleen korkoa 0,25 prosenttia. Edun saa osuuspankin omistaja-asiakas, jolla on sekä omistaja-asiakkuus että käyttötili samassa osuuspankissa.

Tilikaudella merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat peruspankkijärjestelmän uudistamiseen sekä digitaalisten palvelujen kehittämiseen.

Joulukuussa OP kertoi perustavansa yhteistyössä Nordean kanssa yhteisyrityksen, jonka tavoitteena on ratkaista maksamisen haasteita kotimaisin voimin. Suunnitelmana on kehittää sekä kuluttajia että yrityksiä hyödyttäviä ratkaisuja puhelinnumeron avulla tapahtuvaan maksamiseen ja e-laskujen hallintaan. Ratkaisu rakennetaan avoimeksi muillekin markkinatoimijoille. Toteutuakseen järjestely edellyttää kilpailuviranomaisen hyväksynnän.

Osuuspankkeja oli tilikauden lopussa 102 (108). Osuuspankkien yhdistymishankkeita on vireillä eri puolilla Suomea.

Tilikauden tulos

Vähittäispankin liikevoitto oli 1 223 miljoonaa euroa (502). Tuotot kasvoivat 49,1 prosenttia 2 976 miljoonaan euroon. Korkokate kasvoi 89,2 prosenttia 2 258 miljoonaan euroon markkinakorkojen keväällä 2022 alkaneen nousun seurauksena.

Nettopalkkiotuotot laskivat 11,2 prosenttia 686 miljoonaan euroon. Omistaja-asiakkaat saivat päivittäiset pankkipalvelut ilman kuukausimaksuja lokakuusta 2023 lähtien. Lisäksi vuoden 2022 lopussa toteutettu Yrityspankin ja Vähittäispankin välisten johdannaissopimusten korkoriskin suojauksen toimintamallin muutos laski Vähittäispankin nettopalkkiotuottoja vertailukaudesta.

Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 79,2 prosenttia 173 miljoonaan euroon (96). Rakennus- ja kiinteistötoimialoihin kohdistuvat odotettavissa olevat luottotappiot kasvoivat. Tilikaudella lopullisia nettoluottotappioita kirjattiin 36 miljoonaa euroa (32). Järjestämättömät saamiset olivat 3,2 prosenttia (2,7) vastuista.

Kulut kasvoivat 10,9 prosenttia 1 363 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 9,7 prosenttia 500 miljoonaan euroon. Kasvuun vaikuttivat henkilöstömäärän ja tulospalkkiovarauksen kasvu sekä palkkojen korotukset. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 11,9 prosenttia 806 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muita kuluja kasvattivat pääasiassa ICT-kulut. Poistot ja arvonalentumiset kasvoivat vertailukaudesta 6,7 prosentilla 57 miljoonaan euroon.

OP-bonukset omistaja-asiakkaille kasvoivat 28,7 prosenttia 217 miljoonaan euroon vuoden 2023 lisäbonusten ansiosta.

Yrityspankki

- Liikevoitto laski 408 miljoonaan euroon (416) ja kulu-tuotto-suhde parani 40,1 prosenttiin (41,4)
- Tuotot kasvoivat 885 miljoonaan euroon (776). Korkokate kasvoi 29,3 prosenttia 591 miljoonaan euroon (457), nettopalkkiotuotot kasvoivat 32,2 prosenttia 219 miljoonaan euroon (166) ja tuotot sijoitustoiminnasta laskivat 53 miljoonaan euroon (136).
- Saamisten arvonalentumiset olivat 96 miljoonaa euroa (18). Järjestämättömät saamiset (brutto) olivat 2,2 prosenttia (1,5) vastuista.
- Kulut kasvoivat 354 miljoonaan euroon (321). Henkilöstökulut kasvoivat 9,8 prosenttia 104 miljoonaan euroon (95), poistot ja arvonalentumiset pienenevät 63,3 prosenttia 3 miljoonaan euroon (8) ja liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 13,4 prosenttia 247 miljoonaan euroon.
- Luottokanta kasvoi 0,9 prosenttia 28,1 miljardiin euroon ja talletukset laskivat 1,6 prosenttia 13,8 miljardiin euroon. Yrityspankki-segmentin hallinnoitavat varat kasvoivat 3,4 prosenttia 74,7 miljardiin euroon.
- Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat asiakkuudenhallinnan, maksamisen ja varallisuudenhoidon järjestelmien uudistamiseen sekä vastuullisuuteen.

Avainlukuja

Milj. €	1-12/2023	1-12/2022	Muutos, %
Korkokate	591	457	29,3
Saamisten arvonalentumiset	-96	-18	424,6
Nettopalkkiotuotot	219	166	32,2
Tuotot sijoitustoiminnasta	53	136	-60,7
Liiketoiminnan muut tuotot	21	18	20,4
Henkilöstökulut	-104	-95	9,8
Poistot ja arvonalentumiset	-3	-8	-63,3
Liiketoiminnan muut kulut	-247	-218	13,4
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-26	-20	30,1
Liikevoitto	408	416	-2,1
Tuotot yhteensä	885	776	14,0
Kulut yhteensä	-354	-321	10,4
Kulu-tuotto-suhde, %	40,1	41,4	-1,3*
Järjestämättömät saamiset vastuista, % **	2,2	1,5	0,7*
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,31	0,06	0,25*
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,93	1,00	-0,07*
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	0,99	1,05	-0,05*

Mrd. €	31.12.2023	31.12.2022	Muutos, %
Luottokanta***			
Yritysluotot	20,4	19,9	2,7
Asuntoyhteisöt****	2,0	2,1	-3,1
Muut kuluttajaluotot	3,2	2,8	14,9
Muut luotot	2,3	3,0	-21,3
Luottokanta yhteensä	28,1	27,8	0,9
Takauskanta	3,2	3,4	-6,7
Muut vastuut	5,7	6,4	-10,9
Talletukset***	13,8	14,0	-1,6
Hallinnoitavat varat (brutto)			
Sijoitusrahastot	30,0	27,6	8,8
Instituutioasiakkaat	35,9	35,7	0,8
Private Banking	8,8	9,0	-2,8
Hallinnoitavat varat (brutto) yhteensä	74,7	72,3	3,4
Milj. €	1-12/2023	1-12/2022	
Nettomyynti			
Private Banking -asiakkaat	174	-1	-
Instituutioasiakkaat	-313	-356	-12,2
Nettomyynti yhteensä	-139	-357	-61,1

* Suhdeluvun muutos.

** Vuoden 2023 alusta lähtien suhdeluvun laskennassa vastuut -erä ei sisällä suojauslaskennassa olevien luottojen käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

*** Vuoden 2023 alusta lähtien luottokanta ja talletukset eivät sisällä suojauslaskennassa olevien luottojen ja talletusten käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

**** Asuntoyhteisöluotot sisältää asunto-osakeyhtiöt ja asunotosijoitusyhtiöt

OP Ryhmän Yrityspankki-segmentti muodostuu yritys- ja instituutioasiakkaiden pankkitoiminnasta sekä varallisuudenhoidosta. Segmentti sisältää OP Yrityspankki Oyj:n pankkitoiminnan, OP Varainhoito Oy:n, OP-Rahastoyhtiö Oy:n, OP Säilytys Oy:n ja OP Kiinteistösijoitus Oy:n.

Luottokanta kasvoi 0,9 prosenttia 28,1 miljardiin euroon. Yritysten investointihalukkuuden hidastuminen, kansainvälisen kaupan ja käyttöpääomatarpeiden vähentyminen näkyivät luottokannan kehityksessä. Luottokantaa puolestaan kasvatti yritysrahoitus, kuluttajarahaus ja etenkin autorahoitus. OP Yrityspankki nousi vuoden 2023 aikana henkilöautojen rahoittamisen markkinajohtajaksi.

Talletuskanta kasvoi neljännen vuosineljänneksen aikana, mutta laski kuitenkin vuoden 2023 aikana 1,6 prosenttia 13,8 miljardiin euroon.

Yrityspankin panostukset kestävä talouden edistämiseen kasvattivat kestävä rahoituksen sitoumuskannan 6,5 miljardiin euroon (5,2). Kestävä rahoituksen kysyntä on jatkunut voimakkaana ja yritykset ovat hyödyntäneet Yrityspankin kestävä talouden rahoittamisen osaamista aktiivisesti.

Yrityspankin merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat asiakkuudenhallinnan, maksamisen, rahoituksen ja varainhoidon järjestelmien uudistamiseen sekä vastuullisuuteen. Uuden ryhmätasoisien asiakkuudenhallintajärjestelmän käyttöönotolla Yrityspankki tavoittelee parempaa asiakaskokemusta sekä laadukkaampaa ja tehokkaampaa toimintaa. Maksamisen perusjärjestelmien uudistamista ja asiointipalvelujen parantamista jatketaan edelleen. Varainhoidossa uudistetaan rahastojen hallinnointiprosesseja ja asiakaspalvelua.

Varainhoidon nettomyynti oli -139 miljoonaa euroa (-357). Haastavasta markkinatilanteesta huolimatta Yrityspankki-segmentin hallinnoitavat varat kasvoivat 3,2 prosenttia 74,7 miljardiin euroon (72,3). Hallinnoitavat varat sisälsivät 23,2 miljardia euroa OP Ryhmään kuuluvien yritysten varoja (23,2).

Yrityspankki perusti vuoden viimeisellä neljänneksellä uuden OP-Kestävä Hyvinvointi -rahaston vahvistamaan OP ryhmän rahastovalikoimaa ESG:n sosiaalisella ulottuvuudella tukemalla ihmisten ja yhteiskuntien kestävää hyvinvointia.

Suomalaiset suuryritykset valitsivat vuoden 2023 lopussa Prospera-tutkimuksessa OP Yrityspankin jälleen Suomen parhaaksi yritys pankiksi jaetulla ensimmäisellä sijalla. OP Yrityspankki on ainoana yritys pankkina Suomessa ollut kahden parhaan joukossa Prospera-tutkimuksessa viimeisen kuuden vuoden ajan.

Tilikauden tulos

Yrityspankin liikevoitto oli 408 miljoonaa euroa (416). Kulu-tuotto-suhde oli 40,1 prosenttia (41,4). Korkokate kasvoi 29,3 prosenttia 591 miljoonaan euroon (457). Keväästä 2022 jatkunut markkinakorkojen nousu kasvatti korkokatetta.

Saamisten arvonalentumiset olivat 96 miljoonaa euroa (18). Saamisten arvonalentumiset kasvoivat tilikaudella muun muassa rakennus- ja kiinteistösektoreiden heikentyneen tilanteen seurauksena. Saamisten arvonalentumisiin sisältyi johdon harkintaan perustuva 9 miljoonan euron lisävaraus, joka kohdistui pääosin rakentamistoimialaan. Järjestämättömät saamiset olivat 2,2 prosenttia (1,5) vastuista.

Yrityspankin nettopalkkiotuotot olivat 219 miljoonaa euroa (166). Vuoden 2022 lopussa toteutettu Yrityspankin ja Vähittäispankin välisten johdannaissopimusten korkoriskin suojauksen toimintamallin muutos paransi nettopalkkiotuottoja ja heikensi vastaavasti sijoitustoiminnan tuottoja.

Yrityspankki-segmentin nettopalkkiotuotot

Milj. €	1-12/2023	1-12/2022	Muutos, %
Sijoitusrahastot	125	127	-1,9
Omaisuu denhoito	33	16	109,6
Muut	60	22	172,5
Yhteensä	219	166	32,2

Tuotot sijoitustoiminnasta laskivat 53 miljoonaan euroon (136). Markkinamuutoksista johtuvat johdannaisten luotto- ja vastapuoliriskin (CVA) arvomuutokset heikensivät tulosta 6 miljoonaa euroa (4).

Henkilöstökulut kasvoivat 9,8 prosenttia 104 miljoonaan euroon. Kasvuun vaikuttivat henkilöstömäärän ja tulospalkkiovarauksen kasvu sekä palkkojen korotukset. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 13,4 prosenttia 247 miljoonaan euroon. Muiden kulujen kasvu johtui kasvaneista OP Ryhmän sisäisistä veloituksista.

Vakuutus

- Liikevoitto kasvoi 414 miljoonaan euroon (293).
- Vakuutuspalvelutulos oli 81 miljoonaa euroa (106). Tuotot sijoitustoiminnasta olivat 347 miljoonaa euroa (154).
- Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutulo kasvoi 5,7 prosenttia 1 792 miljoonaan euroon. Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhde oli 93,8 prosenttia (89,8).
- Henkivakuutuksen sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt kasvoivat 8,3 prosenttia 12,6 miljardiin euroon. Riskihenkivakuutuksen maksutulo kasvoi 10,2 prosenttia.
- Vahinkovakuutuksen sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 8,1 prosenttia (-10,8) ja henkivakuutuksen 8,3 prosenttia (-16,1).
- Kulut kasvoivat 548 miljoonaan euroon (462). Kehityspanostukset kohdistuivat perusjärjestelmä uudistuksiin sekä digitaalisten palvelujen kehittämiseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–12/2023	1–12/2022	Muutos, %
Vakuutuspalvelutulos	81	106	-23,2
Nettorahoitustuotot	-722	2 226	-
Sijoitustoiminnan nettotuotot	1 069	-2 072	-
Tuotot sijoitustoiminnasta	347	154	125,1
Nettopalkkiotuotot	56	50	12,9
Muut nettotuotot	4	39	-89,7
Henkilöstökulut	-167	-147	13,6
Poistot ja arvonalentumiset	-64	-51	24,5
Liiketoiminnan muut kulut	-317	-264	20,0
Kulut yhteensä	-548	-462	18,5
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen	485	416	16,6
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-12	-10	22,8
Liikevoitto	414	293	41,4
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1,54	1,11	0,44*
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	1,64	1,18	0,46*

*Suhdeluvun muutos

OP Ryhmän Vakuutus-segmentti muodostuu vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnasta. Segmenttiin kuuluvat Pohjola Vakuutus Oy ja OP-Henkivakuutus Oy.

Vahinkovakuutuksessa vakuutusasiointinsa keskittäneiden etuasiakastalouksien määrä kasvoi 8 453 taloudella 707 689 talouteen. Erityisesti terveystalouksien kysyntä oli vahvaa ja vakuutettujen määrä kasvoi vuoden aikana.

Ilmoitettujen vahinkojen määrä kasvoi 10 prosenttia. Kasvu oli suurinta terveystalouksissa, 15 prosenttia, lääkärikäyntien määrän kasvettua. Suurvahinkoja oli vertailukautta vähemmän.

Henkivakuutuksessa riskihenkivakuutuksen maksutulo kasvoi 10,2 prosenttia. Henkivakuutuksen sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt kasvoivat 8,3 prosenttia 12,6 miljardiin euroon (11,6).

Tilikauden tulos

Liikevoitto parani 414 miljoonaan euroon (293). Vakuutuspalvelutulos oli 81 miljoonaa euroa (106).

Tuotot sijoitustoiminnasta kasvoivat 347 miljoonaan euroon (154). Sijoitustoiminnan nettotuottoja kasvatti osakkeiden arvonnousu. Vakuutusvelkojen arvo nousi korkotason laskiessa vuoden viimeisellä neljänneksellä, mikä laski nettorahoitustuottoja. Vertailukaudella korkojen nousu laski vakuutusvelkojen arvoa ja kasvatti nettorahoitustuottoja.

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutusvelkaset -standardia 1.1.2023 lähtien. Uusi kirjaamistapa muutti vakuutuspalvelutuloksen jaksottumista. Odotetut tappiot kirjataan välittömästi tulokseen. Sijoitustulos kirjataan tulokseen käyvin arvoin. Taloudellisten oletusten, kuten korkotason muutoksen vaikutukset vakuutusvelkan arvoon, kirjataan nettorahoitustuottoihin. Sijoitustoiminnan nettotuotot ja nettorahoitustuotot yhdessä kertovat sijoitustoiminnan tuloksellisuuden.

Vakuutuksen tuotot sijoitustoiminnasta

Milj. €	1-12/2023	1-12/2022
Vakuutusyhtiöiden sijoitukset		
Korkosijoitukset	403	-852
Listatut osakkeet	167	-240
Muut likvidit sijoitukset	0	-8
Kiinteistösijoitukset	20	83
Muut epälikvidit sijoitukset	13	39
Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan nettotuotot	604	-977
Nettorahoitustuotot*	-223	1 144
Pääomalainojen korot sekä muut tuotot ja kulut	-25	13
Tuotot sijoitustoiminnasta	356	180
Erillistaseiden nettotuotot	-3	-5
Asiakkaiden säästö- ja sijoitussopimusten nettotuotot	-7	-22
Tuotot sijoitustoiminnasta yhteensä	347	154

* Ei sisällä erillistaseiden ja asiakkaiden säästö- ja sijoitussopimusten nettorahoitustuottoja

Vahinkovakuutuksen tulos

Vahinkovakuutuksen liikevoitto oli 236 miljoonaa euroa (344). Sijoitustulosta vahvasti osakkeiden positiivinen arvonkehitys. Kannattavuus heikkeni vertailukaudesta nettokorvauskulujen ja toimintakulujen kasvun takia. Vertailukaudesta muihin tuottoihin sisältyi Pohjola Sairaalan myyntivoitto 32 miljoonaa euroa.

Milj. €	1–12/2023	1–12/2022	Muutos, %
Vakuutusmaksutuotot	1 758	1 680	4,6
Korvauskulut	-1 087	-1 210	-10,2
Toimintakulut	-487	-421	15,6
Vakuutuspalvelutulos, brutto	185	50	271,6
Jälleenvakuuttajan osuus maksutuotoista	-98	-80	22,6
Jälleenvakuuttajan osuus vakuutuspalvelukuluista	16	194	-91,8
Jälleenvakuutuksen nettotuotot	-82	114	-
Vakuutuspalvelutulos	103	164	-37,3
Nettorahoitustuotot	-182	584	-
Sijoitustoiminnan tuotot	332	-435	-
Tuotot sijoitustoiminnasta	149	149	0,6
Muut nettotuotot	-17	32	-
Liikevoitto	236	344	-31,6
Yhdistetty kulusuhde	93,8	89,8	
Riskisuhde	64,8	63,7	
Toimintakulusuhde	29,0	26,1	

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutulo

Milj. €	1–12/2023	1–12/2022	Muutos, %
Henkilöasiakkaat	987	929	6,3
Yritysiasiakkaat	805	767	5,0
Yhteensä	1 792	1 696	5,7

Vakuutusmaksutulo kasvoi 5,7 prosenttia 1 792 miljoonaan euroon. Maksutuloa kasvatti asiakasmäärän kasvun lisäksi vakuutusmaksujen indeksi- ja hinnankorotukset yleisen kustannustason nousun seurauksena.

Nettomaksutuottoja rasitti jälleenvakuutuskustannusten kasvu. Nettomaksutuotot sisältäen jälleenvakuutuksen osuuden kasvoivat 3,7 prosenttia 1 660 miljoonaan euroon.

Korvauskulut ennen jälleenvakuuttajan osuutta laskivat 10,2 prosenttia 1 087 miljoonaan euroon vertailukautta pienempien suurvahinkojen korvauskulujen takia. Korvauskuluja kasvatti toisaalta yleinen kustannustason nousu sekä etenkin terveystakuuksissa vahinkomäärien kasvu. Nettokorvauskulut jälleenvakuutuksen osuuden jälkeen kasvoivat 5,6 prosenttia 1 076 miljoonaan euroon.

Vuonna 2023 kirjattiin 123 uutta omaisuuden ja toiminnan suurvahinkoa (121), joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 112 miljoonaa euroa (180). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,3 miljoonan euron vahingot. Vahinkovakuutuksen riskisuhde oli 64,8 prosenttia (63,7).

Toimintakulut kasvoivat 15,6 prosenttia 487 miljoonaan euroon henkilöstökulujen ja ICT-kehittämisen kulujen kasvun myötä. Henkilöstökuluja kasvattivat palkankorotukset ja henkilömäärän kasvu. ICT-kehittämisen kuluja kasvatti aktivointikäytännön muutos. ICT-kehittämisen kuluja ei enää aktivoida kehittämisen siirryttyä pilviympäristöön. Kehityshankkeiden alaskirjaukset sisältyvät muihin nettotuottoihin.

Vahinkovakuutuksen toimintakulusuhde oli 29,0 prosenttia (26,1). Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhde heikkeni 93,8 prosenttiin (89,8) terveystakuuttamisen voimakkaasti kasvaneiden korvauskulujen ja toimintakulujen kasvun takia.

Vahinkovakuutuksen tuotot sijoitustoiminnasta

Milj. €	1-12/2023	1-12/2022
Nettorahoitustuotot ja -kulut	-182	584
Korkosijoitukset	219	-372
Listatut osakkeet	103	-132
Muut likvidit sijoitukset	0	-4
Kiinteistösijoitukset	14	60
Muut epälikvidit sijoitukset	8	21
Sijoitustoiminnan tuotot	343	-427
Pääomalainojen korot sekä muut tuotot ja kulut	-12	-9
Tuotot sijoitustoiminnasta yhteensä	149	149

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan tunnuslukuja

	1-12/2023	1-12/2022
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, %	8,1	-10,8
Korkosijoitusten running yield, %	2,4	1,4
	31.12.2023	31.12.2022
Sijoituskanta, milj. €	4 334	4 071
Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus, %	90	92
Vähintään A-luokiteltuja saamisia, %	53	56
Modifioitu duraatio	3,5	2,8

Henkivakuutuksen tulos

Liikevoitto kasvoi 178 miljoonaan euroon (-57) sijoitustoiminnan tuloksen vahvistumisen seurauksena. Vakuutuspalvelutulos parani 36 miljoona euroa, mutta jäi edelleen negatiiviseksi johtuen etuusperusteisen ryhmäläkevakuutuksen tappiokomponentin kasvusta laskentamallin päivitysten vuoksi. Vakuutuspalvelutulokseen tuloutui palvelumarginaalia 68 miljoonaa euroa (35). Sijoitustulosta vahvasti sijoitusten positiivinen arvonkehitys. Asiakashyvitysten laskentaoletusten päivitys kasvatti nettorahoitustuottoja 30 miljoonaa euroa. Kulut kasvoivat 7 miljoonaa euroa 77 miljoonaan euroon. Tilikaudella käynnistyi riskihenkivakuutuksen ja yksilöllisen sijoitusvakuutuksen perusjärjestelmä uudistukset, jotka kasvattivat kehittämiskuluja.

Milj. €	1-12/2023	1-12/2022	Muutos, %
Vakuutuspalvelutulos	-22	-58	-
Nettorahoitustuotot ja -kulut	-540	1642	-
Sijoitustoiminnan tuotot	736	-1643	-
Tuotot sijoitustoiminnasta	196	-1	-
Nettopalkkiotuotot	47	40	18,0
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	4	3	24,0
Henkilöstökulut	-14	-13	13,2
Poistot ja arvonalentumiset	-16	-20	-18,4
Liiketoiminnan muut kulut	-47	-37	25,6
Kulut yhteensä	-77	-70	11,0
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen	42	38	8,6
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-12	-10	22,8
Liikevoitto	178	-57	-
Kulu-tuotto-suhde, %	29	312	-
Palvelumarginaali kauden lopussa	756	787	-4,0

Henkivakuutuksen tuotot sijoitustoiminnasta

Milj. €	1-12/2023	1-12/2022
Vakuutusyhtiön sijoitukset		
Korkosijoitukset	184	-480
Listatut osakkeet	64	-108
Muut likvidit sijoitukset	0	-4
Kiinteistösijoitukset	7	23
Muut epälikvidit sijoitukset	5	19
Vakuutusyhtiön sijoitustoiminnan nettotuotot	261	-550
Nettorahoitustuotot*	-40	560
Pääomalainojen korot sekä muut tuotot ja kulut	-15	16
Tuotot sijoitustoiminnasta	206	26
Erillistaseiden nettotuotot	-3	-5
Asiakkaiden Säästö- ja sijoitussopimusten nettotuotot	-7	-22
Tuotot sijoitustoiminnasta yhteensä	196	-1

*Ei sisällä erillistaseiden ja asiakkaiden säästö- ja sijoitussopimusten nettorahoitustuottoja

Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan tunnuslukuja*

	1-12/2023	1-12/2022
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, %	8,3	-16,1
Korkosijoitusten running yield, %	2,1	1,3
	31.12.2023	31.12.2022
Sijoituskanta, milj. €	3 201	3 235
Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus, %	91	90
A-luokiteltuja saamisia vähintään, %	53	50
Modifioitu duraatio	3,3	2,8

* ilman eriytettyjä taseita

Ryhmätoiminnot

Avainlukuja

Milj. €	1–12/2023	1–12/2022	Muutos, %
Korkokate	1	-62	-
Saamisten arvonalentumiset	0	0	-
Nettopalkkiotuotot	-1	0	-
Tuotot sijoitustoiminnasta	10	-11	-
Liiketoiminnan muut tuotot	741	657	12,8
Henkilöstökulut	-232	-195	19,1
Poistot ja arvonalentumiset	-104	-103	0,8
Liiketoiminnan muut kulut	-441	-376	17,2
Liiketappio	-26	-91	-

Ryhmätoiminnot-segmentti sisältää OP Osuuskunnan liiketoimintasegmenttejä tukevat ja varmentavat toiminnot ja OP Yrityspankki Oyj:n keskuspankkitoiminnot.

Tilikauden tulos

Ryhmätoimintojen liiketappio oli -26 miljoonaa euroa (-91). Ryhmätoimintojen korkokate oli 1 miljoonaa euroa (-62). Markkinakorkojen nousu vaikutti positiivisesti korkokatteeseen.

Tuotot sijoitustoiminnasta olivat 10 miljoonaa euroa (-11). Liiketoiminnan muut tuotot kasvoivat 12,8 prosenttia 741 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut tuotot ovat pääosin OP Ryhmän sisäisiä eriä.

Henkilöstökulut kasvoivat 19,1 prosenttia 232 miljoonaan euroon. Kasvuun vaikuttivat henkilöstömäärän ja tulospalkkiovarauksen kasvu sekä palkkojen yleiskorotukset. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä kasvoivat 0,8 prosenttia 104 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 17,2 prosenttia 441 miljoonaan euroon. ICT-kulut kasvoivat 15,5 prosenttia 307 miljoonaan euroon.

OP Ryhmän rahoitusasema ja maksuvalmius on vahva. OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli 199 prosenttia (217) ja NSFR-suhdeluku oli 130 prosenttia (128) tilikauden lopussa. OP Ryhmän taseen varoissa oli tilikauden lopussa 623 miljoonalla eurolla (1) joukkovelkakirjoja, joita ei kirjanpidossa arvosteta käypään arvoon. Näiden joukkovelkakirjojen käypäarvo oli 641 miljoonaa euroa (1) tilikauden lopussa.

OP Ryhmän senior- ja senior non-preferred -ehtoisen tukkuvarainhankinnan sekä katettujen joukkovelkakirjalainojen keskimarginaali oli joulukuun lopussa 34 korkopistettä (27). Vuonna 2023 laskettiin liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja yhteensä 5,2 miljardia euroa (8,0). OP Ryhmä maksoi tilikaudella takaisin kokonaisuudessaan 12,0 miljardin TLTRO III -rahoituksen.

ICT-investoinnit

OP Ryhmä investoi jatkuvasti toimintansa kehittämiseen ja asiakaskokemuksen parantamiseen. Keskusyhteisö tytäryhtiöineen vastaa OP Ryhmän tuotteiden ja palveluiden, digitaalisten kanavien sekä yhteisen teknologia-, data- ja kyberturvallisuuskyvykkyyksien kehittämisestä ja varmistaa palveluiden korkean laadun, saatavuuden ja tietoturvallisuuden. Kehittämiseen liittyvistä kustannuksista merkittävä osa muodostuu ICT-toiminnan kustannuksista.

OP Ryhmä ja Microsoft syventävät IT-kumppanuuttaan ja OP Ryhmä siirtyy käyttämään laajasti Microsoftin pilvipalveluja. Pilvisiirtymä on OP:lle merkittävä investointi uuteen teknologiaan, IT-osaamiseen ja toimintatapaan. OP tiedotti 22.8.2023 päätöksestään rakentaa uudet digipalvelunsa ja data-alustansa Microsoft Azuren ympäristöön ja keskittää IT-palvelunsa Suomessa sijaitsevaan pilviekosysteemiin, mikä edistää koko Suomen digikasvua. Kumppanuuden ja pilviympäristöön siirtymisen myötä OP Ryhmä voi tarjota asiakkailleen entistäkin paremmat palvelut.

OP Ryhmän kehittämismenot olivat 356 miljoonaa euroa (313). Niihin sisältyvät lisenssimaksut, ostetut palvelut, muut hankkeisiin liittyvät ulkoiset kustannukset sekä omaa työtä. Kehittämismenoista 62 miljoonaa euroa (97) on aktivoitu. Yksityiskohtaisempaa tietoa OP Ryhmän investoinneista sisältyy tämän toimintakertomuksen liiketoimintasegmenttikohtaisiin osioihin.

Henkilöstö

OP Ryhmän palveluksessa oli tilikauden lopussa 13 806 henkilöä (12 999). Henkilöstöä oli keskimäärin 13 533 (13 077). Henkilömäärä kasvoi tilikaudella palvelujen kehittämisen, myynnin ja asiakaspalvelun sekä riskienhallinta ja compliance -toiminnon tehtävissä.

Henkilöstö tilikauden lopussa

	31.12.2023	31.12.2022
Vähittäispankki	7 785	7 450
Yritys pankki	1 010	962
Vakuutus	2 494	2 373
Ryhmätoiminnot	2 517	2 214
Yhteensä	13 806	12 999

Tilikauden aikana OP Ryhmän palveluksesta siirtyi eläkkeelle 206 henkilöä (265). Eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 62,9 vuotta (62,8).

OP Ryhmä tiedotti 24.7.2023 palkkaavansa 300 uutta IT-ammattilaista Helsinkiin ja Ouluun. Rekrytoinnit ovat osa pitkän aikavälin investointeja muun muassa tekoälyosaamiseen, datan hyödyntämiseen ja pilvipalveluihin. Uusien rekrytointien lisäksi OP kehittää nykyisen henkilöstön osaamista vastaamaan paremmin tulevaisuuden edellytyksiä.

OP Ryhmän muuttuva palkitseminen koostui vuonna 2023 koko henkilöstöä koskevasta tulospalkkiojärjestelmästä ja henkilöstörahasosta. Yrityskohtaiset vuosisuunnitelman mukaiset tavoitteet sekä ryhmätasoiset strategiset tavoitteet huomioitiin tulospalkkiojärjestelmän ja henkilöstörahasoston mittareissa. Palkitsemisjärjestelmiä laadittaessa on otettu huomioon finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely.

OP Ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset

OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdisteltiin tilikauden lopussa yhteensä 102 (108) osuuspankkia ja OP Osuuskunta - konserni. Tilikaudella osuuspankkien lukumäärää laskivat pankkien sulautumiset.

Kiteen Seudun ja Rääkkylän Osuuspankit sulautuivat Pohjois-Karjalan Osuuspankkiin 31.3.2023.

Pohjolan ja Tornion Osuuspankit sulautuivat Oulun Osuuspankkiin 30.4.2023. Sulautumisten yhteydessä Oulun Osuuspankin toiminimi muuttui Pohjolan Osuuspankiksi.

Korsnäsän Osuuspankki sulautui Vaasan Osuuspankkiin 31.10.2023.

Päijät-Hämeen Osuuspankki sulautui Etelä-Hämeen Osuuspankkiin 31.12.2023. Sulautumisen yhteydessä Etelä-Hämeen Osuuspankin toiminimi muuttui Hämeen Osuuspankiksi.

Etelä-Karjalan Osuuspankki ja Kymenlaakson Osuuspankki ovat 27.9.2023 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Kymenlaakson Osuuspankki sulautuu Etelä-Karjalan Osuuspankkiin. Sulautumisen suunniteltu täytäntöönpanoajankohta on 30.4.2024. Sulautumisen yhteydessä Etelä-Karjalan Osuuspankin toiminimi muuttuu Kaakkois-Suomen Osuuspankiksi.

OP Osuuskunnan hallinto

OP Ryhmän keskusyhteisön eli OP Osuuskunnan hallintoneuvosto valitsi 1.12.2022 jäsenet OP Osuuskunnan hallitukseen toimikaudelle 1.1.–31.12.2023. Hallituksen kokoonpanoon ei tullut muutoksia. Lisäksi OP Osuuskunnan sääntöjen mukaan pääjohtaja on toimiaikanaan hallituksen jäsen.

Hallituksessa jatkoivat vuonna 2023 Jarna Heinonen (yrittäjyyden professori, Turun yliopiston kauppakorkeakoulu), Jari Himanen (kauppaneuvos, toimitusjohtaja, Suur-Savon Osuuspankki), Kati Levoranta (Executive Vice President, operatiivinen johtaja, P2X Solutions Oy), Pekka Loikkanen (hallitusammattilainen), Tero Ojanperä (hallituksen puheenjohtaja, Silo.AI), Riitta Palomäki (hallitusammattilainen), Jaakko Pehkonen (rahoitusneuvos, kansantaloustieteen professori, Jyväskylän yliopisto), Timo Ritakallio (pääjohtaja, OP Ryhmä), Petri Sahlström (laskentatoimen ja rahoituksen professori, Oulun yliopisto), Olli Tarkkanen (toimitusjohtaja, Etelä-Pohjanmaan Osuuspankki) ja Mervi Väisänen (markkinoinnin lehtori, Kajaanin ammattikorkeakoulu).

Hallitus valitsi 21.12.2022 keskuudestaan uudelle toimikaudelle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä jäsenet hallituksen lakisääteisiin valiokuntiin. Hallituksen puheenjohtajana jatkoi Jaakko Pehkonen ja varapuheenjohtajana Jarna Heinonen. Hallituksen nimitys- ja palkitsemisvaliokunta jaettiin 2.5.2023 kahdeksi erilliseksi valiokunnaksi. Jatkossa hallituksella on neljä lakisääteistä valiokuntaa; tarkastus-, riski-, palkitsemis-, ja nimitysvaliokunta. Hallitus päivitti 2.5.2023 hallituksen valiokuntien kokoonpanot.

Hallintoneuvosto valitsi 5.12.2023 uutena jäsenenä OP Osuuskunnan hallitukseen toimikaudelle 2024 kauppatieteiden maisteri, eMBA Matti Kiurun ja KHT-tilintarkastaja, kauppatieteiden maisteri Katja Kuosa-Kaarttin. Jari Himasen ja Mervi Väisänen hallitusjäsenyys päättyi 31.12.2023. Muut hallituksen jäsenet jatkavat toimikaudella 1.1.–31.12.2024.

Lisäksi hallitus valitsi 20.12.2023 keskuudestaan uudelle toimikaudelle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä jäsenet hallituksen lakisääteisiin valiokuntiin. Hallituksen puheenjohtajana jatkaa Jaakko Pehkonen ja varapuheenjohtajana Jarna Heinonen.

OP Osuuskunta piti 26.4.2023 varsinaisen osuuskunnan kokouksen, jossa valittiin hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastaja.

Hallintoneuvostossa on 36 jäsentä. Osuuskunnan varsinaisessa kokouksessa valittiin uudelleen seuraavat erovuorossa olleet hallintoneuvoston jäsenet: FM Eeva Harju, professori Saara Julkunen, toimitusjohtaja Matti Kiuru, vanhempi maatalousekonomisti Päivi Kujala, KHT-tilintarkastaja Katja Kuosa-Kaartti, senior manager Anssi Mäkelä, toimitusjohtaja Kari Mäkelä, toimitusjohtaja Heikki Palosaari, toimitusjohtaja Jyrki Rantala, toimitusjohtaja Teemu Sarhemaa ja toimitusjohtaja Ari Väänänen.

Uusiksi hallintoneuvoston jäseniksi valittiin myyntipäällikkö Jan Drugge, henkilöstöjohtaja Titta Saksa ja yrittäjä Miika Sunikka.

Järjestäytymiskokouksessaan 26.4.2023 hallintoneuvosto valitsi hallintoneuvoston puheenjohtajiston. Puheenjohtajaksi valittiin hallituksen puheenjohtaja Annukka Nikola ja varapuheenjohtajiksi yrittäjä Taija Jurmu ja toimitusjohtaja Ari Väänänen.

Eeva Harjun jäsenyys hallintoneuvostossa päättyi 18.5.2023, Jyrki Rantalan 9.11.2023 sekä Matti Kiurun ja Katja Kuosa-Kaarttin 31.12.2023. Hallintoneuvosto jatkaa toimikauden loppuun asti 32 jäsenellä.

Tilintarkastajaksi tilikaudelle 2023 valittiin varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. KPMG Oy Ab:n nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Juha-Pekka Mylén.

OP Ryhmän juridinen rakenne

Ryhmärakenne

OP Ryhmä on suomalainen asiakkaiden omistama finanssiryhmä, joka koostuu OP Osuuskunnasta OP Ryhmän keskusyhteisönä ja OP Osuuskunta -konsernin emoyrityksenä (jäljempänä keskusyhteisö), sen tytäryrityksistä ja paikallisista osuuspankeista. Keskusyhteisö, sen tytär luottolaitokset ja muut rahoitusalan tytäryritykset sekä keskusyhteisön jäsenosuuspankit muodostavat talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010, jäljempänä yhteenliittymälaki) tarkoitetun talletuspankkien yhteenliittymän (jäljempänä OP yhteenliittymä). OP Osuuskunta on EU:n vakavaraisuusasetuksen (Asetus (EU) No 575/2013) 10 artiklassa tarkoitettu keskuslaitos ja sen luottolaitostytäryritykset ja osuuspankit (jäljempänä jäsenluottolaitokset) mainitussa artiklassa tarkoitetulla tavalla keskuslaitokseen liittyneitä laitoksia.

Keskusyhteisön jäseninä voivat olla luottolaitokset, joiden säännöt tai yhtiöjärjestys vastaavat, mitä yhteenliittymälaisissa säädetään, ja joiden säännöt tai yhtiöjärjestyksen keskusyhteisö on hyväksynyt. Jäseneksi ottamisesta päättää keskusyhteisön hallintoneuvosto. Jäsenluottolaitoksella on oikeus erota keskusyhteisön jäsenyydestä. Jäsenluottolaitos voidaan myös erottaa keskusyhteisön jäsenyydestä osuuskuntalain mukaisesti tai jos jäsenluottolaitos on keskusyhteisön säännöissä tarkemmin mainitulla tavalla laiminlyönyt velvollisuutensa yhteenliittymää kohtaan.

Keskusyhteisön jäsenluottolaitoksia ovat:

- keskusyhteisön tytäryritykset, jotka ovat luottolaitoksia (OP Yrityspankki, joka tarjoaa rahoitusta yrityksille ja lisäksi toimii Ryhmän keskuspankkina ja vastaa Ryhmän tukkuvarainhankinnasta, OP Vähittäisasiakkaat Oyj, joka hallinnoi OP Ryhmän myöntämiä luottokortteja, ja OP-Asuntoluottopankki, joka laskee liikkeeseen joukkovelkakirjalainoja, joiden vakuutena on osuuspankkien myöntämiä asuntoluottoja) sekä
- 102 vähittäispankkitoimintaa harjoittavaa osuuspankkia, jotka muodostavat OP Osuuskunnan jäsenistön ja käyttävät ylintä päätäntävaltaa OP Ryhmässä.

OP Ryhmään kuuluu keskusyhteisön ja sen jäsenluottolaitosten lisäksi keskusyhteisön tytäryrityksinä sijoituspalveluyritys (OP Varainhoito Oy), rahastoyhtiö (OP-Rahastoyhtiö Oy), henkivakuutusyhtiö (OP-Henkivakuutus Oyj), vahinkovakuutusyhtiö (Pohjola Vakuutus Oyj) ja joitain pienempiä yrityksiä sekä osuuspankkien yhdessä omistamat kiinteistönvälitystä harjoittavat OP Koti -yhtiöt.

OP-yhteenliittymä ja OP Osuuskunnan tytäryritykset, jotka ovat vakuutusyhtiöitä tai rahoituslaitoksia, muodostavat yhdessä direktiivissä 2002/87/EY ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004, jäljempänä RavaL) tarkoitetun pankkipainotteisen rahoitus- ja vakuutusryhmittymä. Euroopan keskuspankki on myöntänyt toistaiseksi voimassa olevan poikkeusluvan olla soveltamatta RavaL:n mukaista valvontaa erikseen keskusyhteisökonsernin muodostamaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymään.

OP Ryhmän hallintorakenne

Ylintä päätösvaltaa OP Ryhmässä käyttää jäsenluottolaitosten edustajista koostuva keskusyhteisön osuuskunnan kokous, joka valitsee keskusyhteisölle hallintoneuvoston (36 jäsentä). Hallintoneuvosto valitsee keskusyhteisön hallituksen, johon kuuluu OP Ryhmän pääjohtaja toimiaikanaan sekä 9–13 jäsentä. Hallituksen jäsenistä vähintään

neljän on oltava keskusyhteisöstä ja muista OP Ryhmään kuuluvista yrityksistä riippumattomia. Hallitus on luottolaitosdirektiivissä (2013/36/EU) ja Euroopan pankkiviranomaisen ohjeissa tarkoitetulla tavalla sekä hallintotehtävää että valvontatehtävää hoitava hallintoelin.

Jäsenluottolaitokset ovat erillisiä oikeushenkilöitä, ja niillä on omat, yleisen yhtiölainsäädännön mukaiset hallintoelimensä. Ylintä päätösvaltaa jäsenosuuspankeissa käyttävät niiden osuuskunnan tai edustajiston kokoukset, jotka valitsevat osuuspankin hallintoneuvoston. Hallintoneuvosto valitsee osuuspankin hallituksen. Keskusyhteisön tytäryrityksillä on osakeyhtiölain mukainen hallitus, jonka jäsenet nimittää keskusyhteisö.

OP Ryhmän taloudellinen raportointi, viranomaisvalvonta ja sisäinen tarkastus

OP-yhteenliittymä

OP Ryhmä julkistaa vuosittain konsolidoidun tilinpäätöksen, joka kattaa kaikki Ryhmään kuuluvat olennaiset yritykset. Yhteenliittymälain mukaan OP Ryhmän tilinpäätös on laadittava noudattaen kirjanpitolaissa tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja. Finanssivalvonta on antanut yksityiskohtaisempia määräyksiä OP Ryhmän tilinpäätöksen laatimisesta. Tilinpäätöksessä noudatetut laadintaperiaatteet on esitetty OP Ryhmän tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Keskusyhteisöllä on velvollisuus antaa ohjeita jäsenluottolaitoksille ja muille yhteenliittymään kuuluville yrityksille yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi OP Ryhmän tilinpäätöksen laatimisessa. Yhteenliittymään kuuluvilla yrityksillä on velvollisuus antaa keskusyhteisölle OP Ryhmän tilinpäätöksen yhdistelyä varten tarpeelliset tiedot.

Keskusyhteisön tilintarkastajat tarkastavat OP Ryhmän tilinpäätöksen noudattaen soveltuvin osin luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014, jäljempänä luottolaitoslaki) säädöksiä. Keskusyhteisön tilintarkastajilla on oikeus saada OP Ryhmän tilinpäätöksen tarkastamista varten jäljennös yhteenliittymään kuuluvien yritysten tilintarkastusta koskevista asiakirjoista. Tilinpäätös esitellään ja annetaan tiedoksi keskusyhteisön varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle.

EKP valvoo OP-yhteenliittymää sen konsolidoidun taloudellisen aseman perusteella. OP Ryhmään kuuluvia vakuutusyhtiöitä valvoo Finanssivalvonta. Finanssivalvonta valvoo myös OP Ryhmän pankkitoiminnassa ja varallisuudenhoidossa noudatettavien menettelytapojen lainmukaisuutta.

Yhteenliittymän on täytettävä yhteenliittymän konsolidoitua taloudellista asemaa koskevat luottolaitoslaissa ja EU:n vakavaraisuusasetuksessa säädetyt vaatimukset. Yhteenliittymällä on oltava omia varoja vähintään luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettu määrä.

OP Ryhmään kuuluvien yritysten sisäistä tarkastusta suorittaa OP Ryhmän pääjohtajan alainen Sisäinen tarkastus. Sisäinen tarkastus on OP Ryhmän muista toiminnoista riippumaton toiminto, joka tarkastaa OP Ryhmän sisäisten valvontajärjestelmien, riskienhallinnan sekä johtamis- ja hallintoprosessien riittävyttä ja tehokkuutta. Tarkastusjohtaja raportoi toiminnasta hallinnollisesti pääjohtajalle ja toiminnallisesti OP Osuuskunnan hallituksen tarkastusvaliokunnalle. Sisäisen tarkastuksen tehtäviin kuuluvat keskusyhteisön jäsenluottolaitosten ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvien yritysten sekä keskusyhteisön ja sen tytäryhtiöiden sisäinen tarkastus. Tarkastukset suoritetaan noudattaen sisäisen tarkastuksen kansainvälisiä ammattistandardeja ja eettisiä sääntöjä sekä OP Osuuskunnan hallituksen hyväksymiä Sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteita.

Keskusyhteisökonserni

OP Osuuskunta laatii ja julkistaa lisäksi kirjanpitolain ja luottolaitoslain mukaisen konsernitilinpäätöksen OP Osuuskunnan ja sen tytäryritysten muodostamasta konsernista. Konsolidoitua vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta koskevia vaatimuksia ei sovelleta keskusyhteisökonsernin muodostaman alakonsolidointiryhmän tasolla.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymä

OP Ryhmän muodostamaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymään ei RavaL 30 §:n nojalla sovelleta rahoitus- ja vakuutusryhmittymän tilinpäätöstä koskevia säännöksiä, koska ryhmittymän tilinpäätös laaditaan kansainvälisten IFRS-standardien mukaisesti.

EKP valvoo RavaL:n vaatimusten noudattamista rahoitus- ja vakuutusryhmittymässä, mukaan lukien ryhmittymän yhteenlaskettua vakavaraisuutta koskevat vaatimukset.

Jäsenluottolaitokset ja muut yhteenliittymään kuuluvat yritykset

Jäsenluottolaitokset ja muut yhteenliittymään kuuluvat yritykset laativat vuositilinpäätöksen keskusyhteisön ohjeiden mukaisesti ja ne tilintarkastetaan luottolaitoslain mukaisesti. Yhteenliittymään kuuluvalla yrityksellä ei ole velvollisuutta julkistaa luottolaitoslain 12 luvun 12 §:n mukaista osavuosikatsausta. Yhteenliittymään kuuluvalla yrityksellä ei ole myöskään velvollisuutta julkistaa vakavaraisuuttaan koskevia tietoja (ns. Pilari III -tiedot) kokonaisuudessaan, vaan ne julkistetaan ainoastaan OP yhteenliittymästä.

Yhteenliittymälain mukaan valvontaviranomainen voi antaa keskusyhteisölle luvan päättää omien varojen määrään, maksuvalmiusvaatimuksiin ja suuria asiakasriskejä koskeviin rajoituksiin sekä riskien laadulliseen hallintaan liittyvistä poikkeuksista jäsenluottolaitoksilleen. Jäsenluottolaitoksen on kuitenkin täytettävä yhteenliittymälaisissa säädetyt omien varojen määrää koskevat, muihin luottolaitoksiin sovellettavia vaatimuksia lievemmat vaatimukset. Keskusyhteisö ei saa antaa poikkeusta säännöksistä sellaiselle jäsenluottolaitokselle, joka on merkittävästi tai toistuvasti laiminlyönyt keskusyhteisön antamia yhteenliittymälain 17 §:ssä tarkoitettuja ohjeita tai poikkeusluvan ehtoja. Poikkeus voidaan antaa enintään kolmeksi vuodeksi. Keskusyhteisö on antanut valvojan luvalla poikkeuksia jäsenluottolaitosten asiakasriskeihin, maksuvalmiuteen ja riskien laadulliseen hallintaan liittyviin kohtiin.

Keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten tehtävänjako OP-yhteenliittymässä

OP Osuuskunta toimii OP yhteenliittymän lakisäätisenä keskusyhteisönä ja OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä.

Keskusyhteisöllä on lakisäätinen velvollisuus:

- valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa
- antaa jäsenluottolaitoksille sitovia ohjeita niiden riskienhallinnasta, hyvästä hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta yhteenliittymän maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi
- antaa jäsenluottolaitoksille sitovia ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa.

Keskusyhteisö voi myös sen säännöissä määrättyllä tavalla vahvistaa jäsenluottolaitoksille yhteenliittymän toiminnan kannalta tarpeellisia yleisiä periaatteita. Jäsenluottolaitoksia sitovat muun muassa keskusyhteisön hallituksen hyväksymät OP Ryhmän riskinottohalun ja riskinoton periaatteet ja niiden mukaiset riskipolitiikat. OP Ryhmän riskienhallintaa on kuvattu yksityiskohtaisemmin muualla tässä toimintakertomuksessa sekä OP Ryhmän riski- ja vakavaraisuusraportissa.

Keskusyhteisö valvoo, että jäsenluottolaitokset noudattavat niille annettuja ohjeita ja yhteenliittymän toimintaa koskevia yleisiä periaatteita. Keskusyhteisö valvoo erityisesti, että jäsenluottolaitokset eivät toiminnassaan ota niin suurta riskiä, että se vaarantaisi yhteenliittymän taloudellisen aseman. Jäsenluottolaitokset vastaavat keskusyhteisön vahvistamien ohjeiden ja yhteenliittymän toimintaa koskevien yleisten periaatteiden noudattamisesta keskusyhteisön vahvistamien keskinäisen vastuun edellyttämien periaatteiden mukaisesti. Keskusyhteisö voi näiden periaatteiden mukaisesti kohdistaa jäsenluottolaitoksiin valvontatoimia, jotka ulottuvat tehostetusta valvonnasta aina jäsenluottolaitoksen erottamiseen OP Ryhmästä.

Keskusyhteisö vastaa keskitettyjen palvelujen tuottamisesta jäsenluottolaitoksille, mukaan lukien strateginen suunnittelu ja pääomasuunnittelu, maksuvalmius ja jälleenrahoitus, riskienhallinta, kirjanpito, taloudellinen raportointi ja viranomaisraportointi, lakiasiat, henkilöstöpalvelut, tietojärjestelmien kehittäminen ja ylläpito,

palvelukehittäminen sekä markkinointi. Jäsenluottolaitokset ovat toiminnallisesti riippuvaisia keskusyhteisön tarjoamista palveluista mutta vastaavat itsenäisesti pääomapohjansa ylläpidosta ja voitonjaosta (OP Ryhmän pääomasuunnitelman puitteissa) sekä asiakasvalinnasta ja yksittäisistä liiketoimintapäätöksistä.

Jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu ja keskusyhteisön maksuvelvollisuus

Yleiset periaatteet

OP-yhteenliittymän jäsenluottolaitosten keskinäisestä vastuusta säädetään talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa. Keskusyhteisö vastaa keskinäisen vastuun toimeenpanosta (jäsenluottolaitosten maksuosuuksien määrittely, maksujen kerääminen ja kerättyjen varojen välittäminen tukea tarvitsevalle jäsenluottolaitokselle) ja se vastaa viime kädessä jäsenluottolaitosten maksuvelvoitteiden täyttämisestä. Jäsenluottolaitoksilla on takautumisoikeus keskusyhteisöä vastaan tälle keskinäisen vastuun perusteella suorittamistaan maksuista. Keskusyhteisöllä on puolestaan oikeus periä takaisin jäsenluottolaitokselle antamansa tuki.

Keskinäinen vastuu koostuu seuraavista jäsenluottolaitosten velvoitteista:

- keskinäinen pääomatuki jäsenluottolaitokselle sen vakavaraisuuden varmistamiseksi tilanteessa, jossa jäsenluottolaitos ei täytä lakisääteisiä vakavaraisuusvaatimuksia
- jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu toistensa veloista sellaisen jäsenluottolaitoksen maksuvalmiuden varmistamiseksi, joka ei kykene suoriutumaan erääntyneistä sitoumuksistaan
- jäsenluottolaitoksen osuuskuntalain mukainen lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön konkurssissa.

Jäsenluottolaitoksen vastuu sen keskinäiseen vastuuseen perustuvista velvoitteista säilyy viisi vuotta sen jälkeen, kun jäsenluottolaitos on eronnut tai erotettu yhteenliittymästä.

Keskinäinen pääomatuki

Kukin jäsenluottolaitos on velvollinen antamaan tarvittaessa keskusyhteisölle luottoa vuosittain määrän, joka vastaa enintään 0,5 prosenttia jäsenluottolaitoksen viimeksi vahvistetun taseen loppusummasta, käytettäväksi sellaisen jäsenluottolaitoksen uudelleenpääomittamiseen, joka ei täytä lakisääteisiä vakavaraisuusvaatimuksia.

Jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu toistensa veloista

Velkoja, joka ei ole eräpäivänä saanut jäsenluottolaitokselta suoritusta erääntyneestä velastaan, voi vaatia maksua keskusyhteisöltä. Jäsenluottolaitosta ei saa asettaa konkurssiin velkojan vaatimuksesta ennen kuin velkoja on vaatinut saamistaan keskusyhteisöltä.

Muilla jäsenluottolaitoksilla on lakisääteinen velvollisuus antaa keskusyhteisölle luottoa määrään, jonka keskusyhteisö on maksanut edellä sanotulla tavalla jäsenluottolaitoksen puolesta. Kunkin jäsenluottolaitoksen osuus luotosta lasketaan samassa suhteessa kuin jäsenluottolaitoksen tase on kaikkien jäsenluottolaitosten yhteenlasketusta taseesta.

OP Yrityspankki hallinnoi keskitetysti OP Ryhmän likviditeettireserviä ja takaa kaikissa tilanteissa keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten maksuvalmiuden. Koska jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu toteutuu OP-yhteenliittymässä tällä tavoin automaattisesti, siihen ei käytännössä ole tarpeen soveltaa yhteenliittymälain mukaisia menettelytapasäännöksiä.

Jäsenluottolaitosten lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön konkurssissa

Jäsenluottolaitoksilla on keskusyhteisön jäsenenä osuuskuntalain 14 luvussa säädetty rajaton lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön konkurssissa. Kunkin jäsenluottolaitoksen suhteellinen osuus määräytyy sen taseen loppusumman perusteella.

Talletussuojarahaston ja sijoittajien korvausrahaston suoja

Talletussuojarahastoa koskevan lainsäädännön mukaan talletuspankkien yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina.

Talletussuojarahaston varoista korvataan tallettajan saamiset OP yhteenliittymän yhdeltä tai useammalta jäsenluottolaitokselta yhteensä enintään 100 000 euroon asti.

Myös sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan talletuspankkien yhteenliittymää pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina. Korvaussuojarahaston varoista korvataan sijoittajan saamiset OP-yhteenliittymän yhdeltä tai useammalta jäsenluottolaitokselta yhteensä enintään 20 000 euroon saakka.

Talletussuojasta vastaa Rahoitusvakausvirasto, joka hallinnoi valtion talousarvion ulkopuolista rahoitusvakausrahastoa. Rahasto muodostuu luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä vuosittain perittävillä vakaussuorituksilla kartutettavasta kriisiratkaisurahastosta ja talletuspankeilta vuosittain perittävillä talletussuojamaksuilla kartutettavasta talletussuojarahastosta.

Vuoden 2024 näkymät

Talouden arvioidaan taantuvan alkuvuonna, mutta inflaation hidastuminen ja korkojen lasku luovat edellytyksiä elpymiselle loppuvuonna. Toimintaympäristöön liittyy yhä poikkeuksellista epävarmuutta. Sijoitusmarkkinoiden kehitys yhdessä lisääntyneiden geopoliittisten kriisien ja jännitteiden kanssa voivat äkillisesti vaikuttaa toimintaympäristöön.

OP Ryhmän liikevoiton arvioidaan olevan vuonna 2024 hyvällä tasolla, mutta muodostuvan kuitenkin pienemmäksi kuin vuoden 2023 liikevoitto.

OP Ryhmän tuloskehityksen merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät toimintaympäristön kehitykseen, korko- ja sijoitusympäristön muutoksiin sekä saamisten arvonalentumisten kehitykseen. Toimintakertomuksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä. Toteutuvat tulokset voivat olla merkittävästi erilaiset.

Keskeiset tuloslaskelma- ja tase-erät sekä taloudelliset tunnusluvut

Keskeiset tuloslaskelmaerät, milj. €	2023	2022	2021	2020	2019
Korkokate	2 871	1 618	1 409	1 284	1 241
Saamisten arvonalentumiset	-269	-115	-158	-225	-87
Nettopalkkiotuotot	908	942	1 034	931	936
Vakuutuspalvelutulos	81	106			
Vakuutusmaksutuotot	2 000	1 898			
Vakuutuspalvelukulut	-1 824	-1 898			
Jälleenvakuutus sopimukset	-95	106			
Vakuutuskate			743	572	421
Tuotot sijoitustoiminnasta	389	245			
Sijoitustoiminnan nettotuotot			376	184	530
Väliaikainen poikkeusmenettely, overlay approach			-118	-3	-105
Liiketoiminnan muut tuotot	40	67	54	132	53
Henkilöstökulut	-964	-856	-914	-715	-781
Poistot ja arvonalentumiset	-226	-214	-283	-273	-278
Liiketoiminnan muut kulut	-1 011	-892	-810	-852	-844
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen	485	416			
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-255	-198	-205	-251	-249
Liikevoitto	2 050	1 120	1 127	785	838
Keskeiset tase-erät – vastaavaa, milj. €	2023	2022	2021	2020	2019
Käteiset varat	19 755	35 004	32 846	21 827	11 988
Saamiset luottolaitoksilta	858	798	541	306	246
Saamiset asiakkailta	97 836	98 546	96 947	93 644	91 463
Johdannaissopimukset	3 401	4 117	3 467	5 215	4 824
Sijoitusomaisuus	21 896	20 742	22 945	23 562	23 509
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	12 581	11 597	13 137	11 285	10 831
Vakuutus sopimusvarat	0	0			
Jälleenvakuutus sopimusvarat	106	245			
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	1 462	1 576	1 658	1 944	1 930
Muut erät	2 495	3 065	2 569	2 424	2 232
Vastaavaa yhteensä	160 391	175 619	174 110	160 207	147 024

Keskeiset tase-erät – vastattavaa, milj. €	2023	2022	2021	2020	2019
Velat luottolaitoksille	66	12 301	16 650	8 086	2 632
Velat asiakkaille	76 656	81 468	77 898	73 422	68 289
Johdannaissopimukset	3 271	4 432	2 266	3 424	3 316
Vakuutus sopimusvelat	11 589	11 446			
Jälleenvakuutus sopimusvelat	0	2			
Vakuutusvelka			8 773	9 374	9 476
Velat sijoitus sopimuksista	7 944	7 211	13 210	11 323	10 862
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjalainat	37 511	37 438	34 895	34 706	34 369
Muut vieraan pääoman erät	7 092	6 724	6 233	6 761	5 510
Oma pääoma	16 262	14 668	14 184	13 112	12 570
Vastattavaa yhteensä	160 391	175 691	174 110	160 207	147 024
Tunnusluvut	2023	2022	2021	2020	2019
Oman pääoman tuotto, ROE, %	10,6	6,3	6,6	5,0	5,5
Koko pääoman tuotto, ROA, %	1,0	0,5	0,5	0,4	0,5
Kulujen osuus tuotoista, %	46	58	55	59	60
Henkilöstömäärä keskimäärin	13 533	13 077	13 009	12 486	12 376
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %	19,2	17,4	18,2	18,9	19,5
Vakavaraisuussuhde, %	21,2	19,3	20,4	21,7	21,1
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus, %	144	137	146	150	138

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Tätä aiempien vuosien 2019, 2020 ja 2021 lukuja ei ole oikaistu. Tilinpäätöksen liitetiedossa 3. Laatimisperiaatteiden ja esittämisen muutokset kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttöön otosta sekä tehdyistä tulos- ja tasekaavamuutoksista.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä. Käytettyjen vaihtoehtoisten tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty alla. Tunnuslukukaavat ovat johdettavissa tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa esitetyistä luvuista, joten erillisiä vaihtoehtoisten tunnuslukujen täsmäytyslaskelmia ei ole esitetty.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Tunnusluku	Laskentakaava	Kuvaus
Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon omalle pääomalle on kertynyt tuottoa tilikauden aikana.
Oman pääoman tuotto (ROE), ilman OP-bonuksia, %	$\frac{\text{Tilikauden tulos} + \text{OP-bonukset verojen jälkeen}}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon omalle pääomalle on kertynyt tuottoa tilikauden aikana, kun ei huomioida kuluksi kirjattuja omistaja-asiakkaille maksettavia OP-bonuksia.
Koko pääoman tuotto (ROA), %	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon toimintaan sitoutuneelle pääomalle on kertynyt tilikaudella tuottoa.
Koko pääoman tuotto (ROA), ilman OP-bonuksia, %	$\frac{\text{Tilikauden tulos} + \text{OP-bonukset verojen jälkeen}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon toimintaan sitoutuneelle pääomalle on kertynyt tilikaudella tuottoa, kun ei huomioida kuluksi kirjattuja omistaja-asiakkaille maksettavia OP-bonuksia.
Kulu-tuotto-suhde, %	$\frac{\text{Kulut yhteensä}}{\text{Tuotot yhteensä}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, mikä on kulujen osuus tuotoista. Mitä matalampi tunnusluku on, sitä parempi.
Tuotot yhteensä	Korkokate + Nettopalkkiotuotot + Vakuutuspalvelutulot + Tuotot sijoitustoiminnasta + Liiketoiminnan muut tuotot + Siirrot vakuutuspalvelutulokseen	Tunnusluku kuvaa kaikkien tuottojen kehittymistä.
Kulut yhteensä	Henkilöstökulut + Poistot ja arvonalentumiset + Liiketoiminnan muut kulut	Tunnusluku kuvaa kaikkien kulujen kehittymistä.
Tuotot sijoitustoiminnasta	Vakuutuksen nettorahoitustuotot + Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot + Sijoitustoiminnan nettotuotot	Tunnusluku kuvaa kaikkien sijoitustoimintaan liittyvien tuottojen kehittymistä.
Luottokanta	Tase erään Saamiset asiakkailta sisältyvät luotot ja tappiota koskeva vähennyserä.	Asiakkaalle myönnettyjen luottojen kokonaismäärä.

Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	$\frac{\text{Saamisten arvonalentumiset}}{\text{Luotto- ja takauskanta tilikauden lopussa}} \times 100$	Tunnusluvulla kuvataan tuloslaskelmalle kirjattujen saamisten arvonalentumisten määrää suhteessa luotto- ja takauskantaan. Mitä matalampi tunnusluku on, sitä parempi.
Talletukset	Tase-erän Velat asiakkaille sisältämät talletukset	Asiakkaiden talletusten kokonaismäärä.
Tappiota koskevan vähennyserän kattavuusaste (coverage ratio), %	$\frac{\text{Tappiota koskeva vähennyserä}}{\text{Luottoriskisiä sisältävät taseen erät + taseen ulkopuolisten erien luottovasta-arvo}} \times 100$	Tunnusluvulla mitataan, paljonko odotettavissa olevien tappioiden määrä kattaa vastuun määrästä.
Maksukyvyttömyyden havainnointiaste (default capture rate), %	$\frac{\text{Uudet maksukyvyttömät sopimukset, jotka olivat vaiheessa 2 vertailukaudella}}{\text{Uudet maksukyvyttömät sopimukset tilikaudella}} \times 100$	Tunnusluvulla mitataan SICR-mallin (luottoriskin merkittävä kasvu) tehokkuutta, eli kuinka moni sopimus oli vaiheessa 2 ennen kuin se siirtyi vaiheeseen 3.
Asiakasliiketoiminnan tuotot	Korkokate + vakuutuspalvelutulos + nettopalkkiotuotot	Asiakasliiketoiminnan tuotot kuvaavat korkokatteen, vakuutuspalvelutuloksen ja nettopalkkiotuottojen kehittymistä. Suoraan asiakkailta saatavat tuotot esitetään pääosin näissä erissä.
Vahinkovakuutus:		
Yhdistetty kulusuhde, %	Riskisuhde + Toimintakulusuhde	Yhdistetty kulusuhde on keskeinen vahinkovakuutusyhtiön tehokkuutta kuvaava tunnusluku. Tunnusluku kertoo, riittävätkö maksutuotot tarkastelukaudella kattamaan yhtiön kulut.
Riskisuhde, %	$\frac{\text{Korvauskulut, netto}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus maksutuotoista kuluu korvauksiin. Korvauskulut (netto) lasketaan vähentämällä vakuutuspalvelukuluista toimintakulut ja jälleenvakuuttajien osuus. Vakuutusmaksutuotot (netto) lasketaan vähentämällä vakuutusmaksutuotoista jälleenvakuuttajien osuus.
Toimintakulusuhde, %	$\frac{\text{Toimintakulut, netto}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo yhtiön toiminnan kulujen (hankinta-, hoito-, hallinto ja vahinkojen hoitokulut) käytön suhteessa maksutuottoihin.

Erillislaskentaan perustuvat tunnusluvut

Vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Kokonaisriski}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen vakavaraisuutta ja kertoo omien varojen suhteen kokonaisriskin määrään.
Tier 1 -vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (Tier 1)}}{\text{Kokonaisriski}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen vakavaraisuutta ja kertoo ensisijaisen pääoman suhteen kokonaisriskin määrään.
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1)}}{\text{Kokonaisriski}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen vakavaraisuutta ja kertoo ydinpääoman suhteen kokonaisriskin määrään.
Solvenssisuhde, %	$\frac{\text{Oma varallisuus}}{\text{Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa vakuutusyhtiön vakavaraisuutta ja kertoo oman varallisuuden suhteen kokonaisriskin määrään.
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Vastuiden määrä}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen velkaantuneisuutta ja kertoo ensisijaisen pääoman suhteen vastuiden kokonaismäärään.
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	$\frac{\text{Likvidit varat}}{\text{Likviditeetin ulosvirtaukset - likviditeetin sisään virtaukset stressitilanteessa}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiä, joka edellyttää pankilta riittäviä korkealaatuisia likvidejä varoja 30 päivää kestävästä akuutista stressiskenaariosta selviämiseen.
Pysyvän varainhankinnan vaatimus (NSFR), %	$\frac{\text{Pysyvä varainhankinta}}{\text{Pysyvän varainhankinnan vaade}}$	x 100	Pysyvän varainhankinnan tunnusluku kuvaa pitkän aikavälin likviditeettiriskiä, joka edellyttää pankilta riittävää määrää vakaita rahoituslähteitä suhteessa vakaita rahoituslähteitä edellyttäviin eriin. Tavoitteena on turvata varojen ja velkojen kestävää maturiteettirakennetta vuoden aikahorisontilla ja rajoittaa turvautumista liiaksi lyhytaikaiseen tukkuvarainhankintaan.
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde*	$\frac{\text{Ryhmittymän omat varat yhteensä}}{\text{Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuutta ja kertoo omien varojen suhteen omien varojen vähimmäismäärään.

Järjestämättömät saamiset vastuista, %	$\frac{\text{Järjestämättömät saamiset (brutto)}}{\text{Vastuut tilikauden lopussa}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa vakavissa maksuongelmassa olevien asiakkaiden vastuiden osuutta koko vastuukannasta. Järjestämättömillä saamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamia ja muita riskillisiksi luokiteltuja saamia sekä tällaisiin saamiin kohdistuvia taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitojoustoja. Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikkeuksista. Järjestämättömät saamiset esitetään bruttomääräisinä, niistä ei ole vähennetty odotettavissa olevia luottotappioita.
Ongelmasaamiset vastuista, %	$\frac{\text{Ongelmasaamiset (brutto)}}{\text{Vastuut tilikauden lopussa}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa maksuongelmassa olevien asiakkaiden vastuiden osuutta koko vastuukannasta. Ongelmasaamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamia, muita riskillisiksi luokiteltuja saamia sekä tällaisiin tai terveisiin saamiin kohdistuvia asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitojoustoja. Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikkeuksista. Järjestämättömien lainanhoitojoustojen lisäksi ongelmasaamiin sisältyvät koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitajustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitojousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella ongelmasaamisiksi. Ongelmasaamiset esitetään bruttomääräisinä, niistä ei ole vähennetty odotettavissa olevia luottotappioita.
Terveet lainanhoitajustosaamiset vastuista, %	$\frac{\text{Terveet lainanhoitajustosaamiset (brutto)}}{\text{Vastuut tilikauden lopussa}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa terveiden lainanhoitajustosaamisten osuutta koko vastuukannasta. Terveitä lainanhoitajustosaamia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitajustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitojousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella lainanhoitajustosaamisiksi.

Terveet lainanhoitojoustosaamiset ongelmasaamisista, %	$\frac{\text{Terveet lainanhoitojoustosaamiset (brutto)}}{\text{Ongelmasaamiset tilikauden lopussa}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa terveiden lainanhoitojoustosaamisten osuutta ongelmasaamisista, joihin sisältyy terveiden lainanhoitojoustosaamisten lisäksi järjestämättömät saamiset. Terveitä lainanhoitojoustosaamia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitojoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitojousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella lainanhoitojoustosaamisiksi.
Tappiota koskeva vähennyserä (saamiset asiakkailta) ongelmasaamisista, %	$\frac{\text{Tappiota koskeva vähennyserä, joka kohdistuu tase-erään saamiset asiakkailta}}{\text{Ongelmasaamiset tilikauden lopussa}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa odotettavissa olevien tappioiden osuutta kaikista ongelmasaamisista. Ongelmasaamisiin sisältyvät järjestämättömät saamiset sekä terveet lainanhoitojoustosaamiset.
Luotto- ja takauskanta	Luottokanta + takauskanta		Tunnusluku kuvaa annettujen luottojen ja takauksen yhteismäärää.
Vastuut	Luotto- ja takauskanta + korkosaamiset + käyttämättömät luottojärjestelyt		Ongelmasaamisten ja järjestämättömien saamisten suhteutusperusteena käytetään luotto- ja takauskannan, korkosaamisten sekä käyttämättömien luottojärjestelyiden (nostamattomat luotot ja nostovarot) summaa.
Muut vastuut	Korkosaamiset + käyttämättömät luottojärjestelyt		Luotto- ja takauskannan lisäksi vastuita muodostuu korkosaamisista sekä käyttämättömistä luottojärjestelyistä (nostamattomat luotot ja nostovarot).

*Rava-suhdeluvussa on huomioitu siirtymäsäännökset.

Vakavaraisuustaulukot

Luottolaitosvakavaraisuus

Omat varat, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
OP Ryhmän oma pääoma	16 262	14 668*
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-1 297	-1 045*
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	212	337
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	15 177	13 951
Aineettomat hyödykkeet	-314	-343
Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisut	-216	-231
Omista varoista vähennettävät osuuspääomat	-198	-163
Ennakoitu voitonjako ja edelliseltä tilikaudelta maksamaton voitonjako	-148	-144
ECL - odotetut tappiot alijäämä		-425
Järjestämättömien vastuiden kattamisvaatimuksesta puuttuva määrä	-190	-76
Ydinpääoma (CET1)	14 111	12 569
Ensisijainen pääoma (T1)	14 111	12 569
Debentuurilainat	1 308	1 308
Debentuurilainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	57	91
Yleiset luottoriskioikaisut	120	
Toissijainen pääoma (T2)	1 484	1 399
Omat varat yhteensä	15 595	13 968
Kokonaisriski, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Luotto- ja vastapuoliriski	65 997	60 437
Standardimenetelmä (SA)**	65 997	8 476
Valtio- ja keskuspankkivastuut	509	495
Luottolaitosvastuut	603	627
Yritysvastuut	27 591	5 244
Vähittäisvastuut	10 174	1 245
Kiinteistövakuudelliset vastuut	18 988	153
Maksukyvyttömät vastuut	2 309	72
Erityisen suuren riskin erät	1 697	
Katetut joukkolainat	608	540
Saamiset, joihin voidaan soveltaa lyhyen aikavälin luottoluokitusta		0
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset (CIU)	201	0
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	2 410	1
Muut	907	99
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)		51 960
Yritysvastuut		29 997
Vähittäisvastuut		12 002
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset		8 944
Muut		1 018
Keskusvastapuolen maksukyvyttömyysrahaston riskit	1	0
Arvopaperistetut erät	50	111
Markkina- ja selvitysriski, standardimenetelmä	1 006	1 070
Operatiivinen riski, standardimenetelmä	4 156	3 851
Vastuun arvonoinaisuus (CVA)	217	179
Muut riskit***	2 084	6 678
Kokonaisriski yhteensä	73 511	72 327

* Omassa pääomassa on huomioitu IFRS 17- Vakuutus sopimukset standardin käyttöönotto 1.1.2023.

** OP Ryhmä siirtyi vakavaraisuuslaskennassaan ja -raportoinnissaan standardimenetelmään vuoden 2023 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana.

*** Muuten kattamattomat riskit. Vertailukaudella standardimenetelmään perustuva riskipainotettujen erien lattia.

Suhdeluvut, %	31.12.2023	31.12.2022
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	19,2	17,4
Tier1-vakavaraisuussuhde	19,2	17,4
Vakavaraisuussuhde	21,2	19,3
Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöstä, %	31.12.2023	31.12.2022
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	19,2	17,4
Tier1-vakavaraisuussuhde	19,2	17,4
Vakavaraisuussuhde	21,1	19,2
Pääomavaatimus, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Omat varat	15 595	13 968
Pääomavaatimus	10 558	9 979
Puskuri pääomavaatimukseen	5 037	3 989

Pääomavaatimus 14,4 prosenttia muodostuu minimivaatimuksesta 8 prosenttia, kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia, O-SII-pääomavaatimuksesta 1,5 prosenttia, EKP:n asettamasta pääomavaatimuksesta (P2R) 2,25 prosenttia, ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Velkaantuneisuus, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Ensisijainen pääoma (T1)	14 111	12 569
Vastuut yhteensä	148 849	165 362
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	9,5	7,6

Vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) kuvaa velkaantuneisuutta, mittarin minimitaso on kolme prosenttia.

OP Ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
OP Ryhmän omat pääomat	16 262	14 668****
Muut pankkitoiminnan ensi- ja toissijaiseen pääomaan luettavat erät	1 484	1 399
Muut omiin varoihin sisältyvät toimialakohtaiset erät	-574	-442
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 000	-1 077
Vakuutusliiketoiminnan arvostuserot*	855	749****
Suunniteltu voitonjako	-148	-144
Omista varoista vähennettävät IFRS-erät**	48	177
ECL – odotetut tappiot alijäämä		-370
Ryhmittymän omat varat yhteensä	16 928	14 961
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade***	10 227	9 661
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade*	1 511	1 237
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	11 738	10 898
Ryhmittymän vakavaraisuus	5 190	4 063
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä) (%)	144	137

* Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuden mukaiset arvostuserot ja arvio SCR:sta

** Eläkevastuun ylikate, käyvän arvon rahastosta rahavirran suojauksen osuus

*** Kokonaisriski x 14,4 %

**** Omassa pääomassa on huomioitu IFRS 17- Vakuutus sopimukset standardin käyttöönotto 1.1.2023.

Luvuissa on huomioitu siirtymäsäännökset.

EU-taksonomia – Tiedot ympäristön kannalta kestävästä taloudellisista toiminnoista

Asetuksen (EU) 2020/852 8 artiklassa vaadittujen tietojen antaminen (omaisuudenhoitajat)

OP-Rahastoyhtiö Oy ja OP Kiinteistösijoitus Oy

Kaikki rahamäärät on ilmoitettu miljoonissa euroissa.

Täydentävät lisätiedot: keskeisen tulosindikaattorin nllmittäjän erittely	
Kaikkien sellaisten sijoitusten arvon painotettu keskiarvo, jotka on suunnattu luokitusjärjestelmän mukaisten taloudellisten toimintojen rahoitukseen tai jotka liittyvät niihin, suhteessa keskeisen tulosindikaattorin kattamien omaisuuserien kokonaisarvoon. Yrityksiin tehtyjen sijoitusten osalta sovelletaan seuraavia painotuksia: Liikevaihtoon perustuva: 8,4 % Pääomamenoihin perustuva: 4,8 %	Kaikkien sellaisten sijoitusten arvon painotettu keskiarvo, jotka on suunnattu luokitusjärjestelmän mukaisten taloudellisten toimintojen rahoitukseen tai jotka liittyvät niihin, Yrityksiin tehtyjen sijoitusten osalta sovelletaan seuraavia painotuksia: Liikevaihtoon perustuva: 2 035 Pääomamenoihin perustuva: 1 172
Keskeisen tulosindikaattorin kattamien omaisuuserien prosenttiosuus kaikista sijoituksista (kaikista hoidettavina olevista varoista). Lukuun ottamatta sijoituksia julkisyhteisöihin. Kattamisaste: 92,3 %	Keskeisen tulosindikaattorin kattamien omaisuuserien rahallinen arvo. Lukuun ottamatta sijoituksia julkisyhteisöihin. Katettu määrä: 24 338
Täydentävät lisätiedot: keskeisen tulosindikaattorin nllmittäjän erittely	
Johdannaisten prosenttiosuus kaikista keskeisen tulosindikaattorin kattamista omaisuuseristä: 0,1 %	Johdannaisten arvo rahamäärinä: 36
Direktiivin 2013/34/EU 19 a ja 29 a artiklan soveltamisalaan kuulumattomien EU:n rahoitusalan yrityksiin ja muihin kuin rahoitusalan yrityksiin liittyvien vastuiden osuus kaikista keskeisen tulosindikaattorin kattamista omaisuuseristä: Muut kuin rahoitusalan yritykset: 4,8 % Rahoitusalan yritykset: 4,6 %	Direktiivin 2013/34/EU 19 a ja 29 a artiklan soveltamisalaan kuulumattomien EU:n rahoitusalan yrityksiin ja muihin kuin rahoitusalan yrityksiin liittyvien vastuiden arvo: Muut kuin rahoitusalan yritykset: 1 172 Rahoitusalan yritykset: 1 117
Direktiivin 2013/34/EU 19 a ja 29 a artiklan soveltamisalaan kuulumattomien EU:n ulkopuolisten maiden rahoitusalan yrityksiin ja muihin kuin rahoitusalan yrityksiin liittyvien vastuiden osuus kaikista keskeisen tulosindikaattorin kattamista omaisuuseristä: Muut kuin rahoitusalan yritykset: 36,3 % Rahoitusalan yritykset: 10,1 %	Direktiivin 2013/34/EU 19 a ja 29 a artiklan soveltamisalaan kuulumattomien EU:n ulkopuolisten maiden rahoitusalan yrityksiin ja muihin kuin rahoitusalan yrityksiin liittyvien vastuiden arvo: Muut kuin rahoitusalan yritykset: 8 828 Rahoitusalan yritykset: 2 466
Direktiivin 2013/34/EU 19 a ja 29 a artiklan soveltamisalaan kuuluvien rahoitusalan yrityksiin ja muihin kuin rahoitusalan yrityksiin liittyvien vastuiden osuus kaikista keskeisen tulosindikaattorin kattamista omaisuuseristä: Muut kuin rahoitusalan yritykset: 15,4 % Rahoitusalan yritykset: 6,1 %	Direktiivin 2013/34/EU 19 a ja 29 a artiklan soveltamisalaan kuuluvien rahoitusalan yrityksiin ja muihin kuin rahoitusalan yrityksiin liittyvien vastuiden arvo: Muut kuin rahoitusalan yritykset: 3 754 Rahoitusalan yritykset: 1 483
Muihin vastapuolliin ja omaisuuseriin (mukaan lukien kiinteistösijoitukset) liittyvien vastuiden osuus kaikista keskeisen tulosindikaattorin kattamista omaisuuseristä: 22,5 %	Muihin vastapuolliin ja omaisuuseriin (mukaan lukien kiinteistösijoitukset) liittyvien vastuiden arvo: 5 481
Kaikkien sellaisten sijoitusten arvo, joilla rahoitetaan el-luokitusjärjestelmäkelpoisia taloudellisia toimintoja , suhteessa kaikkien keskeisen tulosindikaattorin kattamien omaisuuserien arvoon: Liikevaihtoon perustuva: 85,7 % Pääomamenoihin perustuva: 84,1 %	Kaikkien sellaisten sijoitusten arvo, joilla rahoitetaan el-luokitusjärjestelmäkelpoisia taloudellisia toimintoja : Liikevaihtoon perustuva: 20 860 Pääomamenoihin perustuva: 20 466
Kaikkien sellaisten sijoitusten arvo, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmäkelpoisia mutta el luokitusjärjestelmän mukaisia taloudellisia toimintoja, suhteessa kaikkien keskeisten tulosindikaattorien kattamien omaisuuserien arvoon: Liikevaihtoon perustuva: 5,9 % Pääomamenoihin perustuva: 11,1 %	Kaikkien sellaisten sijoitusten arvo, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmäkelpoisia mutta el luokitusjärjestelmän mukaisia taloudellisia toimintoja: Liikevaihtoon perustuva: 1 443 Pääomamenoihin perustuva: 2 700

Asetuksen (EU) 2020/852 8 artiklassa vaadittujen tietojen antaminen (omaisuudenhoitajat)

OP-Rahastoyhtiö Oy ja OP Kiinteistösijoitus Oy

Kaikki rahamäärät on ilmoitettu miljoonissa euroissa.

Täydentävät lisätiedot: keskeisen tulosindikaattorin osollittajan erittely	
Direktiivin 2013/34/EU 19 a ja 29 a artiklan soveltamisalaan kuuluvien rahoitusalan yrityksiin ja muihin kuin rahoitusalan yrityksiin liittyvien luokitusjärjestelmän mukalsten vastuiden osuus kaikista keskeisen tulosindikaattorin kattamista omaisuuseristä: Muut kuin rahoitusalan yritykset: Liikevaihtoon perustuva: 1,3 % Pääomamenoihin perustuva: 2,1 % Rahoitusalan yritykset: Liikevaihtoon perustuva: - Pääomamenoihin perustuva: -	Direktiivin 2013/34/EU 19 a ja 29 a artiklan soveltamisalaan kuuluvien rahoitusalan yrityksiin ja muihin kuin rahoitusalan yrityksiin liittyvien luokitusjärjestelmän mukalsten vastuiden arvo: Muut kuin rahoitusalan yritykset: Liikevaihtoon perustuva: 319 Pääomamenoihin perustuva: 514 Rahoitusalan yritykset: Liikevaihtoon perustuva: - Pääomamenoihin perustuva: -
Muihin vastapuolliin ja omaisuuseriin (mukaan lukien kiinteistösijoitukset) liittyvien luokitusjärjestelmän mukalsten vastuiden osuus kaikista keskeisen tulosindikaattorin kattamista omaisuuseristä: Liikevaihtoon perustuva: 7,1 % Pääomamenoihin perustuva: 2,7 %	Muihin vastapuolliin ja omaisuuseriin (mukaan lukien kiinteistösijoitukset) liittyvien luokitusjärjestelmän mukalsten vastuiden arvo: Liikevaihtoon perustuva: 1 716 Pääomamenoihin perustuva: 658
Keskeisen tulosindikaattorin osollittajan erittely ympäristötavoitteiltaan	
Luokitusjärjestelmän mukaiset toiminnot:	
(1) Ilmastonmuutoksen hillintä	Liikevaihto: 8,3 % Pääomamenot: 4,8 % Siirtymätoiminnat: 0,2 % (liikevaihto); 0,2 % (pääomamenot) Mahdollistavat toiminnot: 0,6 % (liikevaihto); 0,7 % (pääomamenot)
(2) Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	Liikevaihto: 0,0 % Pääomamenot: 0,0 % Mahdollistavat toiminnot: 0,0 % (liikevaihto); 0,0 % (pääomamenot)

O. Yhteenvedo keskeisistä tulosindikaattoreista, jotka luottolaitosten on ilmoitettava luokitusjärjestelmäasetuksen 8 artiklan mukaisesti

OP-yhteenliittymä

Kaikki rahamäärät on ilmoitettu miljoonissa euroissa.

		Ympäristön kannalta kestäväät omaisuuserät yhteensä	Keskeinen tulosindikaattori (1)	Keskeinen tulosindikaattori (2)	Prosenttiosuus (kalkista omaisuuseristä) (3)	GAR-osuuden osittajasta pois jätettyjen omaisuuserien prosenttiosuus (7 artiklan 2 ja 3 kohta sekä liitteessä V oleva 1.1.2 jakso)	GAR-osuuden nimittäjästä pois jätettyjen omaisuuserien prosenttiosuus (7 artiklan 1 kohta ja liitteessä V oleva 1.2.4 jakso)
Pääasiallinen keskeinen tulosindikaattori	Lainakannan vihreiden omaisuuserien osuus (GAR-osuus)	6 680	5,9 %	6,6 %	80,1 %	57,0 %	20,0 %

		Ympäristön kannalta kestäväät toiminnot yhteensä	Keskeinen tulosindikaattori	Keskeinen tulosindikaattori	Prosenttiosuus (kalkista omaisuuseristä)	GAR-osuuden osittajasta pois jätettyjen omaisuuserien prosenttiosuus (7 artiklan 2 ja 3 kohta sekä liitteessä V oleva 1.1.2 jakso)	GAR-osuuden nimittäjästä pois jätettyjen omaisuuserien prosenttiosuus (7 artiklan 1 kohta ja liitteessä V oleva 1.2.4 jakso)
Täydentävät keskeiset tulosindikaattorit (4)	GAR-osuus (lainavirta)	956	5,6 %	6,3 %	45,9 %	74,7 %	54,1 %
	Rahoitusvakuudet	16	8,2 %	42,5 %			
	Hoidettavina olevat varat	2 946	8,6 %	4,0 %			

1) vastapuolen liikevaihtoindikaattorin perusteella

2) vastapuolen CapEx-indikaattorin perusteella

3) keskeisen tulosindikaattorin kattamien omaisuuserien prosenttiosuus pankkien kokonaisvaroista

4) Kaupankäyntivarastoa ja palkkiotuottoja koskevien tulosindikaattorien julkistamista sovelletaan vuodesta 2026 alkaen.

1. GAR-osuuden laskennassa käytettävät omaisuuserät
OP-yhteensuorittamien
Perustuen liikevaihtoon
Kaikki rahamäärät on ilmoitettu miljoonissa euroissa.

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	ab	ac	ad	ae	af														
																Tietojen antamisen viitepäivä T													
																Ilmastonmuutoksen hillintä (CCM)					Ilmastonmuutokseen sopeutuminen (CCA)					YHTEENSÄ (CCM + CCA)			
																Joista luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiin aloihin liittyvät (luokitusjärjestelmäkelpoiset)					Joista luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiin aloihin liittyvät (luokitusjärjestelmäkelpoiset)					Joista luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiin aloihin liittyvät (luokitusjärjestelmäkelpoiset)			
Joista ympäristön kannalta kestävät (luokitusjärjestelmän mukaiset)					Joista ympäristön kannalta kestävät (luokitusjärjestelmän mukaiset)					Joista ympäristön kannalta kestävät (luokitusjärjestelmän mukaiset)																			
					Joista saatavien tulojen käyttö		Joista siirtymätoiminnot		Joista mahdolliset toiminnot																				
					Joista saatavien tulojen käyttö		Joista siirtymätoiminnot		Joista mahdolliset toiminnot																				
GAR - osuus - sekä osoittajassa että nimittäjässä huomioon otettavat omaisuuserät																													
1	Muuta kuin kaupankäyntiä varten pidettävät lainat ja ennakot, vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset instrumentit, jotka otetaan GAR-osuuden laskennassa huomioon	60 422	49 294	6 656	5 567	631	178	42	24	0	20	49 337	6 680	5 567	631	197													
2	Rahoitusalan yritykset	6 534	2 191	0	0	0	0	0	0	0	0	2 191	0	0	0	0													
3	Luottolaitokset	4 282	1 166	0	0	0	0	0	0	0	0	1 166	0	0	0	0													
4	Lainat ja ennakot	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
5	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	4 274	1 166	0	0	0	0	0	0	0	0	1 166	0	0	0	0													
6	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
7	Muut rahoituslaitokset	2 252	1 025	0	0	0	0	0	0	0	0	1 025	0	0	0	0													
8	Joista sijoituspalveluyritykset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
9	Lainat ja ennakot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
10	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
11	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
12	joista omaisuudenhoito-yhtiöt	140	19	0	0	0	0	0	0	0	0	19	0	0	0	0													
13	Lainat ja ennakot	140	19	0	0	0	0	0	0	0	0	19	0	0	0	0													
14	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
15	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
16	joista vakuutusyritykset	2 077	1 006	0	0	0	0	0	0	0	0	1 006	0	0	0	0													
17	Lainat ja ennakot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
18	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
19	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	2 077	1 006	0	0	0	0	0	0	0	0	1 006	0	0	0	0													
20	Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	7 063	2 325	1 089	0	631	178	42	24	0	20	2 368	1 113	0	631	197													
21	Lainat ja ennakot	6 678	2 173	979	0	567	139	39	22	0	18	2 212	1 001	0	567	156													
22	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	384	152	110	0	64	39	4	2	0	2	156	112	0	64	41													
23	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
24	Kotitaloudet	46 825	44 778	5 567	5 567	0	0	0	0	0	0	44 778	5 567	5 567	0	0													
25	joista asuinkiinteistövakuudelliset lainat	44 509	42 696	5 567	5 567	0	0	0	0	0	0	42 696	5 567	5 567	0	0													
26	joista rakennusten perusrannuslainat	2 248	2 032	0	0	0	0	0	0	0	0	2 032	0	0	0	0													
27	joista moottoriajoneuvolainat	2 019	1 816	0	0	0	0	0	0	0	0	1 816	0	0	0	0													
28	Palkkialhallintojen rahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
29	Asuntojen rahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
30	Muu palkkialhallintojen rahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
31	Haltuunotolla saadut vakuudet: asuin- ja liikekiinteistöt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
32	Omaisuuserät, jotka jätetään GAR-osuuden laskennassa pois osoittajasta (mutta nimittäjasta)	52 056	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
33	Rahoitusalan ja rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	39 188																											
34	Pk-yritykset ja muut kuin rahoitusalan yritykset (jotka eivät ole pk-yrityksiä), joihin ei sovelleta muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia koskevan direktiivin tiedonantovelvollisuuksia	36 407																											
35	Luotot	34 205																											
36	joista liikekiinteistövakuudelliset lainat	9 231																											
37	joista rakennusten perusrannuslainat	2 937																											
38	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	1 934																											
39	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	269																											
40	EU:n ulkopuolisten maiden vastapuolet, joihin ei sovelleta muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia koskevan direktiivin tiedonantovelvollisuuksia	2 781																											
41	Luotot	538																											
42	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	2 243																											
43	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0																											
44	Johdannaiset	1 227																											
45	Vaadittaessa maksettavat pankkien väliset lainat	196																											
46	Käteisvarat ja niihin liittyvät varat	160																											
47	Muut arvojen luokat (esim. liikearvo, hyödykkeet jne.)	11 286																											
48	GAR-osuuteen sisältyvät omaisuuserät yhteensä	112 479	49 294	6 656	5 567	631	178	42	24	0	20	49 337	6 680	5 567	631	197													
49	Omaisuuserät, jotka ei oteta huomioon GAR-osuuden laskennassa	28 030																											
50	Vainiot ja vilkarsalliset liikeeseenlaskijat	5 343																											
51	Säämiset keskuspankeilla	20 195																											
52	Kausenlyhlyt	2 492																											
53	Varat yhteensä	140 508	49 294	6 656	5 567	631	178	42	24	0	20	49 337	6 680	5 567	631	197													
54	Tasaus ulkopuoliset vastuut - Yritykset, joihin sovelletaan muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia koskevan direktiivin tiedonantovelvollisuuksia	201	31	9	0	1	6	8	8	0	0	39	16	0	1	6													
55	Hoidettavina olevat varat	34 404	4 633	2 931	0	69	972	3	16	0	13	4 636	2 946	0	69	985													
56	Joista vieraan pääoman ehtoisia arvopapereita	6 464	356	117	0	11	43	0	3	0	2	356	120	0	11	45													
57	Joista oman pääoman ehtoisia instrumentteja	21 781	1 657	1 098	0	58	930	3	12	0	11	1 660	1 110	0	58	940													

Sarakkeet k-aa on jätetty pois taulukosta, koska ne liittyvät sellaisiin ympäristötietoihin, joiden osalta ei ole vielä julkisesti saatavilla tietoa vastapuolien taloudellisten toimintojen luokitusjärjestelmäkelpoisuudesta tai -mukaisuudesta.

Sarakkeet ag-bk on jätetty pois taulukosta, koska ne liittyvät edellisen viitepäivän tietoihin, jotka eivät ole vielä saatavilla.

1. GAR-osuuden laskennassa käytettävät omaisuuserät
OP-yhteensuhteiden
Perustuen pääomamenoihin
Kaikki rahamäärät on ilmoitettu miljoonissa euroissa.

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	ab	ac	ad	ae	af														
																Tietojen antamisen viitepäivä T													
																Ilmastonmuutoksen hillintä (CCM)				Ilmastonmuutokseen sopeutuminen (CCA)				YHTEENSÄ (CCM + CCA)					
																Joista luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiin aloihin liittyvät (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Joista luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiin aloihin liittyvät (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Joista luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiin aloihin liittyvät (luokitusjärjestelmäkelpoiset)					
Joista ympäristön kannalta kestävät (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Joista ympäristön kannalta kestävät (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Joista ympäristön kannalta kestävät (luokitusjärjestelmän mukaiset)																					
				Joista saatavien tulojen käyttö		Joista siirtymätönnat		Joista mahdollis-lavat toiminna		Joista saatavien tulojen käyttö		Joista siirtymätönnat		Joista mahdollis-lavat toiminna															
Miljoonaa euroa	Yhteensaskettu bruttomääräin en kirjanpitoarvo																												
GAR - osuus - sekä osoittajassa että nimittäjässä huomioon otettavat omaisuuserät																													
1	Muuta kuin kaupankäyntiä varten pidettävät lainat ja ennakot, vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset instrumentit, jotka otetaan GAR-osuuden laskennassa huomioon	60 422	50 334	7 354	5 567	628	219	57	19	0	4	50 391	7 372	5 567	628	223													
2	Rahotusalan yritykset	6 534	2 129	0	0	0	0	0	0	0	0	2 129	0	0	0	0													
3	Luottolaitokset	4 282	1 104	0	0	0	0	0	0	0	0	1 104	0	0	0	0													
4	Lainat ja ennakot	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
5	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	4 274	1 104	0	0	0	0	0	0	0	0	1 104	0	0	0	0													
6	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
7	Muut rahoituslaitokset	2 252	1 025	0	0	0	0	0	0	0	0	1 025	0	0	0	0													
8	joista sijoituspalveluyritykset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
9	Lainat ja ennakot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
10	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
11	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
12	joista omaisuudenhoito-yhtiöt	140	19	0	0	0	0	0	0	0	0	19	0	0	0	0													
13	Lainat ja ennakot	140	19	0	0	0	0	0	0	0	0	19	0	0	0	0													
14	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
15	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
16	joista vakuutusyritykset	2 077	1 006	0	0	0	0	0	0	0	0	1 006	0	0	0	0													
17	Lainat ja ennakot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
18	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
19	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	2 077	1 006	0	0	0	0	0	0	0	0	1 006	0	0	0	0													
20	Rahotusalan ulkopuoliset yritykset	7 063	3 427	1 787	0	628	219	57	19	0	4	3 484	1 806	0	628	223													
21	Lainat ja ennakot	6 678	3 247	1 654	0	561	169	54	18	0	4	3 301	1 672	0	561	172													
22	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	384	180	133	0	67	50	3	0	0	0	183	133	0	67	51													
23	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
24	Kotitaloudet	46 828	44 778	5 567	5 567	0	0	0	0	0	0	44 778	5 567	5 567	0	0													
25	joista asuinkinteistövakuudelliset lainat	44 509	42 696	5 567	5 567	0	0	0	0	0	0	42 696	5 567	5 567	0	0													
26	joista rakennusten perusparannuslainat	2 248	2 032	0	0	0	0	0	0	0	0	2 032	0	0	0	0													
27	joista moottoriajoneuvolainat	2 019	1 816	0	0	0	0	0	0	0	0	1 816	0	0	0	0													
28	Paikallishallintojen rahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
29	Asuntojen rahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
30	Muu paikallishallintojen rahoitus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
31	Haltuunotolla saadut vakuudet: asuin- ja liikkeintalot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
32	Omaisuuserät, jotka jätetään GAR-osuuden laskennassa pois osoittajasta (mutta nimittäjästä)	52 056	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0													
33	Rahotusalan ja rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	39 188																											
34	Pk-yritykset ja muut kuin rahoitusalan yritykset (jotka eivät ole pk-yrityksiä), joihin ei sovelleta muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia koskevan direktiivin tiedonantovelvollisuuksia.	36 407																											
35	Luotot	34 205																											
36	joista liikkeintalotvakuudellisia lainoja	9 231																											
37	joista rakennusten perusparannuslainoja	2 937																											
38	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	1 934																											
39	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	269																											
40	EU:n ulkopuolisten maiden vastapuolet, joihin ei sovelleta muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia koskevan direktiivin tiedonantovelvollisuuksia	2 781																											
41	Luotot	538																											
42	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	2 243																											
43	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0																											
44	Johdannokset	1 227																											
45	Vaadittaessa maksettavat pankkien väliset lainat	195																											
46	Kätselvarat ja niihin liittyvät varat	160																											
47	Muut arvojen luokat (esim. Ilkearvo, hyödykkeet jne.)	11 286																											
48	GAR-osuuteen sisältyvät omaisuuserät yhteensä	112 479	50 334	7 354	5 567	628	219	57	19	0	4	50 391	7 372	5 567	628	223													
49	Omaisuuserät, jotka ei oteta huomioon GAR-osuuden laskennassa	28 030																											
50	Valtiot ja ylläpitämättömät liikkeeseenlaskijat	5 343																											
51	Saamiset keskuspankeilta	20 195																											
52	Kaupankäyntivarasto	2 492																											
53	Kätselvarat	140 508	50 334	7 354	5 567	628	219	57	19	0	4	50 391	7 372	5 567	628	223													
54	Taseen ulkopuoliset vastuut - Yritykset, joihin sovelletaan muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia koskevan direktiivin tiedonantovelvollisuuksia	201	66	52	0	3	24	34	34	0	0	100	86	0	3	24													
55	Hoidettavina olevat varat	34 404	5 890	1 376	0	68	260	0	16	0	11	5 890	1 392	0	68	271													
56	joista vieraan pääoman ehtoisia arvopapereita	6 464	473	170	0	13	59	0	6	0	4	4 737	177	0	13	64													
57	joista oman pääoman ehtoisia instrumentteja	21 781	2 798	547	0	55	201	0	9	0	7	2 798	557	0	55	207													

Sarakkeet k-aa on jätetty pois taulukosta, koska ne liittyvät sellaisiin ympäristöfavollisiin, joiden osalta ei ole vielä julkisesti saatavilla tietoja vastapuolien taloudellisten toimintojen luokitusjärjestelmäkelpoisuudesta tai -mukaisuudesta. Sarakkeet ag-bk on jätetty pois taulukosta, koska ne liittyvät edellisen viitejaksion tietoihin, jotka eivät ole vielä saatavilla.

2. GAR-osuutta koskevat alakohtaiset tiedot
 OP-yhteenliittymä
 Perustuen liikevaihtoon
 Kaikki rahamäärät on ilmoitettu miljoonissa euroissa.

	a	b		c	d	e		f		g	h		y		z		aa	ab
		Ilmestömenetys hiliintä				Ilmestömenetys sopeutumisen					YHTIENSÄ (HILLINTÄ + SOPEUTUMINEN)							
		Muut kuin rahoitusalan yritykset (joihin sovelletaan muiden kuin taatudeilisten tietojen raportointia koskevaa direktiivä)				Pk-yritykset ja muut kuin rahoitusalan yritykset, joihin ei sovelleta muiden kuin taatudeilisten tietojen raportointia koskevaa direktiivä		Muut kuin rahoitusalan yritykset (joihin sovelletaan muiden kuin taatudeilisten tietojen raportointia koskevaa direktiivä)			Pk-yritykset ja muut kuin rahoitusalan yritykset, joihin ei sovelleta muiden kuin taatudeilisten tietojen raportointia koskevaa direktiivä		Muut kuin rahoitusalan yritykset (joihin sovelletaan muiden kuin taatudeilisten tietojen raportointia koskevaa direktiivä)		Pk-yritykset ja muut kuin rahoitusalan yritykset, joihin ei sovelleta muiden kuin taatudeilisten tietojen raportointia koskevaa direktiivä			
Bruttomääräinen kirjangiltoarvo		Bruttomääräinen kirjangiltoarvo		Bruttomääräinen kirjangiltoarvo		Bruttomääräinen kirjangiltoarvo		Bruttomääräinen kirjangiltoarvo		Bruttomääräinen kirjangiltoarvo								
milj. euroa		josta ympäristön kannalta kestäviä (hiliintä)		milj. euroa		josta ympäristön kannalta kestäviä (hiliintä)		milj. euroa		josta ympäristön kannalta kestäviä (sopeutumisen)		milj. euroa		josta ympäristön kannalta kestäviä (hiliintä + sopeutumisen)				
1	0812 Sorani, hiekan, saven ja kaolinin otto	0	0			0	0			0	0			0	0			
2	1031 Perunoiden jalostus ja säilöntä	0	0			0	0			0	0			0	0			
3	1101 Alkoholijuomien tisläus ja sekoittaminen, etyyliakoholin valmistus käymiseltä	1	0			0	0			0	0			1	0			
4	1610 Puun sahaus, höyläys ja kylästäys	0	0			0	0			0	0			0	0			
5	1621 Vanerivilun ja puupaneelien valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
6	1629 Muiden puutuotteiden valmistus: korkki-, oiki- ja punotatuotteiden valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
7	1711 Massan valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
8	1712 Paperin, kartongin ja pahvin valmistus	17	17			0	0			0	0			17	17			
9	1721 Aaltopaperin ja -pahvin sekä paperi-, kartonki- ja pahvipakkausten valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
10	1812 Muu painaminen	0	0			1	0			1	0			1	0			
11	1920 Jalostettujen öljytuotteiden valmistus	100	92			0	0			0	0			100	92			
12	2013 Muiden epäorgaanisten peruskemikaalien valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
13	2015 Lannoitteiden ja tyyppyhdisteiden valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
14	2059 Muualla luokittelematon kemiallisten tuotteiden valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
15	2211 Renkaiden valmistus ja uudelleenpinnoitus	63	63			0	0			0	0			63	63			
16	2219 Muiden kumituotteiden valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
17	2221 Muovilevyjen, -kalvojen, -putkien ja -profiilien valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
18	2313 Onton lastiveran valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
19	2351 Sementin valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
20	2361 Betonituotteiden valmistus rakennustarkoituksiin	0	0			0	0			0	0			0	0			
21	2363 Valmistetun betonin valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
22	2410 Raudan, teräksen ja rautaseosten valmistus	74	63			0	0			0	0			74	63			
23	2511 Metallirakenteiden ja niiden osien valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
24	2512 Metallioivien ja -rikkuiden valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
25	2573 Työkäljen valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
26	2599 Muiden metallituotteiden valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
27	2611 Elektronisten komponenttien valmistus	22	3			3	3			25	6			25	6			
28	2630 Viestintälaitteiden valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
29	2651 Mittaus-, testaus- ja navigointilaitteiden ja -laitteiden valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
30	2660 Säteilylaitteiden sekä elektronisten lääkitä- ja terapialaitteiden valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
31	2711 Sähkötörröiden, generaattorien ja muuntajien valmistus	2	1			0	0			2	1			2	1			
32	2712 Sähkönjakelu- ja valonlälaitteiden valmistus	1	0			0	0			1	0			1	0			
33	2790 Muiden sähkölälaitteiden valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
34	2811 Moottorien ja turbiinien valmistus (ölj-, lentokoneiden ja ajoneuvojen moottorit)	7	0			0	0			7	0			7	0			
35	2814 Muiden hanojen ja venttiilien valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
36	2822 Nosto- ja siirtolälaitteiden valmistus	104	18			0	0			0	0			104	18			
37	2825 Muuhun kuin kottaloukkäyttöön tarkoitettujen jäädytys- ja tuuletuslälaitteiden valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
38	2829 Muualla luokittelematon yleikkäyttöön tarkoitettujen koneiden valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
39	2849 Muiden koneosyökäljen valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
40	2892 Kalvos-, kuuhiinta- ja rakennuskoneiden valmistus	1	0			0	0			1	0			1	0			
41	2895 Paperi-, kartonki- ja pahviteollisuuden koneiden valmistus	1	1			0	0			1	1			1	1			
42	2899 Muualla luokittelematon erikoiskoneiden valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
43	2910 Moottorijäoneuvojen valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
44	2931 Sähkio- ja elektroniikkalälaitteiden valmistus moottorijäoneuvoihin	0	0			0	0			0	0			0	0			
45	3011 Lälvojen ja kelluvien rakenteiden rakentaminen	0	0			0	0			0	0			0	0			
46	3020 Raidelälenteen kulkuneuvojen valmistus	40	32			0	0			40	32			40	32			
47	3030 Ilma- ja avaruusalusten ja niihin liittyvien koneiden valmistus	0	0			0	0			0	0			0	0			
48	3312 Teollisuuden koneiden ja lälaitteiden korjaus ja huolto	2	0			0	0			2	0			2	0			
49	3315 Lälvojen ja veneiden korjaus ja huolto	0	0			0	0			0	0			0	0			
50	3317 Muiden kulkuneuvojen korjaus ja huolto	0	0			0	0			0	0			0	0			
51	3320 Teollisuuden koneiden ja lälaitteiden ym. asennus	0	0			0	0			0	0			0	0			
52	3511 Sähkion tuotanto	768	673			0	0			768	673			768	673			
53	3513 Sähkion jakelu	0	0			0	0			0	0			0	0			
54	3514 Sähkion kauppa	0	0			0	0			0	0			0	0			
55	3522 Kaasumaisten polttoaineiden jakelu putkiverkossa	4	4			0	0			4	4			4	4			
56	3523 Kaasun kauppa putkiverkossa	7	4			0	0			7	4			7	4			
57	3530 Lälmon ja kylmän tuotanto ja jakelu	0	0			0	0			0	0			0	0			
58	3700 Viemäri- ja jätevesihuolto	0	0			0	0			0	0			0	0			
59	3811 Tavanomaisen jätteen keräys	11	10			0	0			11	10			11	10			
60	3822 Ongelmajätteen käsittely, koppusijotus ja hävittäminen	1	1			0	0			1	1			1	1			
61	4110 Rakentaminen ja rakennushankkeiden kehittäminen	229	13			0	0			229	13			229	13			
62	4120 Asuin- ja muiden rakennusten rakentaminen	145	7			0	0			145	7			145	7			
63	4211 Teldien ja moottoriteldien rakentaminen	3	0			0	0			3	0			3	0			
64	4222 Sähkio- ja tietäläkköverkkojen rakentaminen	9	8			0	0			9	8			9	8			
65	4321 Sähkioasennus	0	0			0	0			0	0			0	0			
66	4322 Lämpö-, vesijohito- ja ilmastointiasennus	0	0			0	0			0	0			0	0			
67	4329 Muu rakennusasennus	0	0			0	0			0	0			0	0			
68	4332 Rakennuspuusepan asennustyöt	0	0			0	0			0	0			0	0			
69	4399 Muualla luokittelematon erikoistunut rakennustoiminta	0	0			0	0			0	0			0	0			
70	4511 Henkilöautojen ja kevyiden moottorijäoneuvojen kauppa	1	0			0	0			1	0			1	0			

71	4519 Muiden moottoriajoneuvojen myynti	1	0	0	0	0	0	1	0
72	4531 Moottoriajoneuvojen osien ja varusteiden tukkukauppa	0	0	0	0	0	0	0	0
73	4532 Moottoriajoneuvojen osien ja varusteiden vähittäiskauppa	0	0	0	0	0	0	0	0
74	4614 Koneiden ja laitteiden agentuuritoiminta	0	0	0	0	0	0	0	0
75	4634 Alkoholi- ja muiden juomien tukkukauppa	0	0	0	0	0	0	0	0
76	4639 Elintarvikkeiden, juomien ja tupakan yleistukkauppa	0	0	0	0	0	0	0	0
77	4649 Muiden taloustavareiden tukkukauppa	0	0	0	0	0	0	0	0
78	4651 Tietokoneiden, ohjelmistojen ja ohjelmistojen tukkukauppa	2	0	0	0	0	0	2	0
79	4652 Elektronikka- ja viestintälaitteiden ja osien tukkukauppa	0	0	0	0	0	0	0	0
80	4662 Työstökoneiden tukkukauppa	0	0	0	0	0	0	0	0
81	4663 Kalvos- ja rakennuskoneiden tukkukauppa	0	0	0	0	0	0	0	0
82	4669 Muiden koneiden, laitteiden ja tarvikkeiden tukkukauppa	3	0	0	0	0	0	3	0
83	4671 Kiinteiden, nestemäisten ja kaasumaisien polttoaineiden yms. tukkukauppa	3	2	0	0	0	0	3	2
84	4673 Puun, rakennusmateriaalien ja saniteettilaitteiden tukkukauppa	0	0	0	0	0	0	0	0
85	4674 Kautakauppavarojen, LVI-laitteiden ja -tarvikkeiden tukkukauppa	0	0	0	0	0	0	0	0
86	4676 Muiden välttämättömien tukkukauppa	0	0	0	0	0	0	0	0
87	4690 Muu tukkukauppa	1	0	0	0	0	0	1	0
88	4752 Kautakauppavaran, maalien ja lasin vähittäiskauppa	0	0	0	0	0	0	0	0
89	5010 Meri- ja rannikkovesiliikenteen henkilökuljetus	0	0	0	0	0	0	0	0
90	5020 Meri- ja rannikkovesiliikenteen tavarankuljetus	17	1	0	0	0	0	17	1
91	5224 Lastinkäsittely	0	0	0	0	0	0	0	0
92	5229 Muu liikennettä palveleva toiminta	0	0	0	0	0	0	0	0
93	5320 Muu posti-, jätke- ja kurjitoiminta	0	0	0	0	2	0	2	0
94	5610 Ravintolat ja vastaava ravitsemistoiminta	0	0	0	0	0	0	0	0
95	5813 Sanomalehtien kustantaminen	0	0	0	0	7	0	7	0
96	5814 Aikakauslehtien ja harvemmin ilmestyvien sanomalehtien kustantaminen	0	0	0	0	18	18	18	18
97	6110 Langattoman verkon hallinta ja palvelut	0	0	0	0	0	0	0	0
98	6120 Langattoman verkon hallinta ja palvelut	2	1	0	0	3	3	5	4
99	6190 Muut televiestintäpalvelut	0	0	0	0	0	0	0	0
100	6201 Ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus	0	0	0	0	0	0	0	0
101	6202 Aik-laitteisto- ja ohjelmistokonsultointi	17	2	0	0	0	0	17	2
102	6203 Tietojenkäsittelyn ja laitteistojen käyttö- ja hallintapalvelut	42	0	0	0	0	0	42	0
103	6399 Muualla luokittelematon tietopalvelutoiminta	0	0	0	0	0	0	0	0
104	6420 Rahoitusalan holdingyhtiöiden toiminta	25	8	0	0	0	0	25	8
105	6619 Muu rahoitusta palveleva toiminta (pt. vakuutus- ja eläkevakuutus toiminta)	0	0	0	0	0	0	0	0
106	6810 Omien kiinteistöjen kauppa	0	0	0	0	0	0	0	0
107	6820 Omien tai leasing-kiinteistöjen vuokraus ja hallinta	403	14	0	0	0	0	403	14
108	6832 Kiinteistöjen kannointi	1	1	0	0	0	0	1	1
109	7010 Pääkonttorien toiminta	139	47	0	0	0	0	139	47
110	7022 Muu liiketoiminnan konsultointi	20	1	0	0	5	0	25	1
111	7112 Insinööripalvelut ja niihin liittyvä tekninen konsultointi	1	0	0	0	1	0	2	0
112	7312 Mainostilan vuokraus ja myynti	0	0	0	0	0	0	0	0
113	7711 Autojen ja kevyiden moottoriajoneuvojen vuokraus ja leasing	15	0	0	0	0	0	15	0
114	7732 Rakennuskoneiden ja -laitteiden vuokraus ja leasing	11	1	0	0	0	0	11	1
115	8010 Yksityiset turvallisuuspalvelut	0	0	0	0	0	0	0	0
116	8110 Kiinteistönhoido	0	0	0	0	0	0	0	0
117	8121 Kiinteistöjen siivous	0	0	0	0	0	0	0	0
118	8219 Sihteer-, toimisto- ja postituspalvelut	0	0	0	0	1	0	1	0
119	8622 Lääkärisemat, yksityislääkärit ja vastaavat erikoislääkäripalvelut	0	0	0	0	1	0	1	0
120	8623 Hammaslääkäripalvelut	0	0	0	0	0	0	0	0
121	8690 Muut terveydenhuolto- ja hoivapalvelut	0	0	0	0	0	0	0	0

Sarakkeet 1-4 on jätetty pois taulukosta, koska ne liittyvät sellaisiin ympäristövaikutteisiin, joiden osalta ei ole vielä julkisesti saatavilla tietoa vastuullisten toimintojen vaikutusarvioinnin pohjalta tai -muutauksesta.

2. GAR-osuutta koskevat alakohtaiset tiedot
OP-yhteenliittymä
Perustuen pääomamenoihin
Kaikki rahamäärät on ilmoitettu miljoonissa euroissa.

Table with columns: a, b, c, d, e, f, g, h, y, z, aa, ab. Rows include product categories like '0812 Soran, hiekan, saven ja kaolinin otto' and '1031 Perunoiden jalostus ja säilöntä'. The table is divided into sections for 'Ilmestömuutoksen hiilintä' and 'Ilmastosuorituksen sopeutuminen'.

71	4332 Rakennuspuuseipan asennustyöt	0	0	0	0	0	0
72	4399 Muualla luokittelematon erikoistunut rakennustoiminta	0	0	0	0	0	0
73	4511 Henkilöautojen ja kevyiden moottoriajoneuvojen kauppa	2	0	0	0	2	0
74	4519 Muiden moottoriajoneuvojen myynti	1	0	0	0	1	0
75	4531 Moottoriajoneuvojen osien ja varusteiden tukkukauppa	0	0	0	0	0	0
76	4532 Moottoriajoneuvojen osien ja varusteiden vähittäiskauppa	0	0	0	0	0	0
77	4614 Koneiden ja laitteiden agentuuritoiminta	0	0	0	0	0	0
78	4634 Alkoholii- ja muiden juomien tukkukauppa	0	0	0	0	0	0
79	4638 Kalan, luontais tuotteiden ja muiden elintarvikkeiden tukkukauppa	0	0	0	0	0	0
80	4639 Elintarvikkeiden, juomien ja tupakan yleistukkukauppa	0	0	0	0	0	0
81	4649 Muiden taloustavaroitten tukkukauppa	4	1	0	0	4	1
82	4651 Tietokoneiden, ohjelmistojen ja ohjelmistojen tukkukauppa	4	0	0	0	4	0
83	4652 Elektronikka- ja viestintälaitteiden ja osien tukkukauppa	0	0	0	0	0	0
84	4662 Työstökoneiden tukkukauppa	0	0	0	0	0	0
85	4663 Kaivos- ja rakennuskoneiden tukkukauppa	0	0	0	0	0	0
86	4669 Muiden koneiden, laitteiden ja tarvikkeiden tukkukauppa	1	0	0	0	1	0
87	4671 Kiinteiden, nesteiden ja kaasujen polttoainelaitteiden yms. tukkukauppa	7	6	0	0	7	6
88	4673 Puun, rakennusmateriaalien ja sanitteerilaitteiden tukkukauppa	0	0	0	0	0	0
89	4674 Rautakauppatavaroitten, LVI-laitteiden ja -tarvikkeiden tukkukauppa	81	24	0	0	81	24
90	4676 Muiden valtuutettujen tukkukauppa	0	0	0	0	0	0
91	4690 Muu tukkukauppa	284	84	0	0	284	84
92	4752 Rautakauppatavaran, maalien ja lasin vähittäiskauppa	0	0	0	0	0	0
93	4771 Vaatteiden vähittäiskauppa	0	0	0	0	0	0
94	5010 Meri- ja rannikkovesiliikenteen henkilökuljetus	1	0	0	0	1	0
95	5020 Meri- ja rannikkovesiliikenteen tavankuljetus	44	28	0	0	44	28
96	5110 Matkustajalentokenttä	0	0	0	0	0	0
97	5224 Lastinkäsittely	0	0	0	0	0	0
98	5229 Muu liikennettä palveleva toiminta	0	0	0	0	0	0
99	5320 Muu posti- ja kurjitoiminta	0	0	3	0	3	0
100	5510 Hotellit ja vastaavat majoitusliikkeet	0	0	0	0	0	0
101	5610 Ravintolat ja vastaava ravitsemistoiminta	0	0	0	0	0	0
102	5813 Sanomalehtien kustantaminen	0	0	10	0	10	0
103	5814 Aikakauslehtien ja harvemmin ilmestyvien sanomalehtien kustantaminen	0	0	17	17	17	17
104	6110 Langallisen verkon hallinta ja palvelut	0	0	0	0	0	0
105	6120 Langattoman verkon hallinta ja palvelut	2	1	1	1	3	2
106	6190 Muut televiestintäpalvelut	0	0	0	0	0	0
107	6201 Ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus	0	0	0	0	0	0
108	6202 Asiakaspalvelu- ja ohjelmistokonsultointi	17	2	0	0	17	2
109	6203 Tietojenkäsittely- ja laitteistojen käyttö- ja hallintapalvelut	149	0	0	0	149	0
110	6399 Muualla luokittelematon tietopalvelutoiminta	0	0	0	0	0	0
111	6420 Rahotusalan holdingyhtiöiden toiminta	53	35	0	0	53	35
112	6619 Muu rahotusta palveleva toiminta (pl. vakuutus- ja eläkevakuutus toiminta)	0	0	0	0	0	0
113	6820 Omien tai leasing-kiinteistöjen vuokraus ja hallinta	411	8	0	0	411	8
114	7010 Pääkonttorien toiminta	162	93	0	0	162	93
115	7022 Muu liikkeenohjon konsultointi	6	0	20	0	26	0
116	7112 Insinööripalvelut ja niihin liittyvä tekninen konsultointi	3	0	1	0	4	0
117	7711 Autojen ja kevyiden moottoriajoneuvojen vuokraus ja leasing	17	0	0	0	17	0
118	7731 Maataluskoneiden ja -laitteiden vuokraus ja leasing	0	0	0	0	0	0
119	7732 Rakennuskoneiden ja -laitteiden vuokraus ja leasing	11	1	0	0	11	1
120	8010 Yksityiset turvallisuuspalvelut	0	0	0	0	0	0
121	8110 Kiinteistönhoidto	0	0	0	0	0	0
122	8121 Kiinteistöjen siivous	0	0	0	0	0	0
123	8219 Sihteeri-, toimisto- ja postituspalvelut	0	0	1	0	1	0
124	8622 Laakarisemat, yksityislaakarit ja vastaavat erikoislaakaripalvelut	0	0	2	0	2	0
125	8623 Hammasslaakaripalvelut	0	0	0	0	0	0
126	8690 Muut terveydenhuolto palvelut	0	0	0	0	0	0
127	8730 Vanhusten ja vammaisten asumispalvelut	0	0	0	0	0	0
128	8790 Muut sosiaalihuollon lähtöpalvelut	0	0	0	0	0	0

Sarakkeet 1-4 on jätetty pois taulusta, koska ne liittyvät sellaisiin ympäristövoittoihin, joiden osalta ei ole vielä julkisesti saatavilla tietoa vastapuolien taloudellisten toimittajien luokittelemakelpoisuudesta tai -muutoksista.

3. Lainakanan GAR-osuutta koskeva keskeinen tulosindikaattori
OP-yhteenliittymä
Perustuen liikevaihtoon

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	aa	ab	ac	ad	ae	af		
	Ilmastonmuutoksen hillintä (CCM)					Ilmastonmuutokseen sopeutuminen (CCA)					YHTEENSÄ (CCM + CCA)						
% (kaikista nimittäjän kattamista omaisuuseristä)	Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmälämpöiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmälämpöiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmälämpöiset)						
	Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)						
	Joista saatavien tulojen käyttö			Joista siirtymätoiminnot		Joista saatavien tulojen käyttö			Joista mahdollistavat toiminnot		Joista saatavien tulojen käyttö			Joista siirtymätoiminnot		Joista mahdollistavat toiminnot	
GAR – osuus – sekä osollitajassa että nimittäjässä huomioon otettavat omaisuuserät																	
1	Muuta kuin kaupankäyntiä varten pidettävät lainat ja ennakot, vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset instrumentit, jotka otetaan GAR-osuuden laskennassa huomioon	81,6 %	11,0 %	9,2 %	1,0 %	0,3 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	81,7 %	11,1 %	9,2 %	1,0 %	0,3 %	43,0 %	
2	Rahoitusalan yritykset	33,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	33,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	4,7 %	
3	Luottolaitokset	27,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	27,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	3,1 %	
4	Lainat ja ennakot	1,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
5	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	27,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	27,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	3,0 %	
6	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
7	Muut rahoituslaitokset	45,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	45,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,6 %	
8	joista sijoituspalveluyritykset	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
9	Lainat ja ennakot	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
10	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
11	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
12	joista omaisuudenhoitoyhtiöt	13,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	13,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	
13	Lainat ja ennakot	13,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	13,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	
14	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
15	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
16	joista vakuutusyritykset	48,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	48,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,5 %	
17	Lainat ja ennakot	9,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	9,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
18	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
19	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	48,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	48,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,5 %	
20	Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	32,9 %	15,4 %	0,0 %	8,9 %	2,5 %	0,6 %	0,3 %	0,0 %	0,3 %	33,5 %	15,8 %	0,0 %	8,9 %	2,8 %	5,0 %	
21	Lainat ja ennakot	32,5 %	14,7 %	0,0 %	8,5 %	2,1 %	0,6 %	0,3 %	0,0 %	0,3 %	33,1 %	15,0 %	0,0 %	8,5 %	2,3 %	4,8 %	
22	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	39,7 %	28,6 %	0,0 %	16,7 %	10,1 %	0,9 %	0,5 %	0,0 %	0,5 %	40,6 %	29,1 %	0,0 %	16,7 %	10,6 %	0,3 %	
23	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
24	Kotitaloudet	95,6 %	11,9 %	11,9 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	95,6 %	11,9 %	11,9 %	0,0 %	0,0 %	33,3 %	
25	joista asuinkinteistövakuudelliset lainat	95,9 %	12,5 %	12,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	95,9 %	12,5 %	12,5 %	0,0 %	0,0 %	31,7 %	
26	joista rakennusten perusrakennuslainat	90,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	90,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,6 %	
27	joista moottoriajoneuvolainat	90,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	90,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,4 %	
28	Paikallishallintojen rahoitus	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
29	Asuntojen rahoitus	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
30	Muu paikallishallintojen rahoitus	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
31	Haltuunotolla saadut vakuudet: asuin- ja liikekintteistöt	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
32	Yhteenlasketut GAR-osuuteen kuuluvat varat	43,8 %	5,9 %	5,0 %	0,6 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	43,9 %	5,9 %	5,0 %	0,6 %	0,2 %	80,1 %	

Sarakkeet j-z on jätetty pois taulukosta, koska ne liittyvät sellaisiin ympäristövaikutteisiin, joiden osalta ei ole vielä julkisesti saatavilla tietoja vastapuolten taloudellisten toimintojen luokitusjärjestelmälämpöisyydestä tai -mukaisuudesta.
Sarakkeet ag-bk on jätetty pois taulukosta, koska ne liittyvät edellisen viitejakson tietoihin, jotka eivät ole vielä saatavilla.

3. Lainakanan GAR-osuutta koskeva keskeinen tulosindikaattori
OP-yhteenliittymä
Perustuen pääomamenoihin

		a	b	c	d	e	f	g	h	i	aa	ab	ac	ad	ae	af	
		Ilmastonmuutoksen hillintä (CCM)					Ilmastonmuutokseen sopeutuminen (CCA)					YHTEENSÄ (CCM + CCA)					
Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)		Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)					
% (kaikista nimittäjän kattamista omaisuuseristä)		Joista saatavien tulojen käyttö			Joista siirtymätoiminnot	Joista mahdollistavat toiminnot			Joista saatavien tulojen käyttö		Joista mahdollistavat toiminnot	Joista saatavien tulojen käyttö			Joista siirtymätoiminnot	Joista mahdollistavat toiminnot	Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä
GAR - osuus - sekä osolltjassa että nlmittäjässä huomioon otettavat omaisuuserät																	
1	Muuta kuin kaupankäyntiä varten pidettävät lainat ja ennakot, vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset instrumentit, jotka otetaan GAR-osuuden laskennassa huomioon	83,3 %	12,2 %	9,2 %	1,0 %	0,4 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	83,4 %	12,2 %	9,2 %	1,0 %	0,4 %	43,0 %	
2	Rahoitusalan yritykset	32,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	32,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	4,7 %	
3	Luottolaitokset	25,8 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	25,8 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	3,1 %	
4	Lainat ja ennakot	1,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
5	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	25,8 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	25,8 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	3,0 %	
6	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0 %	0,0 %		0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %		0,0 %	0,0 %	0,0 %	
7	Muut rahoituslaitokset	45,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	45,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,6 %	
8	joista sijoituspalveluyritykset	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
9	Lainat ja ennakot	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
10	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
11	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0 %	0,0 %		0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %		0,0 %	0,0 %	0,0 %	
12	joista omaisuudenhoitoyritykset	13,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	13,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	
13	Lainat ja ennakot	13,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	13,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	
14	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
15	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0 %	0,0 %		0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %		0,0 %	0,0 %	0,0 %	
16	joista vakuutusyritykset	48,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	48,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,5 %	
17	Lainat ja ennakot	9,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	9,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
18	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
19	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	48,4 %	0,0 %		0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	48,4 %	0,0 %		0,0 %	0,0 %	1,5 %	
20	Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	48,5 %	25,3 %	0,0 %	8,9 %	3,1 %	0,8 %	0,3 %	0,0 %	0,1 %	49,3 %	25,6 %	0,0 %	8,9 %	3,2 %	5,0 %	
21	Lainat ja ennakot	48,6 %	24,8 %	0,0 %	8,4 %	2,5 %	0,8 %	0,3 %	0,0 %	0,1 %	49,4 %	25,0 %	0,0 %	8,4 %	2,6 %	4,8 %	
22	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	46,8 %	34,7 %	0,0 %	17,4 %	13,1 %	0,8 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	47,6 %	34,8 %	0,0 %	17,4 %	13,2 %	0,3 %	
23	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0 %	0,0 %		0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %		0,0 %	0,0 %	0,0 %	
24	Kotitaloudet	95,6 %	11,9 %	11,9 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	95,6 %	11,9 %	11,9 %	0,0 %	0,0 %	33,3 %	
25	joista asuinkiteistövakuudelliset lainat	95,9 %	12,5 %	12,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	95,9 %	12,5 %	12,5 %	0,0 %	0,0 %	31,7 %	
26	joista rakennusten peruserävelvelainat	90,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	90,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,6 %	
27	joista moottoriajoneuvolainat	90,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	90,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,4 %	
28	Palkallishallintojen rahoitus	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
29	Asuntojen rahoitus	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
30	Muu palkallishallintojen rahoitus	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
31	Haltuunotolla saadut vakuudet: asuin- ja liikekintteistöt	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	
32	Yhteenlasketut GAR-osuuteen kuuluvat varat	44,8 %	6,5 %	5,0 %	0,6 %	0,2 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	44,8 %	6,6 %	5,0 %	0,6 %	0,2 %	80,1 %	

Sarakkeet j-z on jätetty pois taulukosta, koska ne liittyvät sellaisiin ympäristövaikutteisiin, joiden osalta ei ole vielä julkisesti saatavilla tietoja vastapuolten taloudellisten toimintojen luokitusjärjestelmäkelpoisuudesta tai -mukaisuudesta.
Sarakkeet ag-bk on jätetty pois taulukosta, koska ne liittyvät edellisen viitejakson tietoihin, jotka eivät ole vielä saatavilla.

4. Lainavirran GAR-osuutta koskeva keskeinen tulosindikaattori
OP-yhteenliittymä
Perustuen liikevaihtoon

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	aa	ab	ac	ad	ae	af															
																Ilmastonmuutoksen hillintä (CCM)					Ilmastonmuutokseen sopeutuminen (CCA)					YHTEENSÄ (CCM + CCA)				
																Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseriä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseriä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseriä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmälämpöiset)				
% (kaikkien huomioon otettavien omaisuuserien virrasta)																														
				Joista saatavien tulojen käyttö	Joista siirtymätoiminna t	Joista mahdollistavat toiminna t			Joista saatavien tulojen käyttö	Joista mahdollistavat toiminna t			Joista saatavien tulojen käyttö	Joista siirtymätoiminna t	Joista mahdollistavat toiminna t															
GAR - osuus - sekä osoitajassa että nllmittäjässä huomioon otettavat omaisuuserät																														
1	Muuta kuin kaupankäyntiä varten pidettävät lainat ja ennakot, vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset instrumentit, jotka otetaan GAR-osuuden laskennassa huomioon	72,6 %	10,0 %	9,1 %	0,2 %	0,6 %	0,2 %	0,2 %	0,0 %	0,2 %	72,9 %	10,2 %	9,1 %	0,2 %	0,8 %	25,3 %														
2	Rahoitusalan yritykset	32,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	32,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	2,6 %														
3	Luottolaitokset	32,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	32,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	2,6 %														
4	Lainat ja ennakot	9,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	9,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
5	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	32,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	32,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	2,6 %														
6	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
7	Muut rahoituslaitokset	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
8	joista sijoituspalveluyritykset	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
9	Lainat ja ennakot	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
10	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
11	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
12	joista omaisuudenhoitoyhtiöt	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
13	Lainat ja ennakot	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
14	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
15	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
16	joista vakuutusyritykset	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
17	Lainat ja ennakot	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
18	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
19	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
20	Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	22,5 %	4,5 %	0,0 %	0,9 %	2,9 %	1,0 %	0,9 %	0,0 %	0,9 %	23,5 %	5,4 %	0,0 %	0,9 %	3,7 %	5,1 %														
21	Lainat ja ennakot	22,2 %	4,1 %	0,0 %	0,7 %	2,7 %	1,0 %	0,9 %	0,0 %	0,9 %	23,2 %	5,1 %	0,0 %	0,7 %	3,6 %	4,9 %														
22	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	31,3 %	17,3 %	0,0 %	9,1 %	6,2 %	0,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	31,5 %	17,3 %	0,0 %	9,1 %	6,2 %	0,2 %														
23	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
24	Kotitaloudet	93,1 %	13,0 %	13,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	93,1 %	13,0 %	13,0 %	0,0 %	0,0 %	17,6 %														
25	joista asuinkiinteistövuokadelliset lainat	93,1 %	16,2 %	16,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	93,1 %	16,2 %	16,2 %	0,0 %	0,0 %	14,1 %														
26	joista rakennusten perusrannuslainat	74,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	74,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,7 %														
27	joista moottoriajoneuvolainat	91,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	91,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	3,4 %														
28	Palkallishallintojen rahoitus	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
29	Asuntojen rahoitus	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
30	Muu paikallishallintojen rahoitus	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
31	Haituunotoilla saadut vakuudet: asuin- ja liikekiinteistöt	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %														
32	Yhteensä GAR-osuuteen kuuluvat varat	40,1 %	5,5 %	5,0 %	0,1 %	0,3 %	0,1 %	0,1 %	0,0 %	0,1 %	40,2 %	5,6 %	5,0 %	0,1 %	0,4 %	45,9 %														

Sarakkeet j-z on jätetty pois taulukosta, koska ne liittyvät sellaisiin ympäristöavusteisiin, joiden osalta ei ole vielä julkisesti saatavilla tietoja vastapuolten taloudellisten toimintojen luokitusjärjestelmälämpöisyydestä tai -mukaisuudesta. Sarakkeet ag-bk on jätetty pois taulukosta, koska ne liittyvät edellisen viitejakson tietoihin, jotka eivät ole vielä saatavilla.

4. Lainavirran GAR-osuutta koskeva keskeinen tulosindikaattori
OP-yhteensuhteiden
Perustuen pääomamenoihin

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	aa	ab	ac	ad	ae	af	
	Ilmastonmuutoksen hillintä (CCM)					Ilmastonmuutokseen sopeutuminen (CCA)					YHTEENSÄ (CCM + CCA)					
% (kaikkien huomioon otettavien omaisuuserien virrasta)	Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseryistä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseryistä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseryistä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkohtaisesti)					
	Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseryistä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseryistä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseryistä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)					
		Joista saatavien tulojen käyttö	Joista siirtymätönnä	Joista mahdollistavat toiminnot		Joista saatavien tulojen käyttö	Joista siirtymätönnä	Joista mahdollistavat toiminnot		Joista saatavien tulojen käyttö	Joista siirtymätönnä	Joista mahdollistavat toiminnot		Joista saatavien tulojen käyttö	Joista siirtymätönnä	Joista mahdollistavat toiminnot
GAR - osuus - sekä osalltajassa että nlmittäjässä huomioon otettavat omaisuuserät																
1	Muuta kuin kaupankäyntiä varten pidettävät lainat ja ennako, vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset instrumentit, jotka otetaan GAR-osuuden laskennassa huomioon	76,0%	11,3%	9,1%	0,6%	0,7%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%	76,2%	11,5%	9,1%	0,6%	0,8%	25,3%
2	Rahoitusalan yritykset	30,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	30,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,6%
3	Luottolaitokset	30,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	30,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,6%
4	Lainat ja ennako	9,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	9,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
5	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	30,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	30,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,6%
6	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
7	Muut rahoituslaitokset	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
8	joista sijoituspalveluyritykset	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
9	Lainat ja ennako	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
10	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
11	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
12	joista omaisuudenhoitoyhtiöt	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
13	Lainat ja ennako	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
14	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
15	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
16	joista vakuutusyritykset	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
17	Lainat ja ennako	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
18	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
19	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
20	Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset	40,0%	11,2%	0,0%	3,1%	3,6%	1,1%	0,9%	0,0%	0,2%	41,0%	12,1%	0,0%	3,1%	3,8%	5,1%
21	Lainat ja ennako	40,1%	10,9%	0,0%	2,9%	3,6%	1,1%	0,9%	0,0%	0,2%	41,2%	11,9%	0,0%	2,9%	3,8%	4,9%
22	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, mukaan lukien tulojen käyttö	35,7%	19,2%	0,0%	10,9%	3,1%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	36,1%	19,2%	0,0%	10,9%	3,1%	0,2%
23	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
24	Kotitaloudet	93,1%	13,0%	13,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	93,1%	13,0%	13,0%	0,0%	0,0%	17,6%
25	joista asuinkilinteistövakuudelliset lainat	93,1%	16,2%	16,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	93,1%	16,2%	16,2%	0,0%	0,0%	14,1%
26	joista rakennusten perusrakennuslainat	74,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	74,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,7%
27	joista moottoriajoneuvolainat	91,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	91,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,4%
28	Palkallishallintojen rahoitus	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
29	Asuntojen rahoitus	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
30	Muu paikallishallintojen rahoitus	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
31	Haltuunotolla saadut vakuudet: asuin- ja liikekilinteistöt	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
32	Yhteensuhteet GAR-osuuteen kuuluvat varat	41,9%	6,2%	5,0%	0,4%	0,4%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	42,0%	6,3%	5,0%	0,4%	0,4%	45,9%

Sarakkeet j-z on jätetty pois taulukosta, koska ne liittyvät sellaisiin ympäristötoimenpiteisiin, joiden osalta ei ole vielä julkisesti saatavilla tietoja vastapuolen taloudellisten toimintojen luokitusjärjestelmäkohtaisuudesta tai -mukaisuudesta.
Sarakkeet ag-bk on jätetty pois taulukosta, koska ne liittyvät edellisen viitejaksan tietoihin, jotka eivät ole vielä saatavilla.

5. Taseen ulkopuolisia vastuita koskeva keskeinen tulosindikaattori
 OP-yhteenliittymä
 Perustuen liikevaihtoon
 Kaikki rahamäärät on ilmoitettu miljoonissa euroissa.

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	aa	ab	ac	ad	ae
	Tietojen antamisen viitepäiva													
	Ilmastonmuutoksen hillintä (CCM)					Ilmastonmuutokseen sopeutuminen (CCA)				YHTEENSÄ (CCM + CCA)				
% (kaikista huomioon otettavista taseen ulkopuolisista eristä)	Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				
	Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)				
			Joista tulojen käyttö	Joista siirtymätoimintoja	Joista mahdollistavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista siirtymätoimintoja	Joista mahdollistavia toimintoja
1 Rahoitusvakuudet (FinGuar KPI)	15,4 %	4,3 %	0,0 %	0,3 %	3,2 %	3,9 %	3,9 %	0,0 %	0,0 %	19,3 %	8,2 %	0,0 %	0,3 %	3,2 %
2 Hoidettavina olevat varat (AuM KPI)	13,5 %	8,5 %	0,0 %	0,2 %	2,8 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	13,5 %	8,6 %	0,0 %	0,2 %	2,9 %

Sarakkeet j–z on jätetty pois taulukosta, koska ne liittyvät sellaisiin ympäristötavoitteisiin, joiden osalta ei ole vielä julkisesti saatavilla tietoja vastapuolten taloudellisten toimintojen luokitusjärjestelmäkelpoisuudesta tai -mukaisuudesta.
 Sarakkeet ag–bk on jätetty pois taulukosta, koska ne liittyvät edellisen viitejakson tietoihin, jotka eivät ole vielä saatavilla.

5. Taseen ulkopuolisia vastuita koskeva keskeinen tulosindikaattori
 OP-yhteenliittymä
 Perustuen pääomamenoihin
 Kaikki rahamäärät on ilmoitettu miljoonissa euroissa.

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	aa	ab	ac	ad	ae
	Tietojen antamisen viitepäiva T													
	Ilmastonmuutoksen hillintä (CCM)					Ilmastonmuutokseen sopeutuminen (CCA)				YHTEENSÄ (CCM + CCA)				
% (kaikista huomioon otettavista taseen ulkopuolisista eristä)	Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmäkelpoiset)				
	Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)					Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Osuus kaikista huomioon otetuista omaisuuseristä, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä aloja (luokitusjärjestelmän mukaiset)				
			Joista tulojen käyttö	Joista siirtymätoimintoja	Joista mahdollistavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista mahdollistavia toimintoja			Joista tulojen käyttö	Joista siirtymätoimintoja	Joista mahdollistavia toimintoja
1 Rahoitusvakuudet (FinGuar KPI)	32,7 %	25,8 %	0,0 %	1,3 %	11,8 %	16,8 %	16,8 %	0,0 %	0,0 %	49,5 %	42,5 %	0,0 %	1,3 %	11,8 %
2 Hoidettavina olevat varat (AuM KPI)	17,1 %	4,0 %	0,0 %	0,2 %	0,8 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	17,1 %	4,0 %	0,0 %	0,2 %	0,8 %

Sarakkeet j–z on jätetty pois taulukosta, koska ne liittyvät sellaisiin ympäristötavoitteisiin, joiden osalta ei ole vielä julkisesti saatavilla tietoja vastapuolten taloudellisten toimintojen luokitusjärjestelmäkelpoisuudesta tai -mukaisuudesta.
 Sarakkeet ag–bk on jätetty pois taulukosta, koska ne liittyvät edellisen viitejakson tietoihin, jotka eivät ole vielä saatavilla.

0. Yhteenveto keskeisistä tulosindikaattoreista, jotka sijoituspalveluyritysten on ilmoitettava luokitusjärjestelmäasetuksen 8 artiklan mukaisesti
OP Varainhoito Oy ja OP Säälytys Oy
Kaikki rahamäärät on ilmoitettu miljoonissa euroissa.

		Ympäristön kannalta kestävät omaisuuserät yhteensä	Keskeinen tulosindikaattori (2)	Keskeinen tulosindikaattori (3)	% (kalkista omaisuuseristä) (4)
Pääasiallinen keskeinen tulosindikaattori (kaupankäynti omaan lukuun) (1)	Vihreiden omaisuuserien osuus				
		Kokonaistuotot ympäristön kannalta kestävästä palveluista ja toiminnoista	Keskeinen tulosindikaattori	Keskeinen tulosindikaattori	% (kokonaistuotoista)
Pääasiallinen keskeinen tulosindikaattori (muut palvelut ja toiminnot kuin kaupankäynti omaan lukuun)	Tuottoja koskeva keskeinen tulosindikaattori (5)	1	6,0 %	2,3 %	89,9 %

1) Rivillä ei ole ilmoitettu tietoja, koska OP Ryhmän sijoituspalveluyritykset eivät harjoita kaupankäyntiä omaan lukuun.

2) vastapuolen liikevaihtoindikaattorin perusteella

3) vastapuolen CapEx-indikaattorin perusteella

4) keskeisen tulosindikaattorin kattamien omaisuuserien prosenttiosuus kaikista omaisuuseristä

5) palkkiot ja muut rahalliset edut

2. Sijoituspalveluyritysten keskeinen tulosindikaattori – Muut palvelut
 OP Varainhoito Oy ja OP Säilytys Oy
 Perustuen liikevaihtoon
 Kaikki rahamäärät on ilmoitettu miljoonissa euroissa.

	a	b	c				d				e				f				g				h				i				w				x				y				z			
	Yhteensä		Joista keskeisen tulosindikaattorin kattamia		Ilmastonmuutoksen hillintä				Ilmastonmuutoksen sopeutuminen				YHTEENSÄ (HILLINTÄ + SOPEUTUMINEN)																																	
					Joista EU:n luokitusjärjestelmän piiriin kuuluvien aloihin liittyvistä palveluista ja toiminnoista saatuja tuloja (palkkiot ja muut rahalliset edut) (%) (luokitusjärjestelmäkohtaiset)				Joista EU:n luokitusjärjestelmän piiriin kuuluvien aloihin liittyvistä palveluista ja toiminnoista saatuja tuloja (palkkiot ja muut rahalliset edut) (%) (luokitusjärjestelmäkohtaiset)				Joista EU:n luokitusjärjestelmän piiriin kuuluvien aloihin liittyvistä palveluista ja toiminnoista saatuja tuloja (palkkiot ja muut rahalliset edut) (%) (luokitusjärjestelmäkohtaiset)																																	
					Joista EU:n luokitusjärjestelmän mukaisiin toimintoihin liittyvistä palveluista ja toiminnoista saatuja (%) (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Joista EU:n luokitusjärjestelmän mukaisiin toimintoihin liittyvistä palveluista ja toiminnoista saatuja (%) (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Joista EU:n luokitusjärjestelmän mukaisiin toimintoihin liittyvistä palveluista ja toiminnoista saatuja (%) (luokitusjärjestelmän mukaiset)																																	
					Joista siirtymätoimintoja (%)		Joista mahdollistavia toimintoja (%)		Joista siirtymätoimintoja (%)		Joista mahdollistavia toimintoja (%)		Joista siirtymätoimintoja (%)		Joista mahdollistavia toimintoja (%)		Joista siirtymätoimintoja (%)		Joista mahdollistavia toimintoja (%)		Joista siirtymätoimintoja (%)		Joista mahdollistavia toimintoja (%)		Joista siirtymätoimintoja (%)		Joista mahdollistavia toimintoja (%)		Joista siirtymätoimintoja (%)		Joista mahdollistavia toimintoja (%)															
1	Mulsta palveluista ja toiminnoista kulu omaan lukuun harjoitetusta kaupankäynnistä saadut tuotot (palkkiot ja muut rahalliset edut) (direktiivin 2014/65/EU liitteessä I olevan A osan mukaisesti)	17	15	8,5 %	6,0 %	0,3 %	5,1 %	0,0 %	0,1 %	0,1 %	8,5 %	6,0 %	0,3 %	5,2 %																																
2	Yhtä tai useampaa rahoitusvälinettä koskevien toimeksiantojen vastaanottaminen ja välittäminen	0	0	1,3 %	0,4 %	0,0 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,3 %	0,4 %	0,0 %	0,1 %																																
3	Toimeksiantojen toteuttaminen lukuun*																																													
4	Salkunhoito	9	7	4,4 %	1,8 %	0,4 %	0,7 %	0,0 %	0,1 %	0,1 %	4,4 %	1,9 %	0,4 %	0,8 %																																
5	Sijoitusneuvonta	8	8	12,2 %	9,8 %	0,2 %	9,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	12,2 %	9,8 %	0,2 %	9,3 %																																
6	Rahoitusvälineiden merkinnän ja/tai rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskun järjestäminen merkintätakauksen perusteella*																																													
7	Rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskun järjestäminen ilman merkintätakausta*																																													
8	Monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpito*																																													
9	Organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpito*																																													

*Rivillä 3, 6, 7, 8 tai 9 ei ole ilmoitettu tietoja, koska OP Ryhmän sijoituspalveluyrityksillä ei ole tuloja niitä vastaavista palveluista tai toiminnoista.

2. Sijoituspalveluyritysten keskeinen tulosindikaattori – Muut palvelut
 OP Varainhoito Oy ja OP Säilytys Oy
 Perustuen pääomamenoihin
 Kaikki rahamäärät on ilmoitettu miljoonissa euroissa.

	a	b	c				d				e				f				g				h				i				w				x				y				z			
	Yhteensä		Joista keskeisen tulosindikaattorin kattamia		Ilmastonmuutoksen hillintä				Ilmastonmuutoksen sopeutuminen				YHTEENSÄ (HILLINTÄ + SOPEUTUMINEN)																																	
					Joista EU:n luokitusjärjestelmän piiriin kuuluvien aloihin liittyvistä palveluista ja toiminnoista saatuja tuloja (palkkiot ja muut rahalliset edut) (%) (luokitusjärjestelmäkohtaiset)				Joista EU:n luokitusjärjestelmän piiriin kuuluvien aloihin liittyvistä palveluista ja toiminnoista saatuja tuloja (palkkiot ja muut rahalliset edut) (%) (luokitusjärjestelmäkohtaiset)				Joista EU:n luokitusjärjestelmän piiriin kuuluvien aloihin liittyvistä palveluista ja toiminnoista saatuja tuloja (palkkiot ja muut rahalliset edut) (%) (luokitusjärjestelmäkohtaiset)																																	
					Joista EU:n luokitusjärjestelmän mukaisiin toimintoihin liittyvistä palveluista ja toiminnoista saatuja (%) (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Joista EU:n luokitusjärjestelmän mukaisiin toimintoihin liittyvistä palveluista ja toiminnoista saatuja (%) (luokitusjärjestelmän mukaiset)				Joista EU:n luokitusjärjestelmän mukaisiin toimintoihin liittyvistä palveluista ja toiminnoista saatuja (%) (luokitusjärjestelmän mukaiset)																																	
					Joista siirtymätoimintoja (%)		Joista mahdollistavia toimintoja (%)		Joista siirtymätoimintoja (%)		Joista mahdollistavia toimintoja (%)		Joista siirtymätoimintoja (%)		Joista mahdollistavia toimintoja (%)		Joista siirtymätoimintoja (%)		Joista mahdollistavia toimintoja (%)		Joista siirtymätoimintoja (%)		Joista mahdollistavia toimintoja (%)		Joista siirtymätoimintoja (%)		Joista mahdollistavia toimintoja (%)		Joista siirtymätoimintoja (%)		Joista mahdollistavia toimintoja (%)															
1	Mulsta palveluista ja toiminnoista kulu omaan lukuun harjoitetusta kaupankäynnistä saadut tuotot (palkkiot ja muut rahalliset edut) (direktiivin 2014/65/EU liitteessä I olevan A osan mukaisesti)	17	15	14,4 %	2,3 %	0,3 %	0,8 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	14,4 %	2,3 %	0,3 %	0,9 %																																
2	Yhtä tai useampaa rahoitusvälinettä koskevien toimeksiantojen vastaanottaminen ja välittäminen	0	0	1,9 %	0,6 %	0,0 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,9 %	0,7 %	0,0 %	0,2 %																																
3	Toimeksiantojen toteuttaminen asiakkaiden lukuun*																																													
4	Salkunhoito	9	7	7,0 %	2,9 %	0,4 %	0,9 %	0,0 %	0,1 %	0,1 %	7,0 %	3,0 %	0,4 %	1,0 %																																
5	Sijoitusneuvonta	8	8	21,3 %	1,7 %	0,2 %	0,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	21,3 %	1,7 %	0,2 %	0,7 %																																
6	Rahoitusvälineiden merkinnän ja/tai rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskun järjestäminen merkintätakauksen perusteella*																																													
7	Rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskun järjestäminen ilman merkintätakausta*																																													
8	Monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän ylläpito*																																													
9	Organisoidun kaupankäyntijärjestelmän ylläpito*																																													

*Rivillä 3, 6, 7, 8 tai 9 ei ole ilmoitettu tietoja, koska OP Ryhmän sijoituspalveluyrityksillä ei ole tuloja niitä vastaavista palveluista tai toiminnoista.

Vahinkovakuutus- ja jälleenvakuutusyritysten vakuutusten merkintää koskeva keskeinen tulosindikaattori
Pohjola Vakuutus Oy
Kaikki rahamäärät on ilmoitettu miljoonissa euroissa.

Taloudelliset toiminnot (1)	Ilmastonmuutokseen sopeutumisen merkittävä edistäminen			Ei merkittävää haltaa					
	Absoluuttiset vakuutusmaksut, vuosit (2)	Osuus vakuutusmaksulsta, vuosi t (3)	Osuus vakuutusmaksulsta, vuosi t-1 (4)	Ilmastonmuutoksen hillintä (5)	Vesivarat ja merten luonnonvarat (6)	Kiertotalous (7)	Ympäristön pilaantumisen (8)	Biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit (9)	Vähimmäistason suojatolmet (10)
	Valuutta	%	%	K/E	K/E	K/E	K/E	K/E	K/E
A.1. Luokitusjärjestelmän mukaiset vahinkovakuutus- ja vahinkojälleenvakuutustoiminnot (ympäristön kannalta kestävät)	0	0,0 %	0,0 %	K	K	K	K	K	K
A.1.1 joista jälleenvakuutettuja	0	0,0 %	0,0 %	K	K	K	K	K	K
A.1.2 joista jälleenvakuutustoiminnasta johtuvia	0	0,0 %	0,0 %	K	K	K	K	K	K
A.1.2.1 joista jälleenvakuutettuja (edelleenvakuutus)	0	0,0 %	0,0 %	K	K	K	K	K	K
A.2 Luokitusjärjestelmäkelpoiset mutt ympäristön kannalta kestävät (muut kuin luokitusjärjestelmän mukaiset) vahinkovakuutusja vahinkojälleenvakuutustoiminnot	1 533	87,2 %	86,7 %	K	K	K	K	K	K
B. Luokitusjärjestelmän mukaiset vahinkovakuutus- ja vahinkojälleenvakuutustoiminnot	226	12,8 %	13,3 %	K	K	K	K	K	K
Yhteensä (A.1 + A.2 +B)	1 758	100 %	100 %						

Luokitusjärjestelmän mukaisten toimintojen rahoitukseen suunnattujen tai niihin liittyvien vakuutus- tai jälleenvakuutusyrityksen sijoitusten osuus kaikista sijoituksista
OP-Henkivakuutus Oy ja Pohjola Vakuutus Oy
Kaikki rahamäärät on ilmoitettu miljoonissa euroissa.

<p>Vakuutus- tai jälleenvakuutusyritysten kaikkien sellaisten sijoitusten arvon painotettu keskiarvo, jotka on suunnattu luokitusjärjestelmän mukaisten taloudellisten toimintojen rahoitukseen tai jotka liittyvät niihin, suhteessa kaikkien keskeisen tulosindikaattorin kattamien omaisuuserien arvoon. Yrityksiin tehdyt sijoitukset painotetaan seuraavasti: Liikevaihtoon perustuva: 1,8 % Pääomamenoihin perustuva: 2,7 %</p>		<p>Vakuutus- tai jälleenvakuutusyritysten kaikkien luokitusjärjestelmän mukaisten toimintojen rahoitukseen suunnattujen tai niihin liittyvien sijoitusten painotettu keskimääräinen arvo. Yrityksiin tehdyt sijoitukset painotetaan seuraavasti: Liikevaihtoon perustuva: 221 Pääomamenoihin perustuva: 325</p>	
<p>Keskeisen tulosindikaattorin kattamien omaisuuserien prosenttiosuus vakuutus- tai jälleenvakuutusyritysten kaikista sijoituksista (kaikista hoidettavina olevista varoista). Lukuun ottamatta sijoituksia julkisyhteisöihin. Kattamisaste: 88,0 %</p>		<p>Keskeisen tulosindikaattorin kattamien omaisuuserien rahallinen arvo. Lukuun ottamatta sijoituksia julkisyhteisöihin. Katettu määrä: 12 124</p>	
<p>Täydentävät lisätiedot: keskeisen tulosindikaattorin nimittäjän erittely</p>			
<p>Johdannaisten prosenttiosuus kaikista keskeisen tulosindikaattorin kattamista omaisuuseristä. 0,0 %</p>		<p>Johdannaisten arvo rahamääräinä: 0</p>	
<p>Direktiivin 2013/34/EU 19 a ja 29 a artiklan soveltamisalaan kuulumattomien EU:n rahoitusalan yrityksiin ja muihin kuin rahoitusalan yrityksiin liittyvien vastuiden osuus kaikista keskeisen tulosindikaattorin kattamista omaisuuseristä: Muut kuin rahoitusalan yritykset: 3,4 % Rahoitusalan yritykset: 0,7 %</p>		<p>Direktiivin 2013/34/EU 19 a ja 29 a artiklan soveltamisalaan kuulumattomien EU:n rahoitusalan yrityksiin ja muihin kuin rahoitusalan yrityksiin liittyvien vastuiden arvo: Muut kuin rahoitusalan yritykset: 412 Rahoitusalan yritykset: 82</p>	
<p>Direktiivin 2013/34/EU 19 a ja 29 a artiklan soveltamisalaan kuulumattomien EU:n ulkopuolisten maiden rahoitusalan yrityksiin ja muihin kuin rahoitusalan yrityksiin liittyvien vastuiden osuus kaikista keskeisen tulosindikaattorin kattamista omaisuuseristä: Muut kuin rahoitusalan yritykset: 9,6 % Rahoitusalan yritykset: 1,6 %</p>		<p>Direktiivin 2013/34/EU 19 a ja 29 a artiklan soveltamisalaan kuulumattomien EU:n ulkopuolisten maiden rahoitusalan yrityksiin ja muihin kuin rahoitusalan yrityksiin liittyvien vastuiden arvo: Muut kuin rahoitusalan yritykset: 1 158 Rahoitusalan yritykset: 200</p>	
<p>Direktiivin 2013/34/EU 19 a ja 29 a artiklan soveltamisalaan kuuluvien rahoitusalan yrityksiin ja muihin kuin rahoitusalan yrityksiin liittyvien vastuiden osuus kaikista keskeisen tulosindikaattorin kattamista omaisuuseristä: Muut kuin rahoitusalan yritykset: 4,4 % Rahoitusalan yritykset: 8,9 %</p>		<p>Direktiivin 2013/34/EU 19 a ja 29 a artiklan soveltamisalaan kuuluvien rahoitusalan yrityksiin ja muihin kuin rahoitusalan yrityksiin liittyvien vastuiden arvo: Muut kuin rahoitusalan yritykset: 529 Rahoitusalan yritykset: 1 084</p>	
<p>Muihin vastapuolliin ja omaisuuseriin (mukaan lukien kilteistöisjoiutukset) liittyvien vastuiden osuus kaikista keskeisen tulosindikaattorin kattamista omaisuuseristä: 11,1 %</p>		<p>Muihin vastapuolliin ja omaisuuseriin (mukaan lukien kilteistöisjoiutukset) liittyvien vastuiden arvo: 1 340</p>	
<p>Osuus vakuutus- tai jälleenvakuutusyrityksen sijoituksista, jotka on suunnattu luokitusjärjestelmän mukaisten toimintojen rahoitukseen tai liittyvät niihin ja jotka eivät ole sijoituksia, joita pidetään niiden henkivakuutusosimusten osalta, joissa vakuutuksenottajat kantavat sijoitusriskin: 60,4 %</p>		<p>Vakuutus- tai jälleenvakuutusyrityksen sellaisten sijoitusten arvo, jotka on suunnattu luokitusjärjestelmän mukaisten toimintojen rahoitukseen tai liittyvät niihin ja jotka eivät ole sijoituksia, joita pidetään niiden henkivakuutusosimusten osalta, joissa vakuutuksenottajat kantavat sijoitusriskin: 7 320</p>	
<p>Kaikkien sellaisten sijoitusten arvo, joilla rahoitetaan ei-luokitusjärjestelmäkelpoisia taloudellisia toimintoja, suhteessa kaikkien keskeisen tulosindikaattorin kattamien omaisuuserien arvoon: Liikevaihtoon perustuva: 94,5 % Pääomamenoihin perustuva: 92,9 %</p>		<p>Kaikkien sellaisten sijoitusten arvo, joilla rahoitetaan ei-luokitusjärjestelmäkelpoisia taloudellisia toimintoja: Liikevaihtoon perustuva: 11 457 Pääomamenoihin perustuva: 11 267</p>	
<p>Kaikkien sellaisten sijoitusten arvo, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmäkelpoisia mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisia taloudellisia toimintoja, suhteessa kaikkien keskeisen tulosindikaattorin kattamien omaisuuserien arvoon: Liikevaihtoon perustuva: 3,7 % Pääomamenoihin perustuva: 4,4 %</p>		<p>Kaikkien sellaisten sijoitusten arvo, joilla rahoitetaan luokitusjärjestelmäkelpoisia mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisia taloudellisia toimintoja: Liikevaihtoon perustuva: 446 Pääomamenoihin perustuva: 532</p>	
<p>Täydentävät lisätiedot: keskeisen tulosindikaattorin osittajan erittely</p>			
<p>Direktiivin 2013/34/EU 19 a ja 29 a artiklan soveltamisalaan kuuluvien rahoitusalan yrityksiin ja muihin kuin rahoitusalan yrityksiin liittyvien luokitusjärjestelmän mukaisen vastuiden osuus kaikista keskeisen tulosindikaattorin kattamista omaisuuseristä: Muut kuin rahoitusalan yritykset: Liikevaihtoon perustuva: 0,5 % Pääomamenoihin perustuva: 0,7 % Rahoitusalan yritykset: Liikevaihtoon perustuva: - Pääomamenoihin perustuva: -</p>		<p>Direktiivin 2013/34/EU 19 a ja 29 a artiklan soveltamisalaan kuuluvien rahoitusalan yrityksiin ja muihin kuin rahoitusalan yrityksiin liittyvien luokitusjärjestelmän mukaisen vastuiden arvo: Muut kuin rahoitusalan yritykset: Liikevaihtoon perustuva: 65 Pääomamenoihin perustuva: 89 Rahoitusalan yritykset: Liikevaihtoon perustuva: - Pääomamenoihin perustuva: -</p>	
<p>Osuus vakuutus- tai jälleenvakuutusyrityksen sijoituksista, jotka on suunnattu luokitusjärjestelmän mukaisten toimintojen rahoitukseen tai liittyvät niihin ja jotka eivät ole sijoituksia, joita pidetään niiden henkivakuutusosimusten osalta, joissa vakuutuksenottajat kantavat sijoitusriskin: Liikevaihtoon perustuva: 0,9 % Pääomamenoihin perustuva: 1,6 %</p>		<p>Vakuutus- tai jälleenvakuutusyrityksen sellaisten sijoitusten arvo, jotka on suunnattu luokitusjärjestelmän mukaisten toimintojen rahoitukseen tai liittyvät niihin ja jotka eivät ole sijoituksia, joita pidetään niiden henkivakuutusosimusten osalta, joissa vakuutuksenottajat kantavat sijoitusriskin: Liikevaihtoon perustuva: 112 Pääomamenoihin perustuva: 192</p>	
<p>Muihin vastapuolliin ja omaisuuseriin (mukaan lukien kilteistöisjoiutukset) liittyvien luokitusjärjestelmän mukaisen vastuiden osuus kaikista keskeisen tulosindikaattorin kattamista omaisuuseristä: Liikevaihtoon perustuva: 0,4 % Pääomamenoihin perustuva: 0,4 %</p>		<p>Muihin vastapuolliin ja omaisuuseriin (mukaan lukien kilteistöisjoiutukset) liittyvien luokitusjärjestelmän mukaisen vastuiden arvo: Liikevaihtoon perustuva: 44 Pääomamenoihin perustuva: 44</p>	
<p>Keskeisen tulosindikaattorin osittajan erittely ympäristötavoitteiltaan</p>			
<p>Luokitusjärjestelmän mukaiset toiminnot:</p>			
(1) Ilmastonmuutoksen hillinta	Liikevaihto: 1,8 % Pääomamenot: 2,6 %	Siirtymätoiminnot: 0,3 % (liikevaihto); 0,3 % (pääomamenot) Mahdollistavat toiminnot: 0,5 % (liikevaihto); 0,7 % (pääomamenot)	
(2) Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	Liikevaihto: 0,0 % Pääomamenot: 0,1 %	Mahdollistavat toiminnot: 0,0 % (liikevaihto); 0,1 % (pääomamenot)	

Lomake 1: Ydinvoimaan ja fossiilisiin kaasuihin liittyvät toiminnot

Luottolaitokset

Lainakannan vihreiden omaisuuserien osuus (GAR-osuus)

Perustuen liikevaihtoon

Rivi	Ydinenergiaan liittyvät toiminnot	
1.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa sellaisiin innovatiivisiin sähköntuotantolaitoksiin liittyvää tutkimusta, kehittämistä, demonstrointia ja käyttöönottoa, jotka tuottavat energiaa ydinreaktion avulla siten, että polttoainekierrosta aiheutuu mahdollisimman vähän jätettä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
2.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa sähkön tai prosessilämmön tuottamiseen tarkoitettujen uusien ydinlaitosten rakentamista ja turvallista käyttöä, myös kaukolämpöä tai teollisia prosesseja, kuten vedyn tuotantoa, varten sekä niiden turvallisuuden parantamista, käyttäen parasta käytettävissä olevaa teknologiaa, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
3.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa olemassa olevien sähköä tai prosessilämpöä tuottavien ydinlaitosten turvallista toimintaa, myös kaukolämpöä tai teollisia prosesseja, kuten vedyn tuotantoa ydinenergiasta, varten sekä niiden turvallisuuden parantamista, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
Fossiiliseen kaasuun liittyvät toiminnot		
4.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien sähköntuotantolaitosten rakentamista tai toimintaa, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
5.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien yhdistettyjen lämpöä tai jäähdytystä ja sähköä tuottavien laitosten rakentamista, kunnostamista ja käyttöä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
6.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien lämpöä tai jäähdytystä tuottavien laitosten rakentamista, kunnostamista ja käyttöä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ

Lomake 1: Ydinvoimaan ja fossiilisiin kaasuihin liittyvät toiminnot

Luottolaitokset

Lainakannan vihreiden omaisuuserien osuus (GAR-osuus)

Perustuen pääomamenoihin

Rivi	Ydinenergiaan liittyvät toiminnot	
1.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa sellaisiin innovatiivisiin sähköntuotantolaitoksiin liittyvää tutkimusta, kehittämistä, demonstrointia ja käyttöönottoa, jotka tuottavat energiaa ydinreaktion avulla siten, että polttoainekierrosta aiheutuu mahdollisimman vähän jätettä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	EI
2.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa sähkön tai prosessilämmön tuottamiseen tarkoitettujen uusien ydinlaitosten rakentamista ja turvallista käyttöä, myös kaukolämpöä tai teollisia prosesseja, kuten vedyn tuotantoa, varten sekä niiden turvallisuuden parantamista, käyttäen parasta käytettävissä olevaa teknologiaa, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
3.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa olemassa olevien sähköä tai prosessilämpöä tuottavien ydinlaitosten turvallista toimintaa, myös kaukolämpöä tai teollisia prosesseja, kuten vedyn tuotantoa ydinenergiasta, varten sekä niiden turvallisuuden parantamista, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
Fossiiliseen kaasuun liittyvät toiminnot		
4.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien sähköntuotantolaitosten rakentamista tai toimintaa, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
5.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien yhdistettyjen lämpöä tai jäähdytystä ja sähköä tuottavien laitosten rakentamista, kunnostamista ja käyttöä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
6.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien lämpöä tai jäähdytystä tuottavien laitosten rakentamista, kunnostamista ja käyttöä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	EI

Lomake 1: Ydinvoimaan ja fossiilisiin kaasuihin liittyvät toiminnot

Luottolaitokset

Hoidettavina olevat varat

Perustuen liikevaihtoon

Rivi	Ydinenergiaan liittyvät toiminnot	
1.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa sellaisiin innovatiivisiin sähköntuotantolaitoksiin liittyvää tutkimusta, kehittämistä, demonstrointia ja käyttöönottoa, jotka tuottavat energiaa ydinreaktion avulla siten, että polttoainekierrosta aiheutuu mahdollisimman vähän jätettä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	EI
2.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa sähkön tai prosessilämmön tuottamiseen tarkoitettujen uusien ydinlaitosten rakentamista ja turvallista käyttöä, myös kaukolämpöä tai teollisia prosesseja, kuten vedyn tuotantoa, varten sekä niiden turvallisuuden parantamista, käyttäen parasta käytettävissä olevaa teknologiaa, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
3.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa olemassa olevien sähköä tai prosessilämpöä tuottavien ydinlaitosten turvallista toimintaa, myös kaukolämpöä tai teollisia prosesseja, kuten vedyn tuotantoa ydinenergiasta, varten sekä niiden turvallisuuden parantamista, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
Fossiiliseen kaasuun liittyvät toiminnot		
4.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien sähköntuotantolaitosten rakentamista tai toimintaa, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
5.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien yhdistettyjen lämpöä tai jäähdytystä ja sähköä tuottavien laitosten rakentamista, kunnostamista ja käyttöä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
6.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien lämpöä tai jäähdytystä tuottavien laitosten rakentamista, kunnostamista ja käyttöä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ

Lomake 1: Ydinvoimaan ja fossiilisiin kaasuihin liittyvät toiminnot

Luottolaitokset

Hoidettavina olevat varat

Perustuen pääomamenoihin

Rivi	Ydinenergiaan liittyvät toiminnot	
1.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa sellaisiin innovatiivisiin sähköntuotantolaitoksiin liittyvää tutkimusta, kehittämistä, demonstrointia ja käyttöönottoa, jotka tuottavat energiaa ydinreaktion avulla siten, että polttoainekierrosta aiheutuu mahdollisimman vähän jätettä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	EI
2.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa sähkön tai prosessilämmön tuottamiseen tarkoitettujen uusien ydinlaitosten rakentamista ja turvallista käyttöä, myös kaukolämpöä tai teollisia prosesseja, kuten vedyn tuotantoa, varten sekä niiden turvallisuuden parantamista, käyttäen parasta käytettävissä olevaa teknologiaa, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
3.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa olemassa olevien sähköä tai prosessilämpöä tuottavien ydinlaitosten turvallista toimintaa, myös kaukolämpöä tai teollisia prosesseja, kuten vedyn tuotantoa ydinenergiasta, varten sekä niiden turvallisuuden parantamista, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
Fossiiliseen kaasuun liittyvät toiminnot		
4.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien sähköntuotantolaitosten rakentamista tai toimintaa, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
5.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien yhdistettyjen lämpöä tai jäähdytystä ja sähköä tuottavien laitosten rakentamista, kunnostamista ja käyttöä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
6.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien lämpöä tai jäähdytystä tuottavien laitosten rakentamista, kunnostamista ja käyttöä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ

Lomake 1: Ydinvoimaan ja fossiilisiin kaasuihin liittyvät toiminnot

Vakuutusyritykset

Sijoitukset

Perustuen liikevaihtoon

Rivi	Ydinenergiaan liittyvät toiminnot	
1.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa sellaisiin innovatiivisiin sähköntuotantolaitoksiin liittyvää tutkimusta, kehittämistä, demonstrointia ja käyttöönottoa, jotka tuottavat energiaa ydinreaktion avulla siten, että polttoainekierrosta aiheutuu mahdollisimman vähän jätettä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	EI
2.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa sähkön tai prosessilämmön tuottamiseen tarkoitettujen uusien ydinlaitosten rakentamista ja turvallista käyttöä, myös kaukolämpöä tai teollisia prosesseja, kuten vedyn tuotantoa, varten sekä niiden turvallisuuden parantamista, käyttäen parasta käytettävissä olevaa teknologiaa, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
3.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa olemassa olevien sähkötä tai prosessilämpöä tuottavien ydinlaitosten turvallista toimintaa, myös kaukolämpöä tai teollisia prosesseja, kuten vedyn tuotantoa ydinenergiasta, varten sekä niiden turvallisuuden parantamista, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
Fossiiliseen kaasuun liittyvät toiminnot		
4.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien sähköntuotantolaitosten rakentamista tai toimintaa, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
5.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien yhdistettyjen lämpöä tai jäähdytystä ja sähkötä tuottavien laitosten rakentamista, kunnostamista ja käyttöä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
6.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien lämpöä tai jäähdytystä tuottavien laitosten rakentamista, kunnostamista ja käyttöä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ

Lomake 1: Ydinvoimaan ja fossiilisiin kaasuihin liittyvät toiminnot

Vakuutusyritykset

Sijoitukset

Perustuen pääomamenoihin

Rivi	Ydinenergiaan liittyvät toiminnot	
1.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa sellaisiin innovatiivisiin sähköntuotantolaitoksiin liittyvää tutkimusta, kehittämistä, demonstrointia ja käyttöönottoa, jotka tuottavat energiaa ydinreaktion avulla siten, että polttoainekierrosta aiheutuu mahdollisimman vähän jätettä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	EI
2.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa sähkön tai prosessilämmön tuottamiseen tarkoitettujen uusien ydinlaitosten rakentamista ja turvallista käyttöä, myös kaukolämpöä tai teollisia prosesseja, kuten vedyn tuotantoa, varten sekä niiden turvallisuuden parantamista, käyttäen parasta käytettävissä olevaa teknologiaa, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
3.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa olemassa olevien sähkötä tai prosessilämpöä tuottavien ydinlaitosten turvallista toimintaa, myös kaukolämpöä tai teollisia prosesseja, kuten vedyn tuotantoa ydinenergiasta, varten sekä niiden turvallisuuden parantamista, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
Fossiiliseen kaasuun liittyvät toiminnot		
4.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien sähköntuotantolaitosten rakentamista tai toimintaa, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
5.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien yhdistettyjen lämpöä tai jäähdytystä ja sähkötä tuottavien laitosten rakentamista, kunnostamista ja käyttöä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ
6.	Yritys toteuttaa tai rahoittaa fossiilisia kaasumaisia polttoaineita käyttävien lämpöä tai jäähdytystä tuottavien laitosten rakentamista, kunnostamista ja käyttöä, tai sillä on tällaiseen toimintaan liittyviä vastuita.	KYLLÄ

Lomake 2: Luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot (nimittäjä)
Luottolaitokset
Lainakannan vihreiden omaisuuserien osuus (GAR-osuus)
Perustuen liikevaihtoon

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	10	0,0 %	10	0,0 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	515	0,5 %	515	0,5 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
7.	Mulden kulin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	6 154	5,5 %	6 130	5,5 %	24	0,0 %
8.	Sovellettava keskeisen tulosindikaattori yhteensä	6 680	5,9 %	6 656	5,9 %	24	0,0 %

Lomake 2: Luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot (nimittäjä)
Luottolaitokset
Lainakannan vihreiden omaisuuserien osuus (GAR-osuus)
Perustuen pääomamenoihin

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	285	0,3 %	285	0,3 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	122	0,1 %	122	0,1 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
7.	Mulden kulin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	6 965	6,2 %	6 946	6,2 %	19	0,0 %
8.	Sovellettava keskeisen tulosindikaattori yhteensä	7 372	6,6 %	7 354	6,5 %	19	0,0 %

Lomake 2: Luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot (nimittäjä)
Luottolaitokset
Hoidettavina olevat varat
Perustuen liikevaihtoon

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	1	0,0 %	1	0,0 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	29	0,1 %	29	0,1 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
7.	Mulden kulin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	2 916	8,5 %	2 900	8,4 %	16	0,0 %
8.	Sovellettava keskeisen tulosindikaattori yhteensä	2 946	8,6 %	2 931	8,5 %	16	0,0 %

Lomake 2: Luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot (nimittäjä)
Luottolaitokset
Hoidettavina olevat varat
Perustuen pääomamenoihin

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	8	0,0 %	8	0,0 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
7.	Mulden kulin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	1 384	4,0 %	1 368	4,0 %	16	0,0 %
8.	Sovellettava keskeisen tulosindikaattori yhteensä	1 392	4,0 %	1 376	4,0 %	16	0,0 %

Lomake 2: Luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot (nimittäjä)
 Vakuutusyritykset
 Sijoitukset
 Perustuen liikevaihtoon

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	1	0,0 %	1	0,0 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	21	0,2 %	21	0,2 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
7.	Mulden kulin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	200	1,6 %	194	1,6 %	6	0,0 %
8.	Sovellettava keskeisen tulosindikaattori yhteensä	221	1,8 %	215	1,8 %	6	0,0 %

Lomake 2: Luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot (nimittäjä)
 Vakuutusyritykset
 Sijoitukset
 Perustuen pääomamenoihin

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	5	0,0 %	5	0,0 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
7.	Mulden kulin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	320	2,6 %	309	2,5 %	11	0,1 %
8.	Sovellettava keskeisen tulosindikaattori yhteensä	325	2,7 %	314	2,6 %	11	0,1 %

Lomake 3: Luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot (osoittaja)
Luottolaitokset
Lainakannan vihreiden omaisuuserien osuus (GAR-osuus)
Perustuen liikevaihtoon

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	10	0,2 %	10	0,2 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	515	7,7 %	515	7,7 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
7.	Mulden kulin edellä 1–6 riviillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	6 154	92,1 %	6 130	91,8 %	24	0,4 %
8.	Luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen kokonaismäärä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	6 680	100,0 %	6 656	99,6 %	24	0,4 %

Lomake 3: Luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot (osoittaja)
Luottolaitokset
Lainakannan vihreiden omaisuuserien osuus (GAR-osuus)
Perustuen pääomamenoihin

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	285	3,9 %	285	3,9 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	122	1,7 %	122	1,7 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
7.	Mulden kulin edellä 1–6 riviillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	6 965	94,5 %	6 946	94,2 %	19	0,3 %
8.	Luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen kokonaismäärä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	7 372	100,0 %	7 354	99,7 %	19	0,3 %

Lomake 3: Luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot (osoittaja)
Luottolaitokset
Hoidettavina olevat varat
Perustuen liikevaihtoon

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	1	0,0 %	1	0,0 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	29	1,0 %	29	1,0 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
7.	Muiden kuin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	2 916	99,0 %	2 900	98,4 %	16	0,5 %
8.	Luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen kokonaismäärä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	2 946	100,0 %	2 931	99,5 %	16	0,5 %

Lomake 3: Luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot (osoittaja)
Luottolaitokset
Hoidettavina olevat varat
Perustuen pääomameneihin

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	8	0,6 %	8	0,6 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
7.	Muiden kuin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	1 384	99,4 %	1 368	98,3 %	16	1,1 %
8.	Luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen kokonaismäärä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	1 392	100,0 %	1 376	98,9 %	16	1,1 %

Lomake 3: Luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot (osoittaja)
 Vakuutusyritykset
 Sijoitukset
 Perustuen liikevaihtoon

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	1	0,2 %	1	0,2 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	21	9,4 %	21	9,4 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
7.	Muiden kuin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	200	90,3 %	194	87,7 %	6	2,6 %
8.	Luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen kokonaismäärä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	221	100,0 %	215	97,4 %	6	2,6 %

Lomake 3: Luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot (osoittaja)
 Vakuutusyritykset
 Sijoitukset
 Perustuen pääomamenoihin

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	5	1,6 %	5	1,6 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
7.	Muiden kuin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	320	98,3 %	309	95,1 %	11	3,3 %
8.	Luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen kokonaismäärä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin osoittajassa	325	100,0 %	314	96,7 %	11	3,3 %

Lomake 4: Luokitusjärjestelmäkelpoiset, mutta ei luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot
Luottolaitokset
Lainakannan vihreiden omaisuuserien osuus (GAR-osuus)
Perustuen liikevaihtoon

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettun, luokitusjärjestelmäkelpoisen mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettun, luokitusjärjestelmäkelpoisen mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettun, luokitusjärjestelmäkelpoisen mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettun, luokitusjärjestelmäkelpoisen mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	23	0,0 %	23	0,0 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettun, luokitusjärjestelmäkelpoisen mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	55	0,0 %	55	0,0 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettun, luokitusjärjestelmäkelpoisen mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
7.	Mulden kulin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmäkelpoisten mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	42 579	37,9 %	42 561	37,8 %	18	0,0 %
8.	Luokitusjärjestelmäkelpoisten mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen kokonaismäärä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	42 657	37,9 %	42 639	37,9 %	18	0,0 %

Lomake 4: Luokitusjärjestelmäkelpoiset, mutta ei luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot
Luottolaitokset
Lainakannan vihreiden omaisuuserien osuus (GAR-osuus)
Perustuen pääomameneihin

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettun, luokitusjärjestelmäkelpoisen mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettun, luokitusjärjestelmäkelpoisen mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettun, luokitusjärjestelmäkelpoisen mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettun, luokitusjärjestelmäkelpoisen mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettun, luokitusjärjestelmäkelpoisen mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	42	0,0 %	42	0,0 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettun, luokitusjärjestelmäkelpoisen mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
7.	Mulden kulin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmäkelpoisten mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	42 976	38,2 %	42 937	38,2 %	39	0,0 %
8.	Luokitusjärjestelmäkelpoisten mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen kokonaismäärä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	43 018	38,2 %	42 980	38,2 %	39	0,0 %

Lomake 4: Luokitusjärjestelmäkelpoiset, mutta ei luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot
Luottolaitokset
Hoidettavina olevat varat
Perustuen liikevaihtoon

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	1	0,0 %	1	0,0 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	32	0,1 %	32	0,1 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	34	0,1 %	34	0,1 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	3	0,0 %	3	0,0 %	0	0,0 %
7.	Mulden kuin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmäkelpoisten mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	1 620	4,7 %	1 620	4,7 %	0	0,0 %
8.	Luokitusjärjestelmäkelpoisten mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen kokonaismäärä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	1 689	4,9 %	1 689	4,9 %	0	0,0 %

Lomake 4: Luokitusjärjestelmäkelpoiset, mutta ei luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot
Luottolaitokset
Hoidettavina olevat varat
Perustuen pääomamenoihin

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	22	0,1 %	22	0,1 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	30	0,1 %	30	0,1 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	2	0,0 %	2	0,0 %	0	0,0 %
7.	Mulden kuin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmäkelpoisten mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	4 445	12,9 %	4 445	12,9 %	0	0,0 %
8.	Luokitusjärjestelmäkelpoisten mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen kokonaismäärä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	4 499	13,1 %	4 499	13,1 %	0	0,0 %

Lomake 4: Luokitusjärjestelmäkelpoiset, mutta ei luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot
 Vakuutusyritykset
 Sijoitukset
 Perustuen liikevaihtoon

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	16	0,1 %	16	0,1 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	29	0,2 %	29	0,2 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	3	0,0 %	3	0,0 %	0	0,0 %
7.	Mulden kuin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmäkelpoisten mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	398	3,3 %	398	3,3 %	0	0,0 %
8.	Luokitusjärjestelmäkelpoisten mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen kokonaismäärä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	446	3,7 %	446	3,7 %	0	0,0 %

Lomake 4: Luokitusjärjestelmäkelpoiset, mutta ei luokitusjärjestelmän mukaiset taloudelliset toiminnot
 Vakuutusyritykset
 Sijoitukset
 Perustuen pääomameneihin

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä ja osuus					
		Ilmastonmuutoksen hillintä + ilmastonmuutokseen sopeutuminen		Ilmastonmuutoksen hillintä		Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	
		Määrä	%	Määrä	%	Määrä	%
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.26 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.27 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.28 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.29 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	9	0,1 %	9	0,1 %	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.30 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	26	0,2 %	26	0,2 %	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevassa 4.31 jaksossa tarkoitettu, luokitusjärjestelmäkelpoiset mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	2	0,0 %	2	0,0 %	0	0,0 %
7.	Mulden kuin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmäkelpoisten mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	495	4,1 %	495	4,1 %	0	0,0 %
8.	Luokitusjärjestelmäkelpoisten mutta ei luokitusjärjestelmän mukaisen taloudellisten toimintojen kokonaismäärä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	532	4,4 %	532	4,4 %	0	0,0 %

Lomake 5: Luokitusjärjestelmään kelpaamattomat taloudelliset toiminnot
Luottolaitokset
Lainakannan vihreiden omaisuuserien osuus (GAR-osuus)
Perustuen liikevaihtoon

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä	Prosenttiosuus
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.26 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 1 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.27 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 2 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.28 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 3 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.29 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 4 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.30 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 5 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.31 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 6 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
7.	Muiden kuin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmään kelpaamattomien taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	63 142	56,1 %
8.	Luokitusjärjestelmään kelpaamattomien taloudellisten toimintojen kokonaisuus ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	63 142	56,1 %

Lomake 5: Luokitusjärjestelmään kelpaamattomat taloudelliset toiminnot
Luottolaitokset
Lainakannan vihreiden omaisuuserien osuus (GAR-osuus)
Perustuen pääomamenoihin

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä	Prosenttiosuus
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.26 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 1 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.27 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 2 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.28 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 3 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.29 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 4 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.30 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 5 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.31 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 6 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
7.	Muiden kuin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmään kelpaamattomien taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	62 088	55,2 %
8.	Luokitusjärjestelmään kelpaamattomien taloudellisten toimintojen kokonaisuus ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	62 088	55,2 %

Lomake 5: Luokitusjärjestelmään kelpaamattomat taloudelliset toiminnot
Luottolaitokset
Hoidettavina olevat varat
Perustuen liikevaihtoon

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä	Prosenttiosuus
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.26 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 1 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.27 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 2 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.28 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 3 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	1	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.29 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 4 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.30 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 5 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.31 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 6 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
7.	Muiden kuin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmään kelpaamattomien taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	29 767	86,5 %
8.	Luokitusjärjestelmään kelpaamattomien taloudellisten toimintojen kokonaisuus ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	29 768	86,5 %

Lomake 5: Luokitusjärjestelmään kelpaamattomat taloudelliset toiminnot
Luottolaitokset
Hoidettavina olevat varat
Perustuen pääomamenoihin

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä	Prosenttiosuus
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.26 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 1 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.27 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 2 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	1	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.28 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 3 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	1	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.29 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 4 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.30 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 5 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	2	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.31 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 6 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
7.	Muiden kuin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmään kelpaamattomien taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	28 510	82,9 %
8.	Luokitusjärjestelmään kelpaamattomien taloudellisten toimintojen kokonaisuus ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	28 514	82,9 %

Lomake 5: Luokitusjärjestelmään kelpaamattomat taloudelliset toiminnot
 Vakuutusyritykset
 Sijoitukset
 Perustuen liikevaihtoon

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä	Prosenttiosuus
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.26 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 1 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.27 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 2 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.28 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 3 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	1	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.29 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 4 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.30 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 5 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.31 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 6 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
7.	Muiden kuin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmään kelpaamattomien taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	11 455	94,5 %
8.	Luokitusjärjestelmään kelpaamattomien taloudellisten toimintojen kokonaisuus ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	11 457	94,5 %

Lomake 5: Luokitusjärjestelmään kelpaamattomat taloudelliset toiminnot
 Vakuutusyritykset
 Sijoitukset
 Perustuen pääomamenoihin

Rivi	Taloudelliset toiminnot	Määrä	Prosenttiosuus
1.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.26 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 1 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
2.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.27 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 2 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
3.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.28 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 3 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
4.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.29 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 4 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
5.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.30 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 5 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	1	0,0 %
6.	Delegoidun asetuksen 2021/2139 liitteissä I ja II olevan 4.31 jakson mukaisesti luokitusjärjestelmään kelpaamattoman, lomakkeen 1 rivillä 6 tarkoitetun taloudellisen toiminnan määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	0	0,0 %
7.	Muiden kuin edellä 1–6 rivillä tarkoitettujen luokitusjärjestelmään kelpaamattomien taloudellisten toimintojen määrä ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	11 265	92,9 %
8.	Luokitusjärjestelmään kelpaamattomien taloudellisten toimintojen kokonaisuus ja osuus sovellettavan keskeisen tulosindikaattorin nimittäjässä	11 267	92,9 %

Tuloslaskelma

Milj. €	Liite	2023	Oikaistu 2022
Korkotuotot		5 480	1 833
Korkokulut		-2 609	-215
Korkokate	5	2 871	1 618
Saamisten arvonalentumiset	6	-269	-115
Palkkiotuotot		1 038	1 077
Palkkiokulut		-130	-134
Nettopalkkiotuotot	7	908	942
Vakuutusmaksutuotot		2 000	1 898
Vakuutuspalvelukulut		-1 824	-1 898
Jälleenvakuutusopimusten nettotuotot		-95	106
Vakuutuspalvelutulos	8	81	106
Vakuutukseen liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)		-722	2 228
Jälleenvakuutuksiin liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)		0	-1
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)	9	-722	2 226
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	10	55	-29
Sijoitustoiminnan nettotuotot	11	1 057	-1 952
Liiketoiminnan muut tuotot	12	40	67
Henkilöstökulut	13	-964	-856
Poistot ja arvonalentumiset	14	-226	-214
Liiketoiminnan muut kulut	15	-1 011	-892
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen	16	485	416
Liiketoiminnan kulut		-1 716	-1 545
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	17	-255	-198
Liikevoitto (-tappio)		2 050	1 120
Tulos ennen veroja		2 050	1 120
Tuloverot	18	-408	-213
Tilikauden tulos		1 642	907
Jakautuminen:			
Omistajien osuus kauden tuloksesta		1 637	898
Määräysvallattomien omistajien osuus kauden tuloksesta		5	9
Yhteensä		1 642	907

Laaja tuloslaskelma

Milj. €	Liite	2023	Oikaistu 2022
Kauden tulos		1 642	907
Erät joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)		8	120
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi			
Käyvän arvon rahaston muutos			
Käypään arvoon arvostamisesta	36	-68	-58
Rahavirran suojauksesta	36	156	-540
Tuloverot			
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteiseksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)		-2	-24
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi			
Käypään arvoon arvostamisesta	36	14	12
Rahavirran suojauksesta	36	-31	108
Muut laajan tuloksen erät		77	-382
Tilikauden laaja tulos		1 719	525
Kauden laajan tuloksen jakautuminen:			
Omistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta		1 714	516
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta		5	9
Tilikauden laaja tulos		1 719	525

Tase

Milj. €	Liite	31.12.2023	Oikaistu 31.12.2022	Oikaistu 1.1.2022
Käteiset varat	19	19 755	35 004	32 846
Saamiset luottolaitoksilta	20	858	798	541
Saamiset asiakkailta	21	97 836	98 546	96 947
Johdannaissopimukset	22	3 401	4 117	3 467
Sijoitusomaisuus	23	21 896	20 742	22 941
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	24	12 581	11 597	13 137
Jälleenvakuutusomaisuudet	32	106	245	114
Aineettomat hyödykkeet	25	1 065	1 153	1 212
Aineelliset hyödykkeet	26	398	423	446
Muut varat	28	2 222	2 401	2 176
Verosaamiset	29	273	664	156
Myytäväinä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät				8
Varat yhteensä		160 391	175 691	173 991
Velat luottolaitoksille	30	66	12 301	16 650
Velat asiakkaille	31	76 656	81 468	77 898
Johdannaissopimukset	22	3 271	4 432	2 266
Vakuutusomaisuudet	32	11 589	11 446	13 968
Jälleenvakuutusomaisuudet	32	0	2	13
Velat sijoitusomaisuuksista		7 944	7 211	7 880
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	33	37 511	37 438	34 895
Varaukset ja muut velat	34	4 450	3 818	3 118
Verovelat	29	1 229	1 522	1 180
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	35	1 414	1 384	1 982
Myytäväinä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat				8
Velat yhteensä		144 129	161 023	159 858
Oma pääoma				
OP Ryhmän omistajien osuus				
Osuuspääoma				
Jäsenosuudet	36	219	217	215
Tuotto-osuudet	36	3 335	3 369	3 244
Käyvän arvon rahasto	36	-290	-360	118
Muut rahastot	36	2 172	2 172	2 184
Kertyneet voittovarot	36	10 703	9 153	8 244
Määräysvallattomien omistajien osuus		124	118	128
Oma pääoma yhteensä		16 262	14 668	14 133
Velat ja oma pääoma yhteensä		160 391	175 691	173 991

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutusomaisuudet -standardia 1.1.2023 lähtien. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu. Tilinpäätöksen liitetiedossa 3 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden ja esittämisen muutokset kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttöönnotosta sekä tehdyistä tulos- ja tasekaavamuutoksista.

Oman pääoman muutoslaskelma

Mij. €	Omistajille kuuluva oma pääoma					Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä		
Oma pääoma 31.12.2021	3 459	323	2 184	8 090	14 057	128	14 184
IFRS 17 -siirtymän vaikutus 1.1.2022		-205		154	-52		-52
Oma pääoma 1.1.2022	3 459	118	2 184	8 244	14 005	128	14 133
Tilikauden laaja tulos		-478		994	516	9	525
Tilikauden tulos				898	898	9	907
Muut laajan tuloksen erät		-478		96	-382		-382
Voitonjako				-96	-96	-7	-103
Jäsen- ja tuotto-osuuksien muutokset	127				127		127
Rahastosirrot			-12	12			
Muut				-1	-1	-11	-12
Oma pääoma 31.12.2022	3 586	- 360	2 172	9 153	14 550	118	14 668

Mij. €	Omistajille kuuluva oma pääoma					Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä		
Oma pääoma 1.1.2023	3 586	- 360	2 172	9 153	14 550	118	14 668
Tilikauden laaja tulos		70		1 644	1 714	5	1 719
Tilikauden tulos				1 637	1 637	5	1 642
Muut laajan tuloksen erät		70		7	77		77
Voitonjako				-144	-144	-4	-148
Jäsen- ja tuotto-osuuksien muutokset	-32				-32		-32
Muut*			0	51	51	5	56
Oma pääoma 31.12.2023	3 554	- 290	2 172	10 703	16 139	124	16 262

* Erään Muut on kirjattu IFRS 17- standardin käyttöönoton siirtymähetken 1.1.2022 laskennallisten verojen oikaisu 55 miljoonaa euroa. Liitetiedossa 3. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden ja esittämisen muutokset kerrotaan tarkemmin tehdystä oikaisusta.

Rahavirtalaskelma

Milj. €	Liite	2023	Oikaistu 2022
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden tulos		1 642	907
Oikaisut tilikauden tulokseen		345	2 387
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		897	-4 105
Saamiset luottolaitoksilta	20	-521	84
Saamiset asiakkailta	21	1 162	-3 333
Johdannaissopimukset, varat	22	199	-369
Sijoitusomaisuus	23	-130	-244
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	24	-74	80
Jälleevakuutus sopimusvarat	32	139	-131
Muut varat	28	122	-191
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		-16 793	-1 316
Velat luottolaitoksille	30	-12 249	-4 279
Velat asiakkaille	31	-5 311	4 592
Johdannaissopimukset, velat	22	-105	539
Vakuutus sopimusvelat	32	146	-2 523
Jälleevakuutus sopimusvelat	32	-2	-11
Velat sijoitus sopimuksista		0	0
Varaukset ja muut velat	34	727	366
Maksetut tuloverot		-275	-283
Saadut osingot		47	102
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä		-14 136	-2 308
Investointien rahavirta			
Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	23	-51	
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennettynä	76	0	33
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	25, 26	-99	-123
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	25, 26	11	11
B. Investointien rahavirta yhteensä		-139	-79
Rahoituksen rahavirrat			
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	35		6
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	35	-5	-522
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	33	13 488	21 728
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	33	-14 663	-16 593
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	36	130	292
Osuus- ja osakepääoman vähennykset	36	-162	-165
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot		-144	-96
Vuokrasopimusvelat		-33	-33
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä		-1 389	4 615
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)		-15 663	2 228
Rahavarat tilikauden alussa		35 656	33 129
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		-46	299
Rahavarat tilikauden lopussa		19 947	35 656
Muut rahavirtat			
Milj. €		2023	2022
Saadut korot		8 364	2 298
Maksetut korot		-5 562	-747
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut			
Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut			
Saamisten arvonalentumiset		285	130
Sijoitussopimusten arvon muutos		-265	685
Rahoitusinstrumenttien arvon muutokset		-281	1 254
Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset		29	17
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt		-1	7
Poistot ja arvonalentumiset		226	214
Osuus osakkuusyritysten tuloksista		-3	-25
Tuloverojen oikaisut		408	213
Muut		-52	-75
Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa			
Myyntivoivot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus			-33
Oikaisut yhteensä		345	2 387
Rahavarat	Liite		
Käteiset varat	19	19 755	35 004
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta		191	652
Yhteensä		19 947	35 656

Tilinpäätöksen liitetiedot

Päälaskelmat

Liitetietojen sisällysluettelo

1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
2. OP Ryhmän riskienhallinnan periaatteet
3. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden ja esittämisen muutokset
4. Segmenttiraportointi

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

5. Korkokate
6. Saamisten arvonalentumiset
7. Nettopalkkiotuotot
8. Vakuutuspalvelutulos
9. Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)
10. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot
11. Sijoitustoiminnan nettotuotot
12. Liiketoiminnan muut tuotot
13. Henkilöstökulut
14. Poistot ja arvonalentumiset
15. Liiketoiminnan muut kulut
16. Siirrot vakuutuspalvelutulokseen
17. OP-bonukset omistaja-asiakkaille
18. Tuloverot

Varoja koskevat liitetiedot

19. Käteiset varat
20. Saamiset luottolaitoksilta
21. Saamiset asiakkailta
22. Johdannaisopimukset
23. Sijoitusomaisuus
24. Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat
25. Aineettomat hyödykkeet
26. Aineelliset hyödykkeet
27. Vuokrasopimukset
28. Muut varat
29. Verosaamiset ja -velat

Velkoja ja omaa pääomaa koskevat liitetiedot

30. Velat luottolaitoksille
31. Velat asiakkaille
32. Vakuutusopimusvarat ja -velat
33. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
34. Varaukset ja muut velat
35. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
36. Oma pääoma

Muut tasetta ja taseen ulkopuolisia eriä koskevat liitetiedot

37. Saamisten ja saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä
38. Annetut vakuudet
39. Saadut rahoitusvakuudet
40. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu
41. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti
42. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
43. Ehdolliset velat ja varat
44. Rahoitusvarat ja -velat, jotka on vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely

Riskienhallinnan liitetiedot

Vähittäis- ja Yrityspankkitoiminnan riskiasema

45. OP Ryhmän vastuiden maajakautuma
46. Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys
47. OP Ryhmän varainhankinnan rakenne
48. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan
49. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteetit uudelleenhinnoittelun mukaan
50. Rahoitustaseen korkoriskin ja markkinariskin herkkyyshanalyysi
51. Likviditeettireservi

Vakuutustoiminnan riskiasema

52. Vahinkovakuutuksen riskiasema
53. Henkivakuutuksen riskiasema
- Vakuutustoiminnan sijoitusten riskiasema
54. Vahinkovakuutuksen sijoitusten jakauma
55. Vahinkovakuutuksen sijoitusriskien herkkyyshanalyysi
56. Vahinkovakuutuksen korkosijoitusten riskiasema
57. Vahinkovakuutuksen sijoitusten valuuttariski
58. Vahinkovakuutuksen vastapuoliriski
59. Henkivakuutuksen sijoitusten jakauma
60. ETA 1 sijoitusten jakauma
61. ETA 2 sijoitusten jakauma
62. Henkivakuutuksen sijoitusriskien herkkyyshanalyysi
63. ETA 1 sijoitusriskien herkkyyshanalyysi
64. ETA 2 sijoitusriskien herkkyyshanalyysi
65. Henkivakuutuksen korkosijoitusten riskiasema
66. ETA 1 korkosijoitusten riskiasema
67. ETA 2 korkosijoitusten riskiasema
68. Henkivakuutuksen sijoitusten valuuttariski
69. ETA 1 sijoitusten valuuttariski
70. ETA 2 sijoitusten valuuttariski
71. Henkivakuutuksen sijoitusten vastapuoliriski
72. ETA 1 sijoitusten vastapuoliriski
73. ETA 2 sijoitusten vastapuoliriski
74. ETA 1 sijoitusten luottoriski
75. ETA 2 sijoitusten luottoriski

Muut liitetiedot

76. Omistukset tytäryrityksissä, strukturoiduissa yhteisöissä sekä yhteisissä toiminnoissa
77. Maakohtaiset tiedot
78. Lähipiiritapahtumat
79. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Liite 1. OP Ryhmän IFRS-tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

OP Ryhmä on talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain 9 §:ssä tarkoitettu taloudellinen kokonaisuus. OP Ryhmän tilinpäätös on laadittu OP Osuuskunnan ja sen tytäryhtiöiden ja jäsenluottolaitosten tilinpäätösten ja konsernitilinpäätösten yhdistelmänä.

OP Ryhmä ei muodosta kirjanpitolaissa määriteltyä konsernia, koska OP Osuuskunnalla ja sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa. Tämän vuoksi OP Ryhmälle on määritelty tekninen emoyhtiö (Liite 79. Omistukset tytäryrityksissä, strukturoiduissa yhteisöissä sekä yhteisissä toiminnoissa).

OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä sekä ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä määrätään, että OP Ryhmän keskusyhteisön OP Osuuskunnan on laadittava OP Ryhmän yhdistelty tilinpäätös. OP Osuuskunnan hallitus on vastuussa tilinpäätöksen laatimisesta sitä koskevien säännösten mukaisesti.

OP Osuuskunnan kotipaikka on Helsinki, ja sen rekisteröity osoite on Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki, Suomi.

Jäljennös OP Ryhmän tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.op.fi tai ryhmän toimitiloista käyntiosoitteesta Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki.

OP Osuuskunnan hallitus hyväksyi OP Ryhmän tilinpäätöstiedotteen julkaistavaksi 7.2.2024 ja hallitus hyväksyi tilinpäätöksen 5.3.2024.

1. Laatimisperusta

OP Ryhmän tilinpäätös on laadittu kansainvälisten IFRS-standardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan niitä IAS- ja IFRS-standardeja ja SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka olivat voimassa 31.12.2023. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla viitataan niihin standardeihin ja tulkintoihin, jotka on hyväksytty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1606/2002 mukaisesti. OP Ryhmän velvollisuus laatia tilinpäätös kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti perustuu lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä. OP Ryhmän liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön vaatimusten mukaiset.

OP Ryhmä otti käyttöön vuonna 2023 seuraavat standardit ja tulkinnat:

- Tilinpäätöksen liitetiedossa 3. Laatimisperiaatteiden ja esittämisen muutokset kerrotaan IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardin käyttöönotosta 1.1.2023.
- Standardeihin IAS1, IAS 8 ja IAS 12 tehdyt muutokset tulivat voimaan 1.1.2023. Muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta OP Ryhmän tilinpäätökseen.

OP Ryhmän yhdistelty tilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavia rahoitusvaroja, suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa (suojatun riskin osalta) ja sijoituskiinteistöjä, jotka on arvostettu käypään arvoon. Lisäksi etuus pohjaiset eläkejärjestelyt on käsitelty IAS 19 -standardin mukaisesti.

Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina. Liitetaulukoiden erissä esitetty numero nolla tarkoittaa sitä, että erä sisältää saldoa, mutta se pyöristyy nolliin. Mikäli erässä ei esitetä mitään (tyhjä), erän saldo on nolla.

Talletuspankkien yhteenliittymälain sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, kirjanpidollisten arvioiden muutoksia ja virheitä käsittelevän IAS 8 -standardin periaatteiden mukaisesti OP Osuuskunnan hallituksen on vahvistettava sellaiset sovellettavat tilinpäätösperiaatteet, joihin ei ole saatavissa ohjausta kansainvälisistä tilinpäätösstandardeista. Tämän mukaisesti OP Osuuskunnan hallitus on vahvistanut periaatteen, jonka mukaan OP Ryhmän laskentatekninen emoyhtiö muodostuu jäsenosuuspankeista.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaiset Pilari 3 -vakavaraisuustiedot esitetään OP-yhteenliittymän Pilari III -taulukoissa. OP Ryhmän toimintakertomuksessa esitetään kooste vakavaraisuudesta.

1.1 Tilikauden keskeiset tapahtumat

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. IFRS 17 -siirtymän vaikutuksena OP Ryhmän oma pääoma 1.1.2022 laski siirtymäajankohtana 52 miljoonaa euroa. Samalla rahoitusvarojen luokittelua koskevan väliaikaisen poikkeusmenettelyn soveltaminen päättyi. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän RaVa-laskennassa käytetään Solvenssi II -arvostuksia, joten standardin käyttöönotto ei vaikuttanut RaVa-tunnuslukuun. Liitetiedossa 3. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden ja esittämisen muutokset kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttöönotosta sekä tehdyistä tulos- ja tasekaavamuutoksista.

2. Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdolta arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Tilinpäätöstä laadittaessa tehdään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa toteumasta. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet

2.1 Vastuullisuus

Vastuullisuus on kiinteä osa OP Ryhmän liiketoimintaa ja strategiaa, ja vastuullinen liiketoiminta on yksi OP Ryhmän strategisista painopisteistä. OP Ryhmän vastuullisuusohjelma ja sen linjaukset toteuttavat OP Ryhmän strategiaa sekä ohjaavat liiketoimintojen ja osuuspankkien vastuullisuustyötä. OP Ryhmän vastuullisuusohjelma rakentuu kolmen teeman ympärille: Ilmasto ja ympäristö, Ihmiset ja yhteisöt sekä Hyvä hallintotapa.

Johto on arvioinut vastuullisuusteemojen vaikuttavan tilinpäätöksessä seuraaviin osa-alueisiin:

- Odotettavissa olevat luottotappiot (Liite 37. Saamisten ja saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä)
- Arvio tulevista rahavirroista liikearvon ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien hyödykkeiden arvonalentumistestauksessa (Liite 25. Aineettomat hyödykkeet)
- Vihreät joukkovelkakirjalainat (Liite 33. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat)
- Vihreät lainat ja kestävyyskriteerilainat (Liite 21. Saamiset asiakkailta).

2.2 Odotettavissa olevat luottotappiot

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskentamallien määrittämiseen liittyy useita johdon harkintaa edellyttäviä tekijöitä, mm:

- Oikeiden ECL-mallien valinta niin, että mallit kuvaavat sopimuskannan odotettavissa olevia luottotappioita mahdollisimman hyvin.
- Malleissa tehdyt erilaiset oletukset ja asiantuntija-arviot.
- ECL-mallien parametrien estimointimenetelmien valinta.
- Sopimuksen maturiteetin määrittäminen eräpäivätoimille luotoille (valmiusluotot).
- Käytettävissä olevan mallinnusaineiston ja datan laatuun liittyvän malliriskin määrittäminen.
- Sopimusten oikea ryhmittely eri segmentteihin siten, että niiden ECL lasketaan oikealla mallilla.
- Makroekonomisten tekijöiden valinta niin, että niiden muutokset korreloivat sopimusten maksukyvyttömyyden todennäköisyyden kanssa.
- Makroekonomisten skenaarioiden ja niiden todennäköisyyksien ennustaminen tulevaisuuteen.
- Tiettyyn toimialaan kohdistetut johdon harkintaan perustuvat lisävaraukset.
- Vakuuden maantieteellisen sijainnin perusteella tehdyt johdon harkintaan perustuvat vakuusarvon alennukset.

Johdon harkintaa on käytetty myös luottoriskin merkittävän kasvun arvioinnissa, mm:

- Henkilöasiakkaiden suhteellisen luottoriskin muutoksen arvioinnissa käytetyssä asiantuntija-arviossa, jolla varmistetaan todenmukainen määrä sopimuksia siirtymään vaiheeseen 2 ennen siirtymistä vaiheeseen 3 (ns. default capture rate).
- Absoluuttisen rajan valinnassa, joka perustuu maksukyvyttömyyden historialliseen käyttäytymiseen sekä OP Ryhmän luottoriskiprosessiin.
- Sen ajanjakson pituuden määrittämisessä, jonka aikana asiakkaan on osoitettava hyvää maksukäyttäytymistä, jotta arvonalentumisvaihe voi parantua vaiheesta 3 vaiheeseen 2 ja 1 viranomaisten määräämien toipumisaikojen lisäksi.

Varsinainen ECL-lukujen laskenta suoritetaan ECL-malleilla, paitsi jos kyseessä on pääsääntöisesti vaiheessa 2 tai 3 ja tarkkailulistalla oleva suuri yritysvastuu, jolloin ECL lasketaan asiantuntija-arvioon perustuvalla kassavirtaperusteisella ECL-menetelmällä. Asiantuntija-arvioihin liittyy johdon harkintaa.

Johdon harkintaan perustuvat lisävaraukset (management overlay) suoraan ECL-lukuihin (ns. post model adjustments) on tarkoitettu vain väliaikaiseen käyttöön, kunnes varauksen aiheuttama ennakoimaton tapahtuma tai olosuhde on saatu huomioitua ECL-malleissa.

ECL-malleissa huomioidaan kestävä kehityksen 'Environmental, Social ja Governance' (ESG) -riskejä seuraavasti:

- ECL-mallien laskentaan on sisällytetty arvio talousvaikutuksista makroskenaariossa, jossa fossiilisen energian käyttöä vähennetään siten, että hiilineutraalisuus saavutetaan vuoteen 2035 mennessä.
- OP Ryhmä on ottanut vuoden 2023 alusta lähtien käyttöön suuryritysten asiantuntija-arvioon perustuvassa luottoluokitus prosessissa (R-rating) ns. ESG-varoitusmerkin, joka muodostuu ESG-riskitekijöiden arviosta. ESG-varoitusmerkillä tunnustetaan tilanteet, joissa ESG-riskitekijöillä on vaikutusta asiakkaan luottoluokkaan. ESG-varoitusmerkillä voidaan tarvittaessa heikentää asiakkaan luottoluokitusta ja siten kasvattaa asiakkaan sopimusten PD-riskiparametriä ja tappiota koskevaa vähennyserää. Toistaiseksi ESG-varoitusmerkillä ei ole vielä ollut merkittävää vaikutusta PD-riskiparametreihin.

Liitetiedossa 37. Saamisten ja saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä esitetään laskelmat tappiota koskevasta vähennyserästä ja laskentaan liittyvistä keskeisistä epävarmuustekijöistä. Odotettavissa olevien luottotappioiden laatimisperiaatteet kuvataan kappaleessa 7.4.

2.3 Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot

Johdon on arvioitava, milloin rahoitusinstrumenttien markkinat eivät ole toimivat. Johdon on lisäksi arvioitava, onko yksittäinen rahoitusinstrumentti aktiivisen kaupankäynnin kohteena ja onko markkinoilta saatava hintatieto luotettava indikaatio instrumentin käyvästä arvosta. Kun rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään arvostusmenetelmän avulla, johdon harkintaa tarvitaan sovellettavan arvostusmenetelmän valintaan. Siltä osin, kun mallien tuottamiin tuloksiin ei ole käytettävissä markkinoilta saatavia syöttötietoja, johdon on arvioitava, kuinka paljon käytetään muita tietoja. Liitetiedossa 41. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti kerrotaan käyvän arvon laskentaan liittyvistä keskeisistä epävarmuustekijöistä. Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen määrittämisperiaatteet kuvataan kappaleessa 7.1.

2.4 Vakuutusinstrumenttien arvostaminen

IFRS 17:ää sovellettaessa riskioikaisu on yksi vakuutusinstrumenttien arvostuksen komponenteista ja sen määrittämisessä johto on käyttänyt seuraavaa harkintaa:

- Riskioikaisun laskennassa pääomakustannusparametrin (CoC) tasoksi on asetettu 5 prosenttia. CoC-taso on yhteinen OP-Henkivakuutus Oy:n ja Pohjola Vakuutus Oy:n vakuutusinstrumenttien arvostamisessa. OP Ryhmä arvioi pääomakustannusparametrin arvoa vähintään kerran vuodessa ja sitä muutetaan tarvittaessa. Parametria voidaan tarkistaa myös, jos johto näkee sen tarpeelliseksi esim. liiketoimintamuutoksen tai markkinatilanteen perusteella. Käytetyt menetelmät ja oletukset eivät ole muuttuneet tilikauden aikana.
- Riskioikaisu määritetään OP-Henkivakuutus Oy:n ja Pohjola Vakuutus Oy:n osalta erillisesti, eikä yhtiöiden välisiä hajautushyötyjä huomioida riskioikaisua määritettäessä.

- Luottamustaso Pohjola Vakuutukselle on 70–75 prosentin vaihteluvälissä ja OP-Henkivakuutuksessa 90–95 prosentin vaihteluvälissä. Luottamustason määritystekniikkana on käytetty normaalijakauman luottamustasoon liittyvää skaalaustekniikkaa, jossa luottamustaso edustaa yhden vuoden aikahorisonttia. Yhdistetty OP Ryhmän luottamustaso on 85 prosentin tasolla.

Vakuutus sopimusten laskennassa käytettävän diskonttokoron määrityspeiraatteeseen johto on käyttänyt seuraavaa harkintaa:

- Diskonttauskäyrät johdetaan riskittömän koron ja vakuutus sopimusten ominaisuuksista riippuvan likviditeettipreemion summana. Johto käyttää harkintaa määrittäessään periaatteet riskittömän korkokäyrän parametreille, likviditeettipreemioille ja maksimimaturiteetille. Vakuutus sopimusten rahavirrat ulottuvat tyypillisesti pidemmälle kuin likvidit markkinanoteerukset, joten euromääriset swapkorot huomioidaan suoraan vain määritettyyn maksimimaturiteettiin asti (20 vuotta). Tästä eteenpäin riskitön käyrä ekstrapoloidaan kohti pitkän aikavälin tasapainotaso. Swap-koroista poistetaan tarvittaessa luottoriskikomponentti.
- Likviditeettipreemio määritetään kunkin vakuutusyhtiön vastuun huomioivan sijoitusuniversumin avulla. Sijoitusuniversumilla tarkoitetaan allokaatiojakaumaa, jota muodostettaessa huomioidaan painoissa sekä indeksivalinnoissa vastuun määrä, vastuun ja sijoitusten kassavirtojen maturiteetit sekä kassavirtojen ennustettavuus. Sijoitusuniversumi sisältää viiteindeksit ja niiden painot Valtionlainoille, IG-Yrityslainoille (IG, luottoluokitus AAA-BBB) ja korkeamman riskin yritysainoille (HY, luottoluokitus BB-C). Johto tarkastelee allokaatiojakaumaa säännöllisesti.
- Diskonttokoron liikkeet vaikuttavat rahavirtojen arvonmuutoksen kautta tulokseen ja korkomallin valinta vaikuttaa merkittävästi tulokseen. OP Ryhmä arvioi riskittömän korkokäyrän mallinnuksessa käytettyjen parametrien arvot vähintään vuosittain. Parametreja voidaan tarkistaa myös, jos johto näkee sen tarpeelliseksi. Tilikauden aikana käytettyjä oletuksia on muutettu niin että USD-korkokäyrän maksimimaturiteetti on asetettu 30 vuoteen (aikaisemmin 50 vuotta) ja EUR-, USD-, NOK- ja SEK-korkokäyrien pitkän aikavälin tasapainokorko asetetaan 3.3 prosenttiin EIOPA:n UFR-analyysin mukaisesti (aikaisemmin 3,45 prosenttia). Muihin parametreihin ei ole tehty muutoksia. Suurin vaikutus on pitkän aikavälin tasapainokoron laskemisella, joka nostaa vahinkovakuutuksen vakuutus sopimusvelan arvoa arviolta 3 miljoonalla eurolla.

Harkinta, jota johto on käyttänyt IFRS 17 -standardin käyttöön otossa vakuutus sopimusten arvostamiseen sekä näiden menetelmien syöttötietojen arviointiprosessi:

- Vakuutus sopimusryhmiä arvostettaessa vastaisia rahavirtoja koskevat arviot kuvastavat arvostuspäivänä tehtäviä tulevaisuutta koskevia oletuksia, jotka sisältävät oikaisun, joka kuvastaa rahan aika-arvoa sekä vastaisiin rahavirtoihin liittyviä rahoitusriskejä siltä osin kuin rahoitusriskit eivät sisälly vastaisia rahavirtoja koskeviin arvioihin sekä riskioikaisun arvion muulle kuin rahoitusriskille.
- Vastaisten rahavirtojen arvioimisen tavoitteena on määrittää mahdollisten tulevien koko vaihtelualueen odotusarvo tai todennäköisyyksillä painotettu keskiarvo ottamalla huomion kaikki järkevä ja perusteltavissa oleva informaatio, joka on raportointipäivänä saatavilla ilman kohtuuttomia kustannuksia tai ponnisteluja. Järkevä ja perusteltavissa oleva, raportointipäivänä ilman kohtuuttomia kustannuksia tai ponnisteluja saatavissa oleva informaatio sisältää aiempia tapahtumia ja senhetkisiä olosuhteita koskevaa informaatiota sekä tulevia olosuhteita koskevia ennusteita.
- Odotusarvon mallinnukseen käytetään deterministisiä vakuutus sopimusvelkamalleja, ellei rahavirtoihin vaikuta monimutkaisia stokastista simulointia edellyttäviä tekijöitä. OP Ryhmässä simulointia käytetään OP-Henkivakuutuksen vakuutus sopimusten asiakashyvitysten aika-arvon laskennassa.
- Kassavirtojen oletuksissa käytetään tuoreimpiin kuolevuustutkimuksiin perustuvia kuolevuusmalleja. Kuolevuusmallien osuvuutta seurataan jatkuvasti ja tarvittaessa kuolevuusmalleja päivitetään. Lisäksi asiakaskäyttötymisoletukset ja liikekuluoletukset vaikuttavat merkittävästi vakuutus sopimusten kassavirtoihin. Oletukset on mallinnettu tilastoaineistoa hyödyntäen ja oletuksia seurataan ja päivitetään jatkuvasti tiedon lisääntyessä. Säästö- ja sijoitusmuotoisia vakuutusmaksu myydään usein hyvin pitkäaikaisina sopimuksina, osa vakuutusnottajista päättää sopimuksensa tarpeidensa mukaan takaisinostoon ennen sopimuksen mukaista päättymispäivää. Yksilöllisissä eläkevakuutuksissa takaisinostoriski on hyvin vähäinen, sillä lainsäädäntö rajaa takaisinostomahdollisuudet vain laissa mainittuihin tilanteisiin kuten avioero ja pitkäaikainen työttömyys. Riski henkivakuutuskantaan vaikuttaa kuolevuusoletusten lisäksi merkittävästi vakuutusvelan raukeavuusoletukset eli kuinka asiakkaat päättävät vakuutuksensa.

- Vahinko- ja liikekulukassavirrat koostuvat tuntemattomien ja tunnettujen vahinkojen varauksista, harkinnanvaraisista lisävarauksista sekä niiden liikekuluuormituksista, ja ne määräytyvät seuraavien periaatteiden mukaisesti.
 - Tunnetut vahingot varataan, mikäli niiden korvausmenon arvioidaan ylittävän määritetyn euro arvon. Tällaisten suurten vahinkojen vahinkokohtainen varaus tehdään korvausasiantuntijoiden arvioiden mukaisesti aktuaaritoiminnon hyväksymiä varausohjeita noudattaen. Lisäksi tapauskohtaisesti varataan kaikki tunnetut ulkomaisen liikkeen vahingot sekä vahingot, joissa jälleenvakuuttajien osuus ei-suhteellisessa jälleenvakuutuksessa on nolasta poikkeava.
 - Tuntemattomat vahingot ja tunnettujen vahinkojen varaamatta oleva osuus arvioidaan tilastollisesti hyödyntäen korvausten havaittua selviämisenopeutta, riskisuhteen kehitystä sekä oletuksia mahdollisista muutoksista. Samalla oikaistaan vahinkokohtaisten varausten määrä kollektiivisesti parhaaseen estimaattiin. Kollektiivimenetelmänä käytetään kuhunkin riskiryhmään soveltuvaa tilastollista ennustemenetelmää, pääasiassa kehityskertoimiin perustuvia menetelmiä sekä Cape Cod -menetelmää. Ennusteissa painoa annetaan pääsääntöisesti eniten sattumisvuodelle itselleen ja sen välittömässä läheisyydessä oleville vuosille. Lisäksi ennusteissa painotetaan sattumisvuosia, joilla on suuri volyyymi ja joissa merkittävä osa korvauksista on jo maksettu. Kollektiiviarviot toteutetaan tarkkuudella, joka on tuotteen riskin ja ilmiön kannalta olennaista.
 - Eläkevakuutusten korvausvastuu varataan vahinkokohtaisesti soveltamalla Vakuutuskeskuksen tuottamaa referenssikuolevuusmallia.
 - Vakuutus sopimusvelkaa täydennetään harkinnanvaraisesti erillisvarauksilla hyödyntäen liiketoiminnan, korvausprosessin ja aktuaaritoimen asiantuntijoiden arvioita, kunnes ilmiöstä on riittävästi tilastoaineistoa tilastollisen varauksen laskemiseksi. Tällaisia erillisvarauksia voidaan tehdä tapauksessa, että tiedossa on jokin muu syy tai ilmiö, jonka perusteella korvausvastuuta on täydennettävä. Esimerkiksi käsittelyviivevaraus voidaan tehdä tilanteessa, jossa käsittelemättömien vahinkojen lukumäärä on noussut poikkeuksellisen suureksi verrattuna perustilanteeseen.
 - Jos tietty vahinkotapahtuma, kuten myrsky, synnyttää useita vahinkoja, joiden kokonaismäärän arvioidaan olevan yli määritetyn euro arvon, voidaan vahinkokumulaatiolle muodostaa varaus.
 - Liikekulujen vastaiset kassavirrat muodostuvat vakuutusten hoito- ja hallintokuluennusteista sekä korvaustoiminnan hoitokuluennusteesta. Korvaustoiminnan hoitokuluennusteet muodostuvat parhaan arvion mukaisina kuormittamalla korvausennusteiden kassavirtoja. Muut liikekuluennusteet muodostetaan vakuutuskauden pro rata-jaksotettujen vakuutusmaksujen avulla soveltamalla niihin liikekulukertoimia.

Harkinta, jota johto on käyttänyt IFRS 17 -standardin käyttöönotossa VFA-arvostusmallin soveltamisessa:

- OP Ryhmä myöntää tiettyjä säästö-, sijoitus- ja eläkevakuutuksia, joiden tavoitteena on sopimuksen mukaan tuottaa, tai odottaa tuottavansa, sijoittamiseen liittyviä palveluja ja saada palveluista kompensatioksi palkkio, joka määritetään perustana oleviin eriin perustuen. Vakuutus sopimus voi sisältää erilaisia sijoituskohteita.
- Tällaisista sopimuksista tulee alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä arvioida sisältävätkö ne suoria oikeuksia osuuteen sopimuksen ylijäämästä käyttäen seuraavia kriteereitä:
 - vakuutuksenottaja on oikeutettu sopimuksen mukaan osallistumaan osuuteen perustana olevista sijoituskohteista;
 - OP Ryhmä odottaa maksavansa vakuutuksenottajalle määrän, joka vastaa huomattavaa osuutta perustana olevien erien käypään arvoon perustuvasta tuotosta;
 - OP Ryhmä odottaa huomattavan osuuden vakuutuksenottajalle maksettavien määrien mahdollisesta muutoksesta vaihtelevan perustana olevien erien käyvän arvon muutoksen mukaisesti.
- OP Ryhmä arvioi vakuutus sopimusten VFA-arvostusmallin ehtojen täyttymisen sopimuksen syntymäajankohtana vallinneiden odotusten mukaisesti, eikä ehtoja uudelleen arvioida jälkikäteen, paitsi jos sopimukseen tehdään muutoksia. Arvostusmallin valinnassa huomioidaan kaikki tosiasialliset oikeudet ja veloitteet, johon kuuluvat kaikki sopimukseen sisältyvät ehdot. IFRS 17:n laskentayksikkö on ryhmä sopimuksia, minkä vuoksi samaa arvostusmallia sovelletaan koko ryhmälle sen rahavirtojen ominaisuuksien mukaisesti. Vakuutus sopimusryhmään kuuluvat kaikki sopimukset, joilla on samanlaiset riskit ja niitä hallinnoidaan yhdessä.

Harkinta, jota johto on käyttänyt IFRS 17 -standardin käyttöönotossa tuloutusta määrittävän turvayksiköiden määrittämisessä:

- Vakuutus sopimusryhmän sopimukseen sisältyvää palvelumarginaalia kirjataan tulosvaikutteisesti kullakin kaudella määrä, joka kuvastaa palveluja, joita kyseisellä kaudella on tuotettu vakuutus sopimusryhmän mukaisesti. Tulosvaikutteisesti kirjatun palvelumarginaalin määrä määritetään sopimusryhmään sisältyvien vakuutus turvayksiköiden avulla. Vakuutus turvayksiköt kuvaavat ryhmään sisältyvien sopimusten mukaan tuotettavaa vakuutus turvan määrää, joka määritetään ottamalla huomioon kunkin sopimuksen osalta sopimuksen mukaisesti annetut edut ja sopimuksen kesto aika.
- Tyypillisille lyhyille vahinko vakuutus sopimuksille vakuutus palvelua tulkitaan tarjottavan tasaisesti vakuutus kauden aikana ja vakuutus ryhmätasaisen turvayksikön perustana käytetään samaan vakuutus ryhmään kuuluvilta sopimuksilta saatavia vakuutus maksuja. Henkivakuutus tuotteiden palvelumarginaalin ennustetun elinkaaren aikaiseen tuloutukseen vaikuttaa sopimuksen tyypistä riippuen säästön määrä ryhmittäin, sopimuksen odotettu pituus, korvaus- tai säästösomma, raukeamiset ja tulevat vakuutus maksut. Palvelumarginaalin purkautuminen ja turvayksiköiden perusta vaihtelee vakuutus lajeittain: perusta on säästö tyypillisille vakuutus tuotteille säästön määrän kehitys ja riski henkivakuutusille riskisumman kehitys.
- Niissä OP Ryhmän vakuutus tuotteissa, joissa tuotetaan sekä sijoitus palvelua että vakuutus palvelua, tuotetaan niitä tasaisesti ja samassa suhteessa sopimuksen odotetun keston aikana. Lisäksi molempia palveluita tuotetaan samaan aikaan ja molempien palveluiden sopimus kaudet ovat saman mittaisia.

Sijoitus komponenttien määrittämisen menetelmään liittyvä harkinta, jota johto on käyttänyt IFRS 17 -standardin käyttöönotossa:

- Johto on tunnistanut, että osaan OP Ryhmän henkivakuutus sopimuksia sisältyy sijoitus komponentteja. Niiden suuruus määräytyy siihen määrään, joka OP Ryhmän on vakuutus sopimuksen mukaan maksettava takaisin vakuutus noutajalle kaikissa olosuhteissa. Näitä ovat esimerkiksi tilanteet, joissa vakuutus tapahtuma sattuu tai sopimus erääntyy tai se lakkaa ilman vakuutus tapahtuman sattumista.
- Seuraaviin henkivakuutus sopimuksiin sisältyy merkittäviä sijoitus komponentteja ja ne määräytyvät seuraavasti:
 - Sijoitus- ja eläke vakuutukset:
 - jos kuoleman varaturva on yli 100 prosenttia, on sijoitus komponentti säästöjen määrä.
 - jos kuoleman varaturva on alle 100 prosenttia, on sijoitus komponentti kuoleman varaturvalla katettu määrä.
 - Eriytetyissä taseissa sijoitus komponentti on maksettavien korvausten määrä.

IFRS 17 -siirtymässä käytetyn käyvän arvon määrittämiseen ja mukautetun takautuvan -mallin (MRA) mukautuksiin liittyvä harkinta:

- Valtaosalle Pohjola Vakuutuksen myöntämille vakuutus sopimuksille on sovellettu mukautettua takautuvaa siirtymätapaa. IFRS 17 -siirtymä arvot on määritetty erikseen tyypillisille vakuutus sopimuksille sekä erityiskäsittelyä vaativille vakuutus sopimuksille. Tyypillisillä vakuutus sopimuksilla tarkoitetaan kesto ltaan lyhyitä, yleensä vuoden tai joskus muutaman vuoden mittaisia sopimuksia, ja niihin sovelletaan MRA -siirtymätapaa. Pohjola käyttää mukautusta erityisesti jo toteutuneiden kassavirtojen oikaisemiseen välttääkseen kohtuuttomia kuluja ja ponnisteluja siirtymä arvojen määrittämisessä.
- OP -Henkivakuutuksen sopimuksille on sovellettu käyvän arvon siirtymätapaa, mikä johtuu tuotteiden pitkäaikaisesta luonteesta. Sopimukset ovat olleet voimassa jo ennen sitä hetkeä, kun käytettävissä on ollut takautuvaan laskentaan tarvittava kohtuullinen ja perusteltavissa oleva informaatio, jota voitaisiin käyttää ilman jälkiviisautta.
- Käypiin arvoihin perustuvan lähestymistavan soveltamiseksi OP Ryhmä on määrittänyt sopimukseen sisältyvän palvelumarginaalin tai jäljellä olevan vakuutus kauden velan tappiokomponentin siirtymis ajankohtana vakuutus sopimusryhmän käyvän arvon ja kyseisenä ajankohtana määritetyn sopimuksen täyttämistä aiheutuvien rahavirtojen pääoma -arvon erotuksena. Vakuutus sopimusryhmän palvelumarginaali kuvastaa IFRS 17 -laskennassa ko. ryhmästä odotettavissa olevia tulevia tuottoja, jotka tuloutetaan vakuutus sopimusryhmän tulevan elinkaaren aikana.
- Vakuutus sopimusryhmille määritetyn käyvän arvon määrittämisessä on huomioitu vakuutus sopimusryhmän tulevien kassavirtojen diskontattu nykyarvo ja riskioikaisu, huomioiden vakuutus sopimusryhmään jo kertyneistä vakuutus maksuista aiheutuvat tulevat voitot tai tappiot, sekä tulevista vakuutus maksuista aiheutuvat tulevat voitot tai tappiot siirtymä hetkellä 1.1.2022 sekä markkina osapuolen yleensä vaatimat riskilisät kannan myynnin

yhteydessä. Johto on käyttänyt harkintaa käytettyjen arvostusparametrien määrittämisessä mm. kassavirtojen, diskonttokoron ja riskimarginaalin määrittämisessä. Käytännössä vakuutuskantojen myymiselle ei ole olemassa toimivia ja vakiintuneita markkinoita vaan mahdolliset kaupat toteutetaan usein kahdenvälisissä liiketoimissa, joka vastaisi suotuisinta markkinaa.

2.5 Strukturoituihin yhteisöihin tehdyt sijoitukset

Strukturoituihin yhteisöihin tehtyjen sijoitusten tuottaman määräysvallan tarkastelussa arvioidaan sijoittajan valtaa ohjata sijoituskohteen merkityksellisiä toimintoja sekä sijoittajan altistumista muuttuville tuotoille. Merkityksellisiä toimintoja koskevan vallan ja muuttuville tuotoille altistumisen tarkastelu sisältää harkintaa. Määräysvallan syntymistä arvioidaan tarkemmin, kun sijoituksen tuottama osuus sijoituskohteen nettovarallisuudesta ja tuotosta ylittää 10–20 prosenttia. Sijoituskohteita konsolidoidaan tytäryrityksenä viimeistään silloin, kun OP Ryhmän osuus yhtiön muuttuvasta tuotosta ylittää 37 prosenttia ja muuttuvan tuoton ja määräysvallan välillä todetaan yhteys (Liite 79. Omistukset tytäryrityksissä, strukturoiduissa yhteisöissä sekä yhteisissä toiminnoissa). Strukturoitujen yhteisöjen laatimisperiaatteet kuvataan kappaleessa 3.

2.6 Varallisuudenhoidon OP-bonukset

Varallisuudenhoidon OP-bonukset kertyvät pääosin asiakkaiden maksamista rahastojen hallinnointipalkkioista ja sijoitussidonnaisten vakuutusten palkkioista. Näiden erien OP-bonukset ovat lähellä IFRS 15 -standardin mukaisia asiakkaalle maksettavia vastikkeita, jotka käsitellään kirjanpidossa transaktiohinnan ja täten myyntituottojen vähennyksenä. Varallisuudenhoidon palkkiotuotot kertyvät Vähittäispankki- ja Yrityspankki- segmenteistä. Varallisuudenhoidon OP-bonusten netottaminen omaisuudenhoitopalkkiotuotoista johtaisi johdon harkinnan perusteella siihen, että OP Ryhmän sekä Vähittäispankki- ja Yrityspankki- segmentin tuloslaskelmien kertyneet OP-bonukset eivät antaisi oikeata kuvaa niiden kokonaismäärästä. Tämän takia pankkitoiminnan kertyneiden OP-bonusten lisäksi myös varallisuudenhoidon OP-bonukset esitetään tuloslaskelman rivillä OP-bonukset omistaja-asiakkaille (Liite 17. OP-bonukset omistaja-asiakkaille). OP-bonusten laatimisperiaatteet kuvataan kappaleessa 18.

Arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

2.7 Liikearvon ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestaus

Liikearvo, taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat hyödykkeet sekä keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistestauksessa määriteltävä kerrytettävissä oleva rahamäärä pohjautuu usein käyttöarvoon, jonka laskemisessa on tehtävä arvioita tulevista rahavirroista ja käytettävän diskonttauskoron suhteen. Liitetiedossa 25. Aineettomat hyödykkeet kerrotaan arvonalentumistestaukseen liittyvistä keskeisistä epävarmuustekijöistä. Arvonalentumistestauksen laatimisperiaatteet kuvataan kappaleessa 10.1.

2.8 Kiinteistöt

Sijoituskiinteistöjen arvostaminen käypään arvoon pohjautuu tietyiltä osin johdon tekemiin arvioihin kohteiden markkina-arvoista (Liite 23. Sijoitusomaisuus). Omassa käytössä olevien kiinteistöjen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo perustuu johdon tekemään arvioon kiinteistön käyttöarvosta. Liitetiedossa 26. Aineelliset hyödykkeet kerrotaan käyvän arvon määrittämiseen liittyvistä keskeisistä epävarmuustekijöistä. Kiinteistöjen laatimisperiaatteet kuvataan kappaleissa 8 Sijoituskiinteistöt ja 10.1 Oman käytön kiinteistöt.

3. Yhdistelyperiaatteet

3.1 Laskentatekninen emoyhtiö

Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä määrätään, että OP Ryhmän yhdistelty tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö OP Osuuskunnan ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitiilinpäätösten yhdistelmänä. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. OP Ryhmän osuuspääoma muodostuu osuuspankkien jäsenten sellaisista osuusmaksuista, joita pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä lunastamasta. Edellä mainittujen periaatteiden mukaan OP Ryhmälle on muodostettu ns. laskentatekninen emoyhtiö (Liite 79. Omistukset tytäryrityksissä, strukturoiduissa yhteisöissä sekä yhteisissä toiminnoissa).

Laskentateknisen emoyhtiön keskinäinen omistus, sisäiset liiketapahtumat, keskinäiset saamiset ja velat, sisäinen voitonjako ja sisäiset katteet eliminoidaan.

3.2 Tytäryhtiöt, osakkuus- ja yhteisjärjestelyt

OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään laskentateknisen emoyhtiön sekä sen määräysvallassa olevien yhtiöiden tilinpäätökset. OP Ryhmällä on määräysvalta yrityksessä, jos OP Ryhmä olemalla osallisena yrityksessä altistuu sen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja OP Ryhmä pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yritystä koskevaa valtaansa (strukturoidut yhteisöt mukaan luettuina). Suurin osa tytäryrityksistä on täysin OP Ryhmän omistuksessa, jolloin ryhmän määräysvalta perustuu äänivaltaan.

OP Ryhmä toimii sijoittajana ja sijoitusrahastojen hallinnoijana erilaisissa sijoitusrahastoissa saadakseen sijoitustuottoja sekä erilaisia palkkiotuottoja. Rahastot, jotka on luokiteltu strukturoiduiksi yhteisöiksi, on konsolidoitu ryhmän tilinpäätökseen silloin, kun OP Ryhmän määräysvalta ei perustu äänioikeuksiin vaan merkityksellisten toimintojen ohjaamiseen, altistumiseen rahaston muuttuviin tuottoihin sekä rahaston hallinnon järjestämiseen. Määräysvallan muutoksia OP Ryhmään yhdistelyissä erilaisissa rahastosijoituksissa seurataan neljännesvuosittain. Määräysvallan tarkastelussa otetaan huomioon sijoittajan valta ohjata sijoituskohteen merkityksellisiä toimintoja sekä sijoittajan altistuminen muuttuville tuotoille. Kun OP Ryhmän määräysvalta lakkaa, jäljelle jäävä omistusosuus arvostetaan määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja kirjanpitoarvon muutos kirjataan tulosvaikutteisesti. Tämä käypä arvo toimii alkuperäisenä kirjanpitoarvona, kun jäljelle jäävää osuutta myöhemmin käsitellään osakkuusyhtiönä, yhteisyrityksenä tai rahoitusvaroina. Lisäksi asianomaisesta rahastosta aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjattuja määriä käsitellään ikään kuin OP Ryhmä olisi suoraan luovuttanut niihin liittyvät varat ja velat. Tämä voi tarkoittaa, että aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjatut määrät siirretään tulosvaikutteisiksi.

OP Ryhmän keskinäinen omistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankitun yhtiön yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Nettovarat ylittävä osuus hankintamenosta esitetään liikearvona. Mikäli hankintameno on pienempi kuin nettovarojen käypä arvo, erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Hankintaan liittyvät menot kirjataan toteutuessaan kuluksi. Mahdollinen lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon ja luokitellaan joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti raportointikauden päättämispäivänä.

Osakkuusyhtiöt, joissa OP Ryhmään kuuluvilla yhtiöillä on huomattava vaikutusvalta, yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Huomattava vaikutusvalta syntyy pääsääntöisesti silloin, kun ryhmä omistaa 20–50 prosenttia toisen yhtiön äänivallasta tai kun ryhmällä muutoin on huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Pääomaosuusmenetelmää sovellettaessa sijoitus kirjataan alun perin hankintamenon määräisenä ja sitä lisätään tai vähennetään kirjaamalla sijoittajan osuus sijoituskohteen hankinta-ajankohdan jälkeisistä voitoista tai tappioista. OP Ryhmän osuudet osakkuusyhtiöissä sisältävät myös hankinta-ajankohtana määritetyn liikearvon. Jos konsernin osuus osakkuusyhtiön tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei OP Ryhmä ole sitoutunut osakkuusyhtiön veloitteiden täyttämiseen.

Osakkuusyhtiöinä käsitellyt pääomasijoitusrahastot on arvostettu käypään arvoon tulosvaikutteisesti IFRS 9 -standardin mukaisesti IAS 28 -standardin sallimalla tavalla. Näiden pääomarahastojen käyvän arvon muutokset kirjataan suoraan tuloslaskelmalle ja esitetään sijoitustoiminnan nettotuotoissa (Liite 23. Sijoitusomaisuus).

Yhteisjärjestely on järjestely, jossa kahdella tai useammalla osapuolella on yhteinen määräysvalta. Yhteinen määräysvalta on järjestelyä koskevan määräysvallan pitämistä yhteisenä sopimukseen perustuen, ja se vallitsee vain silloin, kun merkityksellisiä toimintoja koskevat päätökset edellyttävät määräysvallan jakavien osapuolten yksimielistä hyväksymistä. Yhteisjärjestely on joko yhteinen toiminto tai yhteisyritys. Yhteisyritys on järjestely, jossa OP Ryhmällä on oikeuksia järjestelyn nettovarallisuuteen, kun taas yhteisessä toiminnossa OP Ryhmällä on järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia veloitteita. Kiinteistöyhtiöt yhdistellään OP Ryhmän tilinpäätökseen yhteisinä toimintoina yhdistelemällä OP Ryhmän omistusosuutta vastaava osuus kiinteistöyhtiön omaisuuseristä ja veloista.

Tilikauden aikana hankitut tytär-, osakkuus- tai yhteisjärjestelyt yhdistellään siitä hetkestä lähtien, kun OP Ryhmä on saanut määräysvallan, yhteisen määräysvallan tai huomattavan vaikutusvallan. Vastaavasti tilikauden aikana myydyt tytär-, osakkuus- tai yhteisjärjestelyt yhdistellään siihen saakka, kunnes määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta lakkaa.

Sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja voitonjako eliminoidaan tilinpäätöstä laadittaessa.

3.3 Määräysvallattomien omistajien osuudet

Tilikauden tuloksen jakautuminen laskentateknisen emoyhtiön omistajien osuuteen ja määräysvallattomien omistajien osuuteen esitetään tuloslaskelmassa, ja laajan tuloksen jakautuminen esitetään erillisessä laajassa tuloslaskelmassa. Tilikauden tulos sekä laaja tulos kohdistetaan määräysvallattomille siinäkin tapauksessa, että se johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen. Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta esitetään taseessa osana omaa pääomaa. Mikäli sijoituskohteen pääoma ei täytä IAS 32:n mukaisia oman pääoman kriteereitä, esitetään määräysvallattomien osuus nettovarallisuudesta velkana.

Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai suhteellisena osuutena hankinnan kohteen nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määritetään erikseen kullekin hankinnalle.

4. Ulkomaan rahan määräiset erät

OP Ryhmän tilinpäätös laaditaan euroina, joka on emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta. Ulkomaan rahan määräiset liiketoimet kirjataan euromääräisiksi tapahtumapäivän kurssiin tai kirjauskuukauden keskikurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset monetaariset tase-erät muutetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Ei-monetaariset tase-erät, jotka arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon, esitetään tapahtumapäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisten liiketapahtumien ja monetaaristen tase-erien muuttamisesta euroiksi syntyvät kurssierot kirjataan valuuttakurssivoitoina tai -tappioina tuloslaskelman erään Sijoitustoiminnan nettotuotot (Liite 11. Sijoitustoiminnan nettotuotot).

5. Yhteenvedo tuloslaskelmaerien esittämisestä tilinpäätöksessä

Korkokate (korkotuotot ja korkokulut)	<p>Korkoinstrumenttien saadut ja maksetut korot, saadut ja maksetut negatiiviset korot, jaksetettu nimellisarvon ja hankinta-arvon välinen erotus, korkojohdannaisten korot sekä arvonmuutos käyvän arvon suojauksessa.</p> <p>Palkkiot, joiden katsotaan olevan korvausta pankin ottamasta rahoitusinstrumenttiin liittyvästä riskistä ja joiden katsotaan kuuluvan kiinteäksi osaksi rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa.</p>
Saamisten arvonalentumiset	<p>Odotettavissa olevat luottotappiot asiakkailta, taseen ulkopuolisista eristä ja saamistodistuksista sekä lopulliset luottotappiot ja niiden palautukset.</p>
Nettopalkkio- tuotot (palkkiotuotot ja palkkiokulut)	<p>Palkkiotuotot luotonannosta, talletuksista, maksuliikkeestä, arvopapereiden välityksestä, arvopapereiden liikkeeseenlaskusta, sijoitusrahastoista, omaisuudenhoidosta, lainopillista tehtävistä, takauksista, asunnonvälityksestä, vakuutus sopimusten myyntipalkkioista ja henkivakuutuksen sijoitussopimuksista.</p> <p>Palkkiokulut luotonannosta, maksuliikkeestä, arvopapereiden välityksestä, arvopapereiden liikkeeseen laskusta, sijoitusrahastoista, omaisuudenhoidosta, takauksista ja vakuutusten myyntipalkkioista.</p>
Vakuutus- palvelutulot	<p>Vahinko- ja henkivakuutuksen vakuutusmaksutuotot, vahinko- ja henkivakuutuksen vakuutuspalvelukulut sekä jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot.</p>
Vakuutuksen nettorahoitus- kulut	<p>Vahinkovakuutuksen ensivakuutuksen liittyvät rahoitustuotot ja -kulut GMM (vakuutus sopimusvelan diskonttokoron purkautuminen, vakuutus sopimusten korkojen ja taloudellisten oletusten muutosten vaikutus sekä vakuutus sopimusten valuuttakurssierot) ja vahinkovakuutuksen jälleenvakuuttamiseen liittyvät rahoitustuotot ja -kulut.</p> <p>Henkivakuutuksen ensivakuutuksen liittyvät rahoitustuotot ja -kulut GMM (vakuutus sopimusvelan diskonttokoron purkautuminen, vakuutus sopimusten korkojen ja taloudellisten oletusten muutosten vaikutus).</p> <p>Henkivakuutuksen ensivakuutuksen liittyvät rahoitustuotot ja -kulut VFA (vakuutus sopimusten riskien pienentämisen nettorahoituserät, vakuutus sopimusten korkojen ja taloudellisten oletusten muutosten vaikutus ja vakuutus sopimusten perustana olevien erien käyvän arvon muutosten nettorahoituserät).</p> <p>Henkivakuutuksen jälleenvakuuttamiseen liittyvät rahoitustuotot ja -kulut.</p>
Kaupankäynti- tarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	<p>Pankkitoiminnan ja ryhmätoimintojen kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien saamistodistusten ja johdannaisten korkotuotot ja -kulut sekä arvostusvoitot ja -tappiot. Lisäksi osakkeiden arvostusvoitot ja -tappiot sekä osingot. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.</p>
Sijoitustoiminnan nettotuotot	<p>Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien saamistodistusten realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot, korkotuotot sekä arvonalentumiset ja niiden peruutukset.</p> <p>Vakuutustoiminnan kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien johdannaisten korkotuotot ja -kulut sekä arvostusvoitot ja -tappiot.</p> <p>Rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi sisältää vakuutuksen rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutokset, korkotuotot sekä osingot ja osuudet.</p> <p>Tuotot sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten katteena olevista varoista.</p> <p>Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset, vuokrat ja muut kiinteistöihin liittyvät kulut.</p> <p>Jaksettuun hankintamenoon kirjattujen lainojen ja muiden saamisten tuotot sekä arvonalentumiset.</p> <p>Käyvän arvon – ja pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävien osakkuusyhtiöiden tuotot.</p> <p>Sijoitussopimusvelkojen nettotuotot rahoitusveloista, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi.</p>
Liiketoiminnan muut tuotot	<p>Omassa käytössä olevien kiinteistöjen vuokra- ja myyntituotot sekä muut tuotot.</p>

Liiketoiminnan kulut	Sisältää tuloslaskelman rivit henkilöstökulut, poistot ja arvonalentumiset, liiketoiminnan muut kulut sekä siirrot vakuutuspalvelutulokseen.
Henkilöstökulut	Palkat, palkkiot, eläkekulut ja henkilösivukulut.
Poistot ja arvonalennukset	Poistot ja arvonalentumiset liikearvosta, tuotemerkeistä, vakuutus sopimukseen liittyvistä asiakassuhteista ja vakuutusten hankintamenoista sekä tietojärjestelmistä.
Liiketoiminnan muut kulut	ICT-tuotanto- ja kehittämiskulut, toimitilakulut, ostetut palvelut, viranomaismaksut, tilintarkastuskulut, tietoliikennekulut, markkinointikulut, yhteiskuntavastuukulut, vakuutus- ja varmuuskulut sekä muut kulut.
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen	Vakuustoittoiminnan liiketoiminnan kulut esitetään osana vakuutuspalvelutulosta. Tuloslaskelman rivit henkilöstökulut, poistot ja arvonalentumiset sekä liiketoiminnan muut kulut on esitetty sisältäen myös vakuutuksen liiketoiminnan kulut, jotta tuloslaskelmalta näkee suoraan koko OP Ryhmän kulujen määrät.
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden asiointista kertyy OP-bonuksia. Pankkitoiminnan ja varallisuudenhoidon OP-bonukset kirjataan ansaintakaudella kuluksi tuloslaskelman riville OP-bonukset omistaja-asiakkaille.

6. Tuloutusperiaatteet

6.1 Korkotuotot

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan efektiivisen koron menetelmällä. Efektiivisen koron menetelmästä kerrotaan tarkemmin laatimisperiaatteiden kappaleessa 7.2.1 Jaksotettu hankintameno. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Saamisen hankintameno ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin. Kiinteäkorkoisten joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan lainan juoksuajalle korkotuottoihin ja -kuluihin.

Korkokatto- ja korkoputkiluottojen johdannaisehtojen asiakasmarginaali kertyy korkokatteeseen sitä mukaan, kun asiakas maksaa johdannaisehdon mukaista lisämarginaalia (Liite 5. Korkokate)

6.2 Palkkiotuotot

Palkkioita, jotka eivät ole kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardin mukaisesti. IFRS 15 -standardin mukaiset palkkiotuotot tuloutetaan, kun palvelun sovitut suoritevelvoitteet luovutetaan asiakkaalle ja keskeisenä kriteerinä on määräysvallan siirtyminen. Palkkiotuotot kirjataan siihen määrään, johon odotetaan olevan oikeutettu asiakkaalle luovutettavia luvattuja palveluja vastaan. Palkkiokulut kirjataan suoriteperusteella nettopalkkiotuottoihin.

Vähittäispankki-segmentissä palkkioita peritään henkilöasiakkailta ja yritysasiakkailta. Palkkiotuotot koostuvat pääosin luotonannon ja maksuliikkeen palkkiotuotoista. Lisäksi vähittäispankkitoiminnassa peritään palkkioita muun muassa lainopillisista palveluista, takauksista, talletuksista, sijoitusrahastoista ja asunnonvälityksestä sekä vakuutusten myynnistä. Edellä mainitut erät koostuvat useasta sadasta erilaisesta palkkiotyypistä, joiden suoritevelvoitteet täyttyvät palkkion luonteen mukaisesti joko ajan kuluessa tai yhtenä ajankohtana. Luotonannon, takausten ja rahastojen palkkioiden suoritevelvoitteet täyttyvät pääosin ajan kuluessa, muiden vähittäispankkitoiminnan palkkioiden yhtenä ajankohtana. Vastikemäärä on palveluissa pääosin listahinta tai sopimuksessa sovittu. Omistaja-asiakkaat saavat päivittäisistä pankkipalveluista alennusta, joka huomioidaan tuloutettavien palkkioiden määrässä. Palkkiot peritään asiakkaalta kuukausittain tai palvelun suorittamisen jälkeen sopimusehtojen mukaisesti.

Yrityspankki-segmentissä palkkioita peritään henkilöasiakkailta ja yritysasiakkailta. Pankkitoimintaan liittyvät palkkiotuotot koostuvat luotonannon ja maksuliikkeen palkkiotuotoista. Lisäksi yrityspankkitoiminnassa peritään palkkioita muun muassa takauksista ja arvopapereiden liikkeeseenlaskusta. Edellä mainitut erät koostuvat useasta sadasta erilaisesta palkkiotyypistä, joiden suoritevelvoitteet täyttyvät palkkion luonteen mukaisesti joko ajan kuluessa tai yhtenä ajankohtana. Luotonannon ja takausten palkkioiden suoritevelvoitteet täyttyvät pääosin ajan kuluessa, muiden pankkitoimintaan

liittyvien palkkioiden yhtenä ajankohtana. Yrityspankki-segmentin varallisuudenhoitoon liittyvät palkkiotuotot koostuvat sijoitusrahastojen ja omaisuudenhoidon palkkioista. Varallisuudenhoitoon liittyvät palkkiot tuloutetaan pääosin ajan kuluessa sopimuskauden aikana, ja kuukausittain perittävä vastikemäärä on sopimuksen mukainen prosenttiosuus asiakkaan hallinnoitavista sijoituksista tai vakuutussäästöistä. Sijoitusrahastojen ja omaisuudenhoidon palkkiot sisältävät tuottoperusteisia palkkioita, jotka on sidottu sijoitustoiminnan menestykseen. Tuottoperusteiset palkkiot tuloutetaan vasta, kun sijoitustoiminnan menestystä mittaavat kriteerit on täytetty erittäin todennäköisesti.

Vakuutus-segmentin sopimukset, jotka eivät sisällä vakuutusriskiä, tuloutetaan IFRS 15 -standardin mukaisesti ja esitetään nettopalkkiotuotoissa. Palkkiotuotot koostuvat pääosin henkivakuutuksen sijoitussopimusten kuormitustulosta, sijoitussidonnaisten hallinnointipalkkioiden palautuksista (sijoitusrahastot) ja vakuutusten myyntipalkkioista. Henkivakuutuksen sijoitussopimukset sisältävät sijoitussopimuksista perittävän merkintäpalkkion ja hoitopalkkion. OP Ryhmän kumppanit maksavat vakuutusten myynnistä palkkiotuottoja sopimuksessa sovitun vastikkeen mukaisesti. Suoritevelvoitteet täyttyvät ajan kuluessa, ja palkkiot peritään asiakkailta kuukausittain.

Ryhmätoiminnot-segmentin palkkiot koostuvat pääosin maksuliikkeen palkkioista. Suoritevelvoitteet täyttyvät ajan kuluessa, ja vastikemäärä on sopimuksessa sovitun. Palkkiot peritään toteutuneiden maksutapahtumien mukaisesti.

Myyntituotot asiakassopimuksista esitetään liitetiedossa 7. Nettopalkkiotuotot segmenteittäin.

6.3 Osinkotuotot

Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt osingonjakopäätöksen. Osinkotuotot esitetään sijoitustoiminnan nettotuotoissa.

7. Rahoitusinstrumentit

7.1 Käyvän arvon määrytyminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa (Liite 41. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti).

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai, jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään senhetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa (esim. OTC-johdannaiset), niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan, sekä ovat yhdenmukaisia rahoitusinstrumenttien hinnoittelussa käytettävien hyväksytyjen taloudellisten menetelmien kanssa.

Arvostusmenetelminä käytetään markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen eri hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määritelty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

Epälikvideille tuotteille on tyypillistä, että hinnoittelumallilla laskettu hinta poikkeaa toteutuneesta kauppahinnasta. Toteutunut kauppahinta on kuitenkin paras osoitus tuotteen käyvästä arvosta. Toteutuneen kauppahinnan ja markkinahintoja käyttävän hinnoittelumallin avulla lasketun hinnan erotuksena saatu tulos (Day 1 profit/loss) jaksetaan tuloslaskelmaan sopimuksen voimassaoloajalle. Jaksottamatta oleva osuus tuloutetaan kuitenkin heti, mikäli tuotteelle on saatavilla aito markkinahinta tai markkinoille muodostuu vakiintunut hinnoittelukäytäntö.

OP Ryhmän sijoitusomaisuudessa ei ole merkittävää määrää epälikvidejä rahoitusvaroja.

Ryhmän henkivakuutustoimintaan liittyvät epälikvidit rahoitusvelat (sijoitussopimukset) arvostetaan IFRS 9:n perusteella käypään arvoon. Sijoitussopimusten käyvän arvon laskennassa käytetään arvostusmenetelmää, joka ottaa huomioon mm. rahan aika-arvon ja katteena olevien rahoitusvarojen käyvän arvon. Velan arvo ei voi kuitenkaan alittaa sopimuksen takaisinostoarvoa. Nämä sopimukset on luokiteltu tasolle 3 käyvän arvon hierarkiassa.

7.2 Rahoitusvarat- ja velat

OP Ryhmän rahoitusvarat esitetään liitetiedoissa 19. Käteiset varat, 20. Saamiset luottolaitoksilta, 21. Saamiset asiakkailta, 22. Johdannaissopimukset 23. Sijoitusomaisuus, 24. Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat ja 28. Muut varat. Rahoitusvelat esitetään liitetiedoissa 30. Velat luottolaitoksille, 31. Velat asiakkaille, 22. Johdannaissopimukset, 33. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, 34. Varaukset ja muut velat ja 35. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla.

7.2.1 Jaksotettu hankintameno

Jaksotettu hankintameno on se määrä, johon rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka on arvostettu alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä, vähennettynä lyhennyksillä, lisätynä tai vähennettynä alkuperäisen määrän ja erääntyvän määrän välisen erotuksen kertyneillä, efektiivisen koron menetelmää käyttäen lasketuilla jaksotuksilla ja, kun on kyse rahoitusvaroista, oikaistuna tappiota koskevalla vähennyserällä.

Efektiivisen koron menetelmää käyttäen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvelan odotettavissa olevana voimassaoloaikana saatavaksi tai suoritettavaksi arvioidut maksut tulevat diskontatuiksi täsmälleen rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräisen kirjanpitoarvon tai rahoitusvelan jaksotetun hankintameno suuruiseksi. Efektiivistä korkoa laskettaessa rahavirrat arvioidaan ottamalla huomioon rahoitusinstrumentin kaikki sopimusehdot ilman odotettavissa olevia luottotappioita ("ECL"). Laskelma sisältää kaikki sellaiset sopimusosapuolten välillä suoritettavat tai saatavat palkkiot ja korkopisteet, jotka ovat kiinteä osa efektiivistä korkoa, transaktiomenot sekä kaikki muut yli- tai alikurssit. Palkkioita, jotka ovat kiinteä osa rahoitusinstrumentin korkoa, ovat esim. lainan nostoon liittyvät toimitus- ja järjestelypalkkiot, ja ne jaksotetaan rahoitusinstrumentin odotettavissa olevalle juoksuajalle tai lyhyemmälle ajanjaksolle, jos se on asianmukaista. Palkkioita, jotka eivät ole kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään IFRS 15 -standardin mukaisesti, ja näitä ovat esim. lainan hoitoon liittyvät palkkiot.

Korkotuotot

Korkotuotot on laskettu soveltamalla efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräiseen kirjanpitoarvoon, paitsi silloin, kun kyseessä ovat rahoitusvarat, jotka eivät ole ostettuja tai alun perin myönnettyjä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja, mutta joista on myöhemmin tullut luottoriskin johdosta

arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja koska ne ovat erääntyneet yli 90 päivää (ovat vaiheessa 3). Tällöin näiden rahoitusvarojen korkojen suoriteperusteinen tuloutus loppuu ja muuttuu maksuperusteiseksi.

7.2.2. Alkuperäinen kirjaaminen ja arvostaminen

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä arvostetaan rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka käypään arvoon, ja jos kyseessä on muu kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka, siihen lisätään tai siitä vähennetään rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvelan hankkimisesta tai liikkeeseenlaskusta välittömästi johtuvat transaktiomenot. Välittömästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen rahoitusvarasta kirjataan odotettavissa olevia luottotappioita koskeva vähennyserä, jos rahoitusvara arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta. Tämä aiheuttaa tuloslaskelmaan kirjanpidollisen tappion äskettäin myönnytyistä tai äskettäin ostetuista rahoitusvaroista.

7.3 Rahoitusvarojen luokittelu ja myöhempi arvostaminen

OP Ryhmä luokittelee rahoitusvarat seuraaviin ryhmiin:

- käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat (FVTPL – Fair Value Through Profit or Loss)
- käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat (FVOCI – Fair Value Through Other Comprehensive Income)
- jaksotettuun hankintamenuun kirjattavat.

7.3.1 Luotot ja saamistodistukset

Luottojen ja saamistodistusten luokittelu ja myöhempi arvostaminen riippuvat seuraavista tekijöistä:

- OP Ryhmän liiketoimintamallista rahoitusvarojen hallinnoinnissa
- rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimukseen perustuvista rahavirtaominaisuuksista.

Näiden tekijöiden perusteella OP Ryhmä luokittelee luotot ja saamistodistukset kolmeen seuraavaan arvostusryhmään:

- Jaksotettuun hankintamenuun arvostettavia rahoitusvaroja pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Erän kirjanpitoarvo sisältää odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserän, ja korkotuotot kirjataan efektiivisen koron menetelmällä korkotuottoihin.
- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavia rahoitusvaroja pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoite saavutetaan keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja ja myymällä rahoitusvaroja. Lisäksi sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Muutokset käyvässä arvossa kirjataan käyvän arvon rahastoon. Arvon alentumisvoitot tai -tappiot sekä valuuttakurssivoitot tai -tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Kun rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta, siirretään käyvän arvon rahastoon kertynyt voitto tai tappio luokittelun muutoksesta johtuvana oikaisuna omasta pääomasta tulosvaikutteiseksi eräksi sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Efektiivisen koron menetelmää käyttäen laskettu korko kirjataan korkotuottoihin.
- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavia rahoitusvaroja pidetään kaupankäyntitarkoituksessa tai kun rahoitusvara ei täytä jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavien kriteereitä. Voitot ja tappiot kirjataan sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien saamistodistusten ja johdannaisten korkotuotot ja -kulut esitetään sijoitustoiminnan nettotuotoissa.

Liiketoimintamalli

Liiketoimintamallilla tarkoitetaan sitä, miten OP Ryhmä hallinnoi rahoitusvarojaan rahavirtojen kerryttämiseksi. OP Ryhmässä liiketoimintamallin ratkaisee, syntyvätkö rahavirrat pelkästään sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä vai sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä sekä rahavirroista, jotka saadaan myymällä rahoitusvara, vai onko kyseessä kaupankäynti. Kaupankäyntiliiketoimintamalliin kuuluvat rahoitusvarat arvostetaan tulosvaikutteisesti. Liiketoimintamallia arvioidessaan OP Ryhmä ottaa huomioon tulevat toimenpiteet liiketoimintamallin

tavoitteen saavuttamiseksi. Arviointiin kuuluu aikaisempi kokemus rahavirtojen keräämisestä, kuinka liiketoimintamallin ja sen mukaisesti hallussa pidettävien rahoitusvarojen tuloksellisuutta arvioidaan ja kuinka siitä raportoidaan yhteisön johtoon kuuluville avainhenkilöille, kuinka riskejä hallitaan ja kuinka liiketoiminnan johtajia palkitaan. Esimerkiksi OP Ryhmän myöntämiä asuntoluottoja pidetään hallussa sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi. Samoin esimerkiksi OP Ryhmän likviditeettireservisalkun liiketoimintamallin tavoitteena on kerätä sopimukseen perustuvia rahavirtoja sekä rahoitusvarojen myynti.

Liiketoimintamallin muutos

Liiketoimintamallin muutoksia odotetaan tapahtuvan harvoin sisäisten tai ulkoisten muutosten seurauksena, ja niiden täytyy olla OP Ryhmän toiminnan kannalta merkittäviä. Liiketoimintamallin muutoksista päättää OP Osuuskunnan hallitus. Liiketoimintamalli muuttuu silloin, kun OP Ryhmä hankkii tai luovuttaa jonkin liiketoiminta-alueen tai lopettaa sen toiminnan. Liiketoimintamallin muutos dokumentoidaan asianmukaisesti ko. liiketoimintayksikön toimesta, ja se käsitellään Taloudessa ja Riskienhallinnassa sen kirjanpitovaikutusten selvittämiseksi (ml. vaikutukset tappiota koskevaan vähennyserään). Yhteisön liiketoimintamallin tavoitteen muutos täytyy toteuttaa ennen luokittelun muutospäivää.

Luokittelun muutosta sovelletaan prospektiivisesti luokittelun muutospäivästä eteenpäin. Luokittelun muutospäivä on seuraavan raportointikauden ensimmäinen päivä, jota ennen päätös luokittelun muutoksesta on tehty. Aikaisempia raportointikausia ei oikaista takautuvasti.

OP Ryhmässä ei ole ollut liiketoimintamallin muutoksia vuosina 2022–2023.

Seuraavassa taulukossa esitetään erilaisten luokittelujen muutosten kirjanpitovaikutukset:

Alkuperäinen arvostusluokka	Uusi arvostusluokka	Kirjanpitovaikutus
Jaksotettu hankintameno	FVTPL	Käypä arvo määritellään luokittelun muutospäivänä. Rahoitusvaroihin kuuluvan erän aikaisemman jaksotetun hankintameno ja käyvän arvon välisestä erosta mahdollisesti aiheutuva voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.
FVTPL	Jaksotettu hankintameno	Luokittelun muutospäivän käyvästä arvosta tulee uusi bruttomääräinen kirjanpitoarvo. Efektiivinen korko määritellään luokittelun muutospäivän käyvän arvon perusteella.
Jaksotettu hankintameno	FVOCI	Rahoitusvaroihin kuuluvan erän aikaisemman jaksotetun hankintameno ja käyvän arvon välisestä erosta mahdollisesti aiheutuva voitto tai tappio kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Efektiivistä korkoa ja odotettavissa olevien luottotappioiden määrää ei oikaista luokittelun muutoksen seurauksena.
FVOCI	Jaksotettu hankintameno	Luokittelun muutospäivän käyvästä arvosta tulee uusi jaksotettu hankintameno. Aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kertynyt voitto tai tappio kuitenkin poistetaan omasta pääomasta ja kirjataan oikaisemaan rahoitusvaroihin kuuluvan erän käypää arvoa luokittelun muutospäivänä. Efektiivistä korkoa ja odotettavissa olevien luottotappioiden määrää ei oikaista luokittelun muutoksen seurauksena.
FVTPL	FVOCI	Luokittelun muutospäivän käyvästä arvosta tulee uusi kirjanpitoarvo. Efektiivinen korko määritellään luokittelun muutospäivän käyvän arvon perusteella.
FVOCI	FVTPL	Luokittelun muutospäivän käyvästä arvosta tulee uusi kirjanpitoarvo. Aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kertynyt voitto tai tappio siirretään luokittelun muutoksesta johtavana oikaisuna omasta pääomasta tulosvaikutteiseksi luokittelun muutospäivänä.

Rahavirtaominaisuudet

Silloin kun OP Ryhmän liiketoimintamalli on muu kuin kaupankäynti, OP Ryhmä arvioi, ovatko sopimukseen perustuvat rahavirrat yhdenmukaisia perustyyppisen lainanantojärjestelyn kanssa. Perustyyppisessä lainanhoitojärjestelyssä sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua ("SPPI"), jossa koron merkittävimmät osatekijät ovat korvaus rahan aika-arvosta, luottoriskistä, lainanantoon liittyvistä riskeistä ja voittomarginaalista. Valtaosa OP Ryhmän rahoitusvaroista on perustyyppisiä lainanantojärjestelyjä.

OP Ryhmän kaikki henkilöasiakkaille myönnettyt luotot ja osa yritysasiakkaiden luotoista sisältävät mahdollisuuden ennaikaiseen takaisinmaksuun. Ehdot ovat kuitenkin yhdenmukaisia perustyyppisen lainanantojärjestelyn kanssa, koska ennen eräpäivää maksettava määrä vastaa sopimuksen mukaista nimellismäärää ja kertynyttä (mutta maksamatonta) sopimuksen mukaista korkoa, joka voi sisältää lisäkorvauksen sopimuksen ennaikaisesta päättämisestä.

OP Ryhmä myöntää yritysasiakkailleen kestävän rahoituksen luottoja, joissa on sovittu yritys kohtaisten kestävyystavoitteiden saavuttamisesta (esim. kasvihuonepäästöjen vähentämisestä), jotka vaikuttavat luoton marginaalin tasoon. OP Ryhmä on arvioinut, että tällaisten sopimusten rahavirrat ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua.

Saamistodistusten rahavirtaominaisuudet testataan SPPI-työkalulla, jonka antaman palautteen pohjalta joko hyväksytään tai hylätään SPPI-testi ilman lisätutkimuksia (palautteena pass/fail) tai tutkitaan rahavirtaominaisuudet OP Ryhmän sisäisen ohjeistuksen mukaisella tavalla ennen luokittelupäätöstä (palautteena "further review required"). Menetelmä tunnistaa sopimusehdoista useita eri elementtejä, jotka vaikuttavat siihen, täytyykö SPPI-määrittäminen.

Silloin kun sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat alttiina esim. osakkeiden hintojen tai lainanottajan taloudellisen tuloksen muutoksille, ei kyseessä ole perustyyppinen lainanantojärjestely, ja tällaiset rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Tyypillisesti tällaisia ovat erilaiset rahastosijoitukset, jotka eivät täytä oman pääoman määritelmää IAS 32:n mukaisesti liikkeeseenlaskijan tilinpäätöksessä.

Rahoitusvaroihin sisältyviä kytkettyjä johdannaisia ei eroteta pääsopimuksesta, vaan ne huomioidaan sopimukseen perustuvien rahavirtojen kokonaisarvioinnissa.

Jos rahoitusvarojen hallinnoinnissa noudatettua liiketoimintamallia muutetaan, voidaan rahoitusvaroja joutua uudelleenluokittelemaan. Uudelleenluokittelua sovelletaan ei-takautuvasti luokittelun muutospäivästä lähtien. Tällaisia muutoksia odotetaan tapahtuvan hyvin harvoin.

7.3.2 Oman pääoman ehtoiset instrumentit

Oman pääoman ehtoiset instrumentit ovat instrumentteja, jotka osoittavat oikeutta osuuteen yhtiön varoista sen kaikkien velkojen vähentämisen jälkeen. Tyypillisesti tällaisia ovat osakesijoitukset.

Oman pääoman ehtoiset instrumentit arvostetaan myöhemmin käypään arvoon tulosvaikutteisesti, paitsi silloin kun OP Ryhmä on tehnyt alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattoman valinnan, jonka mukaan tietyt kaupankäyntiliiketoimintaan kuulumattomat sijoitukset oman pääoman ehtoisiin instrumentteihin, jotka muutoin arvostettaisiin käypään arvoon tulosvaikutteisesti, käsitellään siten, että käyvän arvon myöhemmät muutokset esitetään muissa laajan tuloksen erissä. Tällaisia sijoituksia ei tällä hetkellä ole. Näiden sijoitusten myyntivoittoja tai -tappioita ei kirjata tulosvaikutteisesti, mutta niiden osingot kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin. Osingot kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä oman pääoman ehtoista sijoituksista kirjataan tuloslaskelmaan sijoitustoiminnan nettotuottoihin.

7.3.3 Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttaminen

Maksusuunnitelman muutoksia tehdään normaaliin asiakassuhteen hoitoon kuuluvana toimenpiteenä, mutta myös tilanteissa, joissa asiakkaan maksukyky on heikentynyt. Heikentyneen maksukyvyn takia annettu myönnytys merkitään lainanhoitojoustoksi, joka on tyypillisesti esimerkiksi lyhennysvapaa rajoitetuksi ajaksi. Yleensä näissä tilanteissa lainan sopimukseen perustuvat rahavirrat neuvotellaan uudelleen tai niihin tehdään muutoin muutoksia, eivätkä ne johda kyseisen lainan taseesta pois kirjaamiseen. Tällöin lasketaan lainan bruttokirjanpitoarvo uudelleen ja kirjataan tehdystä muutoksesta aiheutuva voitto tai tappio tuloslaskelmaan korkokatteeseen. Lisäksi lainan luokittelu lainanhoitojoustoksi

siirtää lainan vähintään arvonalentumisvaiheeseen 2 ja koko voimassaoloajalta laskettavan odotettavissa olevan luottotappion piiriin vähintään kahdeksi vuodeksi, kunnes asiakkaan maksukyky on tervehtynyt.

Lainanhoitojouston tervehtymisen edellytyksenä on myös, että vähintään kahden vuoden koeajan jälkeen:

- Vähintään puolet saamisen koeajasta asiakas on suorittanut säännöllisiä ja oikea-aikaisia maksuja ja tämän myötä on maksettu huomattava kokonaismäärä pääomasta tai korosta.
- Yksikään asiakkaan vastuista ei ole ollut erääntyneenä yli 30 päivää edellisen kolmen kuukauden aikana.

Maksusuunnitelmien muutosten kehitystä raportoidaan säännöllisesti johdolle asiakkaiden maksukykyä kuvaavana mittarina.

Jos lainaehtoihin tehtävät muutokset ovat merkittäviä tai laina muutoin neuvotellaan uudelleen, OP Ryhmä kirjaa alkuperäisen lainan pois taseesta ja kirjaa samalla taseeseen muutetun uuden lainan. Tällöin muutoksen tekemisajankohta on lainan alkuperäinen kirjaamisajankohta, kun muutettuun lainaan sovelletaan arvonalentumista koskevia vaatimuksia. Tyypillisesti tämä tarkoittaa, että tappiota koskevan vähennyserän määrä vastaa 12 kuukaudelta odotettavissa olevia luottotappioita. OP Ryhmä luokittelee muutoksen syyt ja vakavuusasteet sisäisellä luokituksella, jolla seurataan, onko taseesta pois kirjaamiseen yhteydessä ollut näyttöä siitä, että muutettu laina on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut. Tällöin se kirjataan alun perin myönnettynä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneena rahoitusvaroihin kuuluvana eränä. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi tilanteessa, jossa ongelmalliseen omaisuuserään on tehty huomattava muutos.

Muutoin rahoitusvaroihin kuuluvat erät kirjataan pois taseesta silloin, kun sopimukseen perustuvat oikeudet rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaavat olemasta voimassa tai kun OP Ryhmä siirtää rahoitusvaroihin kuuluvan erän toiselle osapuolelle ja siirto täyttää taseesta pois kirjaamisen edellytykset.

7.3.4 Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat vakuutusyhtiöiden rahoitusvarat

Vakuutusyhtiön korkotasetta (ALM) tarkastellaan ja hallitaan kokonaisuutena. Korkotaseella tarkoitetaan likvidien korkosijoitusten, korkojohdannaisten ja vastuuvelan muodostamaa kokonaisuutta. Sijoituspolitiikan korkoriskinhallintastrategiassa määritellään miten ja millä tavoin yhtiö on valmis kantamaan avointa riskiä suhteessa vastuuvelan markkinarisktiin. Korkosijoituksilla ja -johdannaisilla hallitaan vastuuvelan markkinariskejä. Korkosijoitukset ovat pääsääntöisesti valtio- tai yrityslainoja ja johdannaiset käytännössä koronvaihtosopimuksia tai optioita niihin. Strategisen allokation peruspainot ja sijoitustaseen tavoiteltu korkoherkkyyssuhde on määritelty niin, että sijoitustaseen riskikorjattu tuotto on mahdollisimman korkea huomioiden markkinatilanne, yhtiön riskinkantokyky ja vakavaraisuustavoitteet.

Rahoitusvarojen luokittelu seuraa sijoituspolitiikkaa ja OP Ryhmä on nimenomaisesti luokitellut kaikki vakuutussopimusten katteena olevat rahoitusvarat käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi (käyvän arvon optio), jotta saadaan poistettua tai merkittävästi vähennettyä ns. kirjanpidollista epäsymmetriaa näiden rahoitusvarojen ja niihin liittyvien vakuutussopimusvelkojen arvostamisessa, joiden rahoituserien arvonmuutos kirjataan myös tulosvaikutteisesti.

Tämä rahoitusvarojen luokittelu koskee kaikkia Pohjola Vakuutuksen ja OP-Henkivakuutustoiminnan sijoituksia. Henkivakuutustoiminnan sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset, jotka voivat olla sekä korko- että osakesijoituksia luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi, koska vastaava vakuutussopimusvelka tai sijoitussopimusten velka kirjataan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Taseen rivi Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat sisältävät sekä IFRS 17 Vakuutussopimukset että IFRS 9 Rahoitusinstrumentit standardien mukaan arvostettujen sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten katteena olevat varat. Näiden varojen arvonmuutos esitetään tuloslaskelmassa erässä Sijoitustoiminnan nettotuotot.

7.4 Arvonalentuminen

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan kaikista jaksotettuun hankintamenoan arvostettavista ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista tase-eristä (muut kuin oman pääoman ehtoiset instrumentit) sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista ja takaus sopimuksista (Liite 37. Saamisten ja saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä). Odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan jokaisena raportointipäivänä, ja ne kuvastavat:

- vinoutumatonta ja todennäköisyyksillä painotettua rahamäärää, joka määritetään arvioimalla mahdollisten tulemien vaihtelualue
- rahan aika-arvoa ja
- järkevää ja perusteltavissa olevaa informaatiota, joka on raportointipäivänä saatavissa ilman kohtuuttomia kustannuksia tai ponnisteluja ja joka koskee toteutuneita tapahtumia, vallitsevia olosuhteita ja ennusteita tulevista taloudellisista olosuhteista.

7.4.1 Sopimusten luokittelu kolmeen arvonalentumisvaiheeseen

Sopimukset luokitellaan kolmeen eri vaiheeseen. Eri vaiheet kuvastavat luoton laadun heikkenemistä alkuperäisen kirjaamisen jälkeen.

- Vaihe 1: sopimukset, joiden luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi alkuperäisestä ja joille lasketaan 12 kuukauden ECL.
- Vaihe 2: sopimukset, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi alkuperäisestä ja joille lasketaan koko voimassaoloajan ECL.
- Vaihe 3: Järjestämättömät sopimukset, joille lasketaan myös koko voimassaoloajan ECL.

Maksukyvyttömyden (default) määritelmä

OP Ryhmässä sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaisessa laskennassa samaa maksukyvyttömyden määritelmää kuin sisäisissä luottoriskimalleissa. Maksukyvyttömyyttä arvioidaan OP Ryhmän sisäisellä maksukäyttäytymiseen perustuvalla luokittelujärjestelmällä. Henkilöasiakkaissa maksukyvyttömyden määritelmää sovelletaan sopimuskohtaisesti, kun taas yritysasiakkaissa tarkastellaan asiakaskokonaisuutta. Asiakas luokitellaan maksukyvyttömäksi, kun asiakkaan takaisinmaksua pidetään epätodennäköisenä, esimerkiksi kun asiakkaalla on julkinen maksuhäiriö tai sille on myönnetty lainanhoitajousto, jossa lainan nykyarvo pienenee enemmän kuin 1 prosenttia. Maksukyvyttömyys laajenee henkilöasiakkaissa maksukyvyttömän velallisen kaikkiin luottovelvoitteisiin, kun merkittävä osa (20 prosenttia) henkilöasiakkaan vastuista on maksukyvyttömiä. Lisäksi sopimus on maksukyvytön viimeistään silloin, kun rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä maksu on viivästynyt yli 90 päivää.

Asiakkaan maksukyvyttömyys päättyy, kun se ei enää täytä maksukyvyttömyden määritelmää ja sen jälkeinen 6–12 kuukauden koeaika on päättynyt.

Maksukyvyttömyden määritelmä perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EU N:o 575/2013 (CRR) artiklaan 178 sekä Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeistukseen maksukyvyttömyden määritelmän soveltamisesta EBA/GL/2016/07 ja EBA/RTS/2016/06).

Järjestämättömän (non-performing) vastuun määritelmä

Järjestämättömän vastuun määritelmä sisältää aiemmin käytetyn maksukyvyttömyden määritelmän mukaisten vastuiden lisäksi järjestämättömien lainanhoitajoustopollisten saamisten koeajat, ennen kuin ne voidaan luokitella terveiksi (performing). Järjestämätön vastuu määritellään Vakavaraisuusasetuksen (EU) N:o 575/2013 47a artiklan mukaisesti. OP Ryhmä käyttää järjestämätöntä vastuuta arvonalentumisvaiheen 3 luokittelun kriteerinä.

Lisäksi sopimukset, jotka on alun perin myönnetty arvoltaan alentuneina, ovat aina koko voimassaoloajan odotetun tappion laskennan piirissä (POCI).

Luottoriskin merkittävä lisääntyminen

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan sopimuskohtaisesti joko 12 kuukaudelle tai koko voimassaoloajalle riippuen siitä, onko instrumentin luottoriski lisääntynyt raportointipäivänä merkittävästi alkuperäisestä. Luottoriskin merkittävä lisääntymistä arvioidaan sopimuskohtaisesti sekä laadullisilla että määrällisillä kriteereillä. Lainanhoitajoustoja ja siihen rinnastettavaa kovenanttirikkomusta, pidetään laadullisena kriteerinä luottoriskin merkittävästä lisääntymisestä ja siten siirroille arvonalentumisvaiheeseen 2. Samoin ennakkovaroitusjärjestelmän tuottamaa tarkkailulistamerkintää sekä annualisoidun PD:n yli kolminkertaista kasvua alkuperäisestä pidetään kriteereinä luottoriskin merkittävästä lisääntymisestä. Annualisoidun PD:n pitää olla kuitenkin yli 0,3 prosenttia, joten tässä sovelletaan IFRS 9 -standardin sallimaa ns. alhaisen luottoriskin olettaa.

OP Ryhmä on sisällyttänyt suhteellisia ja absoluuttisia kynnysarvoja luottoriskin merkittävän luottoriskin määrällisen lisääntymisen määrittämiseen ottaen huomioon kaikki olennainen ja perusteltavissa oleva informaatio.

Määrällinen muutos arvioidaan koko voimassaoloajan PD-lukujen (PD-käyrä) suhteellisen muutoksen perusteella. Alkuperäinen koko voimassaoloajan PD-käyrä lasketaan luoton myöntöhetkellä huomioiden makroekonomiset tekijät. Seuraavaksi määritellään luonnollinen hyväksyttävä vaihteluväli sille, milloin luottoriskin ei katsota lisääntyneen merkittävästi lainan jäljellä olevan maturiteetin aikana. Hyväksyttävä vaihteluväli on mallinnettu erikseen henkilö- ja yritysasiakkaille. Tuloksena saadaan ns. kynnysarvokäyrä, johon kunakin raportointipäivänä verrataan senhetkistä jäljellä olevaa koko voimassaoloajan PD-käyrää: jos kynnysarvo ylittyy, luottoriski on kasvanut merkittävästi ja luotosta kirjataan koko luoton juoksuajalle laskettu luottotappio. Tämän suhteellisen muutoksen rajan lisäksi edellytetään, että luottoluokassa on tapahtunut heikennys alkuperäisestä, jotta siirtyminen koko voimassaoloajan ECL-laskentaan ei tapahdu vain ajan kulumisen perusteella. Lisäksi heikoimpiin luottoluokkiin (E+, E, E-, 9,0, 9,5 ja 10,0) sovelletaan absoluuttista luottoluokan rajaa.

Edellä mainittujen kriteerien lisäksi rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä luottoriski on lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, jos sopimukseen perustuvat maksut ovat viivästyneet yli 30 päivää.

OP Ryhmä seuraa säännöllisesti, miten tehokkaasti edellä mainitut kriteerit havaitsevat luottoriskin merkittävän lisääntymisen ennen kuin sopimukseen perustuvat maksut ovat erääntyneet yli 30 päivää, ja että sopimukset eivät yleensä siirry arvonalentumisvaiheesta 1 suoraan arvonalentumisvaiheeseen 3, ja tekee suhteellisen muutoksen laskutapaan tarvittavat kalibroinnit.

7.4.2 Laskentamenetelmät

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan pääosin järjestelmäperusteisesti maksukyvyttömyyden todennäköisyys/tappio-osuus -menetelmällä (PD/LGD-menetelmä) sopimuskohtaisesti kaikille henkilö- ja yritysasiakkaiden vastuille. Tämän lisäksi suurimmille tarkkailulistalla ja R-ratingmallin piirissä oleville yritys vastuille, joiden vastuut ovat lähtökohtaisesti päätyneet ECL-laskennan vaiheeseen 2 tai 3 käytetään asiantuntija-arvioon perustuvaa kassavirtaperusteista ECL laskentamenetelmää.

7.4.2.1 PD/LGD-menetelmä

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan käyttäen mallinnettuja riskiparametreja ja kaavalla probability of default (PD) x loss given default (LGD) x exposure at default (EAD) kaikille portfolioille sopimuskohtaisesti, ja ne kuvastavat odotuksia tulevista luottotappioista raportointipäivänä. PD kuvaa maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä yllä kuvatun maksukyvyttömyyden määritelmän mukaisesti. LGD kuvaa tappio-osuutta maksukyvyttömyyshetkellä, ja siihen vaikuttaa mm. vakuuksien ja erilaisten takauksien määrä ja tyyppi. EAD kuvaa vastuun määrää maksukyvyttömyyshetkellä sisältäen taseessa olevan vastuun (pääoman ja kertyneen koron) sekä odotetun käytön taseen ulkopuolisista eristä maksukyvyttömyyshetkellä.

ECL-laskenta perustuu kolmeen eri skenaarioon. Riskiparametrit PD, LGD ja EAD lasketaan vuosikohtaisesti kussakin skenaariossa. Vuosittaiset ECL-luvut diskontataan raportointipäivään, ja eri skenaarioiden luvuista lasketaan todennäköisyyksillä painotettu ECL. Diskonttaustekijänä käytetään sopimuksen efektiivistä korkoa tai sen arviota. Sopimuksen jäljellä oleva maturiteetti on rajoitettu laskennassa maksimissaan 30 vuoteen.

Sopimuksen koko voimassaoloajan maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (lifetime PD) mallit on tehty erikseen henkilöasiakkaille ja yritysasiakkaille. PD-malleihin vaikuttaa keskeisesti sopimuksen luottoluokka, luoton ikä (henkilöasiakkaat) sekä mallin alasegmentti, joka määrytyy yritysasiakkaille luokittelumallin perusteella ja henkilöasiakkaille tuotetyypin perusteella. Lisäksi PD-estimaatit ovat riippuvaisia makrotaloudellisista tekijöistä ja niiden ennusteista kussakin skenaariossa. Yritysvastuiden lifetime PD-mallissa makrotaloudellisina selittävinä käytetään BKT:n muutosta ja reaalikorkoa. Henkilöasiakkaiden lifetime PD-mallissa makrotaloudelliset tekijät on jaettu tarkemmin segmentteittäin ja esimerkiksi asuntoluotoissa käytetään BKT:n muutosta ja euribor 12 kk -korkoa, josta on poistettu BKT:n ja inflaation vaikutus, ja valmiusluotoissa BKT:n muutosta ja euribor 3 kk -reaalikorkoa.

Sopimuksen koko voimassaoloajan tappio-osuusmalli (lifetime LGD) koostuu kolmesta komponentista: 1) maksukyvyttömyystilasta toipumisen todennäköisyydestä, 2) vakuudellisesta palautusosuudesta ja 3) vakuudettomasta palautusosuudesta. Eri komponenttien arvot riippuvat keskeisesti tuotetyypistä, toimialasta (yritykset), vakuustyyppistä ja ajasta, kuinka kauan sopimus on ollut maksukyvyttömänä.

Sopimuksen koko voimassaoloajan tappio-osuusmalli (lifetime LGD) koostuu kolmesta komponentista:

- maksukyvyttömyystilan toipumistodennäköisyydestä
- vakuudellisesta palautusosuudesta
- vakuudettomasta palautusosuudesta.

Henkilöasiakasvastuilla maksukyvyttömyyden toipumistodennäköisyys on estimoitu tuoteluokkatasolla, kun taas yritysasiakasvastuiden osalta estimaatit ovat toimialakohtaisia. Vakuudellinen palautusosuus kuvaa kuinka paljon vakuuksista saatavat kassavirrat kattavat jäljellä olevasta vastuun määrästä. Vakuudellinen palautusosuus lasketaan vakuuksien markkina-arvon aliarvostuksen (ns. "haircut") avulla. Markkina-arvon aliarvostukset on estimoitu vertaamalla vakuuslajeittain vakuuksien realisointihintoja suhteessa vakuuksien käypiin arvoihin huomioiden lisäksi vakuuden haltuunotosta ja myymisestä aiheutuvat suorat kulut. Lopuksi markkina-arvon aliarvostusestimaatteihin on lisätty varovaisuusmarginaali vakuusdataan ja estimointiin liittyvien epävarmuuksien vuoksi. Vakuudeton palautusosuus kuvaa kassavirtoja, jotka on estimoitu tuoteluokkatasolla jäljellä olevalle vastuumäärälle, jota vakuudellinen palautusosuus ei kata.

Arvonalentumisvaiheen 3 vakuudettoman palautusosuuden sekä toipumisosuuden estimaatit ovat ajasta riippuvaisia siten, että ne laskevat maksukyvyttömyys- tai perintäajan kasvaessa.

Makrotaloudelliset tekijät ja niiden ennusteet vaikuttavat kahteen ensimmäiseen komponenttiin.

Sopimuksen koko voimassaoloajan vastuu maksukyvyttömyyshetkellä (lifetime EAD) perustuu tuotetyypistä riippuen sopimuksen mukaisiin kassavirtoihin, odotettuun käyttöasteeseen, ennenaikaisen takaisinmaksun todennäköisyyteen ja maturiteettimalliin.

Sopimuksen voimassaoloajan määrittäminen

Sopimuksen voimassaoloaika on velkakirjalainoilla sopimuksen mukainen maturiteetti, joka ottaa huomioon maksusuunnitelman mukaiset lainan lyhennykset. Ennenaikaisen takaisinmaksun mallia sovelletaan vakuudellisiin velkakirjalainoihin (pl. maksukyvyttömät), mutta se ei lyhennä sopimuksen maturiteettia vaan huomioidaan osana sopimuksen EAD:tä.

Valmiusluotot (esim. luottokortit) ovat toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia, ja niille on mallinnettu odotettu maturiteetti. Mallinnettu maturiteetti riippuu tuotetyypistä ja luottoluokasta, ja se on keskimäärin noin 13 vuotta.

Luottolupauksille, pankkitakauksille ja valmiusluotoille huomioidaan vaiheessa 3 maksukyvyttömyyden jälkeiset lisänostot CCF-kertoimella.

Tulevaisuuteen suuntautuva informaatio

Laskentamalliin sisällytetään tulevaisuuteen suuntautuvaa informaatiota ja makroekonomisia skenaarioita. OP Ryhmän ekonomistit päivittävät makroekonomiset skenaariot neljännesvuosittain, ja ne ovat samoja, joita muutoinkin käytetään OP Ryhmän taloudellisessa suunnittelussa. Makrotaloudelliset ennusteet kattavat 2–3 vuotta taloudellisten skenaarioiden perusrasta. Tämän jälkeen skenaario konvergoituu kohti talouden pitkän aikavälin tasapainoa. Pitkän aikavälin tasapainossa BKT ja osa muista muuttujista lasketaan tuotantofunktiomenetelmällä. Vaihtoehtoiset skenaariot perusuran uran ympärillä määritellään käyttämällä vektoriautoregressiivistä mallia, jossa muuttujien yhteistodennäköisyysjakaumasta ratkaistaan kunkin muuttujan urat halutuilla todennäköisyyksillä. Muuttujien todennäköisyysjakauma perustuu historiassa havaittuihin taloudellisiin sokkeihin ja muuttujien välisiin korrelaatioihin. Vaihtoehtoisia skenaarioita määriteltäessä huomioidaan myös OP Ryhmän talousennusteen ennustevirheet. Käytettäviä skenaarioita on kolme: perus, vahva ja heikko. Käytetyt makroekonomiset tekijät ovat: BKT:n kasvu, työttömyysaste, investointien kasvu, inflaatio, ansiotason muutos, 12 kk euribor -korko ja 3 kk euribor -reaalikorko. Lisäksi asuntojen hintaindeksiä käytetään LGD-malleissa.

Makroekonomisten ennusteiden laatiminen ja niiden heijastaminen tulevaisuuteen aina 30 vuoteen saakka sisältää suuren määrän epävarmuutta, ja siten toteutuneet tulokset voivat merkittävästi poiketa ennustetusta. OP Ryhmä on analysoinut, että ECL-laskennassa käytettävien riskiparametrien komponenttien ja makroekonomisten tekijöiden

muutoksen suhde ei ole lineaarinen. Näin ollen makroekonomiset ennusteet edustavat OP Ryhmän parasta näkemystä mahdollisista skenaarioista ja lopputulemista.

Makrotaloudelliset ennusteet ja ESG

Makrotaloudellisissa skenaarioissa huomioidaan ilmastomuutoksesta, siihen liittyvästä talouden muutoksesta ja sopeutumisesta johtuvia vaikutuksia talouteen. Makroskenaarioiden laskennassa on tehty arvio talousvaikutuksista, jossa fossiilisen energian käyttöä vähennetään siten, että hiilineutraalisuus 2035 mennessä saavutetaan. Tässä skenaariossa Suomen BKT:n kasvuaste on keskimäärin 0,3 prosenttiyksikköä perusskenaariota hitaampaa usean vuoden ajan. Laskelma voi kuitenkin yliarvioida talouskasvun hidastumista, jos talouden sopeutumiskyky osoittautuu tavanomaista paremmaksi. Tämän vuoksi kielteinen vaikutus sisältyy heikompaan skenaarioon.

Ilmastomuutoksen talousvaikutuksia koskevia arvioita tullaan tarkentamaan sitä mukaa, kun vaikutuksista kertyy uutta tutkimustietoa, jota voidaan soveltaa skenaariolaskelmiin niiden kattamalla ajanjaksolla.

7.4.2.2 Asiakaskohtainen asiantuntija-arvioon perustuva kassavirtaperusteinen ECL-menetelmä

Asiantuntija ECL -testausmenetelmällä arvioitavien asiakkaiden kohdejoukkona on tarkkailulistalla R-ratingmallin piirissä olevat yritysastapuolet, joiden vastuut ovat lähtökohtaisesti päätyneet ECL-laskennan vaiheeseen 2 tai 3. Asiantuntija-arvio laaditaan rating- tai luottopäätöksen yhteydessä.

Laskennassa hyödynnettävä eteenpäin katsova informaatio on osa luottoanalyytikon laatimaa yrityksen luottokelpoisuusarviota ja rating-esitystä, jossa otetaan kantaa liiketoiminnan, markkinoiden, kilpailutilanteen sekä ennustetun kassavirran kehitykseen. Laskennassa otetaan huomioon myös makrotaloudellisten muuttujien vaikutusta kuvaavat skenaariot (vahva, perus ja heikko), ja niiden perusteella lasketaan asiakkaan painotettu odotettu luottotappio. Skenaarioiden määrittelyssä hyödynnetään PD/LGD-mallissa käytettyjä skenaarioita.

Kun asiakaskohtaisessa asiantuntija-arvioon perustuvassa ECL-laskennan piirissä oleva asiakas ei enää täytä maksukyvyttömän kriteereitä ja se on rating-prosessin yhteydessä tunnistettu ja luokiteltu ”terveeksi” vastapuoleksi, se poistuu tämän menetelmän piiristä ja palautuu normaalin PD/LGD-mallin mukaiseen odotetun luottotappion laskennan piiriin.

7.4.3 Saamistodistusten arvonalentuminen

Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavien saamistodistusten odotettu tappio kirjataan tulosvaikutteisesti ja oikaisemaan käyvän arvon rahastoa.

OP Ryhmä käyttää saamistodistusten odotetun tappion laskennassa luottoluokitustietoihin pohjautuvaa mallia.

Mallissa haetaan ostoerille sekä hankintahetken että raportointihetken luottoluokitukset ja konvertoidaan ne PD-luvuiksi. Ensijaisesti käytetään ulkoisten luottoluokitusten keskiarvoja, toissijaisesti sisäistä luottoluokitusta, mikäli ulkoisia luokituksia ei ole.

PD:t vastaavat historiallisia toteutuneita maksukyvyttömyksiä luottoluokitusluokittain kullekin aikavälille luottoluokituksen antohetkestä. Historiadata, johon määritetty vastaavuus pohjautuu, on kattava ja pitkälti aikaväliltä. LGD:t vastaavat myös tutkittuja historiallisia toteutuneita sijoitus-/vakuuslajeittain (senioriteetti, covered bond-status) eikä niitä erikseen arvioida liikkeeseenlaskija- tai sijoituskohtaisesti. Koska ulkoiset luottoluokitukset mittaavat PD:n sijaan kokonaisluottoriskiä (ECL), vaikuttaa niiden tapauksessa LGD ainoastaan ECL:n jakautumiseen PD- ja LGD-komponenttien välillä.

7.4.3.1 Saamistodistusten luokittelu arvonalentumisvaiheisiin

Vaiheeseen 2 siirretään sellaiset sijoitukset, joiden yhden vuoden PD on kaksinkertaistunut siten, että prosenttiyksiköissä muutos on vähintään 0,2, sijoitukseen on myönnetty lainanhoitojousto tai sen maksut ovat yli 30 päivää erääntyneet. Vaiheeseen 3 luokitellaan maksukyvyttömään liikkeeseenlaskijaan liittyvät sijoitukset, jos sen maksut ovat erääntyneet yli 90 päivää tai jos asiakas on ongelma-asiakas.

7.4.4 Taseen ulkopuolisten erien arvonalentuminen

Useisiin OP Ryhmän tarjoamiin tuotteisiin kuuluu vakiona tai jossain elinkaaren vaiheessa nostovara, limiitti tai muu taseen ulkopuolinen luottositoumus. Esimerkiksi valmiusluottoihin, kuten luottokortteihin ja luotollisiin tileihin, sisältyy sekä laina että sitoutuminen nostamattomaan osuuteen. Lisäksi OP Ryhmä on myyjäosapuolena erilaisissa takauksissa kuten rahoitustakauksissa sekä muissa kaupallisissa tai viranomaistakauksissa, joihin kaikkiin sovelletaan IFRS 9 -standardin arvonalentumisen sääntöjä. Luottositoumusten ja takaussopimusten osalta alkuperäisen kirjaamisen katsotaan arvonalentumista koskevia vaatimuksia sovellettaessa tapahtuneen päivänä, jona OP Ryhmästä tulee peruuttamattoman sitoumuksen osapuoli. Näin ollen odotetun tappion laskennassa huomioidaan vain OP Ryhmää sitovat erät.

Näille erille lasketaan odotettu tappio samoilla periaatteilla kuin luotoille. Samoin luottoriskin merkittävää lisääntymistä arvioidaan samoin perustein. Tällaisille tuotteille mallinnetaan EAD, joka ennustaa vastuuden määrää maksukyvyttömyyshetkellä. Se sisältää sekä käyttöasteen että luottovasta-arvokertoimen. Lisäksi toistaiseksi voimassa oleville sopimuksille sovelletaan maturiteettimallia. Mallissa huomioidaan tilanteet, joissa OP Ryhmällä on sopimukseen perustuva mahdollisuus vaatia takaisinmaksua ja peruuttaa nostamatonta osuutta koskeva sitoumus, mutta se ei rajoita altistumista luottotappioille sopimuksen mukaisena irtisanomisaikana.

7.4.5 Odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaaminen

Pääsääntöisesti odotettavissa olevia luottotappioita varten kirjataan tappiota koskeva vähennyserä lainan kirjanpitoarvon vähennykseksi erilliselle tilille. Kun on kyse luottositoumuksista ja takaussopimuksista, tappiota koskeva vähennyserä kirjataan varaukseksi. Niihin tuotteisiin, joihin sisältyy sekä lainasaaminen (ts. rahoitusvaroihin kuuluva erä) että sitoumus nostamattomaan osuuteen (ts. luottositoumus), eikä OP Ryhmän ole mahdollista yksilöidä nostamatonta osuutta koskevaan sitoumukseen liittyviä odotettavissa olevia luottotappioita erillään rahoitusvaroja koskevasta komponentista, luottositoumukseen liittyvät odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan yhdessä rahoitusvaroihin kuuluvan erän tappiota koskevan vähennyserän kanssa.

7.4.6 Johdon harkintaan perustuvat arvonalentumisen lisävaraukset (management overlay)

OP Ryhmä voi tehdä tilanteissa, joissa jokin ulkopuolinen tekijä muuttuu erittäin nopeasti (esimerkiksi maailmanlaajuisissa kriiseissä, kuten pandemia tai sota tai Euribor korkojen nousu) johdon arvioon perustuvan ECL-varauksen. Varaus on tilapäinen ja voimassa niin kauan, kunnes ECL-laskennassa käytettävät riskiparametrit on päivitetty kuvaamaan muuttunutta tilannetta. Toistaiseksi OP Ryhmässä on käytetty vain tappiota koskevan vähennyserän määrään kohdistuvia ns. post-model management overlayä. OP Ryhmässä voidaan kuitenkin tehdä myös ns. in-model management overlayä eli esim. PD riskiparametriin. Tehtyihin johdon harkintaan perustuviin arvonalentumisen lisävarauksiin sovelletaan tiukkoja seurantakriteerejä ja niistä raportoidaan ylimmälle johdolle neljännesvuosittain.

7.4.7 Lopullisen luottotappion kirjaaminen

Lopullisen luottotappion kirjaaminen on taseesta pois kirjaamiseen johtava tapahtuma. Silloin kun rahoitusvaroihin kuuluvaa erää ei voida kohtuudella odottaa saavan perityksi kokonaan tai osaksi, kirjataan lopullinen luottotappio pienentämään suoraan rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräistä kirjanpitoarvoa.

Laina kirjataan pois taseesta, kun vakuudet on realisoitu tai kun konkurssipesän loppukokous on pidetty tai kun pesänhoitajalta on saatu ilmoitus, ettei jako-osuutta tule, velkajärjestely tai yrityssaneeraus on päätynyt tai kun perintä on lopetettu. Vuoden 2022 alusta lähtien OP Ryhmässä on kirjattu kertymättä jäävä osuus osaluottotappiona jo siinä vaiheessa, kun velkajärjestelyn tai yrityssaneerauksen maksuohjelma on vahvistettu, eikä luotossa ole muita osallisia tai realisoitavaa omaisuutta. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuuksi.

7.5 Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta (Liite 19. Käteiset varat).

7.6 Rahoitusvelkojen luokittelu ja myöhempi arvostaminen

Rahoitusvelkoja ovat talletukset ja muut velat luottolaitoksille ja asiakkaille sekä liikkeeseen lasketut velkakirjat ja muut rahoitusvelat.

Rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä lukuun ottamatta johdannaisvelkoja, jotka arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Lisäksi velat vakuutusyhtiöiden myöntämistä sijoitussopimuksista, joilla ei ole oikeutta harkinnanvaraiseen lisäetuun, luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi. Kaupankäyntivelkoihin luokitellaan myös veloitteet toimittaa vastapuolelle arvopapereita, jotka on myyty, mutta jotka eivät ole omistuksessa myyntihetkellä (lyhyeksi myynti).

OP Ryhmä on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä nimenomaisesti luokitellut tiettyjä rahoitusvelkoja käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi vähentääkseen kirjanpidollista epäsymmetriaa.

Rahoitusvelat (tai rahoitusvelan osa) poistetaan taseesta silloin, kun velka on lakannut olemasta olemassa – toisin sanoen, kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut.

Jos OP Ryhmä vaihtaa rahoitusvelkoja alkuperäisten lainanantajien kanssa ja jos niiden ehdot poikkeavat huomattavasti toisistaan, vaihtoa on käsiteltävä alkuperäisen rahoitusvelan kuoletuksena. Tällöin syntyneet menot tai palkkiot kirjataan osana kuolettamisesta johtuvaa voittoa tai tappiota. Jos vaihtoa tai muutosta ei käsitellä kirjanpidossa kuoletuksena, lasketaan muutetun rahoitusvelan jaksotettu hankintamenu uudelleen diskonttaamalla muutetut sopimusperusteiset rahavirrat käyttämällä alkuperäistä efektiivistä korkokantaa. Rahoitusvelan jaksotetun hankintamenuun muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Syntyneillä menoilla tai palkkioilla oikaistaan velan kirjanpitoarvoa, ja ne kirjataan kuluiksi ehdoiltaan muuttuneen velan jäljellä olevana juoksuaikana. OP Ryhmä ei ole tehnyt rahoitusvelkojen vaihtoja olemassa oleviin rahoitusvelkoihin.

7.7 Nettoutus

Taseessa nettoutetaan sellaiset rahoitusvarat ja -velat, joissa OP Ryhmällä on tarkasteluhetkellä laillisesti toimeenpantavissa oleva kuittausoikeus tavanomaisessa liiketoiminnassa sekä laiminlyönti-, maksukyvyttömyys- ja konkurssitapauksissa, ja se aikoo toteuttaa suoritukset nettomääräisesti (Liite 44. Rahoitusvarat ja -velat, jotka on vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely).

7.8 Johdannaissopimukset

Johdannaissopimukset luokitellaan suojaaviin ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin, ja ne sisältävät korkojohdannaiset, valuuttajohdannaiset, osakejohdannaiset ja luottojohdannaiset. Johdannaiset arvostetaan aina käypään arvoon (Liite 22. Johdannaissopimukset).

Finanssivastapuolten kanssa solmitut standardiehtoiset OTC-johdannaiskaupat selvitetään London Clearing Housen kanssa EMIR-asetuksen (EU 648/2012) mukaisesti. Toimintamallissa johdannaisten vastapuoleksi muuttuu päivittäisen selvitysprosessin päätteeksi keskusvastapuoli (CCP). Selvitystapana käytetään ns. clearing brokerista riippuen joko settled-to-market (STM) tai collateralised-to-market (CTM) käytäntöä. Molemmissa käytännöissä netotetaan keskusvastapuolen kanssa johdannaisten päiväkohtaiset maksut. Lisäksi päivittäin joko maksetaan tai saadaan käteissuorituksella johdannaisten käyvän arvon muutos (variation margin). STM-käytännössä päivittäinen suoritus on sopimusperusteisesti määritetty lopulliseksi maksuksi ja osaksi johdannaissopimuksen rahavirtoja. Päivittäinen suoritus kirjataan tulosvaikutteisesti käyvän arvon muutokseksi. Tällöin johdannaissopimukselle ei jää muuta käyvän arvon muutosta kuin OP:n ja CCP:n välinen arvostusero. Ero kirjataan taseeseen johdannaissuorituksiin tai -velkoihin. CTM-käytäntö poikkeaa STM-käytännöstä siten, että päivittäistä suoritusta ei ole sopimusperusteisesti määritetty lopulliseksi maksuksi vaan vakuudeksi. Se kuitenkin nettoutetaan taseessa johdannaisten käyvän arvon kanssa. Muut johdannaiset esitetään taseessa bruttoperiaatteella, jolloin positiiviset arvonmuutokset esitetään johdannaissuorituksina ja negatiiviset arvonmuutokset johdannaissuorituksina.

7.8.1 Suojaavat instrumentit

OP Ryhmässä on laadittu suojauslaskennassa käytettävät menetelmät ja sisäiset periaatteet, joiden mukaisesti rahoitusinstrumentti voidaan määrittellä suojaavaksi. Suojausperiaatteiden mukaisesti OP Ryhmässä voidaan suojautua korkoriskiltä, valuuttakurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta. Käyvän arvon suojauksella suojaudutaan suojattavan kohteen käyvän arvon muutoksilta ja rahavirran suojauksella suojaudutaan tulevien rahavirtojen vaihtelulta. OP Ryhmässä suojattavat riskikategoriat ovat käyvän arvon ja rahavirran korkoriskit sekä valuutariski.

Sopimuksia ei käsitellä suojauslaskennan sääntöjen mukaisesti kirjanpidossa, mikäli IAS 39:n edellyttämä suojausinstrumentin ja siihen liittyvän suojauskohteen välinen suojaussuhde ei täytä standardin kriteerejä. OP Ryhmässä

tehdään myös johdannaisopimuksia, joilla tosiasiaassa suojaudutaan taloudellisilta riskeiltä riskienhallintastrategian mukaisesti, mutta jotka eivät täytä näitä kriteerejä tai joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Näistä merkittävin on korkoriskin suojaus, joka kohdistuu vahinko- ja henkivakuutuksen euromääräisiin korkosijoituksiin. Korkosijoituksilla ja -johdannaisilla hallitaan vastuuvelan markkinariskejä. Korkosijoitukset ovat pääsääntöisesti valtio- tai yrityslainoja ja johdannaiset käytännössä koronvaihtosopimuksia tai optioita niihin ja kaikki kirjataan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Suojauslaskenta lopetetaan ei-takautuvasti, jos suojausinstrumentti erääntyy, myydään, sopimus puretaan tai toteutetaan tai suojaus ei enää täytä suojauslaskennan soveltamisen kriteereitä tai suojauksen määrittäminen perutaan. Tässä yhteydessä suojausinstrumentin korvaaminen tai jatkaminen toisella suojausinstrumentilla ei ole erääntymistä tai purkamista, jos tällainen korvaaminen tai jatkaminen on osa yhteisön dokumentoitua suojausstrategiaa. Suojausinstrumentti ei myöskään tässä yhteydessä eräänny tai purkaudu, jos johdannainen korvataan säädösten tai määräysten seurauksena niin että yksi tai useampi selvitysvastapuoli korvaa alkuperäisen vastapuolensa niin, että siitä tulee kunkin osapuolen uusi vastapuoli. Tässä yhteydessä selvitysvastapuoli on yhteisö, joka toimii vastapuolena keskusvastapuoliselvityksen tekemiseksi.

7.8.2 Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä koronvaihtosopimuksista saatujen ja niistä maksettujen korkojen erotus merkitään tuloslaskelman Sijoitustoiminnan nettotuottoihin ja niitä vastaavat siirtyvät korot taseen johdannaisopimuksiin. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien Johdannaisten arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman erään Sijoitustoiminnan nettotuotot. Johdannaisopimuksista taseeseen merkityt positiiviset arvonmuutokset kirjataan varoiksi erään Johdannaisopimukset, varat ja negatiiviset erään Johdannaisopimukset, velat.

7.9 Suojauslaskenta

Suojauslaskennalla todennetaan, että suojaussuhteessa olevan suojaavan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kumoavat suojatun kohteen vastaavat muutokset kokonaan tai osittain. Suojaavien ja suojattavien instrumenttien välinen yhteys dokumentoidaan määrämuotoisesti. Dokumentaatio sisältää tiedot riskienhallinnan periaatteista, suojausstrategiasta ja menetelmistä, joilla suojauksen tehokkuus osoitetaan. Suojauksen tehokkuus osoitetaan suojauksen tehoketkellä ja suojausperiodin aikana vertailemalla suojaavan instrumentin ja suojattavan erän käypien arvojen tai rahavirtojen muutoksia keskenään. Suojaus katsotaan tehokkaaksi, kun suojaavan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutos eliminoi suojauksen kohteena olevan sopimuksen tai portfolion käyvän arvon tai rahavirtojen muutoksesta 80–125 prosenttia.

Kuitenkin viitekorkouudistuksesta johtuen, jos retrospektiivisen tehokkuustestin todellinen tulos on kyseessä olevien rajojen ulkopuolella, arvioidaan, voiko suojauslaskenta jatkua vai tuleeko se lopettaa. Tämä sisältää muun muassa sen, että suojauksen odotetaan edelleen olevan prospektiivisesti tehokas ja että suojaussuhteen tehokkuus voidaan laskea luotettavasti. Prospektiivisessä tehokkuustestauksessa arviotaessa, onko suojaus edelleen erittäin todennäköinen, viitekorkoa ei muuteta viitekorkouudistuksen vuoksi. Tehokkuustestauksen yhteydessä arvioidaan myös viitekorkouudistuksen myötä mahdollisia markkinaosapuolista johtuvia vaikutuksia OP Ryhmän suojaussuhteisiin. OP Ryhmä lopettaa soveltamasta muutoksia suojaussuhteiden tehokkuustesteihin silloin, kun viitekorkouudistuksesta johtuva epävarmuus lakkaa vaikuttamasta suojattavan erän tai suojaavan johdannaisten viitekorkoihin perustuviin rahavirtoihin tai kun suojaussuhde lopetetaan. OP Ryhmä soveltaa IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa ja siihen liittyviä viitekorkouudistuksen tuomia muutoksia.

OP Ryhmässä on viitekorkotyöryhmä, jonka tehtävänä on seurata viitekorkojen uudistusprosessin etenemistä ja vaikutuksia OP Ryhmälle sekä raportoida kehityksestä johdolle säännöllisesti. OP Ryhmässä on tehty vertailuarvoasetuksen edellyttämä jatkuvuussuunnitelma, jossa määritellään varakorko sopimuksille, jos nyt käytettäviä viitekorkoja ei olisi enää saatavilla, ja jossa tunnistetaan olemassa olevat sopimusehdot tuotteittain ja arvioidaan vaikutuksia liiketoiminnan eri osiin. OP Ryhmä ottaa käyttöön uudistettuja viitekorkoja markkinakäytännön mukaan uusissa sopimuksissa. Vanhan sopimuskannan osalta muutokset on jo toteutettu ottamalla käyttöön markkinoilla sovellettavia käytäntöjä IBOR-korkojen korvaamiselle.

7.9.1 Käyvän arvon suojauslaskenta

Korkoriskin käyvän arvon suojaus kohdistuu pitkäaikaisiin, kiinteäkorkoisiin velkoihin (kuten keskuspankkivelat, omat emissiot ja eräät määräaikaistalletusten emissiot), yksittäisiin joukkovelkakirjalaina- ja luottoportfolioihin sekä yksittäisiin luottoihin. IAS 39 EU carve-out-version mukaista käyvän arvon portfoliosuojausmallia sovelletaan tiettyjen luottojen johdannaisehtojen suojaukseen ja kiinteäkorkoisten avista-ehtoisten käyttö- ja säästötilien korkoriskin suojaukseen.

Näiden suojaussuhteiden osalta suojattuun erään liittyvä ennenaikainen takaisinmaksuoptio aiheuttaa vain harvoin tehottomuutta. Suojausinstrumentteina käytetään korko-optioita, koronvaihtosopimuksia sekä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia (OTC swap -sopimuksia).

Johdannaissopimusten, jotka on dokumentoitu käypää arvoa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Suojauksen kohteena olevat omaisuus- ja velkaerät arvostetaan suojauksen aikana suojatun riskin osalta käypään arvoon, ja suojatun riskin käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Käyvän arvon suojauslaskennassa suojaavan instrumentin ja suojattavan erän arvonmuutokset kirjataan pankkitoiminnassa tuloslaskelman korkokatteeseen ja sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Suojaussuhteesta aiheutuva mahdollinen tehottomuus voi aiheutua suojaavan instrumentin ja suojattavan erän rahavirtojen ajallisesta eriaikaisuudesta, ja se kirjataan vastaavasti edellä mainittuihin eriin.

Lopetettaessa suojauslaskenta, suojattavasta riskistä johtuva käyvän arvon oikaisu sellaisen suojattavan rahoitusinstrumentin kirjanpitoarvoon, johon sovelletaan efektiivisen koron menetelmää, on jaksotettava tulosvaikutteisesti rahoitusinstrumentin eräpäivään mennessä. Oikaisu jaksotetaan uudelleen laskettuun efektiiviseen korkoon perustuen tai portfoliosuojauksissa tasaeriin perustuen. Kuitenkin jos suojauksen lopetuksen yhteydessä suojattu erä kirjataan pois taseesta, kirjataan myös kertynyt käyvän arvon oikaisu välittömästi tulokseen.

Euriborin määrätymismenetelmää on uudistettu ja sitä säätelee EU:n Vertailuarvoasetus. European Securities and Market Authority (ESMA) on toiminut Euriborin valvojana vuoden 2022 alusta lähtien. OP Ryhmä odottaa, että Euribor tulee pysymään viitekorkona myös tulevaisuudessa, koska Euribor-paneelia on saatu vahvistettua. Euribor-korkoa hallinnoiva EMMI (European Money Market Institute) on alkanut julkaista Q4/2022 aikana €STR-johdannaismarkkinoilta lasketun eteenpäin katsovaa EFTERM-viitekorkoa (Euro forward-looking term rate) käytettäväksi Euriborin varakorkona. Eonia-korko (Euro Over Night Index Average) lakkasi 3.1.2022 ja sen korvasi EKP:n julkaisema euromääräisten markkinoiden lyhyt korko (€STR).

7.9.2 Rahavirran suojauslaskenta

Rahavirran suojauksella suojataan vaihtuvakorkoisten velkakirjalainojen tai muiden vaihtuvakorkoisten varojen ja velkojen korkorahavirtoja. Lisäksi rahavirran suojausta käytetään korkosidonnaisuuksittain määritellyn luottokannan tulevien korkovirtojen suojaukseen. Suojaavina instrumentteina käytetään pääasiassa koronvaihtosopimuksia.

Johdannaissopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksessa tehokkaita, arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksesta tehokkaan suojauksen osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Suojaussuhteesta aiheutuva mahdollinen tehottomuus voi aiheutua suojaavan instrumentin ja suojattavan erän rahavirtojen eriaikaisuudesta, ja se kirjataan tuloslaskelman korkokatteeseen. Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan tulokseen sille tilikaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat toteutuvat. Jos suojattujen rahavirtojen ei enää odoteta toteutuvan, suojausinstrumentista kertyneet käyvän arvon muutokset siirretään luokittelun muutoksesta johtuvana oikaisuna omasta pääomasta tulosaikutteiseksi. Peruutettujen suojausten määritysten osalta, jos suojattujen rahavirtojen odotetaan edelleen toteutuvan, kertyneet käyvän arvon muutokset jäävät omaan pääomaan erilliseksi eräksi, kunnes suojatut rahavirrat vaikuttavat tuloslaskelmaan, jos rahavirtojen odotetaan vaikuttavan useaan raportointikauteen, jaksotetaan kertynyt määrä tasaeriin perustuen.

OP Ryhmä on arvioinut missä määrin rahavirran suojaukset ovat riippuvaisia viitekorkouudistukseen liittyvästä epävarmuudesta raportointipäivänä. Suojattavat erät ja suojaavat johdannaiset jatkavat indeksointia viitekorkoon, jota ei muuteta ja jonka noteeraukset jatkuvat päivittäin ja jonka rahavirrat vaihdetaan vastapuolten kanssa kuten ennenkin. Rahavirran suojausten osalta OP Ryhmä ei ole nähnyt viitekorkouudistuksen aiheuttavan epävarmuutta ajoitukseen tai Euribor-rahavirtoihin raportointipäivänä 31.12.2023. Libor-korot (pl. USD Libor) lakkasivat 12/2021 ja USD LIBOR - korko lakkasi 06/2023. OP Ryhmä oli valmistautunut USD-Liborin lakkaamiseen ja toteutti asianmukaiset sopimusten ehtomuutokset.

8. Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistö on maa-alue ja/tai rakennus tai rakennuksen osa, joka omistetaan vuokratuoton tai omaisuuden arvonnousun hankkimiseksi. Myös sellaiset kiinteistöt, joista vähäinen osuus on omistajayhtiön omassa tai sen henkilökunnan käytössä, luetaan sijoituskiinteistöiksi. Omassa tai henkilökunnan käytössä olevaa osuutta ei kuitenkaan

lueta sijoituskiinteistöksi silloin, kun tämä osa on myytävissä erikseen. OP Ryhmän taseessa sijoituskiinteistöt esitetään sijoitusomaisuutena (Liite 23. Sijoitusomaisuus).

Sijoituskiinteistöt merkitään taseeseen alun perin hankintamenoon, joka sisältää transaktiomenot. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen sijoituskiinteistöt arvostetaan käypään arvoon. Myös rakenteilla olevat sijoituskiinteistöt arvostetaan käypään arvoon edellyttäen, että käypä arvo on luotettavasti määritettävissä. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan sijoitustoiminnan nettotuottojen sijoituskiinteistöjen nettotuottoihin.

Kiinteistöjen, asuntojen ja maa-alueiden käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppaa-arvomenetelmällä perustuen vastaavanlaisten kohteiden toteutuneisiin kauppahintatietoihin ja OP Ryhmän sisäiseen asiantuntemukseen. Rakentamattomien tonttien arvossa on huomioitu arviointihetken kaavoitus- ja markkinatilanne. Merkittävien kohteiden käypä arvo perustuu ulkopuolisten, AKA-auktorisoitujen arvioitsijoiden laatimiin arviokirjoihin. Ulkopuoliset arvioitsijat käyttävät arviointinsa pohjana kassavirta-analyysejä (Liite 41. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti).

9. Aineettomat hyödykkeet ja liikearvo

Taseen aineettomien hyödykkeiden ryhmässä esitetään liikearvo, tuotemerkit, hankitut vakuutuskannat, asiakassuhteet, tietojärjestelmät ja muut aineettomat hyödykkeet (Liite 25. Aineettomat hyödykkeet). Aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisesta kerrotaan kappaleessa 10.1 Aineellisen ja aineettoman omaisuuden arvonalentumiset.

9.1 Liikearvo

Liiketoimintojen yhdistämisissä syntyvä liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus käyvin arvoin yhteenlaskettuna ylittävät OP Ryhmän osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta.

Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Arvonalentumistestausta varten liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille, jotka ovat joko liiketoimintasegmenttejä, niihin kuuluvia yrityksiä tai niiden sisäisiä liiketoiminta-alueita. Liikearvo kohdistetaan hankinta-ajankohdasta lähtien niille rahavirtaa tuottaville yksiköille tai rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmille, joiden odotetaan hyötyvän liiketoimintojen yhdistämisestä johtuvista synergiaeduista, ja lisäksi sellaiselle alimmalle tasolle, jolla liikearvoa seurataan sisäistä johtamista varten. Mikäli OP Ryhmän sisäistä raportointirakennetta uudelleen organisoidaan, liikearvo allokoidaan muutoksen kohteena oleville rahavirtayksiköille niiden käypien arvojen suhteessa tai muun menetelmän perustella, mikä kuvastaisi luovutettuun toimintoon liittyvää liikearvoa paremmin.

9.2 Liikearvon arvonalentumistestaus

Rahavirtaa tuottavalle yksikölle, jolle on kohdistettu liikearvoa, tehdään arvonalentumistesti vuosittain ja aina kun esiintyy jokin viite siitä, että rahavirtayksikön arvo saattaa olla alentunut. OP Ryhmän rahavirtayksiköiden arvo on liikearvojen testausta varten määritelty käyttämällä yli-/alijäämän nykyarvomenetelmää. Menetelmässä kuluva tilikauden ja tulevien tilikausien kerrytettävissä olevista rahavirroista vähennetään oman pääoman tuottovaatimus. Yli-/alijäämäinen tuotto diskontataan oman pääoman tuottovaatimusta vastaavalla diskonttorolla rahavirtojen nykyarvon määrittämiseksi.

Rahavirtalaskelmissa käytetyt ennusteet perustuvat seuraavan viiden tulevan vuoden kassavirtaodotuksiin sekä testausyksikön terminaaliarvoon, jotka diskontataan nykyarvoon. Rahavirtalaskelmien ennusteet johdetaan OP Osuuskunnan hallintoneuvoston vahvistamasta OP Ryhmän kehittämisen suuntaviivat määrittävästä strategiaprozessista, ja niistä johdetuista odotuksista liiketoimintojen kehittymisestä tulevaisuudessa.

Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta missään tilanteessa.

9.3 Hankitun vakuutuskannan arvo

Hankitusta vakuutuskannasta kirjataan hankitun vakuutuskannan arvoa vastaava aineeton hyödyke silloin, kun vakuutuskanta hankitaan joko suoraan toiselta vakuutusyhtiöltä tai tytäryhtiön hankinnan kautta. Hankittujen vakuutussopimusten käypä arvo määritetään arvioimalla tulevien rahavirtojen nykyarvo hankintahetken vakuutuskannan mukaan. Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä hankittujen vakuutussopimusten käypä arvo jaetaan kahteen osaan eli vakuutussopimukseen liittyvään velkaan, joka arvostetaan siihen hankintahetkellä sovellettavia periaatteita noudattaen, sekä aineettomaan hyödykkeeseen. Hankinnan jälkeen aineeton hyödyke kirjataan liiketoiminnasta riippuen joko

etupainotteisina poistoina tai tasapoistoina kuluksi hankittujen sopimusten arvioituna vaikutusaikana. Vaikutusaika tarkistetaan vuosittain ja arvo poistetaan vahinkovakuutuksessa 1–4 vuodessa ja henkivakuutuksessa 10–15 vuodessa. Aineeton hyödyke testataan vuosittain.

9.4 Asiakassuhteet

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut yksilöitävissä olevat asiakassuhteet arvostetaan hankinnan yhteydessä käypään arvoon. Asiakassuhteista muodostuva aineeton hyödyke kirjataan tasapoistoina kuluksi arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. OP Ryhmässä hankittujen asiakassuhteiden taloudelliseksi vaikutusajaksi on arvioitu 5–15 vuotta.

9.5 Tuotemerkit

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut yksilöitävissä olevat tuotemerkit arvostetaan hankinnan yhteydessä käypään arvoon. Tuotemerkkien taloudellinen vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, koska ne vaikuttavat rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan. Näistä ei kirjata poistoja. OP Ryhmän tuotemerkit ovat syntyneet kokonaisuudessaan Pohjola-Yhtymä Oyj:n liiketoimintojen hankinnasta. Arvonalentumistestaus on suoritettu erikseen IAS 36:n mukaisesti Pohjola- sekä A-Vakuutus-tuotemerkeille.

Tuotemerkkien arvoa testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Tuotemerkkien arvo on määritetty soveltaen menetelmää, jossa tuotemerkkien arvoksi määriteltiin tuotemerkin omistamisesta tulevaisuudessa kertyvät nykyhetkeen diskontatut rojalisäästöt. Tuotemerkkien testauksessa diskonttokorkona käytetään vahinkovakuutusliiketoiminnalle määritettyä markkinaehtoista oman pääoman kustannusta lisättynä hyödykekohtaisella 3 prosentin riskipreemiolla. Tuotemerkkien testausperiodin pituudeksi on määritetty IAS 36 -standardin mukainen 5 vuotta.

9.6 Tietojärjestelmät

Tietojärjestelmät arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuun. Ohjelmistojen ja lisenssien osalta poistoaika on pääsääntöisesti 4 vuotta ja muiden aineettomien hyödykkeiden osalta 5 vuotta.

Sisäisesti aikaansaatuun tietojärjestelmien kehittämisestä johtuvat menot aktivoidaan siitä lähtien, kun ne ovat luotettavasti määritettävissä, hyödykkeen valmiiksi saaminen on teknisesti toteutettavissa ja pystytään käyttämään hyödykettä tai myymään se sekä on todettu, että ohjelmistosta saadaan tulevaisuudessa taloudellista hyötyä. Aktivoitaviin menoihin sisältyvät mm. lisenssimaksut, ostetut palvelut, muut hankkeisiin liittyvät ulkoiset kustannukset sekä omaa työtä. Hyödykettä poistetaan siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, arvioidaan vuosittain arvonalentumisen varalta. Tutkimusmenot kirjataan tilikaudella kuluksi. Tietojärjestelmät romutetaan kirjanpidosta, kun ne on poistettu loppuun. Liitetiedon 25. Aineettomat hyödykkeet tietojärjestelmien hankintamenot sisältävät ainoastaan ne hyödykkeet, joiden hankintamenuja ei ole vielä kokonaan kirjattu poistoina kuluksi.

9.7. Pilvipalvelut

Pilvipalveluissa eli SaaS (Software as a Service), PaaS (Platform as a Service) tai IaaS (Infrastructure as a Service) ohjelmistotoimittajalla on määräysvalta osittain tai kokonaan kyseiseen ohjelmistoon tai palveluun, eikä OP Ryhmä aktivoi toimittajan määräysvallassa olevista ohjelmistoista tai palveluista suoritettavia maksuja aineettomiksi hyödykkeiksi.

Pilvipalveluiden kehittämisestä, ennen palvelun käyttöönottoa, johtuvat menot kirjataan muiden varojen ennakkomaksuihin. Ennakkomaksuihin aktivoitava määrä on käyttöönottoprojektiin liittyvät ja palvelun kustomointiin kohdistuvat menot, jotka tehdään palveluntoimittajan toimesta ennen kuin palveluntoimittaja pystyy tuottamaan palvelua OP Ryhmälle. Ennakkomaksuihin aktivoitavat menot ovat kiinteä osa palvelua, eivätkä ne ole erotettavissa itse palvelusta. Ennakkomaksua puretaan sopimuksen ajan kuluessa siitä lähtien, kun palvelu on valmis käytettäväksi.

10. Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuun. Hyödykkeet poistetaan tasapoistoin arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Hyödykkeeseen liittyvät alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan hyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä kertyy alun perin arvioitua suurempaa taloudellista hyötyä (Liite 26. Aineelliset hyödykkeet).

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat pääosin seuraavat:

Rakennukset	20–50 vuotta
Koneet ja kalusto	3–10 vuotta
Autot	2–6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia. Aineelliset hyödykkeet romutetaan kirjanpidosta, kun ne on poistettu käytöstä.

10.1 Aineellisen ja aineettoman omaisuuden arvonalentumiset

Jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä arvioidaan, onko omaisuuden arvonalentumisesta viitteitä. Jos viitteitä on, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Viitteiden olemassaolosta riippumatta kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan vuosittain keskeneräisistä hyödykkeistä, liikearvosta ja aineettomista hyödykkeistä, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton (tuotemerkit). Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin arvio sen tulevaisuudessa kerryttämästä rahamäärästä, ylittävä osa kirjataan kuluksi.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä johtuvilla menoilla (nettomyyntihinta) tai sitä korkeampi käyttöarvo. Kerrytettävissä oleva rahamäärä pyritään lähtökohtaisesti määrittämään omaisuuserän nettomyyntihinnan kautta. Jos nettomyyntihintaa ei voida määrittää, omaisuuserälle määritellään käyttöarvo. Käyttöarvo on niiden vastaisten rahavirtojen nykyarvo, jonka omaisuuserän odotetaan kerryttävän. Diskonttaus korkona käytetään ennen veroa määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä erityisriskeistä. Edellä mainittujen vuosittain testattavien omaisuuserien arvonalentumistarve määritellään aina käyttöarvon laskennan kautta.

Mikäli omaisuuserälle ei voida määrittää nettomyyntihintaa eikä se kerrytä itsenäistä, muista eristä riippumatonta rahavirtaa, määritellään arvonalentumistarve sen rahavirtaa tuottavan yksikön eli liiketoimintasegmentin tai siihen kuuluvan yrityksen kautta, johon omaisuuserä kuuluu. Tällöin verrataan yksikköön sisältyvien omaisuuserien kirjanpitoarvoja koko rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevaan rahamäärään.

Arvonalentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumisen kirjaamisajankohdasta. Arvonalentumistappiota ei peruuteta enempää kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen osalta arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä, onko viitteitä siitä, että jonkin kiinteistön arvo on alentunut. Viitteitä arvon alentumisesta ovat merkittävä markkina-arvon alentuminen sekä todisteet epäkuranttiudesta tai fyysisestä vahingoittumisesta.

11. Vuokrasopimukset

OP Ryhmä arvioi sopimuksen syntymisajankohtana onko sopimus vuokrasopimus tai sisältääkö se vuokrasopimuksen. Kyseessä on IFRS 16:n mukaisesti käsiteltävä vuokrasopimus, mikäli seuraavat ehdot täyttyvät kaikilta osin:

- Sopimus perustuu yksilöidyn omaisuuserän käyttöä koskevaan määräysvaltaan niin, että OP Ryhmään kuuluvilla yhtiöillä tai sen työntekijöillä on oikeus päättää omaisuuserän käytöstä koko vuokrakauden aikana silloin, kun OP Ryhmä on vuokralle ottajana, ja asiakkaalla tai sen konserniin kuuluvilla yhtiöillä on päätäntävalta kohteen käytöstä silloin, kun OP Ryhmä on vuokralle antajana.
- Sopimuksella sovitaan oikeuksista ja velvollisuuksista ja niihin liittyvistä maksuista.
- Sopimuksella yksilöity omaisuuserä on vain OP Ryhmään kuuluvien yhtiöiden ja työntekijöiden käytössä silloin, kun OP Ryhmä on vuokralle ottajana, ja asiakkaan tai sen konserniin kuuluvien yhtiöiden käytössä silloin, kun OP Ryhmä on vuokralle antajana.

11.1 Vuokralle annettujen hyödykkeiden kirjaaminen

OP Ryhmä luokittelee vuokralle annetut hyödykkeet sopimuksen syntymisajankohtana rahoitusleasingsopimuksiksi tai operatiivisiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralaiselle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on operatiivinen vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana.

Rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet kirjataan taseeseen saamisina asiakkailta. Saaminen kirjataan määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokrasopimuksen nettosijoitus. Sopimuksesta saatava rahoitustuotto kirjataan korkotuottoihin siten, että se tuottaa vuokralle antajan jäljellä olevalle nettosijoitukselle kultakin tilikaudelta samansuuruisen tuottoasteen.

Operatiivisella vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja ne poistetaan tasapoistoin vuokra-ajan kuluessa. Vuokratuotot esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa, ja ne kirjataan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Vuokralle annettujen sopimusten vuokra-ajaksi määritetään sopimuksessa määritetty kiinteä kesto, jota ei voi jatkaa tai keskeyttää ilman painavaa syytä tai sanktiota.

11.2 Vuokralle otettujen käyttöoikeusomaisuuserien kirjaaminen

Vuokralle otetut käyttöoikeusomaisuuserät esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja ne poistetaan pääsääntöisesti vuokra-ajan kuluessa. Vastaava vuokrasopimusvelka esitetään muissa veloissa ja niiden korkokulut korkokatteessa. Vuokrasopimukseen liittyvät palvelukorvaukset, jotka erotetaan vuokranmäärästä, esitetään liiketoiminnan muissa kuluissa. Palvelukorvauksen erottaminen tehdään käyttöoikeusomaisuuseräluokakohtaisesti.

OP Ryhmä määrittelee vuokralle otettujen sopimusten vuokra-ajaksi sopimuksen:

- kiinteän keston, jota ei voi jatkaa tai keskeyttää ilman painavaa syytä tai sanktiota, tai
- johdon arvion mukaan korkeintaan 3 vuotta, kun kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva toimitilasopimus, jonka irtisanomisaika on molemminpuolinen. Jos sopimus on ensin kiinteä ja jatkuu sen jälkeen toistaiseksi voimassa olevana kuten edellä kuvattiin, on vuokra-aika näiden yhdistelmä. Kun tällainen sopimus on irtisanottu, vuokra-ajaksi määritellään irtisanomisaika. OP Ryhmä arvioi vuokra-aikaa määrittäessään olevan kohtuullisen varmaa, että toimitiloissa ollaan pidempään, koska toimitilasopimusten kohteet ovat sijainniltaan keskeisiä eikä vastaavia korvaavia tiloja ole välttämättä saatavilla.
- vuokralle antajan irtisanomisajan, jos kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva muu kuin toimitilasopimus, jonka irtisanomisaika on molemminpuolinen. Sopimuksen vuokra-aikaa jatketaan aina irtisanomiskauden päätyttyä uudella irtisanomisajalla, ellei sopimusta ole irtisanottu. OP Ryhmä arvioi vuokra-aikaa määrittäessään olevan kohtuullisen varmaa, että sopimukset on tehty pidemmäksi ajaksi, koska tällaisten sopimusten jatkuva päättäminen ja uusiminen ei olisi taloudellisesti kannattavaa, tai
- vuokraoikeuden käyttöä, jos se on lyhempi kuin edellä mainituilla tavoilla määritetyt vuokra-ajat.

Vuokrasopimusvelan laskennassa OP Ryhmä käyttää yleensä vuokralle ottajan lisäluoton korkoa. Lisäluoton korkona käytetään OP Ryhmän keskuspankin noteeraamaa korkoa, jolla keskuspankki antaa luottoa osuuspankeille ja OP Ryhmän tytäryrityksille.

OP Ryhmä soveltaa vuokralle ottajalle sallittuja kirjaamista koskevia helpotuksia. Arvoltaan vähäisistä ja lyhytaikaisista vuokrasopimuksista tilikauden kulut kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin. Näihin vuokrasopimuksiin sisältyy kannettavia tietokoneita, matkapuhelimia ja pienempiä koneita ja laitteita sekä kertaluonteisesti vuokrattuja koneita ja laitteita.

OP Ryhmä soveltaa IAS 36 -standardia Omaisuuserien arvon alentuminen sen määrittämiseen, onko käyttöoikeusomaisuuserän arvo alentunut. OP Ryhmä arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä onko jotain viitteitä siitä, että omaisuuserän arvo on alentunut. Jos tällaisia viitteitä esiintyy, OP Ryhmä arvioi omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Omaisuuserän arvo on alentunut silloin, kun sen kirjanpitoarvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän.

OP Ryhmän vuokralle otetut sopimukset ovat pääosin toimitilojen, työsuhteautojen ja turvalaitteiden vuokrasopimuksia (Liite 27. Vuokrasopimukset).

12. Työsuhde-etuudet

12.1 Eläke-etuudet

OP Ryhmän yhtiöiden työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisessa. Eräät OP Ryhmän yritykset ovat järjestäneet työntekijöille lisäeläketurvan joko OP-Eläkesäätiön tai vakuutusyhtiön kautta.

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisessa hoidetut eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia. Vakuutusyhtiöissä hoidetut järjestelyt voivat olla joko etuus- tai maksupohjaisia. OP-Eläkesäätiössä hoidetut järjestelyt ovat kokonaisuudessaan etuuspohjaisia.

Eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään ”henkilöstökulut”. Maksupohjaisissa järjestelyissä vakuutusmaksut maksetaan vakuutusyhtiölle ja kirjataan kuluksi sille tilikaudelle, jota veloitus koskee. Maksupohjaisissa järjestelyissä muita maksuvelvoitteita ei ole. Etuuspohjaisen eläkejärjestelyn supistaminen, veloitteen täytyminen tai muuttaminen kirjataan tulosvaikutteisesti tapahtumahetkellä.

Etuuspohjaiset järjestelyt vakuutusyhtiöissä ja OP-Eläkesäätiössä rahoitetaan suorituksilla, jotka perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä velkaeränä esitetään järjestelystä johtuvien velvoitteiden nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä OP-Eläkesäätiön ja hyväksyttävien vakuutusten järjestelyihin kuuluvien varojen käyväällä arvolla.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen veloitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen. Laskenta on suoritettu ennakoituun etuusoikeyyksikköön perustuvalla menetelmällä (projected unit credit method). Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkeveloitteen nykyarvoa laskettaessa käytetty diskonttauskorko on määritelty yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen raportointikauden päättymispäivän markkinatuoton perusteella.

Eläkeveloitteen uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Kirjattaessa uudelleen määrittämisestä johtuvia eriä muihin laajan tuloksen eriin, ei näitä eriä enää siirretä tulosvaikutteisesti myöhemmillä tilikausilla.

12.2 Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet

OP Ryhmässä on käytössä tulospalkkiojärjestelmä ja henkilöstörahasto. Palkkiota maksetaan ansaintavuoden aikana tehdyistä työsuorituksista. Kuluksi kirjattava määrä jaksotetaan henkilöstökuluihin ja siirtovelkoihin oikeuden syntymisajanjakson kuluessa.

Saavutettujen tavoitteiden mukaista toteutuneen palkkion määrää tarkistetaan neljännesvuosittain. Alkuperäisiin arvioihin tehtävien tarkistusten mahdolliset vaikutukset kirjataan henkilöstökuluna tuloslaskelmaan, ja vastaava oikaisu tehdään siirtovelkoihin.

12.2.1 Tulospalkkiojärjestelmä

Tulospalkkiojärjestelmän ansaintajakso on 6 tai 12 kuukautta. Tulospalkkio perustuu vuosisuunnitelmasta johdettuihin yritys-, tiimi- tai henkilökohtaisiin tavoitteisiin ja kattaa koko OP Ryhmän henkilöstön.

Palkkio on porrastettu vaativuusluokan mukaan ja palkkiomaksimit vastaavat 1–12 kuukauden palkkaa vuositasona.

Tulospalkkiojärjestelmän ansaintamittarit vuonna 2023

Keskusyhteisössä tavoitteiden saavuttamisen perusteella muodostuneeseen palkkioon sovelletaan kerrointa, joka perustuu Keskusyhteisökonsernin tulokseen ennen veroja. Tulokorteilla olevat vuosisuunnittelusta johdetut tavoitteet päätetään liiketoiminnoissa/toiminnoissa.

Osuuspankkien tulospalkitseminen perustuu pankkitasoihin yhteisiin tavoitteisiin sekä tiimi- tai henkilökohtaisiin tavoitteisiin. Mittaristossa näkyy vahvasti mm. asiakkaskokemus, palkkiotuotot, myynti sekä strategiasta johdetut tavoitteet.

OP Ryhmän kaikille johtajille yhteiset ryhmätasoiset mittarit olivat OP Ryhmän kulu-tuottosuhte 20 prosentin painolla ja tuotepeittomittarin kriteerit täyttävien asiakkaiden määrän nettokasvu 20 prosentin painolla.

Tulospalkkion ansaintamittareiden toteuman lisäksi lopulliseen palkkion maksuun vaikuttaa laadullinen arviointi, jossa esihenkilö arvioi henkilön ohjeiden ja sääntelyn mukaista toimintaa. Tarkastelussa huomioidaan myös kestävyysriskit niiden henkilöiden ja roolien osalta, joille kestävyysriskien huomioiminen on olennainen osa työtehtäviä. Tulospalkkiota leikataan rikkeiden kriittisyyden ja määrän perusteella kertoimella 0–1.

12.2.2 Henkilöstörahasto

OP Ryhmällä on henkilöstörahasto. Rahastolle maksetaan voittopalkkiota ennalta sovittujen periaatteiden mukaan riippuen OP Ryhmän tavoitteiden saavuttamisesta. Rahastoon maksettavat voittopalkkioerät kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot, vastaerä kirjataan siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

OP Ryhmän henkilöstörahastolle maksettava voittopalkkioerä vuonna 2023 perustui seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle: OP Ryhmän kulu-tuottosuhteeseen 50 prosentin painolla ja tuotepeittomittarin kriteerit täyttävien asiakkaiden määrän nettokasvu 50 prosentin painolla.

13. Vakuutustoiminnan varat ja velat

Liitetiedoissa 32. Vakuutus sopimusvarat ja -velat on eritelty vakuutustoimintaan liittyvät varat ja velat. Liitetiedoissa 23. Sijoitusomaisuus ja 24. Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat on esitetty vakuutustoimintaan liittyvät sijoitukset.

13.1 Vakuutustoiminnan rahoitusvarojen luokittelu

Kaikki vakuutustoimintaan liittyvät rahoitusvarat on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi. Vakuutustoiminnan rahoitusvarat on esitetty kohdassa Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja kirjaaminen OP Ryhmän taseessa.

13.2 Vakuutus sopimusten kirjaaminen ja arvostaminen

IFRS 17 -standardia sovelletaan sopimukseen, joiden mukaan OP Ryhmä ottaa vastaan merkittävän vakuutusriskin toiselta osapuolelta. Arviota tehtäessä huomioidaan kaikki sopimukseen sisältyvät eksplisiittiset tai implisiittiset ehdot, mutta jätetään huomioimatta ehdot, joilla ei ole kaupallista merkitystä. OP Ryhmän hallussa olevat sopimukset, joilla siirretään perustana olevien vakuutus sopimusten merkittävä vakuutusriski toiselle osapuolelle, luokitellaan jälleenvakuutus sopimukseksi ja kuuluvat standardin soveltamisalaan. Vakuutus sopimukset ja jälleenvakuutus sopimukset altistavat OP Ryhmän myös rahoitusriskille. Rahoitusriskiä koskevista oletusmuutoksista ja markkinamuutoksista aiheutuvia velan muutoksia voidaan kumota tuloksessa varojen käyvän arvon muutoksilla.

Vahinkovakuutusyhtiön myöntämät sopimukset ovat lähes kaikki vakuutus sopimuksia. Näitä ovat yksityishenkilöiden vakuutukset, ajoneuvovakuutukset, lakisääteiset tapaturmavakuutukset, ainaisvakuutukset sekä asuntokauppalain mukaiset rakennusvirhevakuutukset. Sopimukset, joissa toteutuneiden ja ennakoitujen vahinkojen erotus tasataan lisämaksulla, ja jotka eivät sisällä vakuutusriskiä, on luokiteltu korvaustenhoidosopimukseksi eivätkä ne kuulu IFRS 17 standardin piiriin.

Henkivakuutus sopimuksia ovat säästö painotteiset kerta- ja jatkuvamaksuiset henkivakuutukset, joissa on tarkoitus maksaa vakuutus summa vakuutuksen päättyessä, yksilölliset eläkevakuutukset, ryhmäeläkevakuutukset, jotka täydentävät lakisääteistä eläketurvaa, sekä riskivakuutukset, jotka on myönnetty kuoleman varalta. Henki- ja eläkevakuutusten säästöt voivat olla joko takuukorkoisia, joilla on oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen yhtiön ylijäämästä, tai sijoitussidonnaisia, joissa sijoitusriski on siirretty vakuutuksenottajille.

Henkivakuutusyhtiön myöntämät kapitalisaatiosopimukset ja sellaiset säästö- tai eläkesopimukset, joista vakuutetun kuoleman sattuessa maksetaan edunsaajille vakuutus säästöt tai siitä vähäisesti poikkeava määrä, luokitellaan sijoitus sopimukseksi ja arvostetaan IFRS 9 Rahoitusinstrumentit standardin mukaisesti, sillä ne eivät sisällä merkittävää vakuutusriskiä (esim. Kuolevuus- tai sairastavuusriskiä) eikä niissä ole vakuutuksenottajalla oikeutta muuttaa sopimuksia vakuutusriskiä sisältäviksi. Sijoitussidonnaisten vakuutus sopimusten ja sijoitus sopimusten velan arvostus määräytyy siihen liitettyjen sijoituskohteiden arvonkehityksen mukaisesti, jolloin vakuutukselle hyvitetään tuottona vakuutus sopimusvelkaa kattavien varojen markkinaehtoinen tuotto. Sijoitussidonnaiset sijoitus sopimukset esitetään erässä Velat sijoitus sopimuksista. Henkivakuutusyhtiön sijoitus sopimukseen liittyvät palkkiotuotot esitetään liitteessä 7 Nettopalkkiotuotot. Palkkiot esitetään liitteen riveillä Vakuutus sopimusten myyntipalkkiot, Henkivakuutuksen

sijoitussopimukset sekä rivillä sijoitusrahastot, joka sisältää kaikki henkivakuutusyhtiön myöntämien sijoitussopimusten hallinnointipalkkiot.

13.2.1 Käytettävät arvostusmenetelmät

Vakuutus sopimukset, joihin ei sisälly suoraa oikeutta sopimuksen ylijäämästä, arvostaminen on toteutettu yleisen arvostusmallin (GMM) mukaan. Tätä arvostusmallia sovelletaan tyypillisiin vahinkovakuutus sopimuksiin ja sellaisiin henkivakuutus sopimuksiin, jotka eivät täytä muuttuvaan palkkioon perustuvan -arvostusmallin (VFA) kriteereitä. Vakuutus sopimukset, joihin sisältyy suora oikeus sopimuksen ylijäämään, arvostetaan VFA-arvostusmallilla. Näitä ovat henkivakuutusyhtiön myöntämät sijoitussidonnaisuuden sisältävät vakuutus sopimukset, joissa on merkittävä vakuutusriski. Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä OP Ryhmä arvioi sisältääkö sopimus suoraa oikeuksia osuuteen sopimuksen ylijäämästä käyttäen seuraavia kriteereitä:

- Sopimusehdoissa määrätään, että vakuutusnottaja osallistuu osuuteen selkeästi yksilöidystä perustana olevien erien muodostamasta kokonaisuudesta (esim. sijoituskori).
- OP Ryhmä odottaa maksavansa vakuutusnottajalle määrän, joka vastaa huomattavaa osuutta perustana olevien erien käypään arvoon perustuvasta tuotosta.
- OP Ryhmä odottaa huomattavan osuuden vakuutusnottajalle maksettavien määrien mahdollisesta muutoksesta vaihtelevan perustana olevien erien käyvän arvon muutoksen mukaisesti.

13.2.2 Vakuutus sopimusten alkuperäinen arvostaminen ja ryhmittely

Alkuperäistä arvostamista varten vakuutus sopimukset tunnistetaan ja ryhmitellään salkuiksi perustuen samankaltaisiin riskeihin ja yhdessä hallinnointiin. Vahinkovakuutus sopimusten ryhmittelyssä otetaan huomioon vakuutettu kohde, eroavuudet sopimuskausien pituuksissa tai siinä, kuinka kauan keskimäärin kuluu vakuutustapahtuman sattumisesta siihen, että se on kokonaan korvattu (vahingon selviämisenopeus). Henkivakuutuksessa otetaan huomioon, kertyykö vakuutukseen säästöä, miten kertyneen säästön tuottokomponentti määräytyy sekä onko sopimus elämän- vai kuolemanvaran vakuutus. Vakuutus sopimukset arvostetaan vakuutus sopimusryhmätasolla, joka muodostetaan vakuutusluokan, asiakasryhmän ja kohorttivuoden avulla. Sopimukset ryhmitellään edelleen niiden voitollisuuden perusteella, ja jos sopimusryhmä on tappiollinen heti alussa tai olemassa oleva ryhmä kääntyy tappiolliseksi, kirjataan tappio heti tulosvaikutteisesti.

Vakuutus sopimusten hankintakuluja aktivoidaan taseen varoihin siltä osin, kuin ne voidaan katsoa liittyvän sopimusten uusimiseen. Aktivoidut hankintakulut kohdistetaan kokemuksesta dataa käyttäen tuleville vakuutus sopimusryhmille käyttäen systemaattista ja rationaalista menetelmää ja esitetään tase-erässä Muut varat. Aktivoidut rahavirrat kirjataan pois ja sisällytetään niihin liittyvän uuden vakuutus sopimusryhmän arvostukseen alkuperäisenä kirjaamishetkenä. OP Ryhmä arvioi säännöllisesti, onko vakuutus sopimusten hankinnasta aiheutuvia rahavirtoja koskevaa omaisuuserää vastaava rahamäärä kerrytettävissä. Tulosvaikutteinen arvonalentumistappio kirjataan, jos tosiseikat ja olosuhteet viittaavat siihen, että omaisuuserä saattaa olla arvoltaan alentunut. Tätä sovelletaan niille vahinkovakuutus tuotteille, joille on tyypillistä, että osa asiakkaista uusii lyhyet vuoden pituiset vakuutukset, milloin aktivoinnin kriteerit täyttyvät. Etenkin yksityishenkilöiden vakuutukset, ajoneuvovakuutukset ja lakisääteiset tapaturmavakuutukset ovat yleensä jatkuvia vuosivakuutuksia.

Vakuutus sopimusryhmä kirjataan aikaisimpana seuraavista ajankohdista:

- sopimusryhmän vakuutuskauden alku
- päivä, jona ryhmän ensimmäinen vakuutusnottajalta saatava maksu erääntyy
- päivä, jona sopimusryhmästä tulee tappiollinen.

Alkuketkellä vakuutus sopimusryhmän taseen arvo koostuu seuraavien komponenttien summasta:

- sopimuksen täyttämistä aiheutuvien rahavirtojen pääoma-arvo oikaistuna rahan aika-arvolla
- riskioikaisu, joka kuvastaa OP Ryhmän riskinottohalukkuutta
- palvelumarginaali, joka on jäännöserä ja edustaa kertymätöntä voittoa.

Jos palvelumarginaali on negatiivinen, sopimusryhmä on tappiollinen ja tappio kirjataan heti tulosvaikutteisesti.

Vakuutusryhmien rahavirtoihin otetaan mukaan seuraavat erät:

- rahavirrat, jotka kuuluvat sopimuksen rajojen sisälle ja jotka liittyvät suoraan sopimuksen täyttämiseen (esim. saatavat vakuutusmaksut, maksettavat korvaukset, hoito-, hallinto- ja korvaustoiminnan kulut sekä nettopalkkiokulut), mukaan lukien rahavirrat, joiden määrän tai ajoituksen suhteen OP Ryhmällä on harkintavaltaa.
- sijoituskomponentit, joilla on suuri keskinäinen yhteys pääsopimuksena olevien vakuutusryhmien kanssa.
- mahdolliset kytketyt johdannaiset, jotka liittyvät läheisesti pääsopimuksena oleviin vakuutusryhmisiin.
- vakuutusryhmisiin mahdollisesti sisältyvä lupaus toimittaa erillisiä ei-vakuutuspalveluita tai tavaroita, silloin kun kyse on liitännäisrahavirrasta.
- vahinkotavara ja regressisaamiset, joita ovat korvausselvittelyn yhteydessä yhtiön haltuun otettu vahingoittunut omaisuus tai vahinkoihin liittyvät riidattomat regressisaamiset

Osaan henkivakuutusryhmistä sisältyy sijoituskomponentteja, joiden määräytyminen vaihtelee sopimustyypeittäin. Näiden sijoituskomponenttien kulut esitetään erillään muista vakuutuspalvelukuluista.

13.2.3 Vakuutusryhmien myöhempi arvostaminen

Myöhemmin kunkin raportointikauden lopussa vakuutusryhmien taseessa oleva kirjanpitoarvo sisältää:

- velan jäljellä olevalle vakuutuskaudelle (LRC), joka sisältää alkuperäisessä kirjaamisessa määritettyjen komponenttien raportointipäivän arvostukset, tulevaisuudessa toteutettavaan palveluun liittyvien sopimusten rahavirtojen pääoma-arvon ja palvelumarginaalin arvon.
- velan toteutuneista vakuutus tapahtumista (LIC), joka sisältää vakuutusryhmälle kyseisenä ajankohtana kohdistettujen, toteutuneeseen palveluun liittyvät korvaukset ja kulut, joita ei ole vielä maksettu sekä korvaukset, jotka on toteutuneet, mutta ei vielä raportoitu. Tämä korvausvastuu muodostuu sekä tapauskohtaisesti varatuista vahingoista että tilastollisesti varatuista vahingoista. Korvausvastuuseen sisältyvä varaus jo sattuneiden vahinkojen vielä toteutumattomia vahingon selvittelykuluja varten perustuu korvauskäsittelyn arvioituihin kustannuksiin.

Vakuutusryhmiä arvostettaessa vastaisia rahavirtoja koskevat arviot kuvastavat arvostuspäivänä tehtäviä tulevaisuutta koskevia oletuksia; diskonttokorkona käytetään arvostuspäivän korkoja ja riskioikaisun arvio muulle kuin rahoitusriskille tarkistetaan. Palvelumarginaalille kertyvän koron määrittämiseen käytettävät diskonttokorot ovat GMM-arvostusmallin sopimuksille vakuutusryhmän alussa määritetty locked-in-korko ja VFA-arvostusmallin sopimuksille raportointihetken korko. Vahinkovakuutuksen vakuutusryhmisiin perustuvat saamiset sisältyvät vakuutusryhmien velkaan ja ne testataan tilinpäätöksen yhteydessä arvonalentumisen varalta. Jos on objektiivista näyttöä saamisen arvonalentumisesta, saamisen kirjanpitoarvo alennetaan tulosvaikutteisesti. Saamisista vähennetään sekä lopullisiksi todetuilla arvonalentumisilla (luottotappiot) että veloituksen perimisvaiheen perusteella tilastollisesti todetuilla arvonalentumisilla.

Muutokset vakuutusryhmien täyttämistä aiheutuvien rahavirtojen pääoma-arvossa kirjataan seuraavasti:

- Muutokset, jotka liittyvät tulevaisuudessa tuotettaviin palveluihin oikaistaan taseen palvelumarginaalin kirjanpitoarvoon (tai tuloslaskelman vakuutuspalvelutulokseen, jos vakuutusryhmä on tappiollinen).
- Muutokset, jotka liittyvät raportointikauden tai sitä aiempaan palveluun kirjataan tuloslaskelman vakuutuspalvelutulokseen.
- Diskonttokoron muutokset ja muiden taloudellisten muutosten vaikutus vakuutusryhmien velaan sekä ajan kulumisen vaikutus eli diskonttauksen purkautuminen kirjataan tuloslaskelman vakuutuksen nettorahoitustuotot ja -kulut -erään.

Vakuutusryhmien korkoriskiä pienennetään hankkimalla korkojohdannaisia ja suoria korkosijoituksia, jotka arvostetaan taseessa käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Yhtiön korkotasetta (ALM) tarkastellaan ja hallitaan kokonaisuutena. Korkotaseella tarkoitetaan likvidien korkosijoitusten, korkojohdannaisten ja vastuvelan muodostamaa kokonaisuutta ja vakuutusryhmien markkinariskejä hallitaan korkosijoituksilla ja -johdannaisilla.

13.2.4 Riskioikaisun määrittäminen

Riskioikaisu on yksi vakuutusryhmien arvostuksen komponenteista ja se sisältyy sekä LRC- että LIC-vastuun laskentaan. Riskioikaisulla tarkoitetaan tässä kompensatiota, jonka yhtiön johto vaatii sellaisen vakuutusryhmien vastaisen rahavirtojen määrää ja ajoittumista koskevan epävarmuuden kantamisesta, joka aiheutuu muusta riskistä kuin

rahoitusriskistä. Riskioikaisun jäljellä oleva määrä esitetään vakuutus sopimusvelan täsmäytyslaskelmissa sekä erikseen tuotettuun palveluun liittyvä riskioikaisu (tuloutettu osuus). OP soveltaa riskioikaisun määrittämisessä Cost of Capital -menetelmää. Riskioikaisun laskennassa huomioidaan muuhun riskiin kuin rahoitusriskiin liittyvä epävarmuus IFRS 17 -vakuutus sopimusryhmien osalta. Riskioikaisu mallinnetaan parhaan estimaatin ja stressatun kassavirran nykyarvojen erotuksena. Stressattu kassavirta lasketaan 99,5 prosentin luottamustasolla eli vastaavalla luottamustasolla kuin vakuustustoiminnan pääomavaade.

Stressatun kassavirran kalibroinnissa käytetään vakavaraisuuslaskennan kassavirtastressejä sekä soveltuvin osin yhtiön sisäisiä laskentamalleja. Stressiskenaariot, jotka vaikuttavat kyseisen vakuutus sopimusryhmän riskioikaisun määrään, riippuvat vakuutus sopimusryhmistä ja vakuutuslajeista. Esimerkiksi riskihenkivakuutuksissa kuolevuuden kasvu ja vakuutuksen raukeavuus muodostavat merkittävimmät stressiskenaariot. Yleiseen toimintaan liittyvät riskit on rajattu riskioikaisun ulkopuolelle.

Vakuutus sopimusryhmien riskeissä pitkäkestoisista kassavirroista seuraa suurempi riskioikaisu. Uusissa vakuutus sopimuksissa oletusten asetannan seurauksena riskioikaisu määräytyy suuremmaksi. Tiedon lisääntyessä oletukset päivitetään ja riskioikaisu tästä syystä pienenee lähtötilanteen mukaisen parhaan arvion tarkentuessa. OP Ryhmän vakuutus yhtiöiden riskioikaisu edustavat yhtiöiden vastuulle jäävää osuutta riskioikaisusta jälleenvakuutuksen riskioikaisua pienentävän vaikutuksen jälkeen. Riskioikaisu tuloutuu laskennassa käytettävien kassavirtaennusteiden perusteella. Riskioikaisun kaikki korkoherkät erät esitetään tuloslaskelmassa osana nettoraahoitustuottoja ja -kuluja. Tämä esitystapa koskee 1.1.2023 lähtien myös riskioikaisukassavirran nominaalikassavirtaa. Vertailuvuonna 2022 tämä korkoherkkä osuus on esitetty vakuutus palvelutuloksessa. Loppuosa riskioikaisun muutoksista esitetään osana vakuutus palvelutulosta.

13.2.5 Diskonttokoron määritysperiaate

Kaikki kassavirrat diskontataan korolla ja diskonttaus käyrät johdetaan riskittömän koron ja vakuutus sopimusten ominaisuuksista riippuvan likvideettipreemion summana (ns. bottom up -lähestymistapa), pitkät korot ekstrapoloiden. Riskiton korko on kaikille OP Ryhmän vakuutus yhtiöille sama, mutta likvideettipreemio riippuu vakuutus sopimusten ominaisuuksista, joten laskennassa käytetään useita eri diskonttauskorkokäyriä merkittäville valuutoille. Riskittömän korkokäyrän markkina-aineistona käytetään swap-korkonoteerauksia valituissa likvideissa maturiteeteissa. Swap-koroista poistetaan tarvittaessa luottoriskikomponentti.

Likvideettipreemio määritetään kunkin vakuutus yhtiön vastuun huomioivan sijoitusuniversumin avulla. Sijoitusuniversumilla tarkoitetaan allokaatiojakaumaa, jota muodostettaessa huomioidaan painoissa sekä indeksivalinnoissa vastuun määrä, vastuun ja sijoitusten kassavirtojen maturiteetit sekä kassavirtojen ennustettavuus. Sijoitusuniversumi sisältää viiteindeksit ja niiden painot Valtionlainoille, IG-Yrityslainoille (IG, luottoluokitus AAA-BBB) ja korkeamman riskin yrityslainoille (HY, luottoluokitus BB-C).

Diskonttokoron liikkeet vaikuttavat rahavirtojen arvomuutoksen kautta tulokseen ja korkomallin valinta vaikuttaa merkittävästi tulokseen. OP Ryhmä arvioi riskittömän korkokäyrän mallinnuksessa käytettyjen parametrien arvot vähintään vuosittain.

GMM-arvostusmallin sopimuksille palvelumarginaalille kertyvän koron määrittämiseen käytettävä diskonttokorko on sopimusryhmän alussa määritetty locked-in -korko, joka on määritetty sopimusryhmän alussa.

13.2.6 Palvelumarginaali ja sen tuloutus

Palvelumarginaalia kirjataan alkuhetkellä kaikkien voitollisten sopimusten vakuutus sopimusvelkaan ja sen määrä muuttuu ryhmään lisättävillä uusilla sopimuksilla, diskonttokoron vaikutuksesta ja raportointikaudella tuotettujen palvelujen johdosta. VFA-arvostusmallissa palvelumarginaalia oikaistaan myös muutoksella henkivakuutuksen osuudessa perustana olevien erien käyvästä arvosta, paitsi siltä osin, kun sovelletaan riskin pienentämistä. Henkivakuutus soveltaa tiettyjen henkivakuutus sopimusten korkotuottoisiin kassavirtoihin riskin pienentämisen vaihtoehtoa, jonka vuoksi palvelumarginaalista voidaan siirtää tuloslaskelmaan rahoitusriskin osalta ne rahavirtojen muutokset, joita suojataan vakuutus yhtiön korkotaseen markkinariskien hallinnan tavoitteen ja strategian mukaisesti.

Palvelumarginaali edustaa vakuutus sopimusryhmän kertymätöntä voittoa ja sitä kirjataan tulosvaikutteisesti kullakin kaudella määrää, joka kuvastaa palveluja, joita kyseisellä kaudella on tuotettu vakuutus sopimusryhmän mukaisesti. Toisaalta jos lisäykset sopimuksen täyttämistä aiheutuvien rahavirtojen pääoma-arvossa ylittävät sopimukseen

sisältyvän palvelumarginaalin kirjanpitoarvon johtaa se tappion syntymiseen, joka kirjataan tulosvaikutteisesti heti kun tappio muodostuu. Palvelumarginaalin tuloutettava määrä määritetään:

- yksilöimällä vakuutusryhmään sisältyvät vakuutusturvayksiköt. Ryhmään sisältyvien vakuutusturvayksikköjen lukumäärä on ryhmään sisältyvien sopimusten mukaan tuotettavan vakuutuspalvelun määrä, joka määritetään ottamalla huomioon kunkin sopimuksen osalta sopimuksen mukaisesti annetut edut ja sopimuksen kesto aika.
- kohdistamalla sopimukseen sisältyvä palvelumarginaali kauden lopussa (ennen kuin mitään kirjataan tulosvaikutteisesti kaudella tuotettujen palvelujen kuvastamiseksi) yhtä suurina erinä kullekin tarkasteltavana olevalla kaudella tuotetulle ja tulevaisuudessa tuotettavaksi odotetulle vakuutusturvayksikölle.
- kirjaamalla tulosvaikutteisesti kaudella tuotetuille vakuutusturvayksiköille kohdistettu määrä.

OP Ryhmässä vakuutusturvayksiköt määritetään sopimuksen ennustetulle elinkaarelle. Tyypillisille lyhyille vahinkovakuutus sopimuksille vakuutuspalvelua tulkitaan tarjottavan tasaisesti vakuutuskauden aikana ja vakuutusryhmätasaisen turvayksikön perustana käytetään samaan vakuutusryhmään kuuluvilta sopimuksilta saatavia vakuutusmaksuja. Henkivakuutus tuotteiden palvelumarginaalin ennustetun elinkaaren aikaiseen tuloutukseen vaikuttaa sopimuksen tyypistä riippuen säästön määrä ryhmittäin, sopimuksen odotettu pituus, korvaus- tai säästösumma, raukeamiset ja tulevat vakuutusmaksut. Palvelumarginaalin purkautuminen ja turvayksiköiden perusta vaihtelee vakuutuslajeittain: perusta on säästötyypisille vakuutus tuotteille säästön määrän kehitys ja riskihenkivakuutuksille riskisumman kehitys. Kuitenkin vertailuvuonna 2022 riskihenkivakuutusten osalta perusta on vakuutusmaksu.

Niissä OP Ryhmän vakuutus tuotteissa, joissa tuotetaan sekä sijoituspalvelua että vakuutuspalvelua, tuotetaan niitä tasaisesti ja samassa suhteessa sopimuksen odotetun keston aikana. Lisäksi molempia palveluita tuotetaan samaan aikaan ja molempien palveluiden sopimuskaudet ovat saman mittaisia.

13.2.7 Jälleenvakuutus sopimukset

OP Ryhmän ottamalla jälleenvakuutuksella tarkoitetaan sopimusta, joka täyttää vakuutus sopimuksen määritelmän ja jonka perusteella OP Ryhmä voi saada korvauksia toiselta vakuutusyhtiöltä, mikäli OP Ryhmä joutuu itse muiden vakuutus sopimusten perusteella korvausvelvolliseksi. Jälleenvakuutus sopimukset ryhmitellään samalla periaatteella kuin ensivakuutukset, mutta lisäksi ryhmitellään erikseen suhteelliset ja ei-suhteelliset jälleenvakuutus sopimukset. Kaikkien vakuutuksenottajana tehtyjen jälleenvakuutus sopimusten arvostamiseen OP Ryhmä soveltaa GMM-arvostusmallia ja niiden alkuperäinen kirjaamispäivä on aikaisempi seuraavista:

- Jälleenvakuutus sopimusryhmän vakuutuskauden alkupäivä. Jos tämä päivä on myöhemmin kuin jälleenvakuutus sopimusryhmän vakuutuskauden alkupäivä, kirjaamista viivästytetään, kunnes perustana oleva vakuutus sopimus on alun perin kirjattu.
- Päivä, jolloin on kirjattu perustana olevan tappiollisen ensivakuutusten ryhmä silloin, kun OP Ryhmä on tehnyt siihen liittyvässä jälleenvakuutus sopimuksen ryhmässä jälleenvakuutus sopimuksia joko samana päivänä tai aikaisemmin.

OP Ryhmä käyttää jälleenvakuutus sopimusten rahavirtojen arvostuksessa ja tulokseen kirjaamisessa yhdenmukaisia oletuksia perustana olevien vakuutus sopimusryhmien rahavirtojen arvostamisen ja kirjaamisen kanssa sillä lisäyksellä, että rahavirroista vähennetään vastapuolen maksukyvyttömyyden odotusarvo. Myöhemmät muutokset laiminlyöntiriskissä kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. OP Ryhmän maksamat palkkiot kolmannelle osapuolelle sisällytetään osaksi jälleenvakuutus sopimuksen vastaisia rahavirtoja ja ne tuloutuvat perustana olevan vakuutus sopimusten tuloutuksen mukaisesti.

Tyypillisesti jälleenvakuutus turvan ostamisesta maksettu määrä (premio) ylittää tulevaisuuden rahavirtojen nykyarvon ja riskioikaisun määrän, jolloin palvelumarginaali edustaa nettomenoa. Vakuutuksenottajana tehtyihin jälleenvakuutus sopimukseen sisältyvä nettomeno tai nettovoitto (sopimukseen sisältyvä palvelumarginaali) tuloutetaan käyttäen määritettyjä turvayksiköitä sitä mukaa kun palvelua saadaan. Tämä noudattaa samaa mekanismia kuin perustana olevien vakuutus sopimusten palvelumarginaalin tuloutus. Kun kirjataan tappio joko tappiollisen perustana olevien vakuutus sopimusten ryhmän alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä tai lisätään ryhmään tappiollisia perustana olevia vakuutus sopimuksia, palvelumarginaalia oikaistaan ja tämän seurauksena kirjataan tuotto.

Tämä palvelumarginaaliin tehtävä oikaisu ja siitä syntyvä tuotto määritetään kertomalla keskenään:

- perustana olevista vakuutus sopimuksista kirjattu tappio
- se prosenttiosuus perustana olevien vakuutus sopimusten korvausvaateista, jonka OP Ryhmä odottaa saavansa katetuksi vakuutuksenottajana tehtyjen jälleenvakuutus sopimusten ryhmän avulla.

13.2.8 Vakuutus sopimusten esittäminen tuloslaskelmassa ja taseessa

Vakuutus sopimusryhmän tuotto esitetään tuloslaskelmassa rivillä vakuutusmaksutuotto, ja se muodostuu seuraavien komponenttien arvostamisesta: vastaiset rahavirrat, muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu sekä palvelumarginaali. Vakuutus sopimusryhmään liittyvät kuluerät muodostuvat sattuneiden vahinkojen korvauskuluista, tappiollisten sopimusten tappioista, aiempiin kausiin liittyvistä muutoksista sekä toimintakuluista, ja esitetään rivillä vakuutuspalvelukulut. Jälleenvakuutus sopimukseen liittyvät kulut ja tuotot esitetään rivillä jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot.

Tuloslaskelman erään 'Vakuutuksen nettorahoitustuotot ja -kulut' sisältyy diskonttokoron muutoksen ja muiden taloudellisten muutosten vaikutus vakuutus sopimusvelan arvoon sekä ajan kulumisen vaikutus eli diskonttauksen purkautuminen. Lisäksi erään sisältyy riskin pienentämisen vaihtoehdon (risk mitigation) soveltaminen tiettyihin henkivakuutus sopimuksiin. Tämän vaihtoehdon soveltaminen antaa mahdollisuuden oikaista VFA-arvostusmallin sopimusten kirjanpito käsittelyä niin, että palvelumarginaalista siirretään tuloslaskelmaan rahoitusriskin osalta ne rahavirtojen muutokset, jotka kuuluvat sijoitusstrategian mukaiseen suojattavaan positioon.

Taseessa sopimukseen liittyvät vastaiset rahavirrat esitetään nettona ja ryhmitellään joko taseen vakuutus sopimusvelkoihin tai -varoihin salkkutasolla sekä jälleenvakuutus sopimusvelkoihin tai -varoihin salkkutasolla. Aikaisemman IFRS 4:n mukaisen tuloslaskelman kululajipohjaiseen esittämistapaan tulee muutos, sillä IFRS 17:n myötä osuus henkilöstökuluista, poistoista ja liiketoiminnan muista kuluista sisällytetään IFRS 17 -vakuutus sopimusvelan laskentaan ja esitetään erässä vakuutus palvelukulut.

OP Ryhmä on tehnyt laatimisperiaatteita koskevat seuraavat merkittävät valinnat:

- Kauden vakuutukseen liittyvien rahoitustuottojen tai -kulujen esittäminen tulosvaikutteisesti; diskonttaus käyrät johdetaan riskittömän koron ja vakuutus sopimusten ominaisuuksista riippuvan likvideettipreemion summana (ns. bottom up -lähestymistapa), pitkät korot ekstrapoloiden. Vastaavasti vakuutus sopimusvelkaan liittyvät sijoitukset luokitellaan uudelleen niin, että niiden käypä arvo esitetään tulosvaikutteisesti. Soveltamisen aloittamisajankohtana lakkaa IFRS 4 -standardin sallima osakesijoituksia koskenut väliaikainen poikkeusmenettely.
- Riskin pienentämisen vaihtoehtoa käytetään tiettyihin VFA-arvostusmallin sopimukseen, joita suojataan korkotaseen markkinariskien hallinnan tavoitteen ja strategian mukaisesti. Tällä poistetaan tuloksen epäsymmetriaa.
- Cost of Capital -menetelmää käytetään riskioikaisun määrittämisessä. OP Ryhmässä ei sovelleta vakuutusmaksujen kohdistamiseen perustuvaa lähestymistapaa (PAA) eikä Euroopan unionissa hyväksytyyn IFRS 17 -standardin sallimaa valintaa yhdistää useita vuosikohortteja samaan ryhmään.

13.2.9 Rinnakkaisvakuutus ja poolit

OP Ryhmä osallistuu joihinkin rinnakkaisvakuutusjärjestelyihin yhdessä muiden vakuutuksenantajien kanssa. Rinnakkaisvakuutus sopimuksista OP Ryhmä käsittelee vakuutus sopimuksena vain sopimuksessa tarkoitetun OP Ryhmän oman osuuden. OP Ryhmän vastuu rajoittuu tähän osuuteen.

OP Ryhmä merkitsee osuuksia vakuutus sopimuksista myös poolien kautta. Poolin jäsenet ovat ensisijaisesti vastuussa omasta suhteellisesta osuudestaan. Osuudet perustuvat sopimukseen, jotka vahvistetaan vuosittain. OP Ryhmä käsittelee vakuutus sopimuksina oman suhteellisen osuutensa poolien hoitamasta ensivakuutusliikkeestä ja poolilta jäsenille tulevasta jälleenvakuutusliikkeestä.

Poolin osuus näistä vakuutus sopimuksista käsitellään jälleenvakuutuksena. Eräissä pooleissa poolin jäsenet vastaavat maksukyvyttömän poolijäsenen veloitteista omien osuuksiensa suhteessa. OP Ryhmä kirjaa yhteisvastuun kautta tulevat vastuut ja saamiset, mikäli yhteisvastuun realisointuminen on todennäköistä.

13.2.10 Henkivakuutuksen kohtuusperiaate

Henkivakuutus sopimusten sijoitussidonnaisia osia lukuun ottamatta lähes kaikki henkivakuutukset ja pieni osa kapitalisaatiosopimuksista ovat oikeutettuja taattujen etujen lisäksi harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä, joka voi olla merkittävä osa sopimuksen mukaisista kokonaiseduista, mutta jonka määrä ja ajoittuminen ovat sopimuksen mukaan yhtiön harkittavissa. Osalla sijoitussidonnaisia vakuutuksia on mahdollisuus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. Lisäetuja jaetaan lisätuottoina laskuperustekorona päälle, lisäetuina kuolemantapaussummiin tai maksunalennuksina.

Ylijäämä perustuu vakuutusyhtiölain kohtuusperiaatteeseen, joka edellyttää, että kohtuullinen osa lisäetuihin oikeutettujen sopimusten tuottamasta ylijäämästä palautetaan lisäetuina näille vakuutuksenottajille, mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät estä lisäetujen antamista. Lisäetujen tason suhteen on pyrittävä jatkuvuuteen. Kohtuusperiaatteesta ei kuitenkaan muodostu velkasaamisoikeutta vakuutuksenottajille. OP Ryhmä on julkaissut henkivakuutuksen lisäetuperiaatteensa ja sen toteutumisen verkkosivuillaan.

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomesta siirtyneistä säästöhenkivakuutuksista ja yksilöllisistä eläkevakuutuksista on muodostettu eriytetyt taseet, joilla on muista poikkeava voitonjakopolitiikka. Määrä, jolla eriytettyjen taseiden varat ylittävät markkinaehtoisesti swap-korkokäyrällä diskonttaamalla arvostetut vakuutus sopimusvelat, varataan tulevien lisäetujen vastuuna.

14. Varaukset ja ehdolliset velat

Veloitteen perusteella kirjataan varaus, mikäli velvoite perustuu aiempaan tapahtumaan ja sen toteutuminen on todennäköistä, mutta toteutumisajankohta tai toteutuva määrä on epävarma. Lisäksi veloitteen pitää perustua joko tosiasialliseen tai oikeudelliseen veloitteeseen ulkopuolista kohtaan. Jos osasta velvoitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa (Liite 34. Varaukset ja muut velat).

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta OP Ryhmän määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttämistä tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona (Liite 43. Ehdolliset velat ja varat).

15. Oma pääoma

OP Ryhmä luokittelee liikkeeseen laskemansa instrumentit niiden luonteen perusteella joko omaksi pääomaksi tai vieraaksi pääomaksi (rahoitusvelaksi). Menot, jotka liittyvät omien oman pääoman ehtoisten instrumenttien liikkeeseenlaskuun tai hankintaan, esitetään oman pääoman vähennyseränä.

Oman pääoman ehtoiksi instrumenteiksi luokitellaan osuuspääomat, jotka jakaantuvat osuuspankkien jäsenten jäsenosuusmaksuihin ja Tuotto-osuuksiin. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä sekä jäsenosuuden että Tuotto-osuuden palauttamisesta. Osuuspääomia voidaan kuitenkin vuosittain palauttaa osuuspankin päätöksen mukaisesti ja viranomaisen antamissa rajoissa.

Jäsenosuusmaksu ja siitä seuraava asiakasomistajuus antaa mahdollisuuden osallistua osuuspankin päätöksentekoon. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä jäsenosuuden palauttamisesta. Jäsenosuudelle ei makseta korkoa.

Tuotto-osuudella ei ole äänivaltaa. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä Tuotto-osuuden pääoman ja koron maksusta. Tuotto-osuuksille mahdollisesti maksettava korko on kaikille Tuotto-osuuksille samansuuruinen. Korko kirjataan velaksi ja vähennetään omasta pääomasta, kun päätös maksusta on tehty (Liite 36. Oma pääoma).

16. Tuloverot

Tuloslaskelman veroihin sisältyvät OP Ryhmän yhtiöiden tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verot ja laskennallinen verokulu tai -tuotto. Verot kirjataan tulosaikutteisesti, paitsi milloin ne liittyvät suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin tai muihin laajan tuloksen eriin. Tällöin myös vero kirjataan kyseisiin eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassa olevan verokannan perusteella ja laskennalliset verot voimassa olevan verokannan tai tilinpäätöspäivään mennessä hyväksytyyn, tulevia vuosia koskevan verokannan perusteella.

Laskennallinen verovelka lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistettavista tappioista. Mikäli verotettavan tulon kertymisen ansiosta on todennäköistä, että saaminen voidaan hyödyntää, se kirjataan. Laskennallista verosaamista ei kirjata siltä osin, kun ei todennäköisesti synny verotettavaa tuloa, jota vastaan verotuksellisia tappioita taikka hyvityksiä voidaan hyödyntää. OP Ryhmässä merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät verotuksellisista varauksista (mm. luottotappiovarauksesta) ja sijoitusten arvostamisesta käypään arvoon. (Liite 18. Tuloverot).

17. Viranomaismaksut

OP Ryhmä maksaa eri viranomaisille maksuja. Talletussuojasta vastaa Rahoitusvakausrasto. Pankkivalvonnasta vastaa Euroopan keskuspankki. Vakuutus-, menettelytapa- ja makrovalvonnasta vastaa Finanssivalvonta. Kriisinratkaisusta vastaa EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). Viranomaismaksut kirjataan vuoden alussa kokonaisuudessaan liiketoiminnan muihin kuluihin (Liite 15. Liiketoiminnan muut kulut)

17.1 Vakausmaksu

Vakauserä kerätään euroalueen kriisinratkaisurahastoon (Single Resolution Fund, SRF) vuoteen 2023 asti siten, että rahaston tavoitetaso, vähintään 1 prosenttia korvattavien talletusten määrästä, saavutetaan. Kriisinratkaisurahastoa hallinnoi EU:n kriisinratkaisuneuvosto, joka päättää myös vakauserä määrätystä. SRF varmistaa, että rahoitussektori rahoittaa rahoitusjärjestelmän vakauttamisen. Vakausmaksu määräytyy pankin merkittävyyden ja riskiprofiilin perusteella.

17.2 Talletussuojamaksu

Vanhaan talletussuojarahastoon (VTS-rahasto) kerätyt varat ylittävät tällä hetkellä talletussuojan tasoa koskevat EU-vaatimukset. Sääntöjensä nojalla VTS-rahasto huolehtii jäsenpankilleen määrättävistä talletussuojamaksuista uuteen RVV:n hallinnoimaan talletussuojarahastoon siinä suhteessa, kun kukin jäsenpankki on vuosien kuluessa kartuttanut vanhaa talletussuojarahastoa.

VTS-rahaston jäsenenä OP Ryhmällä on oikeus kattaa talletussuojamaksut Rahoitusvakausrastolle (RVV) kokonaan tai osittain VTS-rahastosta. OP Ryhmän talletussuojamaksu vuodelta 2023 olivat 44 miljoonaa euroa, joka katettiin VTS-rahastosta. RVV:n hallinnoiman talletussuojarahaston tavoitetason ennakoidaan täyttyvän kesällä 2024. VTS-rahaston jäsenenä OP Ryhmällä on oikeus kattaa mahdollisia tulevia talletussuojamaksuja RVV:lle VTS-rahastosta vielä noin 365 miljoonalla eurolla. Talletussuojamaksusta ei tullut OP Ryhmälle tuloslaskelman kuluvaikutusta vuosina 2022 ja 2023.

17.3 Rahoitusvakausraston hallintomaksu

Rahoitusvakausraston hallintomaksu perustuu samaan laskentamenetelmään kuin Finanssivalvonnan valvontamaksu.

17.4 Finanssivalvonnan valvontamaksu

Finanssivalvonnan valvontamaksu koostuu suhteellisesta valvontamaksusta, joka perustuu taseen loppusummaan, sekä kiinteästä perusmaksusta.

17.5 Euroopan keskuspankin valvontamaksu

EKP:n valvontamaksu määräytyy pankin merkittävyyden ja riskiprofiilin perusteella.

18. OP-bonukset omistaja-asiakkaille

Tuloslaskelmassa OP-bonukset omistaja-asiakkaille esitetään omana eränään. Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden pankki-, vahinkovakuutus- ja varallisuudenhoitoasioinnista kertyy OP-bonuksia. OP-bonukset kirjataan ansaintakaudella kuluksi tuloslaskelmaan ja siirtovelkoihin taseeseen. Kertyneet bonukset käytetään automaattisesti pankki- ja varallisuudenhoitopalveluiden palvelumaksuihin sekä vahinkovakuutusmaksuihin vanhimmista tapahtumista alkaen, jolloin siirtovelka puretaan (Liite 17. OP-bonukset omistaja-asiakkaille).

19. Julkiset avustukset

Julkiset avustukset ovat julkista tukea, joka toteutetaan siirtämällä voimavaroja yhteisölle, joka on saamansa tuen vastikkeeksi noudattanut tai noudattaa tulevaisuudessa tiettyjä sen liiketoimintaa koskevia ehtoja. Hyötyä, joka saadaan julkisen vallan markkinakorkoa alemmalla korolla myöntämästä lainasta, käsitellään julkisena

avustuksena. Markkinakorkoa alemmalla korolla myönnetystä lainasta saatava hyöty on määritettävä lainan alkuperäisen kirjanpitoarvon ja saatujen maksujen erotuksena. Julkinen avustus kirjataan kuitenkin vasta, kun on kohtuullisen varmaa, että yhteisö täyttää siihen liittyvät ehdot ja että avustus tullaan saamaan. Tuottoihin liittyvät avustukset vähennetään tilinpäätöksessä niitä vastaavista kuluista ja kirjataan tulosvaikutteisesti niillä kausilla, joilla kulut kirjataan menoiksi, joita avustus on tarkoitettu kattamaan.

20. Uudet standardit ja tulkinnat

IASB (International Accounting Standards Board) on julkaissut seuraavia tulevia merkittäviä standardimuutoksia.

20.1 Kansainvälinen verouudistus – Pilari 2:n mallisäännöt – Muutokset IAS 12 Tuloverot -standardiin

Digitalisoituneen talouden epätasaista voitonjakoa ja verotusta koskevien haasteiden ratkaisemiseksi on tehty maailmanlaajuisesti erilaisia sopimuksia. Monet maat ovat parhaillaan muuttamassa paikallisia lakejaan, jotta ne voisivat ottaa käyttöön maailmanlaajuisen vähimmäislisäveron. EU-direktiivi pohjautuu OECD:n nk. pilari 2 -sääntelyyn, jonka tavoitteena on, että konserneja verotettaisiin vähintään minimitasoon mukaisesti riippumatta siitä, missä valtioissa toimintaa harjoitetaan. Minimiverotaso arvioitaisiin valtiokohtaisesti ja tosiasiallisen verotason tulisi olla vähintään 15 prosenttia. Sääntely soveltuu konserniyksiköihin, jotka sijaitsevat EU:n alueella ja ovat osa monikansallista konsernia tai suurta kotimaista konsernia, jos konsernin sääntelyssä tarkoitettu kokonaisliikevaihto on vähintään 750 miljoonaa euroa. Suomessa laki suurten konsernien vähimmäisverosta tuli voimaan 1.1.2024. Pilari 2:n mukaiset ilmoitukset Verohallinnolle on annettava viimeistään 15 kuukauden kuluttua tilikauden päättymisestä. Siirtymävuoden (ts. ensimmäinen tilikausi, jona konserni kuuluu pilari 2 -sääntöjen piiriin) vastaava määräaika on 18 kuukautta tilikauden päättymisestä.

Pilari 2:n mukaista sääntelyä sovelletaan lain edellyttämällä tavalla OP Ryhmän yhtiöihin ja konserneihin. Koska laki suurten konsernien vähimmäisverosta ei ollut voimassa raportointipäivänä 31.12.2023, OP Ryhmä ei ole kirjannut Pilari 2:n tuloveroja.

IASB muutti IAS 12 Tuloverot- standardia toukokuussa 2023. Muutoksella laajennettiin IAS 12 Tuloverot -standardi koskemaan OECD:n pilari 2 tuloveroja sekä tilinpäätöksessä niistä esitettäviä tietoja. Muutoksilla otettiin käyttöön myös pilari 2:n mallisääntöjen täytäntöönpanosta aiheutuva laskennallisten verojen kirjanpitoa koskeva väliaikainen poikkeus. Tätä väliaikaista poikkeusta sovelletaan takautuvasti IAS 8:n mukaisesti. Väliaikaisen poikkeuksen mukaan yhteisö ei saa kirjata pilari 2:n tuloveroihin liittyviä laskennallisia verosaamisia ja -velkoja eikä esittää tilinpäätöksessään tietoja niistä. OP Ryhmä soveltaa IAS 12 -tuloverostandardin väliaikaista poikkeusta.

OP Ryhmässä on Pilari 2:n osalta hanke ja selvitykset käynnissä. OP Ryhmä arvioi tilinpäätöshetkellä olevan tiedon perusteella, että pilari 2 tuloverolla ei ole olennaista vaikutusta OP Ryhmän tilinpäätökseen.

20.2 Muut tulevat muutokset

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen, IAS 7 Rahavirtalaskelmat ja IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot -standardeihin tehdyt muutokset tulevat voimaan 1.1.2024. IAS 21 Valuuttakurssien muutosten vaikutukset -standardiin tehdyt muutokset tulevat voimaan 1.1.2025. Muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta OP Ryhmän tilinpäätökseen.

Liite 2. OP Ryhmän riskienhallinnan periaatteet

1 OP Ryhmän merkittävät riskit: yleiskatsaus

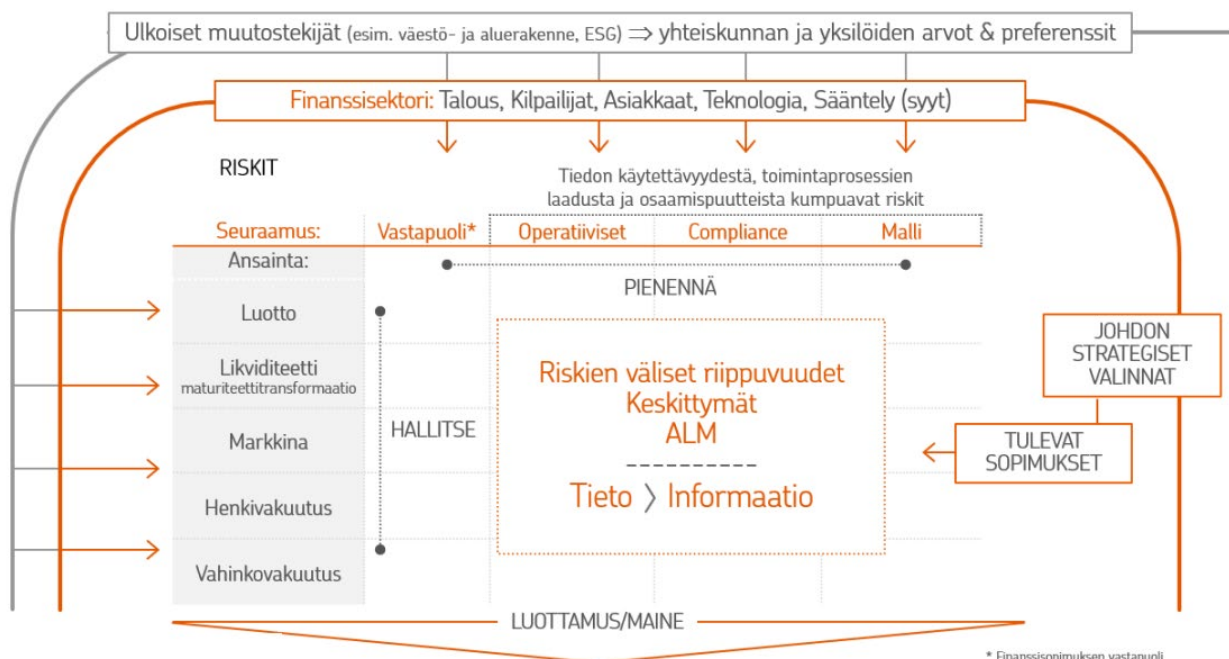
OP Ryhmän riskinoton ja riskienhallinnan periaatteet laaditaan kaikkia toimintoja koskeviksi, ja OP Ryhmän riskienhallinnan strategisen tason periaatteita tarkennetaan ansaintalogiikoittain (tuote- ja palvelukokonaisuuksittain). Ansaintalogiikkakohtaisia kokonaisuuksia muodostettaessa lähtökohtia ovat asiakkaille tarjottavat palvelut, palvelujen tuottamisessa ja toiminnan analysoinnissa ja raportoinnissa tarvittavat prosessit sekä se, mitä riskejä OP Ryhmälle näiden palvelujen tarjoamisesta aiheutuu.

OP Ryhmän liiketoiminnan ja toimialan ominaispiirteiden vuoksi riskeillä on kaksi toisistaan poikkeavaa peruseriaatetta: OP Ryhmä voi hankkia ansaintaa riskeillä (ansaintariskit) tai riskit voivat olla seurausta jostakin (seuraamusriskit). Koska ansaintariskien tarkastelu edellyttää OP Ryhmän kriittisten menestystekijöiden tarkastelua liiketoiminnan kannalta, ansaintariskien lähteitä ja hallintaa ryhmitellään merkittävien riskien tarkemmissa kuvauksissa ansaintalogiikoittain lukuun ottamatta ryhmätasoisia riskejä, jotka koskevat kaikkia ansaintalogiikoita. Suurin osa seuraamusriskeistä on ryhmätasoisia, ja keskeisenä tarkastelun kohteena on riskin mahdollisen toteutumisen negatiivisten vaikutusten pienentäminen.

Alla olevassa kuvassa esitetään yhteenvetona OP Ryhmän merkittävät riskit ja niiden lähteet. Kuvan taulukon ulkokehillä harmaalla ja oranssilla esitetään merkittävien riskien lähteet ja juurisyys. Taulukon ulkopuolella on myös kuvattu riskien mahdollisen toteutumisen negatiivinen vaikutus OP Ryhmän luottamukseen ja maineeseen.

Kuvan taulukossa on keskeistä huomata seuraavaa:

- Ansaintariskien ottamisella voidaan saada aikaan seuraamusriskejä OP Ryhmän ulkoisten riskien lähteiden ja syiden lisäksi.
- Ansainta- ja seuraamusriskien yhteisvaikutuksesta voi syntyä uusia ryhmätasoisia riskejä muun muassa riskien välisten keskittymien ja riippuvuuksien vuoksi.
- Ansainta- ja seuraamusriskien erilaisten tarkoitusten vuoksi ansaintariskejä pyritään ensi sijassa hallitsemaan, kun taas seuraamusriskejä pyritään ensi sijassa pienentämään.

OP Ryhmän ansaintalogiikkakokonaisuudet ovat Pankkitoiminta taseen kautta, Pankkitoiminta – Markets ja Pankkitoiminta – Varainhoito, Vahinkovakuutustoiminta ja Henkivakuutustoiminta. Pankkitoiminta taseen kautta - ansaintalogiikka jaetaan edelleen liiketoimintasegmenttijaottelun mukaisesti yritys pankkitoimintaan, vähittäispankkitoimintaan sekä keskuspankkitoimintaan, joka OP Ryhmän segmenttijaottelussa sisältyy muuhun toimintaan. Pankkitoiminta-ansaintalogiikkakokonaisuudet sisältävät sekä Vähittäispankki- että Yritys pankki-liiketoimintasegmentin. Henki- ja Vahinkovakuutus-ansaintalogiikat kuuluvat Vakuutus-liiketoimintasegmenttiin.

OP Ryhmän riskienhallinta ja sääntelymukaisuuden varmistaminen (compliance) perustuvat kolmen puolustuslinjan periaatteelle. Ensimmäisen puolustuslinjan muodostavat liiketoiminnot, toisen puolustuslinjan liiketoiminnoista riippumattomat varmentavat riskienhallintatoiminto ja compliance sekä kolmannen puolustuslinjan muista puolustuslinjoista riippumaton Sisäinen tarkastus. Jokaisella puolustuslinjalla on oma roolinsa riskienhallintaprosessin tehokkaassa toteuttamisessa.

OP Ryhmässä riskienhallinnan ensimmäinen ja toinen puolustuslinja tekevät jatkuvaa yhteistyötä. Näin varmistetaan, että käytössä on etukäteen kaikki tarvittava osaaminen toiminnan kehittämiseksi ja hallinnaksi. Puolustuslinjat rakentavat yhdessä riskienhallintaprosessin, jossa on otettu huomioon OP Ryhmän toiminnan erityispiirteet. Ensimmäisen ja toisen puolustuslinjan vastuut on selkeästi jaettu.

- Liiketoiminnot toteuttavat OP Ryhmän strategiaa ja vastaavat toimintansa suunnittelusta, tehokkaasta sekä laadukkaasta toimeenpanosta ja sisäisestä valvonnasta. Vain liiketoiminta tekee liiketoimintapäätöksiä vastaten asiakaspalvelun laadusta, toimintansa jatkuvuudesta sekä tuloksestaan ja riskeistään. Liiketoiminnot raportoivat liiketoimintaa koskevat riskit osana päivittäistä toimintaansa.
- Toinen puolustuslinja valmistelee ryhmän johdon päätettäväksi riskienhallintakehikon, jonka asettamisessa puitteissa ensimmäinen puolustuslinja ottaa riskejä ja hallitsee päivittäiseen liiketoimintaansa liittyviä riskejä. Toinen puolustuslinja tukee ensimmäistä puolustuslinjaa konsulttoimalla ja rakentavasti haastamalla etenkin omaan erityisosaamiseensa kuuluvissa asioissa. Toinen puolustuslinja myös valvoo sääntelyn ja OP Ryhmän ohjekehikon noudattamista ja tekee riippumatonta analyysia tuloksen, riskien ja puskureina toimivien pääoman ja likviditeetin tasapainosta sekä toiminnan jatkuvuuden turvaamisesta myös häiriötilanteissa. Riskienhallintatoiminto myös arvioi, ovatko liiketoimintojen strategiset tavoitteet ja valinnat linjassa johdon määrittelemän riskinottohalun sekä muiden riskinoton ja riskienhallinnan periaatteiden kanssa.
- Kolmantena puolustuslinjana toimii muista puolustuslinjoista riippumaton Sisäinen tarkastus.

2 OP Ryhmän merkittävät riskit: lähteet ja hallinta

2.1 Merkittävien riskien määritelmät ja lähteet

Alla on kuvattu yhteenvedona OP Ryhmän merkittävien riskien määritelmät ja lähteet.

Luottoriskit	Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että rahoitusinstrumentin sopimusosapuoli ei pysty täyttämään sopimuksenmukaisia takaisinmaksuvelvoitteitaan ja aiheuttaa täten toiselle osapuolelle taloudellisen tappion.
Likviditeettiriskit	Likviditeettiriski on riski siitä, että maksuvalmiuden taso tai rahoituksen saatavuus vaikeuttaa strategian mukaisen liiketoiminnan toteuttamista. Likviditeettiriski aiheutuu sisään tulevien ja ulos maksettavien kassavirtojen ajoituksen ja/tai määrien epätasapainosta. Likviditeettiriskeihin sisältyvät keskittymäriski, markkinoiden likvidiysriski ja jälleenrahoitusriski. Keskittymäriski aiheutuu rahoituksen ajallisesta sekä vastapuoli- tai instrumenttikohtaisesta keskittymisestä. Markkinoiden likvidiysriski on riski siitä, että markkinatransaktiota ei saada toteutettua halutussa ajassa ja/tai arvioituun hintaan tai pankin omistuksessa olevien likvidien varojen määrä pienenee.

	Jälleenrahoitusriski tarkoittaa riskiä siitä, että rahoitusta ei markkinoilta saada uusittua.
Taseen rakenteellinen korkoriski	Riski koron muutosten vaikutuksista pankkitoiminnan vuotuisen korkokatteeseen sekä vakuutusyhtiön tulokseen (IFRS 17) ja vakavaraisuuteen. Pankkitoiminnassa rahoitustaseen muodostavat ei-kaupankäynnin kohteena olevat asiakassopimukset (luotot ja talletukset), markkinaehtoinen varainhankinta, oma pääoma, likviditeettireservi (korkosijoitukset ja käteinen) sekä korkojohdannaiset (riskien ja likviditeetin tasapainotuserät). Vakuutusyhtiöissä korkotaseen muodostavat vastuuvélka, korkoherkät sijoitukset sekä korkoriskin hallinnassa käytetyt korkojohdannaiset.
Muut markkinariskit	Muilla markkinariskeillä tarkoitetaan sopimuksen arvoon tai sopimuksen ansaintaan kohdistuvaa epäedullista muutosta, joka aiheutuu rahoitusmarkkinoilla havaittavien hintojen muutoksista. Markkinariskeihin kuuluvat taseen ja taseen ulkopuolisten erien korko-, valuutta-, volatilitteetti-, luottospread-, osake-, kiinteistöriski ja mahdolliset muut hintariskit.
Vahinkovakuutusriskit	Vahinkovakuutusriskit muodostuvat vahinko- ja varausriskeistä. Vahinkoriski syntyy siitä, että vahinkoja tapahtuu keskimääräistä enemmän tai ne ovat poikkeuksellisen suuria. Varausriski syntyy siitä, että jo tapahtuneiden vahinkojen korvausmenot ovat suuremmat kuin on ennakoitu tai maksusuoritusten ajoitus poikkeaa ennakoitusta.
Henkivakuutusriskit	Henkivakuutusriskit muodostuvat biometrisistä riskeistä sekä kustannus- ja asiakaskäyttätymisriskeistä. Biometrinen riski syntyy siitä, että ennusteet vakuutettujen eliniästä poikkeavat elämänvarariskiä sisältävissä vakuutustuotteissa tai ennusteet vakuutettujen kuolevuudesta (esimerkiksi katastrofin aiheuttama kuolevuuden ennustamaton kasvu) poikkeavat kuolemanvarariskiä sisältävissä tuotteissa. Biometristä riskiä syntyy myös siitä, että ennusteet vakuutettujen työkyvyttömyyden alkavuudesta poikkeavat työkyvyttömyysriskiä sisältävissä tuotteissa, mutta OP-Henkivakuutuksessa edellä mainittu työkyvyttömyysriski on hyvin pieni.
Vastapuoliriskit	Vastapuoliriskillä tarkoitetaan mahdollisuutta, että johdannais sopimuksen, repo-sopimuksen, kaupankäynnin tai jälleenvakuutus sopimuksen sopimuskumppani ei täytä taloudellisia veloitteitaan ja vastaavan sopimuksen uudelleen hankinnasta aiheutuu riski kustannusten kasvusta. Vastapuoliriskin erityispiirre on riskin määrän muuttuminen sopimuksen markkina-arvon mukana, minkä seurauksena riski voi myös kasvaa sopimuksen solmimisen jälkeen.
Operatiiviset riskit	Operatiivista riskiä aiheutuu kaikesta liiketoiminnasta, ja se voi aiheutua puutteellisista tai virheellisistä menettelytavoista, prosesseista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. OP Ryhmässä operatiivisiin riskeihin kuuluvat myös ICT- ja turvallisuusriskit. Tietopääomaan liittyvillä operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan mahdollista tappiota, maineen menetystä tai toiminnan heikentymistä aiheutuen tietoon ja siitä johdettuun informaatioon kohdistuvasta epävarmuudesta päätöksenteossa, johtamisessa ja raportoinnissa.
Compliance-riskit	Sääntelyn ja ohjeistusten noudattamattomuuteen liittyvät riskit

Malliriskit	Malliriskillä tarkoitetaan sitä, että ilmiötä tai käyttäytymistä kuvamaan rakennettu malli ei kuvaa ilmiötä tai käyttäytymistä tarkoitukseen sopivasti. Malliriskistä voi seurata taloudellisia tappiota tai maineen menetystä aiheutuen sellaisista mallien tulosten perusteella tehdyistä päätöksistä, joissa syynä on mallien kehittämisen, täytäntöönpanon tai käytön virheet. Malliriskien hallinnassa mallilla tarkoitetaan menetelmää, jolla jokin tietty ilmiö tai käyttäytyminen pyritään kuvaamaan, kvantifioimaan tai simuloimaan. Malli muuntaa lähtötiedot matematiikan, tilastotieteen tai asiantuntija-arvion pohjalta liiketoimintapäätöksiä ohjaavaksi tai taloudellista riskiasemaa koskevaksi kvantitatiiviseksi tai kvalitatiiviseksi tiedoksi. Mallien lähtötiedot/syötöet voivat olla luonteeltaan kvantitatiivista ja/tai kvalitatiivista tai perustua asiantuntija-arvioon.
Maineriskit	Riski maineen tai luottamuksen heikkenemisestä, joka on ensiasianssa seurausta jonkin yksittäisen riskin tai usean riskin samanaikaisesta toteutumisesta tai johtuu muusta negatiivisesta julkisuudesta.
Keskittymäriskit	Riskit, joita voi syntyä liiketoiminnan liiallisesta keskittymisestä yksittäisille asiakkaille, tuotteille, toimialoille, maturiteettijaksoille tai maantieteellisille alueille. Keskittymäriski voi syntyä myös palveluntarjoajien tai prosessien muodostamista keskittymistä.
Tulevan liiketoiminnan riskit	Riski siitä, millä ehdoin ja volyymein solmitaan uusia joko nykyisenkaltaisia tai kokonaan uudenlaisia sopimuksia. Tähän sisältyy myös riski, joka syntyy puutteellisesta sisäisestä reagoinnista ja joustamattomuudesta liiketoiminta- ja kilpailuympäristössä tai asiakkaiden arvoissa ja teknologiassa tapahtuneisiin muutoksiin.

Tulevan liiketoiminnan riskejä ei käsitellä omana kokonaisuutenaan, koska ne voivat ilmetä eri merkittävien riskien muodossa ja ilmenevät eri riskilajien yhteydessä.

Asiakaskäyttäytymisriski voi toteutua useassa eri riskilajissa (asiakkaiden käyttäytymisen muutoksen vaikutus esimerkiksi vakuutus sopimusten arvoon, talletusten määrään tai sopimusten ennakkaikaisiin takaisinmaksuihin).

Jäännösriski on jäljelle jäävä riski, jota ei voida tai haluta poistaa tai jää jäljelle mahdollisten riskin pienennystoimenpiteiden jälkeen. Jäännösriski-sanaa voidaan pitää synonyymina riskille. Jäännösriski ei siten ole rinnasteinen käsite yllä luetuille merkittävillä riskeille, vaan jäännösriskin voidaan katsoa koskevan mitä tahansa yllä lueteltua merkittävää riskiä.

Toimintaympäristön muutostekijät, kuten teknologinen kehitys tai ilmastonmuutos ja muut kestävyys- eli ESG-tekijät (ESG: Environmental, Social, Governance; ilmasto ja ympäristö, ihmiset ja yhteisöt sekä hyvä hallintotapa) vaikuttavat asiakkaiden ja muun yhteiskunnan tarpeisiin ja preferensseihin. ESG-tekijät ovat ulkoisia megatrendejä eli esimerkkejä OP Ryhmän riskikartan juurisyistä. Riskien tunnistamisprosessissa nämä määritellään eri riskilajeihin vaikuttavina muutostekijöinä eikä erillisinä riskeinä.

Ilmastonmuutos ja ympäristön tilan heikkeneminen aikaansaavat fyysisiä riskitekijöitä:

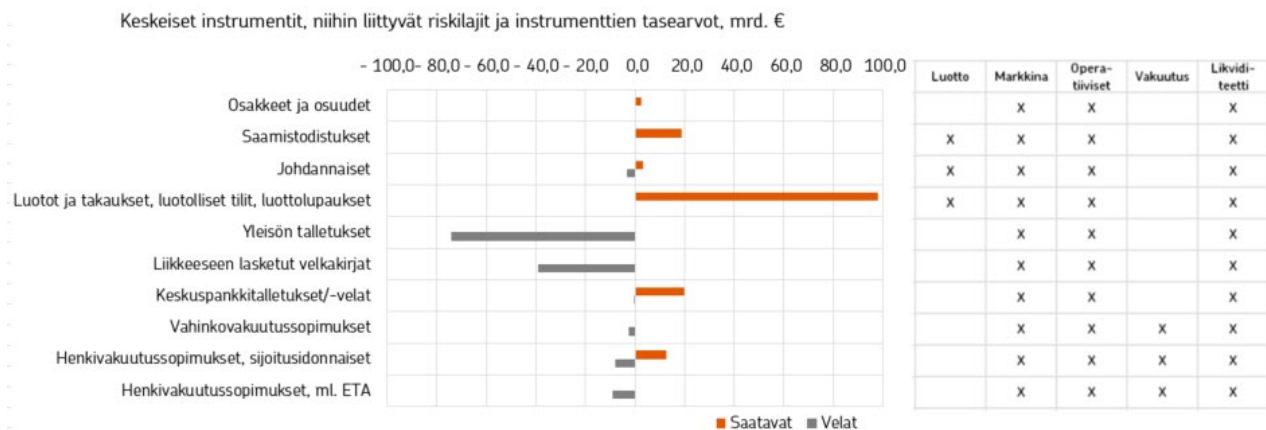
- Akutteja riskitekijöitä ovat sään ääri-ilmiöihin, kuten kuivuuteen, tulviin ja myrskyihin liittyvät tapahtumat tai esimerkiksi yksittäinen ympäristöönnettomuus.
- Pitkävaikutteiset muutokset etenevät hitaammin: esimerkiksi ilmaston lämpeneminen, merenpinnan nousu, luonnon monimuotoisuuden väheneminen, vesistöjen ja maaperän saastuminen, elinympäristöjen tuhoutuminen.

Siirtyminen kohti vähähiilisempää ja ympäristön kannalta kestävämpää taloutta tuo mukanaan suoria ja välillisiä vaikutuksia. Näitä ovat esimerkiksi ilmasto- tai ympäristöpoliittiset päätökset, tekniikan kehitys, markkinoiden luottamus ja asiakkaiden valinnoissa tapahtuvat muutokset.

Fyysiset ja siirtymäriskitekijät vaikuttavat OP Ryhmän liiketoimintaan ja taloudelliseen menestykseen erityisesti asiakkaiden ja muiden sidosryhmien kautta. Realisoituessaan riskit voivat vaikuttaa riskiprofiiliin, pääomituksen, likviditeettiin ja päivittäisen toiminnan jatkuvuuteen useilla tavoilla.

Keskeiset instrumentit ja riskilajit

Alla oleva kaavio kuvaa keskeisiin rahoitusinstrumentteihin liittyvät riskilajit sekä havainnollistaa riskilajien merkittävyyttä kunkin rahoitusinstrumentin tasearvojen (31.12.2023) avulla.

2.2 Pankkitoiminnan riskit

2.2.1 Luottoriskit

Pankkitoiminnan asiakassuhteisen liiketoiminnan luottoriski syntyy pääosin suomalaisen asiakaskunnan kanssa sovitusta kahdenvälisistä velkakirjaluotoista. Lähtökohtaisesti nämä luotot eivät ole ehdoiltaan eteenpäin myytäviä. Saamisten maturiteetit vaihtelevat lyhyistä limiittipohjaisista tuotteista pidempiin velkakirjaluotoihin, mutta taseessa jälkimmäisten määrä dominoi. Henkilöasiakkaiden keskimaturiteettia selittää asuntoluotot ja yrityksillä maturiteetiltaan 3–7 vuoden mittaiset velkakirjaluotot. OP Ryhmän liiketoimintamalliin ei kuulu näiden saamisten luottoriskin siirto markkinoiden kannettavaksi yksittäin tai portfoliona. Henkilöasiakkaat voivat lyhentää vaihtuvakorkoisia lainojaan lyhennysohjelmaa nopeammin. Menestyvät yritykset vastaavasti käyttävät usein neuvotteluvoimaansa uudelleenrahoittamalla vaihtuvakorkoiset lainansa enneaikaisesti, kun lainaa on saatavissa nykyistä lainaa matalammalla luottomarginaalilla. Luottokelpoisuudeltaan vahvistuneiden velallisten saamiskanta supistuu näin nopeammin kuin luottoriskiltään heikentyneiden velallisten kanta.

Yllä mainitut lähtökohdat edellyttävät, että OP Ryhmän on yleisesti onnistuttava:

- ohjaamaan koko salkun rakennetta proaktiivisesti niin, että salkussa on kulloinkin ylipaino sellaisista riskiltään homogeenisistä asiakasjoukoista ("portfoliosegmentti"), jotka menestyvät tulevaisuuden toimintaympäristössä,
- valitsemaan asiakaspopulaatiosta kilpailijoita paremmin luottokelpoisuuttaan parantavat/säilyttävät asiakkaat ja pitämään näistä asiakkaista ja heidän luotoistaan kiinni alkuperäisillä, riskiperusteisesti asetetuilla ehdoilla. Vastaavasti luottokelpoisuudeltaan heikentyvien asiakkaiden kulloistenkin luottojen hinnoittelua on kyettävä sopeuttamaan kasvanutta riskiä vastaavasti.

Onnistuakseen riskienhallinnassa, on toimivalla johdolla oltava ylivertainen ja jatkuvasti päivittyvä tieto yksittäisistä asiakaskokonaisuuksista, asiakaskokonaisuuksien kulloisestakin taloudellisesta tilanteesta ja sitä selittävästä tekijöistä ja eritoten siitä, miten nämä selittävät tekijät muuttuvat tulevaisuudessa toimintaympäristön eri skenaarioissa. Tämän lisäksi toimivan johdon on tunnistettava yksinäisten toimijoiden keskinäisriippuvuudet ja näiden tietojen pohjalta arvioitava asiakaskokonaisuuksien maksukykyään ennustettujen vapaiden kassavirtojen ja niiden epävarmuuden pohjalta. Arvio

vaatii kattavaa, jatkuvasti päivittyvää tietoa asiakkaista, asiakkaiden "taseesta" ja nykyisten sopimusten hoidosta sekä kykyä tuottaa analyysejä päätöksenteon tueksi.

Luottoriskienhallinnan strategia vaiheittain

Riskinottohalun mukaisen luottoriskienhallinnan järjestämiseksi toimivan johdon on määriteltävä, kuvattava ja prosesseissa toteutettava seuraavat asiat:

- **Yhtäläinen kuva prosesseista:** Kaiken tekemisen lähtökohtana on oltava yhteinen näkemys asiakkaan rahoitusprosessin ja siihen liittyvän luottoriskienhallintaprosessin vaiheista ja näiden vaiheiden välisistä riippuvuuksista. Prosessi muodostaa kokonaisuuden, sen vaiheittaiset tekemiset ja niiden lopputulemat sekä prosessin kunkin vaiheen tarvitsema ja tuottama data on määriteltävä. Luottoriskienhallinnan periaatteita sovelletaan myös Yrityspankin joukkovelkakirjalainasalkun hallinnassa.
- **Selkeä kuva homogeenisistä joukoista:** luottoriskiltään homogeeniset asiakas- ja/tai transaktiojoukot (portfolio-segmentointi) on määriteltävä velallisen tulonlähteiden ja vakuustyyppin perusteella. Lainojen lyhennys ja/tai velkojen jälleenrahoitus perustuvat velallisen kykyyn tuottaa vapaita kassavirtoja, joten niiden tuloksen lähde on segmentoinnin ensisijainen kriteeri ja segmentointia on tarkennettava vakuustyyppillä. Mikäli tarkennusta ei tehdä, se on perusteltava. Sopimuksen juridisia ehtoja ei käytetä luottoriskisegmentoinnin perusteena, mutta asiakasta neuvottaessa ja luottoriskin suuruutta arvioitaessa nämä tiedot on otettava huomioon.
- **Luottoriskin hallinta:** portfoliosegmenteille on määritettävä yhtäläiset asiakashallinnan ja sopimuskäsittelyn toimintatavat sekä analysointi- ja mittaustavat, joita määriteltäessä on otettava huomioon luottoriskin suuruuteen (PD, LGD, EAD) vaikuttavat sopimuksen juridiset ehdot. Kun riskiparametreja arvioidaan portfoliotasolla, on mm. maksukyvyttömyyden todennäköisyyden ja vakuuden arvon riippuvuudet on otettava huomioon. Näitä yhtäläisesti määriteltäviä toimintatapoja noudatetaan systemaattisesti rahoitusprosessin eri vaiheissa. Tämä portfolio-segmentitkohtainen toimintatapojen joukko eli luottoluokittelujärjestelmä on asetettava lähtökohdaksi toiminnalle ja sen kehittämiselle.
- **Tietotarpeiden määrittely:** Portfoliokohtaisissa luottoluokittelujärjestelmissä voidaan noudattaa samoja systemaattisia toimintatapoja, mutta ne eroavat toisistaan niissä tarvittavan tiedon osalta. Jokaisen portfolio-segmentin osalta on määriteltävä rahoitus- ja luottoriskienhallintaprosessien eri vaiheiden toteuttamiseen vaadittavat tiedot, ja mahdolliset puutteet tietojen saatavuudessa ja käytettävyydessä tulee raportoida johdolle sekä tiedon omistajalle.
- **Prosessit ja Ohjeistus:** Asiakkaiden rahoituspalveluprosessit ja niihin liittyvät asiakaskohtaiset luottoriskienhallintaprosessit on rakennettava yllä olevat asiat huomioon ottaen ja niin, että tarvittava lähtötiedot saadaan kerättyä asiakasprosesseista ja ulkoisista lähteistä ja että prosessiin eri vaiheiden tuottamat laskennalliset tiedot saadaan prosessin muiden vaiheiden käyttöön.

Asiakassuhteisen luottoriskienhallinnan vaiheet

Asiakkaan perustietojen ylläpito: Juridisista asiakaskokonaisuuksista on kirjattava asiakaskokonaisuuden määräytymisperusteet sekä ylläpidettävä ajantasaisia asiakkaan perustietoja, niin että ne ovat käytettävissä laadukkaan ja tehokkaan riskienhallinnan toteuttamiseksi.

Asiakkaan ja vakuuden jatkuva profilointi: asiakkaan liiketoiminnan ansaintalogiikka ja liiketoiminnan nykytila sekä vakuudeksi annettavan omaisuuden nykyinen realisointiarvo on selvitettävä. Lisäksi on kerättävä tiedot, joilla avulla arvioidaan asiakkaan taloudellista menestystä sekä vakuuden arvon kehittymistä erilaisissa skenaarioissa. Asiakkaan analysointi tehdään aina asiakassuhteen alussa ja asiakkaan tilanteen muuttuessa. Minimissään toimivan johdon on järjestettävä seuraavat asiat:

- Asiakaskokonaisuuksien tilinpäätös- ja tasetietoja on päivitettävä ja ylläpidettävä historiatiedot. Asiakkaasta tulee tuottaa kvantitatiivinen arvosana ja vakuudelle realisointiarvo tilanteessa, jossa velallisasiakas on maksukyvytön ja tietoja on päivitettävä.

- Asiakkaan ansaintalogiikka sekä tuleviin vapaisiin kassavirtoihin ja omaisuuserien arvoihin vaikuttavat tekijät on ymmärrettävä syvällisesti. Asiakkaan altistuminen markkinoiden eri hintariskeille liittyivätpä ne sitten tuotannon tekijöihin, finanssiin tai lopputuotteisiin on selvitettävä. Tilinpäätöstietoja tulee analysoida tarkasti, jotta ymmärretään asiakkaan tuloksen ja tasearvojen riippuvuudet yksittäisistä tuotealueista tai omista asiakkaista, toimittajista, markkina-alueista jne. ja osataan siten tunnistaa tosiasialliset asiakaskokonaisuudet.
- Taloudellinen kestävyys arviointi edellyttää muun muassa ilmastoliitännäisten tekijöiden huomioimista rahoituspäätöstä tehdessä. Vakuuskohteita arvioitaessa on huomioitava sekä ilmastoliitännäisten että luonnon monimuotoisuuden vaikuttavien tekijöiden vaikutukset vakuuden tulevaan arvoon. Yrityisasiakkaat tulee luokitella niiden toimialalle tyypillisille ESG-tekijöille altistumisen perusteella ESG-luokkiin ja tehdä tarvittaessa ESG-analyysi.
- Asiakkaaseen ja vakuuteen liittyvät tiedot tulee päivittää riittävän usein ja niitä on käytettävä perusteena arvioitaessa asiakkaan tai transaktion luottoluokitusta ja/tai vakuuden realisointiarvoa. Luottoluokittelujärjestelmäkohtainen luottoluokittelu-metodologia ja vakuuden arvostusmetodologiat tulee kuvata.
- Yksittäisten velallisten maksukyvyttömyyksiä todennäköisyyksiä kehittymistä kussakin luottoluokassa ja maksukyvyttömyyshetken luottotappio-osuuksia tulee arvioida yli ajan.

Uuden luoton mitoitus ja hinnoittelu

Kun asiakas ja vakuus on arvioitu, tulee niiden tietojen perusteella mitoittaa ja hinnoitella uusi luotto tai järjestellä olemassa oleva luottokanta uusiksi.

Luotonmyönnön tulee perustua asiakkaan maksukykyyn sekä rahoituksen ehtoihin. Nykyinen ja tuleva maksukyky asettaa luotonmäärälle ja sen muille ehdoille rajoja. Luoton määrän lisäksi mitoituksessa on otettava huomioon sen tulevien ehtojen vaikutus asiakkaan menestykseen. Vakuuden tarkoitus on rajata potentiaalisen luottotappion määrää, ja siihen turvaututaan vasta maksukyvyttömyystilanteessa.

Sopimuksen hinnoittelussa tulee käyttää asiakkaan maksukyvyttömyysennustetta (PD yli ajan) ja asiakkaan vakuuden realisointiarvon ennustetta (LGD yli ajan) niin, että näille riskiparametrien arvoille ei allokoida koko portfolion hajautus- tai keskittymävaikutuksia. Hinnoittelussa pitää ottaa huomioon asiakkaan maksukyvyttömyyden ja vakuuden arvon kehityksen lisäksi niiden välinen riippuvuus sekä luoton lyhennysohjelma ja senioriteetti. Hinnoitteluperiaatteiden puitteissa toimivan johdon tulee rakentaa portfoliosegmenttikohtaiset tarkemmat hinnoittelumallit.

Sopimuksen päätöksenteko ja toimeenpano

Rahoituspäätöksenteossa tehdään päätös riskin ottamisesta, joten päätettävästä hankkeesta sekä päätökseen vaikuttavista tekijöistä on oltava virheettömät, riittävät ja ajantasaiset tiedot. Päätös perusteluineen tulee kirjata päätöksentekojärjestelmään. Rahoituspäätöksenteko pohjautuu eriyttämisen periaatteeseen, jossa rahoituksen valmistelija ei voi tehdä rahoituspäätöstä yksin. Päätökset, jotka poikkeavat riskipolitiikassa määritellyistä tavoiteriskiprofiilista, pitää perustella laajemmin.

Sopimuksen aikainen luotonhallinta

Luotonvalvonta ja asiakaskohtainen ennakoiva arviointi tulee perustua samoihin tietoihin asiakkaasta, vakuudesta ja sopimuksen ehdoista kuin luotonmyönnön yhteydessä. Sopimukseen tulee asettaa ehtoja, jotka on määritelty näiden tietojen tai niistä johdettujen indikaattorien arvoihin.

Luotonvalvontaprosessissa tulee noudattaa luottoluokittelujärjestelmälle määriteltyjä toimintatapoja asiakkaan taloudellisen tilanteen ja etenkin taloudellisten vaikeuksien tunnistamiseksi. Tarkemmat indikaattorit raja-arvoineen tulee määrittää ja näiden pohjalta asiakas/luotto määritellään riskiltään tiettyyn vaiheeseen kuuluvaksi. Tiedot eri vaiheista ja luokittelusta on oltava hyödynnettävissä kattavasti koko luoton elinajalta samoin kuin lopulta realisoituneet tappiot niin, että vakuuksista saadut varat on kohdistettu oikeille luotoille. Määriteltyjen indikaattorien arvojen muuttuessa on vastuullisten ryhdyttävä toimiin sovittujen toimintatapojen mukaisesti ja raportoitava johdolle asiasta.

Asiakkaat, jotka ovat pankin kannalta merkittävimpiä ja joiden riski maksukyvyttömyydestä on selvästi kasvanut tai joiden velanhoidokykyyn liittyy muu merkittävä uhka, on siirrettävä erityisseurantaan. Näiden asiakkaiden osalta pankin on laadittava toimintasuunnitelma siitä, millä toimin asiakkaan tilanne pyritään pankin näkökulmasta ratkaisemaan ja pankille mahdollisesti realisoituva riski minimoimaan.

Ylläkuvatun asiakaskohtaisen luottoriskienhallinnan osalta toimivan johdon on määriteltävä ja kuvattava ensimmäisen ja toisen puolustuslinjan työnjako. Yleisenä periaatteena on se, että ensimmäinen puolustuslinja vastaa kaikesta muusta paitsi luottoluokitteluun liittyvästä metodologiasta, luottoluokkien ja vakuusarvojen vahvistamisesta sekä riskiparametrien kvantifioinnista, jotka ovat toisen puolustuslinjan vastuulla.

Portfoliotasoinen luottoriskienhallinta vaiheittain

OP Ryhmän rakenteen vuoksi ei ole olemassa yhtä keskitettyä tahoa, joka voisi päättää portfolion rakenteesta ja sen sopeutustoimista. Toimivan johdon on järjestettävä portfoliohallinnan järjestäminen ja tehtävien organisointi seuraavien vaiheiden mukaisesti:

- **Luottoriskiportfolion perusseuranta:** Saamiskanta on jaettava portfoliosegmentteihin ja luottoluokkiin asiakkaittain ja transaktioittain. Saamisille on määriteltävä niitä kuvaavia mittareita, jotta riskien kohdentumista on helppo seurata. Portfolion hajautushyötyjen ja keskittymien perusteet ja vaikutukset pääoman tarpeeseen on raportoitava erikseen.
- **Tavoiteportfolion ja riskipolitiikan valmistelu:** Pankkitoiminnan luottoriskillisten erien tavoiteportfolio on valmistettava vuosittain osana vuosisuunnitteluprosessia. Tavoiteportfolion tulee ottaa huomioon nykyinen portfoliorakenne ja sen pääomatarpeet, liiketoimintastrategian painotukset, ulkoisen toimintaympäristön ennakoitua muutokset ja asiakkaiden tarpeet. Tämä perusteella riskipolitiikkaan on johdettava portfoliosegmentti/luottoluokka kohtaiset uusmyynnin ja hinnoittelun painotukset sekä saamiskantaa kuvaavien mittarien arvot ja vaikutusanalyysit.
- **Tarkemman luottopolitiikan valmistelu:** Luottopolitiikan tulee määrittää riskipolitiikan portfoliosegmenttikohtaiset uusmyynnin ja hinnoittelun painotukset. Asiakaskohtaista luottoriskinottoa ohjataan luottopolitiikalla, jossa portfoliosegmentteittäin asetetaan ehtoja luottoluokalle, vakuusvajeelle ja sopimusten lyhennysehdoille. Luottopolitiikan toteutumista on raportoitava ja seurattava portfoliosegmenttikohtaisen RoRac (Tuotto/Talpo) mittarin avulla, joten TalPo mittarin on yhdenmukaistettava erityyppiset saamiset, jotta luottopolitiikan avulla voidaan ohjata luottoriskinottoa.
- **Luottoriskiportfolion syvälinen analysointi ja raportointi sekä ad-hoc -raportointi:** Saamisten riskiparametrit sekä toimialojen ja yksittäisten isojen asiakkaiden vaikutus portfoliossa on raportoitava koko pankkitoiminnan sekä erikseen vähittäis- ja yritys pankki -segmenttien tasolla. Lisäksi on oltava valmius toteuttaa erillisraportteja, jotka eivät pohjautu portfoliosegmentointiin vaan erikseen määriteltyyn kohdejoukkoon ja skenaarioon.

2.2.2 Likviditeettiriskit

Likviditeettiriskien tunnistaminen

OP Ryhmän keskuspankki ja muut liiketoimintayksiköt sekä riskienhallinta tunnistavat ja arvioivat jatkuvasti varainhankintaan ja liiketoimintaan sekä muuhun toimintaympäristöön sisältyviä riskejä. Uusien tuotteiden, palvelujen, toimintamallien, prosessien ja järjestelmien riskiarvioinnissa liiketoiminnan tulee ottaa huomioon myös likviditeettiriskit. Vähintään vuosittain riskienhallintatoiminto yhteistyössä liiketoimintojen edustajien kanssa tekee kattavan likviditeettiriskien kartoituksen sen varmistamiseksi, että likviditeetin riittävyyden arviointimenettelyt (ILAAP) ovat asianmukaiset ja riittävät suhteessa ryhmän likviditeettiriskeihin.

Arviointi ja mittaus

Saamisten, velkojen ja taseen ulkopuolisten sitoumusten tulevia kassavirtoja arvioidaan sopimuksen eräpäivän tai lyhennysohjelman mukaisesti, asiantuntija-arviolla tai asiakaskäyttötymisen historiaan perustuvilla tilastollisilla malleilla.

Rakenteellista rahoitusriskiä mitataan sisään tulevien ja ulos maksettavien kassavirtojen erotuksena eri aikaluokissa. Lisäksi lasketaan sääntelyn mukaista pysyvän varainhankinnan vaatimuksen tunnuslukua (NSFR, Net Stable Funding Ratio), joka määrittelee, miten paljon pitää olla vakaita, yli yhden vuoden pituisiksi arvioituja rahoituslähteitä suhteessa pysyvää varainhankintaa edellyttäviin eriin.

Maksuvalmiusriskiä mitataan viranomaisnäkökulmasta maksuvalmiusvaatimuksen (LCR, Liquidity Coverage Ratio) mukaisella tunnusluvulla. Maksuvalmiusvaatimuksen ajallista riittävyttä arvioidaan erääntyvällä taseella, jolloin sopimuksia ei uusita niiden erääntyessä, vaan ne päättyvät eräpäivänään. Taloudellisen näkökulman perusteella mitataan stressitestaukseen pohjautuvaa likviditeettireservin riittävyttä.

Varainhankinnan keskittymäriskiä mitataan laskemalla liukuvan 12 kuukauden ja liukuvan 3 kuukauden aikana erääntyvä pitkäaikainen joukkovelkakirjalainamuotoinen varainhankinnan määrä. Alle vuoden aikahorisontissa mitataan lyhyen ja pitkän tukkuvarainhankinnan muodostaman kokonaistukkuvarainhankinnan määrä 3 kuukauden aikana. Talletusvarainhankinnan osalta seurataan suurimpien talletusvolyymien muodostamaa keskittymää. Lisäksi seurataan vastapuoli- ja instrumenttikohtaisia keskittymiä.

Taseen sitoutuneisuutta mitataan suhteuttamalla taseen kiinnitettyjä varoja taseen varojen ja vakuuksien yhteenlaskettuun määrään.

Likviditeettireservin sijoitustoiminnan riskien arviointi- ja mittausmenetelmät määritellään markkinariskien yhteydessä.

Likviditeetin stressitestausta

OP Ryhmän likviditeettireservin ja varautumiserien riittävyttä arvioidaan erilaisten skenaarioiden avulla. Stressiskenaarioina käytetään niin OP Ryhmän ryhmäkohtaista kuin markkinakohtaisia skenaarioita sekä niiden yhdistelmää. Skenaarioiden tulee kattaa sekä lyhyen että pitkän aikavälin stressitilanteita. Jäsenpankkikohtaisen rakenteellisen rahoitusriskin mittaauksessa huomioidaan pankkikohtaisesti viranomaisen stressiskenaarioon perustuva maksuvalmiusvaade maksuvalmiustalletuksena keskuspankkiin. Ryhmän elvytys suunnitelman yhteydessä hyödynnetään käännteistä stressitestiä. Toimiva johto vahvistaa käytettävät skenaariot, stressitestausten tulosten käytön ja raportoinnin.

Varainhankintasuunnitelma

OP Ryhmän varainhankintasuunnitelmassa määritellään suuntaviivat seuraavien vuosien tukkuvarainhankinnalle. OP Ryhmän varainhankintasuunnitelmassa tulee ottaa huomioon jäsenpankkien arvio tulevien vuosien rahoitustarpeesta. Suunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti, ja sitä päivitetään vuoden aikana tarpeen mukaan. Talletusvarainhankintaa tehdään ensisijaisesti liiketoimintastrategian ja -suunnitelman pohjalta. Varainhankintasuunnitelmassa määritellään tukkuvarainhankinnan lähteet ja esitetään, miten ryhmän rahoitustarve tärkeimpien tukkurahoituslähteiden osalta katetaan huomioiden markkinoiden syvyys ja riittävä hajautus sekä määritellään päätöksentekovaltuudet. Varainhankintasuunnitelman pitää ottaa huomioon myös usean vuoden epäsuotuisat skenaariot ja keskeisten varainhankintaerien äkilliset muutokset.

OP Ryhmän likviditeetti- ja tukkuvarainhankintasuunnitelman sekä valtuutukset varainhankinnan toteuttamiseksi hyväksyvät OP Yrityspankin ja OP-Asuntoluottopankin hallitukset.

Valuuttamääräisen likviditeetin hallinta

OP Ryhmässä valuuttamääräistä varainhankintaa tehdään varainhankinnan lähteiden hajauttamisen vuoksi. Koska ryhmän saamiset ovat lähes kokonaan euromääräisiä, valuuttamääräinen varainhankinta muunnetaan pääsääntöisesti johdannaisilla liikkeeseenlaskun yhteydessä euroiksi.

Likviditeettisääntelyn mukaan valuutta on merkittävä, jos velat tietyssä valuutassa ylittävät 5 prosenttia yhteenliittymän taseen loppusummasta. Merkittäviä valuuttoja seurataan valvojalle muodostettavan likviditeettiraportoinnin yhteydessä kuukausittain. Valuuttojen osuus taseesta on pieni ja toimintamallista johtuen valuutan saatavuudesta johtuva likviditeettiriski on minimoitu.

Päivänsisäisen likviditeetin hallinta

OP Ryhmän keskuspankki seuraa päivänsisäisesti käytössä olevia rahoituslähteitä sekä ennakoi ja seuraa päivänsisäisesti tapahtuvien maksujen toteutumista. Päivänsisäisiä rahoituslähteitä pidetään sen verran, että pankkipäivän aikana toteutuvista maksuista suoriudutaan.

Likviditeetin hallinnan varautumissuunnitelman mukaisesti voidaan valmiustasoa tarvittaessa nostaa myös päivänsisäisen likviditeetin häiriytyessä. Tällä varmistetaan tehokas toiminta kriisin uhan kasvaessa.

Likviditeettireservi

Taloudellisesta näkökulmasta tarkasteltuna likviditeettireservi koostuu talletuksista Suomen Pankkiin sekä sitomattomista OP Yrityspankin hallussa olevista keskuspankkivakuuskelpoisista saamistodistuksista. Lisäksi siihen kuuluvat muut OP Yrityspankin hallussa olevat jälkimarkkinakelpoiset saamistodistukset ja sitomattomat keskuspankkivakuuskelpoiset yritysluotot.

Viranomaisnäkökulmasta tarkasteltuna OP Ryhmän likviditeettireservi koostuu maksuvalmiusvaatimusta koskevan säännösten kriteerit täyttävästä likviditeettireservistä (LCR-reservi).

Ryhmän keskuspankki vastaa sijoitussuunnitelman laatimisesta vähintään vuosittain. Siihen sisältyvät keskuspankin hallussa olevat likviditeettireservin joukkolainasijoitukset. OP Yrityspankin hallitus hyväksyy suunnitelman. Sijoitussuunnitelma noudattaa OP Ryhmän riskinoton periaatteissa (RAS) sekä riskipolitiikassa asetettuja rajoitteita ja tavoitteita markkinariskille, luottoriskille ja maksuvalmiusriskille. Sijoitussuunnitelmassa luodaan soveltuvilta osin puitteet saamistodistusten likvidiuden testaukselle.

Sijoituksia hajautetaan sekä sisäisen riskinottohalukkuuden että ulkoisen sääntelyn vaatimukset huomioiden muun muassa tuotteittain, vastapuolittain ja maittain.

Vakuuksien hallinta ja varojen sitoutuneisuus

Vakuuksilla tarkoitetaan tässä yhteydessä OP Ryhmän varoja, joita käytetään vakuutena likviditeettitarpeista suoriutumiseen joko normaali- tai stressitilanteessa. Ryhmän keskuspankki seuraa keskitetysti vakuuksia ja vastaa vakuuksien käytöstä ja niiden siirrosta.

Suurin taseen sitoutuneisuutta aiheuttava erä on OP-Asuntoluottopankki Oyj:n vakuudellisten joukkolainojen vakuutena olevat asuntoluotot. Tämän lisäksi sitoutuneisuutta aiheuttavat pääasiassa keskuspankkioperaatiot ja johdannaisliiketoiminta. Likviditeettitarpeisiin varautumisen näkökulmasta varojen sitoutuneisuutta rajoitetaan määrällisellä limiitillä riskipolitiikassa.

Likviditeettipotentialin kasvattamiseksi on oleellista tunnistaa taseen saatavien kelpoisuus rahoituksen vakuutena ja kehittää valmiuksia saatavien käyttämiseksi rahoituksen vakuutena.

Likviditeetin turvaaminen stressitilanteissa

OP Ryhmän likviditeetin varautumissuunnitelmalla luodaan viitekehys, jolla turvataan ryhmän kyky selvitä maksuvelvoitteistaan myös maksuvalmiuskriisin aikana. Suunnitelma luo selkeät operatiiviset ohjeet ja toimintamallit likviditeettiriskin vähentämiseksi: ne tukevat lisääntyneen likviditeettiriskin havaitsemista ja ohjaavat oikea-aikaisiin ja oikein mitoitettuihin toimenpiteisiin tilanteessa, jossa kriisin uhka on kasvanut. Varautumissuunnitelma määrittelee kullekin maksuvalmiuden valmiustasolle ohjaus- ja seurantamenettelyt, jotka tiukentuvat valmiustason noustessa. Keskusyhteisön toimiva johto hyväksyy likviditeetin varautumissuunnitelman.

Lisäksi OP Ryhmän elvytysuunnitelma sisältää likviditeetin hallinnan elvytystoimet.

Likviditeettiriskien raportointi

Keskusyhteisön johdolle raportoidaan likviditeettiriskeistä säännöllisesti, ja maksuvalmiustilanteen valmiustason noston myötä siirrytään tarvittaessa viikoittaiseen tai päivittäiseen tilanneraportointiin. OP Ryhmän yritykset raportoivat

likviditeettiriskistä hallituksille säännöllisesti. OP Ryhmän riskianalyyssissä riskienhallinta raportoi neljännesvuosittain keskusyhteisön hallituksen riskivaliokunnalle likviditeettiriskeistä.

Likviditeetin hallinta ja ohjaus yhteenliittymässä

Likviditeettisääntelyä ei sellaisenaan sovelleta yhteenliittymän yrityksiin, vaan EKP:n luvalla keskusyhteisö voi myöntää jäsenpankeilleen luvan poiketa likviditeettisääntelystä. OP Osuuskunta osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisönä on myöntänyt jäsenluottolaitoksilleen talletuspankkien yhteenliittymälain mukaisen poikkeusluvan, johon nojaten jäsenluottolaitoksiin ei sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen kuudennessa osassa mainittuja luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia. Asetuksen mukaista maksuvalmiutta valvotaan ja raportoidaan osuuspankkien yhteenliittymän tasolla. Poikkeusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että keskusyhteisö antaa ohjeet yhteenliittymän yrityksille maksuvalmiuden turvaamiseksi tarvittavasta riskienhallinnasta ja muista laadullisista vaatimuksista ja valvoo näiden ohjeiden noudattamista.

Keskusyhteisön toimiva johto vastaa OP Ryhmän keskitetystä likviditeettiriskin hallinnan järjestämisestä likviditeettistrategian linjausten mukaisesti. Sen on huolehdittava, että yhteenliittymän likviditeetin hallinta ja sen valvonta ovat jatkuvasti sopusoinnussa liiketoiminnan laajuuden ja laadun kanssa sekä täyttävät sääntelyn vaatimukset. Otto- ja antolainauksen myynnin ohjauksessa johto kiinnittää huomiota kasvu- ja kannattavuustavoitteiden lisäksi tuotteiden likviditeettiominaisuuksiin. Asiakaspalveluun liittyvän tuotekehityksen avulla on pyrittävä myös siihen, että likviditeetti- ja rahoitusrakenteen riskejä saadaan vähennettyä.

OP Ryhmän keskuspankkina toimiva OP Yrityspankki Oyj turvaa niin koko ryhmän kuin kunkin osuuspankin tai muun ryhmään kuuluvan yrityksen maksuvalmiuden. OP Ryhmän keskuspankin Suomen Pankissa olevalle sekkitilille kerätään ryhmän yhteisöjen likviditeetti. Näin ollen koko ryhmän maksuvalmiusasema hoidetaan aina keskitetysti sekkitilin kautta. OP Ryhmän keskuspankki vastaa ryhmän tukkuvarainhankinnasta, hallitsee ryhmän lyhytaikaista likviditeettiä ja ylläpitää maksuvalmiusreserviä, hoitaa keskitetysti ryhmän vähimmäisvarantovelvoitteen sekä vastaa päivänsisäisen likviditeettiriskin hallinnasta. OP Ryhmän keskuspankki huolehtii myös siitä, että likviditeetin hallinta ja vähimmäisvarantovelvoitteen täyttäminen vastaa kunkin sijaintivaltion sääntelyvaatimuksia. OP Yrityspankki hoitaa keskitetysti ryhmän vieraan pääoman ehtoisen ja oman pääoman ehtoisen tukkuvarainhankinnan, ja OP-Asuntoluottopankki Oyj asuntolainavakuudellisen tukkuvarainhankinnan. Markkinaehtoisen rahoituksen keskinäisen vastuun piirissä olevat yhtiöt hakevat ryhmän keskuspankista ja muut yhtiöt OP Yrityspankin pankkiliiketoiminnalta.

Hallituksen tai sen valtuuttaman toimielimen päätöksellä keskuspankki voi hyödyntää normaalitilanteessa koko OP Ryhmässä olevia vakuuksia. Raha- ja pääomamarkkinoiden häiriöistä tai muista syistä johtuvassa vakavassa maksuvalmiuskriisissä tai siihen varautumisessa keskusyhteisön hallitus voi pääjohtajan esityksestä velvoittaa yhteenliittymän jäsenpankit asettamaan luottokantaansa OP-Asuntoluottopankki Oyj:n liikkeeseen laskeman katetun joukkovelkakirjalainan vakuudeksi väliluoton kautta. Tarvittavien luottojen määrä pohjautuu ryhmätasoiseen tarpeeseen ja se määritellään pankkikohtaisesti. Päätös voidaan panna toimeen keskusyhteisön hallituksen tai sen valtuuttaman toimielimen päätöksellä. Jäsenpankit sitoutuvat toteuttamaan päätökseen liittyvät toimenpiteet välittömästi.

Osuuspankkien antolainauksen ensisijaiset rahoituslähteet ovat oma pääoma, talletusvarainhankinta ja väliluottorahoitus OP-Asuntoluottopankilta.

Likviditeettiriskin kustannusten allokointi yhteenliittymässä

Tukkuvarainhankinnan ja likviditeettireservin ylläpidon kustannukset jaetaan jäsenpankeille OP Osuuskunnan hallituksen hyväksymien periaatteiden pohjalta. Maksuvalmiuden ylläpidosta aiheutuvat kustannukset allokoidaan maksuvalmiustalletuksen kautta ja tukkuvarainhankinnan kustannukset OP-luottojen/-talletusten pohjakoron päälle lisättävällä marginaalilla tai jollakin muulla menettelyllä.

2.2.3 Markkinariskit

Rahoitustaseen korkoriskin hallinnan strategia

Rahoitustaseen korkoriski syntyy asiakastransaktioiden lopputulemana ja riskin suuruuteen vaikuttaa asiakkaiden luottojen ja talletusten kehitys. Rahoitustaseen korkoriski on määritelty OP Ryhmän merkittäväksi riskiksi.

Rahoitustaseen korkoriskin hallinnan yleiset periaatteet ovat seuraavat:

- Toimiva johto vastaa OP Ryhmän pankkitoiminnan rahoitustaseen korkoriskien hallinnan järjestämisestä korkoriskin hallinnan strategian linjausten mukaisesti siten, että käytännöt ovat perusteltuja, vankkoja ja dokumentoituja. Menettelyillä on varmistettava, että rahoitustaseen korkoriskin realisaatio pysyy ryhmätasolla ja pankeittain asetetuissa rajoissa ja että sääntelymukaisuus toteutuu rahoitustaseen korkoriskin hallinnan (IRRBB) osalta.
- Rahoitustaseen korkoriskilimiiteillä korkoriskin suuruus asetetaan kunkin jäsenpankin riskinkantokyvyn puitteisiin ottaen huomioon kunkin pankin talletusvarainhankinnan rakenne. Näin on oltava varsinkin silloin, kun korkokatetta pyritään lisäämään hyödyntämällä pitkän ja lyhyen koron välistä korkoeroa.
- Yhteenliittymän jäsenpankit hallinnoivat rahoitustaseensa korkoriskiä riskipolitiikan linjausten ja rajausten, keskusyhteisön antaman muun ohjeistuksen ja tavoiteasetannan sekä tili-, talletus- ja luottoehtojen määrittämissä puitteissa. Jäsenpankkien on ymmärrettävä korkoliikkeiden ja asiakaskäyttäytymisen vaikutukset korkokatteeseen ja niillä on oltava riittävä osaaminen johdannaisten käytöstä, jotta ne voivat hallita korkoriskiään ryhmän keskuspankin tarjoamilla tuotteilla. Jäsenpankit laativat vuosisuunnittelun yhteydessä tasehallintasuunnitelman, joka sisältää myös rahoitustaseen korkoriskin hallintasuunnitelman.
- Rahoitustaseen korkoriskiä seurataan kokonaisuutena OP Ryhmän keskuspankin toimesta ja pankkitoiminnan tasehallintatoimikunta voi antaa jäsenpankeille suosituksia korkoriskin hallintaan. Suositukset voivat olla myös sitovia.
- Keskusyhteisön on varmistettava korkoriskinsiirron liiketoiminnan luonnetta vastaava kuvautuminen ryhmän ja sen keskeisten yritysten tilinpäätöksiin keskitetyllä suojauslaskennalla.
- Korkotuloriskimittarilla arvioidaan korkokatteen muutosta ja nykyarvoriskimittarilla taseen ja taseen ulkopuolisiin erien arvomuutoksia koko sopimusten oletetuille juoksuajoille. Korkojen kehityksen osalta on arvioitava sekä korkojen yleisen tason että korkokäyrän muodon muutosten vaikutusta korkokatteeseen ja tase-erien nykyarvoon.
- Varoihin ja velkoihin sisältyvät optionaalisuudet on otettava korkoriskiä mitattaessa huomioon niin, että niiden vaikutus näkyy tulevissa kassavirroissa. Mallien toimivuus varmistetaan malliriskien hallinnan periaatteiden mukaisesti.
- Korkoriskiä mitattaessa oman pääoman erät – osakepääoma, osuuspääoma ja kertyneet voittovarot – ovat korottomia velkaeria ja ne asetetaan aikajanalle niiden päätetyn aikarakenteen mukaisesti. Omiin varoihin luettavat pääomalainat käsitellään riskilaskennassa niiden sopimusehtojen mukaisesti ja tuotto-osuuksien osalta kassavirtojen määrittelyssä lähtökohtana on pidettävä kulloistakin asiakaslupausta.
- Korkoriskin stressitestejä on suoritettava säännöllisesti. Tällöin testataan erityisesti asiakaskäytöksen muutosta suhteessa siihen, miten luotot, talletukset ja tuotto-osuudet ovat historiassaan käyttäytyneet portfoliona. Lisäksi on testattava muidenkin keskeisten toimintaoletuksien muutoksia kuten viitekorkojen nollalattian poistumista tai ilmasto- tai biodiversiteettiliitännäisten riskitekijöiden mahdollisia vaikutuksia korkoriskiin.
- OP Ryhmän uusien tuotteiden, palvelujen, toimintamallien, prosessien ja järjestelmien riskiarviointimenettelyllä on varmistettava, että korkoriskin hallinnan vaatimukset ovat asianmukaisesti kuvattu ja otettu huomioon asiakasliiketoimintaa kehitettäessä.
- Rahoitustaseen korkoriskille varataan taloudellista pääomaa.

Tasepankkitoiminnan muiden markkinariskien hallinta

Pankkitoiminta taseen kautta -ansaintalogiikan muut markkinariskit syntyvät lähinnä OP Ryhmän likviditeettireservin hoidosta sekä OP Yrityspankin joukkovelkakirjalainasalkusta.

OP Yrityspankin keskuspankkitoiminto hallinnoi OP Ryhmän pankkitoiminnan likviditeettireserviä. Sääntelyn mukainen maksuvalmiusvaatimus (LCR) määrittää reunaehdot likviditeettireservin koolle ja allokaatiolle. Likviditeettireserviin kuuluu keskuspankkitalletuksen ohella likviditeettireservisalkku, johon kuuluvien erien on täytettävä sääntelyn luottokelpoisuus- ja likvidiysvaateet. Tämän vuoksi salkku sisältää arvopapereita, joista luottotappioiden realisoituminen on erittäin epätodennäköistä. Nämä arvopaperit ovat useimmiten kiinteäkorkoisia eli niiden arvo elää markkinakorkojen ja luottomarginaalien liikkeiden myötä.

Likviditeettireservisalkkua seurataan ja hallinnoidaan markkinariskin hallinnan keinoin:

- Pankkitoiminnan riskipolitiikka määrittelee riskien mittaamenetelmät ja riskinoton limiitit ja muut rajoitteet.
- Sijoitussalkulle laaditaan sijoitussuunnitelma, jossa kuvataan liiketoimintamallit, sijoitustoiminnan tavoitteet ja salkunhoidossa noudatettavat periaatteet. OP Yrityspankin hallitus hyväksyy sijoitussuunnitelman.
- Salkun riittävä hajautus varmistetaan liikkeeseenlaskijakohtaisilla rajoituksilla.

Lisäksi OP Yrityspankki sijoittaa yritysten joukkolainoihin. Yrityspankin joukkovelkakirjalainasalkku on OP Yrityspankin kannalta luottojen myöntämistä vastaavaa liiketoimintaa.

OP Yrityspankin joukkovelkakirjalainasalkkua seurataan ja hallinnoidaan seuraavin keinoin:

- Pankkitoiminnan riskipolitiikka määrittelee riskin mittaamenetelmät, riskinoton limiitit ja muut rajoitteet.
- Salkulle laaditaan sijoitussuunnitelma, jossa kuvataan sijoitustoiminnan tavoitteet ja salkunhoidossa noudatettavat periaatteet.
- Salkun sijoituspäätöksissä noudatetaan OP Yrityspankin vastuullisuusperiaatteita.

Pankkitoiminnan osake- ja kiinteistöriskiä hallitaan ensisijaisesti ohjeistuksella, jossa riskinotto on tarkkaan rajattua. Kiinteistöriski muodostuu lähinnä osuuspankkien omassa käytössä olevista kiinteistöistä. Pankkitoiminnan nykyisiin liiketoimintamalleihin ei kuulu osake- tai kiinteistöriskin kasvattaminen.

Mikäli osuuspankin asiakasliiketoiminnassa syntyy likviditeettiylijäämää, se ohjataan OP Ryhmän keskuspankin tarjoamiin sijoitustuotteisiin tukemaan koko OP Ryhmän perustehtävän toteutusta. Osuuspankkien perustehtävään ei kuulu sijoitustoiminta. Osuuspankit voivat yhteisöllisessä roolissa sijoittaa toimialueellaan paikallisiin pääomasijoitusrahastoihin. Sijoituksillaan pankit tukevat osuustoiminnallisten arvojensa mukaisesti alueensa menestystä ja alueensa sekä pankin asiakkaiden taloudellista toimeliaisuutta.

Markets-toiminnan riskienhallinta

OP Ryhmän kaupankäynti pääomamarkkinatuotteilla on keskitetty OP Yrityspankin Markets-toiminnalle. Otettuja riskejä ovat markkinariskeistä korkoriski eri valuutoissa, valuuttariski, optioiden volatilitteettiriski, luottomarginaaliriski sekä luottoriskeistä vastapuoli- ja liikkeeseenlaskijariski. Strukturoitujen sijoitustuotteiden takaisinostoista syntyy myös jonkin verran osakeriskiä. Marketsin riskiasemia hallitaan käymällä aktiivista kauppaa markkinoilla. Marketsin riskin ja tuloksen seuranta on päivittäistä. Lisäksi Marketsin riskeistä raportoidaan hallituksen riskivaliokunnalle ja toimivalle johdolle osana OP Ryhmän riskianalyysia.

Markets-toiminta altistuu sekä maksuvalmiuteen että markkinalikviditeettiin liittyville likviditeettiriskeille. Maksuvalmiuteen liittyvä riski johtuu vakuudellisten johdannaissovimusten markkina-arvoriippuvaisista vakuusvaateista ja sitä hallitaan osana muuta keskuspankin likviditeetin hallintaa. Joidenkin markkinoiden ja tuotteiden alhainen markkinalikviditeetti, yleinen markkinalikviditeetin heikkeneminen tai keskusvastapuolen tekninen toimintahäiriö voi aiheuttaa sen, ettei tarvittavaa transaktioita voida toteuttaa oletettuun hintaan tai valitun suojausstrategian noudattaminen ei ole mahdollista. Markkinoiden likviditeetin liittyvien riskien osalta on huolehdittava, että asiakkaita on informoitu mahdollisista poikkeavien markkinatilanteiden seurauksista jo ennakoivasti. Lisäksi asiakasliiketoiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi on luotava valmius käyttää tarvittaessa vaihtoehtoisia keskusvastapuolta.

Marketsin markkinariskejä riskejä mitataan expected shortfall -mittareilla sekä erilaisilla tuote- ja positiokohtaisilla herkkyys- ja nimellisarvomittareilla. Toiminnan kannalta merkityksellisten markkinaliikkeiden vaikutuksia arvioidaan

stressitestauksella, jotta ymmärretään harvinaisten ja vaikutukseltaan suurten markkinamuutosten riskit. Marketsin markkinariskeille lasketaan taloudellinen pääomatarve. Riskipolitiikka asettaa liiketoimintamalleille limiitit ja rajaukset. Riskipolitiikka laaditaan niin, että riskit ovat näkyvissä liiketoimintamalleittain ja että liiketoimintamallien ulkopuolinen riskinotto on tarkkaan rajattua.

Johdannaissopimusten solmimisesta aiheutuu vastapuoliriskiä, jota rajoitetaan asiakaskohtaisilla limiiteillä. Limiiteistä päätetään OP Yrityspankin luottopäätösten prosessissa huomioiden OP Yrityspankin vastuullisuusperiaatteet. Johdannaisten vastapuoliriski sisältyy luottoriskin taloudelliseen pääomatarpeeseen. Riskin huomioimiseksi johdannaisten arvostuksia korjataan luottoriskin arvostusoikaisulla (CVA ja DVA). Arvostusoikaisun suuruuteen vaikuttaa johdannaisten luottoriskiton arvostus, korkotaso, valuuttakurssit, korko-optioiden volatilitiiteetti ja luottoriskin markkinahinta. Luottoriskin arvostusoikaisun korkotason vaihtelusta johtuvaa heiluntaa vähennetään tekemällä johdannaissopimuksia.

Joukkovelkakirjojen ja rahamarkkinapapereiden omistuksesta aiheutuu liikkeeseenlaskijariskiä, jota rajoitetaan liikkeeseenlaskijakohtaisilla limiiteillä tai Markets-toiminnan täydentävien limiittien allokaatiolimiiteillä.

Varainhoito-liiketoimintamallin riskienhallinta

Varainhoito-ansaintalogiikan tärkeimmät riskit ovat toiminnan järjestämiseen liittyvät operatiiviset riskit ja compliance-riskit. Näitä riskejä hallitaan OP Ryhmän operatiivisten riskien ja compliance-riskien hallinnan viitekehyksen ja sen menettelytapojen mukaisesti. Varainhoidon tuotteiden myyntiin kohdistuu yksityiskohtaista sääntelyä, jolla pyritään varmistamaan, että asiakas ymmärtää sijoituspäätöksensä riskit, kustannukset sekä ympäristö- ja sosiaaliset vaikutukset. Sijoitustuotteiden myyntiin liittyy maineriski. Markkinakehityksen vaikutus hallinnoitaviin varoihin altistaa liiketoiminnan ansainnan markkinariskeille. Varainhoito-ansaintalogiikalle varataan taloudellista pääomaa osana operatiiviset riskit - riskilajia. Lisäksi taloudellista pääomaa varataan tulevan liiketoiminnan riskeihin eli esimerkiksi kilpailutilanteen ja asiakaskäyttötymisen odottamattomiin muutoksiin.

Varainhoidon liiketoiminnassa alhainen likviditeetti voi olla sijoituskohteen ominaisuus (esimerkiksi kiinteistöt) tai likviditeetti voi heikentyä poikkeuksellisissa markkinatilanteissa, jolloin esimerkiksi tietyillä arvopapereilla ei käydä aktiivisesti kauppaa tai niiden osto- ja myyntikurssien välinen ero on suuri. Likviditeettiriski voi myös ilmetä ennalta arvaamattoman asiakaskäyttötymisen takia etenkin turbulentissa markkinaympäristössä esimerkiksi sijoitusrahaston tavanomaista suurempina lunastuspyyntöinä. Tämä voi johtaa rahaston tilanteeseen, jossa se ei kykene suoriutumaan lunastuksista. Varainhoitoliiketoimintaan liittyvää likviditeettiriskiä on hallittava etukäteen kertomalla markkinointimateriaaleissa asiakkaille sijoituskohteeseen liittyvistä likvidisyysriskeistä. OP Rahastojen likviditeettitilannetta tulee arvioida stressitesteillä. Ongelmatilanteissa likviditeettiriskiä hallitaan viivästyttämällä ja keskeyttämällä lunastuksia, perimällä lunastuspalkkioita tai muuttamalla hinnoittelua sekä mahdollisesti käteisallokaation lisäämisellä.

Varmistamalla, että tuotetarjoama vastaa asiakaskysyntää ja -tarpeita voidaan parantaa asiakaspysyvyyttä tilanteessa, jossa asiakas haluaa vaihtaa tai hajauttaa sijoituskohteita.

2.3 Vakuutustoiminnan riskit

2.3.1 Henkivakuutusriskit

Henkivakuutustuotteiden (sekä sijoitussopimukset että vakuutussopimukset) sisältämät biometriset riskit johtuvat siitä, että pääosin kuolemantapausten perusteella korvauksia maksetaan enemmän kuin on ennakoitu tai eläkkeitä maksetaan ennakoitua pidempään. Kuolevuus ja jäljellä olevan eliniän odote vaikuttavat henkivakuutusyhtiön riskiasemaan kuolemanvaravakuutuksissa ja eläkevakuutuksissa. Varsinkin etuusperusteisessa ryhmäeläkevakuutuksessa ja muissa elinikäisiä eläkevakuutuksia sisältävissä kannoissa pitkäikäisyysriski on suuri, sillä nämä sopimukset eivät sisällä merkittävästi riskiasemaltaan vastakkaista kuolevuusriskiä.

Vakuutuksenottajien asiakaskäyttötymisestä syntyy raukeamisriski. Vakuutuksenottajalla on oikeus lopettaa vakuutusmaksujen maksaminen, lopettaa sopimus ennen aikaisesti tai muuttaa sopimusta sopimukseen sisältyvän option perusteella siten, että muutetussa sopimuksessa yhtiöllä on aiempaa suurempi riski. Yksi esimerkki edellä mainituista optioista on asiakkaan oikeus vaihtaa varojensa tuotto sijoitussidonnaisesta laskuperustekorkoiseksi, mikä kasvattaa korkokuluja. Toinen esimerkki on eläkkeen lykkääminen, mikä kasvattaa sekä pitkäikäisyysriskiä että raukeamisriskiä.

Asiakaskäyttäjymiseen liittyvälle raukeamisriskille alttiita ovat erityisesti säästövakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset, joissa asiakkaalla on takaisinosto-oikeus, sekä riskivakuutukset, jotka vakuutuksenottaja voi päättää milloin vain niin halutessaan. Eläkevakuutuksissa takaisinosto on mahdollinen vain poikkeustapauksissa.

Kustannusriskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa toteutuvat vakuutus sopimusten hallinnoinnin, hoidon ja korvaustoiminnan kustannukset eroavat hinnoittelussa arvioiduista kustannuksista. Vakuutusten ennakoinnin raukeaminen voi myös vaarantaa vakuutusten hinnoittelussa käytettyjen kustannus oletusten pitävyyden ja siten myötävaikuttaa kustannusriskin toteutumiseen.

Henkivakuutus riskien edellyttämää pääomien tarvetta arvioidaan vakavaraisuuspääomavaateella (SCR) ja taloudellisella pääomatarpeella. Arviota täydennetään stressitesteillä.

Henkivakuutuksen vakuutusriskejä hallitaan huolellisella riskinvalinnalla ja hinnoittelulla sekä varmistamalla vakuutus sopimusvelan arvostuksen oikea taso. Asiakas- ja riskinvalintalinjaukset kuvataan säännöllisesti päivitettävässä asiakas- ja riskivalintaohjeessa.

Kuolevuuteen ja pitkäikäisyyteen liittyvät riskit hinnoitellaan vakuutuksen myöntämishetken olosuhteiden ja tilanteen perusteella turvaavasti. Yhtiöllä on hyvin vähäiset oikeudet muuttaa näiden pitkäaikaisten sopimusten hintoja. Tästä syystä riski hinnoitteluperusteiden mahdollisesta muuttumisesta myöhemmin jää vakuutusyhtiön kannettavaksi siten, että uusmyynnin maksuja korotetaan ja yhtiö kirjaa myydylle kannalle vakuutus sopimusvelan täydennyksen. Riskiasemaltaan vastakkaisten vakuutusten tarjoaminen vähentää koko vakuutuskannan nettorisikiä.

Asiakaskäyttäjymiseen liittyvää ennakoinnista raukeamisriskiä ja riskiä asiakkaan optiosta vaihtaa varojensa tuottoa takuukorkoiseksi hallitaan kilpailukykyisellä tuotevalikoimalla, sopivilla tuoterakenteilla sekä kannusteilla ja sanktioilla sopimusehdoissa.

Kustannusriskiä hallitaan riittävällä kulukurilla sekä turvaavalla hinnoittelulla. Hinnoittelussa tehtyjen oletusten toteutumista seurataan jatkuvasti ja tarvittaessa uusmyynnin maksuja korotetaan. Lisäksi vakuutus sopimusvelan arvostuksessa käytetyt oletukset arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti.

Riskiä rajoitetaan myös jälleenvakuutuksella, jonka taso määritetään OP-Henkivakuutuksen hallituksen hyväksymissä jälleenvakuutusperiaatteissa. Jälleenvakuutusperiaatteissa asetetaan rajat enimmäisomapidätykselle sekä katastrofisuojaan kapasiteetille.

OP-Henkivakuutuksen vakuutus riskien osalta suurimpia riskikeskittymiä ovat erityisesti samaan jälleenvakuutus sopimukseen liittyvät yksittäiseen vastapuoleen kohdistuvat riskit. Jälleenvakuutusperiaatteet rajoittavat myös jälleenvakuutuksen vastapuoliriskin ottovaltuuksia, sillä dokumentissa asetetaan limiitit vastapuolen luottoluokituksen ja jälleenvakuutuksen sopimustyyppin (sopimusliike, fakultatiivinen) perusteella.

Vastuullinen vakuutusmatemaatikko antaa vuosittain yhtiön hallitukselle selvityksen vakuutus sopimusvelan vaatimusten jatkuvasta noudattamisesta ja vakuutus liikkeen luonteen asettamista vaatimuksista. Aktuaaritoiminto antaa vuosittain yhtiön hallitukselle lausunnot vakuutus politiikasta ja jälleenvakuutusjärjestelyistä sekä raportin aktuaaritoiminnon suorittamista tehtävistä. Vakuutus riskien sitomaa taloudellista pääomatarvetta limitoidaan suhteessa OP Ryhmän sisäiseen pääomaan. Vakuutus riskien määrää ohjaa osaltaan myös pääomasuunnitelmassa asetettu tavoite oman varallisuuden ja vakavaraisuuspääomavaateen suhteelle.

2.3.2 Vahinkovakuutus riskit

Merkittävimmät vakuutus riskit liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutus suojan hankkimiseen ja vastuuvelan riittävyteen. Vahinkovakuutuksessa vastuuvahingon riski liittyy erityisesti sellaisiin vakuutuslajeihin, joissa vahingot selviävät hitaasti. Biometrisiä riskejä muodostuu myös vahinkovakuutusyhtiöiden sellaisten vahinkovakuutusten myöntämisestä, joissa vakuutus tapahtuman seurauksena maksetaan jatkuvaa eläkettä aiheuttaen pitkäikäisyysriskiä. Myös inflaation kehitys voi aiheuttaa vakuutus riskin toteutumista korvausinflaation kautta.

Vahinkoriskejä hallitaan huolellisella riskinvalinnalla ja hinnoittelulla ja varausriskejä varmistamalla vakuutus sopimusvelan arvostuksen oikea taso.

Vakuutusten hinnoittelu perustuu riskivastaavuuteen, jolla tarkoitetaan sitä, että vakuutuksen riskimaksu vastaa vähintään vakuutuksesta aiheutuvia korvauskustannuksia. Vakuutusmaksu sisältää myös komponentit toimintakuluille ja pääoman kustannukselle.

Vastuunvalinnan perusteet (asiakasvalinta ja sen kriteerit sekä lajikohtaiset päätöksentekorajat) määritellään vuosittain päivitettävässä riskipolitiikassa sekä sitä täydentävässä ohjeistuksissa. Dokumentit määrittävät päätöksentekovaltuudet porrastetusti vakuutusriskin suuruuden mukaan sekä vakuutuslajeittain riskit, joita merkitään vain rajoitetusti ja Pohjola Vakuutuksen johtoryhmän tai yhtiön Hinnoittelun ja vastuunvalinnan johtoryhmän harkinnalla.

Vahinkovakuutuksen vakuutuskaudet ovat pääsääntöisesti vuosivakuutuksia tai sitä lyhyempiä, ja vakuutusriskitason muutokset pystytään useimmiten siirtämään vakuutuksen hintoihin nopeasti. Sellaisten pitkäkestoisten vakuutuslajien osalta, joissa riskien keskinäinen riippumattomuus ei ehkä toteudu, riskiä hallitaan asettamalla vuosittaiset merkitsemislimiitit.

Pohjola Vakuutuksessa vakuutusriskin keskittymiä ovat erityisesti maantieteelliset riskikeskittymät tai samaan riskiin kuuluvat useista kohteista muodostuvat kokonaisuudet. Näiden lisäksi yhtiön riskikeskittymiä ovat myrskyriskin osalta Suomessa vakuutettu omaisuus.

Riskiä rajoitetaan myös jälleenvakuutuksella, jonka taso määritetään hallitusten hyväksymissä jälleenvakuutusperiaatteissa. Jälleenvakuutus toteutetaan pääosin riski- (vakuutettu kohde) ja vahinkotapahtumakohtaisiin jälleenvakuutuslajiin. Mahdolliset aukot jälleenvakuutusturvassa estetään huolellisella UW-ohjeistuksella. Jälleenvakuutusten saatavuuden muodostamaa riskiä valvotaan tiiviisti. Vakuutuslajista riippumatta suuret yksittäiset riskit, kuten luonnonkatastrofien tai ihmisen toiminnan mahdollisesti aiheuttamat vahinkokumulaatiot, jälleenvakuutetaan.

Jälleenvakuutusperiaatteissa asetetaan rajat enimmäisomapidätykselle sekä katastrofisuojan kapasiteetille. Jälleenvakuutusperiaatteet rajoittavat myös jälleenvakuutuksen vastapuoliriskin ottovaltuuksia, sillä dokumentissa asetetaan limiitit vastapuolen luottoluokituksen ja jälleenvakuutuksen sopimustyyppin (sopimusliike, fakultatiivinen, fronting) perusteella. Paikalliset riskikeskittymät otetaan huomioon omaisuus- ja keskeytysriskien EML-arvioissa (Estimated Maximum Loss, suurin todennäköinen vahinko) ja jälleenvakuutuslajiin sisältyvässä EML-murtumasuojassa.

Jälleenvakuutusperiaatteita täydentää Hinnoittelun ja vastuunvalinnan johtoryhmän hyväksymä Jälleenvakuutusperiaatteiden soveltamisohje -dokumentti, jossa selkiytetään jälleenvakuutukseen liittyviä tehtäviä ja niiden vastuunjako.

Vakuutus sopimusvelan määrä arvioidaan turvaavasti niin, että se riittää vakuutus sopimuksista aiheutuvien veloitteiden suorittamiseen. Riippumatta vastuunvalinnan laskentakehikosta (FAS, IFRS 17, Solvency II) tulee parhaan arvion mukaisen vastuunvalinnan päälle lisätä riskikomponentti vastuunvalinnan epävarmuuden seurauksena. Vastuullinen vakuutusmatemaatikko antaa vuosittain yhtiön hallitukselle selvityksen vakuutus sopimusvelan vaatimusten jatkuvasta noudattamisesta ja vakuutusliikkeen luonteen asettamista vaatimuksista. Aktuaaritoimi antaa vuosittain yhtiön hallitukselle lausunnot vakuutuspolitiikasta ja jälleenvakuutusjärjestelyistä sekä aktuaaritoiminnon suorittamista tehtävistä. Vahinkovakuutusriskejä arvioidaan vakavaraisuuspääomavaateella (SCR) ja taloudellisella pääomatarpeella. Arviota täydennetään stressitesteillä. Vakuutusriskien sitomaa taloudellista pääomatarvetta limitoidaan suhteessa ryhmän sisäiseen pääomaan. Vakuutusriskien määrää rajoittaa osaltaan myös pääomasuunnitelmassa asetettu tavoite oman varallisuuden ja vakavaraisuuspääomavaateen suhteelle.

2.3.3 Markkina- ja vastapuoliriskien hallinta henki- ja vahinkovakuutustoiminnassa

Rakenteellisen korkoriskin ja sijoitustoiminnan muiden riskien hallinta

Henki- ja vahinkovakuutuksen markkinariskien hallinta kattaa koko taseen markkinariskit, mikä käsittää vakuutusvelan, sijoitukset ja johdannaiset. Sijoitustoiminnan tarkoitus on asiakastuoton varmistaminen, vakuutusvelan katteena toimiminen ja katteen tuottava sijoittaminen. Sijoitustoiminnassa otetaan huomioon muun muassa vakuutusvelan kassavirtarakenteesta syntyvä rakenteellinen korkoriski sekä vakuutusvelan asettamat muut vaatimukset sijoitusomaisuudelle ja sen likviditeetille. Tätä varten yhtiöiden on vakuutus- ja omaisuusluokkajajittain eriteltävä tulevaisuuden kassavirrat, niihin liittyvät epävarmuudet ja syyt epävarmuuksien taustalla. Lisäksi yhtiöiden on määriteltävä ja perusteltava sijoitussuunnitelmassa, millä sijoitusinstrumenteilla mikäkin osa vakuutusvelasta katetaan ja paljonko sallitaan poikkeamia sijoitussalkun ja vakuutusvelan kassavirtojen duraation, korkoherkkyyden ja muiden relevanttien tunnuslukujen välille. Myös kohtuusperiaatteen soveltaminen henkivakuutuksessa vaikuttaa sijoitustoiminnan tavoitteisiin ja riskinoton määrään.

Rakenteellisen korkoriskin eli korkotaseen riskin tarkastelu alkaa siitä, miten hyvin korkosijoitusten ja vakuutusvastuiden kassavirrat on sovitettu toisiinsa (ALM, Asset and Liability Management). Korkojen muutoksella on vaikutus sekä vakuutusvelkojen että sijoitusten ja vastuuvélkojen korkoriskiä suojaavien johdannaisten arvoon. Yhtiöiden korkotaseiden markkinariskejä hallitaan sijoitussuunnitelmien mukaisesti sijoitusallokaatiovalinnoilla ja vakuutusvelan korkosuojauskella tuotto-odotukset huomioon ottaen.

Solvenssi II -kehikossa ja taloudellisen pääomatarpeen mallissa vakuutusvelan diskonttokäyrään sisältyvä volatiliiteettikorjaus, mikä altistaa korkotaseen myös luottomarginaaliriskille. Korkotaseen luottomarginaaliriskin tason kannalta oleellista on varojen ja velkojen riskiprofilien yhdenmukaisuus. Yhtiön korkosijoitusten ja volatiliiteettikorjaussalkun poikkeamat voivat olla maajakaumaan, yrityslainojen sektoreihin, luottoluokituksiin ja maturiteetteihin liittyviä. Korkosijoituksiin liittyy riski luottotappiosta ja sijoituskohteen luottoluokituksen heikentymisestä, mitä hallitaan riittävällä hajautuksella.

Markkinariskien suuruutta mitataan ja rajataan Value at Risk -mittarilla ja erilaisin herkkyysmittarein sekä taloudellisen pääomatarpeen ja vakavaraisuuspääomavaateen (SCR) määrällä. Arviota täydennetään stressitesteillä. Omaisuuslajiallokaatiojakaumaa tarkastelemalla arvioidaan vakuutusyhtiöiden riskikeskittymiä omaisuusluokkatasolla.

Markkinariskejä rajoitetaan riskilimiiteillä, jotka asetetaan hallituksen vahvistamissa ansaintalogiikkakohtaisissa riskipolitiikoissa ja sijoituspolitiikoissa. Riskipolitiikoissa asetetaan markkinariskeille limiitit, jotka määritellään OP Ryhmän riskinoton periaatteiden limiittien pohjalta. Yhtiöiden sijoituspolitiikoissa asetetaan tavoitteet vastuuvélan korkosuojauskelle. Omaisuusluokkarajoitteet asetetaan likvideille ja epälikvideille sijoituksille. Sijoitussalkun luottoriskiä rajoitetaan luottoluokituslimiiteillä. Vakuutusyhtiöiden hallitukset hyväksyvät myös johdannaisten käytön periaatteet. Ryhmän riskipolitiikan linjausten ja limitoinnin lisäksi sijoitussalkkuja rajaavat myös yhtiöiden hallitusten vahvistamat vastuullisen sijoittamisen periaatteet.

Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnasta syntyy maariskiä, koska sijoitukset hajautetaan maantieteellisesti. Maariskiä rajoitetaan asettamalla riskin sijaintivaltion (riskimaan) ulkoisesta luottoluokituksesta riippuva enimmäislimiitti, jossa luottoluokituksena käytetään kansainvälisen luokituslaitosten valtiolle antamaa luokitusta. OP Ryhmän maakohtaisista enimmäislimiiteistä allokoidaan erikseen yhtiökohtaiset maalimiitit sekä OP-Henkivakuutukselle että Pohjola Vakuutukselle, millä rajoitetaan yhtiöiden sijoitusten maantieteellisiä keskittymiä. Sijoitusriskien maantieteellistä jakautumista seurataan säännöllisesti.

Vakuutusyhtiöiden vakuutusvelasta ei lähtökohtaisesti aiheudu valuuttariskiä, koska niiden vakuutusvelka on pääsääntöisesti euromääräinen ja OP-Henkivakuutuksen osalta kokonaan euromääräinen. Tästä syystä myös merkittävä osa vakuutusvelan katteena olevista sijoituksista allokoidaan euromääräisiin arvopapereihin tai sijoitusten avoin valuuttariski suojataan.

Vakuutusyhtiöiden vakuutus- ja sijoitustoiminnasta aiheutuu likviditeettiriskiä, johtuen tulevan ja lähtevän kassavirran epätasapainosta, kuten esimerkiksi asiakkaiden vakuutusvelkojen irtisanomisien nopean kasvun aiheuttamista

maksupalautuksista ja vakuutusmaksutulon laskusta, vahinkomenon äkillisestä kasvusta, suurvahinkojen poikkeuksellisesta määrästä tai jälleenvakuuttajien maksukyvyttömyydestä. Sijoitustoiminnan osalta muutokset markkinaympäristössä voivat aiheuttaa likviditeettitarpeita, kuten esimerkiksi korkotason muutoksien vaikutukset korkojohdannaisten vakuusvaateisiin. Vakuutusopimusvelka arvostetaan likviditeettipreemion huomioivalla korkokäyrällä, mikä osittain suojaa yhtiön vakavaraisuutta rahoitusmarkkinoiden likviditeettihäiriöiltä. Jotta varmistettaisiin likviditeettiaseman säilyminen hyvänä sekä epälikvidien sijoitusten määrän pysyminen varovaisella tasolla, analysoidaan likviditeettiasemaa säännöllisesti sekä aktuaaritoimen, riskienhallinnan että sijoitustoiminnan toimesta. Analyysit sisältävät sekä vastuun että sijoitusten kassavirtojen stressausta huomioiden mm. vakuus- ja vakuutusriskeistä syntyvät likviditeettitarpeet. Yhtiön lyhyen aikavälin minimilikviditeettivaadetta limitoidaan.

Vastapuoliriskien hallinta

Jälleenvakuuttajien vastapuoliriskiä hallitaan luottoluokka- ja vastapuolikohtaisilla limiiteillä sijoituspolitiikkojen ja hallituksen vahvistamien jälleenvakuutusperiaatteiden mukaisesti.

Sijoitussalkun vastapuoliriskiä rajoitetaan limiiteillä, jotka sisältyvät sijoituspolitiikkoihin. Hajautuslimiitit asetetaan sekä suorille sijoituksille että rahastosijoituksille. Vakuutusyhtiöiden sijoitussalkkujen riittävä hajautus varmistetaan liikkeeseenlaskijalimiiteillä, jotka asetetaan vakuutusyhtiöiden sijoituspolitiikoissa. Johdannaisten vastapuoliriskiä rajoitetaan johdannaisvastapuolten luottokelpoisuusluokituksilla. Hallituksen hyväksymässä johdannaisten käytön periaatedokumentaatioissa kuvataan käytettävät johdannaisinstrumentit sekä toimintatavat.

Vastapuoliriskiin varataan pääomia sekä taloudellisen pääomatarpeen mallissa että SCR-laskennassa.

Liite 3. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden ja esittämisen muutokset

1. IFRS 17 Vakuutus sopimukset käyttöönotto

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien, joka on pakollinen soveltamisen aloittamisajankohta. IFRS 17 -standardi on hyväksytty Euroopan unionissa 19.11.2021. OP Ryhmä on lisäksi soveltanut IFRS 17 -standardin muutosta, joka salli rahoitusvarojen luokittelua koskevan poikkeusmenettelyn. Sillä poistettiin kirjanpidollinen epäsymmetria vakuutus sopimusvelan ja niihin liittyvien rahoitusvarojen välillä IFRS 17:n käyttöönoton vuoksi oikaistujen vertailutietojen osalta. Muutos on hyväksytty Euroopan unionissa 8.9.2022.

IFRS 17 -standardilla on vaikutuksia OP Ryhmän vahinko- ja henkivakuutus tuotteiden arvostamiseen ja kirjaamiseen sekä niiden esittämiseen tilinpäätöksessä. Taseen esittämistä varten vakuutus sopimusten oikeudet ja veloitteet netotetaan ja esitetään joko varoissa tai veloissa. Tuloslaskelmassa esitetään välisummana vakuutus palvelutulos ja erikseen sijoitustoiminnan tuotto. Lisäksi uusi standardi tuo lisää laadullisia ja määrällisiä liitetietovaatimuksia, mm. täsmäytyslaskelmia vakuutus sopimusten nettomääräisten kirjanpitoarvojen muutoksista kauden aikana ja arvostuskomponenttikohtaisen vakuutus palvelutuoton analyysin.

Standardin tärkein päämäärä on yhtenäistää vakuutus sopimusvelan arvostus globaalisti; aikaisemmin IFRS 4 -standardin mukainen arvostus perustui kansallisiin arvostuksiin. IFRS 17:n mukaan arvostus perustuu ajantasaisiin estimaatteihin kuten vakuutus yhtiöiden vakavaraisuuslaskentakin. IFRS 17 -standardi eroaa kuitenkin vakavaraisuuslaskennasta tarkoituksensa ja periaatepohjaisuutensa osalta. Aikaisempi IFRS 4:n mukainen käytäntö, jossa vakuutus sopimusvelka voi sisältää implisiittisiä marginaaleja riskin kantamisesta ja tulevista voitoista, lakkaa. Tämä johtaa siihen, että velan muutokset esitetään läpinäkyvästi.

IFRS 17 siirtymä 1.1.2022

IFRS 17 -siirtymässä vakuutus sopimukseen sovelletaan mukautettua takautuvaa siirtymätapaa kaikille tyypillisille vahinkovakuutus sopimuksille, joihin ei voida soveltaa täysin takautuvaa siirtymätapaa. Mukautusta käytetään erityisesti jos toteutuneiden kassavirtojen oikaisemiseen sekä diskonttokoron määrittämiseen. Jos täydellistä dataa täysin takautuvan lähestymistavan soveltamiseksi ei ole kaikilta osin käytettävissä, sovelletaan standardin sallimaa mukautettua takautuvaa siirtymätapaa tilanteisiin, joissa on mahdollista käyttää järkevää ja perusteltavissa olevaa informaatiota, joka on saatavissa ilman kohtuuttomia kustannuksia ja ponnisteluja. Mukautetun takautuvan siirtymätavan lopputulokset tulevat vastaamaan hyvin lähelle täysin takautuvan lähestymistavan lopputuloksia.

Lisäksi käyvän arvon siirtymätapaa sovelletaan henkivakuutus sopimuksille sekä muille vahinkovakuutus sopimuksille, joille ei sovelleta mukautettua takautuvaa siirtymätapaa. Kaikki sopimukset ryhmitellään siirtymäsääntöjen salliman vaihtoehdon mukaisesti kantakohtaisesti yhteen siirtymäkohorttiin. Täysin takautuva lähestymistapa on ensisijainen siirtymämalli, mutta sitä pitää pystyä soveltamaan ilman jälkiviisautta liittyen mm. dataan koskien ennen siirtymää tapahtuneisiin saatuihin ja maksettaviin rahavirtoihin, niiden estimaatteihin ja muutoksiin eriteltyinä jokaiselle vakuutus sopimusryhmälle sopimusten alkamisvuosi huomioiden.

IFRS 17 -siirtymän vaikutuksena OP Ryhmän oma pääoma 1.1.2022 laski siirtymäajankohtana 52 miljoonaa euroa. RaVa-laskennassa käytetään Solvenssi II -arvostuksia, joten tämä muutos OP Ryhmän omaan pääomaan ei vaikuta RaVa-tunnuslukuun.

Oman pääoman muutos siirtymähetkellä 1.1.2022 on eritelty alla olevassa taulukossa. Omaa pääomaa kasvatti 'Muihin varoihin' kirjattavat vahinkovakuutuksen aktivoidut hankintakulut, jotka olivat 238 miljoonaa euroa. IFRS 17 -standardin mukaisesti arvostetut vakuutus sopimusvelat olivat siirtymähetkellä IFRS 4 -standardin mukaan arvostettuja vakuutusvelkoja suuremmat, mikä pienensi omaa pääomaa. IFRS 17 -vakuutus sopimusvelkoihin lisättävä riskioikaisu oli suurempi kuin IFRS 4 -laskentaan sisältyvä marginaali. Sijoitusten uudelleenluokittelun seurauksena käypään arvoon tulosvaikutteisesti, käyvän arvon rahastosta purkaantui vakuutus yhtiöiden sijoituksiin aiemmin kertynyt arvostusero, joka kirjattiin kertyneisiin voittovaroihin.

IFRS 17 siirtymähetken vaikutus omaan pääomaan 1.1.2022

Milj. €	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto*	Muut rahastot	Kertyneet voittovarat	Yhteensä
Oma pääoma 31.12.2021	3 459	323	2 184	8 090	14 057
Vahinkovakuutuksen siirtymähetken vaikutus		-121		324	202
Henkivakuutuksen siirtymähetken vaikutus		-99		-123	-223
Konsernioikaisujen vaikutus		15		4	19
Laskennallisen verosaamisen/-velan muutos				-51	-51
IFRS 17 -siirtymän vaikutus 1.1.2022 yhteensä		-205		154	-52
Oma pääoma 1.1.2022 (emoyhtiön omistajien osuus)	3 459	118	2 184	8 244	14 005

* Luvut sisältävät myös laskennallisten verojen muutokset

OP Ryhmän IFRS 17 -standardin mukaan arvostettu vuoden 2022 tulos ennen veroja oli 1 120 miljoonaa euroa, eli 145 miljoonaa euroa tilinpäätöksessä 2022 raportoitua vuoden 2022 tulosta ennen veroja (1 265 miljoonaa euroa) pienempi. Tuloserä johtuu pääosin henkivakuutuksen tuloksen muutoksesta, joka aiheutuu muun muassa tuloksen jaksotuseroista. Lisäksi eroa aiheutti korkojen noususta johtuva tulevien asiakashyvitysten varausten muutos. IFRS 17 -standardin voimaantulolla ei ole vaikutusta vakuutus sopimusten kokonaiskannattavuuteen. IFRS 4 -standardin ja IFRS 17 -standardin arvostusmallien välillä tuloutuksen ajoituksessa voi esiintyä eroja.

Avaavan taseen muutokset 1.1.2022

OP Ryhmän avaava tase 1.1.2022 Milj. €	31.12.2021	Muutokset	1.1.2022
Käteiset varat	32 846		32 846
Saamiset luottolaitoksilta	541		541
Johdannais sopimukset	3 467		3 467
Saamiset asiakkailta	96 947		96 947
Vakuutus sopimusvarat			0
Jälleenvakuutus sopimusvarat		114	114
Sijoitus omaisuus	22 945	-4	22 941
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat	13 137		13 137
Aineettomat hyödykkeet	1 212		1 212
Aineelliset hyödykkeet	446		446
Muut varat	2 419	-244	2 176
Versaamiset	141	15	156
Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	8		8
Varat yhteensä	174 110	-119	173 991
Velat luottolaitoksille	16 650		16 650
Johdannais sopimukset	2 266		2 266
Velat asiakkaille	77 898		77 898
Vakuutusvelka	8 773	-8 773	
Vakuutus sopimusvelat		13 968	13 968
Jälleenvakuutus sopimusvelat		13	13
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitus sopimuksista	13 210	-13 210	
Velat sijoitus sopimuksista		7 880	7 880
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	34 895		34 895
Varaukset ja muut velat	3 134	-16	3 118
Verovelat	1 109	71	1 180
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	1 982		1 982
Myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat	8		8
Velat yhteensä	159 926	-67	159 858

Oma pääoma**OP Ryhmän omistajien osuus**

Osuuspääoma			
Jäsenosuudet	215		215
Tuotto-osuudet	3 244		3 244
Käyvän arvon rahasto	323	-205	118
Muut rahastot	2 184		2 184
Kertyneet voittovarot	8 090	154	8 244
Määräysvallattomien omistajien osuus	128		128
Oma pääoma yhteensä	14 184	-52	14 133
Velat ja oma pääoma yhteensä	174 110	-119	173 991

Avaavan taseen muutoksiin sisältyy IFRS 17 -siirtymän kirjausten lisäksi kirjausmuutoksia liittyen esittämisen selkiyttämiseen. Esittämistavan muutokset eivät vaikuttaneet oman pääoman määrään 1.1.2022. Sijoitusomaisuuden muutoksista 1.1.2022, joita oli yhteensä -4 miljoonaa euroa, IFRS 17 -siirtymän vaikutus sijoitusten uudelleen luokittelusta oli 2 miljoonaa euroa ja esittämistavan muutos siirto muihin oli varoihin -6 miljoonaa euroa. Muiden varojen muutoksista, joita oli yhteensä 244 miljoonaa euroa, IFRS 17 -siirtymän vaikutus oli -249 miljoonaa euroa ja esittämistavan muutos siirto pois sijoitusomaisuudesta 6 miljoonaa euroa.

Vakuutus sopimusvelat siirtymähetkellä 1.1.2022 siirtymämallien mukaan jaoteltuna

Vakuutus sopimusvelat 1.1.2022 Milj.€	Mukautettu takautuva siirtymä (MRA)	Käyvän arvon siirtymä (FVA)	Yhteensä
Vahinkovakuutus	2 956	28	2 985
Diskontatut rahavirrat	2 750	11	2 761
Riskioikaisu	129	0	130
Palvelumarginaali CSM	77	17	94
Tappiokomponentti	6	2	9
Henkivakuutus		10 984	10 984
Diskontatut rahavirrat		10 014	10 014
Riskioikaisu		284	284
Palvelumarginaali CSM		686	686
Tappiokomponentti		229	229
OP Ryhmä yhteensä	2 956	11 012	13 968

Vertailuvuoden 2022 oikaistut luvut

Tuloslaskelmassa Vakuutuspalvelutulos korvaa Vakuutuskatteen. Vakuutuspalvelutulokseen sisältyy Vakuutusmaksutuotot sekä Vakuutuspalvelukulut. Vakuutusmaksutuotot sisältävät palvelumarginaalin (CSM) tuloutuksen, odotettavissa olevien korvausten ja toimintakulujen sekä riskioikaisun muutoksen kaudelle sekä muutokset aiempien kausien maksuihin. Vakuutuspalvelukulut sisältävät vakuutus sopimusten toimintakulut, sattuneiden vahinkojen korvauskulut ja tappiollisten sopimusten tappiot sekä aiempiin kausiin liittyvät muutokset. Vakuutus sopimusten toimintakulut sisältävät liiketoiminnan kulut sekä nettopalkkiokulut. Jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot esitetään tuloslaskelmassa omalla rivillään osana Vakuutuspalvelutulosta.

Tuloslaskelmalla on uusi erä 'Vakuutuksen nettorahoitustuotot ja -kulut'. Erään sisältyy diskonttokoron muutoksen ja muiden taloudellisten muutosten vaikutus vakuutus sopimusvelan arvoon sekä ajan kulumisen vaikutus eli diskonttauksen purkautuminen. Lisäksi erään sisältyy riskin pienentämisen vaihtoehdon (risk mitigation) soveltaminen tiettyihin henkivakuutus sopimuksiin. Tämän vaihtoehdon soveltaminen antaa mahdollisuuden oikaista VFA-arvostusmallin sopimusten kirjanpitokäsittelyä niin, että palvelumarginaalista siirretään tuloslaskelmaan rahoitusriskin osalta ne rahavirtojen muutokset, jotka kuuluvat suojattavaan positioon. Tämä toimii vastaeränä suojaussalkun arvonmuutokselle.

Sijoitustoiminnan nettotuotoissa esitetään sijoitusomaisuuden tuotto käyvin arvoon. Sijoitustoiminnan nettotuotot yhdessä vakuutuksen nettorahoitustuottojen ja -kulujen kanssa kertovat sijoitustoiminnan tuloksellisuuden.

Tuloslaskelmalla esitettävät kulut pienenevät, koska IFRS 17 -standardin mukaisesti arvostettavien vakuutus sopimusten toimintakulut siirretään vakuutuspalvelutulokseen. Myös tuloslaskelman 'OP-bonukset omistaja-asiakkaille' -erä pieneni, koska vakuutus sopimuksista maksettavat bonusten rahavirrat otetaan mukaan IFRS 17 -laskennan rahavirtoihin, milloin ne sisältyvät osaksi vakuutuspalvelutulosta.

OP Ryhmän IFRS 17 Tuloslaskelma 2022

Milj. €	1-12/2022
Korkokate	1 618
Saamisten arvonalentumiset	-115
Nettopalkkiotuotot	942
Vakuutusmaksutuotot	1 898
Vakuutuspalvelukulut	-1 898
Jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot	106
Vakuutuspalvelutulos	106
Vakuutukseen liittyvät nettoraahoitustuotot (+)/-kulut (-)	2 228
Jälleenvakuutuksiin liittyvät n.rahoitustuotot (+)/-kulut (-)	-1
Vakuutuksen nettoraahoitustuotot (+)/-kulut (-)	2 226
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	-29
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-1 952
Liiketoiminnan muut tuotot	67
Henkilöstökulut	-856
Poistot ja arvonalentumiset	-214
Liiketoiminnan muut kulut	-892
Siirrot vakuutuspalvelutuloon	416
Liiketoiminnan kulut	-1 545
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-198
Liikevoitto (-tappio)	1 120
Tulos ennen veroja	1 120
Tuloverot	-213
Kauden tulos	907
Tilinpäätöksessä 2022 julkaistu tulos ennen veroja	1 265

OP Ryhmän IFRS 17 Tase 31.12.2022

Milj. €	31.12.2022
Käteiset varat	35 004
Saamiset luottolaitoksilta	798
Saamiset asiakkailta	98 546
Johdannaissopimukset	4 117
Sijoitusomaisuus	20 742
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	11 597
Vakuutus sopimusvarat	0
Jälleenvakuutus sopimusvarat	245
Aineettomat hyödykkeet	1 153
Aineelliset hyödykkeet	423
Muut varat	2 401
Verosaamiset	664
Varat yhteensä	175 691
Velat luottolaitoksille	12 301
Velat asiakkaille	81 468
Johdannaissopimukset	4 432
Vakuutus sopimusvelat	11 446
Jälleenvakuutus sopimusvelat	2
Velat sijoitus sopimuksista	7 211
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	37 438
Varaukset ja muut velat	3 818
Verovelat	1 522
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	1 384
Velat yhteensä	161 023
Oma pääoma	
OP Ryhmän omistajien osuus	
Osuuspääoma	
Jäsenosuudet	217
Tuotto-osuudet	3 369
Käyvän arvon rahasto	-360
Muut rahastot	2 172
Kertyneet voittovarot	9 153
Määräysvallattomien omistajien osuus	118
Oma pääoma yhteensä	14 668
Velat ja oma pääoma yhteensä	175 691

Vakuutusmaksutuotot: Palvelumarginaalin (CSM) tuloutus, odotettavissa olevien korvausten ja toimintakulujen sekä riskioikaisun muutos kaudelle sekä muutokset aiempien kausien maksuihin.

Vakuutuspalvelukulut: Sattuneiden vahinkojen korvauskulut ja tappiollisten sopimusten tappiot sekä aiempiin kausiin liittyvät muutokset. Lisäksi toimintakulut.

Vakuutuksen nettoraahoitustuotot ja -kulut: Diskonttokoron purkautuminen kauden aikana, diskonttokoron muutoksen ja muiden taloudellisten muutosten vaikutus vakuutus sopimusvelan arvoon, riskin pienentämisen vaikutus henkivakuutuksella.

Vakuutuspalvelutulos sisältää IFRS 17 -standardin mukaan arvostettavien sopimusten toimintakulut eli liiketoiminnan kulut sekä nettopalkkiokulut. Näiden osuus on siirretty tuloslaskelmalla osaksi vakuutuspalvelutulosta.

OP Ryhmän taseen varoissa on IFRS 17 -standardin mukaan arvostettavien sopimusten jälleenvakuutusvarat. Vahinkovakuutuksen aktivoidut hankintakulut kirjataan erään 'Muut varat'. Taseen veloissa vakuutusvelat korvasivat IFRS 4 -standardin mukaiset vakuutusvelat.

Vakuutusvelat milj. €	31.12.2022
Vahinkovakuutus	2 536
Henkivakuutus	8 906
Yhteensä	11 442

Omassa pääomassa käyvän arvon rahaston määrä pieneni, koska vahinko- ja henkivakuutuksessa vakuutusvelkaan liittyvät sijoitukset on luokiteltu uudelleen niin, että niiden käypä arvo esitetään nyt kokonaan tulosvaikutteisesti IFRS 17 -standardin salliman vaihtoehdon mukaisesti.

Palvelumarginaalin määrä siirtymähetkellä 1.1.2022 oli arviolta 780 miljoonaa euroa, josta henkivakuutuksen osuus on arviolta 690 miljoonaa euroa ja vahinkovakuutuksen osuus on arviolta 90 miljoonaa euroa. Vahinkovakuutuksella sopimukset ovat pääosin vuoden mittaisia. Uusille vakuutus sopimuksille muodostuu kauden alussa palvelumarginaalia, joka purkautuu kauden aikana. Henkivakuutuksessa palvelumarginaalia purkautuu tulokseen pitkillä sopimuksilla jopa vuosikymmenten kuluessa. Uusmyynnissä oleville kannoille syntyy myös uutta palvelumarginaalia. Palvelumarginaalin tuloutus suhteessa alkavaan CSM:ään oli vertailuvuonna noin 7 prosenttia. Vertailuvuotena riskihenkivakuutuksen turvayksiköt oli määritelty käyttäen maksuja ja vuoden 2023 alusta turvayksiköissä käytetään riskisummaa. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta OP Ryhmän tulokseen.

Palvelumarginaalin CSM määrä ja tuloutuminen:

Milj.€	1.1.2022	31.12.2022	CSM tuloutus kauden aikana
Vahinkovakuutus	94	116	231
Henkivakuutus	686	787	47
OP Ryhmä yhteensä	780	903	278

OP Ryhmän tuloslaskelman oikaistut luvut, Milj. €	Q1 2022	Q2 2022	Q3 2022	Q4 2022
Korkotuotot	339	675	1 070	1 833
Korkokulut	-6	-1	52	-215
Korkokate	334	675	1 122	1 618
Saamisten arvonalentumiset	-83	-100	-70	-115
Palkkiotuotot	280	546	809	1 077
Palkkiokulut	-33	-68	-100	-134
Nettopalkkiotuotot	247	478	709	942
Vakuutusmaksutuotot	451	916	1 407	1 898
Vakuutuspalvelukulut	-447	-893	-1 463	-1 898
Jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot	16	33	134	106
Vakuutuspalvelutulot	21	56	77	106
Vakuutukseen liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)	839	1 866	2 223	2 228
Jälleenvakuutuksiin liittyvät nettorahoitustuotot (+) / -kulut (-)	-2	-5	-3	-1
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)	837	1 861	2 219	2 226
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	-19	-48	-62	-29
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-748	-1 688	-2 019	-1 952
Liiketoiminnan muut tuotot	39	46	52	67
Henkilöstökulut	-211	-427	-617	-856
Poistot ja arvonalentumiset	-57	-110	-159	-214
Liiketoiminnan muut kulut	-246	-451	-644	-892
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen	106	207	305	416
Liiketoiminnan kulut	-407	-781	-1 115	-1 545
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-46	-96	-147	-198
Liikevoitto (-tappio)	174	402	766	1 120
Tulos ennen veroja	174	402	766	1 120
Tuloverot	-25	-72	-142	-213
Kauden tulos	148	330	624	907

Solvensi II -vakavaraisuuslaskennan ja IFRS 17 -arvostamisen erot

IFRS 17 muuttaa vakuutus sopimusten arvostamisen niiden sopimusten osalta, joihin standardia sovelletaan. Arvostaminen on markkinaehtoista ja lähellä Solvenssi II:n mukaisen vakavaraisuuslaskennan arvostamista. Pohjalla on pääosin samat vakuutus sopimusten kassavirrat kuin vakavaraisuuslaskennassa. Nämä kassavirrat diskontataan riskittömällä korolla ja likviditeettipreemiolla. Riskitön korko on sama kuin vakavaraisuuslaskennan riskitön korko ja likviditeettipreemio vastaa vakavaraisuuslaskennan volatilitteettikorjausta, mutta sen suuruus määritellään ryhmän vakuutusyhtiöiden vakuutus sopimusvelan luonteen ja sijoitusuniversumin perusteella. Vakuutus sopimusten arvoon lisätään Cost-of-capital -menetelmällä laskettu riskioikaisu, joka käsitteellisesti vastaa vakavaraisuuslaskennan riskimarginaalia, mutta se on laskettu yhtiön omilla parametreilla. IFRS 17 -vakuutus sopimusvelan osana varataan palvelumarginaali, joka jaksottaa vakuutus sopimusten voitot vakuutuskaudelle. Vakavaraisuuslaskennassa palvelumarginaalia vastaavaa erää ei vähennetä omasta varallisuudesta, vaan vakuutus sopimusten voitto kasvattaa omaa varallisuutta heti sopimuksen ensimmäisellä arvostamishetkellä. IFRS 17 -vakuutus sopimusten hankintakuluista aktivoidaan taseen varoihin se osuus, jonka katsotaan kohdistuvan tuleviin vuosikohortteihin. Solvenssi II:n omissa varoissa taas ei huomioida aktivoituja hankintakuluja.

Oman pääoman oikaiseminen 31.12.2023

IFRS 17 -siirtymän 1.1.2022 vaikutus OP Ryhmän omaan pääomaan oli -52 miljoonaa euroa. Laskennallisten verojen uudelleenarvioinnissa vuoden 2023 lopussa havaittiin, että OP Ryhmä oli kirjannut 1.1.2022 liian paljon laskennallisia verovelkoja sijoitusten arvostuseroista, jonka seurauksena oma pääoma oli 55 miljoonaa euroa liian pieni 1.1.2022. Oman pääoma korjattiin ajankohdalle 31.12.2023 pienentämällä verovelkaa ja kasvattamalla kertyneitä voittovaroja 55 miljoonaa euroa. Takautuva oikaisu ei ollut enää käytännössä mahdollista ajankohdalle 1.1.2022.

2. Vuoden 2023 tulos- ja tasekaavamuutokset

OP Ryhmä muutti virallista tilinpäätöksen tulos- ja tasekaavaa 1.1.2023 alkaen. Muutokset on tehty takautuvasti myös vuodelle 2022. Tuloslaskelman tuotot esitetään ilman etumerkkiä ja kulut esitetään miinusmerkkisinä. Keskeiset muutokset tulos- ja tasekaavassa ovat seuraavat:

- a) Tuotot ja Kulut yhteensä rivit poistuivat, koska IFRS 17 -standardin voimaantulon 1.1.2023 jälkeen vakuustoittoiminnan tuottoja ja kuluja (esimerkiksi henkilöstökulut) esitetään rivillä vakuutuspalvelutulos.
- b) Korkokatteen (korkotuotot ja korkokulut) ja Nettopalkkiotuottojen (palkkiotuotot ja palkkiokulut) alarivit esitetään eriteltyinä.
- c) Saamisten arvonalentumiset siirrettiin tuloslaskelman lopusta korkokatteen jälkeen liiketoiminnan eriin.
- d) Uudet IFRS 17 -standardin mukaiset erät Vakuutuspalvelutulos ja Vakuutuksen nettorahoitustuotot lisättiin tuloslaskelmaan. Entinen vakuustoittoiminnan rivi Vakuutuskate poistui.
- e) Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot esitetään omana rivinään erillään Sijoitustoiminnan nettotuotoista. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot sisältävät ainoastaan pankkitoiminnan ja ryhmätoimintojen erät. Sijoitustoiminnan nettotuotot sisältävät käypään arvoon laajan tuloksen kautta kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot, käypään arvoon tuloksen kautta kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot, sijoituskiinteistöjen nettotuotot, jaksotettuun hankintamenoon kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot, osakkuus- ja yhteisyrityksen tuloksen sekä IFRS 9 -standardin mukaisesti kirjattavien henkivakuutuksen sijoitus sopimusvelkojen nettotuotot.
- f) Liiketoiminnan kuluerät Henkilöstökulut, Poistot ja arvonalentumiset ja Liiketoiminnan muut kulut esitetään pääosin kuten aiemmin, osoittaen OP Ryhmän kulut yhteensä, mutta näiden erien jälkeen on lisätty erä Siirrot vakuutuspalvelutulokseen, joka kertoo, paljonko näistä kuluista esitetään Vakuutuspalvelutuloksessa.
- g) OP-bonukset omistaja-asiakkaille ei sisällä enää IFRS17 -standardin mukaisesti arvostettavien vakuutus sopimusten OP-bonuksia, koska ne esitetään vakuutuspalvelutuloksessa.
- h) Uutena rivinä tuloslaskelmalla esitetään liikevoitto.
- i) Taseessa esitetään IFRS 17 -standardin mukaiset uudet tase-erät Vakuutus sopimusvarat, Jälleenvakuutus sopimusvarat, Vakuutus sopimusvelat ja Jälleenvakuutus sopimusvelat.
- j) Taseen erässä Sijoitus sopimusvelat esitetään henkivakuutuksen IFRS 9 -standardin mukaisesti arvostettavat sijoitus sopimukset.

Tuloslaskelma

	Selitys kaavamuutoksesta:
Korkotuotot	b) Uusi erittelyrivi
Korkokulut	b) Uusi erittelyrivi
Korkokate	Ei muutosta
Saamisten arvonalentumiset	c) Vaihdettu kaavassa paikkaa
Palkkiotuotot	b) Uusi erittelyrivi
Palkkiokulut	b) Uusi erittelyrivi
Nettopalkkiotuotot	Ei muutosta
Vakuutusmaksutuotot	d) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Vakuutuspalvelukulut	d) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot	d) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Vakuutuspalvelutulos	d) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+) /-kulut (-)	d) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	e) Uusi rivi
Sijoitustoiminnan nettotuotot	e) Erän sisältö on muuttunut
Liiketoiminnan muut tuotot	Ei muutosta
Henkilöstökulut	Ei muutosta
Poistot ja arvonalentumiset	Ei muutosta
Liiketoiminnan muut kulut	Ei muutosta
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen	f) Uusi IFRS 17 -standardin käyttöönottoon liittyvä rivi
Liiketoiminnan kulut	f) Uusi IFRS 17 -käyttöönottoon liittyvä rivi
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	g) Erän sisältö on muuttunut
Liikevoitto (-tappio)	h) Uusi rivi
Tulos ennen veroja	Ei muutosta
Tuloverot	Ei muutosta
Kauden tulos	Ei muutosta

Tase

	Selitys kaavamuutoksesta:
Käteiset varat	Ei muutosta
Saamiset luottolaitoksilta	Ei muutosta
Saamiset asiakkailta	Ei muutosta
Johdannaissopimukset	Ei muutosta
Sijoitusomaisuus	Ei muutosta
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	Ei muutosta
Vakuutus sopimusvarat	i) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Jälleenvakuutus sopimusvarat	i) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Aineettomat hyödykkeet	Ei muutosta
Aineelliset hyödykkeet	Ei muutosta
Muut varat	Ei muutosta
Verosaamiset	Ei muutosta
Varat yhteensä	Ei muutosta
Velat luottolaitoksille	Ei muutosta
Velat asiakkaille	Ei muutosta
Johdannaissopimukset	Ei muutosta
Vakuutus sopimusvelat	i) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Jälleenvakuutus sopimusvelat	i) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Velat sijoitus sopimuksista	j) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	Ei muutosta
Varaukset ja muut velat	Ei muutosta
Verovelat	Ei muutosta
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	Ei muutosta
Velat yhteensä	Ei muutosta
Oma pääoma	Ei muutosta
Osuuspääoma	Ei muutosta
Jäsenosuudet	Ei muutosta
Tuotto-osuudet	Ei muutosta
Käyvän arvon rahasto	Ei muutosta
Muut rahastot	Ei muutosta
Kertyneet voittovarot	Ei muutosta
Määräysvallattomien omistajien osuus	Ei muutosta
Oma pääoma yhteensä	Ei muutosta
Velat ja oma pääoma yhteensä	Ei muutosta

Liite 4. Segmenttiraportointi

Liiketoimintasegmentit

OP Ryhmän liiketoimintasegmentit ovat Vähittäispankki, Yrityspankki ja Vakuutus. Liiketoimintasegmentteihin kuulumaton toiminta esitetään segmentissä "Ryhmätoiminnot". Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen OP Ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Segmenttijako ja esittämistapa perustuvat johdon raportointiin. Segmenttien tulosta ja kannattavuutta seurataan tulos ennen veroja -tasolla.

Yhtiönä Vähittäispankki-segmenttiin sisältyvät osuuspankit, OP Kodit, OP Vähittäisasiakkaat Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj ja Pivo Wallet Oy. Korkokate on segmentin merkittävin tuottoerä. Tuottoja kertyy myös palkkiotuotoina ja sijoitustoiminnasta. Kulut muodostuvat pääosin henkilöstö- ja ICT-kuluista sekä toimipaikkaverkoston aiheuttamista kuluista ja OP-bonusista omistaja-asiakkaille. Liiketoiminnan merkittävin riskilaji on luottoriski, mutta liiketoimintaan sisältyy myös markkinariskejä ja operatiivisia riskejä.

Yhtiönä Yrityspankki-segmenttiin kuuluvat OP Yrityspankki Oyj (pl. keskuspankkitoiminnot), OP Säilytys Oy, OP Varainhoito Oy, OP Kiinteistö-sijoitus Oy ja OP-Rahastoyhtiö Oy. Korkokate on segmentin merkittävin tuottoerä. Tuottoja kertyy myös pankkitoiminnan ja varallisuudenhoidon palkkiotuotoina sekä sijoitustoiminnasta. Kulut muodostuvat pääosin henkilöstö- ja ICT-kuluista. Liiketoiminnan merkittävin riskilaji on luottoriski, mutta liiketoimintaan sisältyy myös markkinariskejä ja operatiivisia riskejä.

Vakuutus-segmenttiin sisältyy OP Ryhmän vahinkovakuutusyhtiö Pohjola Vakuutus Oy sekä henkivakuutusyhtiö OP-Henkivakuutus Oy. Segmentin tuotteisiin kuuluvat yritys- ja yksityisasiakkaille myytävät vahinko- ja henkivakuutukset. Tuotot muodostuvat pääosin vakuutuspalvelutuloksesta, nettorahoitustuotoista, sijoitustoiminnan nettotuotoista ja nettopalkkiotuotoista. Kulut muodostuvat pääosin henkilöstö- ja ICT-kuluista. Vakuutus-segmentin merkittävimmät riskit ovat vakuutus- ja sijoitusriskit.

Ryhmätoiminnot-segmentti sisältää muita segmenttejä tukevat toiminnot. Segmenttiin kuuluvat pääosa OP Osuuskunnasta ja OP Yrityspankki Oyj:n keskuspankkitoiminnot. Liiketoimintasegmenttejä tukevien palveluiden kustannukset kohdistuvat segmenteille palveluveloituksina. Ryhmätoiminnot-segmentin tuotot koostuvat pääosin keskuspankkitoiminnan tuotoista ja liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjattavista OP Ryhmän sisäisistä veloituksista.

Segmenttiraportoinnin laatimisperiaatteet

Segmenttiraportointi noudattaa OP Ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Segmentteille on kohdistettu ne tuotot, kulut, varat ja velat, joiden on katsottu välittömästi kuuluvan ja olevan järkevällä perusteella kohdistettavissa segmenteille. Ne tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat, joita ei ole kohdistettu segmenteille, sekä segmenttien väliset konsernieliminoinnit raportoidaan sarakkeessa "Konsernieliminoinnit".

Tulos tammi-jouluku 2023, milj. €	Vähittäis-pankki	Yritys-pankki	Vakuutus	Ryhmä-toiminnot	Konserni-eliminoinnit	OP Ryhmä
Korkotuotot	3 756	1 790	1	2 636	-2 704	5 480
Korkokulut	-1 499	-1 199	-1	-2 636	2 725	-2 609
Korkokate	2 258	591	0	1	21	2 871
josta segmenttien väliset erät	0	-387		387	0	0
Saamisten arvonalentumiset	-173	-96		0	0	-269
Palkkiotuotot	735	393	81	21	-192	1 038
Palkkiokulut	-50	-174	-25	-21	139	-130
Nettopalkkiotuotot	686	219	56	-1	-52	908
Vakuutusmaksutuotot			2 000		0	2 000
Vakuutuspalvelukulut			-1 824		0	-1 824
Jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot			-95			-95
Vakuutuspalvelutulos			81			81
Vakuutukseen liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			-722		0	-722
Jälleenvakuutuksiin liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			0		0	0
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			-722		0	-722
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	3	53	-1	6	-6	55
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-32	0	1 070	4	15	1 057
Liiketoiminnan muut tuotot	61	21	4	741	-788	40
Henkilöstökulut	-500	-104	-167	-232	38	-964
Poistot ja arvonalentumiset	-57	-3	-64	-104	2	-226
Liiketoiminnan muut kulut	-806	-247	-317	-441	801	-1 011
Siirrot vakuutuspalvelutalokseen			485		0	485
Liiketoiminnan kulut	-1 363	-354	-62	-777	841	-1 716
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-217	-26	-12		0	-255
Liikevoitto (-tappio)	1 223	408	414	-26	31	2 050
Tulos ennen veroja	1 223	408	414	-26	31	2 050

Sisäisten erien eliminoinnista aiheutuva käyvän arvon suojauslaskennan laskennallinen tehottomuus esitetään konsernieliminoinneissa.

OP Yrityspankin Baltian sivuliikkeiden nettotuotot olivat yhteensä 42 miljoonaa euroa.

Oikaistu Tulos tammi-jouluku 2022, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Ryhmä- toiminnot	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Korkotuotot	1 305	548	1	319	-339	1 833
Korkokulut	-111	-91	-2	-381	370	-215
Korkokate	1 194	457	-1	-62	31	1 618
josta segmenttien väliset erät		-35		35	0	0
Saamisten arvonalentumiset	-96	-18	0	0	0	-115
Palkkiotuotot	814	395	84	14	-230	1 077
Palkkiokulut	-41	-229	-34	-15	184	-134
Nettopalkkiotuotot	773	166	50	0	-45	942
Vakuutusmaksutuotot			1 898		0	1 898
Vakuutuspalvelukulut			-1 898		0	-1 898
Jälleenvakuutusosimusten nettotuotot			106			106
Vakuutuspalvelutulos			106		0	106
Vakuutukseen liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			2 228			2 228
Jälleenvakuutuksiin liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			-1			-1
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			2 226		0	2 226
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	-4	132	-1	-22	-133	-29
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-5	4	-2 070	11	108	-1 952
Liiketoiminnan muut tuotot	39	18	39	657	-686	67
Henkilöstökulut	-455	-95	-147	-195	36	-856
Poistot ja arvonalentumiset	-53	-8	-51	-103	2	-214
Liiketoiminnan muut kulut	-720	-218	-264	-376	687	-892
Siirrot vakuutuspalvelutalokseen			416		0	416
Liiketoiminnan kulut	-1 229	-321	-46	-674	725	-1 545
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-168	-20	-10		0	-198
Liikevoitto (-tappio)	502	416	293	-91	-1	1 120
Tulos ennen veroja	502	416	293	-91	-1	1 120

OP Yrityspankin Baltian sivuliikkeiden nettotuotot olivat yhteensä 30 miljoonaa euroa.

Tase 31.12.2023, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Ryhmä- toiminnot	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Käteiset varat	45	125		19 585	0	19 755
Saamiset luottolaitoksilta	24 254	209	570	12 705	-36 880	858
Saamiset asiakkailta	70 157	28 061	0	-53	-329	97 836
Johdannaisosimukset	902	4 538	58	242	-2 340	3 401
Sijoitusomaisuus	453	555	9 460	16 223	-4 794	21 896
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat			12 581			12 581
Jälleenvakuutusosimukset			106		0	106
Aineettomat hyödykkeet	22	179	634	169	62	1 065
Aineelliset hyödykkeet	260	3	3	137	-4	398
Muut varat	1 176	264	558	914	-690	2 222
Verosaamiset	101	1	82	48	41	273
Varat yhteensä	97 370	33 935	24 051	49 969	-44 934	160 391
Velat luottolaitoksille	10 638	5	59	25 006	-35 642	66
Velat asiakkaille	60 817	13 656		3 509	-1 325	76 656
Johdannaisosimukset	1 158	4 106	27	390	-2 410	3 271
Vakuutusosimukset			11 589		0	11 589
Jälleenvakuutusosimukset			0			0
Velat sijoitusosimuksista			7 944			7 944
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14 190	2 466		21 492	-637	37 511
Varaukset ja muut velat	1 699	1 056	316	1 937	-559	4 450
Verovelat	581	4	248	391	5	1 229
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0	0	380	1 414	-380	1 414
Velat yhteensä	89 083	21 292	20 563	54 138	-40 947	144 129
Oma pääoma						16 262

OP Yrityspankin Baltian sivuliikkeiden nettovarot olivat 1 400 miljoonaa euroa.

Oikaistu Tase 31.12.2022, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Ryhmä- toiminnot	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Käteiset varat	52	154	0	34 797		35 004
Saamiset luottolaitoksilta	29 713	310	904	13 173	-43 301	798
Saamiset asiakkailta	70 729	27 803		383	-369	98 546
Johdannaissopimukset	1 266	5 612	76	169	-3 007	4 117
Sijoitusomaisuus	537	298	8 702	20 485	-9 280	20 742
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat			11 597			11 597
Jälleenvakuutusvastausvarat			245		0	245
Aineettomat hyödykkeet	23	181	717	202	29	1 153
Aineelliset hyödykkeet	285	4	2	136	-4	423
Muut varat	635	1 756	762	-493	-259	2 401
Verosaamiset	137	3	456	24	44	664
Varat	103 378	36 120	23 462	68 877	-56 146	175 691
Velat luottolaitoksille	11 615	-36	65	42 621	-41 965	12 301
Velat asiakkaille	63 951	14 043		4 876	-1 402	81 468
Johdannaissopimukset	1 667	5 295	60	443	-3 033	4 432
Vakuutusvastausvelat			11 446		0	11 446
Jälleenvakuutusvastausvelat			2			2
Velat sijoitusvastauksista			7 211			7 211
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	16 941	1 672		23 537	-4 711	37 438
Varaukset ja muut velat	846	891	347	1 954	-221	3 818
Verovelat	514	2	631	372	4	1 522
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0	-51	380	1 435	-380	1 384
Velat	95 535	21 816	20 142	75 239	-51 709	161 023
Oma pääoma						14 668

OP Yrityspankin Baltian sivuliikkeiden nettovarot olivat 619 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liite 5. Korkokate

Milj. €	2023	2022
Korkotuotot		
Saamiset luottolaitoksilta	656	111
Saamiset asiakkailta		
Lainat	3 963	593
Rahoitusleasingsaamiset	87	35
Suojauslaskennan arvostuserät	-402	-618
Yhteensä	3 648	10
Saamistodistukset		
Arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	0	0
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	131	66
Jaksotettu hankintameno	7	0
Suojauslaskennan arvostuserät	551	-1 479
Yhteensä	690	-1 414
Johdannaissopimukset*		
Käyvän arvon suojaus	491	3 073
Rahavirran suojaus	-84	27
Muut		0
Yhteensä	407	3 101
Velat luottolaitoksille		
Korot	0	-23
Velat asiakkaille		
Negatiiviset korot	4	24
Muut	75	24
Yhteensä	5 480	1 833
Korkokulut		
Velat luottolaitoksille		
Korkokulut veloista luottolaitoksille	-76	2
Suojauslaskennan arvostuserät	-363	1 007
Yhteensä	-439	1 009
Velat asiakkaille	-1 037	2
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		
Korkokulut yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	-665	-198
Suojauslaskennan arvostuserät	-946	2 411
Yhteensä	-1 611	2 213
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		
Muut	-29	-35
Suojauslaskennan arvostuserät	-35	82
Yhteensä	-63	47
Johdannaissopimukset*		
Käyvän arvon suojaus	558	-3 438
Muut	71	40
Yhteensä	629	-3 398
Saamiset luottolaitoksilta		
Negatiiviset korot	0	-73
Muut	-86	-14
Yhteensä	-2 609	-215
Korkokate yhteensä	2 871	1 618

* Sisältää johdannaisten arvostuksen ja korot.

Efektiivisen koron menetelmää käyttäen lasketut korkotuotot olivat yhteensä 4 709 (1 770) miljoonaa euroa.

Liite 6. Saamisten arvonalentumiset

Milj. €	2023	2022
Luotto- ja takaustappioiden poistetut saamiset	-93	-133
Palautukset poistetuista saamisista	16	15
Odotettavissa olevat luottotappiot* (ECL) saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä	-192	3
Odotettavissa olevat luottotappiot* (ECL) saamistodistuksista	0	0
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	-269	-115

* Tappiota koskeva vähennyserä on eritelty liitetiedossa 37. Saamisten ja saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä.

Liite 7. Nettopalkkiotuotot

Tammi-jouluku 2023, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Ryhmä- toiminnot	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Palkkiotuotot						
Luotonanto	108	54		0	-2	160
Talletukset	23	2		0	0	25
Maksuliike	285	32		19	-19	317
Arvopapereiden välitys	6	18		0	-7	18
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	0	5		0	0	5
Sijoitusrahastot	48	231	48		-47	279
Omaisuudenhoito	31	28		1	-13	46
Lainopilliset palvelut	23	0			0	23
Takaukset	11	12		0	0	23
Asunnonvälitys	63				0	63
Vakuutusosapimusten myyntipalkkiot	92		9		-64	38
Henkivakuutuksen sijoitusosapimukset			25			25
Muut	44	10		1	-40	14
Yhteensä	735	393	81	21	-192	1 038
Palkkiokulut						
Luotonanto	0	-2		0	1	0
Maksuliike	-30	-7	-2	-3	16	-26
Arvopapereiden välitys		-3		0	0	-3
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	0	-5		0	0	-5
Sijoitusrahastot		-106	0		47	-58
Omaisuudenhoito		-8	5	-1	0	-4
Takaukset		0				0
Vakuutusosapimusten myyntipalkkiot			-28		23	-5
Muut	-20	-44	-1	-16	52	-29
Yhteensä	-50	-174	-25	-21	139	-130
Nettopalkkiotuotot yhteensä	686	219	56	-1	-52	908
Oikaistu Tammi-jouluku 2022, milj. €						
Palkkiotuotot						
Luotonanto	104	48		0	-1	150
Talletukset	22	3		0	0	25
Maksuliike	298	32		11	-12	329
Arvopapereiden välitys	8	22			-8	22
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	0	6		0	0	6
Sijoitusrahastot	47	237	48	0	-46	286
Omaisuudenhoito	33	27		1	-13	48
Lainopilliset palvelut	27	0				27
Takaukset	12	13		0	0	25
Asunnonvälitys	72				0	72
Vakuutusosapimusten myyntipalkkiot	96		10		-60	46
Henkivakuutuksen sijoitusosapimukset			24			24
Muut	94	8	1	2	-90	16
Yhteensä	814	395	84	14	-230	1 077
Palkkiokulut						
Luotonanto	0	-2		0	1	0
Maksuliike	-29	-3	-1	-2	10	-25
Arvopapereiden välitys		-4		0	0	-4
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	0	-4		0	4	0
Sijoitusrahastot		-110	0		46	-64
Omaisuudenhoito		-9	0	-4		-13
Takaukset		0				0
Vakuutusosapimusten myyntipalkkiot	5		-31		21	-5
Muut	-16	-98	-2	-8	102	-23
Yhteensä	-41	-229	-34	-15	184	-134
Nettopalkkiotuotot yhteensä	773	166	50	0	-45	942

Liite 8. Vakuutuspalvelutulos

Milj. €	2023	2022
Vahinkovakuutus		
Odotettavissa olevat korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	1 309	1 269
Riskioikaisun muutokset (muut kuin rahoitusriskiä koskevat oikaisut)	11	21
Kaudella tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	249	231
Vakuutusosapimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	124	124
Vakuutusmaksutuottojen muut muutokset	65	34
Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot GMM mallin mukaan yhteensä	1 758	1 680
Henkivakuutus		
Odotettavissa olevat korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	119	112
Riskioikaisun muutokset (muut kuin rahoitusriskiä koskevat oikaisut)	10	14
Kaudella tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	64	40
Vakuutusosapimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	14	20
Vakuutusmaksutuottojen muut muutokset	9	2
Henkivakuutuksen vakuutusmaksutuotot GMM mallin mukaan yhteensä	216	189
Odotettavissa olevat korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	17	19
Riskioikaisun muutokset (muut kuin rahoitusriskiä koskevat oikaisut)	4	9
Kaudella tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	5	6
Vakuutusosapimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	2	2
Vakuutusmaksutuottojen muut muutokset	-2	-7
Henkivakuutuksen vakuutusmaksutuotot VFA mallin mukaan yhteensä	26	29
Henkivakuutuksen vakuutusmaksutuotot yhteensä	242	217
Vakuutusmaksutuotot yhteensä	2 000	1 898
Vahinkovakuutus		
Toteutuneet korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	-1 295	-1 454
Menneiden kausien palveluiden toteutuneista vakuutus tapahtumista aiheutuvat muutokset	-116	-41
Vakuutusosapimusten hankintakulut	-124	-124
Vakuutusosapimusten jaksotettujen hankintakulujen arvonalentumiset ja niiden peruutukset		0
Tappiollisten sopimusten tappiot ja peruutukset	-33	-8
Vahinkovakuutuksen vakuutuspalvelukulut GMM mallin mukaan yhteensä	-1 568	-1 627
Henkivakuutus		
Toteutuneet korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	-135	-120
Menneiden kausien palveluiden toteutuneista vakuutus tapahtumista aiheutuvat muutokset	-2	-7
Vakuutusosapimusten hankintakulut	-14	-20
Tappiollisten sopimusten tappiot ja peruutukset	-53	-101
Henkivakuutuspalvelukulut GMM mallin mukaan yhteensä	-205	-248
Toteutuneet korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	-26	-21
Menneiden kausien palveluiden toteutuneista vakuutus tapahtumista aiheutuvat muutokset	-1	-1
Vakuutusosapimusten hankintakulut	-2	-2
Tappiollisten sopimusten tappiot ja peruutukset	-24	1
Henkivakuutuksen vakuutuspalvelukulut VFA mallin mukaan yhteensä	-52	-23
Henkivakuutuksen vakuutuspalvelukulut yhteensä	-256	-271
Vakuutuspalvelukulut yhteensä	-1 824	-1 898
Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutusosapimusten nettotuotot	-88	111
Henkivakuutuksen jälleenvakuutusosapimusten nettotuotot	-7	-5
Jälleenvakuutusosapimusten nettotuotot yhteensä	-95	106
Vakuutuspalvelutulos	81	106

Liite 9. Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)

Milj. €	2023	2022
Vahinkovakuutus		
Vakuutusosapimusvelan diskonttauksen purkautuminen	-33	-1
Vak.sopimusten korkojen ja taloudellisten oletusten muutosten vaikutus	-153	595
Vakuutusosapimusten valuuttakurssierot	0	-1
Vahinkovakuutuksen ensivakuutukseen liittyvät rahoitustuotot ja -kulut GMM yhteensä	-186	593
Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutuksiin liittyvät rahoitustuotot ja -kulut	4	-10
Henkivakuutus		
Vakuutusosapimusvelan diskonttauksen purkautuminen	12	27
Vak.sopimusten korkojen ja taloudellisten oletusten muutosten vaikutus	-119	533
Henkivakuutuksen ensivakuutukseen liittyvät rahoitustuotot ja -kulut GMM yhteensä	-107	560
Vakuutusosapimusten nettorahoituserät, riskin pienentäminen	-53	363
Vak.sopimusten korkojen ja taloudellisten oletusten muutosten vaikutus	0	
Vakuutusosapimusten perustana olevien erien käyvän arvon muutosten nettorahoituserät	-377	711
Henkivakuutuksen ensivakuutukseen liittyvät rahoitustuotot ja -kulut VFA yhteensä	-429	1 074
Henkivakuutuksen jälleenvakuutuksiin liittyvät rahoitustuotot ja -kulut	-3	8
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)	-722	2 226

Liite 10. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat Milj. €	2023	2022
Saamistodistukset		
Korkotuotot ja -kulut	20	4
Saamistodistusten arvostusvoitot ja -tappiot	5	-24
Yhteensä	26	-20
Osakkeet ja osuudet		
Arvostusvoitot ja -tappiot	1	9
Osingot ja voitto-osuudet	4	2
Yhteensä	4	11
Johdannaiset		
Korkotuotot ja -kulut	67	-17
Arvostusvoitot ja -tappiot	-42	-2
Yhteensä	25	-20
Yhteensä	55	-29

Liite 11. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. €	2023	2022
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien nettotuotot		
Saamistodistukset		
Myyntivoitot ja -tappiot	5	10
Muut tuotot ja kulut	0	-1
Yhteensä	5	9

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot

Vakuutustoiminnan kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat Milj. €	2023	2022	Oikaistu
Johdannaiset			
Korkotuotot ja -kulut	-22	10	
Arvostusvoitot ja -tappiot	106	-443	
Yhteensä	84	-433	
Yhteensä	84	-433	

Rahoitusvarat, jotka on arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Osakkeet ja osuudet		
Arvostusvoitot ja -tappiot		-1
Osingot ja voitto-osuudet	0	5
Yhteensä	0	3
Yhteensä	0	3

Rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi

Saamistodistukset		
Korkotuotot	136	102
Arvostusvoitot ja -tappiot	278	-812
Yhteensä	414	-710
Osakkeet ja osuudet		
Arvostusvoitot ja -tappiot	152	-230
Osingot ja voitto-osuudet	43	93
Yhteensä	195	-137
Yhteensä	609	-847

Tuotot sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten kaateena olevista varoista

Korkotuotot	103	-85
Arvostusvoitot ja -tappiot	910	-1 460
Yhteensä	1 013	-1 545

Nettotuotot rahoitusvaroista, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä **1 622** **-2 392**

Yhteensä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot **1 706** **-2 822**

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot		
Vuokratuotot	52	52
Arvostusvoitot ja -tappiot	-29	6
Vastike- ja hoitokulut	-46	-42
Muut	0	1
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot yhteensä	-22	17
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavien nettotuotot		
Korkotuotot	12	3
Korkokulut	-2	1
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	-2	2
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavien nettotuotot yhteensä	8	6
Osakkuus- ja yhteisyritykset		
Käyvän arvon menetelmällä käsiteltävät osakkuusyritykset	0	17
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävät osakkuusyritykset	2	8
Yhteisyritykset	0	
Yhteensä	3	25
Rahoitusvelat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi		
Sijoitussopimusten maksutulo	448	503
Sijoitussopimuksista maksetut korvaukset	-358	-359
Sijoitussopimusten velkojen muutos	-733	668
Sijoitussopimusvelkojen nettotuotot yhteensä	-642	812
Vakuutuksen muut sijoitustoiminnan nettotuotot		
Vakuutuspalvelutulokseen liittyvät valuutta-arvostusvoitot /-tappiot	0	-1
Muut tuotot ja kulut lainoista ja muista saamisista	0	
Vakuutuksen muut sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	0	-1
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	1 057	-1 952

Liite 12. Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. €	2023	Oikaistu 2022
Oman käytön kiinteistöjen vuokratuotot	7	9
Oman käytön kiinteistöjen myyntivoitot	1	2
Vuokratuotot edelleenvuokraussopimuksista	1	
Tuotot yritysjärjestelyistä	5	0
Muut toimintatuotot*	18	51
Muut liiketoiminnan tuotot	8	5
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	40	67

* Vertailukaudella liiketoiminnan muita tuottoja kasvatti Pohjola Sairaalan myynti 32 miljoonalla eurolla.

Liite 13. Henkilöstökulut

Milj. €	2023	Oikaistu 2022
Palkat ja palkkiot	-685	-626
Muuttuva palkitseminen	-113	-75
Eläkekulut		
Maksupohjaiset järjestelyt	-134	-121
Etuuspohjaiset järjestelyt*	1	-7
Muut henkilösivukulut	-32	-27
Henkilöstökulut yhteensä	-964	-856

* Liite 34.

Henkilöstörahasa

OP Ryhmän henkilöstörahasaon kuuluu noin 95 prosenttia koko henkilöstöstä. Henkilöstörahasaon tehtävän palkkiosirron määrä vuodelta 2023 on 3 % (1,5 %) rahaston jäsenten palkkasummasta.

Muuttuvasta palkitsemisesta kirjatut kulut*

Milj. €	2023	2022
Henkilöstörahasa	-19	-5
Tulospalkkiot	-94	-69
Yhteensä	-113	-75

* Ilman sosiaalkuluja

Lisätietoja palkitsemisjärjestelmistä on saatavilla www.op.fi > OP Ryhmä > Hallinnointi > Palkitseminen

Liite 14. Poistot ja arvonalentumiset

Milj. €	2023	Oikaistu 2022
Poistot		
Rakennukset	-11	-11
Koneet ja kalusto	-8	-9
Yrityskaupan yhteydessä muodostuneet aineettomat hyödykkeet	-9	-10
Tietojärjestelmät ja muut	-108	-147
Käyttöoikeusomaisuuserät	-27	-26
Vuokralle annettu omaisuus		1
Muut	-2	-2
Yhteensä	-165	-204
Arvonalentumiset		
Oman käytön kiinteistöt	-22	-6
Tietojärjestelmät	-36	0
Käyttöoikeusomaisuuserät	0	-2
Muut	-3	-1
Yhteensä	-60	-9
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-226	-214

Liite 15. Liiketoiminnan muut kulut

Milj. €	2023	Oikaistu 2022
ICT-kulut		
Tuotanto	-238	-228
Kehittäminen	-222	-153
Toimitilat	-58	-58
Viranomais- ja tilintarkastusmaksut*	-82	-88
Palveluostot	-143	-123
Asiantuntijapalvelut	-55	-46
Tietoliikenne	-33	-32
Markkinointi	-44	-39
Lahjoitukset	-14	-14
Vakuutus- ja varmuuskulut	-15	-12
Lyhytaikaisten ja arvoltaan vähäisten vuokrasopimusten kulut	-6	-6
Muut	-101	-93
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-1 011	-892

* Tilintarkastajille maksetut palkkiot tilintarkastuksesta vuodelta 2023 olivat 3,9 miljoonaa euroa (3,4), tilintarkastuslain 1 luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin toimeksiannoista 0,1 miljoonaa euroa (0,1), veroneuvonnasta 0,2 miljoonaa euroa (0,2) ja muista palveluista 1,8 miljoonaa euroa (1,1). KPMG Oy Ab:n suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut OP Ryhmään kuuluville yhteisöille olivat yhteensä 2,0 miljoonaa euroa (1,3) (ei sis. alv.).

OP Ryhmälle vuodelle 2023 laskettu vakuumaksu oli 60,9 miljoonaa euroa (68,0).

OP Ryhmälle vuodelle 2023 laskettu tallettussuojamaksu 43,9 miljoonaa euroa (37,7) on katettu täysin vanhasta tallettussuojarahastosta tiliteytyillä maksuilla.

Kehittämismenot

Milj. €	2023	2022
Kehittämisen ICT-kulut	-222	-153
Oman työn osuus	-72	-63
Kehittämisen kulut tuloslaskelmalla yhteensä	-294	-216
Aktivoidut ICT-menot	-51	-81
Aktivoitavien siirto/henk.kulut	-12	-16
Aktivoidut kehittämismenot yhteensä	-62	-97
Kehittämismenot yhteensä	-356	-313
Poistot ja arvonalentumiset	-142	-145

Liite 16. Siirrot vakuutuspalvelutuloon

Milj. €	2023	2022
Henkilöstökulut	159	144
Poistot	33	40
Liiketoiminnan muut kulut	294	233
Siirrot vakuutuspalvelutuloon	485	416

Liiketoiminnan kuluissa olevat siirrot vakuutuspalvelutuloon erä liittyy vakuutus sopimusvelan laskentaan, josta tilikaudelle kuuluvat kulut tuloutuvat turvayksiköiden määritysten mukaisesti ja aktivoitujen hankintakulujen osalta tuloutus tapahtuu samalla syklillä niille kohdistettujen tuottojen kanssa ja näkyvät vakuutusmaksutuotoissa tai vakuutuspalvelukuluissa.

Liite 17. OP-bonukset omistaja-asiakkaille

Milj. €	2023	Oikaistu 2022
Kertyneet uudet OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-275	-215
Käyttämättömänä vanhentuneet OP-bonukset	6	5
Siirrot vakuutuspalvelutuloon	14	11
OP-bonukset omistaja-asiakkaille yhteensä	-255	-198

Liite 18. Tuloverot

		Oikaistu
Milj. €	2023	2022
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	-394	-221
Aikaisempien tilikausien verot	-7	0
Laskennalliset verot	-7	7
Tuloslaskelman verot	-408	-213
Yhteisön tuloveroprosentti	20	20
Voimassaolevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin		
Tulos ennen veroja	2 050	1 120
Verokannan mukainen osuus tuloksesta	-410	-224
Edellisten tilikausien verot	-7	0
Verovapaat tuotot	2	10
Vähennyskelvottomat kulut	-7	-4
Käyttämättömien tappioiden uudelleenarviointi	0	0
Veron oikaisut	13	5
Konsernin sisäisen kaupan myyntivoiton vaikutus		0
Muut erät	1	0
Tuloslaskelman verot	-408	-213

Varoja koskevat liitetiedot

Liite 19. Käteiset varat

Mij. €	31.12.2023	31.12.2022
Kassa	160	183
Vaadittaessa maksettavat talletukset keskuspankeissa*	19 595	34 820
Käteiset varat yhteensä	19 755	35 004

* Vaadittaessa maksettaviin talletuksiin keskuspankeissa sisältyy Suomen Pankkiin tehty yön yli -talletus 18 861 miljoonaa euroa (33 970).

Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän mukaisesti luottolaitokset joutuvat pitämään vähimmäisvarantoja (varantotalletus) kansallisissa keskuspankeissa. Varantotalletus on Euroopan keskuspankin ilmoittaman velvoiteprosentin mukainen osuus varantopohjasta. Varantopohjaan luetaan talletukset (laaja) sekä enintään kahden vuoden velkapaperit. Talletuksia toisilta varantovelvollisilta ei lueta varantopohjaan. Varantotalletus on tällä hetkellä 1 prosentti varantopohjasta. OP Ryhmässä luottolaitokset tekevät varantotalletuksen OP Yrityspankki Oyj:hin. OP Yrityspankki Oyj huolehtii ryhmän luottolaitosten valtuuttamana välittäjänä koko ryhmän talletusvelvollisuudesta Suomen Pankkiin.

Liite 20. Saamiset luottolaitoksilta

Mij. €	31.12.2023	31.12.2022
Saamiset luottolaitoksilta		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	191	652
Muut	593	69
Yhteensä	784	721
Luotot ja muut saamiset		
Vaadittaessa maksettavat		0
Muut	76	79
Yhteensä	76	79
Yhteensä	860	800
Tappiota koskeva vähennyserä*	-1	-2
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	858	798

* Tappiota koskeva vähennyserä on eritelty liitetiedossa 37. Saamisten ja saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä.

Liite 21. Saamiset asiakkailta

Mij. €	31.12.2023	31.12.2022
Luotot yleisölle ja julkisyhteisöille	96 341	97 012
Rahoitusleasingsaamiset*	2 372	2 228
Takaussaamiset	4	5
Yhteensä	98 717	99 246
Tappiota koskeva vähennyserä**	-881	-699
Saamiset asiakkailta yhteensä	97 836	98 546

* Rahoitusleasingsaamiset on eritelty liitetiedossa 27.

** Tappiota koskeva vähennyserä on eritelty liitetiedossa 37. Saamisten ja saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä.

Liite 22. Johdannaissopimukset

Varat

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		
Korkojohdannaiset	1 661	2 114
Valuuttajohdannaiset	575	717
Osake- ja indeksijohdannaiset		0
Hyödykejohdannaiset	20	42
Yhteensä	2 256	2 873
Suojaavat johdannaissopimukset*		
Käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	1 008	1 182
Valuuttajohdannaiset	137	62
Korkojohdannaiset	0	0
Yhteensä	1 145	1 244
Johdannaissopimukset yhteensä	3 401	4 117

* Tase-erä sisältää johdannaissopimusten positiiviset arvonmuutokset ja maksetut preemiot.

Velat

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		
Korkojohdannaiset	2 300	3 259
Valuuttajohdannaiset	576	683
Osake- ja indeksijohdannaiset	0	
Muut	19	39
Yhteensä	2 895	3 980
Suojaavat johdannaissopimukset*		
Käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	260	313
Valuuttajohdannaiset	115	135
Rahavirran suojaus		
Korkojohdannaiset	0	4
Yhteensä	375	452
Johdannaissopimukset yhteensä	3 271	4 432

* Tase-erä sisältää johdannaissopimusten negatiiviset arvonmuutokset ja saadut preemiot.

Kaupankäyntitaroituksessa pidettävät johdannaiset 31.12.2023

Miji. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset, josta	14 589	30 625	40 176	85 389	682	1 246
Keskusvastapuoliselitettävät	13 020	19 673	24 398	57 091	50	9
Settled-to-market (STM)	9 798	18 963	24 263	53 024	49	9
Collateralised-to-market (CTM)	3 222	710	135	4 066	1	0
OTC-korko-optiot						
Call ja capit						
Ostetut	1 332	104	753	2 189	189	-46
Asetetut	1 790	3 121	3 718	8 629	66	362
Put ja floorit						
Ostetut	5 435	4 042	4 455	13 932	401	82
Asetetut	4 987	2 721	1 188	8 896	24	245
OTC-korkojohdannaiset yhteensä	28 133	40 613	50 290	119 036	1 363	1 888
Korkofutuurit	1 173	95		1 268	0	1
Pörssijohdannaiset yhteensä	1 173	95		1 268	0	1
Korkojohdannaiset yhteensä	29 306	40 708	50 290	120 304	1 363	1 889
Valuuttajohdannaiset						
Valuuttatermiinit	54 587	1 063		55 650	573	568
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	1 373	2 321	941	4 635	206	233
Valuuttaoptiot						
Call						
Ostetut	183			183	2	0
Asetetut	191			191	0	3
Put						
Ostetut	190			190	2	1
Asetetut	202			202	1	1
Valuuttajohdannaiset yhteensä	56 726	3 385	941	61 051	784	806
Luottojohdannaiset						
Luottoriskinvaihtosopimukset	42	104	9	154	10	8
Luottojohdannaiset yhteensä	42	104	9	154	10	8
Muut						
Muut termiinit	106	68		173	11	10
Muut swap-sopimukset	288	812	39	1 139	82	65
Muut OTC-johdannaiset yhteensä	394	879	39	1 312	94	75
Muut futuurit	45	19		64	0	0
Muut johdannaiset yhteensä	438	898	39	1 375	94	76
Kaupankäynnin johdannaiset yhteensä	86 512	45 095	51 278	182 885	2 251	2 779

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset 31.12.2022

Mili. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	11 949	24 758	46 177	82 884	845	1 980
Keskusvastapuoliselvitettävät	10 000	16 055	29 841	55 896	114	73
Settled-to-market (STM)	7 979	15 524	29 621	53 124	113	71
Collateralised-to-market (CTM)	2 022	531	220	2 772	1	2
Korkotermiinit						
OTC-korko-optiot						
Call ja capit						
Ostetut	1 089	2 529	-643	2 976	286	-56
Asetetut	589	4 223	2 919	7 731	46	417
Put ja floorit						
Ostetut	953	7 390	5 237	13 581	522	85
Asetetut	1 082	7 120	1 452	9 654	22	375
OTC-korkojohdannaiset yhteensä	15 661	46 021	55 142	116 824	1 722	2 801
Korkofuuturit	838	1 050		1 888	0	0
Pörssijohdannaiset yhteensä	838	1 050		1 888	0	0
Korkojohdannaiset yhteensä	16 499	47 071	55 142	118 712	1 722	2 801
Valuuttajohdannaiset						
Valuuttatermiinit	51 317	604	4	51 924	705	674
Koron- ja valuutanvaihto-sopimukset	91	2 826	401	3 318	185	175
Valuuttaoptiot						
Call						
Ostetut	192	1		193	3	0
Asetetut	190	1		191	0	3
Put						
Ostetut	187			187	2	2
Asetetut	208			208	1	2
OTC-valuuttajohdannaiset yhteensä	52 184	3 431	405	56 020	896	856
Valuuttajohdannaiset yhteensä	52 184	3 431	405	56 020	896	856
Luottojohdannaiset						
Luottoriskinvaihtosopimukset	34	63	13	110	1	34
Luottojohdannaiset yhteensä	34	63	13	110	1	34
Muut						
Muut termiinit	102	57		159	10	5
Muut swap-sopimukset	286	816	26	1 128	79	75
Muut OTC-johdannaiset yhteensä	387	873	26	1 287	89	80
Muut fuuturit	52	16		68	1	2
Muut johdannaiset yhteensä	439	889	26	1 355	91	82
Kaupankäynnin johdannaiset yhteensä	69 157	51 453	55 587	176 197	2 710	3 772

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2023

Mlj. €	Nimellisarvot/jäijellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset, josta	13 552	46 000	21 679	81 231	58	71
Keskusvastapuoliselvittävät	13 572	45 880	21 521	80 973	52	69
Settled-to-market (STM)	4 836	18 240	7 424	30 500	11	34
Collateralised-to-market (CTM)	8 736	27 640	14 096	50 473	41	35
OTC-korko-optiot						
Call ja capit						
Ostetut	1 790	7 579	7 252	16 621	959	104
Put ja floorit						
Ostetut		193		193	3	2
Asetetut	1 208	5 179	257	6 643	67	74
OTC-korkojohdannaiset yhteensä	16 550	58 951	29 187	104 688	1 086	251
Korkojohdannaiset yhteensä	16 550	58 951	29 187	104 688	1 086	251
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihto-sopimukset		1 485	463	1 947	4	122
OTC-valuuttajohdannaiset yhteensä		1 485	463	1 947	4	122
Valuuttajohdannaiset yhteensä		1 485	463	1 947	4	122
Käyvän arvon suojauksen johdannaiset yhteensä	16 550	60 436	29 650	106 636	1 090	374

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - rahavirran suojaus 31.12.2023

Mlj. €	Nimellisarvot/jäijellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset, josta	1 341	3 581	832	5 753	1	3
Keskusvastapuoliselvittävät	1 341	3 581	832	5 753	1	3
Settled-to-market (STM)	241	2 580	673	3 494	1	3
Collateralised-to-market (CTM)	1 100	1 001	159	2 259	0	0
OTC korkojohdannaiset yhteensä	1 341	3 581	832	5 753	1	3
Korkojohdannaiset yhteensä	1 341	3 581	832	5 753	1	3
Valuuttajohdannaiset						
Valuuttatermiinit	3 195			3 195	134	115
OTC-valuuttajohdannaiset yhteensä	3 195			3 195	134	115
Valuuttajohdannaiset yhteensä	3 195			3 195	134	115
Rahavirran suojauksen johdannaiset yhteensä	4 536	3 581	832	8 948	135	119
Suojauksen johdannaiset yhteensä	21 086	64 017	30 482	115 584	1 225	493

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus 31.12.2022

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	11 471	40 499	23 786	75 756	76	108
Keskusvastapuoliselvitetävät	11 451	40 469	23 688	75 608	76	100
Settled-to-market (STM)	3 364	18 079	7 679	29 121	13	49
Collateralised-to-market (CTM)	8 088	22 390	16 009	46 487	62	51
Korkotermiinit						
OTC korko-optiot						
Call ja capit						
Ostetut	1 300	7 652	7 253	16 205	1 105	92
Put ja floorit						
Ostetut		43	150	193	3	2
Asetetut		5 703	994	6 697	67	74
OTC korkojohdannaiset yhteensä	12 771	53 897	32 183	98 851	1 250	276
Korkojohdannaiset yhteensä	12 771	53 897	32 183	98 851	1 250	276
Valuuttajohdannaiset						
Valuuttatermiinit	42			42	38	10
Koron- ja valuuttanvaihtosopimukset		1 872	681	2 553	11	166
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	42	1 872	681	2 595	49	176
Valuuttajohdannaiset yhteensä	42	1 872	681	2 595	49	176
Käyvän arvon suojauksen johdannaiset yhteensä	12 813	55 769	32 864	101 446	1 300	452

Suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset - rahavirran suojaus 31.12.2022

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset, josta	693	4 242	2 087	7 021	9	18
Keskusvastapuoliselvitetävät	692	4 192	2 072	6 956	0	18
Settled-to-market (STM)	192	1 592	1 912	3 696	0	14
Collateralised-to-market (CTM)	500	2 600	159	3 259	0	5
OTC korkojohdannaiset yhteensä	693	4 242	2 087	7 021	9	18
Korkojohdannaiset yhteensä	693	4 242	2 087	7 021	9	18
Valuuttajohdannaiset						
Valuuttatermiinit	3 735			3 735	12	125
OTC-valuuttajohdannaiset yhteensä	3 735			3 735	12	125
Valuuttajohdannaiset yhteensä	3 735			3 735	12	125
Rahavirran suojauksen johdannaiset yhteensä	4 428	4 242	2 087	10 756	21	143
Suojauksen johdannaiset yhteensä	17 241	60 010	34 951	112 202	1 321	596

Johdannaiset yhteensä 31.12.2023

Mlj. €	Nimellisarvot/jäijellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	47 197	103 240	80 309	230 746	2 451	2 144
Keskusvastapuoliselitettävät	27 933	69 134	46 751	143 817	103	81
Settled-to-market (STM)	14 874	39 783	32 361	87 019	61	46
Collateralised-to-market (CTM)	13 059	29 351	14 390	56 799	42	35
Valuuttajohdannaiset	59 921	4 869	1 404	66 193	922	1 044
Luottojohdannaiset	42	104	9	154	10	8
Muut johdannaiset	438	898	39	1 375	94	76
Johdannaiset yhteensä	107 598	109 111	81 760	298 469	3 477	3 271

Johdannaiset yhteensä 31.12.2022

Mlj. €	Nimellisarvot/jäijellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	29 963	105 209	89 412	224 584	2 981	3 096
Keskusvastapuoliselitettävät	22 144	60 716	55 600	138 460	190	191
Settled-to-market (STM)	11 535	35 194	39 212	85 941	126	134
Collateralised-to-market (CTM)	10 609	25 521	16 388	52 519	64	58
Valuuttajohdannaiset	55 961	5 303	1 086	62 350	958	1 157
Luottojohdannaiset	34	63	13	110	1	34
Muut johdannaiset	439	889	26	1 355	91	82
Johdannaiset yhteensä	86 398	111 463	90 538	288 399	4 031	4 368

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka taseessa esitetään muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa. Lisäksi keskusvastapuoliselvityksessä olevien johdannaisten käyvät arvot on nettoutettu taseesta.

Keskusvastapuoliselvityksessä olevat korkojohdannaiset netotetaan taseesta. Netotuksen vaikutukset on esitetty liitteessä 44. Muut johdannaissopimukset esitetään taseessa bruttomääräisenä. OP Yhteenliittymän vakavaraisuuslaskennassa käytetään myös johdannaisten nettoutusta.

Suojauslaskennassa olevien korkojohdannaissopimusten keskikorot - käyvän arvon suojaus 31.12.2023

	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä
Korkojohdannaiset				
Keskusvastapuoliselitettävät		2,578	4,265	4,008
OTC korkojohdannaiset	-0,450	-0,221	3,009	0,379
Korkojohdannaiset yhteensä	1,064	2,022	3,838	2,194

Suojauslaskennassa olevien korkojohdannaissopimusten keskikorot - käyvän arvon suojaus 31.12.2022

	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä
Korkojohdannaiset				
Keskusvastapuoliselitettävät	0,701	0,642	0,586	0,635
OTC korkojohdannaiset		3,086	3,006	3,040
Korkojohdannaiset yhteensä	0,701	0,646	0,596	0,640

Suojauslaskennassa olevien valuuttajohdannaisten keskihinnat merkittävistä valuutoista 31.12.2023

	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä
Valuuttatermiinit: EUR:USD				

Suojauslaskennassa olevien valuuttajohdannaisten keskihinnat merkittävistä valuutoista 31.12.2022

	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä
Valuuttatermiinit: EUR:USD	1,041			1,041

Suojauslaskennassa olevien koron ja valuuttavaihtosopimusten keskikorat merkittävistä valuutoista 31.12.2023

	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä
AUD			2,440	2,440
GBP		2,318		2,318
HKD		2,940		2,940
JPY		0,700	1,300	1,000
SEK		4,450		4,450
NOK			4,334	4,334
USD			3,607	3,607

Suojauslaskennassa olevien koron ja valuuttavaihtosopimusten keskikorat merkittävistä valuutoista 31.12.2022

	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä
AUD			2,440	2,440
GBP		2,151		2,151
HKD		2,959		2,959
JPY		0,700	1,300	1,000
SEK			4,432	4,432
NOK		4,454		4,454
USD	2,328	1,675	3,611	2,538

Suojauslaskennassa olevien korkojohdannaissopimusten keskikorat - rahavirransuojaus 31.12.2023

	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä
Korkojohdannaiset				
Keskusvastapuoliselvittävät				
OTC korkojohdannaiset	2,537	1,966	0,876	1,862
Korkojohdannaiset yhteensä	2,537	1,966	0,876	1,862

Suojauslaskennassa olevien korkojohdannaissopimusten keskikorat - rahavirransuojaus 31.12.2022

	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä
Korkojohdannaiset				
OTC korkojohdannaiset	0,940	0,792	0,876	0,841
Korkojohdannaiset yhteensä	0,940	0,792	0,876	0,841

Suojauslaskennassa olevien valuuttajohdannaisten keskihinnat merkittävistä valuutoista 31.12.2023

	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä
Valuuttajohdannaiset				
Valuuttatermiinit				
Average EUR:CHF	0,942			0,942
Average EUR:GBP	0,886			0,886
Average EUR:USD	1,094			1,094

Suojauslaskennassa olevien valuuttajohdannaisten keskihinnat merkittävistä valuutoista 31.12.2022

	< 1 v	1-5 v	> 5 v	Yhteensä
Valuuttajohdannaiset				
Valuuttatermiinit				
Average EUR:AUD	1,4896			1,4896
Average EUR:CHF	0,9703			0,9703
Average EUR:GBP	0,8618			0,8618
Average EUR:USD	1,0645			1,0645

Suojauslaskennan vaikutukset taloudelliseen asemaan ja tulokseen

Mij. €	Korkoriskin suojaus	
	31.12.2023	31.12.2022
Käyvän arvon suojaukset		
Suojattujen saamisten kirjanpitoarvo*	35 906	35 445
- josta suojausoikaisujen kertynyt määrä**	-1 774	-3 139
Suojattujen velkojen kirjanpitoarvo***	38 409	34 780
- josta suojausoikaisujen kertynyt määrä	-1 770	-3 166
Jäljellä oleva suojausoikaisujen määrä ei-jatkuvista suojauksista	82	86

* Esitetty taseen erässä Saamiset asiakkailta ja Sijoitusomaisuus.

** Tiedossa huomioidaan myös tulosvaikutteiset käyvän arvon rahastoon kohdistuvat oikaisut.

*** Esitetty taseen erässä Velat asiakkalle. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat ja Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla.

Mij. €	Korkoriskin suojaus	
	31.12.2023	31.12.2022
Käyvän arvon suojaukset		
Suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset	1 324	-481
Suojauskohteen arvon muutos, jota käytetään perustana kirjattaessa suojauksen tehottomuutta kaudella	-1 313	465
Tuloslaskelmassa esitetty suojauksen tehottomuus	12	-16

Mij. €	Korkoriskin suojaus	
	31.12.2023	31.12.2022
Rahavirran suojaukset		
Suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset	130	-558
Suojauskohteen arvon muutos, jota käytetään perustana kirjattaessa suojauksen tehottomuutta kaudella	-123	540
Tuloslaskelmassa esitetty suojauksen tehottomuus	7	-17
Rahavirran suojausrahaston muutos jatkuvista suojauksista	156	-540
Rahavirran suojausrahaston muutos terminoiduista suojauksista	8	2

Liite 23. Sijoitusomaisuus

Milj. €	31.12.2023	Oikaistu 31.12.2022
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	11 588	11 755
Osakkeet ja osuudet	0	0
Yhteensä	11 588	11 756
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat		
Saamistodistukset	216	295
Osakkeet ja osuudet	84	86
Yhteensä	300	381
Rahoitusvarat, jotka on arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti		
Saamistodistukset		0
Osakkeet ja osuudet	1	2
Yhteensä	1	2
Rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi		
Saamistodistukset	6 367	6 247
Osakkeet ja osuudet	2 349	1 653
Yhteensä	8 716	7 900
Jaksotettu hankintameno		
Saamistodistukset	623	1
Lainat ja muut saamiset	4	-7
Yhteensä	626	-6
Sijoituskiinteistöt	527	561
Osakkuus- ja yhteisyritykset		
Osakkuusyritykset		
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yhtiöt	31	54
Käyvän arvon menetelmällä yhdistellyt yhtiöt	106	94
Yhteisyritykset	1	0
Yhteensä	138	148
Sijoitusomaisuus yhteensä	21 896	20 742

Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin

OP Ryhmällä on 14 (15) osakkuusyritystä ja 3 (3) yhteisyritystä, jotka yksittäin tarkasteltuna eivät ole merkittäviä. Yllä olevassa taulukossa on esitetty OP Ryhmän osuus näiden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta. 11 (12) osakkuusyrityksenä käsitellyt pääomasijoitusrahastoa on arvostettu käypään arvoon IAS 28:n mukaisesti.

OP Ryhmän sijoituksille osakkuus- ja yhteisyrityksiin ei ole noteerattua markkinahintaa.

Osakkuus- tai yhteisyritysosuuksiin ei liity ehdollisia velkoja. Yhteisyrityksiin ei liity myöskään sellaisia tilinpäätökseen merkitsemättömiä sitoumuksia, jotka koskevat rahoituksen tai voimavarojen järjestämistä tai velvoitetta toisen sijoittajan omistussuuden hankintaan tiettyjen vastaisten tapahtumien toteutuessa.

Sijoituskiinteistöjen muutokset, milj. €	2023	2022
Tilikauden alussa	561	687
Hankinnoista aiheutuneet lisäykset	0	24
Siirto oman käytön kiinteistöistä	15	13
Käyvän arvon muutokset	-29	6
Myyneistä aiheutuneet vähennykset	-21	-170
Tilikauden lopussa	527	561

Sijoituskiinteistöjen lisäykset sisältää hankinnan jälkeen toteutuneita aktivoituja menoja. Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset on kirjattu sijoitustoiminnan nettotuottoihin. OP Ryhmä myi maaliskuussa 2022 viisi sairaalakiinteistöä.

OP Ryhmän yritykset eivät omista sijoituskiinteistöjä, joihin kohdistuisi merkittäviä aravalainsäädännön mukaisia luovutus- ja myyntihintaa koskevia rajoituksia.

Operatiivisella vuokrasopimuksella vuokralle annettujen sijoituskiinteistöjen erittely on liitteessä 27.

Sijoituskiinteistöt sisältävät vakuutena olleita kiinteistöjä 0 miljoonaa euroa (1).

Liite 24. Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Osakkeet ja osuudet	12 020	11 237
Saamistodistukset	561	360
Yhteensä	12 581	11 597

Sijoitussidonnaisten sopimusten varojen käyvästä arvosta IFRS 17 Vakuutus sopimukset VFA-mallin mukaisia perustana olevia erä on 1 641 milj. € (1 556). Erä koostuu osakkeista ja osuuksista sekä saamistodistuksista. Loput varat kuuluvat IFRS 9 Rahoitusinstrumentit standardin mukaan arvostetuille sopimuksille.

Liite 25. Aineettomat hyödykkeet

Aineettomien hyödykkeiden muutokset, milj. €	Liikearvo	Tuotemerkit	Vakuutusoppimuksiin liittyvät asiakassuhteet ja vakuutusten hankintamenot	Tietojärjestelmät	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2023	631	166	507	831	2 135
Lisäykset*				67	67
Vähennykset				-3	-3
Siirrot erien välillä				0	0
Hankintameno 31.12.2023	631	166	507	895	2 199
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2023	-3	-4	-470	-506	-983
Tilikauden poistot			-9	-108	-117
Tilikauden arvonalentumiset				-36	-36
Vähennykset				1	1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2023	-3	-4	-480	-649	-1 135
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	629	162	28	246	1 065

* Sisäisen kehittämistyön osuus 12 miljoonaa euroa.

Aineettomien hyödykkeiden muutokset, milj. €	Liikearvo	Tuotemerkit	Vakuutusoppimuksiin liittyvät asiakassuhteet ja vakuutusten hankintamenot	Tietojärjestelmät	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2022	631	166	507	932	2 236
Lisäykset*				97	97
Vähennykset				-201	-201
Siirto myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät				2	2
Hankintameno 31.12.2022	631	166	507	831	2 135
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2022	-3	-4	-461	-558	-1 025
Tilikauden poistot			-10	-147	-157
Tilikauden arvonalentumiset				0	0
Vähennykset				199	199
Muut muutokset				0	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2022	-3	-4	-470	-506	-983
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	629	162	37	325	1 153

* Sisäisen kehittämistyön osuus 16 miljoonaa euroa.

Tietojärjestelmät

Kirjanpitoarvo, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Tietojärjestelmät	135	180
Kehitettävät tietojärjestelmät	111	145
Yhteensä	246	325

Aineettomalle oikeudelle tehdään arvonalentumistestaus aina kun esiintyy jotain viitteitä siitä, että omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut. Aineettomalle oikeudelle, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, tehdään lisäksi arvonalentumistestaus kaksi kertaa vuodessa, ja aina kun esiintyy jokin viite siitä, että keskeneräisen aineettoman oikeuden arvo saattaa olla alentunut. Keskeneräisen aineettoman omaisuuserän osalta testataan, että pystyykö se tuottamaan tulevaisuudessa riittävästi vastaista taloudellista hyötyä sen kirjanpitoarvon kattamiseksi, ja että OP:lla on kyvykkyys saattaa omaisuuserä teknisesti valmiiksi.

Aineettomat hyödykkeet, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Liikearvo	629	629
Tuotemerkit	162	162
Yhteensä	791	791

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankittujen tuotemerkkien vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, sillä ne vaikuttavat rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan. OP Ryhmän tuotemerkit, Pohjola sekä A-Vakuutus, ovat syntyneet kokonaisuudessaan Pohjola-Yhtymä Oy:n liiketoimintojen hankinnasta.

Vakuutusoppimuksiin liittyvät asiakassuhteet ja vakuutusten hankintamenot

OP Ryhmän taseeseen on kohdistettu asiakassuhteisiin ja vakuutusoppimuksiin kohdistuvaa aineetonta hyödykettä, joka syntyi osana Aurum Sijoitusvakuutus Oy:n hankintaa vuonna 2012 sekä Suomi-Yhtiöiden kannan siirroista vuosina 2015 ja 2016. Henkivakuutuksen asiakassuhteista sekä henkivakuutuksen vakuutusoppimuksista muodostuneet aineettomat hyödykkeet kirjataan kuluksi arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Liikearvon arvonalentumistesti

Liikearvo, milj. €

Segmentti	Hankittu liiketoiminta	2023	2022
Vakuutus	Pohjola-Yhtymä Oyj:n vahinkovakuutus- sekä henkivakuutusliiketoimintojen ja Pohjola-Yhtymä Oyj:n ICT-toimintojen hankinta	449	449
Yrityspankki	Pohjola-Yhtymä Oyj:n rahasto- sekä varainhoitoliiketoimintojen hankinta ja Pohjola Finance Oyj:n liiketoimintojen hankinta	180	180
Yhteensä		629	629

Liikearvon arvonalentumistestaus

Vuoden 2023 lopussa liikearvon määrä yhteensä oli 629 miljoonaa euroa (629).

Testausperiodin ja rahavirtojen ennustejakson pituudeksi määritettiin IAS 36 -standardin mukainen 5 vuotta. Ennustekauden jälkeisten kausien rahavirtojen kasvuodotus tarkasteltiin rahavirtayksikkökohtaisesti ja terminaalijakson tasaisena kasvuna käytettiin edellisen ennustekauden tai enintään 2 prosentin kasvuodotusta. Rahavirtalaskelmien ennusteet johdetaan OP Osuuskunnan hallintoneuvoston vahvistamasta OP Ryhmän kehittämisen suuntaviivat määrittävästä strategiaprosessista ja niistä johdetuista odotuksista liiketoimintojen kehityksestä tulevaisuudessa. Liiketoimintojen suunnittelussa sekä liiketoiminnan tavoiteasetannassa on huomioitu OP Ryhmän vastuullisuusohjelman mukaiset tavoitteet. Kunkin testausyksikön rahavirtaennusteet on hyväksytty ennusteen laatinen liiketoiminnan hallituksessa. Rahavirtaennusteista on vähennetty tuloverot voimassa olevan tuloverokannan mukaisesti. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden ennustettujen rahavirtojen oman pääoman tuottovaatimusten jälkeinen yli-/alijäämä on testauksessa diskontattu nykyarvoon oman pääoman tuottovaatimusta vastaavalla diskonttokorolla. Diskonttokoron laskennan perusteena on käytetty toimialakohtaista markkinatietoa ja diskonttokorko kuvastaa tässä sijoittajien näkemystä liiketoiminnan riskeistä ja sijoitukseen sitoutuneen pääoman tuotto-odotuksesta. Vuoden 2023 laskelmassa käytetty diskonttokorko vaihteli 6,8-9,2 prosentin välillä. Vuonna 2022 diskonttokorko vaihteli 6,3-7,9 prosentin välillä. Markkinatietoihin perustuen vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnan diskonttokorkoa nostettiin 0,8 prosenttiyksikköä 8,2 prosenttiyksikköön, varainhoito- ja rahastoliiketoiminnan diskonttokorkoa nostettiin 1,3 prosenttiyksikköä 9,2 prosenttiyksikköön. Rahavirrat ja käyttöpääoma -liiketoiminnan diskonttokorko nousi 0,5 prosenttiyksikköä 6,8 prosenttiyksikköön. Arvonalentumistestaus vuonna 2023 osoitti, että testattavien rahavirtayksiköiden kerrytettävissä oleva rahamäärä ylitti niiden oman pääoman tuottovaatimuksen ja yli-/alijäämätuotto oli positiivinen kussakin testatussa rahavirtayksikössä, joten liikearvojen arvonalentumiskirjaustarvetta ei testauksen perusteella havaittu. Liikearvon arvonalentumistestauksen laatimisperiaatteet on kuvattu Liitteessä 1, kohdassa 9.2.

Liikearvon herkkyyshanalyysi

Rahavirtayksiköihin kohdistuva herkkyyshanalyysi suoritettiin kullekin rahavirtayksikölle erikseen perustuen kunkin rahavirtayksikön keskeisiin muuttujiin. Herkkyyttä tarkasteltiin yhden muuttujan muutoksena suhteessa ennusteissa käytettyihin arvoihin. Herkkyyshanalyysi ei sisällä kaikkien keskeisten muuttujien yhtäaikaista muutoksia. Lisäksi, herkkyyshanalyysistä johdettiin kunkin rahavirtayksikön keskeisen muuttujan suhteellinen muutos, joka aiheuttaisi liikearvon arvonalentumisriskin.

Keskeiset käytetyt oletukset laskettaessa rahavirtayksikön kerrytettävissä olevaa rahamäärää ja suhteellinen muutos, joka aiheuttaisi liikearvon arvonalentumisriskin.

Segmentti	Rahavirtayksikkö	Liikearvo, milj. €	Keskeiset muuttujat	Rahavirta-ennusteissa käytetty arvo, %	Arvonalentumisriskin aiheuttama muutos, %-yksikköä	
Vakuutus	Pohjola Vakuutus Oy	400	Diskonttokorko, %	8,2	6,8	
			Yhdistetty kulusuhde, %	92,1-95,9	6,4	
	OP-Henkivakuutus Oy	49	Sijoitustoiminnan nettotuotto, %	1,9-2,9	-3,1	
			Diskonttokorko, %	8,2	7,9	
Yrityspankki	OP Varainhoito Oy	97	Liikekulujen kasvu, %	0,8-42,8	7,4	
			Sijoitustoiminnan marginaali, %	-0,5-1,7	-1,8	
	OP-Rahastoyhtiö Oy	71	Diskonttokorko, %	9,2	9,1	
			Hallinnoitavien varojen kasvu, %	2,0-11,0	-6,2	
	Rahavirrat ja käyttöpääoma -liiketoiminta-alue	13	Kulujen kasvu, %	-1,1-6,0	7,8	
			Diskonttokorko, %	9,2	21,3	
				Rahastopääomien kasvu, %	2,0-11,0	-13,7
				Kiinteäluonteisten kulujen kasvu, %	-1,1-6,0	18,4
				Diskonttokorko, %	6,8	6,8
				Luottokannan kasvu, %	0,3-2,3	-27,2
			Kulujen kasvu, %	-0,2-3,9	34,5	

Tuotemerkkien arvonalentumistestaus

Tuotemerkkien arvonalentumistestaus on suoritettu erikseen Pohjola ja A-Vakuutus -tuotemerkeille. Rahavirtalaskelmassa käytetyt ennusteet perustuvat vahinkovakuutusliiketoiminnan liiketoimintajohdon hyväksymiin pitkän tähtäimen suunnitelmiin ja niistä johdettuihin 5 vuoden kassavirtaennusteisiin. Ennustekauden jälkeisten kausien kassavirtojen kasvuna käytettiin 2 prosentin kasvuodotusta. Arvonalentumistestauksen perusteella tuotemerkeille ei ole tarvetta tehdä arvonalentumiskirjauksia vuoden 2023 tilinpäätöksessä. Tuotemerkkien arvostamiseen ja arvonalentumiseen liittyvät periaatteet on kuvattu Liitteessä 1, kohdassa 9.5.

Liite 26. Aineelliset hyödykkeet

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	33	35
Rakennukset	153	190
Koneet ja kalusto	26	27
Muut aineelliset hyödykkeet	14	14
Käyttöoikeusomaisuuserät	172	158
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	398	423
josta keskeneräiset hankinnat	1	1

Aineellisten hyödykkeiden muutokset, milj. €	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Vuokralle annettu omaisuus	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2023	566	56	15	1	638
Lisäykset	12	13	6		31
Vähennykset	-20	-16	-7		-42
Siirrot erien välillä	-15	0			-15
Hankintameno 31.12.2023	544	52	15	1	612
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2023	-341	-30	-1	-1	-373
Tilikauden poistot	-11	-8	0		-19
Tilikauden arvonalentumiset	-22				-22
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset	0				0
Vähennykset	16	12	0		28
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2023	-357	-26	-1	-1	-386
Käyttöoikeusomaisuuserä*					172
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	186	26	14		398

Aineellisten hyödykkeiden muutokset, milj. €	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Vuokralle annettu omaisuus	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2022	619	69	16	1	705
Lisäykset	35	13	0		49
Vähennykset	-75	-26	-1	0	-103
Siirrot myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin		0			0
Siirrot erien välillä	-13			0	-13
Hankintameno 31.12.2022	566	56	15	1	638
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2022	-378	-42	-1	-1	-422
Tilikauden poistot	-11	-9	0		-20
Tilikauden arvonalentumiset	-6				-6
Tilikauden arvonalentumisten peruutukset	0		1		0
Vähennykset	55	21			76
Muut muutokset	0		0		0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2022	-341	-30	-1	-1	-372
Käyttöoikeusomaisuuserä*					158
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	225	27	14	0	423

* Liite 27.

Liite 27. Vuokrasopimukset

Käyttöoikeusomaisuuserät, milj. €	Toimitilat	Autot	IT-laitteet	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2023	153	2	1	2	158
Lisäykset	15	0		1	16
Vähennykset				0	0
Tilikauden poistot	-24	-1	-1	-1	-27
Tilikauden arvonalentumiset	0				0
Tilikauden arvon muutokset	24	0		0	24
Muut muutokset	0				0
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	168	1	0	2	172

Käyttöoikeusomaisuuserät, milj. €	Toimitilat	Autot	IT-laitteet	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2022	154	2	2	7	165
Lisäykset	17	1	1	1	19
Vähennykset		0	0	-4	-5
Tilikauden poistot	-22	-1	-1	-2	-26
Tilikauden arvonalentumiset	-1				-1
Tilikauden arvon muutokset	4	0		0	4
Muut muutokset	2				2
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	153	2	1	2	158

Vuokrasopimusvelat, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
* Kirjanpitoarvo	239	231
Sopimuksiin perustuvat maturiteetit		
< 1 vuotta	36	32
1-2 vuotta	33	30
2-3 vuotta	32	27
3-4 vuotta	23	23
4-5 vuotta	21	19
yli 5 vuotta	111	118

* Liite 34. Varaukset ja muut velat.

Tuloslaskelmaan merkityt erät, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Korkokulut	-4	-3
Käyttöoikeusomaisuuserien poistot	-27	-26
Käyttöoikeusomaisuuserien arvonalentumiset	0	-1
Edelleen vuokrauksesta saadut vuokratuotot	1	2
Vuokrasopimusvelkoihin sisällyttämiin muuttuviin vuokriin liittyvät kulut	0	0
Myynti- ja takaisinvuokraustapahtumista syntyvät voitot tai tappiot	0	-1
Lyhytaikaisten ja arvoltaan vähäisten vuokrasopimusten kulut	-6	-11
Vuokrasopimuksista lähtevä rahavirta yhteensä	-47	-47

Vuokralleantajan operatiiviset vuokrasopimukset

OP Ryhmän yritykset ovat antaneet vuokralle omistamiaan sijoituskiinteistöjä.

Operatiivisten vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
< 1 vuotta	42	41
1-2 vuotta	26	30
2-3 vuotta	22	26
3-4 vuotta	21	21
4-5 vuotta	18	19
yli 5 vuotta	82	86
Yhteensä	210	223

Rahoitusleasingsaamiset

OP rahoittaa rahoitusleasingilla irtainta käyttöomaisuutta, kiinteistöjä ja muita tiloja.

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Rahoitusleasingsopimusten vuokrausasioiden maturiteettijakauma		
< 1 vuotta	770	763
1-2 vuotta	598	590
2-3 vuotta	482	390
3-4 vuotta	286	294
4-5 vuotta	182	138
yli 5 vuotta	218	216
Bruttosijoitus rahoitusleasingsopimuksiin	2 536	2 391
Kertymätön rahoitustuotto (-)	-164	-162
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	2 372	2 229
Vähimmäisvuokrasaamisten nykyarvo		
< 1 vuotta	719	707
1-2 vuotta	563	552
2-3 vuotta	459	366
3-4 vuotta	272	280
4-5 vuotta	173	131
yli 5 vuotta	186	192
Yhteensä	2 372	2 229
Tuloslaskelmaan merkityt erät, Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Korkotuotot rahoitusleasingsaamisista	87	35
Rahoitusleasingsopimuksista kertynyt myyntivoitto/-tappio		1

Liite 28. Muut varat

Milj. €	31.12.2023	Oikaistu 31.12.2022
Maksujenvälityssaamiset	147	206
Eläkevarat	194	183
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot		
Siirtyvät korkosaamiset	556	436
Siirtyvät korkosaamiset johdannaisista	49	41
Palkkiosaamiset omaisuudenhoidosta	1	4
Merkintä-, lunastus- ja hallinnointipalkkiosaamiset	27	28
Vakuutusopimusten hankintamenot	247	231
Muut siirtosaamiset	191	170
Johdannaisaamiset, keskusvastapuoliselvitys	11	47
Johdannaisopimusten CSA saamiset	308	353
Arvopaperisaamiset	26	14
Saamiset vakuutustoiminnasta	180	15
Muut saamiset	286	672
Yhteensä	2 222	2 401

Liite 29. Verosaamiset ja -velat

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Tuloverosaamiset	22	59
Laskennalliset verosaamiset	251	605
Verosaamiset yhteensä	273	664

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Tuloverovelat	156	67
Laskennalliset verovelat	1 073	1 455
Verovelat yhteensä	1 229	1 522

Laskennalliset verosaamiset, milj. €	1.1.2023	Siirrot erien välillä	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2023
Verotukselliset tappiot	0		32			32
Arvonalentumiset ja poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	6		-5			2
Saamistodistukset	1			13		14
Varaukset	2		-2			0
Saamisten arvonalentumiset			0			0
Rahavirran suojaus	78			-31		47
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	15	3	1	-1		18
Vakuutus- ja jälleenvakuutus sopimukset	45	-45	3			3
Käyttöoikeusomaisuuserät*	15		-1			13
Johdannaisten jaksotuserot	50		-17			32
Vakuutuksen sijoitusten käypään arvoon arvostaminen	320	-258	-76			-14
Sijoituskiinteistöjen käypäänarvoon arvostaminen	-1	1	0			0
Konserniyhdistelyt	27		1			28
Muut väliaikaiset erot	46	32	-3			75
Yhteensä	605	-267	-68	-19		251

Laskennalliset verovelat, milj. €	1.1.2023	Siirrot erien välillä	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2023
Verotukselliset varaukset	760	17	-6			770
Saamistodistukset	-2			0		-2
Rahavirran suojaus	1			0		1
Vakuutuksen sijoitusten käypään arvoon arvostaminen	126	-35	18		-55	53
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyt	46	3	0	1		50
Vakuutus- ja jälleenvakuutus sopimukset	477	-267	-67			143
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liike toimintojen yhdistämisessä	38		-1			36
Sijoituskiinteistöjen käypäänarvoon arvostaminen	8		-1			7
Konserniyhdistelyt	19	-6	-2			11
Muut väliaikaiset erot	-18	22	-1			4
Yhteensä	1 455	-266	-61	0	-55	1 073

Tuloslaskelman laskennallisten verojen muutos

* Taseella vuokrasopimuksiin kohdistuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat on netotettu. Vuoden 2023 lopussa vuokrasopimuksiin liittyvä laskennallinen verosaaminen oli 48 miljoonaa euroa ja laskennallinen verovelka 34 miljoonaa euroa.

Laskennalliset verosaamiset, milj. €	1.1.2022	Siirrot erien välillä	IFRS 17 standardin käyttöönnoton vaikutus 1.1.2022	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2022
Verotukselliset tappiot	4			-4			0
Arvonalentumiset ja poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	11			-4			6
Saamistodistukset	-1			0	1		1
Varaukset	3			0			2
Saamisten arvonalentumiset							
Rahavirran suojaus	0				78		78
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	15			1	-1		15
Vakuutus- ja jälleenvakuutus sopimukset			45				45
Käyttöoikeusomaisuuserät*	16			-2			15
Johdannaisten jaksotuserot	20			30			50
Vakuutuksen sijoitusten käypään arvoon arvostaminen			-25	345			320
Sijoituskiinteistöjen käypäänarvoon arvostaminen				-1			-1
Konserniyhdistelyt	27			0			27
Muut väliaikaiset erot	39	-1		8	0		46
Yhteensä	135	-1	20	373	78		605

Laskennalliset verovelat, milj. €	1.1.2022	Siirrot erien välillä	IFRS 17 standardin käyttöönnoton vaikutus 1.1.2022	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2022
Verotukselliset varaukset	739			21			760
Saamistodistukset	9				-11		-2
Rahavirran suojaus	32				-30	-1	1
Tasoisuuden eliminoinnista	82		-82				
Vakuutuksen sijoitusten käypään arvoon arvostaminen	95		31				126
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyt	26			-2	23		46
Vakuutus- ja jälleenvakuutus sopimukset			122	355			477
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liike toimintojen yhdistämisessä	38						38
Sijoituskiinteistöjen käypäänarvoon arvostaminen	18			-9			8
Konserniyhdistelyt	19			0			19
Muut väliaikaiset erot	-23	3		1			-18
Yhteensä	1 034	3	71	366	-18	-1	1 455

Tuloslaskelman laskennallisten verojen muutos

Taseella vuonna 2022 verosaamiset ja -velat oli netotettu laskennallisten verojen osalta, jonka vuoksi liitetietoerittely ei täsmää oikaistussa vuoden 2022 taseessa esitettyihin tietoihin. Liitetietoerittely on oikaistu vastaamaan myös vuoden 2023 uutta esitysmallia.

* Taseella vuokrasopimuksiin kohdistuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat on netotettu. Vuoden 2023 lopussa vuokrasopimuksiin liittyvä laskennallinen verosaaminen oli 48 miljoonaa euroa ja laskennallinen verovelka 33 miljoonaa euroa.

Sellaiset verotukselliset tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista olivat vuoden 2023 lopussa 46 miljoonaa euroa (8). Tappiot vanhenevat ennen vuotta 2034.

Velkoja ja omaa pääomaa koskevat liitetiedot

Liite 30. Velat luottolaitoksille

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Velat keskuspankeille*	0	11 977
Velat luottolaitoksille		
Vaadittaessa maksettavat		
Talletukset	65	246
Muut velat	0	1
Yhteensä	65	247
Muut kuin vaadittaessa maksettavat		
Talletukset**	0	69
Muut velat	1	9
Yhteensä	1	78
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille yhteensä	66	12 301

* OP Yrityspankki maksoi Euroopan keskuspankin pankeille tarjoaman TLTRO III rahoituksen, yhteensä 12,0 miljardia euroa, pois tilikauden aikana.

** Erä sisältää jäsenluottolaitosten maksuvalmiustalletukset (LCR-talletukset).

Liite 31. Velat asiakkaille

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat		
Yksityiset	45 438	45 997
Yritykset ja julkisyhteisöt	26 333	29 690
Yhteensä	71 771	75 688
Muut		
Yksityiset	1 124	901
Yritykset ja julkisyhteisöt	1 150	533
Yhteensä	2 274	1 434
Talletukset yhteensä	74 045	77 121
Muut rahoitusvelat		
Vaadittaessa maksettavat		
Yksityiset	7	7
Yritykset ja julkisyhteisöt	4	7
Yhteensä	11	14
Muut		
Yritykset ja julkisyhteisöt	2 600	4 333
Yhteensä	2 600	4 333
Muut rahoitusvelat yhteensä	2 611	4 347
Velat asiakkaille yhteensä	76 656	81 468

Liite 32. Vakuutus-sopimusvarat ja -velat

Jälleenvakuutus-sopimusvarat

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Vahinkovakuutus		
Jäljellä olevan vakuutuskauden jälleenvakuutus-sopimusten varat	-18	-24
Jälleenvakuutus-sopimusten vastuu toteutuneista vahingoista	124	268
Jälleenvakuutus-sopimusvarat yhteensä	106	245

Vakuutus-sopimusvelat

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Vahinkovakuutus		
Jäljellä olevan vakuutuskauden velat, GMM	230	180
Vastuu toteutuneista vahingoista, GMM	2 303	2 356
Vahinkovakuutuksen vakuutus-sopimusvelat yhteensä	2 533	2 536
Henkivakuutus		
Jäljellä olevan vakuutuskauden velat, GMM	3 177	3 260
Vastuu toteutuneista vahingoista, GMM	14	12
Jäljellä olevan vakuutuskauden velat, VFA yhteensä	5 824	5 586
Vastuu toteutuneista vahingoista VFA yhteensä	41	51
Henkivakuutuksen vakuutus-sopimusvelat yhteensä	9 056	8 909
Vakuutus-sopimusvelat yhteensä	11 589	11 446

Jälleenvakuutus-sopimusvelat

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Jäljellä olevan vakuutuskauden jälleenvakuutus-sopimusten velat	0	2
Henkivakuutuksen jälleenvakuutus-sopimusvelat yhteensä	0	2
Jälleenvakuutus-sopimusvelat yhteensä	0	2

Käytetyt diskonttokorot

Alla olevassa taulukossa esitetään diskonttokorot, joita on käytetty vakuutus-sopimusten kassavirtojen diskonttauksessa. Ne vakuutus-tuotteiden rahavirrat, jotka eivät vaihtele (nvar) minkään perustana olevan erän tuoton mukaisesti diskontataan käyttäen nvar-korkoa, joka sisältää riskittömän korkokäyrän (rfr) ja likvideittipremion. Tyypillisesti tällaisia tuotteita ovat ne, jotka arvostetaan käyttäen GMM-arvostusmallia. Ne vakuutus-tuotteiden rahavirrat, jotka vaihtelevat (var) perustana olevan erän tuoton mukaisesti, diskontataan var-korolla (rfr), joka heijastaa tätä vaihtelua/sijoitustuottoa. Kuitenkin, sopimukseen kuuluvat tietyt kiinteät rahavirrat diskontataan nvar-korolla (mm. vakuutusmaksu, yleiskulut). Tyypillisesti tällaisia tuotteita ovat VFA-mallilla arvostettavat sijoitussidonnaiset vakuutus-sopimukset. Ne vakuutus-tuotteiden rahavirrat, jotka sisältävät kahden tyyppisiä rahavirtoja; tuoton mukaan vaihtelevia ja kiinteitä korkoperusteisia rahavirtoja, eritellään ja diskontataan vastaavasti erikseen käyttäen vastaavasti joko var tai nvar-diskonttokorkoja. Näitä ovat tietyt VFA-mallilla arvostettavat henkivakuutus-sopimukset

Vahinkovakuutus

Valuuttakorkoja käytetään sellaisten ensi- ja jälleenvakuutus-sopimusten kassavirtojen diskonttauksessa, jotka sisältävät ulkomaan rahavirtoja, kaikille muille tuotteille käytetään eur-korkoja

2023

Vakuutus-sopimuksen kassavirta	1 vuosi	5 vuotta	10 vuotta	15 vuotta	20 vuotta	30 vuotta
EUR	3,65 %	2,51 %	2,90 %	2,80 %	2,47 %	3,02 %
NOK	3,99 %	2,77 %	3,25 %	3,26 %	3,27 %	3,28 %
SEK	2,92 %	1,78 %	2,55 %	3,19 %	3,29 %	3,30 %
USD	4,94 %	3,68 %	3,69 %	3,75 %	3,36 %	2,76 %
EUR - painotettu	3,86 %	2,63 %	2,67 %	2,76 %	2,73 %	2,83 %

2022

Vakuutus-sopimuksen kassavirta	1 vuosi	5 vuotta	10 vuotta	15 vuotta	20 vuotta	30 vuotta
EUR	3,47 %	3,33 %	3,43 %	2,88 %	2,20 %	3,09 %
NOK	3,44 %	2,94 %	3,37 %	3,38 %	3,40 %	3,43 %
SEK	3,46 %	2,86 %	2,98 %	3,37 %	3,44 %	3,46 %
USD	4,99 %	3,47 %	4,03 %	3,64 %	3,02 %	2,08 %
EUR - painotettu	3,39 %	3,43 %	3,38 %	3,33 %	2,96 %	3,03 %

Henkivakuutus

2023						
Vakuutusopimuksen kassavirta	1 vuosi	5 vuotta	10 vuotta	15 vuotta	20 vuotta	30 vuotta
nvar + GMM -malli	3,63 %	2,49 %	2,88 %	2,78 %	2,45 %	3,02 %
Riskitön var-korko (VFA-malli)	3,36 %	2,22 %	2,61 %	2,51 %	2,21 %	2,96 %
ETA 1 korkokäyrä	3,58 %	2,44 %	2,83 %	2,73 %	2,41 %	3,01 %
ETA 2 korkokäyrä	3,52 %	2,38 %	2,77 %	2,67 %	2,35 %	2,99 %

2022						
Vakuutusopimuksen kassavirta	1 vuosi	5 vuotta	10 vuotta	15 vuotta	20 vuotta	30 vuotta
nvar + GMM -malli	3,46 %	3,32 %	3,42 %	2,87 %	2,19 %	3,08 %
Riskitön var-korko (VFA-malli)	3,18 %	3,04 %	3,14 %	2,59 %	1,95 %	3,03 %
ETA 1 korkokäyrä	3,38 %	3,24 %	3,34 %	2,79 %	2,12 %	3,07 %
ETA 2 korkokäyrä	3,29 %	3,15 %	3,25 %	2,70 %	2,04 %	3,05 %

Jäijellä olevan vakuutuskauden vakuutusosimusten sekä toteutuneiden vakuutus tapahtumien
täsmäytyslaskelma, vahinkovakuutus, GMM

31.12.2023, milj. €	Jäijellä olevan vakuutuskauden velka		Toteutuneista vakuutus tapahtumista aiheutuvat velat (LIC)	
	Ilman tappiokomponenttia	Tappiokomponentti		Yhteensä
Vakuutusosimusvelka kauden alussa	169	11	2 356	2 536
Vakuutusmaksutuotot - Mukautettu takautuva siirtymä	-7			-7
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	-1			-1
Riskiokaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä	0			0
Odotettavissa olevat vakuutuspalvelukulut:	0			0
Korvaukset	0			0
Liikekulut	0			0
Vakuutusosimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	0			0
Kokemusperusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	16			16
Oikaisut ja muut muutokset	-21			-21
Vakuutusmaksutuotot - Käyvän arvon siirtymä	-5			-5
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	0			0
Riskiokaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä	0			0
Odotettavissa olevat vakuutuspalvelukulut:	-4			-4
Korvaukset	-3			-3
Liikekulut	-1			-1
Vakuutusosimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	0			0
Kokemusperusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	0			0
Oikaisut ja muut muutokset	0			0
Vakuutusmaksutuotot - Siirtymän jälkeen	-1 747			-1 747
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	-248			-248
Riskiokaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä	-11			-11
Odotettavissa olevat vakuutuspalvelukulut:	-1 304			-1 304
Korvaukset	-1 008			-1 008
Liikekulut	-297			-297
Vakuutusosimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	-123			-123
Kokemusperusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	-9			-9
Oikaisut ja muut muutokset	-51			-51
Vakuutusmaksutuotot yhteensä - Kaikki siirtymämenetelmät	-1 758			-1 758
Vakuutuspalvelukulut				
Toteutuneet vakuutuspalvelukulut		-44	1 302	1 258
Korvaukset		-37	983	946
Liikekulut		-7	319	312
Muut kauden palveluun liittyvät muutokset				
Vakuutusosimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen jaksotus	124			124
Aiempaan palveluun liittyvät muutokset (korvausvastuuseen (LIC) liittyvien sopimusten rahavirtojen muutokset)			116	116
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset		70		70
Tappiot lähtevästä rahavirrasta (netto) alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä		48		48
Tappiollisten sopimusten tappiot ja peruutukset - myöhempi arvostaminen		22		22
Vakuutuspalvelukulut yhteensä	124	26	1 418	1 568
Sijoituskomponentit				
Vakuutuspalvelutulos yhteensä	-1 635	26	1 418	-191
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut				
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus	22	3	160	186
Vakuutusosimusröyhmiön kirjanpitoarvon muutoksesta syntyvät valuuttakurssierot	0		-1	0
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	23	3	160	186
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	-1 612	29	1 578	-5
Rahavirrat (Kaudella toteutuneet rahavirrat)				
Saadut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	1 755			1 755
Maksetut korvaukset ja muut vakuutuspalvelukulut, ml. sijoituskomponentit			-1 632	-1 632
Vakuutusosimusten hankinnasta aiheutuvat rahavirrat	-122			-122
Rahavirrat yhteensä	1 633		-1 632	2
Päätävä tase (netto)	191	39	2 303	2 533

Jäljellä olevan vakuutuskauden vakuutusomistusten sekä toteutuneiden vakuustapahtumien täsmäytyslaskelma, vahinkovakuutus, GMM

31.12.2022, milj. €	Jäljellä olevan vakuutuskauden velka		Toteutuneista vakuustapahtumista aiheutuvat velat (LIC)		Yhteensä
	Ilman tappiokomponenttia	Tappiokomponentti			
Vakuutusomistusvelka kauden alussa	181	9	2 795		2 985
Vakuutusmaksutuotot - Mukautettu takautuva siirtymä	-568				-568
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	-62				-62
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä	-5				-5
Odotettavissa olevat vakuutuspalvelukulut:	-443				-443
Korvaukset	-344				-344
Liikekulut	-99				-99
Vakuutusomistusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	-45				-45
Kokemusperusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	4				4
Oikaisut ja muut muutokset	-16				-16
Vakuutusmaksutuotot - Käyvän arvon siirtymä	-5				-5
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	0				0
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä	0				0
Odotettavissa olevat vakuutuspalvelukulut:	-5				-5
Korvaukset	-3				-3
Liikekulut	-1				-1
Vakuutusomistusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	0				0
Kokemusperusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun					
Oikaisut ja muut muutokset					
Vakuutusmaksutuotot - Siirtymän jälkeen	-1 108				-1 108
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	-169				-169
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä	-17				-17
Odotettavissa olevat vakuutuspalvelukulut:	-821				-821
Korvaukset	-641				-641
Liikekulut	-180				-180
Vakuutusomistusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	-79				-79
Kokemusperusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	1				1
Oikaisut ja muut muutokset	-23				-23
Vakuutusmaksutuotot yhteensä - Kaikki siirtymämenetelmät	-1 680				-1 680
Vakuutuspalvelukulut					
Toteutuneet vakuutuspalvelukulut		-46	1 459		1 413
Korvaukset		-40	1 171		1 130
Liikekulut		-6	289		283
Muut kauden palveluun liittyvät muutokset					
Vakuutusomistusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen jaksotus	124				124
Aiempaan palveluun liittyvät muutokset (korvausvastuuseen (LIC) liittyvien sopimusten rahavirtojen muutokset)				41	41
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset		48			48
Tappiot lähtevästä rahavirrasta (netto) alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä		33			33
Tappiollisten sopimusten tappiot ja peruutukset - myöhempi arvostaminen		15			15
Vakuutuspalvelukulut yhteensä	124	2	1 501		1 627
Sijoituskomponentit					
Vakuutuspalvelutulos yhteensä	-1 556	2	1 501		-53
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut					
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus	-14	0	-580		-594
Vakuutusomistusriskien kirjanpitoarvon muutoksesta syntyvät valuuttakurssierot	0		0		0
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	-14	0	-579		-593
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	-1 570	2	922		-647
Rahavirrat (Kaudella toteutuneet rahavirrat)					
Saadut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	1 683				1 683
Maksetut korvaukset ja muut vakuutuspalvelukulut, ml. sijoituskomponentit			-1 360		-1 360
Vakuutusomistusten hankinnasta aiheutuvat rahavirrat	-125				-125
Rahavirrat yhteensä	1 558		-1 360		198
Päätävä tase (netto)	169	11	2 356		2 536

Vakuutusomistusvelan täsmäytyslaskelma laskentakomponentteittain, vahinkovakuutus, GMM

31.12.2023, milj. €	Palvelumarginaali					Yhteensä
	Arviot vastaisten rahavirtojen nykyarvosta	Muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu	Mukautettu takautuva siirtymä	Käyvän arvon siirtymä	Siirtymän jälkeen	
Vakuutusomistusvelka kauden alussa	2 335	86	7	17	92	2 536
Kauden palveluun liittyvät muutokset	-122	-5	-1	0	-248	-377
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali			-1	0	-248	-249
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä		-5				-5
Kokemusperusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	-50					-50
Oikaisut ja muut muutokset	-72					-72
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset	-174	11	0	0	233	70
Kaudella alun perin kirjatut sopimukset	-243	14			277	48
Arvioiden muutokset, joilla oikaistaan palvelumarginaalia	47	-2	0	0	-44	0
Arvioiden muutokset, jotka liittyvät tappiollisten sopimusten tappioihin ja tappioiden peruutuksiin	22	0				22
Aiempaan palveluun liittyvät muutokset	123	-7				116
Korvausvastuuseen (LIC) liittyvien sopimusten rahavirtoja koskevien arvioiden muutokset	78	-1				77
Kokemusperusteiset tarkistukset korvauksiin ja muihin vakuutuspalvelukuluihin, jotka sisältyvät korvausvastuuseen (LIC)	-45	-6				-51
Vakuutuspalvelutulos yhteensä	-173	-1	-1	0	-15	-191
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut						
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus	169	11	0	0	7	186
Vakuutusomistusriskien kirjanpitoarvon muutoksesta syntyvät valuuttakurssierot	0	0				0
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	169	11	0	0	7	186
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	-4	10	-1	0	-9	-5
Rahavirrat (Kaudella toteutuneet rahavirrat)						
Saadut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	1 755					1 755
Maksetut korvaukset ja muut vakuutuspalvelukulut, ml. sijoituskomponentit	-1 632					-1 632
Vakuutusomistusten hankinnasta aiheutuvat rahavirrat	-122					-122
Rahavirrat yhteensä	2					2
Päätävä tase (netto)	2 332	95	6	17	83	2 533

Vakuutusosapainuvelan täsmäytyslaskelma laskentakomponentteittain, vahinkovakuutus, GMM

Palvelumarginaali

31.12.2022, milj. €	Arviot vastaisten rahavirtojen nykyarvosta	Muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu		Mukautettu takautuva siirtymä	Käyvän arvon siirtymä	Siirtymän jälkeen	Yhteensä
		rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu	rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu				
Vakuutusosapainuvelka kauden alussa	2 761	130		77	17		2 985
Kauden palveluun liittyvät muutokset	90	-1		-62	0	-169	-143
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali				-62	0	-169	-231
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä			-1				-1
Kokemusperusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	129						129
Oikaisut ja muut muutokset	-39						-39
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset	-228	21		-7	0	262	48
Kaudella alun perin kirjatut sopimukset	-210	23				220	33
Arvioiden muutokset, joilla oikaistaan palvelumarginaalia	-32	-3		-7	0	42	0
Arvioiden muutokset, jotka liittyvät tappiollisten sopimusten tappioihin ja tappioiden peruutuksiin	14	0					15
Aiempaan palveluun liittyvät muutokset	64	-23					41
Korvausvastuuseen (LIC) liittyvien sopimusten rahavirtoja koskevien arvioiden muutokset	106	-17					89
Kokemusperusteiset tarkistukset korvauksiin ja muihin vakuutuspalvelukuluihin, jotka sisältyvät korvausvastuuseen (LIC)	-42	-6					-48
Vakuutuspalvelutulos yhteensä	-74	-3		-69	0	93	-53
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut							
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus	-552	-41		0	0	-1	-594
Vakuutusosapainuvelan kirjanpitoarvon muutoksesta syntyvät valuuttakurssierot	1						1
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	-551	-41		0	0	-1	-593
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	-625	-44		-70	0	92	-647
Rahavirrat (Kaudella toteutuneet rahavirrat)							
Saadut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	1 683						1 683
Maksetut korvaukset ja muut vakuutuspalvelukulut, ml. sijoituskomponentit	-1 360						-1 360
Vakuutusosapainuvelan hankinnasta aiheutuvat rahavirrat	-125						-125
Rahavirrat yhteensä	198						198
Päätävä tase (netto)	2 335	86		7	17	92	2 536

Jäijellä olevan vakuutuskauden jälleenvakuutusosapainuvelan ja toteutuneiden vakuutus tapahtumien täsmäytyslaskelma, vahinkovakuutus, GMM

Jäijellä olevan vakuutuskauden komponentit

31.12.2023, milj. €	Ilman tappionkattamiskomponenttia	Tappionkattamiskomponentti	Toteutuneiden vakuutus tapahtumien komponentit		Yhteensä
			nenittä	nenittä	
Jälleenvakuutusosapainuvelka kauden alussa		-24	0	268	245
Kohdistetut maksetut vakuutusmaksut - Mukautettu takautuva siirtymä		-6			-6
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali		-6			-6
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu siirretystä riskistä					
Odotettavissa olevat takaisinsaannit toteutuneista vakuutus tapahtumista ja muista vakuutuspalvelukuluista		0			0
Kokemusperusteinen tarkistus, joka ei liity tulevaan palveluun		-4			-4
Oikaisut ja muut muutokset		-3			-3
Kohdistetut maksetut vakuutusmaksut - Käyvän arvon siirtymä					
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali					
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu siirretystä riskistä					
Odotettavissa olevat takaisinsaannit toteutuneista vakuutus tapahtumista ja muista vakuutuspalvelukuluista					
Kokemusperusteinen tarkistus, joka ei liity tulevaan palveluun					
Oikaisut ja muut muutokset					
Kohdistetut maksetut vakuutusmaksut - Siirtymän jälkeen		-92			-92
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali		-19			-19
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu siirretystä riskistä		-1			-1
Odotettavissa olevat takaisinsaannit toteutuneista vakuutus tapahtumista ja muista vakuutuspalvelukuluista		-62			-62
Kokemusperusteinen tarkistus, joka ei liity tulevaan palveluun		-9			-9
Oikaisut ja muut muutokset		-1			-1
Kohdistetut maksetut vakuutusmaksut yhteensä		-98			-98
Jälleenvakuutuksesta saadut määrät					
Takaisinsaannit toteutuneista vakuutus tapahtumista ja muista vakuutuspalvelukuluista			-1	25	24
Aiempaan palveluun liittyvät muutokset (toteutuneiden vakuutus tapahtumien komponenttiin liittyvät muutokset)				-14	-14
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset:			0		0
Perustana olevien tappiollisten sopimusten tappioiden kattaminen alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä			1		1
Perustana olevien tappiollisten sopimusten tappioiden kattaminen ja tappioiden kattamisten peruutukset - myöhempi arvostaminen			-1		-1
Jälleenvakuutuksesta saadut määrät yhteensä			0	11	11
Sijoituskomponentit					
Jälleenvakuuttajien laiminlyöntiriskin muutosten vaikutus		0		0	0
Jälleenvakuutusosapainuvelasta johtuvat kulut yhteensä (netto)		-98	0	11	-88
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut					
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus		0	0	3	4
Vakuutusosapainuvelan kirjanpitoarvon muutoksesta syntyvät valuuttakurssierot		0	0		0
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä		0	0	3	4
Tuloslaskelman muutokset yhteensä		-98	0	14	-84
Rahavirrat (Kaudella toteutuneet rahavirrat)					
Maksetut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot		104			104
Takaisin saadut määrät				-159	-159
Rahavirrat yhteensä		104		-159	-55
Päätävä tase (netto)		-18	0	124	106

Jäljellä olevan vakuutuskauden jälleenvakuutusoppimusten sekä toteutuneiden vakuutus tapahtumien täsmäytyslaskelma, vahinkovakuutus, GMM

31.12.2022, milj. €	Jäljellä olevan vakuutuskauden komponentti		Toteutuneiden	
	tappionkattamiskomponentti	Tappionkattamiskomponentti	vakuutus tapahtumien	Yhteensä
Jälleenvakuutusoppimusvelka kauden alussa	-12		125	114
Kohdistetut maksetut vakuutusmaksut - Mukautettu takautuva siirtymä	-8			-8
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	-4			-4
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu siirretystä riskistä	0			0
Odotettavissa olevat takaisinsaannit toteutuneista vakuutus tapahtumista ja muista vakuutuspalvelukuluista	-5			-5
Kokemusperusteinen tarkistus, joka ei liity tulevaan palveluun	1			1
Kohdistetut maksetut vakuutusmaksut - Siirtymän jälkeen	-72			-72
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	-39			-39
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu siirretystä riskistä	0			0
Odotettavissa olevat takaisinsaannit toteutuneista vakuutus tapahtumista ja muista vakuutuspalvelukuluista	-33			-33
Kohdistetut maksetut vakuutusmaksut yhteensä	-80			-80
Jälleenvakuutuksesta saadut määrät				
Takaisinsaannit toteutuneista vakuutus tapahtumista ja muista vakuutuspalvelukuluista		0	46	46
Aiempaan palveluun liittyvät muutokset (toteutuneiden vakuutus tapahtumien komponenttiin liittyvät muutokset)			145	145
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset:		1		1
Perustana olevien tappiollisten sopimusten tappioiden kattaminen alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä		0		0
Perustana olevien tappiollisten sopimusten tappioiden kattaminen ja tappioiden kattamisten peruutukset - myöhempi arvostaminen		0		0
Jälleenvakuutuksesta saadut määrät yhteensä		0	191	191
Sijoituskomponentit				
Jälleenvakuuttajien laiminlyöntiriskin muutosten vaikutus	0		0	0
Jälleenvakuutusoppimuksesta johtuvat kulut yhteensä (netto)	-80	0	190	111
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut				
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus	0	0	-9	-10
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	0	0	-9	-10
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	-80	0	181	101
Rahavirrat (Kaudella toteutuneet rahavirrat)				
Maksetut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	68			68
Takaisin saadut määrät			-38	-38
Rahavirrat yhteensä	68		-38	30
Päätävä tase (netto)	-24	0	268	245

Jälleenvakuutusoppimusten täsmäytyslaskelma laskentakomponentteittain, vahinkovakuutus, GMM

31.12.2023, milj. €	Palvelumarginaali					
	Arviot vastaisten rahavirtojen nykyarvosta	Muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu	Mukautettu takautuva siirtymä	Käyvän arvon siirtymä	Siirtymän jälkeen	Yhteensä
Jälleenvakuutusoppimusvelka kauden alussa	237	5	-8		11	245
Kauden palveluun liittyvät muutokset	-55	0			-19	-75
Tulosvaikutteisesti kirjattu palvelumarginaali vastaanotetuista palveluista					-19	-19
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä		0				0
Kokemusperusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	-52					-52
Oikaisut ja muut muutokset	-3					-3
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset	-15	1			15	0
Kaudella alun perin kirjatut sopimukset	-35	1			36	1
Arvioiden muutokset, joilla oikaistaan palvelumarginaalia	21	0			-21	0
Arvioiden muutokset, joilla oikaistaan perustana olevien tappiollisten sopimusten tappioiden kattamista	0	0				0
Muutokset perustana olevien tappiollisten sopimusten tappioiden kattamisessa, joilla oikaistaan palvelumarginaalia					0	0
Aiempaan palveluun liittyvät muutokset	-10	-4				-14
Korvausvastuuseen (LIC) liittyvien sopimusten rahavirtojen muutokset	32	-1				30
Kokemusperusteiset tarkistukset korvauksiin ja muihin vakuutuspalvelukuluihin, jotka sisältyvät korvausvastuuseen (LIC)	-42	-2				-44
Jälleenvakuuttajien laiminlyöntiriskin muutosten vaikutus	0					0
Jälleenvakuutusoppimuksesta johtuvat kulut yhteensä (netto)	-80	-3			-4	-88
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut						
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus	2	0	0		1	4
Vakuutusoppimusryhmien kirjanpitoarvon muutoksesta syntyvät valuuttakurssierot	0					0
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	2	0	0		1	4
Muu laaja tulos						
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	-78	-3	0		-3	-84
Rahavirrat						
Maksetut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	104					104
Takaisin saadut määrät	-159					-159
Rahavirrat yhteensä	-55					-55
Päätävä tase (netto)	104	2	-8		7	106

Jälleenvakuutusosimusten täsmäytyslaskelma laskentakomponentteittain, vahinkovakuutus, GMM

Palvelumarginaali

31.12.2022, milj. €	Arviot vastaisten rahavirtojen nykyarvosta	Muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu		Mukautettu takautuva siirtymä	Käyvän arvon siirtymä	Siirtymän jälkeen	Yhteensä
Jälleenvakuutusosimetusvelka kauden alussa	114	2		-2			114
Kauden palveluun liittyvät muutokset	8	0		-4		-39	-35
Tulosvaikutteisesti kirjattu palvelumarginaali vastaanotetuista palveluista				-4		-39	-43
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä		0					0
Kokemuserusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	8						8
Oikaisut ja muut muutokset							
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset	-47	1		-2		50	1
Kaudella alun perin kirjatut sopimukset	-39	1				39	0
Arvioiden muutokset, joilla oikaistaan palvelumarginaalia	-8	0		-2		10	0
Arvioiden muutokset, joilla oikaistaan perustana olevien tappiollisten sopimusten tappioiden kattamista	0	0					0
Muutokset perustana olevien tappiollisten sopimusten tappioiden kattamisessa, joilla oikaistaan palvelumarginaalia						0	0
Aiempaan palveluun liittyvät muutokset	142	3					145
Korvausvastuuseen (LIC) liittyvien sopimusten rahavirtojen muutokset	187	4					191
Kokemuserusteiset tarkistukset korvauksiin ja muihin vakuutuspalvelukuluihin, jotka sisältyvät korvausvastuuseen (LIC)	-46	-1					-46
Jälleenvakuuttajien laiminlyöntiriskin muutosten vaikutus	0						0
Jälleenvakuutusosimuksesta johtuvat kulut yhteensä (netto)	102	4		-6		11	111
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut							
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus	-9	0		0		0	-10
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	-9	0		0		0	-10
Muu laaja tulos							
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	93	3		-6		11	101
Rahavirrat							
Maksetut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	68						68
Takaisin saadut määrät	-38						-38
Rahavirrat yhteensä	30						30
Päätävä tase (netto)	237	5		-8		11	245

Vakuutusosimusten hankintakulujen täsmäytys, vahinkovakuutus

31.12.2022, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Avaava tase	231	238
Vuoden aikana toteutunut määrä	134	113
Taseesta pois kirjattu määrä, joka on sisällytetty vakuutusosimusten arvostukseen	-118	-121
Arvon alentumistappiot		0
Arvon alentumistappioiden peruutukset		
Muutos kohdistamista koskevilla oletuksilla	0	0
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		
Päätävä tase	247	231

Tilikauden aikana kirjattujen sopimusten vaikutus, vahinkovakuutus

31.12.2023, milj. €	Ei-tappiolliset sopimusryhmät			Tappiolliset sopimusryhmät			Yhteensä
	Vakuutusosimusten siirroissa tai liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut sopimukset	Muut sopimukset	Yhteensä	Vakuutusosimusten siirroissa tai liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut sopimukset	Muut sopimukset	Yhteensä	
Vakuutusosimusten hankintakulut, jotka on alun perin kirjattu kauden aikana							
Vastaisten lähtevien rahavirtojen arvioitu nykyarvo:							
Vakuutusosimusten hankinnasta aiheutuvat rahavirrat	1 168		1 168	350		350	1 518
Korvaukset ja muut lähtevät rahavirrat	103		103	18		18	121
Vastaisten saapuvien rahavirtojen arvioitu nykyarvo	1 065		1 065	332		332	1 397
Muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu	-1 457		-1 457	-303		-303	-1 761
Palvelumarginaali	12		12	2		2	14
Tappiot lähtevästä rahavirrasta (netto) alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä	277		277				277
	0		0	48		48	48

Tilikauden aikana kirjattujen sopimusten vaikutus, vahinkovakuutus

31.12.2022, milj. €	Ei-tappiolliset sopimusryhmät			Tappiolliset sopimusryhmät			Yhteensä
	Vakuutusosimusten siirroissa tai liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut sopimukset	Muut sopimukset	Yhteensä	Vakuutusosimusten siirroissa tai liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut sopimukset	Muut sopimukset	Yhteensä	
Vakuutusosimusten hankintakulut, jotka on alun perin kirjattu kauden aikana							
Vastaisten lähtevien rahavirtojen arvioitu nykyarvo:							
Vakuutusosimusten hankinnasta aiheutuvat rahavirrat	1 267		1 267	190		190	1 457
Korvaukset ja muut lähtevät rahavirrat	113		113	11		11	124
Vastaisten saapuvien rahavirtojen arvioitu nykyarvo	1 154		1 154	179		179	1 333
Muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu	-1 509		-1 509	-158		-158	-1 667
Palvelumarginaali	22		22	1		1	23
Tappiot lähtevästä rahavirrasta (netto) alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä	220		220				220
	0		0	33		33	33

Sopimuskohtainen palvelukate

31.12.2023, milj. €	< 1 v	1-2 v	2-3 v	3-4 v	4-5 v	5-10 v	> 10 v	Yhteensä
Vakuutusosimusten hankintakulut	84	1	1	1	1	1	17	106
Vakuutusosimusten hankintakulut	-7	0	0	0	0	0	7	1
Yhteensä	77	1	1	1	1	1	24	107

Sopimuskohtainen palvelukate

31.12.2022, milj. €	< 1 v	1-2 v	2-3 v	3-4 v	4-5 v	5-10 v	> 10 v	Yhteensä
Vakuutusosimusten hankintakulut	93	1	1	1	1	2	17	116
Vakuutusosimusten hankintakulut	-7						4	-3
Yhteensä	86	1	1	1	1	2	21	114

Vahinkovakuutusosapimusten korvausvaateiden kehitys

Taulukossa esitetään kokonaiskorvausvaateen kehitys sattumisvuodesta 2016 alkaen. Korvausvaateiden kehitys esitetään bruttomääräisenä sekä nettomääräisenä jälleenvakuutuksen jälkeen. Diskonttokoron vaikutus on muodostettu tilanteen 31.12.2023 markkinakorolla (IFRS 17 korkokäyrä).

Kokonaiskorvausvaade, brutto, milj.€, 31.12.2023	Vahinkovuosi								Yhteensä
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Sattumisvuoden lopussa	871	889	975	1 079	1 027	1 071	1 314	1 282	8 508
Vuosi myöhemmin	880	912	986	1 080	990	1 030	1 319		7 198
Kaksi vuotta myöhemmin	862	908	1 004	1 047	969	1 024			5 814
Kolme vuotta myöhemmin	850	909	988	1 036	949				4 731
Neljä vuotta myöhemmin	853	902	981	1 034					3 770
Viisi vuotta myöhemmin	854	902	984						2 740
Kuusi vuotta myöhemmin	850	898							1 749
Seitsemän vuotta myöhemmin	855								855
Maksetut korvaukset kumulatiivinen, brutto	768	809	891	946	820	889	1 064	772	6 958
Jäljellä oleva varaus, brutto	88	89	93	88	129	136	256	510	1 389
Jäljellä oleva varaus ennen vuotta 2017, brutto									1 522
Diskonttaamisen vaikutus, brutto									-699
Riskioikaisun vaikutus, brutto									91
Korvausvastuu - LIC, brutto									2 303
Kokonaiskorvausvaade, netto, milj.€, 31.12.2023	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Yhteensä
Sattumisvuoden lopussa	865	863	940	1 056	1 009	1 014	1 146	1 258	8 151
Vuosi myöhemmin	877	870	951	1 053	956	973	1 157		6 836
Kaksi vuotta myöhemmin	858	869	968	1 023	924	967			5 609
Kolme vuotta myöhemmin	847	870	958	1 011	913				4 600
Neljä vuotta myöhemmin	850	867	952	1 009					3 678
Viisi vuotta myöhemmin	851	863	956						2 670
Kuusi vuotta myöhemmin	848	859							1 707
Seitsemän vuotta myöhemmin	853								853
Maksetut korvaukset kumulatiivinen, netto	765	775	875	924	806	856	929	764	6 693
Jäljellä oleva varaus netto	88	85	81	85	107	111	229	494	1 278
Jäljellä oleva varaus ennen vuotta 2017, netto									1 505
Diskonttaamisen vaikutus, netto									-693
Riskioikaisun vaikutus, netto									89
Korvausvastuu - LIC, netto									2 179

Jäljellä olevan vakuutuskauden vakuutusopimusvelkojen sekä toteutuneiden vakuutus tapahtumien velkojen täsmäytyslaskelma, henkivakuutus GMM

Jäljellä olevan vakuutuskauden velka

31.12.2023, milj. €	Ilman tappio- komponenttia	Tappio- komponentti	Toteutuneista vakuutus- tapahtumista aiheutuvat velat (LIC)	Yhteensä
Vakuutusopimusvelka kauden alussa	3 027	233	12	3 272
Vakuutusmaksutuotot - Käyvän arvon siirtymä	-190			-190
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	-54			-54
Riskiökaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä	-8			-8
Odotettavissa olevat vakuutuspalvelukulut:	-109			-109
Korvaukset	-92			-92
Liikekulut	-17			-17
Vakuutusopimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	-10			-10
Kokemusperusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	-8			-8
Oikaisut ja muut muutokset				
Vakuutusmaksutuotot - Siirtymän jälkeen	-26			-26
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	-10			-10
Riskiökaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä	-1			-1
Odotettavissa olevat vakuutuspalvelukulut:	-10			-10
Korvaukset	-7			-7
Liikekulut	-3			-3
Vakuutusopimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	-4			-4
Kokemusperusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	-1			-1
Oikaisut ja muut muutokset				
Vakuutusmaksutuotot yhteensä - Kaikki siirtymämenetelmät	-216			-216
Vakuutuspalvelukulut				
Toteutuneet vakuutuspalvelukulut		-12	136	124
Korvaukset		-11	106	95
Liikekulut		0	29	29
Muut kauden palveluun liittyvät muutokset				
Vakuutusopimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen jakotus	14			14
Aiempaan palveluun liittyvät muutokset (korvasvastuuseen (LIC) liittyvien sopimusten rahavirtojen muutokset)			2	2
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset		65		65
Tappiot lähtevästä rahavirrasta (netto) alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä		0		0
Tappiollisten sopimusten tappiot ja peruutukset - myöhempi arvostaminen		65		65
Vakuutuspalvelukulut yhteensä	14	53	137	205
Sijoituskomponentit	-214		214	0
Vakuutuspalvelutulos yhteensä	-416	53	352	-11
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut				
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus	108	-1	0	107
Vakuutusopimusryhmien kirjanpitoarvon muutoksesta syntyvät valuuttakurssierot				
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	108	-1	0	107
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	-308	52	352	96
Rahavirrat (Kaudella toteutuneet rahavirrat)				
Saadut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	180			180
Maksetut korvaukset ja muut vakuutuspalvelukulut, ml. sijoituskomponentit			-350	-350
Vakuutusopimusten hankinnasta aiheutuvat rahavirrat	-8			-8
Rahavirrat yhteensä	172		-350	-178
Päätävä tase (netto)	2 891	286	14	3 190

Jäijellä olevan vakuutuskauden vakuutusopimusvelkojen sekä toteutuneiden vakuustapahtumien velkojen täsmäytyslaskelma, henkivakuutus GMM

Jäijellä olevan vakuutuskauden velka

31.12.2022, milj. €	Ilman tappio-komponenttia	Tappio-komponentti	Toteutuneista vakuustapahtumista	
			aiheutuvat viat (LIC)	Yhteensä
Vakuutusopimusvelka kauden alussa	3 878	133	11	4 022
Vakuutusmaksutuotot - Käyvän arvon siirtymä	-174			-174
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	-38			-38
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä	-13			-13
Odotettavissa olevat vakuutuspalvelukulut:	-104			-104
Korvaukset	-88			-88
Liikekulut	-15			-15
Vakuutusopimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	-17			-17
Kokemuserusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	-2			-2
Oikaisut ja muut muutokset				
Vakuutusmaksutuotot - Siirtymän jälkeen	-14			-14
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	-2			-2
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä	-1			-1
Odotettavissa olevat vakuutuspalvelukulut:	-9			-9
Korvaukset	-6			-6
Liikekulut	-2			-2
Vakuutusopimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	-2			-2
Kokemuserusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun				
Oikaisut ja muut muutokset	0			0
Vakuutusmaksutuotot yhteensä - Kaikki siirtymämenetelmät	-189			-189
Vakuutuspalvelukulut				
Toteutuneet vakuutuspalvelukulut			-7	120
Korvaukset			-7	89
Liikekulut			0	31
Muut kauden palveluun liittyvät muutokset				
Vakuutusopimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen jakotus	20			20
Aiempaan palveluun liittyvät muutokset (korvausvastuuseen (LIC) liittyvien sopimusten rahavirtojen muutokset)				
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset			108	108
Tappiot lähtevästä rahavirrasta (netto) alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä			0	0
Tappiollisten sopimusten tappiot ja peruutukset - myöhempi arvostaminen			108	108
Vakuutuspalvelukulut yhteensä	20	101	127	248
Sijoituskomponentit	-234		234	0
Vakuutuspalvelutulos yhteensä	-403	101	361	59
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut				
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus	-559	-1	0	-560
Vakuutusopimusryhmien kirjanpitoarvon muutoksesta syntyvät valuuttakurssierot				
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	-559	-1	0	-560
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	-962	100	361	-501
Rahavirrat (Kaudella toteutuneet rahavirrat)				
Saadut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	133			133
Maksetut korvaukset ja muut vakuutuspalvelukulut, ml. sijoituskomponentit				
Vakuutusopimusten hankinnasta aiheutuvat rahavirrat	-22			-22
Rahavirrat yhteensä	111		-360	-249
Päätävä tase (netto)	3 027	233	12	3 272

Vakuutusopimusvelan täsmäytyslaskelma laskentakomponentteittain, henkivakuutus GMM

Palvelumarginaali

31.12.2023, milj. €	Arviot vastaisten rahavirtojen nykyarvosta	Muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu	Mukautettu takautuva siirtymä	Käyvän arvon siirtymä	Siirtymän jälkeen	Yhteensä
Kauden palveluun liittyvät muutokset	-4	-10		-54	-10	-78
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali				-54	-10	-64
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä		-10				-10
Kokemuserusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	-4					-4
Oikaisut ja muut muutokset						
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset	-16	31		-2	52	65
Kaudella alun perin kirjatut sopimukset	-37	8			29	0
Arvioiden muutokset, joilla oikaistaan palvelumarginaalia	-36	15		-2	23	0
Arvioiden muutokset, jotka liittyvät tappiollisten sopimusten tappioihin ja tappioiden peruutuksiin	57	8				65
Aiempaan palveluun liittyvät muutokset	2					2
Korvausvastuuseen (LIC) liittyvien sopimusten rahavirtoja koskevien arvioiden muutokset		3				3
Kokemuserusteiset tarkistukset korvauksiin ja muihin vakuutuspalvelukuluihin, jotka sisältyvät korvausvastuuseen (LIC)	-2					-2
Vakuutuspalvelutulos yhteensä	-18	21		-56	42	-11
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut						
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus	103	6		-2	0	107
Vakuutusopimusryhmien kirjanpitoarvon muutoksesta syntyvät valuuttakurssierot						
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	103	6		-2	0	107
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	84	27		-58	43	96
Rahavirrat (Kaudella toteutuneet rahavirrat)						
Saadut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	180					180
Maksetut korvaukset ja muut vakuutuspalvelukulut, ml. sijoituskomponentit	-350					-350
Vakuutusopimusten hankinnasta aiheutuvat rahavirrat	-8					-8
Rahavirrat yhteensä	-178					-178
Päätävä tase (netto)	2 366	132		594	99	3 190

Vakuutus sopimusvelan täsmäytyslaskelma laskentakomponentteittain, henkivakuutus GMM

31.12.2022, milj. €	Palvelumarginaali					
	Arviot vastaisten rahavirtojen nykyarvosta	Muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu	Mukautettu takautuva siirtymä	Käyvän arvon siirtymä	Siirtymän jälkeen	Yhteensä
Vakuutus sopimusvelka kauden alussa	3 198	174		650		4 022
Kauden palveluun liittyvät muutokset	-1	-14		-38	-2	-56
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali				-38	-2	-40
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä		-14				-14
Kokemuserusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	-1					-1
Oikaisut ja muut muutokset						
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset	28	-22		43	59	108
Kaudella alun perin kirjatut sopimukset	-41	12			29	0
Arvioiden muutokset, joilla oikaistaan palvelumarginaalia	-42	-31		43	29	0
Arvioiden muutokset, jotka liittyvät tappiollisten sopimusten tappioihin ja tappioiden peruutuksiin	111	-3				108
Aiempaan palveluun liittyvät muutokset	7					7
Korvausvastuuseen (LIC) liittyvien sopimusten rahavirtoja koskevien arvioiden muutokset	7					7
Kokemuserusteiset tarkistukset korvauksiin ja muihin vakuutuspalvelukuluihin, jotka sisältyvät korvausvastuuseen (LIC)	0					0
Vakuutuspalvelutulos yhteensä	34	-36		5	56	59
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut						
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus	-524	-32		-4	0	-560
Vakuutus sopimusryhmien kirjanpitoarvon muutoksesta syntyvät valuuttakurssierot						
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	-524	-32		-4	0	-560
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	-490	-68		1	56	-501
Rahavirrat (Kaudella toteutuneet rahavirrat)						
Saadut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	133					133
Maksetut korvaukset ja muut vakuutuspalvelukulut, ml. sijoituskomponentit	-360					-360
Vakuutus sopimusten hankinnasta aiheutuvat rahavirrat	-22					-22
Rahavirrat yhteensä	-249					-249
Päätävä tase (netto)	2 460	105		651	56	3 272

Jäijellä olevan vakuutuskauden vakuutus sopimusvelkojen sekä toteutuneiden vakuutus tapahtumien velkojen täsmäytyslaskelma, henkivakuutus VFA

31.12.2023, milj. €	Jäijellä olevan vakuutuskauden velka			
	Ilman tappio-komponenttia	Tappio-komponentti	Toteutuneista vakuutus tapahtumista aiheutuvat velat (LIC)	Yhteensä
Vakuutus sopimusvelka kauden alussa	5 492	95	51	5 637
Vakuutusmaksutuotot - Käyvän arvon siirtymä	-26			-26
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	-5			-5
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä	-4			-4
Odotettavissa olevat vakuutuspalvelukulut:	-17			-17
Korvaukset	2			2
Liikekulut	-19			-19
Muut kulut VFA-arvostusmallin mukaisesti				
Vakuutus sopimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	-2			-2
Kokemuserusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	2			2
Vakuutusmaksutuotot yhteensä - Kaikki siirtymämenetelmät	-26			-26
Vakuutuspalvelukulut				
Toteutuneet vakuutuspalvelukulut				
Korvaukset		-1	26	26
Liikekulut		0	-3	-3
Vakuutus sopimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen jakotus		-1	29	28
Aiempaan palveluun liittyvät muutokset (korvausvastuuseen (LIC) liittyvien sopimusten rahavirtojen muutokset)	2			2
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset:				
Tappiollisten sopimusten tappiot ja peruutukset - myöhempi arvostaminen		24		24
		24		24
Vakuutuspalvelukulut yhteensä	2	23	27	52
Sijoituskomponentit	-348		348	0
Vakuutuspalvelutulos yhteensä	-373	23	375	26
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut				
Nettorahoituskulut vakuutus sopimuksesta	429	0	0	429
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	429	0	0	429
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	57	23	375	455
Rahavirrat (Kaudella toteutuneet rahavirrat)				
Saadut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	162			162
Maksetut korvaukset ja muut vakuutuspalvelukulut, ml. sijoituskomponentit	-4		-385	-385
Vakuutus sopimusten hankinnasta aiheutuvat rahavirrat				-4
Rahavirrat yhteensä	158		-385	-227
Päätävä tase (netto)	5 706	118	41	5 865

Jäijellä olevan vakuutuskauden vakuutusopimusvelkojen sekä toteutuneiden vakuutus tapahtumien velkojen täsmäytyslaskelma, henkivakuutus VFA

Jäijellä olevan vakuutuskauden velka

31.12.2022, milj. €	Toteutuneista vakuutus tapahtumista			Yhteensä
	Ilman tappio-komponenttia	Tappio-komponentti	aiheutuvat velat (LIC)	
Vakuutusopimusvelka kauden alussa	6 806	96	59	6 962
Vakuutusmaksutuotot - Käyvän arvon siirtymä	-29			-29
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	-6			-6
Riskioliikaisuun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä	-9			-9
Odotettavissa olevat vakuutuspalvelulukut:	-19			-19
Korvaukset	2			2
Liikekulut	-21			-21
Vakuutusopimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen tuloutus	-2			-2
Kokemusperusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	7			7
Vakuutusmaksutuotot yhteensä - Kaikki siirtymämenetelmät	-29			-29
Vakuutuspalvelulukut				
Toteutuneet vakuutuspalvelulukut				
Korvaukset		0	21	21
Liikekulut		0	-4	-4
Vakuutusopimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen jakotus		0	25	25
Aiempaan palveluun liittyvät muutokset (korvausvastuuseen (LIC) liittyvien sopimusten rahavirtojen muutokset)	2			2
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset:				
Tappiot lähtevästä rahavirrasta (netto) alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä		-1	1	-1
Tappiollisten sopimusten tappiot ja peruutukset - myöhempi arvostaminen		-1		-1
Vakuutuspalvelulukut yhteensä	2	-2	22	23
Sijoituskomponentit	-383		383	0
Vakuutuspalvelutulokset yhteensä	-410	-2	406	-6
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut				
Nettorahoituskulut vakuutusopimuksista	-1 074	0	0	-1 074
Vakuutusopimusryhmien kirjanpitoarvon muutoksesta syntyvät valuuttakurssierot				
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	-1 074	0	0	-1 074
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	-1 484	-2	406	-1 080
Rahavirrat (Kaudella toteutuneet rahavirrat)				
Saadut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	174			174
Maksetut korvaukset ja muut vakuutuspalvelulukut, ml. sijoituskomponentit			-414	-414
Vakuutusopimusten hankinnasta aiheutuvat rahavirrat	-5			-5
Rahavirrat yhteensä	169		-414	-245
Päätävä tase (netto)	5 492	95	51	5 637

Vakuutusopimusvelan täsmäytyslaskelma laskentakomponentteittain, henkivakuutus VFA

Palvelumarginaali

31.12.2023, milj. €	Arviot vastaisten rahavirtojen nykyarvosta	Muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioliikaisu	Täysin takautuva siirtymä	Palvelumarginaali			Yhteensä
				Mukautettu takautuva siirtymä	Käyvän arvon siirtymä	Siirtymän jälkeinen	
Vakuutusopimusvelka kauden alussa	5 513	44			80		5 637
Kauden palveluun liittyvät muutokset	10	-4			-5		1
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali					-5		-5
Riskioliikaisuun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä		-4					-4
Kokemusperusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	10						10
Oikaisut ja muut muutokset							
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset	29	6			-11		24
Kaudella alun perin kirjatut sopimukset							
Arvioiden muutokset, joilla oikaistaan palvelumarginaalia	8	3			-11		0
Arvioiden muutokset, jotka liittyvät tappiollisten sopimusten tappioihin ja tappioiden peruutuksiin	21	3					24
Aiempaan palveluun liittyvät muutokset	1						1
Korvausvastuuseen (LIC) liittyvien sopimusten rahavirtoja koskevien arvioiden muutokset	1						1
Kokemusperusteiset tarkistukset korvauksiin ja muihin vakuutuspalvelukuluihin, jotka sisältyvät korvausvastuuseen (LIC)	0						0
Vakuutuspalvelutulokset yhteensä	40	2			-16		26
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut							
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus	429						429
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	429						429
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	470	2			-16		455
Rahavirrat (Kaudella toteutuneet rahavirrat)							
Saadut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	162						162
Maksetut korvaukset ja muut vakuutuspalvelulukut, ml. sijoituskomponentit	-385						-385
Vakuutusopimusten hankinnasta aiheutuvat rahavirrat	-4						-4
Rahavirrat yhteensä	-227						-227
Päätävä tase (netto)	5 756	46			64		5 865

Vakuutusosaprosessin tasavertaisuuslaskelma laskentakomponentteittain, henkivakuutus VFA

31.12.2022, milj. €	Palvelumarginaali						Yhteensä
	Arviot vastaisten rahavirtojen nykyarvosta	Muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu	Täysin takautuva siirtymä	Mukautettu takautuva siirtymä	Käynnin arvon siirtymä	Siirtymän jälkeinen	
Vakuutusosaprosessin tasavertaisuuslaskelma kauden alussa	6 816	110			35		6 962
Kauden palveluun liittyvät muutokset	9	-9			-6		-6
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali					-6		-6
Riskioikaisuun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä		-9					-9
Kokemusperusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	9						9
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset	6	-57			50		-1
Arvioiden muutokset, joilla oikaistaan palvelumarginaalia	-55	5			50		0
Arvioiden muutokset, jotka liittyvät tappiollisten sopimusten tappioihin ja tappioiden peruutuksiin	61	-62					-1
Aiempaan palveluun liittyvät muutokset	1						1
Korvausvastuuseen (LIC) liittyvien sopimusten rahavirtoja koskevien arvioiden muutokset	1						1
Kokemusperusteiset tarkistukset korvauksiin ja muihin vakuutuspalvelukuluihin, jotka sisältyvät korvausvastuuseen (LIC)	0						0
Vakuutuspalvelutulokset yhteensä	16	-66			44		-6
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut							
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus	-1 074						-1 074
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	-1 074						-1 074
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	-1 058	-66			44		-1 080
Rahavirrat (Kaudella toteutuneet rahavirrat)							
Saadut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	174						174
Maksetut korvaukset ja muut vakuutuspalvelukulut, ml. sijoituskomponentit	-414						-414
Vakuutusosaprosessin tasavertaisuuslaskelma kauden alussa	-5						-5
Rahavirrat yhteensä	-245						-245
Päätävä tase (netto)	5 513	44			80		5 637

Jäljellä olevan vakuutuskauden jälleenvakuutusosaprosessin tasavertaisuuslaskelma, henkivakuutus

31.12.2023, milj. €	Jäljellä olevan vakuutuskauden komponentti			Yhteensä
	Ilman tappionkattamiskomponenttia	Tappionkattamiskomponentti	Toteutuneiden vakuutusosaprosessin tasavertaisuuslaskelma	
Vakuutusosaprosessin tasavertaisuuslaskelma kauden alussa	-2		0	-2
Kohdistetut maksetut vakuutusmaksut - Käynnin arvon siirtymä	-7			-7
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	-4			-4
Odotettavissa olevat takaisinsaannit toteutuneista vakuutusosaprosessin tasavertaisuuslaskelma kauden alussa	-3			-3
Kohdistetut maksetut vakuutusmaksut - Siirtymän jälkeen	-4			-4
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	-3			-3
Odotettavissa olevat takaisinsaannit toteutuneista vakuutusosaprosessin tasavertaisuuslaskelma kauden alussa	0			0
Kohdistetut maksetut vakuutusmaksut yhteensä	-11			-11
Jälleenvakuutuksesta saadut määrät				
Takaisinsaannit toteutuneista vakuutusosaprosessin tasavertaisuuslaskelma kauden alussa			4	4
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset:				
Jälleenvakuutuksesta saadut määrät yhteensä			4	4
Jälleenvakuuttajien laiminlyöntiriskin muutosten vaikutus	0			0
Jälleenvakuutusosaprosessin tasavertaisuuslaskelma kauden alussa	-11		4	-7
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut				
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus	-3			-3
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	-3			-3
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	-14		4	-10
Rahavirrat (Kaudella toteutuneet rahavirrat)				
Maksetut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	16			16
Takaisin saadut määrät			-4	-4
Rahavirrat yhteensä	16		-4	12
Päätävä tase (netto)	0		0	0

Jäljellä olevan vakuutuskauden jälleenvakuutus sopimusten sekä toteutuneiden vakuutus tapahtumien täsmäytyslaskelma, henkivakuutus

Jäljellä olevan vakuutuskauden komponentti

31.12.2022, milj. €	Jäljellä olevan vakuutuskauden komponentti			Yhteensä
	Ilman tappion-kattamis-komponenttia	Tappion-kattamis-komponentti	Toteutuneiden vakuutus-tapahtumien komponentti	
Vakuutus sopimusvelka kauden alussa	-13			-13
Kohdistetut maksetut vakuutusmaksut - Käyvän arvon siirtymä	-7			-7
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	-3			-3
Odotettavissa olevat takaisinsaannit toteutuneista vakuutus tapahtumista ja muista vakuutus palvelukuluista	-3			-3
Kohdistetut maksetut vakuutusmaksut - Siirtymän jälkeen	-2			-2
Tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	-2			-2
Kohdistetut maksetut vakuutusmaksut yhteensä	-9			-9
Jälleenvakuutuksesta saadut määrät				
Takaisinsaannit toteutuneista vakuutus tapahtumista ja muista vakuutus palvelukuluista			4	4
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset:				
Jälleenvakuutuksesta saadut määrät yhteensä			4	4
Jälleenvakuuttajien laiminlyöntiriskin muutosten vaikutus	0			0
Jälleenvakuutus sopimuksista johtuvat kulut yhteensä (netto)	-9		4	-5
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut				
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus	8			8
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	8			8
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	-1		4	3
Rahavirrat (Kaudella toteutuneet rahavirrat)				
Maksetut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	11			11
Takaisin saadut määrät			-4	-4
Rahavirrat yhteensä	11		-4	7
Päätävä tase (netto)	-2		0	-2

Jälleenvakuutus sopimusten täsmäytyslaskelma laskentakomponentteittain, henkivakuutus

Palvelumarginaali

31.12.2023, milj. €	Arviot vastaisten rahavirtojen nykyarvosta	Muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu	Täysin takautuva siirtymä	Palvelumarginaali			Yhteensä
				Mukautettu takautuva siirtymä	Käyvän arvon siirtymä	Siirtymän jälkeen	
Jälleenvakuutus sopimusvelka kauden alussa	-34				21	11	-2
Kauden palveluun liittyvät muutokset	1				-4	-3	-7
Tulosvaikutteisesti kirjattu palvelumarginaali vastaanotetuista palveluista					-4	-3	-7
Riskioikaisun muutos (muuta kuin rahoitusriskiä koskeva), joka johtuu vapautuneesta riskistä							
Kokemuserusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	1						1
Oikaisut ja muut muutokset							
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset	-14				4	10	0
Kaudella alun perin kirjatut sopimukset	-6					6	0
Arvioiden muutokset, joilla oikaistaan palvelumarginaalia	-8				4	4	0
Jälleenvakuuttajien laiminlyöntiriskin muutosten vaikutus	0						0
Jälleenvakuutus sopimuksista johtuvat kulut yhteensä (netto)	-14				0	7	-7
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut							
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus	-3				0	0	-3
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	-3				0	0	-3
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	-17				0	7	-10
Rahavirrat							
Maksetut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	16						16
Takaisin saadut määrät	-4						-4
Rahavirrat yhteensä	12						12
Päätävä tase (netto)	-39				21	18	0

Jälleenvakuutusosimusten täsmäytyslaskelma laskentakomponentteittain, henkivakuutus

31.12.2022, milj. €	Arviot vastaisten rahavirtojen nykyarvosta	Muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu	Täysin takautuva siirtymä	Palvelumarginaali			Yhteensä
				Mukautettu takautuva siirtymä	Käyvän arvon siirtymä	Siirtymän jälkeen	
Jälleenvakuutusosimukset kauden alussa	8				-20		-13
Kauden palveluun liittyvät muutokset	1				-3	-2	-5
Tulosvaikutteisesti kirjattu palvelumarginaali vastaanotetuista palveluista					-3	-2	-5
Kokemuserusteiset tarkistukset, jotka eivät liity tulevaan palveluun	1						1
Oikaisut ja muut muutokset							
Tulevaan palveluun liittyvät muutokset	-58				44	13	0
Kaudella alun perin kirjatut sopimukset	-2					2	0
Arvioiden muutokset, joilla oikaistaan palvelumarginaalia	-56				44	11	0
Jälleenvakuuttajien laiminlyöntiriskin muutosten vaikutus	0						0
Jälleenvakuutusosimuksista johtuvat kulut yhteensä (netto)	-57				41	11	-5
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut							
Rahan aika-arvon ja sen muutosten vaikutus sekä rahoitusriskin ja sen muutosten vaikutus	8				0	0	8
Vakuutuksen rahoitustuotot tai -kulut yhteensä	8				0	0	8
Tuloslaskelman muutokset yhteensä	-49				41	11	3
Rahavirrat							
Maksetut vakuutusmaksut ja vakuutusmaksuverot	11						11
Takaisin saadut määrät	-4						-4
Rahavirrat yhteensä	7						7
Päätävä tase (netto)	-34				21	11	-2

Tilikauden aikana kirjattujen sopimusten vaikutus, henkivakuutus

31.12.2023, milj. €	Ei-tappiolliset sopimusryhmät			Tappiolliset sopimusryhmät			
	Vakuutus- sopimusten siirroissa tai liiketoimintojen yhdistämissä hankitut sopimukset	Muut sopimukset	Yhteensä	Vakuutusosimusten siirroissa tai liiketoimintojen yhdistämissä hankitut sopimukset	Muut sopimukset	Yhteensä	Yhteensä
Vakuutusosimustenantajana tehdyt vakuutusosimukset, jotka on alun perin kirjattu kauden aikana							
Vastaisten lähtevien rahavirtojen arvioitu nykyarvo:							
Vakuutusosimusten hankinnasta aiheutuvat rahavirrat		34	34		0	0	34
Korvaukset ja muut lähtevät rahavirrat		4	4		0	0	4
Vastaisten saapuvien rahavirtojen arvioitu nykyarvo		30	30		0	0	30
Muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu		-71	-71		0	0	-71
Palvelumarginaali		8	8		0	0	8
Tappiot lähtevästä rahavirrasta (netto) alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä		29	29		0	0	29
		0	0		0	0	0

Tilikauden aikana kirjattujen sopimusten vaikutus, henkivakuutus

31.12.2022, milj. €	Ei-tappiolliset sopimusryhmät			Tappiolliset sopimusryhmät			
	Vakuutus- sopimusten siirroissa tai liiketoimintojen yhdistämissä hankitut sopimukset	Muut sopimukset	Yhteensä	Vakuutusosimusten siirroissa tai liiketoimintojen yhdistämissä hankitut sopimukset	Muut sopimukset	Yhteensä	Yhteensä
Vakuutusosimustenantajana tehdyt vakuutusosimukset, jotka on alun perin kirjattu kauden aikana							
Vastaisten lähtevien rahavirtojen arvioitu nykyarvo:							
Vakuutusosimusten hankinnasta aiheutuvat rahavirrat		37	37		0	0	37
Korvaukset ja muut lähtevät rahavirrat		2	2		0	0	2
Vastaisten saapuvien rahavirtojen arvioitu nykyarvo		34	34		0	0	34
Muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu		-78	-78		0	0	-78
Palvelumarginaali		12	12		0	0	12
Tappiot lähtevästä rahavirrasta (netto) alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä		29	29		0	0	29
		0	0		0	0	0

Sopimuskohtainen palvelukate

31.12.2023, milj. €	<1 v	1-2 v	2-3 v	3-4 v	4-5 v	5-10 v	>10 v	Yhteensä
Vakuutusosimustenantajana tehdyt vakuutusosimukset	63	58	53	49	45	179	308	756
Vakuutusosimustenantajana tehdyt jälleenvakuutusosimukset	-6	-5	-4	-4	-3	-10	-8	-39
Yhteensä	58	54	49	45	42	169	300	717

Sopimuskohtainen palvelukate

31.12.2022, milj. €	<1 v	1-2 v	2-3 v	3-4 v	4-5 v	5-10 v	>10 v	Yhteensä
Vakuutusosimustenantajana tehdyt vakuutusosimukset	44	43	41	39	36	162	423	787
Vakuutusosimustenantajana tehdyt jälleenvakuutusosimukset	-4	-4	-3	-3	-2	-8	-8	-32
Yhteensä	40	39	38	36	34	153	415	755

Liite 33. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Joukkovelkakirjalainat	12 845	10 563
Huonomman etuoikeuden luokan joukkovelkakirjalainat	4 045	4 306
Asuntovakuudelliset joukkovelkakirjalainat	13 871	12 262
Muut		
Sijoitustodistukset	668	1 083
Yritystodistukset	6 128	9 287
Kaupankäynnissä omaan salkkuun sisältyvät (-)*	-46	-63
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä	37 511	37 438

* OP Ryhmän hallussa olevat omat joukkovelkakirjalainat on netotettu velkaa vastaan.

Rahoituksen rahavirtojen velkojen muutosten täsmäytys taseen eriin

Milj. €	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
Tase arvo 1.1.2023	37 438	1 384
Rahoituksen rahavirtojen muutokset		
Joukkovelkakirjojen lisäykset	2 637	
Asuntovakuudellisten joukkovelkakirjojen lisäykset	2 986	
Sijoitustodistusten lisäykset	713	
Yritystodistusten lisäykset	7 153	
Lisäykset yhteensä	13 488	
Joukkovelkakirjojen vähennykset	-984	
Asuntovakuudellisten joukkovelkakirjojen vähennykset	-2 238	
Sijoitustodistusten vähennykset	-1 128	
Yritystodistusten vähennykset	-10 312	
Debentuurit vähennykset		-5
Vähennykset yhteensä	-14 663	-5
Rahoituksen rahavirtojen muutokset yhteensä	-1 174	-5
Arvostukset	1 246	35
Tasearvo 31.12.2023	37 511	1 414

Milj. €	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
Tase arvo 1.1.2022	34 895	1 982
Rahoituksen rahavirtojen muutokset		
Joukkovelkakirjojen lisäykset	5 310	
Asuntovakuudellisten joukkovelkakirjojen lisäykset	2 782	
Sijoitustodistusten lisäykset	1 194	
Yritystodistusten lisäykset	12 443	
Lisäykset yhteensä	21 728	6
Joukkovelkakirjojen vähennykset	-3 946	
Asuntovakuudellisten joukkovelkakirjojen vähennykset	-1 545	
Sijoitustodistusten vähennykset	-407	
Yritystodistusten vähennykset	-10 695	
Debentuurit vähennykset		-522
Vähennykset yhteensä	-16 593	-522
Rahoituksen rahavirtojen muutokset yhteensä	5 135	-517
Arvostukset	-2 591	-82
Tasearvo 31.12.2022	37 438	1 384

Merkittävimmät liikkeeseenlaskut vuoden 2023 aikana

	Kirjanpitoarvo	Käypääarvo	Korko-%
OP Yrityspankki Oyj			
OP Corporate Bank plc Issue of 7yr EUR 500 000 000 Fixed Rate Senior Non-Preferred Instruments due 16 June 2028 under the EUR 20,000,000,000 Programme for the Issuance of Debt Instruments	500,0	440,5	Kiinteä 0,375%
OP-Asuntoluottopankki Oyj			
OP Mortgage Bank issue of EUR 1.000.000.000 2,750 per cent. Covered Notes due 25 January 2030 under the EUR 25.000.000.000 Euro Medium Term Covered Bond (Premium) Programme	1 000,0		Kiinteä 2,750 %
OP Mortgage Bank issue of EUR 1.000.000.000 3,125 per cent. Covered Notes due 20 October 2029 under the EUR 25.000.000.000 Euro Medium Term Covered Bond (Premium) Programme	1 000,0		Kiinteä 3,125 %
OP Mortgage Bank issue of EUR 1.000.000.000 3,375 per cent. Covered Notes due 15 February 2027 under the EUR 25.000.000.000 Euro Medium Term Covered Bond (Premium) Programme	1 000,0		Kiinteä 3,375 %

Liite 34. Varaukset ja muut velat

Milj. €	31.12.2023	Oikaistu 31.12.2022
Varaukset		
Tappiota koskeva vähennyserä taseen ulkopuolisista eristä	44	32
Uudelleenjärjestelyvaraus	0	1
Muut varaukset	1	3
Yhteensä	45	37
Muut velat		
Maksujenvälitysvelat	1 148	1 122
Siirtovelat		
Korkovelat	710	186
Korkovelat johdannaisista	67	34
Muut siirtovelat	580	509
Johdannaisten CSA ja muut velat	1 197	1 290
Eläkevelat	28	30
Vuokrasopimusvelat	239	231
Arvopapereiden ostovelat	41	6
Ostolaskuvelat	44	14
Osingonjakovelka	0	0
Muut velat vakuutustoiminnasta	110	184
Yhteensä	4 165	3 607
Kaupankäynnin rahoitusvelat	5	0
Muut	234	174
Varaukset ja muut velat yhteensä	4 450	3 818

Varausten muutokset

Milj. €	Tappiota koskeva vähennyserä	Uudelleenjärjestely	Muut	Yhteensä
1.1.2023	33	1	3	37
Varausten lisäykset	12		1	13
Käytetyt varaukset		0	-1	-2
Käyttämättömien varausten peruutukset		0	-2	-2
31.12.2023	44	0	1	45

Milj. €	Tappiota koskeva vähennyserä	Uudelleenjärjestely	Muut	Yhteensä
1.1.2022	22	0	6	28
Varausten lisäykset	11	1	2	13
Käytetyt varaukset			-1	-1
Käyttämättömien varausten peruutukset			-4	-4
31.12.2022	33	1	3	37

Korvaustenhoitosopimukset

Korvaustenhoitosopimukset ovat sellaisia sopimuksia, jotka eivät ole vakuutussopimuksia, mutta joiden perusteella hoidetaan toisen täysomavastuullisen osapuolen puolesta korvausten maksaminen. Näistä merkittävimpiä ovat sellaiset captive-järjestelyt, joissa vakuutettu riski on jälleenvakuutettu kokonaan asiakkaan kanssa samaan konserniin kuuluvaan captive-yhtiössä, sekä lakisääteisten tapaturma-, liikenne- ja potilasvakuutusten eläkemutoisten korvausten indeksikorotukset ja eräät muut korvausten korotukset sekä yli kymmenen vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat sairaanhoitokorvaukset ja julkisen sektorin potilasvakuutus.

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt

OP Ryhmän eläkejärjestelyt on hoidettu vakuutusyhtiöissä ja OP-Eläkesäätiössä. Etuuspohjaisina järjestelyinä on käsitelty lisäeläkkeisiin liittyvät järjestelyt eläkesäätiössä ja vakuutusyhtiöissä. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisessa hoidettu lakisääteinen eläketurva on käsitelty maksupohjaisena järjestelyinä.

Lisäeläkkeet OP-Eläkesäätiössä ja vakuutusyhtiöissä

OP-Eläkesäätiö hoitaa OP Ryhmään kuuluvien työntekijöiden henkilöstölleen järjestämää lisäeläketurvaa. Eläkesäätiön tarkoituksena on myöntää eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluville työntekijöille vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkettä ja sairausavustusta sekä perhe-eläkettä heidän edunsaajilleen ja hautausavustusta. Lisäksi eläkesäätiö voi myöntää toimintapiiriin kuuluville kuntoutukseen liittyviä etuuksia. Lisäeläketurvaa järjestäminen on vapaaehtoista. Eläkesäätiön tarjoama lisäeläketurva on kokonaan rahastoitu.

OP-Eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluu jokainen 20 vuotta täyttänyt henkilö, joka on yhtäjaksoisesti ollut kaksi vuotta TyEL:n mukaisessa työsuhteessa eläkesäätiöön kuuluvaan työnantajaan ja jonka työsuhde on alkanut ennen 1.7.1991. Eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika alkaa siitä ajankohdasta, jona hän työnantajan palveluksessa ollessaan täytti 23 vuotta. Eläkkeen perusteena olevalla palkalla tarkoitetaan samaan työsuhteeseen perustuvaa 31.12.2006 saakka voimassa olleen TEL:n mukaista eläkepalkkaa. OP-Eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvien henkilöiden eläkeikä vaihtelee 60-65 vuoden välillä riippuen siitä, mihin henkilöryhmään työntekijä eläkesäätiön sääntöjen mukaan kuuluu.

Kansallisella tasolla lisäeläkesäätiö noudattaa Lakia lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista (LESKL). Tämän myötä toiminnan merkittävin riski liittyy siihen, että toteutunut sijoitusomaisuuden tuotto jäisi alle vähimmäistuottotavoitteen. Riskin toteutuminen useampana vuotena peräkkäin johtaisi vakuutusmaksujen perintään.

Lisäksi OP-Eläkesäätiön keskeisimmät vakuutusmatemaattiset riskit liittyvät korko- ja markkinariskien, eliniän systemaattiseen pitenemiseen sekä inflaatoriskien.

Sijoitustoiminnasta vastaa eläkesäätiön hallitus, joka hyväksyy eläkelaitokselle sen varojen sijoittamista koskevan sijoitus suunnitelman. Eläkelaitoksen vastuullinen aktuaari laatii vuosittain ennusteen vastuuvelan ja eläkemenojen kehityksestä. Tämän pohjalta sijoitusomaisuuden allokaatiosta otetaan huomioon vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset sijoitustoiminnalle turvaavuuden, tuottavuuden ja likviditeetin osalta sekä eläkekassan riskinkantokyky.

Lisäeläkkeitä on järjestetty myös henkivakuutusyhtiöissä. Pääsääntöisesti vakuutetuilla henkilöillä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle iässä 63. Lisäksi vakuutetuilla on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen sekä kuoleman jälkeen edunsaajilla on oikeus hautausavustukseen ja perhe-eläkkeeseen. Vakuutusmaksuja peritään eläkeiän 65 mukaisena. Työnantaja maksaa kertamaksuna kattamattoman osan eläkkeestä henkilön jäädessä eläkkeelle luvatussa eläkeiässä 63.

Osassa järjestelyjä vakuutettujen lisäeläkeikä vaihtelee välillä 62-65 ja vakuutusmaksuja peritään siten, että luvattu etuus on täyteen katettu eläkeikään mennessä.

Maksettavat etuudet on sidottu TyEL-indeksiin. Työnantajalta peritään vuosittain lisämaksua, jos vakuutusyhtiön oma indeksiyhtyys on pienempi kuin etuuksille annettava indeksi.

Raportoitaessa luvattuja etuuksia IAS 19-standardin mukaisesti keskeisimmät riskit liittyvät tilinpäätöshetken inflaatio-odotukseen, palkka-inflaatio-odotukseen ja korkotasoon. Näissä järjestelyissä merkittävin riski on inflaatio-olettama, joka vaikuttaa etuuksien korotusoletuksen kautta eläkeveloitteeseen. Käytetty korkotaso vaikuttaa eläkeveloitteen ohella myös velvoitetta vastaavien varojen arvoon pienentäen mahdollisten muutosten vaikutusta kirjattavaan nettoeläkevelkaan tai -saamiseen.

Etuus pohjaisten eläkejärjestelyjen tasearvot, milj. €	Etuuspohjaiset eläkeveloitteet		Eläkevarojen käyvät arvot		Nettovelat (-varat)	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Avaava tase 1.1.	449	617	-602	-654	-153	-37
Tuloslaskelmaan kirjatut etuuspohjaiset eläkekulut						
Tilikauden työsuorituksen perustuvat menot	4	6			4	6
Korkokulu (-tuotto)	15	6	-21	-6	-6	0
Hallintokulut			1	1	1	1
Yhteensä	19	12	-20	-5	-1	7
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut uudelleen määrittämisestä aiheutuvat tappiot (-voitot)						
Taloudellisten odotusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset tappiot (voitot)	7	-160			7	-160
Kokemusperäiset tarkistukset	13	3			13	3
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta etuuspohjaisen nettovelan (-varan) nettokorkoon sisältyvää määrää (-)			-29	36	-29	36
Yhteensä	20	-156	-29	36	-8	-120
Muut						
Työnantajan suorittamat maksut			-4	-3	-4	-3
Maksetut etuudet	-25	-24	25	24		
Yhteensä	-25	-24	21	21	-4	-3
Päätävä tase 31.12.	463	449	-629	-602	-166	-153
Taseeseen kirjatut velat ja varat, milj. €					31.12.2023	31.12.2022
Nettovarar (-) (Eläkesäätiö)					-192	-183
Nettovelat (Vakuutusyhtiöiden lisäeläkejärjestelyt)					28	30
Nettovarar (-) (Vakuutusyhtiöiden lisäeläkejärjestelyt)					-2	
Nettovelat yhteensä					28	30
Nettovarar yhteensä					-194	-183

Eläkesäätiön varojen ryhmittely, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Osakkeet ja osuudet	99	101
Joukkovelkakirjalainat	102	112
Kiinteistöt	5	7
Sijoitusrahastot	344	289
Johdannaiset	0	1
Muut varat	14	32
Yhteensä	565	543
Eläkejärjestelyn varoihin sisältyy, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Muita saamia OP Ryhmään kuuluvilta yrityksiltä	14	33
Yhteensä	14	33

Vuonna 2024 suoritettavien maksujen määrä etuuspohjaiseen eläkejärjestelyyn arvioidaan olevan 4 miljoonaa euroa. Etuuspohjaisen eläkevelvoitteen duraatio 31.12.2023 oli eläkesäätiössä 12,5 vuotta ja muissa järjestelyissä 16,6 vuotta.

Käytetyt keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset	31.12.2023		31.12.2022	
	Eläkesäätiö	Vakuutusyhtiöt	Eläkesäätiö	Vakuutusyhtiöt
Diskonntauskorko, %	3,1	3,2	3,6	3,4
Tuleva palkankorotusolettama, %	3,0	3,1	3,3	3,3
Tulevat eläkkeiden korotukset, %	2,4	2,5	2,7	2,7
Vaihtuvuus, %				
Inflaatio, %	2,2	2,3	2,5	2,5
Arvioitu jäljellä oleva työssäoloaika vuosina	4,2	6,0	5,1	7,0
Eliniän odote 65-vuotiaille henkilöille				
Miehet	21,4	21,4	21,4	21,4
Naiset	25,4	25,4	25,4	25,4
Eliniän odote 45-vuotiaille henkilöille 20 vuoden kulluttua				
Miehet	23,7	23,7	23,7	23,7
Naiset	28,1	28,1	28,1	28,1

Herkkyysanalyysi keskeisistä vakuutusmatemaattisista oletuksista 31.12.2023	Eläkesäätiö		Vakuutusyhtiöiden lisäeläkejärjestelyt	
	Etuuspohjaisen eläkevastuun muutos		etuuspohjaisen nettoeläkevastuun muutos	
	Milj. €	%	Milj. €	%
Diskonntauskorko				
0,5 prosenttiyksikön kasvu	-21	-5,6	-2	-8,5
0,5 prosenttiyksikön lasku	22	6,2	2	9,7
Eläkkeiden korotukset				
0,5 prosenttiyksikön kasvu	22	5,8	6	27,9
0,5 prosenttiyksikön lasku	-20	-5,5	-6	-25,9
Kuolevuus				
Eliniän odotuksen 1 vuoden kasvu	13	3,3	1	2,8
Eliniän odotuksen 1 vuoden lasku	-12	-3,3	-1	-2,8

Herkkyysanalyysi keskeisistä vakuutusmatemaattisista oletuksista 31.12.2022	Eläkesäätiö		Vakuutusyhtiöiden lisäeläkejärjestelyt	
	Etuuspohjaisen eläkevastuun muutos		etuuspohjaisen nettoeläkevastuun muutos	
	Milj. €	%	Milj. €	%
Diskonntauskorko				
0,5 prosenttiyksikön kasvu	-20	-5,6	-2	-8,5
0,5 prosenttiyksikön lasku	22	6,2	3	9,6
Eläkkeiden korotukset				
0,5 prosenttiyksikön kasvu	21	5,7	6	24,3
0,5 prosenttiyksikön lasku	-19	-5,4	-6	-22,6
Kuolevuus				
Eliniän odotuksen 1 vuoden kasvu	12	3,2	1	2,9
Eliniän odotuksen 1 vuoden lasku	-11	-3,1	-1	-2,8

Liite 35. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Pääomalainat	0	0
Debentuurit	1 414	1 384
Velat, joilla on huonompi etuoikeus yhteensä	1 414	1 384

Debentuurit

Debentuurilaina 10 miljardia Japanin jeniä (eurovasta-arvo 64 miljoonaa), joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 3.7.2025. Lainaehdoissa on liikkeeseenlaskijalla mahdollisuus ennakaiseen takaisinlunastukseen tilanteessa, jossa lainan pääomaa ei voida enää lukea pankin toissijaisiin omiin varoihin. Lainan korko on vaihtuva JPY Libor + 0,735%.

Debentuurilaina 100 miljoonaa euroa, joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 25.9.2025. Lainaehdoissa on liikkeeseenlaskijalla mahdollisuus ennakaiseen takaisinlunastukseen tilanteessa, jossa lainan pääomaa ei voida enää lukea pankin toissijaisiin omiin varoihin. Lainan korko on kiinteä 2,405 % p.a.

Debentuurilaina 3 250 miljoonaa Ruotsin kruunua (eurovasta-arvo 293 miljoonaa), joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 3.6.2030. Lainaehdoissa on liikkeeseenlaskijalla mahdollisuus ennakaiseen takaisinlunastukseen tilanteessa, jossa lainan pääomaa ei voida enää lukea pankin toissijaisiin omiin varoihin. Lainan korko on vaihtuva 3mStibor + 2,300%.

Debentuurilaina 1 000 miljoonaa euroa, joka on 10 vuoden bullet-laina, erääntyy 9.6.2030. Lainaehdoissa on liikkeeseenlaskijalla mahdollisuus ennakaiseen takaisinlunastukseen tilanteessa, jossa lainan pääomaa ei voida enää lukea pankin toissijaisiin omiin varoihin. Lainan korko on kiinteä 1,625 % p.a.

Lainat on laskettu liikkeeseen kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

OP Yrityspankki Oy:llä ei ole lainasopimusten ehtoja koskevia rikkomuksia pääoman, koron eikä muiden ehtojen osalta. Lainojen nimellisarvon ja kirjanpitoarvon ero johtuu käyvän arvon suojauksen korkoriskiarvostuksesta.

Liite 36. Oma pääoma

Milj. €	31.12.2023	Oikaistu 31.12.2022
OP Ryhmän omistajien osuus		
Osuuspääoma, jäsenosuudet	219	217
josta irtisanotut jäsenosuudet	7	8
Osuuspääoma, tuotto-osuudet	3 335	3 369
josta irtisanotut tuotto-osuudet	388	377
Rahastot		
Sidotut rahastot		
Vararahasto	795	795
Käyvän arvon rahasto		
Rahavirran suojauksesta	-212	-337
Käypään arvoon arvostamisesta	-78	-24
Muut sidotut rahastot	1	1
Vapaat rahastot		
Muut vapaat rahastot	1 375	1 375
Kertyneet voittovarot		
Edellisten kausien voitto (tappio)	9 066	8 254
Kauden voitto (tappio)	1 637	898
OP Ryhmän omistajien osuus omasta pääomasta	16 139	14 550
Määräysvallattomien osuus	124	118
Oma pääoma yhteensä	16 262	14 668

Osuuspääoma, jäsenosuudet

OP Ryhmän omaan pääomaan sisältyy osuuspankkien jäsenten jäsenosuusmaksut, joiden koron maksusta ja pääoman palauttamisesta pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä. Jäsenosuusmaksu ja siitä seuraava asiakasomistajuus antaa mahdollisuuden osallistua pankin hallintoon ja päätöksentekoon.

Osuuspääoma, tuotto-osuudet

OP Ryhmän omaan pääomaan sisältyy myös osuuspankkien jäsenten tekemät sijoitukset tuotto-osuuksiin, joiden koron maksusta ja pääoman palauttamisesta pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä. Vuodelle 2023 tuottotavoite oli 4,50 % (4,45). Vuodelle 2024 tuottotavoite on 5,50 %. Maksettava korko vahvistetaan vuosittain jälkikäteen. Tuottotavoite voi muuttua vuosittain. Tuotto-osuuksiin ei liity asiakasomistajien oikeuksia eivätkä ne anna äänivaltaa.

Mikäli osuuspankki ei ole kieltäytynyt palauttamisesta, jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

Ryhmän osuuspääomien lukumäärät

(1 000 kpl)	Osuuspääoma, jäsenosuudet	Osuuspääoma, tuotto-osuudet	Osuuspääomien lukumäärä yhteensä
1.1.2022	2 153	32 440	34 593
Osuuspääoman lisäykset	92	2 857	2 949
Osuuspääoman palautukset	-77	-1 611	-1 688
31.12.2022	2 168	33 686	35 854
Osuuspääoman lisäykset	95	1 232	1 327
Osuuspääoman palautukset	-72	-1 572	-1 645
31.12.2023	2 191	33 346	35 537

Rahastot

Vararahasto

Vararahasto on muodostunut sinne aikaisempina kausina siirretyistä voittovaroista ja osuuspankkien arvonnkorotusrahosta ja luottotappiovarauksista siirretyistä osuudesta. Vararahastoa voidaan käyttää sellaisten tappioiden kattamiseen, joihin vapaa oma pääoma ei riitä. Vararahastoa voidaan käyttää myös osakepääoman korottamiseen ja sitä voidaan alentaa samalla tavoin kuin osakepääomaa. Osuuskuntamuotoisessa luottolaitoksessa vararahastoa saadaan käyttää vain tappioiden kattamiseen. Osakeyhtiössä 1.9.2006 alkaen vararahastoa ei ole voinut enää kartuttaa.

Käyvän arvon rahasto

Rahasto sisältää käypään arvoon muiden laajan tuloslaskelman kautta kirjattavien saamistodistusten käyvän arvon muutoksen. Rahastoon merkityt erät realisoituvat tuloslaskelmaan kun saamistodistuksista luovutaan. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta kirjattavien saamistodistusten odotettu tappio kirjataan oikaisemaan käyvän arvon rahastoa. Rahastoon on kirjattu myös rahavirran suojaussuhteessa olevien korkojohdannaisten tehokkaaksi todennettu laskennallisilla veroilla oikaistu arvonmuutosnetto. Arvonmuutokset realisoituvat tuloslaskelmaan sille tilikaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat toteutuvat.

Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Mlj. €	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat			Yhteensä
	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet (overlay approach)	Rahavirran suojaus	
Päätävä tase 31.12.2021:	63	164	96	323
IFRS 17 Vakuutus sopimukset standardin siirtymän vaikutus	-41	-164		-205
Avaava tase 1.1.2022	23		96	118
Käyvän arvon muutokset	-48		-512	-561
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-10			-10
Siirrot korkokatteeseen			-28	-28
Laskennalliset verot	12		108	120
Päätävä tase 31.12.2022	-24		-337	-360

Mlj. €	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat			Yhteensä
	Saamistodistukset		Rahavirran suojaus	
Avaava tase 1.1.2023	-24		-337	-360
Käyvän arvon muutokset	-62		72	10
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-6			-6
Siirrot korkokatteeseen			84	84
Laskennalliset verot	14		-31	-18
Päätävä tase 31.12.2023	-78		-212	-290

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli -363 miljoonaa euroa (-450) ja siihen liittyvä laskennallinen verosaaminen/-velka oli 73 miljoonaa euroa (90). Käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta kirjattavien saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä katsauskauden aikana oli käyvän arvon rahastossa 0 miljoonaa euroa (0).

Markkinakorkojen nousu ja osakekurssien lasku tekivät sijoitusympäristöstä haastavan.

Muut sidotut rahastot

Rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista perustuen yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin, joissa on määritelty myös niiden käyttötarkoitus. Uudelleenarvostusrahasto sisältää aiemmin omassa käytössä olleen sijoituskiinteistön kirjanpitoarvon ja käyvän arvon eron luokittelun muutoshetkellä.

Muut vapaat rahastot

Rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista perustuen yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin taikka yhtiökokouksen, edustajiston tai osuuskuntakokouksen päätökseen.

Kertyneet voittovarot

Kertyneet voittovarot sisältävät myös konserniyritysten erillistilinpäätöksiin sisältyvät vapaaehtoiset varaukset ja poistoeron sekä vakuutusyhtiöiden tasoitusmäärän että etuuspoijaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot) laskennallisella verolla vähennettynä.

Muut tasetta ja taseen ulkopuolisia eriä koskevat liitetiedot

Liite 37. Saamisten ja saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä

Luottoriskille alttiina olevat vastuut ja niiden tappiota koskeva vähennyserä

OP Ryhmän luottoriskin muodostumista ja hallintaa on kuvattu liitteessä 2 kappaleessa 2.2. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan periaatteet on kuvattu liitteessä 1 kappaleessa 7.4 Arvon alentuminen.

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan jakotettuun hankintamenoön arvostettaville saamisille sekä käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattaville saamistodistuksille (sijoitukset joukkovelkakirjalainoihin). Saamia OP Ryhmässä ovat luotot, valmiuluotot (esim. luottokortit ja luotolliset tilit), leasing- ja factoringsaamiset. Lisäksi odotettavissa olevia luottotappioita lasketaan taseen ulkopuolisille erille kuten luottolupauksille, rahoituslimiiteille ja pankkitakauksille. Saamistodistukset sen sijaan ovat sijoituksia joukkovelkakirjalainoihin. Odotettavissa olevia luottotappioita varten kirjataan tappioita koskeva vähennyserä taseeseen, tai kun kyseessä on saamistodistukset, muun laajan tuloksen eriin.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrään vaikuttavat useat tekijät mm: vastuun määrä, vastuun voimassaoloaika, asiakkaan luottoluokka ja vakuuden arvo sekä tulevaisuuteen suuntautuva informaatio.

Seuraavassa taulukossa esitetään saamiset, jotka ovat alttiina luottoriskille ja joille lasketaan odotettavissa oleva luottotappio. Siinä taseen ja taseen ulkopuoliset vastuut kuvaavat myös luottoriskille alttiina olevan vastuiden enimmäismäärää ottamatta huomioon vakuuksia tai muita luoton laatua parantavia järjestelyitä. Taseen ulkopuolinen vastuu edustaa pankkia sitovaa vastuun määrää tai takauksen määrää.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain 31.12.2023

Vastuut	Vaihe 1		Vaihe 2		Vaihe 3*	
	Muut kuin yli 30 pv erääntyneet		Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä	Vastuut yhteensä	
Milj. €						
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Vähittäispankki	55 280	11 893	61	11 955	2 373	69 608
Yrityspankki	25 988	3 064	150	3 214	707	29 909
Saamiset asiakkailta yhteensä	81 269	14 957	211	15 168	3 080	99 517
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit						
Vähittäispankki	1 449	354	0	354	8	1 811
Yrityspankki	2 960	173	0	173	8	3 141
Nostovarot ja limiitit yhteensä	4 410	526	0	527	16	4 952
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Vähittäispankki	721	36		36	17	775
Yrityspankki	2 632	216		216	46	2 895
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	3 354	253		253	63	3 670
Saamistodistukset **						
Ryhmätoiminnot	12 737	69		69	3	12 809
Saamistodistukset yhteensä	12 737	69		69	3	12 809
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut yhteensä	101 769	15 805	212	16 017	3 163	120 948

* Vaiheen 3 saamisten vastuista 184 miljoonaa euroa ovat ostettuja tai alun perin myönnettyjä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroihin kuuluvia eriä (POCI).

** Vakuutusliiketoimintaan liittyvät saamistodistukset on 1.1.2023 alkaen IFRS 17 -standardin käyttöön oton yhteydessä arvostettu käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattaviin joten odotettavissa olevaa luottotappiota ei enää lasketa. Vertailuvuoden tiedot on muutettu vastaavasti.

Tappiota koskeva vähennyserä arvonalentumisvaiheittain 31.12.2023

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit*	Vaihe 1		Vaihe 2		Vaihe 3****	
	Muut kuin yli 30 pv erääntyneet		Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä	Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	
Milj. €						
Saamiset asiakkailta						
Vähittäispankki	-21	-160	-1	-161	-413	-594
Yrityspankki	-33	-76	-7	-83	-173	-288
Saamiset asiakkailta yhteensä	-53	-236	-8	-243	-586	-882
Taseen ulkopuoliset sitoumukset**						
Vähittäispankki	-1	-1		-1	-5	-7
Yrityspankki	-3	-11		-11	-23	-37
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	-3	-13		-13	-29	-44
Saamistodistukset***						
Ryhmätoiminnot	-1	-1		-1	-1	-2
Saamistodistukset yhteensä	-1	-1		-1	-1	-2
Yhteensä	-58	-249	-8	-257	-615	-929

* Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

****Vaiheen 3 tappiota koskevasta vähennyserästä kohdistuu 54 miljoonaa euroa ostettuihin tai alun perin myönnettyihin luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneisiin rahoitusvaroihin (POCI).

Vakuutusliiketoimintaan liittyvät saamistodistukset on 1.1.2023 alkaen IFRS 17 -standardin käyttöön oton yhteydessä arvostettu käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattaviin joten odotettavissa olevaa luottotappiota ei enää lasketa. Vertailuvuoden tiedot on muutettu vastaavasti.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto tappiota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tappiota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenveto ja tunnusluvut 31.12.2023	Vaihe 1		Vaihe 2		Vaihe 3	
	Milj. €	Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä	Yhteensä	Yhteensä
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät						
Vähittäispankki	57 451	12 283	62	12 345	2 398	72 194
Yrityspankki	31 581	3 453	150	3 603	761	35 945
Tappiota koskeva vähennyserä						
Vähittäispankki	-21	-161	-1	-162	-418	-602
Yrityspankki	-35	-87	-7	-94	-196	-325
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Vähittäispankki	-0,04 %	-1,31 %	-1,42 %	-1,31 %	-17,43 %	-0,83 %
Yrityspankki	-0,11 %	-2,52 %	-4,54 %	-2,60 %	-25,78 %	-0,90 %
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät yhteensä	89 032	15 736	212	15 948	3 159	108 139
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-57	-248	-8	-256	-614	-927
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,06 %	-1,58 %	-3,64 %	-1,60 %	-19,44 %	-0,86 %
Saamistodistukset kirjanpitoarvo						
Ryhmätoiminnot	12 737	69		69	3	12 809
Tappiota koskeva vähennyserä						
Ryhmätoiminnot	-1	-1		-1	-1	-2
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Ryhmätoiminnot	-0,01 %	-0,93 %		-0,93 %	-16,38 %	-0,02 %
Saamistodistukset yhteensä	12 737	69		69	3	12 809
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-1	-1		-1	-1	-2
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,01 %	-0,93 %		-0,93 %	-16,38 %	-0,02 %
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain 31.12.2022						
Vastuut						
Milj. €						
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Vähittäispankki	60 769	7 933	49	7 982	2 041	70 791
Yrityspankki	26 623	2 518	109	2 627	452	29 703
Saamiset asiakkailta yhteensä	87 391	10 451	158	10 609	2 493	100 494
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit						
Vähittäispankki	2 836	155	0	155	5	2 996
Yrityspankki	3 139	129	2	130	6	3 275
Nostovarot ja limiitit yhteensä	5 975	284	2	286	11	6 272
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Vähittäispankki	413	26		26	12	451
Yrityspankki	2 706	176		176	33	2 915
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	3 119	202		202	45	3 366
Saamistodistukset						
Ryhmätoiminnot	12 982	73		73		13 055
Saamistodistukset yhteensä	12 982	73		73		13 055
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut yhteensä	109 468	11 010	160	11 170	2 549	123 187

* Vaiheen 3 saamisten vastuista 146 miljoonaa euroa ovat ostettuja tai alun perin myönnettyjä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroihin kuuluvia eriä (POCI).

Tappiota koskeva vähennyserä arvonalentumisvaiheittain 31.12.2022

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuoliset nostovarvat ja limiitit*	Vaihe 1		Vaihe 2		Vaihe 3****	
	Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä	Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä		
Milj. €						
Saamiset asiakkailta						
Vähittäispankki	-18	-78	-1	-79	-363	-461
Yrityspankki	-30	-23	-5	-28	-182	-240
Saamiset asiakkailta yhteensä	-48	-101	-6	-108	-546	-701
Taseen ulkopuoliset sitoumukset**						
Vähittäispankki	-1	-1	-1	-2	-4	-4
Yrityspankki	-3	-2	-2	-24	-29	-29
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	-4	-3	-3	-26	-32	-32
Saamistodistukset***						
Ryhmätoiminnot	-1	-1	-1	-2	-2	-2
Saamistodistukset yhteensä	-1	-1	-1	-2	-2	-2
Yhteensä	-53	-105	-6	-111	-572	-736

* Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

**** Vaiheen 3 tappiota koskevasta vähennyserästä kohdistuu 45 miljoonaa euroa ostettuihin tai alun perin myönnettyihin luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneisiin rahoitusvaroihin (POCI).

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto tappiota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tappiota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenveto ja tunnusluvut 31.12.2022	Vaihe 1		Vaihe 2		Vaihe 3	
	Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä	Yhteensä		
Milj. €						
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät						
Vähittäispankki	64 018	8 114	49	8 163	2 058	74 239
Yrityspankki	32 468	2 823	111	2 934	491	35 892
Tappiota koskeva vähennyserä						
Vähittäispankki	-19	-79	-1	-80	-366	-460
Yrityspankki	-33	-25	-5	-30	-206	-274
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Vähittäispankki	-0,03 %	-0,98 %	-2,04 %	-0,98 %	-17,77 %	-0,62 %
Yrityspankki	-0,10 %	-0,87 %	-4,73 %	-1,02 %	-42,00 %	-0,76 %
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät yhteensä	96 485	10 937	160	11 097	2 549	110 131
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-52	-104	-6	-110	-572	-734
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,05 %	-0,95 %	-3,90 %	-0,99 %	-22,44 %	-0,67 %
Saamistodistukset kirjanpitoarvo						
Ryhmätoiminnot	12 982	73	73	13 055		
Tappiota koskeva vähennyserä						
Ryhmätoiminnot	-1	-1	-1	-2	-2	-2
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Ryhmätoiminnot	-0,01 %	-1,18 %	-1,18 %	-0,02 %	-0,02 %	-0,02 %
Saamistodistukset yhteensä	12 982	73	73	13 055		
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-1	-1	-1	-2	-2	-2
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,01 %	-1,18 %	-1,18 %	-0,02 %	-0,02 %	-0,02 %

Vakuudet tai muut luoton laatua parantavat järjestelyt

OP Ryhmän luottoriskinhallinnan toimenpiteet luottoriskin vähentämiseksi on kuvattu liitteessä 2 kappaleessa 2.2. Yleisin luottoriskin vähentämisen toimenpiteitä on erilaisten vakuuksien käyttö. Suurimmat kotitalouksien luottojen ryhmät ovat asuntoluotot sekä valmiusluotot. Asuntoluottojen osuus kotitalouksien vastuista on 77% (77%). Asuntoluotoissa vakuutena on tyypillisesti luoton kohteena oleva asuinkiinteistö.

Seuraavassa taulukossa esitetään kotitalouksien asuntoluottojen jakauma 31.12.2023 LTV tasoittain rinnakkain tappiota koskevan vähennyserän kanssa. LTV (loan to value) eli luototusaste kuvaa lainan tasearvoa suhteessa asuin kiinteistövakuuden käypään arvoon. Lainalla voi olla myös muita vakuuksia, mutta niitä ei ole huomioitu taulukossa. Mitä pienempi LTV % on, sitä suurempi on vakuuden arvo suhteessa luoton määrään. Tappiota koskeva vähennyserä on suhteellisesti sitä pienempi mitä pienempi LTV %.

31.12.2023

Asuntoluotot yhteensä

LTV %/Milj. €	Taseessa oleva vastuun määrä	Tappiota koskeva vähennyserä*
0-50 %	9 838	0
51-70 %	15 804	-20
Yli 70 %	16 505	-78
Yhteensä	42 148	-99

31.12.2022

Asuntoluotot yhteensä

LTV %/Milj. €	Taseessa oleva vastuun määrä	Tappiota koskeva vähennyserä*
0-50 %	10 985	0
51-70 %	17 798	-19
Yli 70 %	13 754	-55
Yhteensä	42 536	-74

* ilman management overlay -varauksia

Alla olevassa taulukossa esitetään odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvien vastuiden muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2023 aikana seuraavien tekijöiden vaikutuksesta: Arvonalentumisvaiheet on selostettu liitteessä 1 kohdassa 7.4.1.

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Saamiset asiakkailta; taseen- ja taseen ulkopuoliset erät 1.1.2023	96 485	11 097	2 549	110 131
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2, ml. lyhennykset	-9 329	8 887		-442
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3, ml. lyhennykset	-756		719	-37
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1, ml. lyhennykset	3 245	-3 379		-135
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3, ml. lyhennykset		-704	630	-74
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1, ml. lyhennykset	53		-65	-12
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2, ml. lyhennykset		263	-297	-34
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	15 116	1 138	165	16 419
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-10 038	-1 078	-343	-11 459
Vaihe pysynyt samana, ml. lyhennykset	-5 744	-274	-109	-6 124
Lopulliseksi luottotappioksi kirjatut	0	-1	-91	-95
Saamiset asiakkailta; taseen- ja taseen ulkopuoliset erät 31.12.2023	89 032	15 948	3 159	108 139

Siirtoihin vaiheesta 1 vaiheeseen 2 sisältyy johdon harkintaan perustuvaan management overlay -varaukseen kohdistuvien vastuiden, 3,2 miljardia euroa, siirto.

Tappiota koskevan vähennyserän muutokset tilikauden aikana

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2023 aikana seuraavien tekijöiden vaikutuksesta:

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Vaihe 1 12 kk	Vaihe 2 Koko voimassa- oloaika	Vaihe 3 Koko voimassa- oloaika	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2023	52	110	572	734
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-8	132		124
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-1		84	83
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	2	-16		-15
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-11	67	56
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	0		-9	-8
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		5	-31	-26
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	12	32	35	79
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-11	-12	-71	-94
Riskiparametreissä tapahtuneet muutokset (netto)	11	17	32	59
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)				
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennystilien pienentymiset		0	-65	-65
Odotettavissa olevat luottotappiot nettomuutos	5	146	42	193
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2023	57	256	614	927

Siirtoihin vaiheesta 1 vaiheeseen 2 sisältyy johdon harkintaan perustuvan management overlay -varausten kasvua 64 miljoonaa euroa.

Siirroissa vaiheesta 1 vaiheeseen 3 verrataan rahoitusvaran nykyistä vuoden lopun vaihetta 3 vuoden alun tilanteeseen. Näistä kuitenkin noin 77 prosenttia (ks. default capture rate -tunnusluku alla) on raportoitu vaiheesta 2 vuoden 2023 aikana, joten sopimukset ovat pääsääntöisesti siirtyneet vaiheeseen 3 vaiheen 2 kautta. Sopimus voi siirtyä suoraan vaiheeseen 3 ulkoisen maksuhäiriön takia.

Siirroissa vaiheesta 3 vaiheisiin 2 tai 1 verrataan vuoden alun vaihetta 3 vuoden lopun vaiheeseen kaksi tai yksi. Siirrot ovat tapahtuneet kuitenkin pääsääntöisesti vuoden 2023 sisällä vähintään 1 kuukauden viiveellä.

Suurin osa luotoista on siirtynyt vaiheeseen 2 OP:n suhteellisen SICR mallin perusteella kaikissa luottoluokissa. Maksujen erääntyminen yli 30 päivää aiheuttaa siirron vaiheeseen 2 useimmin keski- ja heikomman tason luottoluokissa. Lainanhoitojoustot aiheuttavat siirron vaiheeseen 2 yritysasiakkailta useammin keski- ja heikomman tason luottoluokissa, kun taas henkilöasiakkaisissa ne vaikuttavat vaiheeseen 2 siirtoihin kaikissa luottoluokissa. Heikoimmat luottoluokat luokitellaan vaiheeseen 2 absoluuttisen luottoluokarajan perusteella. Erityisesti heikoimmissa luottoluokissa on useampia syitä vaiheeseen 2 siirtoille. Järjestämättömät lainat tunnistetaan ajantasaisesti ja se aiheuttaa välittömän siirron vaiheeseen 3.

Järjestämättömät saamiset (non-performing) luokitellaan vaiheeseen 3 eli sen määritelmä on sama kuin IFRS 9 standardin mukainen luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitusvaroihin kuuluvat erät (credit impaired).

Rakennustoimialan heikot näkyvät heijastuvat odotettavissa olevien luottotappioiden kasvussa vaiheissa 2 ja 3.

OP Ryhmä on lisännyt Q3/2023 (annualisoidun) maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (Probability of Default, PD) yli kolminkertaisen kasvun uudeksi merkittävän luottoriskin lisääntymisen kriteeriksi vaiheen 2 siirtoihin. Tämä aiheutti vajaan 400 M€ vastuiden siirron vaiheesta 1 vaiheeseen 2 ja 1,4 M€ lisäyksen odotettavissa olevien luottotappioiden määrään. Kriteerissä annualisoidun PD:n pitää kuitenkin olla yli 0.3%, joten tässä OP Ryhmä käyttää ensimmäistä kertaa IFRS 9 -standardissa mainittua ns. alhaisen luottoriskin oletamaa (low credit risk assumption).

OP Ryhmä on arvioinut Venäjän Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyssodan aiheuttamia taloudellisia vaikutuksia asiakkaidensa luottoriskiin ja siihen liittyvää Q1/2022 tehdyn johdon harkintaa sisältävän management overlay -varauksen jäljellä olevaa määrää 2 miljoonaa euroa. Varaus on purettu Q2/2023.

OP Ryhmä on arvioinut inflaation ja Euribor-korkojen nousun sekä asuntovakuuksien hinnan laskun vaikutuksia asuntoluottojen luottoriskiin. Arviointi tehtiin stressitestinä, jossa mitattiin kotitalouksien kassavirtaa ja arvioitiin sen perusteella mahdollisia asiakkaita, joiden maksukyky on vaarantunut. Analyysin perusteella tehtiin Q4/2022 johdon harkintaan perustuva management overlay -varaus 42,4 miljoonaa euroa, jota on Q3/2023 alennettu 6,4 miljoonaa euroa inflaation vaikutuksen poistuttua stressitestistä. Lisäksi varaus on laajennettu kattamaan kaikki henkilöasiakkaiden vastuut. Henkilöasiakkaiden varauksen stressitesti päivitettiin Q4/2023 uusilla oletuksilla: korkotaso laskee hitaasti, työttömyysaste nousee 8%:iin ja asuntojen hinnat laskevat edelleen 2%. Management overlay -varauksen määrä pysyi kuitenkin Q4/2023 ennallaan eli 35,9 miljoonassa eurossa.

Rakentamisen toimialaan tehtiin Q4/2022 OP Ryhmän analyysin perusteella 5,3 miljoonan euron management overlay -varaus. Analyysi päivitettiin Q2/2023 toimialan edelleen heikentyneiden näkyvien johdosta. Analyysi tehtiin perusskenaarion (60 prosentin paino) ja heikon skenaarion (40 prosentin paino) stressitestinä oletuksilla, että liikevaihto laskee -20 prosenttia /-35 prosenttia, kannattavuus heikentyy -20 prosenttia /-40 prosenttia, omavaraisuaste laskee -10 prosenttia /-20 prosenttia, korkotaso on 4 prosenttia /6 prosenttia sekä uusien asuntojen hinnat ovat laskeneet -15 prosenttia /-30 prosenttia. Päivityksen perusteella varauksia kasvatettiin 11,7 miljoonaa euroa 17,0 miljoonaa euroon. Varaus päivitettiin Q4/2023 stressaamalla luottoluokkia eri skenaarioissa. Lisäksi varaus laajennettiin kattamaan myös pienet rakennusalan yritykset. Rakennusalan heikkojen näkyvien odotetaan jatkuvan vuoteen 2025 saakka. Varauksia kasvatettiin 21,7 miljoonaa euroa 38,7 miljoonaa euroon.

Kiinteistötoimialaan tehtiin Q2/2023 27,2 miljoonan euron management overlay -varaus perustuen toimialan heikentyneisiin näkyviin. Analyysi tehtiin perusskenaarion (70 prosentin paino) ja heikon skenaarion (30 prosentin paino) stressitestinä oletuksilla, että liikevaihto kasvaa 3 prosenttia/0 prosenttia, kannattavuus heikentyy -5 prosenttia/-10 prosenttia, omavaraisuusaste heikenee -10 prosenttia/-20 prosenttia ja korkotaso on 4 prosenttia /6 prosenttia. Varaus on päivitetty Q4/2023 ja sitä purettiin 13 miljoonaa euroa 14,2 miljoonaa euroon inflaation ja korkotason nousu on jo suurimmaksi osaksi realisoitunut ja luottoluokkien päivitykset on tehty.

Lisäksi OP Ryhmä varautui Q4/2022 5 miljoonan euron management overlay -varauksella vuoden 2023 ensimmäisellä vuosipuoliskolla tehtävään takautuvaan kantakorkaukseen lainanhoitojoustoihin liittyen. Varaus on purettu Q2/2023 koska kantakorkaus on viety järjestelmiin ja automaattisen ECL-laskennan piiriin.

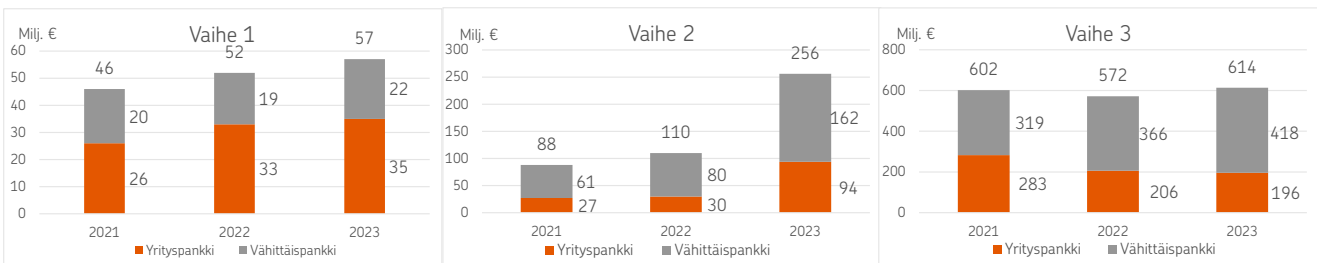
Vuoden 2021 lopussa OP Ryhmä teki 34 miljoonan euron ECL-lisävarauksen liikekiinteistövuokaudellisiin saataviin. Varauksella ennakotiin riskillisimpien liikekiinteistöjen vakuusarviointien päivityksestä aiheutuvaa ECL:n kasvua ja todennäköisiä maksukyvyttömyyksiä. Varauksia on jäljellä Q4/2023 6 miljoonaa euroa.

OP Ryhmä teki Q4/2023 uuden management overlay -varauksen varhaisvaroitustajärjestelmän ("EWS")- ja asiakaskokonaisuuksien tunnistamisen prosessien parannukseen mikä toteutetaan vuoden 2024 aikana. Prosessin parannuksen odotetaan lisäävän odotettavissa olevia luottotappioita noin 14,1 miljoonaa euroa vähittäispankkisegmentissä.

Seuraavassa taulukossa esitetään ECL ennen harkinnanvaraisia management overlay -varauksia, edellä kuvatut management overlay -varaukset ja raportoidun ECL:n yhteismäärä.

	Vähittäispankki	Yrityspankki	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2023	504	314	818
Tappiota koskeva vähennyserä ennen harkinnanvaraisia varauksia			
Harkinnanvaraiset management overlay -varaukset			
Henkilöasiakkaat inflaatio, korkotaso ja vakuuksien arvo	35	1	36
Rakentamisen toimiala	29	9	39
Kiinteistötoimiala	13	1	14
Liikekiinteistövuokaudellisten luottojen vakuusarvostus	6		6
Varhaisvaroitustajärjestelmä- ja asiakaskokonaisuuksien tunnistamisen prosessien parannus	14		14
Harkinnanvaraiset management overlay -varaukset yhteensä	98	11	109
Raportoitu tappiota koskeva vähennyserä	602	325	927
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2022			
Tappiota koskeva vähennyserä ennen harkinnanvaraisia varauksia	401	267	668
Harkinnanvaraiset management overlay -varaukset			
Venäjä-Ukraina sota	2		2
Sähkön hinta, korkotaso ja vakuuksien arvo	42		42
Rakentamisen toimiala	3	3	5
Lainanhoitojoustojen tuleva takautuva korjaus	5		5
Liikekiinteistövuokaudellisten luottojen vakuusarvostus	11		11
Harkinnanvaraiset management overlay -varaukset yhteensä	63	3	66
Raportoitu tappiota koskeva vähennyserä	465	269	734

Seuraavissa kaavioissa havainnollistetaan asiakassuhteiden odotettavissa olevien luottotappioiden kehitystä arvonalentumisvaiheittain viime vuosina.

ECL laskennassa makroekonomiset tekijät päivitetään kvartaaleittain. ECL lasketaan kolmen eri skenaarion painotettuna keskiarvona. Skenaaripainot ovat olleet normaalilla tasolla eli heikko 20%, perus 60% ja vahva 20%. Vuoden 2023 aikana makroekonomisten ennusteiden päivitykset ovat kasvattanut odotettavissa olevien luottotappioiden määrää 3 miljoonalla eurolla.

Saamistodistukset, milj. €

	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko voimassa- oloaika	Koko voimassa- oloaika	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2023	1	1		2
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	0		0
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0		1	0
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	0		0
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	0		0
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	0			0
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0	0		0
Odottavissa olevat luottotappiot nettomuutos	0	0	1	0
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2023	1	1	1	2

Alla olevassa taulukossa esitetään odottavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvien vastuiden muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2022 aikana seuraavien tekijöiden vaikutuksesta:

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Saamiset asiakkailta; taseen erät ja taseen ulkopuoliset erät 1.1.2022	93 044	8 806	2 530	104 380
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2, ml. lyhennykset	-5 695	5 491		-203
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3, ml. lyhennykset	-376		339	-37
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1, ml. lyhennykset	2 684	-2 976		-292
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3, ml. lyhennykset		-536	486	-50
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1, ml. lyhennykset	49		-51	-2
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2, ml. lyhennykset		218	-247	-29
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	19 141	1 077	138	20 355
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-11 465	-890	-365	-12 720
Vaihe pysynyt samana, ml. lyhennykset	-896	-93	-171	-1 160
Lopulliseksi luottotappioksi kirjatut	0	0	-110	-111
Saamiset asiakkailta; taseen erät ja taseen ulkopuoliset erät 31.12.2022	96 485	11 097	2 549	110 131

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2022 aikana seuraavien tekijöiden vaikutuksesta:

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko voimassa- oloaika	Koko voimassa- oloaika	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2022	46	89	603	737
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-5	38		33
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-3		67	64
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	2	-18		-16
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-12	57	45
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1		4	-23	-19
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2	1		-6	-6
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	17	14	30	61
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-8	-14	-92	-114
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	4	7	40	51
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)	0	2	5	7
Muutokset mallioletuksissa ja metodologiassa	0	0	-108	-108
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennyksiin pienentymiset				
Odottavissa olevat luottotappiot, nettomuutos	6	21	-31	-3
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2022	52	110	572	734

Siirroissa vaiheesta 1 vaiheeseen 3 verrataan rahoitusvaran nykyistä vuoden lopun vaihetta 3 vuoden alun tilanteeseen. Näistä kuitenkin noin 76 prosenttia (ks. default capture rate -tunnusluku alla) on raportoitu vaiheesta 2 vuoden 2022 aikana, joten sopimukset ovat pääsääntöisesti siirtyneet vaiheeseen 3 vaiheen 2 kautta. Sopimus voi siirtyä suoraan vaiheeseen 3 ulkoisen maksuhäiriön takia.

Siirroissa vaiheesta 3 vaiheisiin 2 tai 1 verrataan vuoden alun vaihetta 3 vuoden lopun vaiheeseen kaksi tai yksi. Siirrot ovat tapahtuneet kuitenkin pääsääntöisesti vuoden 2022 sisällä vähintään 1 kuukauden viiveellä.

Suurin osa luotoista on siirtynyt vaiheeseen 2 OP:n suhteellisen SICR-mallin perusteella kaikissa luottoluokissa. Maksujen erääntyminen yli 30 päivää aiheuttaa siirron vaiheeseen 2 useimmin keski- ja heikomman tason luottoluokissa. Lainanhoitajustot aiheuttavat siirron vaiheeseen 2 yritysasiakkailta useammin keski- ja heikomman tason luottoluokissa, kun taas henkilöasiakkaisissa ne vaikuttavat vaiheeseen 2 siirtöihin kaikissa luottoluokissa. Heikoimmat luottoluokat luokitellaan vaiheeseen 2 absoluuttisen luottoluokkarajan perusteella. Erityisesti heikoimmissa luottoluokissa on useampia syitä vaiheeseen 2 siirtoille. Järjestämättömät lainat tunnustetaan ajantasaisesti ja se aiheuttaa välittömän siirron vaiheeseen 3.

Järjestämättömät saamiset (non-performing) luokitellaan vaiheeseen 3 eli sen määritelmä on sama kuin IFRS 9 standardin mukainen luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitusvaroihin kuuluvat erät (credit impaired).

OP Ryhmä päivitti kesäkuussa 2022 lifetime EAD -mallit ja maturiteettimallin. Mallimuutokset lisäsivät OP Ryhmän odottavissa olevia luottotappioita 7 miljoonaa euroa, mikä raportoidaan yllä olevassa taulukossa rivillä "muutokset mallioletuksissa ja metodologiassa". Lifetime EAD -malleja käytetään IFRS 9 ECL-laskennassa estimoimaan sopimuksen taseessa olevat vastuut maksukyvyttömyyshetkellä koko sopimuksen elinajalle. Maturiteettimallia käytetään IFRS 9 ECL-laskennassa estimoimaan sopimuksen elinajalle henkilö- ja yritysastuiden valmiusluotoille, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi ja joille siten ECL lasketaan koko sopimuksen elinajalta (vaihe 2). Maturiteettimallia käytetään henkilö- ja yritysastuiden valmiusluotoille, sillä näillä ei ole sopimuksen mukaista päättymispäivää.

OP Ryhmä on päivittänyt arvioitaan Venäjän Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyssodan aiheuttamista taloudellisista vaikutuksista asiakkaidensa luottoriskien. Ukrainan sodan vaikutuksiin Q1 2022 tehty johdon harkintaa sisältävä management overlay -varaus 34 miljoonaa euroa, joka kohdistui riskillisimpiin toimialoihin eli maatalouteen, rakentamiseen, energiaan ja kuljetukseen, on edellä mainituista syistä pääosin purettu. Vaikutuksia odotettiin syntyvän mm. liiketoiminnan päättymisestä sekä energian, raaka-ainesten ja muiden tuotantokustannusten noususta, mutta ne ovat toteutuneet arvioitua vaimeampina, koska kohonneita tuotantokustannuksia on pystytty siirtämään hintoihin ja etenkin maatalouteen ja energiasektoriin on ohjattu valtion tukitoimia.

OP Ryhmä on päivittänyt arvioitaan sähkön hinnan- ja Euribor-korkojen nousun sekä asuntovakuuksien hinnan laskun vaikutuksesta asuntoluottojen luottoriskien. Arviointi tehtiin stressitestinä, jossa mitattiin kotitalouksien kassavirtaa ja arvioitiin sen perusteella mahdollisia asiakkaita, joiden maksukyky on vaarantunut. Analyysin perusteella kasvatettiin alkuvuonna tehtyä management overlay -varausta 17,4 miljoonaa euroa 42,4 miljoonaan euroon. Sähkön hintakehitykseen Suomessa vaikuttaa useampi epävarma muuttaja.

Rakentamisen toimialaan tehtiin Q4/2022 OP Ryhmän analyysin perusteella 5,3 miljoonan euron management overlay -varaus. Analyysi perustui toimialan heikentyneisiin näkyymiin ja se tehtiin stressitestinä oletuksilla, että liikevaihto laskee -10%, kustannusinflaatio kasvaa +8% ja korkotaso +3%.

Lisäksi OP Ryhmä on Q4/2022 varautunut 5 miljoonan euron management overlay -varauksella vuoden 2023 ensimmäisellä vuosipuoliskolla tehtävään takautuvaan kantakorjaukseen lainanhoitajustoihin liittyen.

Vuoden 2021 lopussa OP Ryhmä teki 34 miljoonan euron ECL-lisävarauksen liikeinteistövakuudellisiin saataviin. Varauksella ennakotiin riskillisimpien liikeinteistöjen vakuusarvioinnin päivityksestä aiheutuvaa ECL:n kasvua ja todennäköisiä maksukyvyttömyyksiä. Varausta on purettu vuoden 2022 aikana vastaten sitä osaa sopimuksista, joihin päivitykset vakuusarvioihin ja maksukyvyttömyyksiin on tehty. Purkamatta on vuoden lopussa 11 miljoonaa euroa.

ECL laskennassa makroekonominen tekijä päivitetään kvartaaleittain. ECL lasketaan kolmen eri skenaarion painotettuna keskiarvona. Skenaariopainot ovat olleet normaalilla tasolla eli heikko 20%, perus 60% ja vahva 20%. Vuoden 2022 aikana makroekonomisten ennusteiden päivitykset ovat kasvattanut odottavissa olevien luottotappioiden määrää 4 miljoonalla eurolla.

Saamistodistukset, milj. €

	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko voimassa- oloaika	Koko voimassa- oloaika	
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2021	7	2	5	14
IFRS 17 -siirtymä 1.1.2022	-5	-2	-5	-12
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2022	2	0		2
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	1		1
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	0		0
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	0	0		0
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0	0		0
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos	0	1		0
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2022	1	1		2

Seuraavassa taulukossa on esitetty luottoluokittain taseen saamisten sekä taseen ulkopuoliset bruttomääräiset vastuut, vastuun määrää vakuuden vähentämisen jälkeen sekä tappiota koskeva vähennyserä. Luottoluokkia 1-12 käytetään yritysten ja julkisyhteisöjen luottoluokituksessa ja A-F kotitalouksien luottoluokittelussa. Luottoluokat on yhdistely taulukkoon niin, että yritysasiakkaan luottoluokka 2 käsittää luottoluokat 2 ja 2,5 jne. Henkilöasiakkaissa luottoluokka A sisältää A+, A ja A- jne. OP Ryhmän luottoluokittelua on kuvattu liitteessä 2 kappaleessa 2.2.1. Nettovastuu on laskettu sopimuskohtaisesti eikä siinä ole huomioitu ylivakuuksia.

31.12.2023

Rating	Taseen vastuut			Taseen ulkopuolinen vastuu brutto			Netto vastuu vakuuden jälkeen			Tappiota koskeva vähennyserä			
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	
1	963			1 914			3 039				-1		
2	2 270	179		465	38		2 515	14			-1	-7	
3	2 854	181		601			2 524	7			-1	-6	
4	7 470	244		1 210	25		4 016	63			-4	-6	
5	9 327	973		1 025	85		3 672	803			-5	-8	
6	8 013	1 184		635	91		2 105	257			-9	-9	
7	5 804	1 232		428	141		1 153	495			-16	-18	
8	1 458	1 671		50	151		249	328			-7	-42	
9		727			58			86				-26	
10		546			101			143				-44	
11			1 241			70			494				-313
12			59			2			41				-41
A	22 554	675		854	4		2 094	18			-1	-4	
B	12 352	1 559		476	23		1 582	104			-2	-5	
C	5 782	1 686		66	18		1 016	144			-3	-7	
D	2 422	2 199		38	33		637	317			-6	-20	
E		2 114			11			383				-52	
F			1 781			7			318				-260
Yhteensä	81 269	15 168	3 080	7 764	779	79	24 602	3 162	854		-57	-256	-614

31.12.2022

Rating	Taseen vastuut			Taseen ulkopuolinen vastuu brutto			Netto vastuu vakuuden jälkeen			Tappiota koskeva vähennyserä			
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	
1	1 280			1 999			3 173				0		
2	2 414	6		812	2		2 536	6			0	0	
3	3 941	9		777			3 140	3			0	0	
4	6 538	195		1 319	10		3 824	204			-3	0	
5	10 425	461		1 028	98		2 872	455			-3	-1	
6	8 763	1 321		947	92		2 426	975			-8	-5	
7	6 306	564		565	66		1 556	123			-13	-5	
8	1 710	1 205		42	121		237	408			-12	-16	
9		400			20			50				-11	
10		160			7			18				-11	
11			863			50			317				-303
12			58			1			45				-44
A	23 707	249		989	2		1 903	10			0	0	
B	12 845	1 013		513	16		1 458	69			-2	-1	
C	6 296	1 451		59	19		937	123			-4	-4	
D	3 166	1 865		45	24		636	258			-7	-14	
E		1 711			9			333				-42	
F			1 572			5			245				-225
Yhteensä	87 391	10 609	2 493	9 094	487	56	24 698	3 034	608	0	-52	-110	-572

OP Ryhmä voi kirjata lopullisen luottotappion kokonaan tai osaksi rahoitusvaroista mutta kohdistaa niihin vielä tämän jälkeen perintätoimenpiteitä. Tällaisten rahoitusvarojen jäljellä oleva määrä oli 31.12.2023 183 (176) miljoonaa euroa.

Luottoriskin merkittävä lisääntyminen (SICR)

Luottoriskin merkittävä lisääntyminen todetaan järjestelmätieteisesti laatusperiaatteissa (Liite 1 kappale 7.4.1) esitetyllä tavalla.

SICR-mallin sopimusten luokittelu luottoriskiminäisyyksiltään samankaltaisiin ryhmiin on identtinen koko voimassaoloajan PD-mallien (probability at default eli maksukyvyttömyyden todennäköisyys) kanssa. Luottoluokitukset ovat merkittävien PD-mallien syöttötieto. Sekä nykyiset PD:t että kynnysarvo-PD:t sisältävät tulevaisuuteen suuntautuvaa informaatiota (alla).

SICR:n tehokkuutta arvioidaan jokaisena raportointipäivänä seuraavien tunnuslukujen avulla:

Maksukyvyttömyyden havainnointiteasteella (Default capture rate) mitataan, kuinka moni sopimus oli vaiheessa 2 ennen kuin se siirtyi vaiheeseen 3. Tunnusluku oli 77 prosenttia (76) 31.12.2023. Mitä korkeampi tunnusluku on, sitä paremmin SICR malli pystyy havaitsemaan luottoriskin merkittävän kasvun. Vaiheessa 2 olevien sopimusten suhteellinen osuus oli 12 prosenttia (11) koko ei-maksukyvyttömästä luottokannasta.

PD:n suhteellisen kasvun SICR-kriteerille on kehitetty oma malli, jonka parametrit lasketaan historia-aineistosta. Näiden parametrien lisäksi SICR-malliin vaikuttavat mm. sopimuksen luottoluokka, segmentti ja makrotaloudelliset muuttujat, jotka yhdessä määrittävät sopimuksen elinajan PD:n. Lisäksi suhteellisen kasvun vertailuun vaikuttaa sopimuksen kulunut ja jäljellä oleva elinajan. Näistä syistä yleistä raja-arvoa PD:n kasvulle ei ole määritetty, vaan tilanne on sopimuskohtainen. Voidaan kuitenkin todeta, että keskimäärin PD:n kaksin-kolminkertaistuminen aiheuttaa kvantitatiivisen SICR-kriteerin laukeamisen.

Odotettavissa olevan luottotappion laskentamalleihin sisällytetty tulevaisuuteen suuntautuva informaatio

SICR:n arviointi sekä odotettavissa olevan luottotappion laskenta sisältää tulevaisuuteen suuntautuvaa informaatiota, OP Ryhmä on analysoinut millä makrotaloudellisilla muuttujilla on selittävä merkitys luottoriskin määrän.

Seuraavassa taulukossa on esitetty yhteenveto tärkeimpien malleissa käytettyjen viiden makrotaloudellisen muuttujan arvoista ajanjaksolta 2023-2028 (keskiarvo, minimi ja maksimi) kolmessa skenaariossa, joita on käytetty odotettavissa olevan luottotappion laskennassa. Makrotaloudelliset ennusteet ulottuvat 30 vuoden päähän mutta seuraavat 5 vuotta ovat ECL laskennan kannalta merkityksellisimmät. Näitä arvoja on käytetty kaikkiin tuoteryhmiin 31.12.2023.

Makrotaloudellinen muuttuja	Skenaario	Keskiarvo (%)	Minimi (%)	Maksimi (%)
BKT:n kasvu	Heikko	-1,8	-3,1	-0,3
	Perus	0,8	-0,3	1,3
	Vahva	3,0	-0,3	4,1
Työttömyys %	Heikko	8,5	7,2	9,4
	Perus	7,2	6,5	7,5
	Vahva	6,1	4,5	7,2
Asuntojen hintaindeksi	Heikko	-1,5	-6,0	0,1
	Perus	0,7	-6,0	3,0
	Vahva	2,8	-6,0	5,7
12kk Euribor, josta poistettu BKT:n kasvu ja inflaatio	Heikko	1,1	-0,5	2,2
	Perus	1,5	-0,3	2,1
	Vahva	2,2	-0,2	3,1
3 kkn reaalkorko	Heikko	1,0	0,1	2,1
	Perus	1,1	1,0	1,3
	Vahva	1,5	0,7	2,3

Skenaarioiden todennäköisyyksien painot olivat 31.12.2023 Heikko 20 prosenttia, Perus 60 prosenttia ja Vahva 20 prosenttia.

Käytettyjen makrotaloudellisten muuttujien järjestyttä arvioidaan PD, LGD, EAD ja enneaikaisen takaisinmaksun mallien toimivuuden tarkastelun yhteydessä.

Seuraavassa taulukossa esitetty yhteenveto tärkeimpien malleissa käytettyjen viiden makrotaloudellisen muuttujan arvoista ajanjaksolta 2022-2027 (keskiarvo, minimi ja maksimi) kolmessa skenaariossa, joita on käytetty odotettavissa olevan luottotappion laskennassa. Makrotaloudelliset ennusteet ulottuvat 30 vuoden päähän mutta seuraavat 5 vuotta ovat ECL laskennan kannalta merkityksellisimmät. Näitä arvoja on käytetty kaikkiin tuoteryhmiin 31.12.2022.

Makrotaloudellinen muuttuja	Skenaario	Keskiarvo (%)	Minimi (%)	Maksimi (%)
BKT:n kasvu	Heikko	-3,6	-3,6	-2,0
	Perus	-0,5	-0,5	2,0
	Vahva	2,7	2,0	3,2
Työttömyys %	Heikko	8,1	6,8	8,6
	Perus	7,0	6,7	7,4
	Vahva	6,1	5,2	6,8
Asuntojen hintaindeksi	Heikko	-0,9	-6,6	0,9
	Perus	0,8	-5,1	3,0
	Vahva	2,3	-3,5	4,5
12kk Euribor, josta poistettu BKT:n kasvu ja inflaatio	Heikko	-0,6	-4,1	0,6
	Perus	0,3	-0,4	1,6
	Vahva	1,2	-0,4	0,7
3 kkn reaalkorko	Heikko	-0,2	-0,6	0,0
	Perus	-0,1	-0,6	0,1
	Vahva	0,0	-0,6	0,2

Skenaarioiden todennäköisyyksien painot olivat 31.12.2022 Heikko 20 prosenttia, Perus 60 prosenttia ja Vahva 20 prosenttia.

Skenaariot perustuvat OP Ryhmän ekonomisten tekemiin ennusteisiin. Ennusteet huomioidaan myös ulkopuolisten laitosten, kuten OECD:n, International Monetary Fundin, Suomen Pankin, Valtionvarainministeriön jne. tuottamat vastaavat ennusteet sekä akateemiset tutkimukset.

Seuraavassa taulukossa esitetään olennaisten saamisten tappiota koskeva vähennyserä eri skenaarioissa arvonalentumisvaiheittain 31.12.2023.

Yritys- ja kotitalousasiakkaiden tappiota koskevat vähennyserät yhteensä, milj. €	Painotettu tappiota koskeva vähennyserä	Tappiota koskeva vähennyserä heikossa skenaariossa	Tappiota koskeva vähennyserä perusskenaariossa	Tappiota koskeva vähennyserä vahvassa skenaariossa
Vaihe 1	50	52	46	41
Vaihe 2*	177	195	176	162
Vaihe 3*	614	614	614	614
Yhteensä	841	861	836	817

* ilman management overlay -varauksia

Seuraavassa taulukossa esitetään olennaisten saamisten tappiota koskeva vähennyserä eri skenaarioissa arvonalentumisvaiheittain 31.12.2022.

Yritys- ja kotitalousasiakkaiden tappiota koskevat vähennyserät yhteensä, milj €	Painotettu tappiota koskeva vähennyserä	Tappiota koskeva vähennyserä heikossa skenaariossa	Tappiota koskeva vähennyserä perusskenaariossa	Tappiota koskeva vähennyserä vahvassa skenaariossa
Vaihe 1	47	51	47	43
Vaihe 2*	95	104	95	88
Vaihe 3*	520	520	520	520
Yhteensä	662	675	662	651

* ilman management overlay -varauksia

Sekä henkilö- että yritysasiakkaisissa kaikki riskiparametrit vaikuttavat samansuuntaisesti niin, että tappiota koskeva vähennyserä on suurin heikossa skenaariossa. Vaiheen 3 LGD-malli on riippumaton makrotaloudellisista tekijöistä mutta merkittävä osa vaiheen 3 vastuista arvioidaan kassavirtapohjaisella asiantuntija-arviolla, jossa huomioidaan myös tulevaisuuteen suuntautuva informaatio.

Herkkyyshanalyysi

Herkkyyshanalyysillä kuvataan tappiota koskevan vähennyserän herkkyyttä makrotaloudellisten tekijöiden muutoksille. Alla esitetty analyysi kuvaa ainoastaan jokseenkin mahdollista talouden heikkenemistä eikä lainkaan talouden noususuhdannetta. Lisäksi kaikki herkkyyshanalyysin eri komponentit eivät taloudellisessa taantumassa välttämättä kehity yhdessä herkkyyshanalyysissä esitetyllä tavalla.

Merkittävimmät makromuututtajat riskiparametreissa ja vastuuryhmissä ovat 12 kuukauden Euribor -korko, 3 kuukauden Euribor -reaalikorko, josta on vähennetty inflaation vaikutus ja BKT:n kehitys. Herkkyyshanalyysissä käytetyt muutokset ovat 1 %-yksikön kasvu 12 kuukauden Euribor -korossa, 1 %-yksikön kasvu 3 kuukauden Euribor -korossa, 1 %-yksikön kasvu inflaatiossa ja 3,5 %-yksikön lasku BKT:n kasvuasteessa. Luvut kuvastavat siis nykyistä heikompaa suhdannetta ja ovat kaikki tappiota koskevaa vähennyserää kasvattavia ja perustuvat seuraaviin asioihin. Herkkyyshanalyysissä käytettyjen muutoksien tasot perustuvat muuttujien käyttäytymiseen historiallisella periodilla, ja muutokset vastaavat karkeasti keskihajonnan suuruista muutosta.

Herkkyyshanalyysi tehdään vain vaiheen 1 ja 2 sopimuksille. Herkkyyshanalyysissä huomioidaan merkittävän luottoriskin kasvun (SICR) myötä tapahtuvat vaiheen 1 ja 2 väliset siirtymät mikä näkyy vähennyksenä vaiheessa 1 ja lisäyksenä vaiheessa 2.

Seuraavassa taulukossa esitetään kotitalouksien ja yritysasiakkaiden ryhmien tappiota koskevan vähennyserän (31.12.2023) muutoksen herkkyyks kun taloudellinen tilanne heikkenee korkotason, reaalikoron, inflaation ja BKT:n muutosten yhteisvaikutuksesta.

Ryhmä Vaihe	Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2023	Tappiota koskevan vähennyserän herkkyyshanalyysi*	Suhteellinen muutos
Kotitaloudet			
Vaihe 1	-3	-3	1 %
Vaihe 2	-20	-20	4 %
Yritysiakkaat			
Vaihe 1	-9	-9	2 %
Vaihe 2	-39	-45	16 %
Yhteensä	-70	-77	11 %

* 1 %-yksikön 12 kk Euribor koron kasvu, 1 %-yksikön 3 kk Euribor reaalikoron kasvu, 1 %-yksikön inflaation kasvu ja 3,5 %-yksikön BKT:n kasvun lasku kaikissa skenaarioissa.

Tappiota koskevat vähennyserät määräytyvät pitkälti ensimmäisten vuosien perusteella, jolloin herkkyyshanalyysin tulosten kannalta olennaisia ovat simuloitujen skenaarioiden ensimmäiset vuodet.

Korkotason 1 %-yksikön nousu nostaa tappiota koskevan vähennyserän määrää sekä henkilö- että yritysasiakkaisissa. BKT:n kasvulla on negatiivinen suhde tappiota koskevan vähennyserän määrään kaikkien mallikomponenttien kautta. BKT:n kasvun heikkeneminen kasvattaa sekä henkilöasiakkaiden että yritysasiakkaiden PD:n arvoja. Lisäksi se vaikuttaa LGD:n kautta siten, että BKT:n lasku heikentää asuntovakuuksien käyvän arvon kehitystä, joka vaikuttaa vaiheen 2 sopimuksiin.

Analyysi osoittaa, että merkittävimmät suhteelliset ja absoluuttiset muutokset kohdistuvat yritysasiakkaisiin, jossa vaiheen 1 ja 2 sopimusten tappiota koskevat vähennyserän määrät kasvavat merkittävästi. Henkilöasiakkaisissa muutokset ovat huomattavasti alhaisempia kuin yritysasiakkaiden kohdalla koska niiden riskiparemetrien estimaatit eivät ole niin herkkiä talouden suhdanteille.

Seuraavassa taulukossa esitetään kotitalouksien ja yritysasiakkaiden ryhmien tappiota koskevan vähennyserän (31.12.2022) muutoksen herkkyyks kun taloudellinen tilanne heikkenee korkotason, investointien kasvuasteen ja BKT:n muutosten yhteisvaikutuksesta.

Ryhmä Vaihe	Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2022	Tappiota koskevan vähennyserän herkkyyshanalyysi*	Suhteellinen muutos
Kotitaloudet			
Vaihe 1	-5	-5	1 %
Vaihe 2	-17	-19	13 %
Yritysiakkaat			
Vaihe 1	-8	-9	8 %
Vaihe 2	-24	-30	23 %
Yhteensä	-55	-64	16 %

* 1 %-yksikön 12 kk Euribor koron kasvu, 6 %-yksikön investointien kasvuasteen lasku ja 3,5 %-yksikön BKT:n kasvun lasku kaikissa skenaarioissa.

Tappiota koskevat vähennyserät määräytyvät pitkälti ensimmäisten vuosien perusteella, jolloin herkkyyshanalyysin tulosten kannalta olennaisia ovat simuloitujen skenaarioiden ensimmäiset vuodet.

Korkotason 1 %-yksikön nousu nostaa tappiota koskevan vähennyserän määrää sekä henkilö- että yritysasiakkaisissa. BKT:n kasvulla on negatiivinen suhde tappiota koskevan vähennyserän määrään kaikkien mallikomponenttien kautta. BKT:n kasvun heikkeneminen kasvattaa sekä henkilöasiakkaiden että yritysasiakkaiden PD:n arvoja. Lisäksi se vaikuttaa LGD:n kautta siten, että BKT:n lasku heikentää asuntovakuuksien käyvän arvon kehitystä, joka vaikuttaa vaiheen 2 sopimuksiin.

Analyysi osoittaa, että merkittävimmät suhteelliset ja absoluuttiset muutokset kohdistuvat yritysasiakkaisiin, jossa vaiheen 1 ja 2 sopimusten tappiota koskevat vähennyserän määrät kasvavat merkittävästi. Henkilöasiakkaisissa muutokset ovat huomattavasti alhaisempia kuin yritysasiakkaiden kohdalla koska niiden riskiparemetrien estimaatit eivät ole niin herkkiä talouden suhdanteille.

Liite 38. Annetut vakuudet

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	241	1
Luotot (covered bondien vakuutena)	18 163	21 048
Muut	744	14 128
Annetut vakuudet yhteensä*	19 148	35 176
Vakuudelliset johdannaisvelat	657	701
Vakuudelliset muut velat	168	12 000
Asuntovakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bonds)	13 871	12 262
Yhteensä	14 696	24 962

* Lisäksi keskuspankkiin on pantattu 1,5 miljardin euron kirjanpitoarvosta joukkovelkakirjalainoja, joista 1,0 miljardia euroa on päivän sisäisen limitiin vakuutena. Joukkovelkakirjalainat ovat nostettavissa ilman keskuspankin ennakkolupaa, joten niitä ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa.

Liite 39. Saadut rahoitusvakuudet

OP on vastaanottanut rahoitusvakuuslain mukaisia vakuuksia, jotka se voi myydä tai pantata edelleen.

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Saatujen vakuuksien käyvät arvot		
Johdannaiset	1 131	1 228
Yhteensä	1 131	1 228

Johdannaisista aiheutuva luottoriskiä vähennetään vakuuksien avulla, jolloin käytössä on ISDA- yleissopimukseen liitettävä ISDA Credit Support Annex -sopimus (CSA). Vakuusjärjestelmässä vastapuoli toimittaa saatavan vakuudeksi arvopapereita tai käteistä. CSA-sopimuksiin liittyvien, käteisenä saatujen vakuuksien määrä oli tilinpäätöshetkellä 1 131 miljoonaa euroa (1 228). Vakuudeksi saatuja arvopapereita ei tilinpäätöshetkellä ollut.

Liite 40. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu

Rahoitusvarat 31.12.2023, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat						
	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi	On luokiteltava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Käteiset varat	19 755						19 755
Saamiset luottolaitoksilta	858						858
Saamiset asiakkailta	97 836						97 836
Johdannaissopimukset			2 256			1 145	3 401
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat				12 581			12 581
Saamistodistukset	623	11 588	216	6 367			18 793
Osakkeet ja osuudet		0	84	2 349	1		2 434
Muut rahoitusvarat	2 226						2 226
Yhteensä	121 298	11 588	2 556	21 297	1	1 145	157 885

OP Ryhmän taseessa oli katsauskauden päättyessä 623 miljoonalla eurolla (1) saamistodistuksia joita ei kirjanpitoluokasta johtuen arvostettu markkina-arvoon. Näiden saamistodistusten markkina-arvo oli 641 miljoonaa euroa (1) katsauskauden lopussa. Nämä luokitellaan hierarkiatasolle 2.

Jaksotettuun hankintameno arvoon arvostettavien velkakirjaluottojen käyvän arvon arvostuksessa haetaan luotolle hintaa mikä siitä raportointihetkellä saataisiin, jos luotto nyt myönnettäisiin asiakkaalle. Raportointihetken keskimääräinen marginaali määritetään luottoluokittain ja niistä muodostetaan ns. arvostuskäyrä. Arvostuskäyrän pohjakorkona käytetään 12 kk Euriboria euromääräisille luotoille ja 6 kk viitekorkoa muille valuuttamääräisille luotoille. Arvostuskäyrästä lasketaan diskonttaustekijä, jolla diskontataan luoton sopimukseen perustuvat kassavirrat raportointihetkeen. Diskontattujen kassavirtojen summa on käypä arvo. Velkakirjaluottojen käypä arvo oli 31.12.2023 3 416 miljoonaa euroa kirjanpitoarvoa korkeampi. Nämä luokitellaan hierarkiatasolle 2.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat

Oikaistu Rahoitusvarat 31.12.2022, milj. €	Jaksotettu hankinta- meno	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Kaupan- käynti- tarkoituksessa pidettävät	Nimen- omaisesti käypään arvoon tulosvaikut- teisesti kirjattavaksi	On luokiteltava käypään arvoon tulos- vaikutteisesti	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Käteiset varat	35 004						35 004
Saamiset luottolaitoksilta	798						798
Saamiset asiakkailta	98 546						98 546
Johdannaissopimukset			2 874			1 243	4 117
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat				11 597			11 597
Saamistodistukset	1	11 755	295	6 247	0		18 298
Osakkeet ja osuudet		0	86	1 653	2		1 741
Muut rahoitusvarat	2 394						2 394
Yhteensä	136 743	11 756	3 255	19 497	2	1 243	172 496

Rahoitusvelat 31.12.2023, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		66		66
Velat asiakkaille		76 656		76 656
Johdannaissopimukset	2 895		375	3 271
Velat sijoitussopimuksista	7 944			7 944
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 210	35 300		37 511
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 414		1 414
Muut rahoitusvelat		5 739		5 739
Yhteensä	13 049	119 176	375	132 600

Oikaistu Rahoitusvelat 31.12.2022, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		12 301		12 301
Velat asiakkaille		81 468		81 468
Johdannaissopimukset	3 980		452	4 432
Velat sijoitussopimuksista	7 211			7 211
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 190	36 248		37 438
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 384		1 384
Muut rahoitusvelat		4 508		4 508
Yhteensä	12 382	135 909	452	148 743

OP Ryhmän jaksotettuun hankintamenoan arvostettujen yleiseen liikkeeseen laskettujen senior- ja senior non-preferred -ehtoisten joukkovelkakirjojen käypä arvo joulukuun lopussa oli noin 28 782 miljoonaa euroa (28 934), joista kuuluu tasolle 1 noin 21 424 milj. euroa (17 311), tasolle 2 noin 4 813 milj. euroa (5 212) ja tasolle 3 noin 2 543 milj. euroa (6 411). Käypä arvo perustuu markkinoilta saatavilla olevaan informaatioon. Kaikki huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenoan. Niiden käypä arvo on jaksotettua hankintamenoa matalampi, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Liite 41. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Varojen käyvät arvot 31.12.2023, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	1 425	263	746	2 434
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	5 564	936	83	6 583
Sijoitussidonnaiset sopimukset	7 624	4 957		12 581
Johdannais sopimukset	0	3 303	98	3 401
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0			0
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	9 166	1 694	727	11 588
Rahoitusinstrumentit yhteensä	23 779	11 153	1 655	36 587
Sijoituskiinteistöt			527	527
Yhteensä	23 779	11 153	2 182	37 114
Varojen käyvät arvot 31.12.2022, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	736	265	740	1 741
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	5 090	1 382	70	6 542
Sijoitussidonnaiset sopimukset	7 431	4 167		11 597
Johdannais sopimukset	5	4 035	77	4 117
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	9 193	1 721	801	11 715
Rahoitusinstrumentit yhteensä	22 456	11 569	1 688	35 713
Sijoituskiinteistöt			561	561
Yhteensä	22 456	11 569	2 249	36 274
Velkojen käyvät arvot 31.12.2023, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Sijoitussidonnaiset sopimukset	4 813	3 129		7 942
Strukturoidut velkakirjalainat			2 210	2 210
Muut		5		5
Johdannais sopimukset	2	3 178	91	3 271
Yhteensä	4 815	6 312	2 302	13 428
Velkojen käyvät arvot 31.12.2022, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Sijoitussidonnaiset sopimukset	4 619	2 590		7 210
Strukturoidut velkakirjalainat			1 190	1 190
Johdannais sopimukset	7	4 332	94	4 432
Yhteensä	4 626	6 922	1 284	12 832

Käypään arvoon arvostus

Johdannaiset ja muut käypään arvoon arvostettavat rahoitusinstrumentit

Listattujen johdannaisten hinta saadaan suoraan markkinoilta. OTC-johdannaisten arvostuksessa käytetään markkinoilla yleisesti käytössä olevia malleja ja menetelmiä, jotka sopivat parhaiten kyseisen rahoitusinstrumentin arvostamiseen. Näitä tarvitaan mm. korko ja -valuuttakäyrien ja volatiliiteettipintojen muodostamiseen sekä optioiden arvostukseen. Yleisesti näiden mallien syöttötiedot voidaan johtaa markkinoilta. Kuitenkin joidenkin sopimusten arvostuksessa joudutaan käyttämään malleja, joiden syöttötietoja ei voida havaita markkinoilta vaan ne joudutaan arvioimaan. Nämä sopimukset on luokiteltu tasolle 3.

Middle Office vastaa pankkitoiminnan johdannaisten käyvän arvon arvostuksista, ml. tason 3 arvostuksista, ja niissä käytetyn markkinadatan, arvostuskäyrien ja volatiliiteettipintojen laadusta ja luotettavuudesta osana päivittäistä arvostusprosessia. Middle Office vertaa sopimustasolla arvostushintoja säännöllisesti CSA-vastapuolten ja keskusvastapuolen toimittamiin arvostuksiin ja selvittää tarvittaessa mahdolliset merkittävät arvostuserot.

Riskienhallinnan ohjaus on vastuussa uusien arvostusmallien ja menetelmien hyväksymisestä sekä arvostusprosessin valvonnasta. Arvostusten varmennus perustuu mm. arvostamiseen käyttäen vaihtoehtoisia lähteitä sekä markkinahinnoille, että muille syöttötiedoille. Varmennusprosessissa arvostushintoja voidaan verrata CSA-vastapuolten ja keskusvastapuolen toimittamiin hintoihin. Lisäksi on mahdollista käyttää myös kolmansien osapuolten tarjoamia arvostuspalveluja.

Pankkitoimintaan liittyvässä OTC -johdannaisten arvostuksessa huomioidaan kaupan osapuolten luottoriski ja luottoriskipreemioiden ylittävät rahoituskustannukset. Luottoriskia oikaistaan vastapuoliriskikorjauksella (ns. Credit Valuation Adjustment "CVA") sekä omalla luottoriskikorjauksella (ns. Debit Valuation Adjustment, "DVA"). CVA- ja DVA -arvostusoi-kausit lasketaan vastapuolikohtaisesti. CVA- ja DVA-oikausit lasketaan vastapuolikohtaisesti simuloimalla johdannaisten markkina-arvoja ja maksukyvyttömyystilanteita perustuen pääsääntöisesti markkinoilta saataviin tietoihin. Maksukyvyttömyystodennäköisyyksien arvioinnissa hyödynnetään vastapuolten rating-informaatiota, likvidejä luottoriski-indeksiä sekä markkinadatoimittajien luottoriskikorjauksia. OTC-johdannaisten rahoituskustannusten vaikutusta arvostukseen arvioidaan muokkaamalla arvostuksessa käytettäviä diskonttokäyriä pääomallisten ja pääomattomien luottoriski-instrumenttien luottoriskipreemioiden tilastollisten erojen avulla.

Käyvän arvon hierarkia

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatason 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörssiissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilla markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatason 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu suurin osa OP Yrityspankin OTC-johdannaisista sekä yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasolle 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen taseryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset sekä sellaiset pitkän maturiteetin johdannaiset, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan, tietyt private equity -sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperisetut lainat ja strukturoidut velkakirjat, kiinteistösijoitukset sekä hedge-rahastot.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Siirrot eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä. Siirrot tasojen välillä johtuvat pääosin käytettävissä olevien markkinanoteerausten määrästä. Varojen siirtoja tasolta 1 tasolle 2 oli 1,3 miljoonaa euroa (1,7) ja varojen siirtoja tasolta 2 tasolle 1 oli 1,2 miljoonaa euroa (0,9).

OP Ryhmän liiketoiminnan kannalta tärkeitä johdannaisia ovat koronvaihtosopimukset, korko-optiot ja strukturoidut velkakirjat. Koronvaihtosopimukset arvostetaan johtamalla markkinoilla havaittavien koronvaihtosopimusten ja muiden korkojohdannaisten hinnoista arvostuskäyrät. Arvostuskäyriä käytetään ennustamaan tulevia rahavirtoja ja määrittämään rahavirtojen nykyarvot myös sellaisilla koronvaihtosopimuksilla, joiden hinta ei ole suoraan markkinoilta havaittavissa. Korko-optioiden arvostuksessa toimitaan vastaavalla tavalla. Koronvaihtosopimuksiin verrattuna käytetään myös markkinoilta havaittavia korko-optioiden hintaa kuvaavia volatiliiteetteja.

Monirakenteisten johdannaisten tai esimerkiksi strukturoitujen velkakirjojen ja osakerakenteiden arvostamisessa käytetään mallia, jossa simuloidaan markkinahintojen kehitystä ja lasketaan johdannaisten toteutunut arvo kussakin simulaatiossa. Johdannaisten hinta saadaan laskemalla simulaatioiden keskiarvo.

Tason 2 syöttötietoihin kuuluvat muun muassa: vastaavanlaisten erien noteeratut hinnat toimivilla markkinoilla ja samanlaisten erien noteeratut hinnat muilla kuin toimivilla markkinoilla, markkinakorot, implisiittiset volatiliiteetit ja luottoriskimarginaalit.

Tason 3 syöttötiedot ovat syöttötietoja, jotka eivät ole havainnoitavissa arvostettavalle erälle. Tason 3 syöttötietoihin kuuluvat muun muassa: historiallisen volatiliiteetin käyttö option arvostamisessa, sellaiset pitkät korot, joita vastaavia sopimuksia ei ole markkinoilla havaittavissa.

Kiinteistösijoituksilla ei ole samanlaisia päivittäin noteerattavia hintoja tai hintalähteitä kuin likvideillä markkinoilla. Kiinteistöjen arvostusprosessi perustuu ulkopuolisten

Suorien kiinteistösijoitusten arvostuksen lähteinä ovat pääsääntöisesti ulkopuolisten auktorisoitujen arviointijoiden antamat arviokirjat. Ulkopuolinen arviointisija valitsee itsenäisesti kunkin kohteen arviointiin parhaiten sopivan menetelmän. Yleisesti käytettyjä arviointimenetelmiä ovat kauppa-arvomenetelmä, tuottoarvomenetelmä ja jälleenhankinta-arvomenetelmä. Kiinteistörahastojen arvot saadaan kohderahastoilta kunkin kohderahaston sääntöjen määrittelemän ajankohdina ja sääntöjen määrittelemän standardin mukaisena. Arvostukset perustuvat pääsääntöisesti kohderahastojen yksittäisten kiinteistökohteiden yhteenlaskettuihin arvoihin lisätynä kohderahaston nettovarallisuudella. Yksittäisten kohteiden arvot perustuvat pääsääntöisesti ulkopuolisten riippumattomien auktorisoitujen arviointijoiden laatimiin arviokirjoihin.

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)

Erittely rahoitusvaroista ja rahoitusveloista

Rahoitusvarat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaihteisesti kirjattavat	Johdannais-sopimukset	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Varat yhteensä
IFRS 17 käyttöönotto ja vuoden 2022 muutokset				
Avaava tase 1.1.2023	810	77	801	1 688
Tuloslaskelman nettotuotot	-74	21		-53
Hankinnat	151			151
Myyntit	-51			-51
Lyhennykset	-82			-82
Siirrot tasoon 3	28		229	257
Siirrot tasosta 3	-3		-294	-297
Päättävä tase 31.12.2023	829	98	727	1 655

Rahoitusvarat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaihteisesti kirjattavat	Johdannais-sopimukset	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Varat yhteensä
Avaava tase 1.1.2022	916	106	534	1 557
Tuloslaskelman nettotuotot	-174	-30	0	-204
Laajan tuloslaskelman nettotuotot			-1	-1
Hankinnat	113		0	113
Myyntit	-80			-80
Lyhennykset	-9			-9
Siirrot tasoon 3	46		476	522
Siirrot tasosta 3	-2		-208	-210
Päättävä tase 31.12.2022	810	77	801	1 688

Rahoitusvelat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaihteisesti kirjattavat	Johdannais-sopimukset	Velat yhteensä
Avaava tase 1.1.2023	1 190	94	1 284
Tuloslaskelman nettotuotot	52	-2	50
Muut muutokset	968		968
Päättävä tase 31.12.2023	2 210	91	2 302

Rahoitusvelat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaihteisesti kirjattavat	Johdannais-sopimukset	Velat yhteensä
Avaava tase 1.1.2022	1 176	30	1 207
Tuloslaskelman nettotuotot	-16	63	47
Muut muutokset	30		30
Päättävä tase 31.12.2022	1 190	94	1 284

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 31.12.2023

Milj. €	Korkokate	Sijoitustoiminnan nettotuotot	Laaja tuloslaskelma/ Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Realisoituneet nettotuotot	-44	-82		-126
Realisoitumattomat nettotuotot	24			24
Nettotuotot yhteensä	-21	-82		-103

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 31.12.2022

Milj. €	Korkokate	Sijoitustoiminnan nettotuotot	Laaja tuloslaskelma/ Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Realisoituneet nettotuotot	-188	31	0	-158
Realisoitumattomat nettotuotot	-93		-1	-94
Nettotuotot yhteensä	-281	31	-1	-252

Hierarkiatason 3 johdannaiset ovat asiakkaiden tarpeisiin strukturoituja johdannaisia, joiden markkinariski on katettu vastaavalla johdannaissopimuksella. Tulosvaikutusta avoimesta markkinariskistä ei synny. Tason 3 johdannaiset liittyvät OP Yrityspankin liikkeeseen laskemiin strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin, joiden tuotto määräytyy kytketyn johdannaisten arvonkehityksen perusteella. Näiden kytkettyjen johdannaisten arvonmuutosta ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa. Lisäksi tasolle 3 on luokiteltu pitkän maturiteetin johdannaisia, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan.

Arvostustekijöiden muutokset

Arvostusmenetelmissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2023 aikana.

Herkkyyshanalyysi epävarmuutta sisältävistä laskentaparametreista 31.12.2023

Instrumentityyppi, milj. €	Saamiset	Velat	Nettosaldo	Vaikutus tuloslaskelmaan	Jokseenkin mahdollinen käyvän arvon muutos
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat					
Joukkolainasijoitukset	50		50	5	10 %
Epälikvidit sijoitukset	171		171	26	15 %
Pääomarahastot*	461		461	46	10 %
Kiinteistöpääomarahastot***	147		147	29	20 %
Johdannaiset					
Indeksilainojen suojat ja strukturoidut johdannaiset sekä pitkän maturiteetin johdannaiset**	98	-91	7	1	11 %
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat					
Joukkolainasijoitukset	727		727	73	10 %
Sijoituskiinteistöt					
Sijoituskiinteistöt***	527		527	105	20 %

* Pääomarahastojen arvo riippuu pääasiassa kohdeyritysten tuloskehityksestä ja vastaavien listattujen yhtiöiden PE-kertoimista. Pääomarahastojen käyvän arvon kehitystä seurataan Total Value per Pid-in (TVPI) -kertoimella, joka on muuttunut keskimäärin 10 %.

** Stressiskenaarioiden "osakkeiden volatiliiteetti" (30 prosenttia), "osakkeiden osingot" (30 prosenttia) ja "luottoriskipreemiot" (30 prosenttia) sekä merkittävien korrelaatiomuutosten yhteenlaskettu arvonmuutos

*** Kiinteistöpääomarahastojen ja sijoituskiinteistöjen arvostuksessa käytetään pääsääntöisesti tuottoarvomenetelmää, jonka pääkomponentit ovat tuottovaade ja nettovuokrataso. Tuottovaateen muutos +/- 1 %-yksiköllä johtaa keskimäärin noin 20 %:n muutokseen käyvässä arvossa.

Herkkyyshanalyysi epävarmuutta sisältävistä laskentaparametreista 31.12.2022

Instrumentityyppi, milj. €	Saamiset	Velat	Nettosaldo	Vaikutus tuloslaskelmaan	Jokseenkin mahdollinen käyvän arvon muutos
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat					
Joukkolainasijoitukset	21		21	2,1	10 %
Epälikvidit sijoitukset	169		169	25,4	15 %
Pääomarahastot*	469		469	46,9	10 %
Kiinteistöpääomarahastot***	151		151	30,2	20 %
Johdannaiset					
Indeksilainojen suojat ja strukturoidut johdannaiset sekä pitkän maturiteetin johdannaiset**	77	-94	-17	-1,9	11 %
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat					
Joukkolainasijoitukset	801		801	80,1	10 %
Sijoituskiinteistöt					
Sijoituskiinteistöt***	561		561	112,2	20 %

* Pääomarahastojen arvo riippuu pääasiassa kohdeyritysten tuloskehityksestä ja vastaavien listattujen yhtiöiden PE-kertoimista. Pääomarahastojen käyvän arvon kehitystä seurataan Total Value per Pid-in (TVPI) -kertoimella, joka on muuttunut keskimäärin 10 %.

** Stressiskenaarioiden "osakkeiden volatiliiteetti" (30 prosenttia), "osakkeiden osingot" (30 prosenttia) ja "luottoriskipreemiot" (30 prosenttia) sekä merkittävien korrelaatiomuutosten yhteenlaskettu arvonmuutos

*** Kiinteistöpääomarahastojen ja sijoituskiinteistöjen arvostuksessa käytetään pääsääntöisesti tuottoarvomenetelmää, jonka pääkomponentit ovat tuottovaade ja nettovuokrataso. Tuottovaateen muutos +/- 1 %-yksiköllä johtaa keskimäärin noin 20 %:n muutokseen käyvässä arvossa.

Liite 42. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Takaukset	841	570
Takuuvastuut	2 743	2 668
Luottolupaukset	12 525	14 267
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	553	736
Muut*	1 509	1 420
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	18 171	19 662

* Josta vahinkovakuutus toiminnan sitoumukset pääomarahastoihin 224 miljoonaa euroa (200)

Liite 43. Ehdolliset velat ja varat

OP Ryhmään kuuluvat vakuutusyhtiöt merkitsevät vakuutus sopimuksia poolien kautta. Poolin jäsenet ovat ensisijaisesti vastuussa omasta suhteellisesta osuudestaan. Osuudet perustuvat sopimuksiin, jotka vahvistetaan vuosittain. Eräissä poolissa poolin jäsenet vastaavat maksukyvyttömän poolijäsenen velvoitteista omien osuuksiensa suhteessa. Vakuutusyhtiöt kirjaavat yhteisvastuun kautta tulevat vastuut ja saamiset, mikäli yhteisvastuun realisoituminen on todennäköistä.

Liite 44. Rahoitusvarat ja -velat, jotka on vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely

Rahoitusvarat

31.12.2023, milj. €	Rahoitus- varojen brutto- määrä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvaroista*	Taseessa esitettävä nettomäärä	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa		
				Johdannais- yleissopimukset**	Saadut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	5 046	-1 644	3 401	-1 964	-1 131	306

31.12.2022, milj. €	Rahoitus- varojen brutto- määrä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvaroista*	Taseessa esitettävä nettomäärä	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa		
				Johdannais- yleissopimukset**	Saadut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	6 154	-2 037	4 117	-2 624	-1 228	266

Rahoitusvelat

31.12.2023, milj. €	Rahoitus- velkojen brutto- määrä	Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusveloista*	Taseessa esitettävä nettomäärä	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa		
				Johdannais- yleissopimukset**	Annetut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	4 358	-1 088	3 271	-1 964	-308	999

31.12.2022, milj. €	Rahoitus- velkojen brutto- määrä	Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusveloista*	Taseessa esitettävä nettomäärä	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa		
				Johdannais- yleissopimukset**	Annetut vakuudet	Nettomäärä
Johdannaiset	5 994	-1 562	4 432	-2 624	-263	1 545

* Shekkitilille sisältyy johdannaisten keskusvastapuoliselvityksen käteisvaroja yhteensä -116 (471) miljoonaa euroa.

** OP Ryhmän käytäntönä on solmia johdannaisyleissopimukset kaikkien johdannaistavapuolien kanssa.

OTC-johdannaisten keskusvastapuoliselvitys

Finanssivastapuolten kanssa solmitut standardiehtoiset OTC-johdannaiskaupat selvitetään London Clearing House:n kanssa EMIR-asetuksen (EU 648/2012) mukaisesti. Toimintamallissa johdannaisten vastapuoleksi muuttuu päivittäisen selvitysprosessin päätteeksi keskusvastapuoli, jonka kanssa netotetaan johdannaisten päiväkohtaiset maksut. Lisäksi päivittäin joko maksetaan tai saadaan vakuus, joka vastaa avointen sopimusten käypien arvojen muutosta (variation margin), joka selvitystavasta riippuen käsitellään vakuutena tai lupallisenä suorituksena. Vakuuskäsittelyn piirissä olevat Keskusvastapuoliselvittävät korkojohdannaiset esitetään nettona taseessa.

Muut kahdenvälisesti selvittävät OTC- johdannaiset

Konsernin ja muiden asiakkaiden välisiin johdannaiskauppihin sekä sellaisiin johdannaiskauppihin, joita asetuksen mukainen keskusvastapuoliselvitys ei koske, sovelletaan joko ISDA:n, konsernin omaa tai Finanssiala ry:n johdannaisyleissopimusta. Näiden sopimusten perusteella johdannaisten maksuja voidaan netottaa transaktiokohtaisesti maksupäivittäin ja vastapuolen maksukyvyttömyys- ja konkurssitilanteissa. Sopimusehdoissa voidaan lisäksi vastapuolikohtaisesti sopia vakuuksista. Nämä johdannaiset esitetään taseessa bruttoperusteisesti.

Riskienhallinnan liitetiedot

OP Ryhmän riskienhallinnan periaatteet on kuvattu liitetiedossa 2.

Vähittäis- ja yritys pankkitoiminnan riskiasema 45-51, vakuutustoiminnan riskiasema liitetiedoissa 52-53 ja vakuutustoiminnan sijoitusten riskiasema liitetiedoissa 54-75. OP Ryhmä julkistaa ns. Pilari III mukaiset tiedot OP Ryhmän riski- ja vakavaraisuusraportissa.

Vähittäis- ja Yritys pankkitoiminnan riskiasema

Liite 45. OP Ryhmän vastuiden maajakauma

OP Ryhmän saamisten maajakauma 2023

Milj. €	Luotot	Keskuspankki-talletukset ja muut vaadittaessa maksettavat talletukset	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	Johdannaiset	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	Kirjanpitoarvo, brutto, yhteensä
Suomi	94 294	19 719	2 103	720	19	116 856
Baltia	2 966	19		5		2 991
Muut Pohjoismaat	1 235	2	1 866	69	8	3 180
Saksa	205	0	2 779	674		3 657
Ranska	17		1 209	772		1 998
Iso-Britannia	68	5		851		923
Italia	9					9
Espanja	42			123		165
Muut EU-maat	312	2	2 459	157		2 929
Muu Eurooppa	50	1	0		0	52
USA	40	18		0	56	115
Venäjä	9	0				9
Aasia	120	23				144
Muut maat	618	6	2 090	47		2 761
Yhteensä	99 984	19 797	12 505	3 418	84	135 788

OP Ryhmän saamisten maajakauma 2022

Milj. €	Luotot	Keskuspankki-talletukset ja muut vaadittaessa maksettavat talletukset	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	Johdannaiset	Oman pääoman ehtoiset instrumentit	Kirjanpitoarvo, brutto, yhteensä
Suomi	94 666	35 128	2 029	1 398	13	133 233
Baltia	3 001	12		2		3 015
Muut Pohjoismaat	1 410	3	1 627	80	18	3 137
Saksa	158	0	2 823	695		3 676
Ranska	10	16	1 123	806		1 954
Iso-Britannia	79	3	20	771		873
Italia	8					8
Espanja	47			96		143
Muut EU-maat	274	2	2 264	98		2 639
Muu Eurooppa	49	1	0		0	51
USA	52	268		18	53	391
Venäjä	15	1				15
Aasia	127	29				156
Muut maat	26	6	2 211	168		2 411
Yhteensä	99 922	35 468	12 096	4 132	84	151 702

Taulukon esittämistäpaan on muutettu vuodelle 2023. Vertailuvuoden 2022 taulukko on oikaistu vertailukelpoiseksi.

Liite 46. Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys

Milj. €	2019	2020	2021	2022	2023
Luotto- ja takaustappioiden poistetut saamiset	-68	-117	-126	-133	-93
Suoritukset poistetuista saamisista	23	10	13	15	16
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä	-41	-119	-46	3	-192
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamistodistuksista	0	1	0	0	0
Yhteensä	-87	-225	-158	-115	-269

Liite 47. OP Ryhmän varainhankinnan rakenne

Milj. €	31.12.2023	Osuus, %	31.12.2022	Osuus, %
Velat luottolaitoksille	66	0,1	12 301	8,8
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	5	0,0	-0	0,0
Velat asiakkaille				
Talletukset	74 045	59,9	77 121	55,1
Muut	2 611	2,1	4 347	3,1
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Sijoitus- ja yritystodistukset sisältäen ECP:t	6 796	5,5	10 370	7,4
Joukkovelkakirjalainat*	12 799	10,4	10 501	7,5
Huonomman etuoikeuden luokan joukkovelkakirjalainat (SNP)	4 045	3,3	4 306	3,1
Asuntovakuudelliset joukkovelkakirjalainat	13 871	11,2	12 262	8,8
Muut velat	4 450	3,6	3 818	2,7
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	1 414	1,1	1 384	1,0
Jäsenosuudet	219	0,2	217	0,2
Tuotto-osuudet	3 335	2,7	3 369	2,4
Yhteensä	123 655	100,0	139 995	100,0

* Sisältää kaupankäynnissä omaan salkkuun sisältyvät joukkovelkakirjalainat

Liite 48. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan

31.12.2023, milj. €	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	5-10 v	yli 10 v	Yhteensä
Rahoitusvarat						
Käteiset varat	19 755					19 755
Saamiset luottolaitoksilta	836	22	1	1	0	860
Saamiset asiakkailta	6 246	12 161	48 114	26 154	37 452	130 126
Sijoitusomaisuus	591	1 259	10 476	6 152	316	18 793
Rahoitusvarat yhteensä	27 428	13 441	58 592	32 307	37 767	169 535
Rahoitusvelat						
Velat luottolaitoksille	61	5				66
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat			3	2		5
Velat asiakkaille	75 154	1 449	111	0		76 714
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	5 501	7 409	18 758	5 661	182	37 511
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			1 414			1 414
Rahoitusvelat yhteensä	80 716	8 863	20 286	5 663	182	115 710
Takaukset	105	163	277	36	260	841
Takuuvastuut	269	799	730	704	241	2 743
Luottolupaukset	12 525					12 525
Lyhytaikaisiin kauppapahtumiin liittyvät sitoumukset	146	313	93	0	1	553
Muut	636	321	238	203	111	1 509
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	13 681	1 596	1 339	942	613	18 171
31.12.2022, milj. €	alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	5-10 v	yli 10 v	Yhteensä
Rahoitusvarat						
Käteiset varat	35 004					35 004
Saamiset luottolaitoksilta	755	32	11	0	0	798
Saamiset asiakkailta	6 283	11 170	46 183	24 308	28 732	116 676
Sijoitusomaisuus	998	1 220	10 217	5 614	208	18 257
Rahoitusvarat yhteensä	43 040	12 423	56 411	29 922	28 940	170 736
Rahoitusvelat						
Velat luottolaitoksille	12 301					12 301
Velat asiakkaille	80 258	1 150	86	0		81 495
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	5 637	6 950	18 125	6 499	228	37 438
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			1 384			1 384
Rahoitusvelat yhteensä	98 196	8 101	19 595	6 499	228	132 618
Takaukset	24	104	176	13	253	570
Takuuvastuut	297	738	848	526	258	2 668
Luottolupaukset	14 267					14 267
Lyhytaikaisiin kauppapahtumiin liittyvät sitoumukset	120	496	119	0	1	736
Muut	555	152	340	250	124	1 420
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	15 263	1 490	1 484	788	637	19 662

Liite 49. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteetit uudelleenhinnoittelun mukaan

31.12.2023, milj. €	1 kk tai alle	>1-3 kk	>3-12 kk	>1-2 v	>2-5 v	> 5 v	Yhteensä
Rahoitusvarat							
Käteiset varat	19 755						19 755
Saamiset luottolaitoksilta	812	29	18				858
Saamiset asiakkailta	13 173	24 441	53 726	503	3 559	2 435	97 836
Sijoitusomaisuus							
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat	23	20	30	26	93	25	216
Rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi	35	472	755	659	2 953	1 493	6 367
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat	583	111	569	895	5 017	4 412	11 588
Jaksotettu hankintameno			1		350	272	623
Rahoitusvarat yhteensä	34 381	25 073	55 098	2 082	11 973	8 636	137 243
Rahoitusvelat							
Velat luottolaitoksille	66						66
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				0	3	2	5
Velat asiakkaille	73 636	1 534	1 426	50	10	0	76 656
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 385	5 458	6 736	4 054	13 187	5 690	37 511
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	62	285		1 067	0		1 414
Rahoitusvelat yhteensä	76 149	7 277	8 162	5 171	13 200	5 692	115 652
31.12.2022, milj. €							
Rahoitusvarat							
Käteiset varat	35 004						35 004
Saamiset luottolaitoksilta	735	20	32	11			798
Saamiset asiakkailta	12 064	22 483	58 163	586	2 980	2 269	98 546
Sijoitusomaisuus							
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat	23	103	48	9	94	17	295
Rahoitusvarat, jotka on arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti			248	8	27	0	283
Rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi		8	56	182	702	472	1 420
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat	678	774	1 062	1 643	6 977	5 125	16 259
Jaksotettu hankintameno	0		0	1			1
Rahoitusvarat yhteensä	48 504	23 388	59 609	2 440	10 780	7 884	152 606
Rahoitusvelat							
Velat luottolaitoksille	12 301	0	0		0	0	12 301
Velat asiakkaille	78 055	2 255	1 140	8	11	0	81 468
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 801	4 230	7 423	4 076	12 208	6 702	37 438
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	67	277			1 040		1 384
Rahoitusvelat yhteensä	93 224	6 761	8 563	4 083	13 258	6 702	132 592

Liite 50. Rahoitustaseen korkoriskin ja markkinariskin herkkyysanalyysi

Taulukossa 1. on tiedot miten markkinakorkojen paralleelit nousut ja laskut vaikuttasivat OP Ryhmän ennakoituun korkokatteeseen. Vaikutus lasketaan kolmelle vuodelle, uusiutuvalle taseelle ja vuosien keskiarvo tulkitaan vuoden riskiksi. Taseen rakenne pidetään laskennassa ennallaan korvaamalla eräntäytävät erät vastaavilla korkosidonnaisuuksilla tai kiinteäkorkoisten juoksuajoina. Eräpäivätoimin talletuksiin sovelletaan mallinnukseen perustuvaa markkinakorkojen välittymisen mallia ja luottoihin ennenaikaisten takaisinmaksujen mallia.

Taulukko 1	1 %-yksikön paralleeli nousu	1 %-yksikön paralleeli lasku	0,5 %-yksikön paralleeli nousu	0,5 %-yksikön paralleeli lasku
Vaikutus ennakoituun korkokatteeseen				
31.12.2023	152	-160	76	-77
31.12.2022	305	-308	153	-154

Taulukossa 2 on tiedot miten markkinakorkojen paralleelit nousut ja laskut vaikuttasivat OP Ryhmän raportoituun omaan pääomaan.

Taulukko 2	1 %-yksikön paralleeli nousu	1 %-yksikön paralleeli lasku	0,5 %-yksikön paralleeli nousu	0,5 %-yksikön paralleeli lasku
Vaikutus raportoituun omaan pääomaan				
31.12.2023	-18	19	-9	9
31.12.2022	-22	21	-11	10

Muutokset vaikuttasivat raportoituun omaan pääomaan luettavaan käyvävarnonrahastoon kasvattamalla tai pienentämällä niiden saamisten arvoja, joiden käyvävarnon muutokset kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta.

Taulukossa 3 on tiedot miten luottoriskipremioiden nousut ja laskut vaikuttasivat OP Ryhmän pitkäaikaisen sijoitusomaisuuden arvoon. Luottoriskipremioiden vaikutus näkyy tuloksessa koko sijoitusomaisuudesta.

Taulukko 3	1 %-yksikön nousu	1 %-yksikön lasku	0,5 %-yksikön nousu	0,5 %-yksikön lasku
Vaikutus pitkäaikaisen sijoitusomaisuuden arvoon				
31.12.2023	-514	514	-257	257
31.12.2022	-475	475	-237	237

Liite 51. Likviditeettireservi

Likviditeettireservi esitetään Ryhmätoiminnot segmentissä.

Likviditeettireservin maturiteetti- ja luottoluokitusjakauma 31.12.2023, milj. €

Vuotta	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Yhteensä	Osuus, %
Aaa*	19 850	2 211	3 349	2 017	1 290		28 716	86,9
Aa1-Aa3	191	302	940	388	457	0	2 277	6,9
A1-A3	0	5	21	6	0		32	0,1
Baa1-Baa3	336	557	287	93	0		1 273	3,9
Ba1 tai alempi	12	4	13				30	0,1
Sisäisesti luokiteltu	332	120	67	24	186		729	2,2
Yhteensä	20 721	3 200	4 676	2 527	1 932	0	33 056	100,0

* ml. Talletukset keskuspankissa

Likviditeettireservin (pl. Talletukset keskuspankissa) keskimääräinen jäljellä oleva juoksuaika on 4,7 vuotta.

Likviditeettireservin maturiteetti- ja luottoluokitusjakauma 31.12.2022, milj. €

Vuotta	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Yhteensä	Osuus, %
Aaa*	34 979	526	388	108	170		36 171	96,1
Aa1-Aa3	119	391	214		35	0	759	2,0
A1-A3	6	0	2	3			12	0,0
Baa1-Baa3	37	42	33	3	0		114	0,3
Ba1 tai alempi	0	42	41	25			108	0,3
Sisäisesti luokiteltu	158	216	81	2			457	1,2
Yhteensä	35 300	1 217	759	140	205	0	37 621	100,0

* ml. Talletukset keskuspankissa

Likviditeettireservin (pl. Talletukset keskuspankissa) keskimääräinen jäljellä oleva juoksuaika on 4,0 vuotta.

Vakuustoittoiminnan riskiasema

Liite 52. Vahinkovakuutuksen riskiasema

Vahinkovakuustoittoiminnan riskiherkkyyks

Alla olevassa taulukossa esitetään herkkyysanalyysi, josta käy ilmi, miten raportointikauden päättymispäivänä jokseenkin mahdolliset muutokset vakuutussopimusten riskimuuttujissa olisivat vaikuttaneet jäljellä olevien kassavirtojen muutoksen kautta voittoon tai tappioon ja omaan pääomaan. Taulukossa esitetään herkkyudet ennen ja jälkeen vakuutusennottajana tehdyillä jälleenvakuutus sopimuksilla ja ilman herkkyysmuutoksia riskioikaisussa. Stressattu korvausvastuu ei sisällä eläkevarauksia.

Riskimuuttuja	2023, milj. €				2022, milj. €			
	Vaikutus tulokseen brutto	Vaikutus tulokseen netto	Vaikutus omaan pääomaan brutto	Vaikutus omaan pääomaan netto	Vaikutus tulokseen brutto	Vaikutus tulokseen netto	Vaikutus omaan pääomaan brutto	Vaikutus omaan pääomaan netto
Kuolevuus -5%	-15	-15	-12	-12	-15	-15	-12	-12
Kuolevuus +5%	15	15	12	12	15	15	12	12
Vakuutusten liikekulut +5%	-3	-3	-2	-2	-2	-2	-2	-2
Vakuutusten liikekulut -5%	3	3	2	2	2	2	2	2
Korvausvastuu +5%	-69	-62	-55	-50	-70	-56	-56	-45
Korvausvastuu -5%	69	62	55	50	70	56	56	45
Korkoriski -100 bps	-178	-176	-142	-141	-163	-161	-130	-129
Korkoriski +100 bps	154	152	123	121	140	138	112	111

Vahinkovakuutuksen vakuutusvelan arvioitu maturiteettijakauma

31.12.2023, milj. €	2024	2025	2026	2027	2028	2029-2033	2034-	Yhteensä
Jäljellä olevan kauden vastuut - LRC*	61	55	11	6	4	10	13	159
Sattuneiden vahinkojen vastuu - LIC*	593	186	132	119	101	432	1 387	2 951
Vakuutusvastuut yhteensä	654	241	143	125	105	442	1 399	3 110

*Nimellisarvoiset kassavirrat

31.12.2022, milj. €	2023	2024	2025	2026	2027	2028-2032	2033-	Yhteensä
Jäljellä olevan kauden vastuut - LRC*	22	45	9	5	3	10	14	108
Sattuneiden vahinkojen vastuu - LIC*	560	242	132	67	139	432	1 348	2 920
Vakuutusvastuut yhteensä	582	287	141	72	142	442	1 362	3 028

*Nimellisarvoiset kassavirrat

Liite 53. Henkivakuutuksen riskiasema
Henkivakuutustoiminnan luonnetta kuvaavia tietoja ja vakuutus sopimusvelan herkkyysoanalyysi

Henkivakuutustoiminnan keskeisimmät riskit ovat henkivakuutuksen sijoitusomaisuuden markkinariskit, vakuutusvelan arvostamisessa käytetty korkotaso, sekä vakuutettujen elinajanodotteen muutokset.

Henkivakuutusliiketoiminnan vakuutus- ja sijoitus sopimus kanta

	31.12.2023		31.12.2022	
	Vastuu, milj. €	Duraatio korkokäyrällä	Vastuu, milj. €	Duraatio korkokäyrällä
Sijoitussidonnaiset vakuutus sopimukset	5 824	10,3	5 586	10,6
Muut kuin sijoitussidonnaiset sopimukset	3 177	8,5	3 263	8,3
Yhteensä	9 001	9,7	8 849	9,8

Liitteessä esitetyillä sijoitussidonnaisilla vakuutus sopimuksilla tarkoitetaan vakuutus sopimuksia, jotka arvostetaan IFRS 17 VFA -mallin mukaisesti.

Muihin kuin sijoitussidonnaisiin sopimuksiin sisältyvät muut OP-Henkivakuutuksen IFRS 17:n GMM -mallin mukaisesti arvostettavat vakuutus kannat.

OP-Henkivakuutukseen siirtyi 31.12.2015 kannanluovutuksena vastuuvulkaa Keskinäisestä Henkivakuutusyhtiö Suomesta. Tuolloin siirtyneistä säästö vakuutuksista muodostettiin yhtiön muusta taseesta eriytetty tase. Keskinäisen Henkivakuutusyhtiö Suomen yksilöllinen eläkevakuutus kanta yhdisteltiin 30.9.2016 OP Henkivakuutus Oyn. Myös tästä kannasta on muodostettu yhtiön muusta taseesta eriytetty tase. Eriytetyillä taseilla on omat voitonjakopolitiikkansa, jotka on määritelty kannanluovutus suunnitelmissa. Eriytettyihin taseisiin sisältyvät myös tulevien lisäetujen vastuut, jotka puskuroivat eriytettyjen taseiden markkina- ja asiakaskäyttämiseriskejä.

Henkivakuutus sopimusvelan herkkyyso laskenta olettamusten muutoksille

Alla olevassa taulukossa esitetään herkkyysoanalyysi, josta käy ilmi, miten raportointikauden päättymispäivänä jokseenkin mahdolliset muutokset vakuutus sopimusten riskimuuttujissa olisivat vaikuttaneet voittoon tai tappioon ja omaan pääomaan. Taulukossa esitetään herkkyydet ennen kun riskiä on pienennetty vakuutus senottajana tehdyillä jälleenvakuutus sopimuksilla (brutto) sekä jälleenvakuutuksen huomioimisen jälkeen (netto). Korkostressien tapauksessa on huomioitu diskonttaamisen vaikutus kassavirtojen nykyarvoihin, muuttuneen koron vaikutus tulevaan säästöjen kehitykseen sekä asiakashyvitysten muutokset. Vakuutus sopimuksiin liittyvien sijoitusten herkkyydet on esitetty liitteessä 62.

Henkivakuutustoiminnan riskiherkkyyso

Riskimuuttuja	2023, milj. €				2022, milj. €			
	Vaikutus tulokseen brutto	Vaikutus tulokseen netto	Vaikutus omaan pääomaan brutto	Vaikutus omaan pääomaan netto	Vaikutus tulokseen brutto	Vaikutus tulokseen netto	Vaikutus omaan pääomaan brutto	Vaikutus omaan pääomaan netto
Kuolevuus +5%	23	23	19	19	18	18	14	14
Kuolevuus -5%	-24	-24	-19	-20	-19	-18	-15	-15
Raukeavuus +10 %	12	12	9	10	18	17	14	14
Raukeavuus -10 %	-14	-14	-11	-11	-20	-20	-16	-16
Korkoriski +100 bps	143	145	114	116	166	169	133	135
Korkoriski -100 bps	-175	-178	-140	-142	-182	-184	-146	-148
Luottoriskimarginaalin muutos, osakkeet +20%	-54	-55	-43	-44	-53	-53	-42	-43
Luottoriskimarginaalin muutos, osakkeet -20%	76	77	61	62	84	85	67	68

Henkivakuutuksen vakuutus sopimusvelan maturiteettijakauma

31.12.2023, milj. €	2024-2025	2026-2027	2028-2032	2033-2037	2038-2042	2043-2047	2048-	Yhteensä
Sijoitussidonnaiset vakuutus sopimukset	664	915	1 946	1 323	1 048	750	1 009	7 655
Muut kuin sijoitussidonnaiset sopimukset	604	490	886	468	252	164	297	3 160
Yhteensä	1 268	1 405	2 832	1 790	1 300	914	1 306	10 815

Taulukko sisältää vakuutus- ja sijoitus sopimusten maturiteettijakauman.

31.12.2022, milj. €	2023-2024	2025-2026	2027-2028	2032-2036	2037-2041	2042-2046	2047-	Yhteensä
Sijoitussidonnaiset vakuutus sopimukset	552	905	1 938	1 401	1 068	812	1 132	7 808
Muut kuin sijoitussidonnaiset sopimukset	615	518	951	535	268	174	312	3 373
Yhteensä	1 167	1 423	2 888	1 936	1 336	986	1 444	11 180

Taulukko sisältää vakuutus- ja sijoitus sopimusten maturiteettijakauman.

Vakuutustoiminnan sijoitusten riskiasema

Liite 54. Vahinkovakuutuksen sijoitusten jakauma

	31.12.2023		31.12.2022	
	Käypä arvo*, milj. €	%	Käypä arvo*, milj. €	%
Sijoitusomaisuuden allokaatiojakauma				
Rahamarkkinat yhteensä	433	10	622	15
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	422	10	632	16
Johdannaiset***	11	0	-10	0
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	2 662	61	2 526	62
Valtiot	304	7	303	7
Infraaolinkatut joukkovelkakirjalainat		0		0
Investment Grade	1 928	44	1 834	45
Kehittyvät markkinat ja High Yield	234	5	206	5
Strukturoidut sijoitukset****	196	5	181	4
Osakkeet yhteensä	872	20	557	14
Suomi	122	3	67	2
Kehittyneet markkinat	582	13	326	8
Kehittyvät markkinat	90	2	88	2
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	6	0	6	0
Pääomasijoitukset	71	2	69	2
Vaihtoehdoiset sijoitukset yhteensä	29	1	31	1
Hedge fund -rahastot	29	1	31	1
Kiinteistösijoitukset yhteensä	338	8	336	8
Suorat kiinteistöt	153	4	155	4
Epäsuorat kiinteistösijoitukset	186	4	181	4
Yhteensä	4 334	100	4 071	100

* Sisältää siirtyneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokaatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää kiinteistövakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Liite 55. Vahinkovakuutuksen sijoitusriskien herkkyyshanalyysi

Alla olevassa taulukossa on selvitys sijoitusriskien herkkyyksistä. Vakuutusvelan laskentaan liittyvän diskonttauskoron herkkyystarkastelu on esitetty vakuutusvelan liitetiedoissa 52. Sijoitusten ja vakuutusvelan muutosten vaikutukset kumoavat toisiaan.

	Vaikutus tulokseen, milj. €		Vaikutus omaan pääomaan, milj. €	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Listatut osakkeet -20%	-159	-96	-127	-77
Valuutta -20%	-86	-30	-69	-24
Listamattomat osakkeet -20%	-16	-25	-12	-20
Kiinteistöt -20%	-68	-64	-54	-51
Luottoriskimarginaalin muutos, osakkeet -20%	-77	-90	-61	-72
Luottoriskimarginaalin muutos, osakkeet +20%	52	55	42	44
Korkoriski + 100 bp	-166	-122	-133	-98
Korkoriski - 100 bp	187	133	150	106

Liite 56. Vahinkovakuutuksen korkosijoitusten riskiasema

Koron muutoksista aiheutuvaa markkinariskiä seurataan luokittelemalla sijoitukset instrumenteittain duraation mukaan. Vakuutusvelan korkoriskiä tasaavaa vaikutusta ei ole esitetty taulukossa, koska vakuutusvelasta vain osa on diskontattu hallinnollisella korolla (liite 32).

Käypä arvo juoksuaian tai uudelleenhinnoittelupäivän mukaan, milj. €*	31.12.2023	31.12.2022
0-1 vuotta	699	782
>1-3 vuotta	813	738
>3-5 vuotta	694	827
>5-7 vuotta	415	353
>7-10 vuotta	178	173
>10 vuotta	131	22
Yhteensä	2 930	2 895
Modifioitu duraatio	3,5	2,8
Efektiivinen korko, %	2,4	1,4

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkovelkakirjalainat, vaihtovelkakirjalainat ja korkorahastot.

Korkosalkun maturiteetti- ja luottokelpoisuusjakauma 31.12.2023*, milj. €								
Vuotta	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Yhteensä	Osuus, %
Aaa	203	24	36	45	7	37	351	12,0
Aa1-Aa3	173	66	100	58	24	46	467	15,9
A1-A3	63	258	195	119	70	18	723	24,7
Baa1-Baa3	153	392	311	163	57	12	1 087	37,1
Ba1 tai alempi	59	37	22	11	4	10	143	4,9
Sisäisesti luokiteltu	48	36	30	19	16	9	159	5,4
Yhteensä	699	813	694	415	178	131	2 930	100,0

Korkosalkun maturiteetti- ja luottokelpoisuusjakauma 31.12.2022*, milj. €								
Vuotta	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Yhteensä	Osuus, %
Aaa	202	79	55	3	3	7	348	12,0
Aa1-Aa3	380	71	92	40	1	6	591	20,4
A1-A3	61	172	273	101	80	4	691	23,9
Baa1-Baa3	90	336	356	179	72	10	1 042	36,0
Ba1 tai alempi	41	45	26	7	6	4	128	4,4
Sisäisesti luokiteltu	9	35	25	24	11	-9	95	3,3
Yhteensä	782	738	827	353	173	22	2 895	100,0

* Ei sisällä luottojohdannaisia.

Maturiteetti on ilmoitettu juoksuaian loppuun. Jos paperilla on Call-mahdollisuus, maturiteetti on ilmoitettu ensimmäiseen mahdolliseen Call-päivään saakka.

Vahinkovakuutuksen korkosalkun keskimääräinen luottoluokitus Moody's:n luokituksen mukaan on A3.

Vahinkovakuutuksen korkosalkun keskimääräinen jäljellä oleva juoksuaika on 3,8 vuotta (laskettu Call-päivän ja eräpäivän perusteella).

Liite 57. Vahinkovakuutuksen sijoitusten valuuttariski

Valuuttapositio, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
USD	202	22
SEK	1	0
JPY	3	
GBP	1	7
Muut	32	50
Yhteensä*	239	80

* Valuuttapositio on 5,5 % (2,0 %) sijoituskannasta. Valuuttapositio lasketaan yksittäisten valuuttojen itseisarvojen summana.

Liite 58. Vahinkovakuutuksen vastapuoliriski

Luottoluokitusjakauma, milj. €	31.12.2023		31.12.2022	
	Sijoitus*	Vakuutus**	Sijoitus*	Vakuutus**
Aaa	351		348	
Aa1-Aa3	467	28	591	63
A1-A3	723	95	691	183
Baa1-Baa3	1 087	0	1 042	
Ba1 tai alempi	143		128	
Sisäisesti luokiteltu	159	42	95	40
Yhteensä	2 930	165	2 895	287

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkolainat ja korkorahastot.

** Sisältää jälleenvakuuttajien osuuden vakuutusvelasta ja saamiset jälleenvakuuttajilta.

Liite 59. Henkivakuutuksen sijoitusten jakauma

Sijoitusomaisuuden allokaatiojakauma	31.12.2023		31.12.2022	
	Käypä arvo*, milj. €	Osuus (%)	Käypä arvo*, milj. €	Osuus (%)
Rahamarkkinat yhteensä	367	11 %	614	19 %
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	361	11 %	601	19 %
Johdannaiset***	6	0 %	13	0 %
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	2 070	65 %	1 976	61 %
Valtiot	225	7 %	182	6 %
Investment Grade	1 519	47 %	1 469	45 %
Kehittyvät markkinat ja High Yield	156	5 %	161	5 %
Strukturoidut sijoitukset****	170	5 %	163	5 %
Osakkeet yhteensä	546	17 %	419	13 %
Suomi	82	3 %	44	1 %
Kehittyneet markkinat	343	11 %	240	7 %
Kehittyvät markkinat	53	2 %	65	2 %
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	3	0 %	3	0 %
Pääomasijoitukset	65	2 %	67	2 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset yhteensä	36	1 %	38	1 %
Hedge fund -rahastot	36	1 %	38	1 %
Kiinteistösijoitukset yhteensä	180	6 %	189	6 %
Suorat kiinteistöt	13	0 %	24	1 %
Epäsuorat kiinteistösijoitukset	168	5 %	165	5 %
Yhteensä	3 201	100 %	3 235	100 %

* Sisältää siirtyneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokaatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää kiinteistövakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Liite 60. ETA 1 sijoitusten jakauma

Suomi-yhtiöstä vuonna 2015 siirretyistä yksilöllisestä henkivakuutuskannasta (ETA 1) muodostettiin kannanluovutusten yhteydessä eriytetty tase (ETA 1), joilla on muusta henkivakuutustoiminnasta poikkeava voitonjakopolitiikka.

Sijoitusomaisuuden allokaatiojakauma	31.12.2023		31.12.2022	
	Käypä arvo*, milj. €	Osuus (%)	Käypä arvo*, milj. €	Osuus (%)
Rahamarkkinat yhteensä	30	5 %	47	8 %
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	30	5 %	47	8 %
Johdannaiset***		0 %	0	0 %
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	497	88 %	503	86 %
Valtiot	108	19 %	122	21 %
Investment Grade	316	56 %	319	54 %
Kehittyvät markkinat ja High Yield	25	4 %	21	4 %
Strukturoidut sijoitukset****	49	9 %	42	7 %
Osakkeet yhteensä	27	5 %	26	4 %
Kehittyneet markkinat	17	3 %	16	3 %
Kehittyvät markkinat	2	0 %	2	0 %
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet		0 %	0	0 %
Pääomasijoitukset	7	1 %	8	1 %
Kiinteistösijoitukset yhteensä	9	2 %	10	2 %
Suorat kiinteistöt	0	0 %	0	0 %
Epäsuorat kiinteistösijoitukset	9	2 %	10	2 %
Yhteensä	563	100 %	586	100 %

* Sisältää siirtyneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokaatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää kiinteistövakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoon oli 11 miljoonaa (-10). Nettotuotto on laskettu vähentämällä sijoitusomaisuuden tuotoista markkinaehtoisien vastuuvelan arvonmuutos.

Liite 61. ETA 2 sijoitusten jakauma

Suomi-yhtiöstä vuonna 2015 siirretyistä yksilöllisestä henkivakuutusmaksusta (ETA 2) muodostettiin kannanluovutusten yhteydessä eriytetty tase (ETA 2), joilla on muusta henkivakuutuslaitoksesta poikkeava voitonjakopolitiikka.

	31.12.2023		31.12.2022	
	Käypä arvo*, milj. €	Osuus (%)	Käypä arvo*, milj. €	Osuus (%)
Sijoitusomaisuuden allokatiojakauma				
Rahamarkkinat yhteensä	84	7 %	106	8 %
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	84	7 %	106	8 %
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	1 094	86 %	1 168	86 %
Valtiot	346	27 %	390	29 %
Investment Grade	623	49 %	636	47 %
Kehittyvät markkinat ja High Yield	5	0 %	1	0 %
Strukturoidut sijoitukset****	119	9 %	141	10 %
Osakkeet yhteensä	52	4 %	53	4 %
Kehittyneet markkinat	28	2 %	26	2 %
Kehittyvät markkinat	3	0 %	3	0 %
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	0	0 %	0	0 %
Pääomasijoitukset	21	2 %	24	2 %
Kiinteistösijoitukset yhteensä	37	3 %	38	3 %
Suorat kiinteistöt	15	1 %	16	1 %
Epäsuorat kiinteistösijoitukset	22	2 %	22	2 %
Yhteensä	1 266	100 %	1 365	100 %

* Sisältää siirryneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää kiinteistövakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoin oli 18 miljoonaa (-16). Nettotuotto on laskettu vähentämällä sijoitusomaisuuden tuotoista markkinaehtoisien vastuuvelan arvomuutos.

Liite 62. Henkivakuutuksen sijoitusriskien herkkyysoanalyysi

Alla olevassa taulukossa on selvitys sijoitusriskien herkkyyksistä. Vakuutusvelan laskentaan liittyvän diskonttauskoron herkkyysoanalyysi on esitetty vakuutusvelan liitetiedoissa 53. Sijoitusten ja vakuutusvelan muutosten vaikutukset kumoavat toisiaan.

	Vaikutus tulokseen, milj. €		Vaikutus omaan pääomaan, milj. €	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Listatut osakkeet -20%	-100	-69	-80	-55
Valuutta -20%	-54	-21	-43	-17
Listamattomat osakkeet -20%	-14	-14	-11	-11
Kiinteistöt -20%	-36	-38	-29	-30
Luottoriskimarginaalin muutos, osakkeet -20%	-60	-74	-48	-59
Luottoriskimarginaalin muutos, osakkeet +20%	41	44	33	35
Korkoriski + 100 bp	-139	-115	-111	-92
Korkoriski - 100 bp	167	135	133	108

Liite 63. ETA 1 sijoitusriskien herkkyysoanalyysi

Erillistaseissa olevien kantojen sijoitusriskiä puskuroi kantaan liittyvä tulevien lisäetujen vastuu. Puskuri riittää kattamaan nykyisessä tilanteessa herkkyysoanalyysien mukaisen sijoitusomaisuuden negatiivisen tuoton ja siksi herkkyysoanalyysin mukaisissa skenaarioissa ei tule suoraa tulosvaikutusta läpi. Erillistase1:n tulevien lisäetujen vastuu on 89 miljoonaa euroa (87).

Liite 64. ETA 2 sijoitusriskien herkkyysoanalyysi

Erillistaseissa olevien kantojen sijoitusriskiä puskuroi kantaan liittyvä tulevien lisäetujen vastuu. Puskuri riittää kattamaan nykyisessä tilanteessa herkkyysoanalyysien mukaisen sijoitusomaisuuden negatiivisen tuoton ja siksi herkkyysoanalyysin mukaisissa skenaarioissa ei tule suoraa tulosvaikutusta läpi. Erillistase2:n tulevien lisäetujen vastuu on 157 miljoonaa euroa (160).

Liite 65. Henkivakuutuksen korkosijoitusten riskiasema

Käypä arvo juoksuajan tai uudelleenhinnoittelupäivän mukaan, milj. €*	31.12.2023	31.12.2022
0-1 vuotta	520	570
>1-3 vuotta	585	506
>3-5 vuotta	596	674
>5-7 vuotta	304	244
>7-10 vuotta	128	153
>10 vuotta	88	57
Yhteensä	2 221	2 204
Modifioitu duraatio	3,3	2,8
Keskikorko, %	2,1	1,3

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkovelkakirjalainat, vaihtovelkakirjalainat ja korkorahastot.

Korkosalkun maturiteetti- ja luottokelpoisuusjakauma 31.12.2023*, milj. €

Vuotta	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Yhteensä	Osuus, %
Aaa	150	35	50	26	23	19	304	13,7 %
Aa1-Aa3	146	38	69	32	16	37	338	15,2 %
A1-A3	57	176	162	82	38	10	524	23,6 %
Baa1-Baa3	121	284	269	141	41	9	865	39,0 %
Ba1 tai alempi	37	25	14	6	3	6	91	4,1 %
Sisäisesti luokiteltu	10	27	31	17	7	6	98	4,4 %
Yhteensä	520	585	596	304	128	88	2 221	100,0 %

Korkosalkun maturiteetti- ja luottokelpoisuusjakauma 31.12.2022*, milj. €

Vuotta	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Yhteensä	Osuus, %
Aaa	250	16	43	4	44		357	16,2 %
Aa1-Aa3	116	35	59	20	5	19	253	11,5 %
A1-A3	45	126	189	72	50	10	493	22,3 %
Baa1-Baa3	123	256	332	118	46	10	884	40,1 %
Ba1 tai alempi	29	35	20	4	5	3	96	4,4 %
Sisäisesti luokiteltu	8	38	31	25	4	15	121	5,5 %
Yhteensä	570	506	674	244	153	57	2 204	100,0 %

* Ei sisällä luottojohtannaisia.

Maturiteetti on ilmoitettu juoksuajan loppuun. Jos paperilla on Call-mahdollisuus, maturiteetti on ilmoitettu ensimmäiseen mahdolliseen Call-päivään saakka.

Henkivakuutuksen korkosalkun keskimääräinen luottoluokitus Moody's:n luokituksen mukaan on A3.

Henkivakuutuksen korkosalkun keskimääräinen jäljellä oleva juoksu-aika on 3,8 vuotta (laskettu Call-päivän ja eräpäivän perusteella).

Liite 66. ETA 1 korkosijoitusten riskiasema

Käypä arvo juoksuajan tai uudelleenhinnoittelupäivän mukaan, milj. €*	31.12.2023	31.12.2022
0-1 vuotta	58	62
>1-3 vuotta	116	108
>3-5 vuotta	126	176
>5-7 vuotta	94	67
>7-10 vuotta	54	56
>10 vuotta	31	31
Yhteensä	479	500
Modifioitu duraatio	4,5	4,3
Keskikorko, %	2,1	1,0

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkovelkakirjalainat, vaihtovelkakirjalainat ja korkorahastot.

Korkosalkun maturiteetti- ja luottokelpoisuusjakauma 31.12.2023*, milj. €

Vuotta	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Yhteensä	Osuus, %
Aaa	11	9	15	17	21	8	81	16,8 %
Aa1-Aa3	21	6	16	15	7	16	79	16,6 %
A1-A3	2	34	30	21	10	6	102	21,3 %
Baa1-Baa3	15	59	54	38	15	1	182	37,9 %
Ba1 tai alempi	7	6	4	1	0	0	18	3,8 %
Sisäisesti luokiteltu	3	3	7	3	1		17	3,6 %
Yhteensä	58	116	126	94	54	31	479	100,0 %

Korkosalkun maturiteetti- ja luottokelpoisuusjakauma 31.12.2022*, milj. €

Vuotta	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Yhteensä	Osuus, %
Aaa	2	12	40	12	27	11	105	20,9 %
Aa1-Aa3	41	13	14	8	5	13	93	18,6 %
A1-A3	3	23	45	13	7	5	96	19,3 %
Baa1-Baa3	5	49	63	26	12	2	158	31,6 %
Ba1 tai alempi	5	6	3	1	0	0	15	3,0 %
Sisäisesti luokiteltu	6	5	10	7	5		33	6,6 %
Yhteensä	62	108	176	67	56	31	500	100,0 %

* Ei sisällä luottojohdannaisia.

Maturiteetti on ilmoitettu juoksuajan loppuun. Jos paperilla on Call-mahdollisuus, maturiteetti on ilmoitettu ensimmäiseen mahdolliseen Call-päivään saakka.

ETA 1 korkosalkun keskimääräinen luottoluokitus Moody's:n luokituksen mukaan on A2.

ETA 1 korkosalkun keskimääräinen jäljellä oleva juoksu-aika on 5,0 vuotta (laskettu Call-päivän ja eräpäivän perusteella).

Liite 67. ETA 2 korkosijoitusten riskiasema

Käypä arvo juoksuajan tai uudelleenhinnoittelupäivän mukaan, milj. €* 31.12.2023	31.12.2022	
0-1 vuotta	82	108
>1-3 vuotta	212	238
>3-5 vuotta	311	353
>5-7 vuotta	195	144
>7-10 vuotta	107	137
>10 vuotta	115	106
Yhteensä	1 022	1 086
Modifioitu duraatio	4,8	4,6
Keskikorko, %	2,1	1,0

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkovelkakirjalainat, vaihtovelkakirjalainat ja korkorahastot.

Korkosalkun maturiteetti- ja luottokelpoisuusjakauma 31.12.2023*, milj. €

Vuotta	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Yhteensä	Osuus, %
Aaa	15	24	61	37	52	27	215	21,0 %
Aa1-Aa3	35	11	56	37	14	76	227	22,3 %
A1-A3	5	45	74	64	10	5	202	19,8 %
Baa1-Baa3	25	125	109	51	28	8	347	33,9 %
Sisäisesti luokiteltu	2	8	11	6	3		31	3,0 %
Yhteensä	82	212	311	195	107	115	1 022	100,0 %

Korkosalkun maturiteetti- ja luottokelpoisuusjakauma 31.12.2022*, milj. €

Vuotta	0-1	1-3	3-5	5-7	7-10	10-	Yhteensä	Osuus, %
Aaa	2	63	85	45	69	36	300	27,6 %
Aa1-Aa3	63	22	35	25	18	62	226	20,8 %
A1-A3	10	60	80	30	15	3	197	18,2 %
Baa1-Baa3	25	87	134	32	23	6	308	28,3 %
Sisäisesti luokiteltu	8	6	19	13	11		56	5,1 %
Yhteensä	108	238	353	144	137	106	1 086	100,0 %

* Ei sisällä luottojohdannaisia.

Maturiteetti on ilmoitettu juoksuajan loppuun. Jos paperilla on Call-mahdollisuus, maturiteetti on ilmoitettu ensimmäiseen mahdolliseen Call-päivään saakka.

ETA 2 korkosalkun keskimääräinen luottoluokitus Moody's:n luokituksen mukaan on A1.

ETA 2 korkosalkun keskimääräinen jäljellä oleva juoksu-aika on 5,8 vuotta (laskettu Call-päivän ja eräpäivän perusteella).

Liite 68. Henkivakuutuksen sijoitusten valuuttariski

Valuuttapositio, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
USD	121	18
SEK	0	0
JPY	2	
GBP	0	7
Muut	5	37
Yhteensä*	128	61

* Kokonaisnettovaluuttapositio.

Valuuttapositio oli 4,0 % sijoituskannasta (1,9 %).

Liite 69. ETA 1 sijoitusten valuuttariski

Valuuttapositio, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
USD	9	9
SEK	0	0
GBP	0	1
Muut	6	6
Yhteensä*	16	16

* Kokonaisnettovaluuttapositio.

Valuuttapositio oli 2,8 % sijoituskannasta (2,8 %).

Liite 70. ETA 2 sijoitusten valuuttariski

Valuuttapositio, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
USD	29	28
SEK	0	0
GBP	0	1
Muut	14	15
Yhteensä*	44	43

* Kokonaisnettovaluuttapositio.

Valuuttapositio oli 3,4 % sijoituskannasta (3,2 %).

Liite 71. Henkivakuutuksen sijoitusten vastapuoliriski

Luottoluokitusjakauma, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Moody's vastaavuus	Sijoitus*	Sijoitus*
Aaa	304	357
Aa1–Aa3	338	253
A1–A3	524	493
Baa1–Baa3	865	884
Ba1 tai alempi	91	96
Sisäisesti luokiteltu	98	121
Yhteensä	2 221	2 204

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkolainat ja korkorahastot.

Liite 72. ETA 1 sijoitusten vastapuoliriski

Luottoluokitusjakauma, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Moody's vastaavuus	Sijoitus*	Sijoitus*
Aaa	81	105
Aa1–Aa3	79	93
A1–A3	102	96
Baa1–Baa3	182	158
Ba1 tai alempi	18	15
Sisäisesti luokiteltu	17	33
Yhteensä	479	500

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkolainat ja korkorahastot.

Liite 73. ETA 2 sijoitusten vastapuoliriski

Luottoluokitusjakauma, milj. €	31.12.2023	31.12.2022
Moody's vastaavuus	Sijoitus*	Sijoitus*
Aaa	215	300
Aa1–Aa3	227	226
A1–A3	202	197
Baa1–Baa3	347	308
Sisäisesti luokiteltu	31	56
Yhteensä	1 022	1 086

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkolainat ja korkorahastot.

Liite 74. ETA 1 sijoitusten luottoriski

	31.12.2023		31.12.2022		Luottoriskin muutoksesta aiheutunut käyvän arvon muutos	
	Käypä arvo*, milj. €	Luotto- johdan- naiset nimellis- arvo milj. €	Käypä arvo*, milj. €	Luottojohd. nimellisarvo milj. €	Sijoitukset muutos**** milj. €	Luottojohd. muutos***** milj. €
Luottoriskille alttiina olevat sijoitukset						
Rahamarkkinat yhteensä	30		47			
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	30		47			
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	497		503		0	0
Valtiot	108		122		0	
Investment Grade	316		319		1	0
Kehittyvät markkinat ja High Yield	25		21		-1	
Strukturoidut sijoitukset***	49		42			
Osakkeet yhteensä	27		26			
Kehittyneet markkinat	17		16			
Kehittyvät markkinat	2		2			
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	0		0			
Pääomasijoitukset	7		8			
Kiinteistösijoitukset yhteensä	9		10			
Suorat kiinteistöt	0		0			
Epäsuorat kiinteistösijoitukset	9		10			
Yhteensä	563		586		0	0

Ei sisällä rahamarkkinasijoituksia, vaihtovelkakirjalainasijoituksia.

* Sisältää siirtyneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat.

*** Sisältää kiinteistövakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

**** Likvidien korkosijoitusten pl. Rahamarkkina kokonaistuotosta vähennetty juokseva tuotto ja korkoliikkeen tuotto suhteessa EUR swap-käyrään.

***** Suorilla luottoriskijohdannaisilla kokonaistuotto. Menetelmä ei sovellu strukturoiduille sijoituksille.

Liite 75. ETA 2 sijoitusten luottoriski

	31.12.2023		31.12.2022		Luottoriskin muutoksesta aiheutunut käyvän arvon muutos	
	Käypä arvo*, milj. €	Luotto- johdan- naiset nimellis- arvo milj. €	Käypä arvo*, milj. €	Luottojohd. nimellisarvo milj. €	Sijoitukset muutos**** milj. €	Luottojohd. muutos***** milj. €
Luottoriskille alttiina olevat sijoitukset						
Rahamarkkinat yhteensä	84		106			
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	84		106			
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	1 094		1 168		3	0
Valtiot	346		390		-1	
Investment Grade	623		636		3	0
Kehittyvät markkinat ja High Yield	5		1		0	
Strukturoidut sijoitukset***	119		141			
Osakkeet yhteensä	52		53			
Kehittyneet markkinat	28		26			
Kehittyvät markkinat	3		3			
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	0		0			
Pääomasijoitukset	21		24			
Kiinteistösijoitukset yhteensä	37		38			
Suorat kiinteistöt	15		16			
Epäsuorat kiinteistösijoitukset	22		22			
Yhteensä	1 266		1 365		3	0

Ei sisällä rahamarkkinasijoituksia, vaihtovelkakirjalainasijoituksia.

* Sisältää siirtyneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat.

*** Sisältää kiinteistövakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

**** Likvidien korkosijoitusten pl. Rahamarkkina kokonaistuotosta vähennetty juokseva tuotto ja korkoliikkeen tuotto suhteessa EUR swap-käyrään.

***** Suorilla luottoriskijohdannaisilla kokonaistuotto. Menetelmä ei sovellu strukturoiduille sijoituksille.

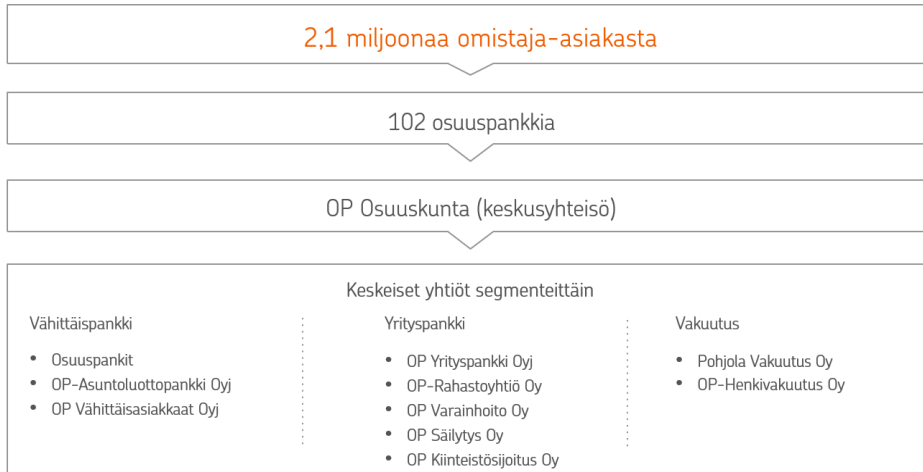
Muut liitetiedot

Liite 76. Omistukset tytäryrityksissä, strukturoiduissa yhteisöissä sekä yhteisissä toiminnoissa

OP Ryhmän rakenne

Seuraavassa kuviossa on kuvattu OP Ryhmän rakenne. Jäsenosuuspankit muodostavat ryhmän laskentateknisen emoyhtiön. OP Ryhmään yhdistellään jäsenosuuspankkien lisäksi jäsenosuuspankkien keskeisimmät tytäryhtiöt sekä keskusyhteisö OP Osuuskunta ja sen tytäryritykset, osakkuusyrietykset sekä erilaiset yhteisjärjestelyt.

OP Ryhmän rakenne

Tilikauden aikana tapahtuneet muutokset tytäryrityksissä ja strukturoiduissa yhteisöissä

Tilikaudella ei ollut merkittäviä muutoksia.

OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdistellyt merkittävät tytäryritykset 2023

OP Ryhmän merkittäviä tytäryrityksiä ovat sellaiset yhtiöt, joiden toiminta vaatii toimiluvan sekä muut liiketoiminnan kannalta keskeiset yritykset. Kaikki konserniin yhdistellyt merkittävät tytäryritykset ovat kokonaan omistettuja, eikä niissä ole näin ollen merkittäviä määräysvallattomien omistajien osuuksia.

Yhtiö	Kotipaikka	Omistus- osuus, %	Osuus ääni- vallasta, %
OP Osuuskunta	Helsinki	100	100
OP-Asuntoluottopankki Oyj	Helsinki	100	100
OP-Henkivakuutus Oy	Helsinki	100	100
OP-Vähittäisasiakkaat Oyj	Helsinki	100	100
OP-Rahastoyhtiö Oy	Helsinki	100	100
Pivo Wallet Oy	Helsinki	100	100
OP Yrityspankki Oyj	Helsinki	100	100
OP Kiinteistösijoitus Oy	Helsinki	100	100
OP Varainhoito Oy	Helsinki	100	100
Pohjola Vakuutus Oy	Helsinki	100	100
OP Säilytys Oy	Helsinki	100	100

OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään tytäryhtiöinä lisäksi 30 (34) OP Kotia. OP Kodit tarjoavat kiinteistöjen ja asuntojen välityspalveluita sekä isännöintipalveluita ja ne ovat 100%:sti omistettuja tytäryhtiöitä. OP Kotien lisäksi on yhdistelty 23 kpl (26) muita tytäryrityksiä.

OP Ryhmän teknisen emoyhtiön muodostavat jäsenosuuspankit 2023

Pankin nimi	Tase 31.12.2023, milj. €	CET1-% 31.12.2023	Toimitusjohtaja 31.12.2023
Alajärven Op	392	42,0 %	Minna Sippola
Ala-Satakunnan Op	330	50,4 %	Jari Katila
Alavieskan Op	95	29,3 %	Antero Alahautala
Andelsbanken för Åland	647	25,8 %	Johnny Nordqvist
Andelsbanken Raseborg	516	27,3 %	Mats Enberg
Etelä-Karjalan Op	2 259	39,4 %	Petri Krohns
Etelä-Pirkanmaan Op	849	37,8 %	Juha Luomala
Etelä-Pohjanmaan Op	1 539	29,4 %	Olli Tarkkanen
Euran Op	299	52,2 %	Timo Viitanen
Haapamäen Seudun Op	79	53,4 %	Hannu Petjoi
Hailuodon Op	58	35,9 %	Jani Isomaa
Humppilan-Metsämaan Op	112	53,7 %	Jari Salokangas
Hämeen Op	4 231	31,6 %	Mika Helin
Janakkalan Op	503	50,4 %	Mikko Suutari
Jokilaaksojen Op	482	34,2 %	Juha Pajumaa
Jokioisten Op	161	33,2 %	Ville Aarnio
Joki-Pohjanmaan Op	440	33,2 %	Markku Niskala
Jämsän Seudun Op	426	63,6 %	Kari Mäkelä
Järvi-Hämeen Op	587	44,7 %	Teemu Sarhema
Kainuun Op	1 090	41,6 %	Teuvo Perätalo
Kangasalan Seudun Op	663	39,9 %	Jyrki Turtiainen
Kangasniemen Op	235	55,8 %	Seppo Laurila
Kemin Seudun Op	486	45,2 %	Heikki Palosaari
Kerimäen Op	111	48,0 %	Sakari Kangas
Keski-Pohjanmaan Op	1 595	30,9 %	Jyrki Rantala
Keski-Suomen Op	3 894	32,6 %	Pasi Sorri
Koitin-Pertunmaan Op	99	56,8 %	Jorma Somero
Korpilahden Op	124	40,1 %	Tuomas Uppsala
Kronoby Andelsbank	169	44,1 %	Kaj Nylund
Kuhmon Op	268	57,2 %	Martti Pulkkinen
Kuortaneen Op	91	37,0 %	Suvi-Katariina Kangastie
Kuusamon Op	343	32,3 %	Kari Kivelä
Kymenlaakson Op	2 372	39,5 %	Juha Korhonen
Laihian Op	133	33,0 %	Marja Tukeva
Lapin Op	127	41,1 %	Juha Teerialho
Lehtimäen Op	89	25,5 %	Veli-Jussi Haapala
Lemin Op	108	26,9 %	Petteri Mattila
Limingan Op	159	27,9 %	Pirjo Ruottinen
Liperin Op	286	34,4 %	Jukka Asikainen
Lounaismaan Op	2 092	37,9 %	Jouni Hautala
Lounaisrannikon Op	892	30,4 %	Sami Peura
Lounais-Suomen Op	797	48,5 %	Markku Pelkonen
Luumäen Op	132	57,4 %	Tiia Pesonen
Länsi-Kymen Op	684	31,4 %	Saila Rosas
Länsi-Suomen Op	3 686	44,0 %	Matti Kiuru
Maaningan Op	203	33,6 %	Ari Väänänen
Mouhijärven Op	105	35,4 %	Kirsi Soltin
Multian Op	100	47,3 %	Arto Laitinen
Nagu Andelsbank	104	22,9 %	Alice Björklöf
Nakkila-Luvian Op	309	39,3 %	Jussi Kuvaja
Niinijokivarren Op	91	69,1 %	Kaisa Markula
Nilakan Seudun Op	223	37,4 %	Eeva Karppinen
Op Harjuseutu	157	34,7 %	Sanna Metsänranta
Op Vakka-Auranmaa	1 087	45,0 %	Lasse Vehviläinen
Outokummun Op	196	56,7 %	Ari Karhapää
Paltamon Op	90	48,8 %	Maarit Korpinen
Pedersörenejdens Andelsbank	599	32,3 %	Agneta Ström-Hakala
Petäjaveden Op	113	46,9 %	Anu Liimatainen
Pohjois-Hämeen Op	615	38,9 %	Pertti Pyykkö
Pohjois-Karjalan Op	2 602	38,5 %	Jaana Reimasto-Heiskanen
Pohjois-Savon Op	3 795	37,2 %	Mikko Vepsäläinen
Pohjolan Op	6 911	29,1 %	Keijo Posio

Polvijärven Op	183	52,2 %	Ari Noponen
Posion Op	160	53,5 %	Vesa Jurmu
Pudasjärven Op	278	47,8 %	Pertti Purola
Pulkkilan Op	59	47,0 %	Marja Hyvärinen
Punkalaitumen Op	118	62,0 %	Hannu Juhe
Purmo Andelsbank	53	31,5 %	Tony Hellman
Raahentiennon Op	808	43,2 %	Kalle Arvio
Rantasalmen Op	167	37,4 %	Jaana Vänskä
Rautalammin Op	95	39,4 %	Esko-Pekka Markkanen
Riistaveden Op	151	23,7 %	Ismo Salmela
Rymättylän Op	96	32,9 %	Mikko Paijola
Sallan Op	120	46,3 %	Jaakko Ovaskainen
Satapirkkan Op	1 482	45,6 %	Janne Pohjolainen
Savitaipaleen Op	152	52,7 %	Samppa Oksanen
Siikajoen Op	71	27,7 %	Jukka Jaurakkajärvi
Siikalatvan Op	108	35,8 %	Jarmo Pistemaa
Suomenselän Op	1 174	39,4 %	Mika Korkia-aho
Suur-Savon Op	2 804	37,6 %	Leena Nikula
Sydänmaan Op	463	41,9 %	Juha Mäki
Taivalkosken Op	113	35,3 %	Piia Mourujärvi
Tampereen Seudun Op	5 532	25,7 %	Jani Vilpponen
Tervolan Op	106	31,4 %	Jussi Kuittinen
Tervon Op	83	27,8 %	Jani Kääriäinen
Turun Seudun Op	4 822	23,0 %	Petteri Rinne
Tuusniemen Op	190	31,8 %	Jari-Pekka Raatikainen
Tyrnävän Op	142	22,6 %	Antto Joutsiniemi
Utajärven Op	251	41,4 %	Terttu Hagelin
Uudenmaan Op	21 291	17,6 %	Olli Lehtilä
Vaara-Karjalan Op	550	47,7 %	Raili Hyvönen
Vasa Andelsbank	1 456	28,2 %	Ulf Nylund
Vehmersalmen Op	138	28,4 %	Petri Tyllinen
Vesannon Op	101	39,4 %	Katri Korhonen
Vimpelin Op	107	44,0 %	Matti Mäkinen
Ylitornion Op	134	46,5 %	Laura Harju-Autti
Ylä-Kainuun Op	344	38,5 %	Eija Sipola
Yläneen Op	85	55,4 %	Heikki Eskola
Ylä-Pirkanmaan Op	537	33,3 %	Leena Selkee
Ylä-Savon Op	585	47,6 %	Mikko Paananen
Ylä-Uudenmaan Op	1 044	41,2 %	Mikko Purmonen
Ypäjän Op	90	51,1 %	Kirsi-Marja Hiidensalo

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt strukturoidut yhteisöt

OP-Ryhmä toimii sijoittajana ja sijoitusrahastojen hallinnoijana erilaisissa sijoitusrahastoissa saadakseen sijoitustuottoja sekä erilaisia palkkiotuottoja. OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään 2 (2) kiinteistörahastoa. Rahastot on luokiteltu strukturoiduiksi yhteisöiksi, sillä OP Ryhmän määräysvalta ei perustu äänioikeuksiin vaan merkityksellisten toimintojen ohjaamiseen, altistumiseen rahaston muuttuviin tuottoihin sekä rahaston hallinnon järjestämiseen. Näihin rahastoihin liittyy myös ryhmän kannalta olennaisimmat määräysvallattomien omistajien osuudet.

Alla olevassa taulukossa on esitetty ne strukturoidut yhteisöt, joissa on merkittävä määräysvallattomien osuus.

Nimi	Toimipaikka	Pääasiallinen toimiala	Omistusosuus, % 2023	Omistusosuus, % 2022	Määräysvallattomien osuus, %
Real Estate Funds of Funds II Ky	Helsinki	Kiinteistörahasto	27,8	27,8	72,3

Taloudellista informaatiota koskeva yhteenveto tytäryrityksistä, joissa on olennainen määräysvallattomien omistajien osuus

Alla olevassa taulukossa on esitetty taloudellista informaatiota koskeva yhteenveto niistä tytäryrityksistä, jossa on OP Ryhmän kannalta olennainen määräysvallattomien omistajien osuus. Taloudellinen informaatio vastaa tytäryrityksen tilinpäätöksissä esitettyjä lukuja, joihin on tehty mm. käyvän arvon oikaisuja vastaamaan OP Ryhmän laatimisperiaatteita. Esitetyt luvut ovat ennen sisäisten liiketapahtumien eliminointia.

Yhteenveto taseesta Milj. €	Real Estate Fund of Funds II Ky	
	2023	2022
Rahavarat	0	0
Sijoitukset	0	2
Muut varat	1	1
Varat yhteensä	2	3
Muut velat	-1	-1
Velat yhteensä	-1	-1
Nettovarallisuus	3	5
Kertyneet määräysvallattomien omistajien osuudet	2	3

Yhteenveto laajasta tuloslaskelmasta

Liikevaihto	-1	-1
Jatkuvien toimintojen voitto tai tappio verojen jälkeen	-1	0
Laaja tulos	-1	0
Määräysvallattomien omistajien osuus laajasta tuloksesta	-1	0
Määräysvallattomille omistajille maksetut voitto-osuudet	0	0

Yhteenveto rahavirroista

Liiketoiminnasta kertynyt nettorahavirta	1	0
Rahoitukseen käytetty nettorahavirta	-1	0
Rahavarojen nettomuutos	0	0
Rahavarat tilikauden alussa	0	0
Rahavarat tilikauden lopussa	0	0

Yhteiset toiminnot

OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään yhteisinä toimintoina noin 593 (647) kiinteistöyhtiötä yhdistelemällä OP Ryhmän omistusosuutta vastaava osuus kiinteistöyhtiön omaisuuseristä. Luokittelu yhteisiin toimintoihin on tehty liiketoiminnan luonteen mukaisesti vaikka OP Ryhmällä on määräysvalta osaan kiinteistöyhtiöistä. Kiinteistöyhtiöiden osakkeet oikeuttavat tiettyjen huoneistojen hallintaan, joista osa on OP Ryhmän omassa käytössä. Kukin keskinäisen kiinteistöyhtiön osakas on vastuussa osuudestaan yhtiön lainoista. Näistä yhteisistä toiminnoista osa muodostaa OP Ryhmän konttoriverkoston Suomessa ja ne sisältyvät taseessa aineellisiin hyödykkeisiin liitetietoon 26. Loput kiinteistöyhtiöt ovat sijoituskiinteistöjä ja ne sisältyvät liitetietoon 23.

Yhteenveto yhteisten toimintojen yhdistelyn tasevaikutuksesta

Milj. €	2023	2022
Oman käytön kiinteistöt	50	111
Sijoituskiinteistöt	527	561
Varat yhteensä	577	672
Velat yhteensä	1	3

Merkittävimmät OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdistellyt yhteiset toiminnot 2023

Nimi	Kotipaikka	Toimiala	Omistusosuus
Asunto Oy Oulun Kalevankulma	Oulu	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Hämeenkiivi	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Jyväskylän Kassatalo	Jyväskylä	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Koskikatu 9	Joensuu	Kiinteistön omistus ja hallinta	57
Kiinteistö Oy Tampereen Hämeenkatu 12	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Vammalan Torikeskus	Vammala	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
As Oy Lappeenrannan Mariankulma	Lappeenranta	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy STC Viinikkala	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Grand Cargo Terminal 1	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Grand Cargo Terminal 2	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Vantaan Kisällintie 13	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Tikkurilan Kauppatalo Oy	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	54
Kiinteistö Oy Kouvolan Karhut	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Vuosaaren Pohjoinen Ostoskeskus	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis I	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	50
Kiinteistö Oy Koskitammi	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Helsingin Frantseninkatu 13	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Topeliuksenkatu 41b	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	50
Kiinteistö Oy Tuusulan Jatke	Tuusula	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Keskinäinen Kiinteistö Oy Marikko	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Koivuhaan Yrityskeskus	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Aleksis Kiven katu 21-23	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	50
Kiinteistö Oy Espoon Siuntiontie 3	Espoo	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Hatanpääkatu 1	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	50

Merkittävimmät OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdistellyt yhteiset toiminnot 2022

Nimi	Kotipaikka	Toimiala	Omistusosuus
Asunto Oy Oulun Kalevankulma	Oulu	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Ansatie 5	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Hämeenkiivi	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Jyväskylän Kassatalo	Jyväskylä	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Koskikatu 9	Joensuu	Kiinteistön omistus ja hallinta	57
Kiinteistö Oy Tampereen Hämeenkatu 12	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Vammalan Torikeskus	Vammala	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Mikkelin Forum Oy	Mikkeli	Kiinteistön omistus ja hallinta	87
As Oy Lappeenrannan Mariankulma	Lappeenranta	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy STC Viinikkala	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Grand Cargo Terminal 1	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Grand Cargo Terminal 2	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Vantaan Kisällintie 13	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Tikkurilan Kauppatalo Oy	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	54
Kiinteistö Oy Kouvolan Karhut	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Vuosaaren Pohjoinen Ostoskeskus	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis I	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	50
Kiinteistö Oy Koskitammi	Tampere	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Helsingin Frantseninkatu 13	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Topeliuksenkatu 41b	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	50
Kiinteistö Oy Tuusulan Jatke	Tuusula	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Keskinäinen Kiinteistö Oy Marikko	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Koivuhaan Yrityskeskus	Vantaa	Kiinteistön omistus ja hallinta	100
Kiinteistö Oy Aleksis Kiven katu 21-23	Helsinki	Kiinteistön omistus ja hallinta	50

Konsernitilinpäätökseen on merkitty osuus yhteisessä määräysvallassa olevista omaisuuseristä ja niihin kohdistuvista veloista.

Osuudet konsolidoimattomissa strukturoiduissa yhteisöissä

OP Ryhmään kuuluva OP-Rahastoyhtiö Oy hallinnoi OP-rahastoja. OP-Rahastoyhtiö Oy käyttää useissa hallinnoimissaan rahastoissa salkunhoitajana OP Varainhoito Oy:tä. Lisäksi ryhmään kuuluva OP Kiinteistösijoitus Oy hallinnoi useita kiinteistörahastoja. Useissa rahastoissa hallinnoityhtiö ohjaa merkityksellisiä toimintoja tekemällä sijoituspäätökset rahaston sääntöjen mukaisesti. OP Ryhmän yrityksillä ei ole muissa em. yritysten hallinnoimissa rahastoissa sellaisia omistuksia, jotka altistaisivat ryhmän merkittävästi kohteen muuttuvalle tuotolle ja aiheuttaisivat siten konsolidointivelvoitteen.

OP Ryhmä saa konsolidoimattomista rahastoista hallinnointipalkkiotuottoja, jotka sisältyvät tuloslaskelmassa palkkiotuottoihin. Lisäksi OP Ryhmä saa konsolidoimattomista rahastoista sijoittajana tuottoja, jotka on merkitty sijoitustoiminnan nettotuottoihin sen mukaan, mihin tase-erään sijoitukset on merkitty taseessa.

OP Ryhmän sijoitukset OP -rahastoihin sekä OP Kiinteistösijoitus Oy:n rahastoihin on merkitty taseessa sijoitusomaisuuteen. OP Ryhmän tappioriski rajoittuu sijoituksen tasearvoon. Sijoitukset OP Ryhmän hallinnoimiin konsolidoimattomiin rahastoihin 31.12.2023 olivat yhteensä 349 miljoonaa euroa (126).

Liite 77. Maakohtaiset tiedot

OP Ryhmä toimii pääosin Suomessa. OP Yrityspankki Oyj:llä on kuitenkin pankkitoimintaa ja rahoitustoimintaa harjoittavat sivuliikkeet Virossa, Latviassa ja Liettuassa.

2023

Nimi	Kotipaikka	
OP Corporate Bank plc Estonian Branch	sivuliike	Viro
OP Corporate Bank plc Latvian Branch	sivuliike	Latvia
OP Corporate Bank plc Lithuanian Branch	sivuliike	Liettua

Taloudellista asemaa koskevat tiedot 31.12.2023, milj. €	Viro	Latvia	Liettua	Yhteensä
Liiketoiminnan tuottojen yhteenlaskettu määrä	54	65	119	238
Liikevoiton tai -tappion yhteenlaskettu määrä ennen veroja	11	9	22	42
Tilikauteen kohdistuvien tuloverojen yhteenlaskettu määrä	3	4	4	12
Henkilöstön yhteenlaskettu määrä henkilötyövuosina	41	38	48	127

2022

Nimi	Kotipaikka	
OP Corporate Bank plc Estonian Branch	sivuliike	Viro
OP Corporate Bank plc Latvian Branch	sivuliike	Latvia
OP Corporate Bank plc Lithuanian Branch	sivuliike	Liettua

Taloudellista asemaa koskevat tiedot 31.12.2022, milj. €	Viro	Latvia	Liettua	Yhteensä
Liiketoiminnan tuottojen yhteenlaskettu määrä	19	18	30	67
Liikevoiton tai -tappion yhteenlaskettu määrä ennen veroja	6	5	14	25
Tilikauteen kohdistuvien tuloverojen yhteenlaskettu määrä	1	0	3	4
Henkilöstön yhteenlaskettu määrä henkilötyövuosina	39	37	44	120

Liite 78. Lähipiiritapahtumat

OP Ryhmän lähipiiri muodostuu OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdistellyistä yhtiöistä, osakkuusyhtiöistä, johdon avainhenkilöistä ja näiden läheisistä perheenjäsenistä sekä muista lähipiiriin kuuluvista yhtiöistä. OP Ryhmän johdon avainhenkilöihin luetaan OP Ryhmän pääjohtaja, OP Osuuskunnan johtokunnan jäsenet ja suoraan pääjohtajalle raportoivat johtajat sekä OP Osuuskunnan hallituksen puheenjohtaja, hallituksen jäsenet ja hallintoneuvoston jäsenet. Johdon avainhenkilöiden lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa johdon avainhenkilöllä tai heidän läheisellä perheenjäsenellä on määräysvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP Ryhmän henkilöstörahasto ja OP-Eläkesäätiö.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Liiketaapahtumat OP Ryhmän ja sen lähipiiriin kuuluvien tytäryritysten kesken on eliminoitu konserniyhdistelyssä, eivätkä ne sisälly tämän liitetiedon lukuihin.

Liiketaapahtumat lähipiiriin kanssa 2023

Tuhatta euroa	Osakkuusyhtiöt	Johdon avainhenkilöt	Muut
Luotot	110 241	15 787	
Talletukset	2 746	11 369	27 910
Korkotuotot	149	154	488
Korkokulut	1 233	537	3 905
Vakuutusmaksutuotot		63	9 650
Palkkiotuotot	1	39	
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat			
Palkat ja palkkiot		8 303	
Lähipiiriin omistamien			
Osuuksien lukumäärä, kpl		255	

Liiketaapahtumat lähipiiriin kanssa 2022

Tuhatta euroa	Osakkuusyhtiöt	Johdon avainhenkilöt	Muut
Luotot	110 233	16 285	
Talletukset	3 936	10 720	32 856
Korkotuotot	1 333	146	
Korkokulut	142	8	36
Vakuutusmaksutuotot		62	6 073
Palkkiotuotot	1	30	
Palkkiokulut		7	15 792
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat			
Palkat ja palkkiot		5 209	
Lähipiiriin omistamien			
Osuuksien lukumäärä, kpl		240	

Johdon avainhenkilöiden työsuhde-etuudet

Keskusyhteisö OP Osuuskunnalla on hallitus, johon kuuluu pääjohtaja toimiaikanaan ja 9-13 muuta hallintoneuvoston valitsemaa jäsentä. Hallitus valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, mihin tehtäviin ei voida valita pääjohtajaa. Pääjohtaja toimii OP Osuuskunnan toimitusjohtajana.

Johtokunta toimii keskusyhteisön johtoryhmänä ja pääjohtajan tukena keskusyhteisön ja sen konsernin johtamisessa, strategisten linjausten valmistelussa, merkittävien tai luonteeltaan periaatteellisten operatiivisten asioiden valmistelussa ja toimeenpanossa sekä sisäisen valvonnan toimivuuden varmistamisessa. Pääjohtajan lisäksi johtokuntaan kuuluu hänen alaisiaan johtajia. Tällä hetkellä johtokunnassa on pääjohtajan lisäksi seitsemän muuta jäsentä. Johdon avainhenkilöihin luetaan myös kolme pääjohtajalle suoraan raportoivaa johtajaa.

OP Ryhmän pääjohtajan, muiden OP Osuuskunnan johtokunnan jäsenten ja varajäsenen osalta työnantajan noudattama irtisanomisaika on 6 kuukautta. Työsuhteen päättyessä johtajasopimuksessa erikseen määritellyissä tilanteissa pääjohtajalle maksetaan irtisanomisajan palkan lisäksi enintään 12 kuukauden rahapalkkaa vastaava summa ja muille johtokunnan jäsenille ja varajäsenelle enintään 6 kuukauden rahapalkkaa vastaava summa.

Pääjohtajan eläkeikä on 65 vuotta. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP Ryhmän omien eläkejärjestelmien mukaisesti. Pääjohtaja kuuluu OP Eläkesäätiön lisäeläketurvan piiriin. Säätiössä karttuneen eläkkeen voi ottaa maksuun myös ennen sääntöjen mukaista vanhuuseläkettä ns. vapaakirjaeläkkeenä, jos työsuhde OP Ryhmässä päättyy. Pääjohtajan lisäeläkevakuutuksesta aiheutuneet IAS19 mukaiset eläkekustannukset olivat 123 000 (326 000) euroa. Hallituksen jäsenten palkkiot kuuluvat TyEL:n piiriin. Hallituksen jäsenten osalta ei ole tehty lisäeläkesitoumuksia.

Ennen vuotta 2018 aloittaneiden johtokunnan jäsenten eläkeikä on 63 vuotta. Vuonna 2018 aloittaneiden johtokunnan jäsenten eläkeikä vastaa TyEL:n alinta vanhuuseläkeikää. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP Ryhmän omien eläkejärjestelmien mukaisesti. OP Ryhmän eläkejärjestelmiä on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedossa 34.

Tuhatta euroa	2023	2022
Maksuperusteiset TyEL eläkekulut	1 816	1 678
Vapaaehtoisten lisäeläkkeiden IFRS-kulu	173	481
Vapaaehtoisten lisäeläkkeiden eläkevelvoite	10 541	8 643
Maksuperusteiset lisäeläkekulut	469	411

Maksuperusteiset TyEL eläkekulut sisältävät työntekijän ja työnantajan osuudet.

Liite 79. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Ei olennaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia.

Tilinpäätöslausuma

Olemme hyväksyneet talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain 9 §:ssä tarkoitetun taloudellisen kokonaisuuden, OP Ryhmän, toimintakertomuksen ja yhdistellyn tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2023. Toimintakertomus ja tilinpäätös esitellään ja annetaan tiedoksi OP Osuuskunnan varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle.

Helsingissä 5. päivänä maaliskuuta 2024

OP Osuuskunnan hallitus

Jaakko Pehkonen
Hallituksen puheenjohtaja

Timo Ritakallio
OP Ryhmän pääjohtaja

Jarna Heinonen

Matti Kiuru

Katja Kuosa-Kaartti

Kati Levoranta

Pekka Loikkanen

Tero Ojanperä

Riitta Palomäki

Petri Sahlström

Olli Tarkkanen

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus

Helsingissä 6. päivänä maaliskuuta 2024

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Juha-Pekka Mylén
KHT

Tilintarkastuskertomus

OP Osuuskunnan jäsenille

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain tarkoittaman OP Ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2023. Tilinpäätös sisältää yhdistellyn taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien olennainen tilinpäätöksen laatimisperiaatteita koskeva informaatio.

Lausuntonamme esitämme, että OP Ryhmän yhdistelty tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan OP Ryhmän taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten IFRS-tilinpäätösstandardien mukaisesti.

Lausuntomme on ristiriidaton OP Osuuskunnan hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle OP Osuuskuntakonsernista annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdisteltävistä yhteisöistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

OP Ryhmään kuuluville yhteisöille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty OP Ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen liitetiedossa 15.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessa huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Saamiset asiakkailta - arvostaminen (tilinpäätöksen liitteet 1, 6, 21 ja 37)

Saamiset asiakkailta, yhteensä 97,8 mrd. euroa, on OP Ryhmän yhdistellyn taseen merkittävin erä muodostaen 61 % taseen loppusummasta.

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin mukaisten odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskennassa käytetään oletuksia, arvioita ja johdon harkintaa, jotka liittyvät mm. odotettavissa olevien luottotappioiden todennäköisyyden ja määrän, sekä luottoriskin merkittävän kasvun määrittämiseen.

Taloudellisen toimintaympäristön kehitys ja siihen liittyvä epävarmuus voivat kasvattaa luottoriskiä, mikä voi realisoitua saamisten arvonalentumisten kasvuna.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan osatekijöitä päivitetään ja tarkennetaan toteutuneen luottoriskikehityksen, laskentaprosessin validoinnin ja kehittämisen sekä sääntelymuutosten ja -vaatimusten perusteella.

Saamisten tasearvon merkittävydestä, arvostamisesta käytettävien laskentamenetelmien monimutkaisuudesta ja johdon harkinnasta johtuen saamisten arvostaminen on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

Olemme arvioineet luotonannon ohjeistuksen noudattamista, luottoriskien hallintaa sekä saamisten kirjaamiseen ja valvontaan liittyviä periaatteita ja kontroleja OP Osuuskunta - konsernin yhteisöissä.

Olemme arvioineet odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskentamenetelmiä ja laskennassa käytettyjä keskeisiä oletuksia, sekä testanneet odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaprosessiin ja luottoriskimalleihin liittyviä kontroleja.

Tarkastuksen keskeisimpiä osa-alueita ovat olleet merkittävimmät ECL-laskentaan liittyvät johdon harkintaa edellyttävät tekijät, kassavirtaperusteiseen asiantuntija-arvioon perustuva ECL-laskenta, sekä keskeisimpien ECL-mallien mukaisen laskennan uudelleenlaskenta ja herkkyyshanalyysit.

Olemme lisäksi arvioineet johdon harkintaan perustuvien tilapäisten lisävarausten (management overlay) muodostamisen perusteita.

Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n IFRS- ja rahoitusasiantuntijoita.

Olemme pyytäneet muiden OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdisteltyjen yhteisöjen tilintarkastajilta lausunnon siitä, että tilinpäätökseen yhdistellyissä yhteisöissä on noudatettu OP Osuuskunnan antamia rahoitusprosessia koskevia ohjeistuksia.

Lisäksi olemme arvioineet OP Ryhmän saamia ja odotettavissa olevia luottotappioita koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Sijoitusomaisuuden ja johdannaissopimusten arvostaminen (tilinpäätöksen liitteet 1, 11, 22, 23, ja 37)

Sijoitusomaisuuden tasearvo on 21,9 mrd. euroa käsittäen pääasiassa käypään arvoon arvostettavia sijoituksia. Johdannaisvarat ovat yhteensä 3,4 mrd. euroa ja johdannaisvelat 3,3 mrd. euroa koostuen kaupankäynti- ja suojaustarkoituksessa pidettävistä sopimuksista. Johdannaiset arvostetaan tilinpäätöksessä käypään arvoon.

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla, tai jos toimivia markkinoita ei ole, OP Ryhmän omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Sijoitusten ja johdannaisten käyvän arvon määrittämiseen liittyy harkintaa erityisesti niiden instrumenttien osalta, joiden markkina-arvoa ei saada julkisista markkinanoteerauksista. Pääomarahastojen ja kiinteistösijoitusten arvostukseen voi lisäksi liittyä aikaviivettä.

IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardin käyttöönoton myötä OP Ryhmän vakuutusyhtiöiden sijoitustoimintaan liittyvien oman pääoman ehtoisten instrumenttien ja rahastosijoitusten luokittelua koskeneen väliaikaisen poikkeusmenettelyn soveltaminen päättyi. Tilinpäätöksessä vakuutusyhtiöiden sijoitukset luokiteltiin IFRS 9 mukaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi ja käyvän arvon rahastosta purkaantui kertyneisiin voittovaroihin vakuutusyhtiöiden sijoituksiin aiemmin kertynyt arvostusero 1.1.2022.

Sijoitusomaisuuden ja johdannaissopimusten ollessa huomattavan määräisiä ja niiden arvostamiseen liittyessä epälikvidien tuotteiden osalta myös johdon harkintaa, on kyseisten erien arvostaminen määritelty tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.

Olemme arvioineet OP Ryhmän soveltamien tilinpäätösperiaatteiden ja arvostusmenetelmien asianmukaisuutta sekä testanneet sijoitusomaisuuden ja johdannaissopimusten kirjanpitoa ja arvostamista.

Johdannaissopimusten osalta olemme arvioineet kirjanpitokäsittelyä ja arvostusprosessia suhteessa IFRS-säännösten vaatimuksiin.

Tilinpäätöstarkastuksen yhteydessä olemme verranneet sijoitusomaisuuden ja johdannaisten arvostamisessa käytettyjä käypiä arvoja markkinanoteerauksiin ja muihin ulkopuolisiin hintalähteisiin, arvioineet arvostuksessa käytettyjen syöttötietojen oikeellisuutta sekä käytettyjen oletusten ja arvioiden kohtuullisuutta.

Osana IFRS 17 siirtymää arvioimme vakuutusyhtiöiden sijoitusten uudelleenluokittelua ja siihen liittyvä kirjanpitokäsittelyä.

Olemme myös perehtyneet OP Ryhmän sijoituksiinsa soveltamiin arvonalentumisperiaatteisiin ja -menetelmiin.

Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n IFRS- ja rahoitusasiantuntijoita.

Lisäksi olemme arvioineet sijoitusomaisuutta ja johdannaissopimuksia koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Vakuutus sopimusvelat ja IFRS 17-standardin käyttöönotto (tilinpäätöksen liitteet 1, 3, 8, 9, 32)

Vakuutus sopimusvelat, 11,6 mrd. euroa, on OP Ryhmän taseessa erä, jonka määrittämisessä käytetään erilaisia vakuutusmatemaattisia oletuksia, laskentamenetelmiä ja malleja.

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. IFRS 17 -standardilla on vaikutuksia OP Ryhmän vahinko- ja henkivakuutus tuotteiden arvostamiseen ja kirjaamiseen sekä niiden esittämiseen tilinpäätöksessä. Siirtymässä tuloslaskelman ja taseen luvut tilikaudelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Siirtymän vaikutus on kuvattu tilinpäätöksen liitetiedossa 3.

Vakuutus sopimusvelkojen arvostaminen ja IFRS 17 käyttöönotto edellyttävät merkittävää johdon harkintaa liittyen mm. diskonttokoron määrittämiseen, muuta kuin rahoitusriskiä koskevan riskioikaisun laskentaan, odotettavissa olevien rahavirtojen ja vakuutus turvayksiköiden määrittämiseen sekä siirtymämenetelmien valintaan.

Vakuutus sopimusvelan korkoriskiä suojataan johdannais- ja korkoinstrumenteilla.

Vakuutus sopimusvelkojen laskenta perustuu useista eri tietojärjestelmistä saataviin tietoihin ja näiden tietojen yhdistelyyn. Tietokannat ovat laajoja ja järjestelmien käsittelemät tietomäärät suuria. IFRS 17 -siirtymä on edellyttänyt myös muutoksia järjestelmiin ja laskentaprosesseihin.

Vakuutus sopimusvelkojen tasearvo on merkittävä ja sen laskentaan liittyy monimutkaisia vakuutusmatemaattisia malleja. IFRS 17 käyttöönotto on edellyttänyt merkittävää harkintaa ja tulkintaa, minkä johdosta vakuutus sopimusvelat ja IFRS 17 standardin käyttöönotto on määritelty tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.

Tarkastustoimenpiteisiimme on sisällynyt vakuutus sopimusvelkojen laskentaan ja kirjaamiseen liittyvien laskentaperiaatteiden arviointia suhteessa IFRS 17-standardin vaatimuksiin.

Olemme arvioineet vakuutus sopimusvelkojen laskentaan liittyviä sisäisen valvonnan prosesseja ja avainkontrolleja sekä laskennan lähtötietojen täydellisyyttä ja oikeellisuutta.

Vakuutus sopimusvelkojen määrittämisen osalta olemme arvioineet keskeisiä vakuutusmatemaattisia menetelmiä ja keskeisten oletusten kohtuullisuutta (odotettavissa olevat rahavirrat, diskonttauskorko, muuta kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu ja vakuutus turvayksiköiden määrittäminen), sekä merkittäviä johdon harkintaan perustuvia ratkaisuja uuden standardin käyttöönotossa ja soveltamisessa.

Olemme uudelleenlaskennalla testanneet OP:n käyttämän IFRS 17 -järjestelmän laskentasääntöjä.

Olemme selvittäneet vakuutus sopimusvelan korkoriskin suojauksen periaatteita

Tarkastukseen on osallistunut merkittävässä määrin KPMG:n erityisasiantuntijoita, erityisesti aktuaari- ja IT-asiantuntijoita.

Olemme arvioineet IFRS 17 avaavaa tasetta 1.1.2022 ja sovellettuja siirtymämenetelmiä.

Lisäksi olemme arvioineet esittämistä ja liitetietoja tilinpäätöksessä mukaan lukien IFRS 17 siirtymää koskevat liitetiedot.

Taloudelliseen raportointiin liittyvä kontrolliympäristö ja tietojärjestelmät

OP Ryhmän tilinpäätöksen oikeellisuuden kannalta keskeiset raportointiprosessit ovat järjestelmäriippuvaisia. Tietojärjestelmien merkitys on keskeinen niin jatkuvuuden ja häiriötilanteiden hallinnan kuin taloudellisen raportoinnin oikeellisuuden näkökulmasta. Taloudellisen raportoinnin tietojärjestelmäympäristöllä sekä yksittäisten tietojärjestelmien sovelluskontrolleilla on siten merkittävä vaikutus valittavaan tilintarkastustapaan.

OP Ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen perustuessa laajaan määrään tietovirtoja lukuisista eri järjestelmistä, olemme määritelleet taloudellisen raportoinnin järjestelmäympäristön tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.

Olemme muodostaneet käsityksen taloudelliseen raportointiin liittyvistä tietojärjestelmistä ja järjestelmien kontrolliympäristöstä sekä testanneet taloudellisen raportoinnin sisäisten kontrollien tehokkuutta.

Tarkastus on kohdistunut myös keskeisten tietovirtojen ja transaktioiden käsittelyn valvontaan, käyttövaltuushallintaan, muutoshallintaan ja järjestelmien väliseen tiedonsiirtoon sekä ulkoistusten hallintaan.

Olemme testanneet pääkirjanpidon tasejatkuvuuden toteutumista, keskeisen datan migraatiota ja konversiota liittyen raportoinnin rakennemuutoksiin, sekä arvioineet yleisiä tietojärjestelmäkontrolleja taloushallinnon tietojärjestelmän ja vakuutusvelvojen määrittämisessä ja arvostamisessa käytettävän järjestelmän osalta. Tarkastustoimenpiteisiimme on sisältynyt merkittävässä määrin aineistotarkastus-toimenpiteitä sekä data-analyysejä taloudellisen raportoinnin eri osaluokiin liittyen.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että OP Ryhmän tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten IFRS-tilinpäätösstandardien mukaisesti liitetiedoissa tarkemmin kuvatulla tavalla ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan OP Ryhmän kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos OP Ryhmä aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon OP Ryhmän sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä OP Ryhmän kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonne. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei OP Ryhmä pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä OP Ryhmään kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon OP Ryhmän tilinpäätöksestä. Vastamme tilintarkastuslausunnosta yksin.
- OP Ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastus perustuu OP Osuuskunta -konsernin ja jäsenosuuspankkien tilinpäätöksiin sekä tilintarkastuskertomuksiin, jotka on annettu OP Ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastusta varten.

Kommunikoimme OP Osuuskunnan hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme OP Osuuskunnan hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voisi kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituvaa yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet OP Osuuskunnan kokouksen valitsemana tilintarkastajana vuodesta 2002 alkaen yhtäjaksoisesti 22 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 6. maaliskuuta 2024

KPMG OY AB

Juha-Pekka Mylén
KHT